

ELEMENTARY AZERBAIJANI

Kurtuluş Öztopçu

Santa Monica, California • İstanbul 2003

Contents

Plan of the book.....	viii
Acknowledgments.....	xiii
Preface.....	xv
Introduction.....	xviii
Selected bibliography.....	xxi
Abbreviations and symbols.....	xxiii
Alphabets and sounds.....	1
Unit 1: Salam.....	13
Unit 2: Mənim adım Məmməddir.....	29
Unit 3: Siz haralısınız?.....	45
Review of Units 1-3.....	69
Unit 4: Sizin neçə yaşınız var?.....	73
Unit 5: Siz nəçisiniz?.....	95
Unit 6: Siz azərbaycanca bilərsiniz?.....	125
Review of Units 4-6.....	147
Unit 7: Siz hara gedirsiniz?.....	151
Unit 8: Nə içmək istəyirsiniz?.....	179
Unit 9: İstəyirəm bu gün bazarlıq eləyim.....	201
Review of Units 7-9.....	227
Unit 10: Özümü pis hissədirəm.....	231
Unit 11: Tehran qatarı hansı platformadan yola düşür?.....	261
Unit 12: Mənzilinizdə telefon varmı?.....	285
Review of Units 10-12.....	313
Appendices.....	317
1.....	318
2.....	331
3.....	339
Azerbaijani-English Glossary.....	342
Reverse English-Azerbaijani Glossary.....	362

Plan of the book

Unit 1

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Greetings Farewells Naming objects in the classroom 	<ul style="list-style-type: none"> Greeting people Saying good-bye Asking about health and physical state 	<ul style="list-style-type: none"> Demonstrative pronouns <i>isə</i> Personal pronouns Present tense statements with verb <i>to be</i> Negation with <i>deyil</i> Negation of the present tense verb <i>to be</i>

Unit 2

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Names Greetings Numbers 	<ul style="list-style-type: none"> Introducing oneself Introducing other people Asking for and giving personal information Greeting people Asking <i>yes/no</i> questions 	<ul style="list-style-type: none"> Vowel harmony - I Plurals, nouns Consonant alternations - I, -q, -k <i>Yes/No</i> questions with the present tense verb <i>to be</i> Interrogative pronouns, <i>nə, kim</i> Derivative suffixes -II, -slz Identifying loan-words <i>ilə</i> (-la, -lə)

Unit 3

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Nationalities Cities and countries Occupations 	<ul style="list-style-type: none"> Introductions Asking people where they are from Expressing possession Asking for and giving personal information Giving orders Making requests 	<ul style="list-style-type: none"> Derivative suffix -II Vowel harmony - II The locative case <i>var/yoxdur</i> sentences Expression of possession: Possessive suffixes The genitive case Interrogative pronoun, <i>kimin</i> Derivative suffix -çl Infinitive Imperative, affirmative (polite commands & requests) Stress in Azerbaijani

Review of Units 1-3

Plan of the Book

Unit 4

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Age Families Relatives Education Addresses Activities 	<ul style="list-style-type: none"> Asking about age Asking and describing families Asking for and giving addresses Asking about activities Describing actions Asking about wishes Expressing wishes 	<ul style="list-style-type: none"> The present progressive tense, affirmative, negative Verb <i>to have</i> The dative case Verbal negative Imperative, negative <i>-mAQ istə-</i> Derivative suffix -IIQ Consonant clusters Forming questions

Unit 5

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Occupations TV, radio, music Entertainment Sports Dates and times Birthdays 	<ul style="list-style-type: none"> Asking for personal information Giving personal information Asking about likes, dislikes Describing likes, dislikes Asking about needs, necessities, obligations Stating needs, necessities, obligations 	<ul style="list-style-type: none"> <i>xoşla-, xoşlan-, sev-, bəyən-, xoşu gəl-, xoşuna gəl-</i> Verb <i>to be</i>, present tense, question, negative question The ablative case The objective case The genitive-possessive compound Compound nouns Buffer consonant 'n' <i>lazım, gərək, vacib</i> Consonant alternations - II -t Pronunciation of unstressed 'o' in loan-words Lexical hints, <i>European loan-words</i>

Unit 6

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> Languages Money, prices and shopping Colors Time Numbers 	<ul style="list-style-type: none"> Speaking about language skills Asking about prices Selling and buying things Talking about past events 	<ul style="list-style-type: none"> Derivative suffix -cA The simple past tense, affirmative and negative Units of time, <i>days, months, seasons</i> Ordinal numbers Case endings, review Vowel loss

Review of Units 4-6

Plan of the Book

Unit 7

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Cities • Places • Directions • Transportation • Weather 	<ul style="list-style-type: none"> • Asking about activities • Asking about location of places • Describing location of places • Asking for directions • Giving directions • Getting someone's attention • Comparing things • Contrasting things • Expressing preferences • Asking to be excused • Apologizing • Thanking, expressing gratitude 	<ul style="list-style-type: none"> • Postpositions, secondary • The present progressive tense, question, negative question • The simple past tense, question, negative question • Adjectives, the comparative and the superlative • Postpositions, primary - I or sentences • Question words, summary and review • Verb <i>to be</i>, past tense • Pronunciation of two consecutive vowels

Unit 8

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Food • Restaurants • Azerbaijani cuisine 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordering a meal • Expressing thanks • Making requests • Stating purpose 	<ul style="list-style-type: none"> • Counting words • The definite future tense • Imperative, review and recap • <i>-mAQ üçün</i> • The relative suffix <i>ki</i> • Simple verbs, derivative verbs, compound verbs • Pronunciation of voiced final stops

Unit 9

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Shopping • Appearance • Clothing • Books • Time • Personal letters 	<ul style="list-style-type: none"> • Requesting help • Asking for information • Bargaining • Offering consolation • Offering sympathy • Making comments • Describing people, things • Talking about future plans • Writing a personal letter 	<ul style="list-style-type: none"> • The indefinite future tense • Postpositions, primary - II • The participle <i>-dıQ-</i> • Intensive adjectives • Derivative suffix <i>-lA-</i> • Pronunciation of consonant clusters

Review of Units 7-9

Plan of the Book

Unit 10

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Parts of the body • Health • Illnesses • Hospitals and medications • Remedies • Hygiene 	<ul style="list-style-type: none"> • Describing minor illnesses • Asking opinions • Stating opinions • Giving medical advice • Agreeing • Disagreeing 	<ul style="list-style-type: none"> • The present perfect tense • The participle <i>-(y)An</i> • The gerund <i>-(y)AndA</i> • The reflexive pronoun <i>öz</i> • The passive and the reflexive, <i>-(y)Il/- (y)In-</i> • Conjunctions • <i>Həm...həm də, nə...nə də</i> • Subject-verb agreement

Unit 11

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Travel • Transportation • Accommodation 	<ul style="list-style-type: none"> • Polite requests • Asking for information • Asking about ability • Stating ability • Asking about need, obligation • Stating need, obligation • Expressing anger, displeasure 	<ul style="list-style-type: none"> • The abilitative • The necessitative with <i>-mAlI</i> • The causative • The past progressive • The particle <i>heç</i> • Question tags

Unit 12

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Messages • Post office • Holidays • Numbers • Signs 	<ul style="list-style-type: none"> • Making phone calls • Regulating other people's speech • Asking about conditions • Stating conditions • Mailing letters and parcels • Making comments, stating opinions and qualifying • Stating certainty, uncertainty, doubt, reservation • Requesting help/assistance • Asking for permission • Expressing good wishes • Congratulating 	<ul style="list-style-type: none"> • The conditional • The relative conjunction <i>ki</i> • <i>-bilərsinizmi?</i> The abilitative for politeness • Derivative suffix <i>-lAŞ-</i> • <i>yox</i> for <i>deyil</i> • Adverbs of time • Compound words • Word order and logical stress

Review of Units 10-12

Preface

As far as I know, this is the first Azerbaijani textbook in Latin script for English-speaking learners published in the West. This textbook has resulted from the teaching of Azerbaijani for several years during summer sessions at UCLA as part of the John D. Soper Central Asian Language Institute.

To prepare this textbook, ideas from various similar teaching materials have been utilized. The principal framework comes from a three-volume English textbook called *Interchange*, with several features omitted and/or adapted for a less commonly taught language. Classrooms where such languages are taught at US universities tend to be small, and students who take these classes want to learn these languages primarily for research. Textbooks, dictionaries, audio-visual aids, literary materials, computer programs, and other teaching materials in these languages are usually very limited. Students do not have an opportunity to practice outside of the classroom, and thus they do not have comparable reinforcement. Finally, these courses are typically limited to five hours of classroom instruction per week. For these and other reasons, students who study a less commonly taught language are usually interested in developing all four basic language skills: speaking, listening, reading and writing. Targeting this I have developed a method here which is somewhat eclectic, one incorporating different aspects of various language teaching methodologies. Some of the basic features of this method can be summarized as follows:

- a) It is cyclical: materials presented in one unit will come up in the same or expanded form in the following unit(s).
- b) It is frequency-based: materials chosen are comprised of high-frequency words, idioms, expressions, and grammatical structures.
- c) The language used is not artificial, but natural. The development of new materials in a contrived language has been avoided.
- d) Grammar is graded, moving from simple to more complex elements.
- e) Units are based on conversations. All the materials in a unit are designed to complement and elaborate the conversations.
- f) Since there are no adequate Azerbaijani grammars written in English available to the learner, the grammar sections have been expanded to fill that void.
- g) Functional and communicative features have been given priority.
- h) Culture is treated as an integral part of language and the language learning process.

The variety of Azerbaijani presented in this book is *Standard Azerbaijani*, the official language of the Republic of Azerbaijan and the language spoken by educated Azerbaijani speakers. The textbook has been developed principally to be used in a classroom under the direction and supervision of a qualified teacher. It is intended to correspond to a year of semi-intensive study, with five-six hours of classroom instruction per week. It can, however, like many other textbooks, be used as a self-study aid.

The book is based on the new Latin script for Azerbaijani, but since many Azerbaijani books and other publications are still produced in the old Cyrillic script, this script has also been presented in the alphabet section of the book and at least one reading passage in each unit is written in this alphabet to familiarize the student with it.

The set of teaching materials consists of a textbook and audio recordings, which are sold separately. There are twelve main units and four review units. Each main unit consists of the following sections: one or more core conversations around which the other sections of the unit are built, several grammar foci, drills, proverbs, texts for reading, exercises, vocabulary and audio drills. Many units also include cultural notes, games, translation exercises, and sections on pronunciation, phonology, morphology and lexicon.

Each unit focuses on certain functions and grammar points and revolves around particular topics. The content of each unit is specified in the book's plan, which is mapped out at the beginning of the book.

Preface

Conversations, on topics assigned to each unit are the centerpieces of that unit. The language of these conversations is natural, including vocabulary, phrases and usages encountered in everyday use. Yet the language is somewhat simplified. Conversations are short and can easily be memorized, if desired. An English translation is provided for each conversation. Conversations are usually complemented by a supplementary vocabulary, useful expressions, cultural notes and drills. Various drills, such as conversation, transformation, translation, substitution or response drills, are provided after each conversation as a part of class activities. These drills are heavily based on the frequently-used language patterns encountered in previous conversations.

Each *grammar focus* covers one particular grammar point, and grammatical explanations are further strengthened by exercises and examples in Azerbaijani. An English translation of these sample sentences is also given. Since there are no adequate grammar books in English on the Azerbaijani language, grammar explanations are more in depth than other comparable language textbooks. Bullets are used to illustrate important explanations or additional features of an item. It should be pointed out, however, that the grammar foci are *not* necessarily comprehensive.

Drills and pair work exercises are an important means for going over the topical or grammatical material presented in conversations. Although some may find them slightly boring, repetitive drills allow the learner to practice certain important patterns again and again. They help the student understand and generate similar structures and provide him/her with a basis to build on in the newly acquired language. The cues for substitution drills are given in Azerbaijani in the first five units, but in English in the following units.

Five *proverbs* are included in each unit. They are chosen on the basis of their grammatical compatibility with the units and their accurate reflection of Azerbaijani culture. It is a wonderful way to introduce the learner to the rich folklore and culture of Azerbaijan. The words they contain are included in the vocabulary given at the end of each unit, and their translations are given in appendix 3.

Reading texts were generally written for the textbook in the first half of the book and taken from written or spoken native sources in the second part. Except for the last text in each unit, which is written in the Cyrillic script, all reading materials are in the Latin script. Most of the reading selections enhance the grammatical and/or topical points covered in the same or previous units, but the level of difficulty of the language used in the reading selections tends to be higher than the language used in other sections of the same unit.

Each unit contains 8-16 *exercises*. Many exercises are mechanical and some are communicative in nature. There are at least two translation exercises in each unit. All of the exercises deal with points covered in a given unit.

Vocabulary given at the end of each unit covers all of the new words in that particular unit, including the reading texts, proverbs, and audio drills. A cumulative glossary, which includes about 2,400 words, is included at the end of the book.

Audio drills should be used with the recorded materials. They are an important and fun way to strengthen and reactivate the knowledge obtained by a learner in each unit. An answer-key to the audio drills is provided as an appendix. Many of the audio drills can also be done without the audio materials.

Cultural notes are provided in order to give the learner a broader view of Azerbaijani culture. Since language is a means of expression in a certain cultural setting, it is very important for the learner to familiarize himself/herself with the Azerbaijani cultural values expressed through the Azerbaijani language.

Games used in a classroom setting are educational as well as fun.

Functions covered in a unit may be presented in conversations, texts or other materials, or introduced separately.

After every three units a *review unit* is included, which goes over the materials covered in the previous three units.

Preface

Appendices include an *answer-key to the audio drills*, a *list of conjugations* for four basic Azerbaijani verbs in the most frequently used verbal tenses and moods and English translations/equivalents of all the *Azerbaijani proverbs* presented in the book. As mentioned above, a *two-way glossary* that includes all of the vocabulary items used in the book can be found at the book's end. Since it is not customary with language textbooks, an index is not provided.

Due to the high inflation rate and rapidly changing economic conditions in Azerbaijan, the Azerbaijani prices and rates used for various items and services in this textbook should be regarded as exercises with numbers and not reflective of their real or approximate values.

Introduction

1.1. The Azerbaijani language is the official language of the newly independent Republic of Azerbaijan. Azerbaijani is spoken by about 7 million people in the Republic of Azerbaijan, also known as Northern or Russian Azerbaijan, as well as by about 25 million people in northwestern Iran, Southern or Iranian Azerbaijan, and in Iraq and Turkey. Azerbaijani is also spoken by Turkish groups in other parts of Iran and in certain areas of Uzbekistan. Additionally, it is used as a lingua franca by the non-Turkic populace principally in the Southern Caucasus region.

1.2. The Azeris or Azerbaijanis are descendants of the Oghuz tribal confederation along with Turks and Turkmens. Although Oghuz tribes appeared in the area around the eleventh century, it has only been possible to talk about the formation of a separate ethnic Azerbaijani identity since the entrance of the Seljukids into the area west of the Caspian Sea and Asia Minor. From that time on, the Azerbaijani influence in the area has been very distinct. After the Seljukids, Mongols and Timurids ruled over this area. While northern and southern Azerbaijan share a common language, religion, culture, and ethnic background, they may be regarded as separate entities from a political point of view.

The area of the Republic of Azerbaijan is 86,600 km², and its capital is Baku. The area of southern Azerbaijan is 106,605 km², and Tabriz is its cultural center. Urmiya and Ardabil are other big cities. During most of their history, the northern and southern regions were ruled by different dynasties and fell under different influences. When Timurid power was weakened, the Shirvanshahs established a state in the north (1382-1538), whereas the south was ruled first by the Qaraqoyunlu and then by the Aqqoyunlu Turkmen dynasties (1400-1502). Southern Azerbaijan was then conquered and ruled first by the Safavids (1502-1725) and then the Qajars. With the start of Reza Shah's rule, southern Azerbaijan became part of modern Iran. In 1946, with the help of the Soviet Union, it was independent for only a few months. During the 16th-20th centuries, Ottoman attacks and influences were felt by both northern and southern Azerbaijan. Tsarist Russia conquered the area in the nineteenth century. An independent Azerbaijan established in 1918, with the help of Turkey, was only able to survive about two years. Northern Azerbaijan was invaded by the Red Army in 1920 and became a Soviet Republic in 1936. After the disintegration of the Soviet Union in 1991, Azerbaijan declared its independence, along with the Turkic republics of Central Asia and other republics of the former Soviet Union.

The Armenians in the Nagorno-Karabakh region declared independence and wanted to be incorporated into the Armenia proper. As a result of ensuing atrocities, a bloody war started between Azerbaijan and the Armenians of this region, supported by Armenia and the Soviet Union/Russia. The war has continued since 1988, and it has been a costly war, resulting in thousands of deaths and casualties on both sides. Armenian forces currently occupy 20% of Azerbaijani territory, and about 1 million Azerbaijani refugees have fled these occupied areas and are presently living in makeshift refugee camps under extreme conditions. A cease-fire was signed in May 1994.

1.3. The Azerbaijani language is one of about twenty languages that constitute the Turkic family. Close to 150 million people speak these languages in an area that stretches from the Adriatic Sea in the west to Mongolia, Siberia and China in the east.

The Turkic family of languages is considered by some Altaists, to be a member of a larger language family, the Altaic family which also includes languages such as Mongolian, Manchu-Tunguz, and perhaps Korean and Japanese. The theory of a Uralic-Altaic language family, put forward in the nineteenth century, appears to have few supporters today. Finnish, Hungarian, Estonian, and Lapp are among the Uralic languages.

1.4. Azerbaijani is one of the Western (Oghuz) group of Turkic languages. Modern Turkish and Turkmen are the other important languages of this group. In other words, they are the closest relatives of the Azerbaijani language. Azerbaijani has the following linguistic features in common with all Turkic languages:

- It is an agglutinating language, with exclusive suffixation: *qardaş* 'brother,' *qardaşım* 'my brother,' *qardaşıma* 'to my brother.' There are some prefixes borrowed from Persian, but they are not totally prolific: *bi-*; *bivəfa* 'unfaithful.'
- Absence of initial and final consonant clusters (with some exceptions for the final consonant clusters).
- Absence of gender and definite and indefinite articles.
- Instead of prepositions, it uses postpositions: *mənim üçün* 'for me.'
- Nouns are inflected for case: dative, genitive, ablative, etc. There are five case endings, as in Turkish.
- Modifiers precede the modified head nouns: *maraqlı kitab* 'an interesting book.'
- It is a subject-object-verb language: *Mən evə getdim.* = I home-to went 'I went home.'
- Instead of a relative clause structure, various participles and gerunds are used (there is, however, a borrowed *ki* structure); *Gördüyün kişi mənim qardaşımdır.* = see-participle-you person my brother is 'The man you see is my brother.'
- Passive, causative, reflexive, reciprocal, and negative forms are obtained by suffixes that are added to the verb: *gəl* 'come,' *gəlmə* 'don't come,' *yaz-* 'to write,' *yazıl-* 'to be written.'
- Absence of duality in nouns and verbal forms.
- It has vowel harmony: *at* 'horse,' *atlar* 'horses;' *əl* 'hand,' *əllər* 'hands.'

1.5. Historically speaking, literary Azerbaijani did not separate itself from the literary language used in Anatolia before or during the Ottoman Empire. However, Azerbaijani poets and writers introduced into this language certain grammatical forms and structures which can clearly be identified as Azerbaijani. The earliest examples of this 'Azerbaijani' literature date from the end of the thirteenth century. From that time on, some of the greatest poets who used this language were of Azerbaijani origin: among them, Həsənoğlu, Qazı Bürhanəddin, and Nəsimi in the fourteenth century; Şah İsmayıl Xətai in the fifteenth century; Füzuli in the sixteenth century; and Molla Pənah Vaqif in the eighteenth century. During the nineteenth century, Azerbaijani literature began to feel the influence of Western literatures, and modern schools and institutions were opened. Playwright Mirzə Fətəli Axundov (Axundzadə) was an important figure in the nineteenth century, not only as a playwright but also as a reformist. The first Azerbaijani newspaper, *Əkinçi* 'Farmer,' founded by Həsən bəy Zərdabi was published in 1875. Satirist Cəlil Məmmədquluzadə published the important journal *Molla Nəsrəddin*. Mirzə Ələkbər Sabir, Səməd Vurğun, Hüseyn Cavid, Bəxtiyar Vahabzadə in the north, and Şəhriyar in the south are considered the important poets of this century. Since the emergence of Azerbaijani literature proper, there has been a strong folk tradition. Among the folk poets, Aşıq Ələsgər deserves a special place. Famous epics, such as *Dədə Qorqud*, *Koroğlu*, *Əsli və Kərəm* and *Qaçaq Nəbi*, may also be mentioned. It can confidently be said that the Azerbaijani literary language was firmly established by the end of the nineteenth century and the beginning of the twentieth century.

1.6. The most-widely accepted classification of Azerbaijani dialects developed by Shiraliyev, divides them into four categories: Eastern: Guba, Baku, Shamakhy, Mugan, Lankaran; Western: Gazakh, Garabagh, Ganja, Airym; Northern: Shaki, Zagatala-Gakh; Southern: Nakhchivan, Ordubad, Tabriz, Yerevan.

Introduction

1.7. The Arabic alphabet had been used by the Azerbaijanis since the eleventh century when, in 1928, a modified Latin script to write Azerbaijani gained currency. In 1939 a modified Cyrillic alphabet was introduced to replace the Latin script. After the foundation of the independent state of Azerbaijan, a Latin script based on the Modern Turkish alphabet was adopted. Three additional letters were introduced (ə, x, and q), producing an alphabet of 32 letters. This alphabet contains 9 vowels and 23 consonant phonemes.

1.8. The Republic of Azerbaijan was established in 1991, after the disintegration of the Soviet Union. It includes Nakhchivan Autonomous Republic and Nagorno-Garabagh Autonomous Region. The capital of the republic is Baku (pop. 2.4 million). Other important cities are Ganja (pop. 300,000) and Sumgait (pop. 250,000). As a full and equal member of the United Nations, the Republic of Azerbaijan has been recognized as a sovereign state by over 120 countries. Many of these countries have diplomatic relations with Azerbaijan.

Geography: The Republic of Azerbaijan is bounded on the north by Russia and Georgia; on the west by Armenia and Turkey; on the south by Iran (Iranian Azerbaijan); and on the east by the Caspian Sea. The topography ranges from the mountainous regions of the Greater and Lesser Caucasus and the Talish chains to the coastal lowlands along the Caspian Sea and the basins of the Kur and Araz rivers. The Araz and the Kur are Azerbaijan's two main rivers. With the exception of the Lankaran lowlands, Azerbaijan is typically semiarid.

The population of Azerbaijan is just over 7.5 million, with 90% of the population Azerbaijani and the rest made up of different ethnic groups.

Religion: Islam is the principal religion and the majority of citizens are Muslims. Other religions include Christianity and Judaism.

Agriculture: Azerbaijan's most important economic commodity is oil. Other products include cotton, rice, tobacco, fruit, and grain.

Industries: Oil and gas production and refining, machine-building, food, mining, chemical, and textile industries.

Minerals: Oil, iron, copper, lead, zinc.

Livestock: Cattle, goats and sheep.

Currency: Manat.

Selected bibliography

- Abdullayev, N. A. et al.: *Azerbaidjanskii Yazyk*. Baku: Maarif, 1992.
- Altaylı, S.: *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü*. (2 vols.) İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1994.
- Axundov, A. M. - Qarabağlı, Y. M.: *Azərbaycan Dili 8: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1974.
- Aslanov, M. S. - Abbasov, Ə. M.: *Azərbaycan Dili 9: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1989.
- Azər, B. S.: *Fundamentals of English Grammar: Volume A*. Englewood Cliffs, New Jersey: Regents/Prentice Hall, 1992.
- Azerbaijani Basic Course*. Foreign Service Institute. (No date)
- Azerbaijani International*. An independent quarterly journal on various topics dealing with Azerbaijan. Published in Sherman Oaks, California.
- Baugh, L. S.: *Essentials of English Grammar. A Practical Guide to the Mastery of English*. Lincolnwood, Illinois: Passport Books, 1996.
- Brands, H. W.: *Aserbaidshische Chrestomathie*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1977.
- Budagova, Z. I. et al.: *Samouchitel' Azerbaidjanskogo Yazyka*. Baku: Elm, 1977.
- Cabiroğlu, Ş.: *İngiliscə Danışın*. Bakı, 1991.
- Cəfərov, Q.: *Azərbaycan Dilinin Leksik-Semantik Sistemi*. Bakı: Elm, 1984.
- Dəmirçizadə, Ə. M.: *Müasir Azərbaycan Dili: I Hissə: Fonetika, Orfoepiya, Orfografiya*. Bakı: Maarif, 1984.
- Əfəndizadə, Ə. - Abbasov, M.: *Azərbaycan Dili 4: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1989.
- Əfəndizadə, Ə.: *Azərbaycan Dili: Onbirillik məktəbin 5-ci sinfi üçün dərs vəsaiti*. Bakı: Maarif, 1992.
- Əfəndizadə, Ə. R. - Abbasov, Ə. M.: *Azərbaycan Dili 5: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1990.
- Əhmədov, B. A. - Abdullayev, A. A.: *Azərbaycan Dili 6: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1990.
- Əsədov, R. Ə. - Musayev, M. R.: *Azərbaycan Dili 3: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1987.
- Əsədov, R. Ə. - Musayev, M. R.: *Azərbaycan Dili: Rus məktəbinin 4-cü sinfi üçün dərs vəsaiti*. Bakı: Maarif, 1990.
- Freeman, D. B.: *Speaking of Survival*. New York: Oxford University Press, 1982.
- Hacaloğlu, R. A.: *Azeri Türkçesi Dil Kılavuzu*. Ankara, 1992.
- Həsənov, Q. - Əliyev, K. - Cəlilov, F.: *Azərbaycan Dili: Dərslük*. Bakı: Azərbaycan Universiteti Nəşriyyatı, 1989.
- Householder, F. W. with Lotfi, M.: *Basic Course in Azerbaijani*. Bloomington: Indiana University Publications, 1965.
- İmanova, S. X. - Əhmədov, Q. İ.: *Azərbaycanca-İngiliscə Danışığ Kitabçası*. Bakı: Maarif, 1992.
- Kazımov, Q. Ş. - Səfərov, M. T.: *Azərbaycan Dili: Rus məktəbinin 2-ci sinfi üçün dərslük*. Bakı: Maarif, 1983.
- Kərimov, J. Ş.: *Türk Dili*. Bakı: Maarif, 1993.
- Lock, G.: *Functional English Grammar. An Introduction for second language teachers*. New York: Cambridge University Press, 1996.
- Lozano, F. - Sturtevant, J.: *Life Styles. Student's Book 1*. New York: Longman, 1981.
- Mamedov, S.: *Hippocrene Concise Dictionary: Azerbaijani; English-Azerbaijani; Azerbaijani-English*. New York: Hippocrene, 1995.
- Matreyek, W.: *Communicating in English*. 3 vols. New York: Pergamon Press, 1983.

Selected bibliography

- Merzabatli, H.: *Azerbaijani for English Speakers*. (Unpublished manuscript.)
 Məmmədov, M. B. et al.: *Vurğu Lüğəti*. Bakı: Elm, 1993.
 Məmmədov, T. A. et al.: *İngilis Dilində Danışın*. Bakı: Koroğlu, 1993.
 Mujtehidli, A. A.: *Azerbaijani Proverbs*. Piedmont: Jahan Book Co., 1984.
 Murphy, J. D.: *Azerbaijani Newspaper Reader*. Kensington, Maryland: Dunwoody Press, 1993.
 Musayev, O. I. et al.: *Azerbaijani-English Dictionary*. Bakı: Azerbaijan State Publishing House, 1996 (Cyrillic script).
 Musayev, O. I. et al.: *Azerbaijani-English Dictionary*. Bakı: Azerbaijan State Institute of Languages, 1998 (Latin script).
 Nəhmədov, Ə. - Bağırova, L.: *Azərbaycanca-Rusca-Türkçə Danışığ Kitabçası*. Bakı: Azerbaijan State Publishing House, 1992.
 Özel, S.: *Turkish I*. (Unpublished Manuscript)
 Öztopçu, K.: *Colloquial Azerbaijani*. Guilford: Audio-Forum, 1994.
 Öztopçu, K.: "A Comparison of Modern Azeri with Modern Turkish," *Azerbaijan International*, Sept. 1993, pp. 18-19 and 38.
 Qarayev, A.: *Azərbaycanca-İngiliscə, İngiliscə-Azərbaycanca Danışığ Kitabı*. Bakı: Maarif, 1985.
 Qasimov, K. B. - Sadıqov, E. H.: *İşgüzar İngilis Dili*. Bakı: Firma, 1992.
 Qurbanov, A. M. - Mikayılov, K. X.: *Azərbaycan Dili 10: Rus məktəbi üçün*. Bakı: Maarif, 1987.
 Rahimov, I. et al.: *English-Azerbaijani Dictionary*. Bakı: Azerneshr, 1992.
 Rahimov, I. et al.: *Azərbaycanca-İngiliscə Lüğət*. Bakı: Azerbaijan State Publishing House, 1990.
 Rəsulov, Ə. A. - Rüstəmov, R.Ə.: *Türk Dili*. Bakı: BDU, 1991.
 Richards, J. C. et al.: *Interchange: English for International Communication*. Student's Book. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
 Rüstəmov, R. Ə. - Budaqova, Z. İ.: *Azərbaycan Dilinin Qrammatikası: I Hissə (Morfologiya)*. Bakı: Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası Nəşriyyatı, 1960.
 Rüstəmov, R. Ə. et al.: *Azərbaycan Dilinin Qrammatikası: II Hissə (Sintaksis)*. Bakı: Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası Nəşriyyatı, 1959.
 Rüstəmov, R. Ə. et al.: *Türkçə-Azərbaycanca-Rusca Sözlük*. Bakı: Elm, 1994.
 Rzayev, X.: *Atalar Sözü*. Bakı: Nicat, 1993.
 Serin, M. - Taylan, E. E.: *Workbook for H. Sebüktekin's Turkish for Foreigners (Vol.1)*. İstanbul: Boğaziçi University Printhouse, 1995.
 Seyidov, Y. M. et al.: *Azərbaycan Dilini Öyrənirik*. Bakı: Koroğlu, 1991.
 Shirəliyev, M.: *Azərbaycan Dilinin Qrammatikası: I Hissə*. Bakı: Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının Nəşriyyatı, 1951.
 Shirəliyev, M. S. - Sevortyan, E. V.: *Grammatika Azerbaidjanskogo Yazyka*. Bakı, 1971.
 Shirəliyev, M. - Hüseynzadə, M.: *Azərbaycan Dilinin Qrammatikası: II Hissə: Sintaksis. 6-8-ci Siniflər Üçün*. Bakı: Maarif, 1971.
 Simpson, C. G.: *The Turkish Language of Azerbaijan*. Oxford, 1957.
 Sultanov, V.: *Cümlənin Semantik Özəyi*. Bakı: Elm, 1997.
 Türkay, İ.: *Çağdaş Şe'rimizin Mənzərəsi: Hər Şairdən Beş Şer*. Bakı: Yazıcı, 1993.
 Yadiqar, F.: *Fonetika və Fonologiya Məsələləri*. Bakı: Maarif, 1993.
 Yurtbaşı, M.: *A Dictionary of Turkish Proverbs*. Ankara: Turkish Daily News, 1993.

Abbreviations and symbols

Ø	no suffix
-	indicates a suffix before an item; indicates the infinitive form of an Azerbaijani verb after a verb stem
[]	indicates a phonetic transcription
//	indicates a common English sound correspondance of an Azerbaijani letter and/or the sound value in the phonetic alphabet
=	equals to; same as
X	semantic opposites
()	indicates an optional form which may or may not mean a different thing and may require a certain condition for its application. In some cases, it indicates more detailed information.
+	added, plus
/	either ... or; indicates more detailed information; it also indicates a similar grammatical usage
•	important/noteworthy information
*	indicates a grammatically impossible or improbable form when used at the beginning of a word/suffix
:	indicates vowel length in phonetic transcription
→	becomes, turns to
'...'	English equivalent of Azerbaijani words, phrases, sentences, etc.
A.	answer
e.g.	for example
f.	female
gen.	genitive
i.e.	that is, namely
intrans.	intransitive
lit.	literally
m.	male
n.	noun
per.	person
pl.	plural
poss.	possessive
Q.	question
sg.	singular
smb.	somebody
suf.	suffix
trans.	transitive
v.	verb
1st	first
2nd	second
3rd	third

THE AZERBAIJANI LATIN ALPHABET

Character	Name	Value	Examples
A a	a	father	ana
B b	be	bus; up	bir; kitab
C c	ce	judge; chill; vision	cavab; ağac; güclü
Ç ç	çe	church	çay
D d	de	dark; set	dil; süd
E e	e	elephant	ev
Ə ə	ə	bad	əməl
F f	ef	full	fəhlə
G g	ge	give; singer	gün; zəng
Ğ ğ	ğe	*	ağ
H h	he	here	hava
X x	xe	similar to Scottish loch	xeyr
İ i	ı	Nixon	qış
İ i	i	delay	iki
J j	je	vision	jurnal
K k	ke	kiss; car; give	kim; karandaş; səkkiz
Q q	qe	guide; Scottish loch; kite	qara; bıçaq; ittifaq
L l	el	cool	lap
M m	em	man	min
N n	en	not; singer	nə; zəng
O o	o	bolt; cut	on; konsert
Ö ö	ö	early	öz

23.	P p	pe	pay; boy	park; tappılı
24.	R r	er	right	radio
25.	S s	se	sun	sarı
26.	Ş ş	şe	shoe	şad
27.	T t	te	tell; day	tam; əlbəttə
28.	U u	u	put	uzaq
29.	Ü ü	ü	close to German ü	üç
30.	V v	ve	very; wide; after; Ø	var; cavab; avtobus; dovşan
31.	Y y	ye	toy	yorğan
32.	Z z	ze	zebra	ziyərət

* No English equivalent; voiced velar fricative; never occurs initially.

THE AZERBAIJANI CYRILLIC ALPHABET

Character	Name	Value	Example
1. А а	а	father	ана
2. Б б	бе	bus; up	бир; китаб
3. В в	ве	very; wide; after; Ø	вар; чаваб; автобус; довшан
4. Г г	ге	guide; Scottish loch; kite	гара; бычаг; иттифаг
5. Ғ ғ	Ғе	*	ағ
6. Д д	де	dark; set	дил; суд
7. Е е	е	elephant	ев
8. Ә ә	ә	bad	әмәл
9. Ж ж	же	vision	журнал
10. З з	зе	zebra	зијарәт
11. И и	и	delay	ики
12. Ы ы	ы	Nixon	гыш
13. Ј ј	је	toy	јорған
14. К к	ке	kiss; car; give	ким; карандаш; сәккиз
15. К к	ке	give; singer	күн; зәнк
16. Л л	ел	cool	лап
17. М м	ем	man	мин
18. Н н	ен	not; singer	нә; зәнк
19. О о	о	bolt; cut	он; концерт
20. Ә ә	ә	early	әз
21. П п	пе	pay; boy	парк; тапшылты

22. Р р	ер	right	радио
23. С с	се	sun	сары
24. Т т	те	tell; day	там; әлбәттә
25. У у	у	put	узаг
26. Ү ү	ү	close to German ü	үч
27. Ф ф	фе	full	фәһлә
28. Х х	хе	similar to Scottish loch	хәјр
29. Һ һ	һе	here	һава
30. Ч ч	че	church	чај
31. Ч ч	че	judge; chill; vision	чаваб; ағач; күчлү
32. Ш ш	ше	shoe	шад
		**	схр'әт, шә'бә

* No English equivalent; voiced velar fricative; never occurs initially.

** This sign indicates a slight pause when it comes after a consonant, or a lengthening of the preceding vowel when it comes after a vowel. It is not in the official Latin alphabet, but it is sometimes used in publications printed in the Latin alphabet.

The Azerbaijani Alphabet

A modified Cyrillic alphabet was the official Azerbaijani alphabet between 1939 and 1991. In 1991 a modified Latin alphabet was adopted as the new official alphabet of the independent state of the Republic of Azerbaijan. Both alphabets are still in use, and it seems that the complete transformation into the Latin script will take several years. This book is based on the new Latin alphabet and is the first of its kind. The Cyrillic script is also introduced and will be supported with some reading passages throughout the book.

Both the modified Cyrillic and Latin alphabets used for Azerbaijani contain a total of 32 letters. Of these, 23 are consonants and 9 are vowels. The apostrophe sign that is used to indicate either a slight pause in pronunciation or a lengthening of the preceding vowel in the Cyrillic version has not been included in the Latin version (although used in some publications). Following is a list of the Azerbaijani vowels and consonants in the Latin script. Vowels: a, e, ə, ı, i, o, ö, u, ü. Consonants: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, x, j, k, q, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z.

In Azerbaijani, each letter usually represents a single sound, and sounds are generally pronounced the same anywhere in a word, i.e. at the beginning of a word, in the middle, or in the final position.

The Vowels

The nine Azerbaijani vowels are classified according to three sets of characteristics: front/back, high/mid/low, and rounded/unrounded. Front vowels (e, ə, i, ö, ü) are produced when the tongue moves forward during articulation and back vowels (a, ı, o, u) when the tongue moves backward. High vowels (ı, i, u, ü), mid vowels (e, o, ö), and low vowels (a, ə) are produced when the position of the tongue is high, mid, and low, respectively. The articulation of rounded vowels (o, ö, u, ü) and unrounded vowels (a, e, ə, ı, i) involves the rounding or unrounding of the lips.

In the following chart, the common English sound correspondences of Azerbaijani sounds are given between slashes /. For sounds that are not commonly found in English, a list of signs employed in scholarly practice is used. The reader will become familiar with these sounds in this section, and in subsequent units regular Azerbaijani characters will be used in between square brackets [] to indicate the actual *phonetic* transcription, i.e. the pronunciation of a word.

In the first line of the remarks section following each letter and its phonetic value, a linguistic description of the sound and an English example of the same sound are given. In the second line, several Azerbaijani examples are listed. Pronunciation features that are thought to be particularly important for each letter or sound are indicated following these examples.

The Consonants

The twenty-three Azerbaijani consonants are classified like English consonants. Voiced consonants: b, c, d, g, ğ, j, q, l, m, n, r, v, y, z; voiceless consonants: ç, f, h, x, k, p, s, ş, t. They are also classified according to their place and manner of articulation. Specific features of each consonant are given in the following alphabet chart. The reader/learner must pay particular attention to orthography since the Azerbaijani modified Latin alphabet employs certain diacritical marks that are not found in English. The addition and/or omission of these marks severely alters the letter, the sound and thus the meaning of words. The letters which require special attention are ç, ə, ğ, ı, i, o, ö, ş, u, ü in both uppercase and lowercase versions.

The Alphabet Chart

Letters & sounds	Remarks
Vowels	
A a /a/	Back, low, unrounded, 'a' as in <i>father</i> . acı, at, bağ, daş, dondurma, ana.
E e /e/	Front, mid, unrounded, 'e' as in <i>elephant</i> . ev, ver, yeni, qəzet, balet, tale. In native words, it only occurs in the first syllable. In loan-words, it may occur anywhere. It never occurs in suffixes.
Ə ə /æ/	Front, low, unrounded, 'a' as in <i>bad</i> . əyri, əməl, hər, müəllim, nənə, əlbəttə.
I ı /i/	Back, high, unrounded, similar to 'oo' as in <i>good</i> or 'o' in <i>Nixon</i> . qış, arıq, yağış, işıq, arı, qapı. It does <i>not</i> occur initially. Both capital and lowercase versions are <i>undotted</i> .
İ i /i/	Front, high, unrounded, 'e' as in <i>delay</i> . it, iki, min, kiçik, kişi, enli. Both capital and lowercase versions are dotted.
O o /o; a/	Back, mid, rounded, 'o' as in <i>bolt</i> . on, oyun, soğan, dost, radio, kino. When it is in an unstressed syllable in Russian loan-words, it is pronounced like an /a/, such as the 'u' in <i>cut</i> : konsert [kansert], avtomat [aftamat], komanda [kamanda]. It mostly occurs in the first syllable, and never occurs in suffixes.
Ö ö /ö/	Front, mid, rounded, similar to 'ea' in <i>early</i> or like the German ö. ön, öz, ölçü, döş, körpü, göy. It generally occurs in the first syllable and does not occur in suffixes. Both capital and lowercase versions have an umlaut (two dots) above the 'o.'
U u /u/	Back, high, rounded, as 'u' in <i>put</i> . uca, uzaq, duz, burun, su, quyu.
Ü ü /ü/	Front, high, rounded, similar to the ü in German. üç, üzr, cümlə, gümüş, tülkü, ütü. Both capital and lowercase versions have an umlaut above the 'u.'

Long vowels

In most cases, these nine vowels have a measured length which is neither long nor short. In certain words, however, their length may be shorter than is usually the case. In addition to the above vowels, Azerbaijani also has 7 long vowels that are *not* distinguished in writing. They occur almost exclusively in borrowed words and are pronounced like their shorter counterparts, only longer.

/a:/	iradə [ira:dæ], maaş [ma:ʃ], mavi [ma:vi], sakit [sa:kit]
/e:/	elan [e:lan], etiqad [e:tigat], meyar [me:yar], şer [ʃe:r]

/æ:/	dəvət [dæ:væt], məlum [mæ:lum], təqib [tæ:ɡip], təcəüb [tæ:cçüb]
/i:/	bədii [bædi:], qərübə [gæri:bæ], təbii [tæbi:], zinət [zi:næt]
/o:/	çovdar [cho:dar], dovşan [do:shan], lovğa [lo:gha], od [o:d]
/ö:/	möcüzə [mö:jüzæ], mötəriyə [mö:tærizæ], şöbə [shö:bæ], şölə [shö:læ]
/u:/	xüsusi [xüsu:si], musiqi [mu:siɡi], nümunə [nümu:næ], rütubət [rütu:bæt]

Consonants

B b	/b; p/	Voiced bilabial stop initially and between vowels. As 'b' in <i>bus</i> . bir, böyük, bülbül, iblis, araba, yabancı. It is pronounced like a /p/ in word-final position in multi-syllabic words: kitab [kitap], corab [jorap].
C c	/j; ch; zh/	Voiced alveo-palatal affricate. As 'j' in <i>judge</i> . cavab, cəmiyyət, fincan, balaca, acı, güc. In multi-syllabic words in word final position it is pronounced voiceless: ağac [ayach], çəkiç [chækich]. In some words it is pronounced like a /zh/: güclü [güzhdü].
Ç ç	/ch/	Voiceless alveo-palatal affricate. As 'ch' in <i>church</i> . çay, çörək, siçan, sərçə, aç, iç. Both capital and lowercase versions have a cedilla under the 'c' to distinguish it from the letter 'c' which is a /j/.
D d	/d; t/	Voiced apico-dental stop. Similar to 'd' in <i>dark</i> . dil, dovşan, dost, adam, qadın, yaddaş. It is pronounced like a /t/ mostly at the end of multi-syllabic words: bulud [bulut], süd [süt].
F f	/f/	Voiceless labio-dental fricative. As 'f' in <i>full</i> . fabrik, fəhlə, dəftər, neft, sinif, müəllif.
G g	/g; ŋ/	Voiced palatal stop. As 'g' in <i>give</i> . gün, göyərçin, güzgü, yeganə, igid, şagird. At the end of a word, after an 'n,' it becomes a /ŋ/: zəng [zæŋ].
Ğ ğ	/ɣ/	Voiced velar fricative. English does not have it. oğlan, yağış, mağaza, ağ, dağ, bağ. It <i>never</i> occurs initially. It appears in the word-final position only with mono-syllabic words. It occurs most commonly with back vowels.
H h	/h/	Voiceless glottal approximant. It is usually aspirated. As 'h' in <i>here</i> . hava, heyvan, səhər, nahar, izah, sülh.
X x	/x/	Voiceless velar fricative. Similar to Scottish <i>loch</i> . xeyr, xətt, yuxu, vaxt, bax, yox.
J j	/zh/	Voiced alveo-palatal fricative. As 's' in <i>vision</i> . jokey, jurnal, əjdaha, Əjdər, qaraj. It only occurs in an extremely limited number of borrowed words. This is the least frequent sound in Azerbaijani.

K k	/k; ɡ/	Voiceless palatal stop. As 'k' in <i>kiss</i> . kim, köynək, iki, məktəb, ilk, istək. It has two allophones: a front allophone used in words containing front vowels such as tək, kim, kino and a back allophone used in words containing mostly back vowels such as tank, kolxoz, kombayn. When a word contains two consecutive 'k' letters medially, the second consonant is pronounced like a /ɡ/: səkkiz [sækgiz].
Q q	/g; x; k/	Voiced velar stop. As 'g' in <i>guide</i> . qara, qalın, qərb, baqaj, doqmatik, xalq. It is usually pronounced like a /x/ at the end of a word, usually following a back vowel: bıçaq [bichax], uşaq [ushax], işiq [ishix]. In a few exceptional words, it is pronounced like a /k/: ittifaq [ittifak]. When a word contains two consecutive 'q' letters medially, the first consonant is pronounced like a /k/: baqqal [bakgal], doqquz [dokguz].
L l	/l/	Voiced alveolar/palatal lateral. As 'l' in <i>cool</i> . lap, lüğət, ilə, tarla, göl, qartal. It is usually pronounced with front vowels, and it is generally, but not always, velar with back vowels.
M m	/m/	Voiced, bilabial nasal. As 'm' in <i>man</i> . məktəb, min, amma, pambıq, dam, üzüm.
N n	/n; ŋ/	Voiced alveolar nasal. As 'n' in <i>not</i> . nə, nanə, pendir, tennis, tavan, şirin. At the end of a word before a 'g,' it becomes a /ŋ/: zəng [zæŋ].
P p	/p/	Voiceless bilabial stop. As 'p' in <i>pay</i> . portağal, park, yarpaq, torpaq, ip, lap. When a word contains two consecutive 'p' letters medially, the second consonant is pronounced like a /b/: tappılı [tapbılı], şappılı [shapbılı].
R r	/r/	Voiced alveolar liquid. Similar to 'r' in <i>right</i> . radio, rəqs, daraq, sarımsaq, paltar, şəhər.
S s	/s/	Voiceless alveolar fricative. As 's' in <i>sun</i> . sarı, sonra, əsər, səssiz, sus, şəxs.
Ş ş	/sh/	Voiceless alveo-palatal fricative. As 'sh' in <i>shoe</i> . şalvar, şad, aşığı, eşya, baş, iş. Both capital and lowercase versions have a cedilla under the 's' to distinguish it from the letter 's.'
T t	/t; d/	Voiceless apico-dental stop. Similar to 't' in <i>tell</i> . tam, torba, imtahan, balta, ət, alt. When a word contains two consecutive 't' letters medially, the second consonant is pronounced like a /d/: əlbəttə [ælbætdæ], Səttar [Sætdar].

- V v** /v; w; f; ø/ Voiced labio-dental fricative. As 'v' in very. var, vəzifə, evli, sivri, Sevil, səhv. It may be pronounced close to a 'w' between and after back vowels: cavab [javap], ov [ov]. It is pronounced like an /f/ in some Russian loan-words: avtobus [aftobus], avtomat [aftamat]. It may be dropped after an /o/ or /ö/ occurring medially in multi-syllabic words: dovşan [do:shan], hövsələ [hö:sələ].
- Y y** /y/ Voiced palatal approximant. As 'y' in toy. yumurta, yorğan, ayı, iynə, çay, saray.
- Z z** /z/ Voiced alveolar fricative. As 'z' in zebra. zəhər, ziyarət, qazan, qızıl, az, xoruz.

Contrasting Azerbaijani Vowels

In different words

1.	2.	3.
o ö	o u	o a
qoy göy	doy- duy	tor tar
ol ö!l	toz duz	sol sal
on ön	qol qul	qol qal
don dön	boz buz	bol bal
4.	5.	6.
ö ü	ö i	ö ə
döz düz	gözlə gizlə	gör gər
öz üz	bölük bilik	köpək kəpək
göl gül	döş diş	dön dən
söz süz	söz siz	börk bərk
7.	8.	9.
u ü	u ı	ü ö
ulduz üzüm	buğ bığ	üz öz
uç üç	qul qıl	çürük çörək
uzun üzün	yurd yırt	dünən dönən
duz düz	qur qır	gül göl
10.	11.	12.
ü i	a ı	a ə
ütü iti	tarla tırtıl	baba bəbə
düz diz	qaş qış	dana dənə
güc gic	yağ yığ	an ən
süz siz	sağın sığın	qalın gəlin
13.	14.	15.
ə e	ə i	ı ü
əl el	ət it	qıc güc
ələ elə	dəllək dilli	sızma süzmə
bəli beli	kəf kif	yırt yürüt
Yəmən yəm	sər sirr	daşı döşü
16.	17.	18.
ı i	i e	ü e
bıçaq bir	indi endi	üt et
qırx gir	iynə eynək	düşük deşik
sına sinə	bil bel	gümüş geniş
sıra sirke	yiye yeye	yük yekə
19.	20.	21.
al 'take'	at 'horse'	az 'little'
ol 'be'	ot 'grass'	öz 'crush'
əl 'hand'	ət 'meat'	üz 'swim'
el 'people'	et 'do'	iz 'trace'
il 'year'	it 'dog'	öz 'self'
öl 'die'	öt 'pass'	

In the same word

1.
a + i
axı
albalı
aydın
kasıb
yaşıl	2.
a + i
adil
katib
sait
samit
tarix	3.
a + ə
ahəng
Azər
Jalə
lələ
nanə	4.
a + o
albom
karton
makaron
palto
vaqon	5.
e + a
ceyran
dekan
heyvan
meydan
sevda
6.
e + ə
elə
evlən
eynək
meyvə
neçə	7.
e + i
deyil
ensiz
keçi
sevinc
yeni	8.
e + u
Elnur
kenquru
meymun
yekun
zeytun	9.
ə + a
əzab
həyat
məkan
mərcan
zəfəran	10.
ə + i
ətir
qərribə
şəkil
sərnişin
təmiz
11.
ə + u
cənub
cəsür
məchul
məktub
məzmun	12.
ı + a
bıçaq
dırnaq
qısa
sıra
tısbəğa	13.
i + a
divan
xiyaban
kitab
liman
vicdan	14.
i + ə
çiçək
irəli
istək
itələ
nifrət	15.
i + ı
ilxı
ildırım
ilıq
işıq
ışılı
16.
i + o
biofizik
kiloqram
kino
simvol
firon	17.
o + a
dovşan
ora
oyna
soğan
yoldaş	18.
o + u
dolu
qoyun
otur
soruş
toyuq	19.
ö + ə
çörək
gözəl
nömürə
ölkə
ördək	20.
ö + ü
böyük
dönük
kөнül
söyüd
yönsüz
21.
u + a
jurnal
kukla
qulaq
usta
aşaq	22.
ü + a
dünya
gülzar
Günay
rübab
zülmkar	23.
ü + ə
cücə
hünər
külək
süzmə
tütək	24.
ü + u:
xüsusi
nümünə
rütubət
şübut
şüür	

UNIT 1

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Greetings • Farewells • Naming objects in the classroom 	<ul style="list-style-type: none"> • Greeting people • Saying good-bye • Asking about health and physical state 	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrative pronouns • <i>isə</i> • Personal pronouns • Present tense statements with verb <i>to be</i> • Negation with <i>deyil</i> • Negation of the present tense verb <i>to be</i>

General view of Baku

1. CONVERSATION: Salam

Formal

A: Salam!	'Hello!'
B: Salam. Necəsiniz?	'Hi, how are you?'
A: Yaxşıyam, çox sağ olun.	'I am fine, thank you very much.'
Siz necəsiniz?	How are you?'
B: Mən də yaxşıyam. Sağ olun.	'I am also fine. Thank you.'

Informal

A: Salam, Tofiq.	'Hi, Tofiq.'
B: Salam, Leyla. Çoxdandır səni görmürəm. Necəsən?	'Hi, Leyla. I haven't seen you for a while. How are you?'
A: Yaxşıyam, sən necəsən?	'I am fine, how are you?'
B: Mən də yaxşıyam.	'I am also fine.'
İşlərin necədir?	How are things?'
A: Qaydasındadır, çox sağ ol.	'Everything is fine, thank you very much.'
Sənin işlərin necədir?	How is everything with you?'
B: Pis deyil, çox sağ ol.	'Not bad, thank you.'

Other expressions of greetings

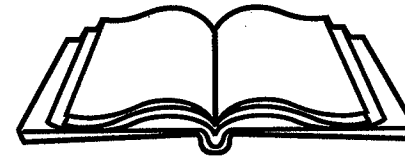
Salaməleyküm!	'Hi, hello!'
Xoş gəlmisiniz.	'Welcome.'
Sabahın(ız) xeyir.	'Good morning.'
Axşamın(ız) xeyir.	'Good evening.'

Cultural note:

The most commonly used greeting among Azerbaijanis is *Salam*, irrespective of the time of day. The usual response is also *Salam*, followed by *Necəsən?/necəsiniz?* 'How are you?' The response to this is *Sağ olun*, (*mən*) *yaxşıyam*. Other questions may be asked about a person's well-being, or about the well-being of his/her family members, relatives or business. Phrases such as *Nə var, nə yox?* 'What's new?', *Nə təhərsən?* [nətərsən] 'How are you?' *Kəfin necədir?* 'How have you been?' *Necə dolanırsan?* 'How is your life?' are used in colloquial Azerbaijani. Shaking hands in Azerbaijan is also customary, and friends, especially women, kiss each other on the cheek.

2. GRAMMAR FOCUS: Demonstrative pronouns

<i>bu</i>	'this'	<i>bunlar</i>	'these'
<i>o</i>	'that'	<i>onlar</i>	'those'

Bu kitabdır.

Bu karandaşdır.

Bu telefondur.	'This is a telephone.'	Bunlar telefondur. ¹	'These are telephones.'
Bu stəkandır.	'This is a cup.'	Bunlar stəkandır.	'These are cups.'
Bu uşaqdır.	'This is a child.'	Bunlar uşaqlardır.	'These are children.'
O kitabdır.	'That is a book.'	Onlar kitabdır.	'Those are books.'
O pəncərədir.	'That is a window.'	Onlar pəncərədir.	'Those are windows.'

Bu yazı taxtasıdır. 'This is a blackboard [lit. writing board].'
 Bu maşındır. 'This is a car.'
 O kitabdır. 'That is a book.'
 O kişidir. 'That is a man.'
 Nadir uşaqdır. 'Nadir is a child.'

Compare the above sentences with the following sentences in which *bu* and *o* are used as demonstrative adjectives.

Bu kişi fəhlədir. 'This man is a worker.'
 O qadın müəllimdir. 'That woman is a teacher.'
 Bu yazı taxtası təmizdir. 'This blackboard is clean.'
 Bu maşın gözəldir. 'This car is beautiful.'
 O kitab yaxşıdır. 'That book is good.'
 O kişi amerikalıdır. 'That man is American.'

Class activity: Substitution drill

Bu jurnaldır. 'This is a journal.'

Make similar sentences with nouns that you see in your classroom by using the following vocabulary items.

stol	'table'	stul	'chair'
kitab	'book'	dəftər	'notebook'
qələm	'pen'	karandaş	'pencil'
tabaşır	'chalk'	yazı taxtası	'blackboard'
qapı	'door'	pəncərə	'window'
şəkil	'picture'	divar	'wall'

¹ The plural suffix (-lar) at the end of the copula (-dır) is not used for *inanimate* things nor for some *animals*.

Class activity: Translation exercise

Translate the following into English.

1. Bu dəftərdir.

2. Bu kağızdır.

3. Bu avtobusdur.

4. Bu parkdır.

5. Bu müəllimdir.

6. Bu məktəbdir.

7. Bu evdir.

8. Bu dəftərdir.

GRAMMAR FOCUS: *isə*

The term *isə* is the frozen conditional form of the auxiliary verb *i-* 'to be' and is used to contrast things in declarative sentences, meaning 'and, but, as for, e.g.:

1. Bu qələmdir, *o isə* kitabdır. 'This is a pen, *and* that is a book.'

2. Bu kitabdır, *onlar isə* dəftərdir. 'These are books, *and* those are notebooks.'

3. Bu kişi fəhlədir, *o kişi isə* müəllimdir. 'This man is a worker, *and* that man is a teacher.'

4. Bu məktəbdir, *onlar isə* evdir. 'These are schools, *and* those are houses.'

Class activity: Translation exercise

Translate the following into English.

1. Mən müəlliməm, *sən isə* tələbəsan.

2. Mən direktoram, *o isə* fəhlədir.

3. Mən azərbaycanlısınız, *onlar isə* amerikalılardır.

4. Mən həkimik, *siz isə* müəllimsiniz.

Class activity: Exercise

Use different objects in the classroom. Then make contrasting statements by using *isə*.

Example: Bu pəncərədir. *O* qapıdır.

Bu kitabdır. *O isə* dəftərdir.

GRAMMAR FOCUS: Personal pronouns

<i>mən</i>	'I'	<i>biz</i>	'we'
<i>sən</i>	'you' (familiar/informal)	<i>siz</i>	'you' (polite/pl.)
<i>o</i>	'he, she, it'	<i>onlar</i>	'they'

Azerbaijani has *no* gender; therefore, the third person singular pronoun *o* corresponds to English 'he,' 'she,' or 'it.' As can be seen in the conversations in this chapter *sən* is used to address people who are familiar, such as close friends, relatives and children. Older people also use the informal to address younger people. *Siz* is used to address more than one person, or to address one person in polite/formal situations. It may be necessary for learners of Azerbaijani to master the *siz* form first and use it when addressing either one person or two or more people. This will also be true of the use of personal suffixes.

5. CONVERSATION: Sağ olun**Formal**

A: Bağışlayın, mən getməliyəm.

'I am sorry, I must be going.'

B: Yaxşı, sağ olun. Məndən qardaşınıza salam deyın.

'OK. good-bye. Give my regards to your brother.'

A: Çox sağ olun. Sağlıqla qalın.

'Thank you very much. Take care.' [lit. stay healthy]

B: Xudahafiz, yaxşı yol.

'Good-bye.' [lit. have a nice trip]

Informal

A: Yaxşı, mən getməliyəm.

'OK. I must be going.'

B: Mən də. Məndən evdəkilərə salam de.

'I must be too. Give my best to everybody at home.'

A: Oldu, çox sağ ol. Hələlik.

'OK. Thank you very much. See you.'

B: Hələlik.

'See you.'

Other expressions of farewell

Şükran ol(un).

'Good-bye.'

Xoş gəldiniz.

'Good to see you' [said by the person who remains behind].

Yaxşı yol!

'Have a safe journey!'

Salamat qalın!

'Take care' [said by the person who is leaving].

Görüşənədək.

'See you soon.'

Gecən(iz) xeyrə qalsın.

'Good night.'

Sabaha qədər.

'See you tomorrow.'

Uğurlar olsun!

'Good luck!'

Əlvida!

'Farewell!'

6. GRAMMAR FOCUS: Present tense statements with verb *to be*

The verb *to be* in Azerbaijani is *i-*. However it is not used by itself. It is only used in expressing certain verbal forms such as the past tense of the verb *to be*. Personal suffixes that form the present tense of the verb *to be* are given below. They are the equivalents of the English 'I am, you are,' etc.

Personal suffixes used with the present tense verb *to be*

Singular	Plural
First person	First person
<i>mən ...-(y)əm, -(y)əm</i>	<i>biz ...-(y)ıq, -(y)ik, -(y)uq, -(y)ük</i>
Second person	Second person
<i>sən ...-san, -sən</i>	<i>siz ...-sınız, -sınız, -sunuz, -sünüz</i> ²
Third person	Third person
<i>o ...-dır, -dir, -dur, -dür</i> ³	<i>onlar ...-dırlar, -dırlar, -durlar, -dürlər</i> ⁴

² In colloquial Azerbaijani, these suffixes are pronounced: *-sız, -siz, -suz, -süz*.

³ In colloquial Azerbaijani, these suffixes are pronounced: *-di, -di, -du, -dü*.

⁴ In colloquial Azerbaijani, these suffixes are pronounced: *-dılar, -dilər, -dular, -dülər*.

Affirmative

Singular

First person

(Mən) direktoram. 'I am a director.'

(Mən) ovçuyam. 'I am a hunter.'

(Mən) müəlliməm. 'I am a teacher.'

(Mən) sürücüyəm. 'I am a driver.'

Second person

(Sən) direktorsən. 'You are a director.'

(Sən) ovçusan. 'You are a hunter.'

(Sən) müəllimsən. 'You are a teacher.'

(Sən) sürücüsən. 'You are a driver.'

Third person

(O) direktordur. 'S/he is a director.'

(O) ovçudur. 'S/he is a hunter.'

(O) müəllimdir. 'S/he is a teacher.'

(O) sürücüdür. 'S/he is a driver.'

Plural

First person

(Biz) direktoruq. 'We are directors.'

(Biz) ovçuyuq. 'We are hunters.'

(Biz) müəllimik. 'We are teachers.'

(Biz) sürücüyük. 'We are drivers.'

Second person

(Siz) direktorsunuz. 'You are directors.'

(Siz) ovçusunuz. 'You are hunters.'

(Siz) müəllimsiniz. 'You are teachers.'

(Siz) sürücüsünüz. 'You are drivers.'

Third person

(Onlar) direktordurlar. 'They are directors.'

(Onlar) ovçudurlar. 'They are hunters.'

(Onlar) müəllimdirlər. 'They are teachers.'

(Onlar) sürücüdürlər. 'They are drivers.'

Study the following sentences.

Mən tələbəyəm.

Biz tələbəyik.

Mən direktoram.

Biz fəhləyik.

Sən amerikalısan.

Siz amerikalısınız.

Sən azərbaycanlısan.

Siz azərbaycanlısınız.

O müəllimdir.

Onlar uşaqlıqlar.

Nadir müəllimdir.

Nadir və Sevil bacı-qardaşdırlar.

Mən müəlliməm. Sən isə tələbəsən.

Mən azərbaycanlıyam. Sən isə amerikalısan.

Bu kişi həkimdir. Bu qadın isə direktordur.

Bu kitab çox yaxşıdır. O isə pisdır.

Bu tələbələr azərbaycanlıdırlar, müəllim isə amerikalıdır.

Class activity: Translation exercise

Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. I am an American.

2. You are a teacher.

3. He is an Azerbaijani.

4. She is an Azerbaijani.

5. We are Americans.

6. This is a tree.

7. That is a book.

8. They are Americans.

7. GRAMMAR FOCUS: Negation with *deyil*

In Azerbaijani, there are three types of negation: negation in nominal sentences, in verbal sentences, and in *var/yoxdur* sentences. Nominal sentences are negated by using the particle *deyil*, in which case personal suffixes are added to the negation particle:

Mən həkiməm. 'I am a doctor.'

Mən həkim *deyiləm*. 'I am not a doctor.'

Bu kitabdır. 'This is a book.'

Bu kitab *deyil*(dir). 'This is not a book.'

Bu kitab yaxşıdır. 'This book is good.'

Bu kitab yaxşı *deyil*. 'This book is not good.'

Bu mənzil deyildir, bu evdir.

'This is not an apartment; this is a house.'

Study the following examples.

Bu telefon deyil.

Bunlar telefon deyil.

Bu stəkan deyil.

Bunlar stəkan deyil.

O park deyil.

Onlar park deyil.

O pəncərə deyil.

Onlar pəncərə deyil.

Pronunciation note: In spoken language the word *deyil* is very often pronounced [dö:l].

8. GRAMMAR FOCUS: Negation of the present tense verb *to be*

Similarly, the *negative* of the present tense of the verb *to be* is obtained by adding the personal endings used in the affirmative to the negative particle *deyil*.

Singular

First person

(Mən) direktor *deyiləm*. 'I am not a director.'(Mən) müəllim *deyiləm*. 'I am not a teacher.'(Mən) ovçu *deyiləm*. 'I am not a hunter.'(Mən) sürücü *deyiləm*. 'I am not a driver.'

Second person

(Sən) direktor *deyilsən*. 'You are not a director.'(Sən) müəllim *deyilsən*. 'You are not a teacher.'(Sən) ovçu *deyilsən*. 'You are not a hunter.'(Sən) sürücü *deyilsən*. 'You are not a driver.'

Third person

(O) direktor *deyil*.⁵ 'S/he is not a director.'(O) müəllim *deyil*. 'S/he is not a teacher.'(O) ovçu *deyil*. 'S/he is not a hunter.'(O) sürücü *deyil*. 'S/he is not a driver.'

⁵ The *-dir* suffix is usually used for the third person singular in formal language.

Plural

First person

(Biz) direktor deyilik. 'We are not directors.'

(Biz) müəllim deyilik. 'We are not teachers.'

(Biz) ovçu deyilik. 'We are not hunters.'

(Biz) sürücü deyilik. 'We are not drivers.'

Second person

(Siz) direktor deyilsiniz. 'You are not directors.'

(Siz) müəllim deyilsiniz. 'You are not teachers.'

(Siz) ovçu deyilsiniz. 'You are not hunters.'

(Siz) sürücü deyilsiniz. 'You are not drivers.'

Third person

(Onlar) direktor deyil.⁶ 'They are not directors.'

(Onlar) müəllim deyil. 'They are not teachers.'

(Onlar) ovçu deyil. 'They are not hunters.'

(Onlar) sürücü deyil. 'They are not drivers.'

Bu dəftər deyil. 'This is not a notebook.'

Mən amerikalı deyiləm. 'I am not an American.'

Sən müəllim deyilsən. 'You are not a teacher.'

Biz uşaq deyilik. 'We are not children.'

Important note: In the negative, personal endings come after *deyil*, not after nouns.

Class activity: Translation exercise

Study the following sentences and translate them into English.

Mən tələbə deyiləm. Biz tələbə deyilik.

Sən amerikalı deyilsən. Siz amerikalı deyilsiniz.

Nadir müəllim deyil. Nadir və Sevil bacı-qardaş deyildirlər.

Biz uşaq. Biz uşaq deyilik.

Biz fəhləyik. Biz fəhlə deyilik.

Class activity: Transformation drill

Negate the following sentences.

1. Bu kitabdır.

6. Mən müəlliməm.

2. O dəftərdir.

7. Nadir uşaqdır.

3. Bu qələmdir.

8. Sən tələbəsən.

4. O kağızdır.

9. Biz tələbəyik.

5. Bu qapıdır.

10. O pəncərədir.

Class activity: Substitution drills

1. A: Mən tələbəyəm.

B: Yox, siz tələbə deyilsiniz, müəllimsiniz.

həkim

fəhlə

amerikalı

azərbaycanlı

yaxşı

pis

2. A: Onlar qadınlardır.

B: Yox, onlar qadın deyil, kişidirlər.

yaxşı

pis

direktor

sürücü

qardaş

bacı

⁶ The *-dirlər* suffix is usually used for the third person plural in formal language.

Class activity: Substitution drills

1. Mən müəlliməm, amma sən müəllim deyilsən.

direktor

fəhlə

yaxşı

2. Biz amerikalıyıq, amma siz amerikalı deyilsiniz.

sürücü

uşaq

həkim

3. Bu karandaşdır, amma o, karandaş deyil, kağızdır.

qələm

dəftər

ev

mənzil

stol

stul

9. WORD POWER: Some commonly used words and phrases

Bəli.

'Yes.'

Hə.

'Yes.'

Xeyr.

'No.'

Yox.

'No.'

Düzdür.

'That's right.'

Doğrudur.

'That's right.'

Lütfən.

'Please.'

Zəhmət olmasa.

'Please.'

Xahiş edirəm.

'Please.'

Təşəkkür edirəm.

'Thank you.'

Sağ ol(un).

'Thank you.'

Çox təşəkkür.

'Thank you very much.'

Əlbəttə.

'Of course.'

Yaxşı.

'OK, well.'

Lap yaxşı.

'Very good.'

Bağışlayın.

'Excuse me.'

Üzr istəyirəm.

'I am sorry.'

Atalar sözü

Ağıl ağıldan üstündür.

Bilməmək eyib deyil, öyrənməmək eyibdir.

Dəli dostdan ağıllı düşmən yaxşıdır.

Qələm qılıncdan itidir.

Yaxşı dost qardaşdan irəlidir.

Class activity: Game

The class is divided into two groups. One student from each group takes a turn going to the board. Students from the other group give him/her words in English, and the student at the board writes the Azerbaijani equivalents of these words in the Azerbaijani Latin script.

10. TEXTS FOR READING

1

Bu mənzildir. Bu uşaq tələbədir. Nadir tələbə deyil. Mən müəlliməm. Mən tələbəyəm. Nadir və Sevil bacı-qardaşdır(lar). Bakı gözəl şəhərdir. Metro çox təmiz deyil. Biz müəllimik. Sən yaxşısan. Bu Sevidir. Sevil uşaqdır. Sevil tələbə deyil. Bu evdir. Bu ev deyil, məktəbdir. Biz amerikalıyıq. Siz azərbaycanlısınız. Onlar uşaqlardır. O necədir? Sağ olun, o yaxşıdır. Mən də yaxşıyam. Siz necəsiniz?

2

Bu mənzildir. Bu uşaq tələbədir. Nadir tələbə deyil. Mən müəlliməm. Mən tələbəyəm. Nadir və Sevil bacı-qardaşdır(lar). Bakı gözəl şəhərdir. Metro çox təmiz deyil. Biz müəllimik. Sən yaxşısan. Bu Sevidir. Sevil uşaqdır. Sevil tələbə deyil. Bu evdir. Bu ev deyil, məktəbdir. Biz amerikalıyıq. Siz azərbaycanlısınız. Onlar uşaqlardır. O necədir? Sağ olun, o yaxşıdır. Mən də yaxşıyam. Siz necəsiniz?

11. EXERCISES

1. Write the following words in the Azerbaijani Latin script.

ана	СӘККИЗ	там	күн
лап	кәңфет	өз	көз
зијарәт	парк	һава	чај
шад	мин	узаг	автобус

2. Read the section 'Some commonly used words and phrases' and copy it here.

3. Provide appropriate responses for the following sentences.

A: Salam.

B:

A: Necəsiniz?

B:

A: Siz necəsiniz?

B:

A: Hələlik.

B:

4. Translate the following sentences into English.

Bu mənzildir. Bu uşaq tələbədir. Tofiq direktordur. Mən tələbəyəm. Nadir və Sevil bacı-qardaşdır(lar). Bu Sevidir. Sevil müəllimdir. Nadir iş tələbədir. Bu yazı taxtasıdır. O tabaşirdir. Bu kağızdır, o işə karandaşdır. Bunlar uşaqlardır. Bu kişi amerikalıdır. Sabahınız xeyir. Gün aydın. Axşamınız xeyir. Gecəniz xeyrə qalsın. Biz müəllim deyilik.

5. Provide the appropriate pronouns/words in between the parentheses.

- () müəlliməm.
- () həkimsən.
- () şəhər gözəldir.
- () kitab lap yaxşıdır.
- () necəsiniz?
- () bacı-qardaşdır(lar).
- () tələbəyik.
- () tələbədir.
- () qələmdir.
- () sürücüyük.

6. Change the following sentences into the negative.

1. Bu mənzildir.
2. Mən tələbəyəm.
3. Bu uşaq tələbədir.
4. Nadir və Sevil bacı-qardaşdırlar.
5. Bu Sevidir.
6. Sevil müəllimdir.
7. Sən yaxşısan.
8. Onlar uşaqdırlar.
9. Biz anayıq.
10. Bunlar dəftərdir.

7. Write a few simple sentences using the present tense of the verb *to be*.

8. Translate the following sentences into Azerbaijani.

I am a student. He is a teacher. Baku is a beautiful city. She is a student. She is not a doctor. Baku is not a beautiful city. Hello. Good night. Thank you, I am fine. This is a book, and that is a notebook. This is a woman, and that is a man. I haven't seen you for a while.

9. Complete the following conversations.

A: Salam,?

B: Yaxşıyam, çox sağ olun.

A: Yaxşıyam, sən necəsən?

B: Mən

A: Hələlik.

B:

A: İşlərin?

B: Sağ ol,

10. You are a student. How would you greet your professor in the morning?

11. How would you greet your friend Nadir when you see him in the afternoon?

12. How would you welcome friends to your home?

13. What would you say when they depart?

14. Fill in the blanks to complete the Azerbaijani equivalent of the English word given.

m a l i m teacher

b z we

d e i not

ö z l beautiful

e y r no

t l e o n telephone

15. Complete the following sentences by adding correct personal endings.

1. Bu kişi amerikalı.....

2. Mən yaxşı.....

3. Sevil müəllim.....

4. Bu karandaş.....

5. Siz necə?

6. Bu şəhər gözəl.....

7. Leyla həkim.....

8. Bu qız tələbə.....

9. Sən sürücü.....

10. O qələm.....

16. Write the names of the following classroom objects correctly.

1. lost

2. kişəl

3. daşkaam

4. trəfdə

5. ıapq

6. əpnərcə

7. sutl

8. kabit

9. şirtaab

10. vardi

12. VOCABULARY

<i>ağıl</i>	intelligence, mind	<i>hələlik</i>	see you
<i>ağıllı</i>	clever, intelligent	<i>xahiş</i>	request
<i>axşam</i>	evening	<i>xey(i)r</i>	good, prosperity
<i>amerikalı</i>	American	<i>xeyr</i>	no
<i>amma</i>	but	<i>xoş gəldiniz</i>	good to see you
<i>ana</i>	mother	<i>xoş gəlmişsiniz</i>	welcome
<i>atalar sözü</i>	proverb	<i>xudahafiz</i>	bye, good-bye
<i>avtobus</i>	bus		
<i>azərbaycanlı</i>	Azerbaijani		
<i>bacı</i>	sister	<i>irəli</i>	close
<i>bağışlayın</i>	sorry	<i>isə</i>	and, but, as for
<i>bil-</i>	to know	<i>istə-</i>	to want, wish
<i>biz</i>	we	<i>iş</i>	business, job, work,
<i>bu</i>	this		affair
<i>bunlar</i>	these	<i>iti</i>	sharp
<i>bəli</i>	yes	<i>kağız</i>	paper
<i>bəs</i>	contrasting word	<i>karandaş</i>	pencil
		<i>kef</i>	spirits, mood
<i>çox</i>	very	<i>kim</i>	who
		<i>kişi</i>	man
<i>da / də</i>	also, too	<i>kitab</i>	book
<i>de-</i>	to say		
<i>deyil</i>	not	<i>qadın</i>	woman
<i>dəli</i>	crazy	<i>qal-</i>	to stay, remain
<i>dəftər</i>	notebook	<i>qapı</i>	door
<i>direktor</i>	director	<i>qardaş</i>	brother
<i>dívar</i>	wall	<i>qayda</i>	order, rule
<i>doğru</i>	correct, right	<i>qayda</i>	order, rule
<i>dolan-</i>	to live	<i>qədər</i>	until
<i>dost</i>	friend	<i>qələm</i>	pen
<i>düşmən</i>	enemy	<i>qılnc</i>	sword
<i>düz</i>	right, correct		
		<i>lap</i>	very
<i>et-</i>	to do, make	<i>Leyla</i>	personal name (f.)
<i>eyib</i>	disgrace, deficiency	<i>lütfən</i>	please
<i>ev</i>	house, home		
		<i>maşın</i>	car
<i>əlbəttə</i>	of course	<i>metro</i>	subway
<i>əlcida</i>	farewell	<i>məktəb</i>	school
		<i>mən</i>	I
<i>fəhlə</i>	worker	<i>mənzil</i>	apartment
		<i>müəllim</i>	teacher
<i>gecə</i>	night		
<i>get-</i>	to go, leave	<i>Nadif</i>	personal name (m.)
<i>gör-</i>	to see	<i>necə</i>	how
<i>gözəl</i>	beautiful	<i>nə</i>	what
<i>gün aydın</i>	good afternoon		
		<i>o</i>	that, he, she, it
<i>hə</i>	yes	<i>oldu</i>	OK
<i>həkim</i>	medical doctor	<i>onlar</i>	those, they
		<i>ovçu</i>	hunter

<i>öyrən-</i>	to learn	<i>tabaşır</i>	chalk
<i>park</i>	park	<i>təhər</i>	manner, way
<i>pis</i>	bad	<i>telefon</i>	telephone
<i>pəncərə</i>	window	<i>tələbə</i>	student
		<i>təmiz</i>	clean; fluently
<i>sabah</i>	tomorrow, morning	<i>təşəkkür</i>	thanks
<i>salam</i>	hi, hello, regards	<i>Tofiq</i>	personal name (m.)
<i>salaməleyküm</i>	greetings		
<i>salamat qalın</i>	take care	<i>uğur</i>	good luck
<i>sağ ol(un)</i>	thank you, good-bye	<i>uşaq</i>	child
<i>sağlıq</i>	health		
<i>Sevil</i>	personal name (f.)	<i>üstün</i>	superior
<i>sən</i>	you (sg. informal)	<i>üzr</i>	excuse, apology
<i>siz</i>	you (pl./sg. formal)		
<i>stəkan</i>	glass, cup	<i>yaxşı</i>	good, fine, well, OK
<i>stol</i>	table	<i>yazı taxtası</i>	blackboard
<i>stul</i>	chair	<i>yol</i>	road, path, way
<i>sürücü</i>	driver	<i>yox</i>	no
		<i>zəhmət olmasa</i>	please
<i>şəhər</i>	city		
<i>şəkil</i>	picture		

Uşaqlar

13. AUDIO DRILLS

1. Listen to each sound and write it down in the Latin script.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18.

2. Listen to each sound and write it down in the Cyrillic script.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

3. Listen to each word and fill in the missing letter.

1. sal_mat 2. ya_şı 3. sa_ah 4. təşəkk_r 5. _ardaş
6. b_li 7. lütfə_ 8. mən_il 9. do_rudur 10. _v
11. ne_ə 12. Ba_ı 13. g_z 14. de_il 15. ayd_n

4. Listen to each word and fill in the missing letter.

1. у_аг 2. тә_əбә 3. б_з 4. дө_ил 5. _əн
6. нөч_ 7. _ардаш 8. га_ы 9. чо_ 10. м_əллим
11. тәми_ 12. пи_ 13. к_зөл 14. е_ 15. ам_рикалы

5. Listen to each word and write it down in the Latin script.

1. 2. 3. 4. 5.
6. 7. 8. 9. 10.

6. Listen to each word and write it down in the Cyrillic script.

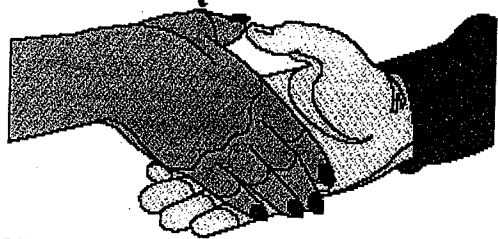
1. 2. 3. 4. 5.
6. 7. 8. 9. 10.

UNIT 2

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Names • Greetings • Numbers 	<ul style="list-style-type: none"> • Introducing oneself • Introducing other people • Asking for and giving personal information • Greeting people • Asking <i>yes/no</i> questions 	<ul style="list-style-type: none"> • Vowel harmony - I • Plurals, nouns • Consonant alternations - I, -q, -k • <i>Yes/No</i> questions with the present tense verb <i>to be</i> • Interrogative pronouns, <i>nə, kim</i> • Derivative suffixes <i>-ll, -slz</i> • Identifying loan-words • <i>ilə (-la, -lə)</i>

A door in Baku

1. CONVERSATION: Mənim adım Məmməddir

Formal

Məmməd: İcazə verin özümü təqdim edim.

Mənim adım Məmməddir.

Sizin adınız nədir?

Sevil: Mənim adım Sevidir.

M: Tanış olmağımıza çox şadam.

S: Mən də.

'Let me introduce myself.

My name is Məmməd.

What is your name?'

'My name is Sevil.'

'I'm very happy to meet you.'

'Likewise.'

Informal

Elnur: Salam, Məmməd.

Məmməd: Salam, Elnur, necəsən?

E: Yaxşıyam, sən necəsən?

M: Mən də yaxşıyam, çox sağ ol.

Tanış ol, bu mənim qardaşımdır,

Adı Akifdir.

E: Çox gözəl, çox şadam. Mənim adım Elnurdur.

Akif: Tanış olmağımıza şadam.

'Hello, Məmməd.'

'Hi, Elnur, how are you?'

'I am fine, how are you?'

'I'm also fine, thank you.'

Meet my brother,

His name is Akif.'

'Very nice to meet you. My

name is Elnur.'

'Pleased to meet you.'

Class activity: Conversation drills

1. Formally introduce yourself to a classmate using the following formula.

İcazə verin özümü təqdim edim. Mənim adımdır.⁷

2. Informally introduce your friend Elçin to your other friends.

A: Salam, Aygün, tanış ol, bu mənim dostumdur. Adı Elçindir.

3. Ask each other's names using the following sentence.

A: Bağışlayın, adınız nədir?

Class activity: Pair work

Each student states his/her name and asks another student's name using the following structures.

A: Mənim adım Nadirdir, sizin adınız nədir?

B: Mənim adım

C: Mənim adım Maykldır, sizin adınız nədir?

D: Mənim adım

⁷ From now on, capital letters used in Azerbaijani suffixes will indicate sounds/characters alternating in accordance with vowel harmony, i.e. A = a, ə; I = i, ü, u, ü; Q = q, k, etc. If a suffix contains a or ə, it is a two-way suffix; on the other hand, if it contains i, ü, u or ü, it is a four-way suffix.

Cultural note:

When Azerbaijanis introduce themselves, they usually use both their first names and their surnames. Most first names are Turkic, Arabic or Persian. While surnames are usually derived from fathers' first names with the Russian endings *-ov*, *-yev* (for men) or *-ova*, *-yeva* (for women) added. Since independence, many people have replaced *-ov*, *-yev* with *oğlu* 'son of' or *-ova*, *-yeva* with *qızı* 'daughter of.' The Persian word *zadə* 'son/daughter of' is also common.

Titles such as *professor* 'Prof.', *müəllim* 'teacher,' and *doktor* 'Dr.' can be used either with first names or alone.

Good friends call each other by their first names. Azerbaijanis address those who are older with respect using terms of relationship such as *əmi* 'uncle,' *xala* 'aunt,' etc. In polite conversations, the words *bəy* 'Mr.' and *xanım* 'Mrs.' are used with *first* names: *Nadir bəy*, *Leyla xanım*. For Western males often the word *cənab* is used: *cənab Conson* 'Mr. Johnson.'

• Also remember that Azerbaijani has two pronouns for 'you': *sən* for the singular, *siz* for the plural, but that *siz* is regularly used for the singular in polite speech.

2. AZERBAIJANI NAMES

Most Azerbaijani names are of Turkic, Arabic or Persian origin. Following is a list of some commonly used Azerbaijani names:

Male		Female	
Anar	Əli	Aydan	Leyla
Akif	İlqar	Aynur	Nigar
Azad	Məmməd	Aygün	Nəzakət
Ceyhun	Nadir	Fəridə	Pərvin
Elçin	Tofiq	Fidan	Rəna
Elşən	Vahid	Firəngiz	Sevil
Emin	Vaqif	Gülнар	Ülviyyə
Eldar	Vurğun	Ləman	Zöhrə

Class activity: Substitution drills

1. Sizi *yoldaşım*la tanış edim.

dostumla

müəllimlə

Aygün xanımla

'Let me introduce you *to my spouse*.'

to my friend

to the teacher

to Mrs. Aygün

2. Bu, *dostum* Vahiddir.

qardaşım

atam

direktor

'This is *my friend* Vahid.'

my brother

my father

the director

3. Məndən *qardaşınıza* salam de(yin).

atanıza

dayınıza

evdəkilərə

'Say "Hi!" *to your brother* for me.'

to your father

to your uncle

to people at home

Class activity: Conversation drills

1. A: Sizinlə tanış olmağımıza çox şadam.

B: Mən də.

2. A: Sizi görməyimə çox şadam.

B: Mən də.

3. A: Məndən qardaşınıza salam de(yin).

B: Mütləq. Gecəniz xeyrə qalsın.

'I'm very pleased to meet you.'

'Likewise.'

'I'm very happy to see you.'

'Likewise.'

'Give my best to your brother.'

'Of course. Good night.'

Supplementary vocabulary

baba 'grandfather'	xala 'maternal aunt'
bibi 'paternal aunt'	nənə 'grandmother'
dayı 'maternal uncle'	nəvə 'grandchild'
əmi 'paternal uncle'	uşaq 'child'

Elçin: Salam, Nadir, necəsən?

Nadir: Yaxşıyam, sən necəsən?

3. GRAMMAR FOCUS: Vowel harmony - I

In Azerbaijani there is a progressive vowel assimilation principle that is generally known as vowel harmony. Accordingly, the vowel of any suffix is conditioned by the vowel of the last syllable to which that suffix is added. This principle can be summarized in two rules:

Rule 1

After any immediately preceding front vowel (*e, ə, i, ö, ü*): **ə**

After any immediately preceding back vowel (*a, ı, o, u*): **a**

Rule 1 applies to two-way suffixes.⁸ It means that if a word has a back vowel in its final syllable, the back vowel form of the suffix is added. If it has a front vowel, then the front vowel form of the suffix is added. The following examples will illustrate the appropriate form of the second person singular suffix *-sən* for the present tense verb *to be*.

müəllim + <i>sən</i>	uşaq + <i>sən</i>
kişi + <i>sən</i>	ağıllı + <i>sən</i>
nənə + <i>sən</i>	direktor + <i>sən</i>
sürücü + <i>sən</i>	ovçu + <i>sən</i>

⁸ Rule 2 will be given in the next unit.

4. GRAMMAR FOCUS: Plurals, nouns

In Azerbaijani there are two nominal number categories: singular and plural. There are *no* dual nouns. The plural form of any noun is obtained by adding a plural suffix to the singular form of that noun. The plural suffixes are **-lAr** (-lar, -lər).

<i>Singular</i>	+	-(lAr)	=	<i>Plural</i>
məktəb	+	-lər	=	məktəblər
bazar	+	-lar	=	bazalar
qonşu	+	-lar	=	qonşular
ev	+	-lər	=	evlər
qatar	+	-lar	=	qatarlar
şagird	+	-lər	=	şagirdlər
direktor	+	-lar	=	direktorlar
göz	+	-lər	=	gözlər

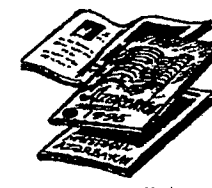
The choice of plural suffix is determined by vowel harmony rules.

kitablar

qəzetlər

jurnallar

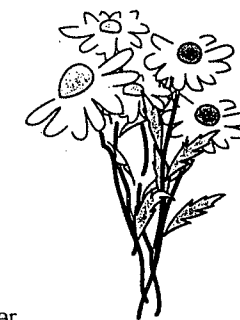
Class activity: Exercise

Make the following nouns plural.

Ana....., bacı....., dəftər....., ev....., gecə....., gözəl....., iş..... park....., qadın.....

gül

güllər

Class activity: Translation exercise

Translate the following words into English.

1. kişilər	6. maşın
2. işlər	7. direktorlar
3. karandaş	8. məktəblər
4. bacı	9. dəftər
5. həkimlər	10. salamlar

5. CARDINAL NUMBERS

0 sıfır	10 on	20 iyirmi	40 qırx
1 bir	11 on bir	21 iyirmi bir	41 qırx bir
2 iki	12 on iki	22 iyirmi iki	50 əlli
3 üç	13 on üç	23 iyirmi üç	60 altmış
4 dörd	14 on dörd	24 iyirmi dörd	70 yetmiş
5 beş	15 on beş	30 otuz	80 səksən / həştad
6 altı	16 on altı	36 otuz altı	90 doxsan
7 yeddi	17 on yeddi	37 otuz yeddi	100 yüz
8 səkkiz	18 on səkkiz	38 otuz səkkiz	1,000 min
9 doqquz	19 on doqquz	39 otuz doqquz	1,000,000 milyon

bir tələbə 'one/a student'

iki kitab 'two books'

üç dəftər 'three notebooks'

dörd uşaq 'four children'

beş gül 'five flowers'

yarım 'half': iki yarım 'two and a half,' altı yarım 'six and a half'

altı saat 'six hours'

yeddi kişi 'seven men'

səkkiz at 'eight horses'

doqquz it 'nine dogs'

on qız 'ten girls'

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

I II III IV V VI VII VIII IX X

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Important note concerning numbers:

When a noun is modified by a numeral indicating plurality, that noun does *not* take a plural suffix as in English. The numeral itself carries the concept of plurality in Azerbaijani.

6. CONSONANT ALTERNATIONS - I: -q, -k

The consonants *-q* and *-k* at the end of polysyllabic words are usually pronounced [x] and [k] respectively. When a suffix that starts with a vowel is added to such words, *-q* becomes *-ğ-* and *-k* becomes *-ğ-* between the two vowels, in *both* writing and pronunciation:

uşaq [uşax] + a = uşağa

qayıq [qayıx] + ı = qayığı

qaşığı [qaşıx] + ın = qaşığıın

However, when the suffix starts with a consonant, *-q* and *-k* do *not* change:

uşaq + da = uşaqda

qayıq + dan = qayıqdan

qaşığı + dan = qaşığıdan

çiçək [çiçək] + ə = çiçəyə

inək [inək] + ı = inəyi

böyük [böyük] + ün = böyüyün

çiçək + də = çiçəkdə

inək + dən = inəkdən

böyük + də = böyükdə

Note: Most Russian loan-words do not follow this rule, e.g. aptek + ə = aptekə

7. GRAMMAR FOCUS: Yes/No questions with the present tense verb to be

Questions that have no question words anticipate a *yes* or *no* answer. In Azerbaijani, this type of question can be formed either by adding a question particle *-mi* (*-mı, -mü, -mu*) or by using a rising intonation:

Bu kitabdır? or Bu kitabdır*mi*? 'Is this a book?'

Bəli, bu kitabdır. 'Yes, this is a book.'

Xeyr, bu kitab deyil. 'No, this is not a book.'

Siz tələbəsiniz? or Siz tələbəsiniz*mi*? 'Are you a student?'

Bəli, mən tələbəyəm. 'Yes, I am a student.'

Xeyr, mən tələbə deyiləm. 'No, I am not a student.'

Bu şəhərdir(mi)?

Bu evdir(mi)?

Bu çaydır(mi)?

Siz Nazimsiniz?

Siz tələbəsiniz?

Bu kitab yaxşıdır?

Bu kitab yaxşı deyil(dir)?

Yox, bu şəhər deyil, kənddir.

Yox, bu ev deyil, fabrikdir.

Yox, bu çay deyil, şirədir.

Xeyr, mən Nazim deyiləm, Nadirəm.

Yox, mən tələbə deyiləm, müəlliməm.

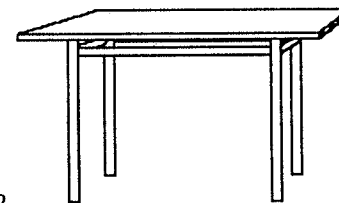
Bəli, bu kitab çox yaxşıdır.

Xeyr, bu kitab o qədər yaxşı deyil(dir).

A: Bu qızıdır?

B: Bəli, bu qızıdır.

A: Bu stuldur?

B: Yox, bu stul deyil, stoldur.

Class activity: Exercises

Look at the examples given and form similar questions with the words provided.

1. Example: *Bu kitabdır*mi*?*

Ev, dəftər, yazı taxtası, tabaşır, stul, stol, pəncərə, qapı, qələm.

2. Example: *Siz tələbəsiniz?*

Amerikalı, sürücü, direktor, həkim, Leyla, müəllim, şagird, ağıllı, Nazim, fəhlə.

8. GRAMMAR FOCUS: Interrogative pronouns, *nə*, *kim*

<i>nə</i> 'what'	<i>kim</i> 'who'
Bu <i>nə</i> dir? 'What is this?'	Bu jurnaldir. 'This is a journal.'
O <i>nə</i> dir? 'What is that?'	O qəzetdir. 'That's a newspaper.'
Bu <i>nə</i> dir?	Bu maşındır.
O <i>nə</i> dir?	O evdir.
Bunlar <i>nə</i> dir?	Bunlar ağacdır.
Onlar <i>nə</i> dir?	Onlar güldür.

Bu <i>kim</i> dir? 'Who is this?'	Bu Tofiqdir. 'This is Tofiq.'
O <i>kim</i> dir? 'Who is that?'	O Nigardır. 'That's Nigar.'
Bu kişi <i>kim</i> dir? 'Who is this man?'	Bu kişi Nadirdir. 'This man is Nadir.'
Bu qadın <i>kim</i> dir? 'Who is this woman?'	Bu qadın Aynurdur. 'This woman is Aynur.'
Siz <i>kimsiniz</i> ? 'Who are you?'	Mən Vahidəm. 'I am Vahid.'
Bu <i>kim</i> dir?	Bu direktordur.
Bəs bu <i>kim</i> dir?	O müəllimdir.
O <i>kim</i> dir?	O sürücüdür.
Bunlar <i>kim</i> dir?	Bunlar tələbədirlər.
Onlar <i>kim</i> dir?	Onlar qadınlardır.
Siz <i>kimsiniz</i> ?	Mən Məmmədəm.

Class activity: Conversation drills

- A: Bu oğlan *kim*dir? B: Bu oğlan Məmməddir.
A: Bu qız *kim*dir? B:
- A: Bu kişi Məmməddir? B: Bəli, bu kişi Məmməddir.
A: Bu qadın Aynurdur? B:
- A: Bu oğlan Nadirdir? B: Hə, bu oğlan Nadirdir.
A: Bu qız Gülnardır? B:
- A: Bu kişi Məmməddir? B: Xeyr, o kişi Məmməd deyil (dir).
A: Bu qadın Aynurdur? B:
- A: Bu oğlan Akifdir? B: Yox, o oğlan Akif deyil (dir).
A: Bu qız Aygündür? B:

Class activity: Game

The class is divided into two or more groups depending upon the size of the class. One student from each group takes a turn going to the blackboard. The student at the board is given an English word, and s/he writes the Azerbaijani equivalent of that word both in Latin and Cyrillic scripts. The student at the board might also be given an Azerbaijani word and required to write its English equivalent.

Atalar sözü
Üz ürəyin güzgülüdür.
Ağ ağça qara gün üçündür.
Qardaş, qız, kərimiz ayrı.
Quşa qızıl qəfəs zindandır.
Gözdən uzaq, könlüdən iraq.

9. WORD POWER: Derivative suffixes *-li*, *-sli*

In Azerbaijani there are two types of suffixes:

- inflectional, a suffix that creates a grammatical variant of the same word, without altering its basic meaning, such as the plural suffix *-lar*, or the various case endings.
- derivational, a suffix that is used to derive new words with new meanings, such as the suffix *-er* in the English word *teacher*. Most of the units in this book include one or more of the most frequently used derivational suffixes in Azerbaijani. Knowing the general meaning/function of a derivational suffix will enable the learner to guess, quite correctly, the meaning of any word which that derivational suffix is added to. In this section, the derivational suffixes *-li* and *-sli* will be dealt with.

The suffix *-li* (*-li*, *-li*, *-lu*, *-lü*) is added to nouns to form adjectives meaning 'with...', having..:

duz 'salt,' + *lu* = *duzlu* 'salty'
su 'water,' + *lu* = *sulu* 'watery, juicy'
ana 'mother,' + *li* = *analı* 'having a mother'
xeyir 'good' + *li* = *xeyirli* 'good, useful'
ağıl 'intelligence' + *li* = *ağıllı* 'intelligent'
dadlı xörək 'delicious food,' *ağıllı adam* 'intelligent person,' *daşlı yol* 'stony road.'

The suffix *-sli* (*-sli*, *-sli*, *-suz*, *-süz*) is added to nouns to form adjectives meaning 'without, -less.' In general, words with this suffix mean the opposite of words with the *-li* suffix.

duz + *suz* = *duzsuz* 'without salt'
su + *suz* = *susuz* 'without water'
ana + *sli* = *anasız* 'without a mother'
pul 'money' + *suz* = *pulsuz* 'without money, free of charge'
təhlükə 'danger' + *sli* = *təhlükəsiz* 'without danger, safe'
atasız uşaq 'child without a father,' *səssiz kino* 'silent [lit. without sound] movie,'
təbirsiz adam 'careless person'

10. WORD POWER: Identifying loan-words

Since vowel harmony is a characteristic of native Azerbaijani words, it is a useful criterion to use to identify loan-words. Words that have both back and front vowels in their stems are almost always loan-words, generally from Russian, Arabic, and Persian:

From Russian: *telefon* 'telephone,' *apteka* 'pharmacy,' *pomidor* 'tomato.'

From Arabic: *iclas* 'meeting,' *kitab* 'book,' *səyahət* 'travel,' *nümunə* 'sample.'

From Persian: *qəhrəman* 'hero,' *şahin* 'falcon,' *bəstəkər* 'composer.'

Native words that contain both front and back vowels should be regarded as exceptions: *işiq* 'light,' *inan-* 'to believe.' Similarly, compound words have both types of vowels: *dəvəquşu* 'ostrich,' *istiot* 'pepper.'

11. GRAMMAR FOCUS: *ilə* (*-la*, *-lə*)

The word *ilə* is one of the most frequently used postpositions/conjunctions in Azerbaijani. When it is used as a postposition, it means 'with, by,' and when it is used as a conjunction, it means 'and.'

When it is added to words that end in a vowel, it preserves its original form and is written separately:

<i>su ilə</i> 'with water'	<i>su ilə süd</i> 'water and milk'
<i>anası ilə</i> 'with his/her mother'	<i>ana ilə ata</i> 'mother and father'
<i>bir kişi ilə</i> 'with a man'	<i>kişi ilə qadın</i> 'man and woman'

When it is added to words that end in a consonant, the initial 'i' is dropped, and it becomes a suffix. In that case it is written together with the word it is added to and follows vowel harmony rules:

tanışlarla 'with acquaintances'	Nazimlə Elnur 'Nazim and Elnur'
dostumla 'with my friend'	dostumla qardaşı 'my friend and his brother'
müəllimlə 'with the teacher'	müəllimlə tələbə 'teacher and student'

Leyla karandaşla yazır. 'Leyla is writing with a pencil.'

It must be mentioned, however, that this rule is not strictly observed. One may see usages such as: Nazim ilə Elnur 'Nazim and Elnur' and Nazim avtobus ilə gedir 'Nazim is going by bus.'

• In colloquial language *ilə* becomes *-nan, -nən*: dostunnan 'with your friend,' anasıynan 'with his/her mother.'

Class activity: Exercise

Provide the English equivalents of the following Azerbaijani phrases.

1. qızla oğlan, 2. dostu ilə, 3. Elçinlə Əli, 4. qatarla, 5. dayımla, 6. qələmlə, 7. dayımla xalam, 8. icazənlə

12. TEXTS FOR READING

1

Tanışlarla, başqa adamlarla belə salamlaşın:

Səhər:

-Sabahınız xeyir!

Gündüz:

-Salam!

Axşam:

-Axşamınız xeyir!

Evinizə adam gələndə:

- Xoş gəlmisiniz!

O gedəndə:

-Yaxşı yol! Xoş gəldiniz!

Özünü ayrılanda:

-Salamat qalın! Görüşənə qədər.

Gecə ayrılanda:

-Gecəniz xeyrə qalsın.

2

Bura şəhərdir. Şəhər böyükdür. Bu müəllimdir. Müəllim uca boyludur. Bu kitabdır. Kitab maraqlıdır. Ora Bakıdır. Bakı böyük və gözəl şəhərdir. Tələbə çox ağıllıdır. Bu kitab lap maraqlıdır. Bu telefondur. Bunlar stəkandır. Onlar pəncərədir. Bu maşındır, bu isə avtobusdur. O ağacdır, bu isə güldür. Bunlar kitabdır, bunlar isə dəftərdir. Bu kimdir? Bu tələbədir. Bəs bu kimdir? O müəllimdir. Mən Məmmədəm, bəs siz kimsiniz?

3

Бүрә шәһәрдиr. Шәһәр бөйүкдүр. Бу мүәллиmdir. Мүәллим уца бојлудур. Бу китабдыр. Китаб марағлыдыр. Ора Бақыдыр. Бақы бөйүк вә көзәл шәһәрдиr. Тәләбә чох ағыллыдыр. Бу китаб лап марағлыдыр. Бу телефондур. Бунлар стәкандыр. Онлар пәнчәрәдиr. Бу машындыр, бу исә автобусдур. О ағачдыр, бу исә күлдүр. Бунлар китабдыр, бунлар исә дөфтәрдиr. Бу кимдиr? Бу тәләбәдиr. Бәс бу кимдиr? О мүәллиmdir. Мән Мәммәдәм, бәс сиз кимсиниз?

13. EXERCISES

1. Add the plural suffix to the following nouns. Pay careful attention to the rules of vowel harmony.

jurnal	qəzet
maşın	ev
kim	mühəndis
Eldar	ata
direktor	sürücü
gül	kitab
dəftər	tələbə

2. Make adjectives from the following nouns using the suffixes *-li* and *-siz*.

külək	namus
mərhəmət	ağıl
təhlükə	lazım

3. Translate the following sentences into English.

Salam. Mənim adım İlqardır. Sənin adın nədir?

Salam. Mənim adım Nazimdir. Mən tələbəyəm.

Bunlar kitabdır. Bu kitab təzədir, o isə köhnədir. Bu kişi kimdir? O sürücüdür. Bu nədir?

Bu güldür. Azərbaycan gözəl ölkədir. Bakı böyük və gözəl şəhərdir. Bina böyükdür.

Uşaq balacadır.

4. Translate the following sentences into Azerbaijani.

This is a beautiful book. I am not a teacher. Yes, this is a big city. No, this is not a city; it is a village. Are these books? Yes, they are books. He is a student. This building is not a school. That car is very beautiful. What is your name? Who is this man? Is this man a teacher? No, he is not a teacher; he is a student. Thank you very much. Good-bye.

5. Add *-a/-ə* suffixes to the following nouns.

ipək	istək
böyük	bilik
göyçək	külək
torpaq	yağraq
uşaq	ayaq
arıq	açıq

6. Provide appropriate answers to the following questions.
Necəsiniz?

Adınız nədir?

Bu kişi kimdir?

Qardaşınız necədir?

Bu qadın kimdir?

Sizi görməyimə çox şadam.

7. Introduce your friend to your mother.

8. Complete the following sentences with appropriate suffixes.

Mən tələbə.....

Ceyhun və Dadaş mühəndis.....

Siz necə.....?

Sən yaxşı.....?

Bu mənim qardaşım.....

Siz müəllim.....?

Bakı gözəl şəhər.....

Bu nə.....?

9. Write the following passage in the Cyrillic alphabet.

Necəsiniz?

Adınız nədir?

Bu kişi kimdir?

Qardaşınız necədir?

Bu qadın kimdir?

Sizi görməyimə çox şadam.

10. Make simple nominal sentences. Use the following nouns and pronouns.

Bakı 'Baku'

qadın 'woman'

bu 'this'

Məmməd (personal name)

bacınız 'your sister'

kitab 'book'

ev 'house'

mən 'I'

ağac 'tree'

11. Write down ten words that contain back vowels and ten words that contain front vowels. Then underline the vowels.

12. Translate the following phrases into Azerbaijani.

1. two schools

2. five flowers

3. eight men

4. six houses

5. one girl

6. twenty-four cars

7. seventeen students

13. Circle the correct form in the sentences below.

1. (Sizin/sizinlə) adınız nədir?

2. Sizinlə tanış (olmağım/olmama) çox şadam.

3. Bu kişi mənim (babamdır/bibimdir).

4. (Qardaşınız/mən) Bakıdadırımı?

5. (Bu/bunlar) xanım kimdir?

6. Bu kitab (təzədir/təzədirlər).

7. Mən tələbə (deyiləm/deyilsiniz), (müəlliməm/müəllimsiniz).

14. Write down the following numbers in Azerbaijani.

a. 2

b. 4

c. 7

d. 11

e. 28

f. 45

g. 60

h. 73

i. 89

j. 100

15. Write the following sentences in the Azerbaijani Cyrillic alphabet.

1. Bu mənzildir.

2. Mən tələbəyəm.

3. Bu uşaq tələbədir.

4. Nadir və Sevil bacı-qardaşdırlar.

5. Bu Sevidir.

6. Sevil müəllimdir.

7. Sən yaxşısan.

8. Onlar uşaqdırlar.

9. Biz anayıq.

10. Bunlar dəftərdir.

14. VOCABULARY

<i>açıq</i>	open
<i>ad</i>	name
<i>adam</i>	man, person
<i>ağ</i>	white
<i>ağac</i>	tree
<i>ağça</i>	money, coin
<i>altı</i>	six (6)
<i>altmış</i>	sixty (60)
<i>aptek</i>	pharmacy
<i>arıq</i>	thin, lean
<i>at</i>	horse
<i>ata</i>	father
<i>ayaq</i>	foot
<i>ayrı</i>	separate
<i>ayrıl-</i>	to leave
<i>baba</i>	grandfather
<i>balaca</i>	small
<i>başqa</i>	other, another
<i>bazar</i>	market
<i>belə</i>	in this way, like this
<i>beş</i>	five (5)
<i>bəstəkar</i>	composer
<i>bəy</i>	Mr., sir
<i>bibi</i>	paternal aunt
<i>bilik</i>	knowledge
<i>bina</i>	building
<i>bir</i>	one (1); a, an
<i>böyük</i>	big
<i>bura</i>	here
<i>çay</i>	tea
<i>çiçək</i>	flower
<i>dadlı</i>	delicious, tasty
<i>daşlı</i>	stony
<i>dayı</i>	maternal uncle
<i>dəvəquşu</i>	ostrich
<i>doqquz</i>	nine (9)
<i>doxsan</i>	ninety (90)
<i>dörd</i>	four (4)
<i>duz</i>	salt
<i>duzlu</i>	salty
<i>elə</i>	in that way, like that
<i>əlli</i>	fifty (50)
<i>əmi</i>	paternal uncle
<i>fabrik</i>	factory

<i>görüş-</i>	to meet, see each other
<i>göyçək</i>	beautiful
<i>göz</i>	eye
<i>gül</i>	flower
<i>gün</i>	day
<i>güzgü</i>	mirror
<i>həştad</i>	eighty (80)
<i>xala</i>	maternal aunt
<i>xanım</i>	lady
<i>xeyirli</i>	good, useful
<i>xoş</i>	good, well
<i>xörək</i>	food, dish, meal
<i>icazə ver-</i>	to let, allow, permit
<i>iclas</i>	meeting
<i>iki</i>	two (2)
<i>ilə</i>	and; by, with
<i>inək</i>	cow
<i>ipək</i>	silk
<i>iraq</i>	far, far away
<i>istək</i>	wish, desire
<i>isti</i>	heat, hot
<i>istiot</i>	pepper
<i>işiq</i>	light
<i>it</i>	dog
<i>iyirmi</i>	twenty (20)
<i>jurnal</i>	magazine, journal
<i>kənd</i>	village
<i>kino</i>	movie
<i>kisə</i>	purse
<i>köhnə</i>	old (not new)
<i>könül</i>	heart, soul
<i>külək</i>	wind
<i>qara</i>	black
<i>qaşiq</i>	spoon
<i>qatar</i>	train
<i>qayıq</i>	boat
<i>qəfəs</i>	cage
<i>qəhrəman</i>	hero
<i>qəzet</i>	newspaper
<i>qırx</i>	forty (40)
<i>qız</i>	girl, daughter
<i>qızıl</i>	gold
<i>qonşu</i>	neighbor
<i>quş</i>	bird

<i>lazım</i>	necessary	<i>səyahət</i>	travel
<i>manat</i>	Azerbaijani money	<i>sıfır</i>	zero (0)
<i>maraqlı</i>	interesting	<i>su</i>	water
<i>məktub</i>	letter	<i>sulu</i>	juicy
<i>mərhəmət</i>	mercy	<i>şad</i>	pleased, glad, happy
<i>milyon</i>	million (1,000,000)	<i>şagird</i>	student, pupil
<i>min</i>	thousand (1,000)	<i>şahin</i>	falcon
<i>mühəndis</i>	engineer	<i>şirə</i>	juice
<i>mütləq</i>	absolutely, of course	 	
 		<i>tanış</i>	acquaintance
<i>namus</i>	honor	<i>tanış ol-</i>	to meet, be introduced
<i>nənə</i>	grandmother	<i>tanış et-</i>	to introduce
<i>nəvə</i>	grandchild	<i>tədbirsiz</i>	careless
<i>nümunə</i>	sample	<i>təhlükə</i>	danger
 		<i>təqdim et-</i>	to introduce
<i>on</i>	ten (10)	<i>təzə</i>	new
<i>oğlan</i>	boy	<i>torpaq</i>	soil, earth, dirt
<i>oğul</i>	son	 	
<i>ora</i>	there	<i>uca boylu</i>	tall (for people)
<i>otuz</i>	thirty (30)	<i>uzaq</i>	far, far away
<i>ölkə</i>	country	<i>üz</i>	face
<i>öz</i>	self	<i>ürək</i>	heart
 		<i>üç</i>	three (3)
<i>pomidor</i>	tomato	<i>üçün</i>	for, since, because
<i>pul</i>	money	 	
<i>pulsuz</i>	free of charge	<i>yarım</i>	half
 		<i>yarpaq</i>	leaf
<i>saat</i>	hour, clock, watch	<i>yetmiş</i>	seventy (70)
<i>salamlaş-</i>	to greet	<i>yeddi</i>	seven (7)
<i>səhər</i>	morning	<i>yoldaş</i>	spouse
<i>səkkiz</i>	eight (8)	<i>yüz</i>	hundred (100)
<i>səksən</i>	eighty (80)	 	
<i>səssiz</i>	silent, without sound	<i>zندان</i>	jail

50 manat

1. CONVERSATION: Siz harahısınız?

- İlqar: Salam!
Tina: Salam, sabahınız xeyir.
İ: Mənim adım İlqardır. Bəs sizin adınız nədir?
T: Mənim adım Tina'dır.
İ: Siz harahısınız?
T: Mən gürcüyəm. Bəs siz harahısınız?
İ: Mən azərbaycanlıyam. Tanış olun, bu kişi mənim dostumdur. Adı Şotadır. O da gürcüdür.
Şota: Sizinlə tanış olmağıma çox şadam.
İ: Mən də.
- 'Hello!'
'Hello. Good morning.'
'My name is İlqar. What is *your* name?'
'My name is Tina.'
'Where are you from?'
'I am a Georgian, where are *you* from?'
'I'm an Azerbaijani. Meet this man, he is my friend. His name is Shota. He is also Georgian.'
'I am very happy to meet you.'
'Likewise.'

2. COUNTRIES AND NATIONALITIES

Countries	Nationalities
Almaniya	alman
Fransa	fransız
İngiltərə	ingilis
İspaniya	ispan
İtaliya	italyan
Özbəkistan	özbək
Rusiya	rus
Türkiyə	türk

Supplementary vocabulary

Countries

ABŞ ⁹	'USA'
Argentina	'Argentine'
Avstraliya	'Australia'
Avstriya	'Austria'
Belçika	'Belgium'
Bolqarıstan	'Bulgaria'
Braziliya	'Brazil'
Çin	'China'
Danimarka	'Denmark'
Ermənistan	'Armenia'
Finlandiya	'Finland'
Gürcüstan	'Georgia'
Hindistan	'India'
Hollandiya	'Holland'
İraq	'Iraq'
İran	'Iran'
İrlandiya	'Ireland'
İsrail	'Israel'
İsveç	'Sweden'
İsveçrə	'Switzerland'
Kanada	'Canada'
Qazaxıstan	'Kazakhstan'
Qırğızıstan	'Kyrgyzstan'
Livan	'Lebanon'
Macarıstan	'Hungary'
Meksika	'Mexico'
Misir	'Egypt'
Norveç	'Norway'
Polşa	'Poland'
Portuqaliya	'Portugal'
Rumıniya	'Romania'
Suriya	'Syria'
Şotlandiya	'Scotland'
Türkmənistan	'Turkmenistan'
Yaponiya	'Japan'
Yunanıstan	'Greece'

Nationalities

amerikalı	'American'
argentinalı	'Argentinian'
avstraliyalı	'Australian'
avstriyalı	'Austrian'
belçikalı	'Belgian'
bolqar	'Bulgarian'
braziliyalı	'Brazilian'
çinli	'Chinese'
danimarkalı	'Danish'
erməni	'Armenian'
fin	'Finnish'
gürcü	'Georgian'
hindli	'Indian'
holland	'Dutch'
iraqlı/ərəb	'Iraqi/Arab'
iranlı/fars	'Persian'
irlandiyalı	'Irish'
israilli/yəhudi	'Israeli/Jewish'
isveçli	'Swede'
isveçrəli	'Swiss'
kanadalı	'Canadian'
qazax	'Kazakh'
qırğız	'Kyrgyz'
livanlı	'Lebanese'
macar	'Hungarian'
meksikalı	'Mexican'
misirli	'Egyptian'
norveçli	'Norwegian'
polyak	'Polish'
portuqaliyalı	'Portuguese'
rumın	'Romanian'
suriyalı	'Syrian'
şotlandiyalı	'Scottish'
türkmən	'Turkmanian'
yapon	'Japanese'
yunan	'Greek'

Class activity: Substitution drill

Country	Nationality	City	Native of
Amerika	amerikalı	Bakı	bakılı
.....	braziliyalı	Los Angeles
Kanada	gəncəli
.....	irlandiyalı	Boston
Şotlandiya	parisli
.....	iranlı	Şamaxı

⁹ ABŞ stands for Amerika Birləşmiş Ştatları.

3. WORD POWER: Derivative suffix -li

-li (-li, -li, -lu, -lü) has various functions. One of them is to indicate native of a city or a country (nationality) when it comes after words that denote a place. However it is not used freely with all such words to indicate nationality since there are also certain standard forms for some nationalities:

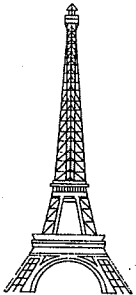
Amerika	'America'	amerikalı	'American'
Braziliya	'Brazil'	braziliyalı	'Brazilian'
Bakı	'Baku'	bakılı	'native of Baku'
İran	'Iran'	iranlı	'Iranian'
Təbriz	'Tabriz'	təbrizli	'native of Tabriz'

Mən bakılıyam. Siz haralısınız? 'I am from Baku. Where are you from?'

Müəllim haralıdır? 'Where is the teacher from?' O gəncəlidir. 'S/he is from Ganja.'

Class activity: Conversation drills

1. A: Siz haralısınız?
B: Mən
 2. A: Siz haralısınız?
B: Mən azərbaycanlıyam. Bəs siz haralısınız?
A: Mən
 3. A: Dostunuz haralıdır?
B: İngilisdür.
A: Madonna haralıdır?
B: O
 4. A: Üzeyir Hacıbəyov haralıdır?
B:
 5. A: Siz bakılısınız?
B: Bəli, mən bakılıyam.
A: Siz istanbullusunuz?
B:
- A: Siz hansı ölkədə yaşayırsınız?
B: Mən *Azərbaycanda* yaşayıram.
Amerikada
İngiltərədə

Bura haradıdır?

Bura Parisdir.

Bura haradıdır?

Bura Nyu-Yorkdur.

Bura haradıdır?

Bura Romadır.

Bəs bura haradıdır?

Bura Bakıdır.

Class activity: Conversation drills

1. A: Bura haradıdır?
B: Bura universitetdir.
 2. A: Bəs bura haradıdır?
- A: Bura haradıdır?
B: Bura
- B: Bura

4. GRAMMAR FOCUS: Vowel harmony - II

Rule 2

After any immediately preceding front vowel:

After an unrounded front vowel (ə, e, i): i

After a rounded front vowel (ö, ü): ü

After any immediately preceding back vowel:

After an unrounded back vowel (a, ı): ı

After a rounded back vowel (o, u): u

Vowel harmony, rule 2 applies to four-way suffixes, i.e.:

noun + *-dir* (present tense of the verb *to be*, third person singular)

tələbədİR itdİR anadİR qəldİR

evdİR düzdÜR işıqdİR quzudİR

sözdÜR

Class activity: Exercise

Add the appropriate form of the suffix *-dir* to the following words.

Example: *karandaş + dir = karandaşdır*

ad, kitab, məktəb, valideyn, ağıllı, söz, yol, mühəndis, maraqlı, konfet, Bakı, şəhər, duz, üz, kitabxana, mühazirə, yaşlı, fransız, dost, gənc, alman, tarixçi.

5. GRAMMAR FOCUS: The locative case

Instead of English prepositions Azerbaijani has case endings that are added to nouns. Including the nominative case there are six cases in Azerbaijani. The locative case expresses location, which may be in place, in time, or in the abstract. It is translated into English with the prepositions 'in, at, on...'

Locative case endings are: -dA (-da, -də)

stolda 'on the table' məktəbdə 'at school'
 avtobusda 'on the bus' evdə 'at home'
 Bakıda 'in Baku' körpüdə 'on the bridge'

• Case endings for pronouns in Azerbaijani may be slightly different than those for nouns.

Locative case endings for personal and demonstrative pronouns

məndə 'on me'	səndə 'on you'	onda 'on him/her/it'
bizdə 'on us'	sizdə 'on you'	onlarda 'on them'
bunda 'in this'	bunlarda 'in these'	

Tanya Moskvada yaşayır. 'Tanya lives in Moscow.'

Mən universitetdə oxuyuram. 'I study at the university.'

Bacın xəstəxanada işləyir. 'Your sister works at the hospital.'

• Nouns in locative case can be used as predicates in nominal sentences:

Muzey Nizami küçəsindədir. 'The museum is on Nizami Street.'

Qardaşım indi evdədir. 'My brother is at home now.'

Leyla Bakıdadır? 'Is Leyla in Baku?'

Elçin parkda deyil, kitabxanadadır. 'Elchin is not at the park; he is at the library.'

A: Qız qalası har(a)dadır?¹⁰ 'Where is the Maiden Tower?'
 B: Bakıdadır. 'It is in Baku.'
 A: Müəllim haradadır? 'Where is the teacher?'
 B: Müəllim məktəbdədir. 'The teacher is at school.'
 A: Bəs siz haradasınız? 'Where are you?'
 B: Mən evdəyəm. 'I am at home.'

• Locative case is commonly used together with *var* or *yoxdur* to form 'there is/there are' type of sentences.

Burada iki kitab var. 'There are two books here.'

Bakıda metro var. 'There is a metro in Baku.'

For more information and additional examples of this usage of the locative case, see the next section of this unit.

• In this type of sentence, if the subject is a person the structure (locative case + *var* or *yoxdur*) indicates the verb *to have* or *not to have*.

Məmməddə çox pul var.¹¹ 'Mammad has a lot of money.'

Məndə kitab yoxdur. 'I don't have a book.'

For more information and additional examples of this usage of the locative case, see Unit 4, Section 5.

Class activity: Exercises

1. Add the locative case ending to the following nouns/pronouns.

1. siz, 2. gənc, 3. toyuq, 4. üzüm, 5. Fransa, 6. onlar, 7. opera, 8. küçə, 9. ev, 10. bura.

¹⁰ When locative or ablative case endings are added to the words *hara*, *bura*, and *ora*, the final vowel of these words is usually dropped in colloquial language. For more on that, see Unit 6, Section 14.

¹¹ Note that the number of words which may be used as objects of possession in this structure is limited.

2. Provide the English equivalents of the following locative constructions.

1. evdə, 2. məktəbdə, 3. Bakıda, 4. Almaniyada, 5. muzeydə, 6. tarixdə, 7. məndə.

6. GRAMMAR FOCUS: var/yoxdur sentences

Using *var/yoxdur* sentences in Azerbaijani: *var* [lit. that which exists, existent] is used for 'there is/there are,' depending upon the quantity of the previous noun.

For example: *Kitab var.* 'There is a book.' *Tələbələr var.* 'There are students.'

• Negation of this type of sentence is only done using *yoxdur* 'there isn't/there aren't' [lit. that which does not exist, non-existent].

For example: *Karandaş yoxdur.* 'There is no pencil.' *Tələbələr yoxdur.* 'There are no students.'

Compare: *Bilet var.* 'There is (a) ticket.'

Bilet yoxdur. 'There is no ticket.'

Adamlar var. 'There are people.'

Adamlar yoxdur. 'There are no people.'

A: Qələm var? 'Is there a pen?'

B: Xeyr, qələm yoxdur, karandaş var. 'No, there is no pen. There is a pencil.'

A: Bakıda nə var? 'What is there in Baku?'

B: Bakıda parklar var. 'There are parks in Baku.'

A: Məktəbdə kim var? 'Who is at school?'

B: Məktəbdə müəllim var. 'There is a teacher in school.'

A: Mağazada nə var? 'What is there in the store?'

B: Çoxlu kitab, karandaş, dəftər var. 'There are many books, pencils, and notebooks.'

A: San Fransiskoda Disneyland var? 'Is there a Disneyland in San Francisco?'

B: Xeyr, yoxdur. 'No, there isn't.'

A: Sınıfdə nə var? 'What is there in the classroom?'

B: Sınıfdə on iki parta və bir stol var. 'There are 12 desks and a table in the classroom.'

A: Şəhərdə nə var? 'What is there in the city?'

B: Şəhərdə böyük mağazalar var. 'There are big stores in the city.'

Class activity: Conversation drills

1.

A: Los Ancelesdə nə var?

B: Los Ancelesdə var.

A: Məktəbdə nə var?

B:

2.

A: Evdə kim var?

B: Evdə qardaşım var.

3.

A: Azərbaycanca Disneyland var?

B:

A: Los Ancelesdə muzey var?

B:

A: Universitetdə kim var?

B:

Atalar sözü

Ayağını isti saxla, başını sərin.

Bir dəfə görmək yüz dəfə eşitməkdən yaxşıdır.

Doğru sözü danış, acı olsa da.

Sözü ağzında bişir, sonra söylə.

Yorğanına bax, ayağını uzat.

7. GRAMMAR FOCUS: Expression of possession: Possessive suffixes

Possession in Azerbaijani is expressed through a nominal compound structure that contains two parts: possessor and possessed. Possessor is a noun or a pronoun in genitive, such as *mənim, sənin, atanın, Leylanın*, etc., and possessed is a noun that has possessive suffixes, such as *kitabım, dəftərin, adı*, etc.: *mənim kitabım* 'my book,' *sənin adın* 'your name,' and *Leylanın dəftəri* 'Leyla's notebook.'

	Possessive suffixes	
Singular		
First person:	-(<i>I</i>)m	= -(<i>i</i>)m, -(<i>i</i>)m, -(<i>u</i>)m, -(<i>ü</i>)m
Second person:	-(<i>I</i>)n	= -(<i>i</i>)n, -(<i>i</i>)n, -(<i>u</i>)n, -(<i>ü</i>)n
Third person:	-(<i>s</i>)l	= -(<i>s</i>)l, -(<i>s</i>)i, -(<i>s</i>)u, -(<i>s</i>)ü
Plural		
First person:	-(<i>I</i>)mIz	= -(<i>i</i>)muz, -(<i>i</i>)miz, -(<i>u</i>)muz, -(<i>ü</i>)müz
Second person:	-(<i>I</i>)nIz	= -(<i>i</i>)nuz, -(<i>i</i>)niz, -(<i>u</i>)nuz, -(<i>ü</i>)nüz
Third person:	-(<i>s</i>)l / (<i>lAr</i> l)	= -(<i>s</i>)l, -(<i>s</i>)i, -(<i>s</i>)u, -(<i>s</i>)ü / (- <i>ları</i> , - <i>ləri</i>)

Study the following conjugations.

<i>ad</i> 'name'	<i>ana</i> 'mother'
<i>ənim adım</i> 'my name'	<i>mənim anam</i> 'my mother'
<i>min adın</i> 'your name'	<i>sənin anan</i> 'your mother'
<i>un adı</i> 'his/her/its name'	<i>onun anası</i> 'his/her/its mother'
<i>zım adımız</i> 'our name'	<i>bizim anamız</i> 'our mother'
<i>zın adınız</i> 'your name'	<i>sizin ananız</i> 'your mother'
<i>ların adı/adları</i> 'their name(s)'	<i>onların anası/anaları</i> 'their mother(s)'
<i>söz</i> 'word'	<i>qonşu</i> 'neighbour'
<i>nim sözüm</i> 'my word'	<i>mənim qonşum</i> 'my neighbour'
<i>in sözün</i> 'your word'	<i>sənin qonşun</i> 'your neighbour'
<i>n sözü</i> 'his/her/its word'	<i>onun qonşusu</i> 'his/her/its neighbour'
<i>m sözüümüz</i> 'our word'	<i>bizim qonşumuz</i> 'our neighbour'
<i>ı sözüünüz</i> 'your word'	<i>sizin qonşunuz</i> 'your neighbour'
<i>rın sözü/sözləri</i> 'their word(s)'	<i>onların qonşusulları</i> 'their neighbour(s)'

Important note: Since possessive suffixes at the end of the possessed (the second element of compound) indicate the subject/the possessor, if it (the possessor) is a personal pronoun it is usually omitted, unless it commands a particular emphasis. Thus one may say *adı* instead of *mənim kitabım*, or *evi* instead of *onun evi*.¹²

n kitabım	or	kitabım 'my book'
adın	or	adın 'your name (familiar)'
evi	or	evi 'his/her/its house'
kitabımız	or	kitabımız 'our book'
adınız	or	adınız 'your name (polite)'
n evi/evləri	or	evi/evləri 'their house(s)'

Remember to concentrate on possessive suffixes, only compounds that have personal pronouns as possessors are dealt with in this section. For genitive-possessive compounds that have nouns as possessors, see Unit 5, Section 10.

• In the third person plural, if the possessed element is singular, the possessive suffix is the same as the third person singular *-(s)l*: *onların evi* 'their house.' If it is plural, then *-lAr*l is used: *onların evləri* 'their houses.'

• Omission of the possessive suffix after the possessed noun is not typical for Azerbaijani. It can only be used when the pronoun is the first or second person plural: *bizim ev* for *evimiz* or *bizim evimiz* 'our house,' *sizin küçə* for *küçəniz* or *sizin küçəniz* 'your street,' *bizim məktəb* for *məktəbimiz* or *bizim məktəbimiz* 'our school,' *sizin mənzil* for *mənziliniz* or *sizin mənziliniz* 'your apartment.'

• The possessed noun may also be plural: (*mənim*) *evim* 'my house,' (*mənim*) *evlərim* 'my houses,' *onun kitabı* 'his/her book,' *onun kitabları* 'his/her books.'

• If the possessor is more than one, then the possessive suffix agrees with the last item: *sənin və mənim kitabım* 'your and my book,' *bizim və onların dəftərləri* 'our and their notebooks.'

• Case endings may come after possessive suffixes: *məktəbimdə* 'at my school,' *əlimdə* 'in your hand,' *mənzilimizin* 'of our apartment,' *kafedranızın* 'of your department,' etc. The buffer consonant after possessive suffixes and pronouns is 'n' and not 'y': *atasında* 'in his/her father,' *küçələrindən* 'from their street.' For more information on this buffer letter, see Unit 5, Section 12.

Class activity: Exercise

Provide the appropriate possessive suffixes for the following nouns.

Example: *stol* (my) *stolum*

1. *kitab* (his)
2. *şəkil*¹³ (her)
3. *kağandəş* (your/pl.)
4. *dəftər* (your/sg.)
5. *stul* (our)
6. *qələm* (my)
7. *ev* (their)

Class activity: Conversation drills

1. A: *Sənin evin haradadır?* B: *Mənim evim Bakıdadır.*
2. A: *Bu nədir?* B: *Bu mənim kitabımdır.*
3. A: *Bu kimdir?* B: *Bu mənim*
4. A: *Bu sənin kitabındır mı?* B: *Bəli,*
5. A: *Bu uşaqlar kimdir?* B: *Bu uşaqlar*

8. GRAMMAR FOCUS: The genitive case

The genitive case suffix creates a possessive or qualifying relationship between the nominal element which it is attached to and another nominal element. The second element usually, but not necessarily, comes after the first substantive. The nominal element in the genitive case can also serve as a predicate. Certain postpositions require nominals in the genitive case. The genitive case suffix is usually translated into English with *of* or *'s*.

The genitive case endings are **-(n)In**:

After nouns ending in a consonant: *-ın, -in, -un, -ün*

After nouns ending in a vowel: *-nın, -nin, -nün, -nün*

<i>qardaşın</i> 'of brother'	<i>bacının</i> 'of sister'	<i>Azadın</i> 'Azad's'
<i>məktəbin</i> 'of school'	<i>ütünün</i> 'of iron'	<i>mənim</i> 'my'

¹³ For a phonological rule that applies to this and similar words, see Unit 6, Section 14.

dostun 'of friend' toyuğun 'of hen' ördəyin 'of duck'
 pulun 'of money' qonşunun 'of neighbour'
 Məktəbin qapısı o tərəfdədir. 'The door of the school is that way.'
 Qardaşımın evi Bakıdadır. 'My brother's house is in Baku.'
 O yaşıl, böyük kitab mənimdir. 'That big, green book is mine.'
 A: Leyla, bu maşın sənindir? 'Leyla, is this car yours?'
 B: Yox, mənim deyil, Nazimindir. 'No, it is not mine. It is Nazim's.'

Genitive case endings for personal and demonstrative pronouns

mənim 'my'	sənin 'your'	onun 'his/her/its'
bizim 'our'	sizin 'your'	onların 'their'
bunun 'of this'	bunların 'of these'	

9. GRAMMAR FOCUS: Interrogative pronoun, kimin

In Azerbaijani the interrogative pronoun *whose* is obtained by adding the genitive case ending *-in* to the pronoun *kim* 'who':

kimin 'whose'

A: Bu dəftər kimindir? 'Whose notebook is this?'

B: Mənimdir. '(This) is mine.' or Bu dəftər mənimdir. 'This notebook is mine.'

A: O kitablar kimindir? 'Whose books are those?'

B: O kitablar qardaşımındır. 'Those books are my brother's.'

Class activity: Substitution drills

1. *Jurnal* kimindir?
bilet
qəzet
saat
2. *Leylanın*.
Müəllim
Azad
Qardaşım

Class activity: Exercises

1. Answer the following questions.

1. Bu qələm kimindir?
2. Bu alma sənindir?
3. O kitab Leylanındır mı?
4. Bu jurnal sizindir mi?
5. O çörək bizimdir?
6. O stul kimindir?
7. Sarı maşın atanındır?
8. Almalar kimindir?
9. Bu yaxşı kitab sənindir mi?
10. O karandaş Elçinindir?

2. Look at the example given below and form 8 questions by using the interrogative pronoun *kimin*.

Example: *Bu çay kimindir?*

10. CONVERSATION: Siz hansı şəhərdəsiniz?

Formal

A: Siz hansı şəhərdəsiniz?

B: Mən Təbrizdəyəm. Siz də Təbrizdəsiniz mi?

A: Xeyr, mən Bakıdanam.

'Which city are you from?'

'I am from Tabriz. Are you also from Tabriz?'

'No, I am from Baku.'

Informal

A: Elçin, sən haralısan?

B: Mən bakılıyam. Sən də bakılısan?

A: Yox, mən bakılı deyiləm. Mən şamaxılıyam.

'Where are you from Elchin?'

'I am from Baku. Are you also from Baku?'

'No, I am not from Baku. I am from Shamakhy.'

Class activity: Response drills

1. A: Sən hansı şəhərdəyəm?

B:

2. A: Siz Təbrizdəsiniz?

B:

Mən Londondanam.

11. CONVERSATION: Milliyyətiniz nədir?

A: Milliyyətiniz nədir?

B: Mən amerikalıyam.

A: Siz fransızısınız mı?

B: Xeyr, mən azərbaycanlıyam.

'What is your nationality?'

'I'm American.'

'Are you French?'

'No, I'm Azerbaijani.'

Class activity: Response drills

1. A: Milliyyətiniz nədir?

B:

2. A: Siz azərbaycanlısınız?

B:

Class activity: Conversation drills

1. A: Milliyyətiniz nədir?

B: Mən fransızam. Bəs sizin¹⁴ milliyyətiniz nədir?

2. A: Haralısınız?

B: Mən türkməm. Bəs siz¹⁵ haralısınız?

¹⁴ Not 'siz milliyyətiniz nədir?'

¹⁵ Not 'sizin haralısınız?'

12. CONVERSATION: Nəçisiniz?

A: Nəçisiniz? 'What is your occupation?'
 B: Mən mühəndisəm. 'I'm an engineer.'
 Mən həkiməm. 'I'm a doctor.'

A: Müəllimsinizmi? 'Are you a teacher?'
 B: Bəli, müəlliməm. 'Yes, I'm a teacher.'

13. WORD POWER: Derivative suffix -çI

When attached to singular nouns, one of the functions of the suffix **-çI** (-çı, -çi, -çu, -çü) is to form new nouns that indicate a profession (maker or seller) related to that basic word:

iş 'work'	işçi 'worker'
çörək 'bread'	çörəkçi 'baker'
balıq 'fish'	balıqçı 'fisherman'
odun 'firewood'	odunçu 'wood-cutter'
üzüm 'grape'	üzümçü 'vine-grower'

balıq

balıqçı

14. CONVERSATION: Peşəniz nədir?

A: Peşəniz nədir? 'What is your occupation?'
 B: Mən müəlliməm. 'I'm a teacher.'
 Mən həkiməm. 'I'm a doctor.'
 Mən fəhləyəm. 'I'm a worker.'

A: Nə (işdə) işləyirsiniz? 'What is your occupation?'
 B: Müəllim işləyirəm. 'I'm a teacher.'
 Həkim işləyirəm. 'I'm a doctor.'

Class activity: Conversation drills

1. A: Sizin peşəniz nədir?
 B: Mən
2. A: Nə (işdə) işləyirsiniz?
 B: Mən
3. A: Mən həkiməm.
 B: Mənim bacım da həkimdir.
4. A: Mən müəlliməm.
 B: Mənim

Supplementary vocabulary

lim	'scientist'	professor	'professor'
iznesmen	'businessman'	rəssam	'artist'
izik	'physicist'	riyaziyyatçı	'mathematician'
akim	'judge'	tarixçi	'historian'
jurnalist	'journalist'	vəkil	'lawyer'
imyacı	'chemist'	yazıçı	'author, writer'

15. GRAMMAR FOCUS: Infinitive

In order to obtain the infinitive form of a verb in Azerbaijani, the suffix **-mAQ** (-maq, -mək) is added to verbal stem. The choice of front or back vowel form is determined by the final vowel of the verbal stem. The infinitive in Azerbaijani is the equivalent of the English infinitive, 'to + verb':

yazmaq 'to write'	danışmaq 'to speak'
bilmək 'to know'	getmək 'to go'

• In this book the infinitive form of a verb is indicated by a '-' sign after a verbal stem, e.g.:
 al- = almaq 'to buy,' oxu- = oxumaq 'to read,' bil- = bilmək 'to know,' dur- = durmaq 'to get up,' etc.

• The infinitive suffix in Azerbaijani is a nominal suffix, thus when it is added to a verb, it turns the verb into a noun. Many denominal suffixes, such as case endings and possessive suffixes, may be added to the infinitive form of a verb: görməkdən, yazmaqda, öyrənməyə, tanışmağımıza, etc. The infinitive suffix represents an action, without denoting time or person.

• The infinitive suffix can also be added to derivative verbs, compound verbs and verbs that have passive, causative, reciprocal, reflexive, or negative endings: gözləmək 'to wait,' təşəkkür etmək 'to thank,' yazılmaq 'to be written,' yuyunmaq 'to wash oneself,' oxutmaq 'to cause to read,' gəlməmək 'not to come,' etc.

16. GRAMMAR FOCUS: Imperative, affirmative (polite commands and requests)

As in English, the verb stem in Azerbaijani is also the second person singular imperative form and indicates a command. When the suffix **-(y)In** (-ın, -in, -un, -ün) is added to a verbal root, the second person plural imperative form is obtained. This form indicates a polite request, especially when it is used for one person:

infinitive	2nd per. sg. imperative	2nd per. pl. imperative
yaz- 'to write'	yaz 'write'	yazın 'write' (polite)
oxu- 'to read'	oxu 'read'	oxuyun 'read' (polite)
gəl- 'to come'	gəl 'come'	gəlin 'come' (polite)
hazırla- 'to prepare'	hazırla 'prepare'	hazırlayın 'prepare' (polite)

The second person singular or plural imperative forms have already been used in previous conversations: bağışlayın, icazə verin, sağ ol, sağ olun, sağlıqla qalın, salam de, salamat qalın, tanış ol, tanış olun.

Kitabı mənə ver. 'Give the book to me.'

Səhər məktəbə get. 'Go to school in the morning.'

Bacına məktub yaz. 'Write a letter to your sister.'

Bir az gözləyin. 'Wait a little.'

• One may also add *zəhmət olmasa* 'please' to increase the degree of politeness: Zəhmət olmasa, bir stəkan çay verin. 'Please give (me) a cup of tea.'

Qapımı aç, zəhmət olmasa. 'Open the door please.'

Other expressions for giving an order or making a request:

icazənilə	'with your permission'
lütfən	'please'
xahiş edirəm	'please'
rica edirəm	'please'
yalvarıram	'I beg you'
mənə kömək edin	'help me'
...-mAQ olar (mı)	'May I ...'

17. PRONUNCIATION: Stress in Azerbaijani

The following are a few important points regarding stress in Azerbaijani.

- Stress in Azerbaijani is usually placed on the last syllable, especially in native words: ad 'name,' iki 'two,' bacı 'sister,' mühəndis 'engineer'

- If a suffix is added, the stress in a word usually moves to the last syllable:

qardaş 'brother' - qardaşım 'my brother' - qardaşıma 'to my brother'
iş 'work' - işçi 'worker' - işçilər 'workers' - işçilərin 'of the workers' - işçilərindən 'from his/her workers'

- Many borrowed words, especially those that have been borrowed from Russian, retain their original stress:

kafedra 'department,' opera 'opera,' gitara 'guitar'

- Certain suffixes, such as the negative verb marker *-mA* (*-ma*, *-mə*) or the question particle *-mi* (*-mu*, *-mi*, *-mu*, *-mi*), push primary stress to the previous suffix:

al 'take' - alma 'do not take,' soruş 'ask' - soruşma 'don't ask'

Thus in some contexts stress alone may determine the correct meaning:

alma 'apple' - alma 'don't buy,' dondurma 'ice-cream' - dondurma 'don't freeze'

-Sənə alımmı bazardan alma?

-Bağçamızda var, bazardan alma.

T. Elçin

'Should I buy apples from the market for you?'

'We have apples in our garden, don't buy them from the market.'

- Most geographical place names and personal names carry stress on the first or second syllable: Bakı, Gəncə, Nazim, Vaqif.

Class activity: Game

The class is divided into two groups. One student from each group goes to the board in turn. Thinking of a word, the student puts as many dashes side by side on the board as the number of letters in that word. Students from the other group try to guess the letters and then the word itself. The game continues with a student from the other group and ends when every student has participated.

18. TEXTS FOR READING

1

Adım Fuad, fəmiliam Rüstəmخانlıdır. Bakıyam. Universitetdə tələbəyəm. Biologiya şöbəsindeyəm. Mənim atam, anam, qardaşım və bacım var. Qardaşımın adı Rəşiddir. Bacımın adı Lətafətdir. Onlar da tələbədirlər. Atam müəllimdir. Anam həkimdir. Mənzilimiz Nizami küçəsindədir. Mənzilimizdə telefon, televizor, isti su var. Mənzilimiz geniş və işıqlıdır.

2

Salam. Mənim adım Nadirdir. Mən müəlliməm. Bu mənim ünvanımdır. Sizin ünvanınız nədir? Bu mənim telefon nömrəmdir. Sizin telefon nömrəniz nəçədir? Sizə zəng vurmaq olar? Sizin uşağınız var? Mənim uşağım yoxdur. Şəhərinizdə tarix muzeyi varmı? Bazar günləri muzey açıqdır?

3

Акиф- Сабаһыңыз хејир!

Назим- Сабаһыңыз хејир!

A- Чохдандыр сизин көрмүрәм. Нечәсиниз?

H- Сағ олун, јахшыјам. Сизин ишлериниз нечәдир?

A- Јахшыдыр, сағ олун. Таныш олун, бу мөним балача бачымдыр, ады Лејладыр.

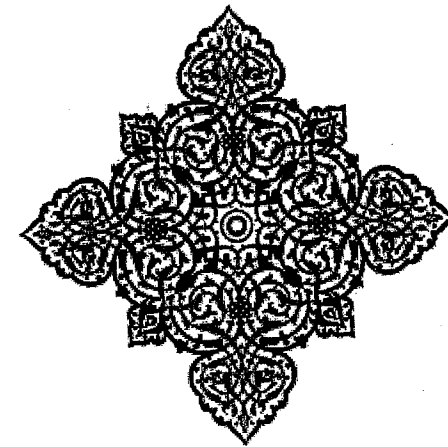
H- Салам, Лејла, нечәсэн?

Лејла- Чох сағ олун, јахшыјам.

A- Јахшы, биз кетмөлијик. Мөндөн өвдөкиләре салам дејин.

H- Сағ олун.

A- Сағ олун.

9. EXERCISES

Answer the questions below.

- İccəsiniz?
 İaralısınız?
 İaykl Duglas haralıdır?
 İnda İngilis deyil?
 İek Nikolson həkimdir?
 İələbəsiniz?
 İynur yaxşı deyil?
 İəkim deyilsiniz?

Fill in the blanks in the I.D. form below.

- İdiniz:
 İmilyanız:
 İ ünvanınız:
 İlefon nömrəniz:
 İaşınız:
 İaralısınız:
 İniz:

Translate the following sentences into English.

İdam, mən braziliyalıyam. Mənim adım Romariodur. Mən Rio-de-Janeyro hərindənəm. Mənim mənzilim yaxşıdır. Rio-de-Janeyro çox gözəl şəhərdir. Braziliyada izəl şəhərlər çoxdur.

- İən amerikalıyam. Bəs siz haralısınız?
 İən İngilisəm. Bu işə mənim yoldaşımdır.
 İldaşınız da İngilisdirmi?
 İox, o amerikalıdır.

Add possessive suffixes to the following nouns.

Example: *stolum - stolun - stolu - stolumuz - stolunuz - stolu/stolları*

- a
 və
 ab
 İnzil.
 İuq
 İə

5. Translate the following sentences into Azerbaijani.

Hello, good morning. I am from France. My name is Pierre. I am from Paris. This is my friend Paolo. He is Italian. Paolo is my neighbor. Are you French? No, I am American. What is your occupation? I am an engineer. What is your brother's occupation? He is a doctor. What is this? This is a book. Is this your book? Yes, it is my book. Whose brother is this? He is John's brother.

6. Write a conversation between two people who meet for the first time and inquire about each other's name, nationality, and occupation.

7. Make the following sentences negative.

1. Mən Nadirəm.
2. Burada iki maşın var.
3. Mənim evim çox gözəldir.
4. Sizin kitabınız yaşılıdır.
5. Məktəbdə kitablar var.
6. Siz yaxşı tələbəsiniz.

8. Fill in the blanks.

Mənimm tələbədir. Onun ad... Sevidir. bəkilirdir.
 Sevil mühəndis... Onun fransızdır. Parisli....
 Siz müəllim....? Bəli, mühəndisəm. siz nə işləyirsiniz?
 Mən fəhlə..... Bu mənim qardaşımdır.

9. Answer the question "Siz haralısınız?" using the information provided.

Example: Q: Siz haralısınız? (German) A: Mən Almanam.

1. (Swede)
2. (Russian)
3. (Iranian)
4. (American)
5. (Arab)
6. (Turkish)
7. (French)
8. (Irish)
9. (Indian)
10. (Norwegian)

10. Answer the question "Siz hansı şəhərdəsiniz?" Use the information provided.

Example: Q: Siz hansı şəhərdəsiniz? (Baku)

A: Mən Bakıdanam.

1. (Los Angeles)
2. (İstanbul)
3. (Tabriz)
4. (Boston)
5. (Washington)
6. (Paris)
7. (London)
8. (Rome)
9. (Chicago)
10. (Ganja)

11. Fill in the blank spaces in the following conversation.

Nick: Salam, mənim adım Nikdir. Bəs sizin adınız nədir?

Aydan: Mənim adım da Aydandır.

Nick: Aydan xanım

Aydan: Mən azərbaycanlıyam. Bəs siz haralısınız?

Nick:

Aydan: Nik bəy, siz hansı şəhərdəsiniz?

Nick: Aydan xanım, sizin peşəniz nədir?

Aydan: Bəs sizin peşəniz nədir?

Nick: Mən həkiməm.

12. Look at these answers. What are the questions?

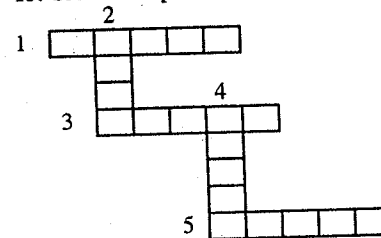
1. Mən fransızam.
2. Mən fəhlə işləyirəm.
3. Dostum bakılıdır.
4. Mənzilimiz Nizami küçəsindədir.
5. Los Ancelesdə yaxşı bir muzey var.
6. Atam həkimdir.
7. Dostum da həkimdir.
8. Yox, qardaşım professor deyil.

13. Negate the following sentences.

1. Burada yaxşı kitablar var.
2. O kişi həkimdir.
3. Siz müəllimsiniz.
4. Parkda çoxlu ağaclar var.
5. Bu otaqda televizor var.
6. Bura kitabxanadır.
7. Səndə çox pul var.
8. Sən direktorsan.
9. Məktəbdə tələbələr var.
10. Tələbələr məktəbdədirlər.

14. Write a short paragraph about yourself.

15. Crossword puzzle

Clues

1. good
2. man, person
3. Azerbaijani monetary unit
4. pharmacy
5. whose

16. Circle the correct word.

1. Mən (Los Ancelesdənəm/Los Ancelesdənəm).
2. Bacım müəllim (işləyirəm/işləyir).
3. Bu kişi mənim (dostuyam/dostumdur).
4. Sizinlə tanış (olmağım/olmağına) çox şadam.
5. Siz hansı ölkədə (yaşayırınsınız/yaşayır)?
6. Sınıfdə on (tələbələr/tələbə) var.
7. Bəs siz (hardasan/hardasınız)?
8. (Məktəbdə/məktəb) müəllim var.
9. Mənim (kitabım/kitabımız) hardadır?
10. Sənin (evin/eviniz) Bakıdadır.

20. VOCABULARY

<i>acı</i>	bitter	<i>ərəb</i>	Arab
<i>aç-</i>	to open	<i>familiya</i>	last name
<i>ağız</i>	mouth	<i>fars</i>	Persian
<i>al-</i>	to get, buy, take	<i>Finlandiya</i>	Finland
<i>alim</i>	scientist	<i>fin</i>	Finnish
<i>alma</i>	apple	<i>fizik</i>	physicist
<i>alman</i>	German	<i>Fransa</i>	France
<i>Almaniya</i>	Germany	<i>fransız</i>	French
<i>Argentina</i>	Argentine	<i>geniş</i>	wide, spacious
<i>argentinalı</i>	Argentinian	<i>gənc</i>	young
<i>Avstraliya</i>	Australia	<i>gitara</i>	guitar
<i>avstraliyalı</i>	Australian	<i>gözlə-</i>	to wait (for)
<i>Avstriya</i>	Austria	<i>gürcü</i>	Georgian
<i>avstriyalı</i>	Austrian	<i>Gürcüstan</i>	Georgia
<i>bağça</i>	garden	<i>hakim</i>	judge
<i>bax-</i>	to look (at)	<i>hansı</i>	which
<i>balıq</i>	fish	<i>hara</i>	where
<i>balıqçı</i>	fisherman	<i>haralı</i>	from where
<i>baş</i>	head	<i>hazırla-</i>	to prepare
<i>bazar günü</i>	Sunday	<i>Hindistan</i>	India
<i>Belçika</i>	Belgium	<i>hindli</i>	Indian
<i>belçikalı</i>	Belgian	<i>holland</i>	Dutch
<i>bilet</i>	ticket	<i>Hollandiya</i>	Holland
<i>biologiya</i>	biology	<i>xahiş et-</i>	to request, ask
<i>bişir-</i>	to cook	<i>xəstəxana</i>	hospital
<i>biznesmen</i>	businessman	<i>indi</i>	now
<i>bolqar</i>	Bulgarian	<i>ingilis</i>	English
<i>bolqarıstan</i>	Bulgaria	<i>İngiltərə</i>	England
<i>Braziliya</i>	Brazil	<i>İrak</i>	Iraq
<i>braziliyalı</i>	Brazilian	<i>iraklı</i>	Iraqi
<i>bur(a)da</i>	here	<i>İran</i>	Iran
<i>çin</i>	China	<i>iranlıfars</i>	Iranian
<i>çinli</i>	Chinese	<i>İrlandiya</i>	Ireland
<i>oxlu</i>	many	<i>irlandiyalı</i>	Irish
<i>örək</i>	bread	<i>İspan</i>	Spaniard
<i>örəkçi</i>	baker	<i>İspaniya</i>	Spain
<i>anış-</i>	to speak	<i>İsrail</i>	Israel
<i>danimarka</i>	Denmark	<i>İsraili</i>	Israeli
<i>animarkalı</i>	Danish	<i>İsveç</i>	Sweden
<i>əfə</i>	time(s)	<i>İsveçli</i>	Swede
<i>oğrudan</i>	really	<i>İsveçrə</i>	Switzerland
<i>ondur-</i>	to freeze	<i>İsveçrəli</i>	Swiss
<i>ondurma</i>	ice-cream	<i>işçi</i>	worker
<i>ur-</i>	to get up	<i>ışığı</i>	bright
<i>məni</i>	Armenian	<i>işlə-</i>	to work
<i>mənistan</i>	Armenia	<i>İtaliya</i>	Italy
<i>sit-</i>	to hear	<i>italyan</i>	Italian

<i>jurnalist</i>	journalist	<i>Portuqaliya</i>	Portugal
<i>kafedra</i>	department	<i>portuqaliyalı</i>	Portuguese
<i>Kanada</i>	Canada	<i>professor</i>	professor
<i>kanadalı</i>	Canadian	<i>rəssam</i>	artist
<i>kimi</i>	like, as	<i>rica et-</i>	to request, ask
<i>kimin</i>	whose	<i>riyaziyyatçı</i>	mathematician
<i>kimyaçı</i>	chemist	<i>rumı</i>	Romanian
<i>kitabxana</i>	library	<i>Rumıniya</i>	Romania
<i>konfet</i>	candy	<i>rus</i>	Russian
<i>kömək et-</i>	to help	<i>Rusiya</i>	Russia
<i>körpü</i>	bridge	<i>saxla-</i>	to keep
<i>küçə</i>	street	<i>sarı</i>	yellow
<i>qazax</i>	Kazakh	<i>sərin</i>	cool
<i>Qazaxıstan</i>	Kazakhstan	<i>sonra</i>	then, afterward
<i>qırğız</i>	Kyrgyz	<i>söz</i>	word
<i>Qırğızıstan</i>	Kyrgyzstan	<i>söylə-</i>	to say
<i>qol</i>	arm	<i>Suriya</i>	Syria
<i>quzu</i>	lamb	<i>suriyalı</i>	Syrian
<i>Livan</i>	Lebanon	<i>Şotlandiya</i>	Scotland
<i>livanlı</i>	Lebanese	<i>şotlandiyalı</i>	Scottish
<i>macar</i>	Hungarian	<i>şöbə</i>	department
<i>Macarıstan</i>	Hungary	<i>tarix</i>	history
<i>mağaza</i>	store	<i>tarixçi</i>	historian
<i>Meksika</i>	Mexica	<i>televizor</i>	television set
<i>meksikalı</i>	Mexican	<i>təkrar</i>	repetition
<i>mıllıyyət</i>	nationality	<i>təkrar elə-</i>	to repeat
<i>Misir</i>	Egypt	<i>tərəf</i>	side
<i>misirli</i>	Egyptian	<i>təşəkkür et-</i>	to thank
<i>muzey</i>	museum	<i>toyuq</i>	chicken
<i>mühazirə</i>	lecture	<i>türk</i>	Turkish
<i>nömrə</i>	number	<i>Türkiyə</i>	Turkey
<i>nəçi</i>	what profession	<i>türkmən</i>	Turkmanian
<i>neçə</i>	how many	<i>Türkmənistan</i>	Turkmenistan
<i>Norveç</i>	Norway	<i>universitet</i>	university
<i>Norveçli</i>	Norwegian	<i>uzat-</i>	to stretch (out)
<i>odun</i>	firewood	<i>ünvan</i>	address
<i>odunçu</i>	wood-cutter	<i>üzüm</i>	grape
<i>oxu-</i>	to read, study; sing	<i>üzümçü</i>	vine-grower
<i>ol-</i>	to be, become	<i>valideyn</i>	parents
<i>opera</i>	opera	<i>var</i>	there is, there are
<i>özbək</i>	Uzbek	<i>vəkil</i>	lawyer
<i>Özbəkistan</i>	Uzbekistan	<i>yalvar-</i>	to beg
<i>parta</i>	desk	<i>yapon</i>	Japanese
<i>peşə</i>	occupation, profession	<i>Yaponiya</i>	Japan
<i>Polşa</i>	Poland	<i>yaş</i>	age; wet
<i>polyak</i>	Polish		

yaşa-
yaşıl
yaşlı
yaz-
yazıcı
yəhudi
yoxdur

to live
green
aged, elderly
to write
author, writer
Jew
there isn't, there aren't

yorğan
yu-
Yunanistan
yunan

zəhmət
zəng vur-

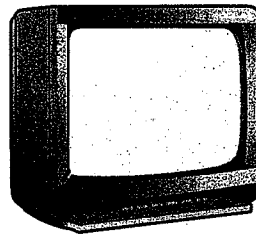
quilt
to wash
Greece
Greek
trouble, bother
to call on the phone

çörək

dondurma

televizor

21. AUDIO DRILLS

1. Answer each question using the word provided below.

1. (azərbaycanlı)
2. (fransız)
3. (amerikalı)
4. (bostonlu)
5. (bakılı)
6. (Bakı)
7. (London)
8. (muzey)
9. (məktəb)
10. (fransız)
11. (ispan)
12. (hə)
13. (yox)

2. Listen to each statement and negate it. You will then hear the correct sentences.

1. Mən müəlliməm.
2. Mən amerikalıyam.
3. Sən direktorsan.
4. Bu telefondur.
5. Bu kitab çox yaxşıdır.
6. Los Angelesdə Qız qalası var.
7. Məktəbdə tələbələr var.
8. Universitetdə kitabxana var.
9. Şəhərdə çoxlu muzeylər var.
10. Mənim evim var.

3. Listen to each word and then add to it a possessive suffix that is appropriate for the pronoun provided below.

1. (mən)	2. (mən)	3. (sən)	4. (sən)
5. (sən)	6. (o)	7. (o)	8. (o)
9. (biz)	10. (biz)	11. (biz)	12. (siz)
13. (onlar)	14. (onlar)	15. (o)	

4. Answer the following questions using the words provided below.

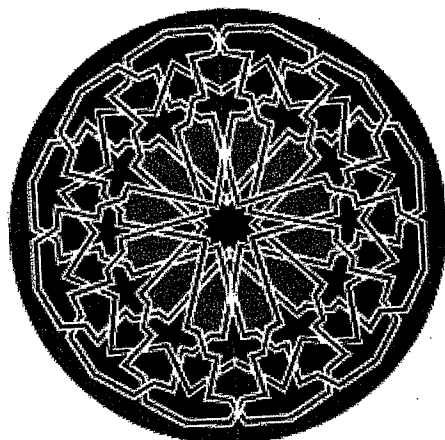
1. (tələbə)
2. (mühəndis)
3. (həkim)
4. (bəli)
5. (yox)
6. (mühəndis)
7. (tələbə)
8. (müəllim)
9. (müəllim)
10. (həkim)

i. Listen to the short passage which will be read twice and then answer these questions in English.

- . What is his full name?
- . Is the author a man or a woman?
- . Where is he from?
- . How many sisters does he have?
- . How many brothers does he have?
- . On which street is his apartment?

. Provide the polite imperative form for the following verbs.

- .
- .
- .
- .
- .
- .
- .
- .

REVIEW OF UNITS 1-3

1. Add the suffix *-dir* to the following nouns.

1. məktəb
2. kitab
3. ağac
4. qapı
5. karandaş
6. göz
7. düz
8. yol

2. Make the nouns below plural.

1. aptek
2. bazar
3. bolqar
4. dayı
5. dörd
6. hansı
7. işçi
8. nömrə
9. qəhrəman
10. riyaziyyatçı

3. Write the following words in Azerbaijani Latin script.

1. гадын
2. фəһлə
3. мисирли
4. лутфəн
5. стол
6. үстүн
7. узаг
8. јашыл
9. əлвида
10. зəһмəт

4. Look at the example and make similar sentences using the words provided.

Example: *Mən müəlliməm, sən isə tələbəsən.*

1. (I-man ...you-woman)
2. (He-worker...they-doctors)
3. (This-book...that-notebook)
4. (This book-interesting...that car-old)
5. (We-American...they-Azerbaijani)
6. (You-composer...he-engineer)
7. (This man-teacher...that woman-doctor)
8. (This house-good...that apartment-bad)

5. Look at the following sentences and mark them as formal or informal.

Formal Informal

1. Sağ ol, dostum.
2. Nazim, necəsən?
3. Siz haralısınız?
4. Sən kimin bacısısan?
5. Milliyətiniz nədir?
5. İcazə verin özümü təqdim edim.
7. Karandaşı mənə ver.
3. Sənin adın nədir?
3. Sən azərbaycanlısan?
10. Sizinlə tanış olmağıma çox şadam.

5. Write 5 questions about famous people as in the example below:

Example: *Maykl Cordan haralıdır?*

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

7. Look at the example. Form similar sentences.

Example: Mən Azərbaycandanam. *Mən azərbaycanlıyam.*

1. Mən Rusiyadanam. Mən
2. Mən Almaniyanam. Mən
3. Mən Türkiyədənəm. Mən
4. Mən İtaliyanam. Mən
5. Mən İrandanam. Mən
5. Mən Fransadanam. Mən
7. Mən İspaniyadanam. Mən
3. Mən İngiltərədənəm. Mən
3. Mən Gürcüstandanam. Mən
10. Mən Özbəkistandanam. Mən

3. Write K (kişi) for male names and Q (qadın) for female names.

1. Nadir	6. Aynur
2. İlqar	7. Nigar
3. Leyla	8. Məmməd
4. Sevil	9. Əli
5. Tofiq	10. Fəridə

9. Write the missing letter.

1. bakılıy..m	6. qələml..r
2. adın..z	7. dostl..r
3. direktor..n	8. bilets..z
4. ağıls..z	9. maraql..
5. təzəd..r	10. eynəkl..r

10. Fill in the blank spaces to make a meaningful conversation.

- A: Necəsiniz?
 B: Sağ olun, yaxşıyam, necəsiniz?
 A: Sağ olun, mən yaxşıyam.
 B: Siz bu universitetdə tələbəsiniz?
 A:, mən deyiləm, müəlliməm. Siz Los Angeleslisiniz?
 B: Yox, mən bakılıyam.
 A: Doğrudan? Bakı?
 B: Bakı Azərbaycandır.
 A: Bakı gözəl şəhərdir?
 B:, çox şəhərdir.
 A: Sizin yoldaşınız da bakılıdır.
 B: Yox, gəncəlidir.
 A: Gəncə böyük.....?
 B: Bəli.

11. Provide the Azerbaijani equivalents of the English prepositional constructions below.

1. in the room
2. on the street
3. in the park
4. at the library
5. on you
6. where?
7. in the apartment
8. of the friend
9. of Azerbaijan
10. whose

12. Provide the appropriate possessive suffixes.

1. ad..... (my name)
2. dost..... (his friend)
3. ev..... (our house)
4. dəftər... (her notebook)
5. jurnal... (your/pl. magazine)
6. nömrə... (your/sg. number)
7. ölkə..... (his country)
8. qapı..... (its door)
9. sağlıq... (your/ sg. health)
10. ürək..... (her heart)

13. Answer the questions below.

1. Siz tələbəsiniz?
2. O həkimdir?
3. Leyla xanım müəllimdir?
4. Nazim bəy nəçidir?
5. Siz nəçisiniz?
6. Bu tələbə Aynurdur?
7. Atanız direktordur?
8. Qardaşınız həkimdir?
9. Elçin fəhlə deyil?
10. Siz haralısınız?

14. Form appropriate questions for the following answers.

1. Bu kitabdır.
2. O karandaşdır.
3. Mən azərbaycanlıyam.
4. Qardaşım rəssamdır.
5. Mən direktoram.
5. Bu kişi mənim dostumdur.
7. Atam bakılıdır.
3. Mən də amerikalıyam.
3. Mən həkim deyiləm.
10. Məktəbimiz yaxşıdır.

15. Answer the following questions as in the example below.

Example: Q: Siz tələbəsiniz? A: *Yox, mən tələbə deyiləm, müəlliməm.*

1. Siz direktorsunuz?
2. Bu xanım sizin bacınızdır?
3. Bu dəftərdirmi?
4. Bu dəftər sizindir?
5. Qardaşınız mühəndisdirmi?
5. Yoldaşınız amerikalıdır?
7. Siz müəllimsinizmi?
3. Leyla xanım direktordur?
3. Bu jurnal yaxşıdır?
10. Bu şəhər gözəldirmi?

UNIT 4

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Age • Families • Relatives • Education • Addresses • Activities 	<ul style="list-style-type: none"> • Asking about age • Asking and describing families • Asking for and giving addresses • Asking about activities • Describing actions • Asking about wishes • Expressing wishes 	<ul style="list-style-type: none"> • The present progressive tense, affirmative, negative • Verb <i>to have</i> • The dative case • Verbal negative • Imperative, negative • <i>-mAQ istə-</i> • Derivative suffix <i>-llQ</i> • Consonant clusters • Forming questions

Uşaqlar

1. CONVERSATION: Sizin neçə yaşınız var?

Leyla: Sizin neçə yaşınız var?	'How old are you?'
İlqar: Mənim on səkkiz yaşım var. Bəs sizin neçə yaşınız var?	'I am eighteen years old. How old are you?'
L: Mənim qırx altı yaşım var.	'I'm forty-six years old.'
İ: Sizin qardaşınız varmı?	'Do you have a brother?'
L: Mənim bir qardaşım var.	'I have one brother.'
İ: Qardaşınızın neçə yaşı var?	'How old is your brother?'
L: Onun otuz iki yaşı var.	'He is thirty-two years old.'
İ: Sizin uşağınız varmı?	'Do you have children?'
L: Mənim bir uşağım var.	'I have one child.'
İ: Uşağınızın neçə yaşı var?	'How old is your child?'
L: Onun beş yaşı var.	'He is five years old.'

Class activity: Conversation drills

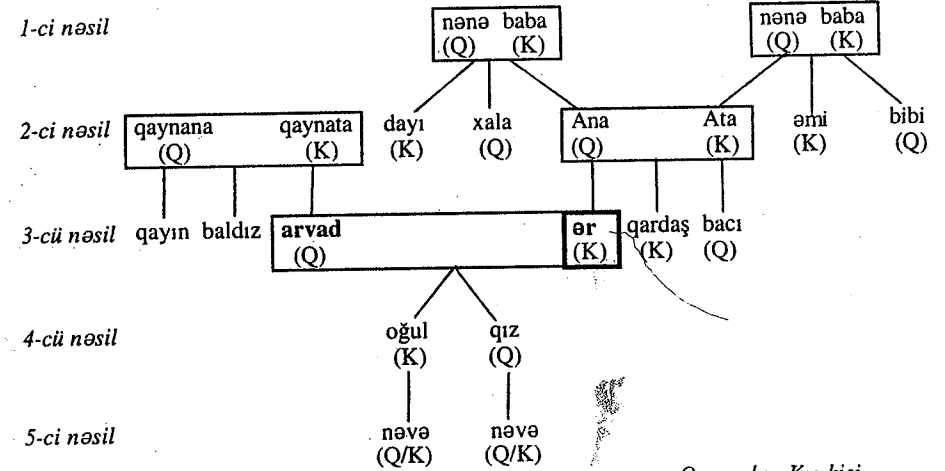
- A: Sizin neçə yaşınız var?
B: Mənim
- A: Qızınızın neçə yaşı var?
B:
- A: Aydanın neçə yaşı var?
B: Onun

2. CONVERSATION: O adamın neçə yaşı var?

A: Sizin neçə yaşınız var?	'How old are you?'
B: Mənim on altı yaşım var.	'I'm sixteen years old.'
A: O adamın neçə yaşı var?	'How old is that man?'
B: O adamın qırx beş yaşı var.	'He is forty-five years old.'
A: Siz hansı ildə anadan olmusunuz?	'When were you born?'
B: Mən 1974-cü ildə anadan olmuşam.	'I was born in 1974.'
A: Sizin ad gününüz nə vaxtdır (haçandır)?	'When is your birthday?'
B: İyulun beşində.	'On July fifth.'

3. FAMILY TREE

QOHUMLAR 'RELATIVES'

Mən ata-anamın oğluyam. 'I am the son of my father and mother.'
 Anamın və atamın ataları mənim babalarımıdır. 'The fathers of my mother and father are my grandfathers.'
 Anamın və atamın anaları mənim nənələrimdir. 'The mothers of my mother and father are my grandmothers.'
 Anamın qardaşı mənim dayımdır. 'My mother's brother is my maternal uncle.'
 Anamın bacısı mənim xalamdır. 'My mother's sister is my maternal aunt.'
 Atamın qardaşı mənim əmidir. 'My father's brother is my paternal uncle.'
 Atamın bacısı mənim bibimdir. 'My father's sister is my paternal aunt.'
 Mənim uşaqlarım ata-anamın və qaynata-qaynanamın nəvələridir. 'My children are the grandchildren of my father and mother and my father-in-law and mother-in-law.'
 Arvadım qaynana-qaynatamın qızıdır. 'My wife is the daughter of my mother-in-law and father-in-law.'
 Arvadımın bacısı mənim baldızımdır. 'My wife's sister is my sister-in-law.'
 Arvadımın qardaşı mənim qaynımdır. 'My wife's brother is my brother-in-law.'

Qohumlar

ana	'mother'	dayı	'maternal uncle'	qardaş	'brother'
ata	'father'	əmi	'paternal uncle'	qaynana	'mother-in-law'
arvad	'wife'	ər	'husband'	qaynata	'father-in-law'
baba	'grandfather'	xala	'maternal aunt'	qayın	'brother-in-law'
bacı	'sister'	oğul	'son'	qız	'daughter'
baldız	'sister-in-law'	nənə	'grandmother'	qohum	'relative'
bibi	'paternal aunt'	nəvə	'grandchild'	yoldaş	'spouse'
xalaqızı/oğlu	'cousin'	əmiqızı/oğlu	'cousin'		
bibiqızı/oğlu	'cousin'	dayıqızı/oğlu	'cousin'		

Cultural note:

Azerbaijanis are very friendly and hospitable people. They will go out of their way to fulfill the needs of others, especially those who are new to their country. When someone visits their homes they are excellent hosts. Visitors are always served tea and/or food. Families are closely knit and elders are respected. They love young children whether they are their own or someone else's.

Mənim ailəm

Class activity: Conversation drills (Age)

Siz hansı ildə anadan olmuşunuz?

Mən

Nadir bəy hansı ildə anadan olub?

Nadir bəy ...

: Sizin ad gününüz nə vaxtdır?

: Mənim ad günüm ...

: Oğlunuzun ad günü haqandır?

.....

Class activity: Conversation drills (Family)

1.

A: Bu oğlan sənin nəyindir? adam	'How is this <i>boy</i> related to you?' man
B: O mənim <i>balaca qardaşım</i> dır. əməmdir.	'He is <i>my younger brother</i> .' my uncle.
2.

A: Qardaşınız sizdən böyükdür?	'Is your brother older than you?'
B: O məndən iki yaş <i>böyükdür</i> . kiçikdir.	'He is two years <i>older</i> than me.' younger
3.

A: Evlisinizmi?	'Are you married?'
B: Bəli, evliyəm. Xeyr, evli deyiləm.	'Yes, I'm married.' 'No, I'm not married.'
4.

A: Ailəlisinizmi?	'Are you married?'
B: Xeyr, ailəli deyiləm. Subayam.	'No, I'm not married.' 'I'm single.'
5.

A: Uşaqlarınız varmı?	'Do you have any children?'
B: Bəli, üç uşağım var.	'Yes, I have three children.'
6.

A: Neçə uşağınız var?	'How many children do you have?'
B: Bir uşağım var.	'I have one child.'

Class activity: Conversation drills (Education)

1.

A: Siz tələbəsinizmi?	'Are you a student?'
B: Bəli, mən tələbəyəm. Yox, mən müəlliməm.	'Yes, I'm a student.' 'No, I'm a teacher.'
 2.

A: Siz harada oxuyursunuz?	'Where do you study?'
B: Mən universitetdə oxuyuram. Mən institutu bitirmişəm.	'I study at the university.' 'I've graduated from the institute.'
 3.

A: Yoldaşınız harada oxuyur?	'Where does your spouse study?'
B: O, institutda oxuyur.	'S/he studies at the institute.'
 4.

A: Bacınız universitetdə tələbədir?	'Is your sister a student at the university?'
B: Bəli, o, universitetdə oxuyur.	'Yes, she studies at the university.'
- Class activity: Conversation drills (Addresses)**
1.

A: Sizin ünvanınız nədir?	'What is your address?'
B: Mənim ünvanım: 124 Nizami Küçəsi, Bakı.	'My address is: 124 Nizami Street, Baku.'
 2.

A: Xahiş edirəm ünvanınızı deyin.	'Please tell me your address.'
B: Mənim ünvanım: 701 Park Street, Los Angeles, CA 90024	'My address is: 701 Park Street, Los Angeles, CA 90024'
 3.

A: Sizin telefon nömrəniz neçədir?	'What is your phone number?'
B: Mənim telefon nömrəm 397-8561-dir.	'My phone number is 397-8561.'

4. GRAMMAR FOCUS: The present progressive tense, affirmative, negative

The present progressive tense in Azerbaijani is used when the subject is about to perform an action or when the action is actually in progress. It normally corresponds to the English 'be ...ing,' but with some verbs it corresponds to the English present tense. Personal suffixes are, with slight differences, the same as the ones used for the present tense of the verb *to be*:

	Singular	Plural
First person	-Am (-am, -əm)	-IQ (-iq, -ik, -uq, -ük)
Second person	-sAn (-san, -sən)	-sInIz (-sınız, -siniz, -sunuz, -sünüz)
Third person	Ø	-lAr (-lar, -lər)

Affirmative

I am coming,' 'you are staying,' 'he knows,' etc.

For the present progressive tense affirmative the following suffixes are used:

-(y)Ir = -(y)ır, -(y)ir, -(y)ur, -(y)ür

Singular	mən	qal + ır + am	'I am staying'
	sən	qal + ır + san	'you are staying'
	o	qal + ır	's/he is staying'
Plural	biz	qal + ır + ıq	'we are staying'
	siz	qal + ır + sınız	'you are staying'
	onlar	qal + ır + lar	'they are staying'

<i>bil-</i> 'to know'	<i>oxu-</i> 'to read'	<i>gözlə-</i> 'to wait (for)'
<i>bilirəm</i> 'I know'	<i>oxuyuram</i> 'I am reading'	<i>gözləyirəm</i> 'I am waiting'
<i>bilirsən</i> 'you know'	<i>oxuyursan</i> 'you are reading'	<i>gözləyirsən</i> 'you are waiting'
<i>bilir</i> 's/he knows'	<i>oxuyur</i> 's/he is reading'	<i>gözləyir</i> 's/he is waiting'
<i>bilirik</i> 'we know'	<i>oxuyuruq</i> 'we are reading'	<i>gözləyirik</i> 'we are waiting'
<i>bilirsiniz</i> 'you know'	<i>oxuyursunuz</i> 'you are reading'	<i>gözləyirsiniz</i> 'you are waiting'
<i>bilirlər</i> 'they know'	<i>oxuyurlar</i> 'they are reading'	<i>gözləyirlər</i> 'they are waiting'

Mən anama məktub yazıram. 'I am writing a letter to my mother.'

Müəllim muzeydən gəlir. 'The teacher is coming from the museum.'

Sən hansı şəhərdə yaşayırsan? 'What city do you live in?'

Dərs kitablarını haradan alırsınız? 'From where do you buy text books?'

'The action indicated by the present progressive tense may also take place in the future or may refer to repetitive or habitual activities.

Mən sabah məktəbə gedirəm. 'I will go to school tomorrow.'

Bacım güllərə hər gün su verir. 'My sister waters the flowers everyday.'

Anam səhər saat 9-da işə gedir. 'My mother goes to work at 9 o'clock in the morning.'

Class activity: Exercise

Conjugate the following verbs in the present progressive tense affirmative.

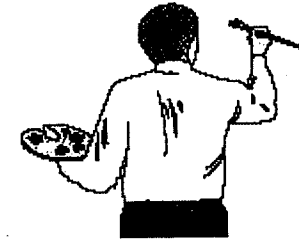
1. al-, 2. bil-, 3. danış-, 4. hazırla-, 5. işlə-, 6. ol-, 7. öyrən-, 8. soruş-, 9. tanış ol-, 10. təkrar elə-.

Bu kişi nə edir?

Bu kişi yatır.

Bu kişi nə edir?

Bu kişi şəkil çəkir.

Bəs siz nə edirsiniz?

Mən fikirləşirəm.

Negative

'I am not coming,' 'You are not staying,' 'he doesn't know,' etc.

For the present progressive tense negative the following suffixes are used:

		-mİr (-mır, -mır, -mur, -mür)	
Singular	mən	qal + mur + am	'I am not staying'
	sən	qal + mur + san	'you are not staying'
	o	qal + mur	's/he is not staying'
Plural	biz	qal + mur + ıq	'we are not staying'
	siz	qal + mur + sınız	'you are not staying'
	onlar	qal + mur + lar	'they are not staying'

		<i>bil-</i>	<i>oxu-</i>	<i>gözlə-</i>
Singular	mən	<i>bilmirəm</i>	<i>oxumuram</i>	<i>gözləmirəm</i>
	sən	<i>bilmirsən</i>	<i>oxumursan</i>	<i>gözləmirsən</i>
	o	<i>bilmir</i>	<i>oxumur</i>	<i>gözləmir</i>
Plural	biz	<i>bilmirik</i>	<i>oxumuruq</i>	<i>gözləmirik</i>
	siz	<i>bilmirsiniz</i>	<i>oxumursunuz</i>	<i>gözləmirsiniz</i>
	onlar	<i>bilmirlər</i>	<i>oxumurlar</i>	<i>gözləmirlər</i>

Sənə deyirəm.

Bu adamlar gözləyirlər.

Anama məktub göndərirəm.

O nə edir?

O kişi nə edir?

Onlar nə yeyirlər?

Onlar nə içirlər?

O, kitab oxuyur.

O, söhbət edir.

Onlar çörək yeyirlər.

Onlar çay içirlər.

Sənə demirəm.

Bu adamlar gözləmirlər.

Anama məktub göndərmirəm.

O, kitab oxumur.

O, söhbət etmir.

Onlar çörək yemirlər.

Onlar çay içmirlər.

Məmməd bəy gülmür.

Məmməd bəy gülmür.

Class activity: Exercise

Conjugate the following verbs in the present progressive tense negative.

1. al-, 2. bil-, 3. danış-, 4. hazırla-, 5. işlə-, 6. ol-, 7. öyrən-, 8. soruş-, 9. tanış ol-, 10. təkrar elə-.

Class activity: Substitution drills

1.

A: Nə oxuyursan?

'What are you reading?'

B: *Kitab* oxuyuram.

'I'm reading a *book*.'

hekayə

story.

məktub

letter.

2.

A: O nə yazır?

'What is s/he writing?'

B: O, *məktub* yazır.

'S/he is writing a *letter*.'

məqalə

an article.

3.

A: Hara gedirsiniz?

'Where are you going?'

B: Mən *məktəbə* gedirəm.

'I'm going *to school*.'

kitabxanaya

to the library.

parka

to the park.

teatra

to the theater.

mağazaya

to the store.

4.

A: Siz nə alırsınız?

'What are you buying?'

B: Mən *paltar* alıram.

'I am buying a *dress*.'

kitab

book.

bilet

ticket.

5.

A: Mən sizi tanıyıram, siz məni tanımırsınız?

'I know you, don't you know me?'

B: Mən də *sizi* yaxşı tanıyıram.

'I also know *you* well.'

onu

him/her/it

onları

them

Important note: Tense suffixes come between verb stem and personal suffixes. Other inflectional suffixes - such as passive, reciprocal, causative and reflexive suffixes - precede tense suffixes. Negative suffixes come between inflectional deverbal suffixes and tense endings.

Leyla xanım telefonda danışır.

Aynur qaçır.

Class activity: Conversation drills

A: Siz har(a)da yaşayırsınız?

B: Mən

A: Siz hansı şəhərdə yaşayırsınız?

B:

A: Siz harada oxuyursunuz?

B:

A: Siz fabrikdəmi işləyirsiniz?

B: Bəli,

Yox,

A: Siz hansı məktəbdə oxuyursunuz?

B:

A: Siz hansı institutda tələbəsiniz?

B:

A: Bacınız harada işləyir?

B:

Atalar sözü

Ayranı yox içməyə, atla gedir biçməyə.

Biri işləyir, on biri dişləyir.

Ev alma, qonşu al.

Məndən sənə öyüd, dənini özün üyüd.

Qızım sənə deyirəm, gəlinim sən eşit.

GRAMMAR FOCUS: Verb to have

zerbaijani does not have a verb corresponding to the English verb *to have*; instead it uses three different structures:

The genitive-possessive compound as the subject of a sentence with *var* or *yoxdur*. In this structure the first item (possessor) may be omitted when it is a pronoun. This is by far the most commonly used structure:

Mənim təzə paltarım var. 'I have a new dress.'

Onun iki qardaşı var. 'S/he has two brothers.'

Sizin mənziliniz yoxdur. 'You do not have an apartment.'

Bizim pulumuz yoxdur. 'We do not have money.'

Sənin kitabın var? 'Do you have a book?'

Onun karandaşı yoxdurmu? 'Doesn't s/he have a pencil?'

Axtımız yoxdur. 'We don't have time.'

Mənim iki oğlum, bir qızım var. 'I have two sons and one daughter.'

Leylanın təzə paltarı var. 'Leyla has a new dress.'

Əqəşəng eviniz var! 'What a lovely house you have!'

Kayətim var. 'I have a complaint.'

Sənənlə işim yoxdur. 'I have no business with you.'

Compare the following two sets of sentences:

Sentences with the verb *to have*.

Şağımın beş yaşı var. 'My child is [lit. has] five years old.'

Sənənin dəftərin varmı? 'Do you have a notebook?'

Onun qızı var? 'Does s/he have a daughter?'

There is/are sentences.

Şəhərdə iki muzey var. 'There are two museums in the city.'

Şəhərdə metro varmı? 'Is there a subway in Los Angeles?'

Note also the difference between the following sentences.

Var (dır) mı? 'Is there a house?'

Sənənin varmı? 'Do you have a house?'

Personal pronouns with locative case ending as the subject of a sentence with *var* or *yoxdur*: Məndə pul var. 'I have money.'

Sənəndə pul yoxdur? 'Don't you have money?'

Sənəndə iki dənə maşın var. 'He has two cars.'

Sənəndə sarı köynək varmı? 'Do you have a yellow shirt?'

Qardaşımda ingiliscə sözlük yoxdur. 'My brother does not have an English dictionary.'

When pronouns with the locative suffix are used with verb *to be* endings, *var* and *yoxdur*

can be omitted: Onun kitabı məndədir. 'I have his/her book.'

Var/yox plus possessive suffixes and the copula *-dir*. This structure is mostly used in colloquial Azerbaijani and with first and second person singular and plural pronouns. It is mostly used in short sentences:

Mənim varımdır. 'I have it.'

Bizim arımızdır. 'We have it.'

Sənə: Yaxşı bir qələminiz varmı? 'Do you have a nice pen?'

Sənə: Xeyr, yoxumdur. 'No, I don't have any.'

Class activity: Substitution drills

A: Sənin evin varmı?

kitab

karandaş

dost

B: Bəli, mənim evim var. Or

Bəli, var.

2. A: Sizin qardaşınız varmı?

pul

uşaq

qız

bacı

Class activity: Conversation drills

A: Evinizdə televizor var?

isti su

soyuducu

hava soyuducusu

Class activity: Translation exercise

Translate the following sentences into English.

1. Bibinin neçə yaşı var?

2. Mənim yaxşı bir lüğətim var.

3. Əmimin iki qızı və bir oğlu var.

4. Səndə pul var?

5. Dəftərin varmı?

6. Babamın iki maşını yoxdur.

7. Sizin harada eviniz var?

8. Sualım var.

9. Karandaşım yoxdur.

10. Müəllimin atası yoxdur.

B: Mənim bir qardaşım var.

Yox, mənim pulum yoxdur.

Bəli, mənim üç uşağım var.

B: Bəli, var. / Xeyr, yoxdur.

6. GRAMMAR FOCUS: The dative case

The dative case usually indicates movement towards a particular place, or the indirect object of a verb, price, or purpose. It may be translated into English with the prepositions 'to, into, towards, for...'

The dative case endings are **-(y)A**:

after nouns ending in a consonant: **-a, -ə**

after nouns ending in a vowel: **-ya, -yə**

qardaşa 'to the brother'

bacıya 'to the sister'

məktəbə 'to the school'

sürücüyə 'to the driver'

dostə 'to the friend'

qonşuya 'to the neighbour'

stula 'to the chair'

toyuğa 'to the hen'

ördəyə 'to the duck'

qapıya 'to the door'

Dative case endings for personal and demonstrative pronouns

mənə 'to me'	sənə 'to you'	ona 'to him/her/it'
bizə 'to us'	sizə 'to you'	onlara 'to them'
buna 'to this'	onlara 'to these'	

Məktəbə gedirəm. 'I am going to school.'

Yazıçı instituta gəldi. 'The author came to the institute.'

Qardaşım kitabı mənə verdi. 'My brother gave the book to me.'

Avtobusa bilet harada satılır? 'Where are bus tickets sold?' [lit. tickets for the bus]

Mənə təzə ayaqqabı lazımdır. 'I need new shoes.'

Bu köynək neçəyədir? 'How much is this shirt?'

Qızıma bir hədiyyə almaq istəyirəm. 'I want to buy a present for my daughter.'

• Some verbs, such as *bax-* 'to look at' and *oxşa-* 'to resemble, look like,' require a dative case ending after the nouns that they govern.

Bacım həmişə televizora baxır. 'My sister always watches TV.'

Qardaşınız yaxşı bir adama oxşayır. 'Your brother looks like a good person.'

• The dative case may be required by some postpositions, such as *doğru*, *sarı*, *tərəf*, etc.

Uşaqlar evə tərəf gedirlər. 'The children are going towards the house.'

Class activity: Exercise

Add the dative case suffix to the following nouns/pronouns.

1. ev, 2. siz, 3. məktəb, 4. çay, 5. universitet, 6. mən, 7. soyuq, 8. köynək, 9. qız, 10. ailə, 11. mağaza, 12. sinif, 13. adam, 14. divar, 15. o.

Class activity: Substitution drills

1. A: Siz hara(ya) gedirsiniz?

B: Mən kitabxanaya gedirəm.
(to the museum)
(to the movie theater)
(to the park)

2. Kitabı mənə verin.

(to him)
(to them)
(to us)

7. GRAMMAR FOCUS: Verbal negative

In Azerbaijani a different type of negation is used for verbs other than the verb *to be* (nominal negation). The suffix *-mA* (*-ma*, *-mə*) is added to verbal stems to obtain the negative form of the same verb. Either *-ma* or *-mə* is used according to vowel harmony rules.

gəl 'come'	gəlmə 'don't come'
al 'buy'	alma 'don't buy'
yazdı 's/he wrote'	yazmadı 's/he didn't write'
biləcək 's/he will know'	bilməyəcək 's/he will not know'

Most verbal forms take one of these suffixes; however, although rare, some verbal structures have their own negative forms, as in the present progressive tense. These exceptions will be noted when relevant verbal forms are discussed.

• The negative suffix requires that the main stress be placed immediately before it. Note the contrast in the following examples:

alma 'apple'	alma 'don't buy'
dondurma 'ice-cream'	dondurma 'don't freeze'
qazma 'drill, bore'	qazma 'don't dig'

8. GRAMMAR FOCUS: Imperative, negative

As in the last unit, the verbal stem in Azerbaijani is also the second person singular imperative form, *yaz-* 'to write' → *yaz* 'write,' *oxu-* 'to read' → *oxu* 'read,' etc. In order to obtain the negative imperative form, the negative suffix *-mA* is added to the verbal stem: *yazma* 'don't write,' *oxuma* 'don't read,' *gəlmə* 'don't come,' etc.

In order to obtain the negative imperative form of the second person plural, the negative suffix *-mA* is similarly inserted between the verbal stem and the imperative suffix *-(y)in*: *yazmayın* 'do not write,' *oxumayın* 'do not read.' When the plural form is used for one person, usually along with the pronoun *siz*, it indicates a polite request: *yazmayın* 'do not write' (polite), *verməyin* 'do not give' (polite), *almayın* 'do not buy' (polite).

Class activity: Exercise

Make the following verbal forms negative:

1. Alın, 2. ver, 3. götürün, 4. qalın, 5. oxu, 6. görün, 7. tanış olun, 8. bil, 9. yazın, 10. bilin, 11. başa düşün, 12. gəl, 13. göndərin, 14. baxın, 15. təkrar elə.

Class activity: Translation exercise

Translate the following commands into Azerbaijani.

1. Do not speak (polite). 2. Come here. 3. Please sit down. 4. Repeat. 5. Please repeat. 6. Don't wait. 7. Do not chat (polite). 8. Don't buy it. 9. Don't go. 10. Don't work.

9. GRAMMAR FOCUS: *-mAQ istə-*

The infinitive suffix is also a verbal noun in Azerbaijani. If the verb *istə-* follows any verb that has the *-mAQ* verbal noun, it has the meaning 'to want/wish to do ...' In such a combination, the main verb is *istə-*, and as such carries the necessary tense and personal endings. Study the following examples.

Qəzet oxumaq istəyirəm. 'I want to read a newspaper.'

İndi haraya getmək istəyirsiniz? 'Where do you want to go now?'

Siz evdə qalmaq istəmirsiniz? 'Don't you want to stay at home?'

Qardaşım bir stəkan çay içmək istəyir. 'My brother wants to drink a cup of tea.'

Siz nə etmək istəyirsiniz? 'What do you want to do?'

Sən bizimlə məktəbə getmək istəmirsən? 'Don't you want to go to the school with us?'

Qardaşın evdədir? Onunla danışmaq istəyirəm. 'Is your brother at home? I want to talk to him.'

Mən sizinlə (səninlə) tanış olmaq istəyirəm. 'I want to meet you.'

Dostum Levi cins şalvar almaq istəyir. 'My friend wants to buy Levi jeans.'

Bacım təzə evimi görmək istəyir. 'My sister wants to see my new house.'

Mən bu gün məktəbə getmək istəmirəm. 'I don't want to go to the school today.'

Class activity: Conversation drills

1. A: Hara(ya) getmək istəyirsiniz? 4. A: Hansı şəhərdə yaşamaq istəyirsiniz?
B: Mən kinoteatra getmək istəyirəm. B:

2. A: Kitab oxumaq istəyirsiniz? 5. A: Nə içmək istəyirsiniz?
B: Bəli, B: Mən çay içmək istəyirəm.

Yox, su
3. A: Hansı kitabı almaq istəyirsiniz? B: Mən süd

Class activity: Response drill

Question: Nə etmək istəyirsiniz? Answer: Mən

1. (to read a book), 2. (to drink coca cola), 3. (to write an article), 4. (to buy a kilogram of apples), 5. (to go to the school), 6. (to answer the teacher), 7. (to get married), 8. (to ask you), 9. (to buy a nice shirt), 10. (to come to Baku)

10. WORD POWER: Derivative suffix *-liQ*

-liQ (*-liq*, *-lik*, *-luq*, *-lük*) is a four way suffix. One of the functions of this suffix, which is added to nouns and adjectives, is to make abstract nouns. Study the following examples.

azad 'free'	azadlıq 'freedom'
çətin 'difficult'	çətinlik 'difficulty'
gözəl 'beautiful'	gözəllik 'beauty'
isti 'hot'	istilik 'heat'
qəhrəman 'hero'	qəhrəmanlıq 'heroism'
rahat 'comfortable'	rahatlıq 'comfort'
sakit 'quiet'	sakitlik 'quietness'
ucuz 'cheap'	ucuzluq 'cheapness'
yaxşı 'good'	yaxşıliq 'goodness'
yanlış 'wrong'	yanlışlıq 'error'

Class activity: Game (Who am I?)

The class is divided into two groups. One student from group A thinks of a famous person. Students from group B ask him/her questions and try to guess the name of that person correctly. Students are urged by the teacher to use questions that they have learned in this unit, such as: How old is s/he?, Where does s/he live, etc.

11. WORD POWER: Consonant clusters

Azerbaijani cannot tolerate initial and final consonant clusters. Words that start with two consonants are loan-words, mostly of Russian origin.

şkaf 'cupboard,' stansiya 'station,' kran 'tab,' plaş 'raincoat,' klub 'club.'

Any word that ends with a consonant cluster, except if it is in one of the following sets, is a loan-word:

-lk	ilk 'first'
-lt	alt 'bottom part'
-nc	qılınc 'sword'
-rd [rt]	dörd 'four'
-rk	Türk 'Turkish'
-rt	art 'increase'
-st	üst 'upper part'

Examples of loan-words which have final consonant clusters: sülh 'peace,' üzr 'apology,' xətt 'line,' sirr 'secret,' ahəng 'harmony,' səhv 'mistake,' qərb 'west,' xeyr 'no,' hərf 'letter,' üzv 'member,' hiss 'feeling.' Some loan-words may also contain the consonant clusters listed above: gənc 'young,' spirt 'alcohol.'

12. GRAMMAR FOCUS: Forming questions

In Azerbaijani, questions are formed in three ways:

a. By using question words, such as *kim* 'who,' *nə* 'what,' *necə* 'how.' The information requested in these questions is indicated by the question word. The information is provided in the answer, and the basic structure of the answer is usually the same as the question, except that the question is changed to an affirmative statement.¹⁶

Siz necəsiniz? 'How are you?'

Bu nədir? 'What is this?'

Siz hara gedirsiniz? 'Where are you going?'

Bakiya haçan gələcəksiniz? 'When will you come to Baku?'

b. By using the question particle *-mİ*. This type is used for *yes/no* questions.

Bu kitabdır mı? 'Is this a book?'

Siz müəllimsiniz mi? 'Are you a teacher?'

Qardaşın kinoya gedirmi? 'Is your brother going to the movies?'

Bakiya gələcəksiniz mi? 'Will you come to Baku?'

Amerikada dostunuz varmı? 'Do you have a friend in the US?'

c. By using a rising intonation at the end of an affirmative sentence. A rising intonation is also used for *yes/no* questions.

Bu kitabdır? 'Is this a book?'

Sən kinoya getmirsen? 'Aren't you going to the movies?'

Pulun yoxdur? 'Don't you have money?'

Bakıda olmusan? 'Have you been to Baku?'

The first two methods are common to all Turkic languages, while the third one is almost exclusively used in Azerbaijani.

Important note: In the third option the only difference between a question and an affirmative sentence is the question mark *in writing*. A rising intonation instead of a falling intonation distinguishes a question from an affirmative sentence in *spoken* Azerbaijani. One must pay close attention to these features when using this option. Also remember that a rising intonation is more common in spoken Azerbaijani than in the written language.

¹⁶ For more on this, please see the note in Unit 5, Section 9.

13. TEXTS FOR READING

1

Adil Əyyuboğlu: Bakılıdır, institutda tələbədir, mənzili Nizami küçəsindədir.

Sürəyya Manafli: Universitetdə oxuyur, iki qardaşı var. Valideynləri fabrikdə işləyir.

Aydan Ağazadə: Orta məktəb şagirdidir, bir qardaşı, bir bacısı var.

Firəngiz Hacızadə: Aptekdə işləyir, bir oğlu, bir qızı var, yoldaşı müəllimdir.

Niyaz Cəfərov: Orta məktəbdə müəllimdir, evlidir və üç uşağı var.

Linda Blackburn: Amerikalıdır, Bakıda işləyir. Bacı-qardaşı yoxdur, valideynləri

Bostondadır.

Aynur Aslanlı: Ankaralıdır, indi Bakı Universitetinin tələbəsidir, iki qardaşı var. Atasını həkimdir.

2

Azərbaycan Gürcüstan, Rusiya, Türkiyə, Ermənistan və İranda qonşudur. Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhəridir. Cənubi Azərbaycanın mərkəzi şəhəri isə Təbrizdir. Bakıdan Türkiyəyə və İrana təyyarə uçur. Biz Bakıda yaşayırıq. Bizim ailəmiz böyükdür. Mənim atam, anam, üç qardaşım və iki bacım var. Babam və nənəm də bizimlə yaşayır. Anam müəllimdir, məktəbdə işləyir. Atam həkimdir, xəstəxanada işləyir. Qardaşlarım və bacılarım məktəbdə oxuyurlar. Mən də məktəbdə oxuyuram. Bakıda bir neçə park var. Parklarda hündür ağaclar var.

3

-İşləyirsənmi?

-Bəli.

-Nə işlə məşğulsan?

-Mən həkiməm.

-Hansı xəstəxanada işləyirsən?

-Şəfa xəstəxanasında işləyirəm.

-Sən hansı universiteti qurtarmısan?

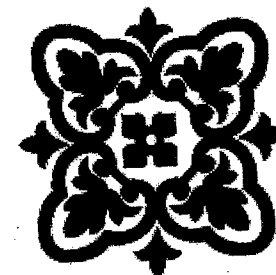
-Mən Kiyev universiteti tibb fakültəsini qurtarmışam.

-Maaşın yaxşıdır mı?

-Pis deyil, ayda 400 dollar alıram.

4

Халам шəһəрдə жашајыр. Бибим фабриkdə ишлəјир. Гардашым мəктəбдə охујур. Бизим аилəдə бəјуклэр ишлəјирлэр, ушаглар исə мəктəбдə охујурлар. Бизим аилəдə ким жашајыр? Баба вə нənə нə едилрлэр? Ата вə ана нə едилрлэр? Ата вə ана һарада ишлəјирлэр? Биби вə хала һарада ишлəјирлэр? Мən достумла театра кедирəm. гардашым вə бачым да бизимлə кедар.

14. EXERCISES

1. Replace the word *ev* in the following sentence with 6 different nouns, and then answer those questions.

Bakıda eviniz varmı?

2. Translate the following conversation into English.

M: Nadir, sən harada işləyirsən?

N: Mən məktəbdə işləyirəm. Məmməd, bəs sən harada işləyirsən?

M: Mən zavodda işləyirəm.

N: Sənin qardaşın varmı?

M: Bəli, Nadir, mənim iki böyük qardaşım və bir bacım var.

N: Onlar harada işləyirlər?

M: Qardaşlarım xəstəxanada işləyirlər, bacım da aptekdə işləyir.

3. Translate the following sentences into Azerbaijani.

My name is Jack. I am an American. I have two brothers and two sisters. I study at the university. My older brother works in a factory. My friend Elchin is coming to our house tonight. What are you doing? I am reading a book. Its name is 'Leyli and Majnun.'

4. Write 8 sentences in the present progressive tense.

5. Fill in the blanks with appropriate tense and personal endings.

1. Oqtay şəhərə gəl.....
2. Fəhlə zavodda işlə.....
3. Mən kitabı oxu.....
4. Sən hara(ya) bax.....?
5. Biz bu dəftəri al.....
6. Məmməd və Nazim bizim evə gəl.....
7. Siz çay iç.....?
8. Mən hər suala cavab ver.....
9. Anama köynək göndər.....
10. Bu köynək çox gözəldir, mən bunu al.....

6. Write a conversation between two people who exchange information on their age, family and education.

7. Make the following sentences negative.

1. Mənim iki bacım var.
2. Qardaşım kitab oxuyur.
3. Nazim və Məmməd tələbədirlər.
4. Bu şəhərdə iki universitet var.
5. Mən çay içirəm.
6. Siz kinodan gəlersiniz?
7. Bu kişi bizim məktəbin direktorudur.
8. Fəhlələr işdən gəlirlər.

8. Answer the following questions.

1. Uşaqlar haradadırlar?
2. Sən hara gedirsən?
3. Bu kitab yaxşıdır?
4. Bunun adı nədir?
5. Siz evlisinizmi?
6. Qardaşınız harada oxuyur?
7. Bakı gözəl şəhərdir?

9. By selecting a word from each column make meaningful sentences.

Nouns Adjectives

kitab	balaca
qələm	gözəl
qadın	işıqlı
kişi	böyük
ev	uca boylu
mənzil	pis
şəhər	geniş
kənd	maraqlı

10. Answer the question below using the verbs provided.

Example: Q: Tələbə nə edir?

A: Tələbə oxuyur.

Direktor nə edir?

1. (buy)
2. (go)
3. (come)
4. (chat)
5. (send)
6. (eat)
7. (drink)
8. (want)
9. (ask)

11. Find words in B to make pairs with the words in A

	A	B
a.	bacı	ana
b.	baba	ər
c.	qaynata	dayı
d.	arvad	nənə
e.	xala	qardaş
f.	ata	qaynana

12. Fill out the following questionnaire.

Sizin familiyanız?	
Adınız?	
Neçə yaşınız var?	
Milliyyətiniz?	
Harada işləyirsiniz?	
Evlisinizmi/Ərdəsinizmi?	
Neçə uşağınız var?	
Oğlunuzun/qızınızın neçə yaşı var?	
Yoldaşınız harada işləyir?	
Valideynləriniz sağdırmı?	
Valideynləriniz harada yaşayır?	

13. Look at the picture below and make 10 sentences about it.

Supplementary vocabulary

lampa 'lamp,' *mətbəx* 'kitchen,' *top* 'ball,' *pişik* 'cat,' *yu-* 'to wash,' *oyna-* 'to play,' *toxu-* 'to knit'

15. VOCABULARY

<i>ad günü</i>	birthday
<i>ahəng</i>	harmony
<i>ailə</i>	family
<i>ailəli</i>	married
<i>alt</i>	bottom part
<i>anadan ol-</i>	to be born
<i>art-</i>	to increase
<i>arvad</i>	wife
<i>ay</i>	month; moon
<i>ayaqqabı</i>	shoe
<i>ayran</i>	yogurt drink
<i>azad</i>	free
<i>azadlıq</i>	freedom
<i>Azərbaycan dili</i>	Azerbaijani language

<i>baladı</i>	sister-in-law
<i>başa düş-</i>	to understand
<i>bibiqızı/oğlu</i>	cousin
<i>biç-</i>	to cut, mow, reap
<i>bilirəm</i>	I know
<i>bilmirəm</i>	I don't know
<i>bir neçə</i>	a few, several
<i>bitir-</i>	to graduate

<i>cavab ver-</i>	to answer
<i>cavan</i>	young
<i>cənubi</i>	Southern
<i>cins</i>	kind, type

<i>çətin</i>	difficult
<i>çətinlik</i>	difficulty

<i>dayıqızı/oğlu</i>	cousin
<i>dən</i>	grain
<i>dənə</i>	counting word
<i>dərs</i>	lesson, class
<i>dişlə-</i>	to bite, eat
<i>düz deyirsiniz</i>	you are right

<i>evli</i>	married
<i>evlən-</i>	to marry

<i>əmiqızı/oğlu</i>	cousin
<i>ər</i>	husband

<i>fikirleş-</i>	to think
------------------	----------

<i>gəlin</i>	bride
<i>göndər-</i>	to send
<i>götür-</i>	to take

<i>gözəllik</i>	beauty
<i>gül-</i>	to laugh
<i>haçan</i>	when
<i>har(a)da</i>	where
<i>hava soyuducusu</i>	air conditioning
<i>hekayə</i>	story
<i>hədiyyə</i>	gift, present
<i>həftə</i>	week
<i>həmişə</i>	always
<i>hər</i>	every
<i>hərf</i>	letter
<i>hiss</i>	feeling
<i>hündür</i>	high, tall

<i>xalaqızı/oğlu</i>	cousin
<i>xətt</i>	line

<i>iç-</i>	to drink
<i>il</i>	year
<i>ilk</i>	first
<i>institut</i>	institute
<i>istilik</i>	heat
<i>iyul</i>	July

<i>kiçik</i>	small
<i>kinoteatr</i>	movie theater
<i>klub</i>	club
<i>köynək</i>	shirt
<i>kran</i>	tab

<i>qaç-</i>	to run
<i>qaynana</i>	mother-in-law
<i>qaynata</i>	father-in-law
<i>qayın</i>	brother-in-law
<i>qaz-</i>	to dig
<i>qazma</i>	bore, drill
<i>qəhrəmanlıq</i>	heroism
<i>qərb</i>	west
<i>qəşəng</i>	beautiful
<i>qırx altı</i>	forty-six
<i>qırx beş</i>	forty-five
<i>qohum</i>	relative
<i>qurtar-</i>	to finish, end

<i>lampa</i>	lamp
<i>lüğət</i>	dictionary

<i>maaş</i>	salary
<i>məqalə</i>	article

<i>mərkəzi</i>	central
<i>məşğul</i>	occupied, busy
<i>mətbəx</i>	kitchen

<i>neçəyə</i>	how much (\$)
<i>nə vaxt</i>	when
<i>nəsil</i>	generation

<i>oxşar-</i>	to resemble, look like
<i>on bir</i>	eleven
<i>on səkkiz</i>	eighteen
<i>orta məktəb</i>	middle school
<i>otuz iki</i>	thirty-two
<i>oynar-</i>	to play

<i>ördək</i>	duck
<i>öyüd</i>	advice

<i>paltar</i>	dress
<i>papaq</i>	cap
<i>paytaxt</i>	capital (city)
<i>pişik</i>	cat
<i>plaş</i>	raincoat

<i>rahat</i>	comfortable
<i>rahatlıq</i>	comfort

<i>sakit</i>	quiet
<i>sakitlik</i>	quietness
<i>sarı</i>	toward
<i>sat-</i>	to sell
<i>səhv</i>	mistake
<i>sinif</i>	classroom
<i>sirr</i>	secret
<i>soyuducu</i>	refrigerator
<i>soyuq</i>	cold
<i>söhbət et-</i>	to chat
<i>sözlük</i>	dictionary
<i>spirt</i>	alcohol
<i>stansiya</i>	station

<i>sual</i>	question
<i>subay</i>	single
<i>süd</i>	milk
<i>sülh</i>	peace

<i>şalvar</i>	pants
<i>şəkil çək-</i>	to paint
<i>şəxs</i>	person
<i>şikayət</i>	complaint
<i>şkaf</i>	cupboard

<i>taniteatr</i>	to know (a person)
<i>təraf</i>	theater
<i>təyyarə</i>	toward
<i>toxu-</i>	airplane
<i>top</i>	to knit
	ball

<i>ucuz</i>	cheap
<i>ucuzluq</i>	cheapness
<i>uç-</i>	to fly

<i>üst</i>	upper part
<i>üyüt-</i>	to grind
<i>üzv</i>	member

<i>vaxt</i>	time
<i>ver-</i>	to give

<i>yaxşılıq</i>	goodness
<i>yanlış</i>	wrong, mistake
<i>yanlışlıq</i>	error
<i>yat-</i>	to sleep
<i>ye-</i>	to eat

<i>zavod</i>	factory, plant
--------------	----------------

16. AUDIO DRILLS

1. You are asked to provide the following personal information at the Azerbaijani Consulate to get a visa. Answer them in Azerbaijani.

1. 5.
2. 6.
3. 7.
4. 8.

2. Write down the negative forms of the following imperatives.

1. 6.
2. 7.
3. 8.
4. 9.
5. 10.

3. Listen to the following passage carefully and fill in the missing words.

Mənim Akif Cəfərovdur. Bakıda yaşayıram. Mənzilim Füzuli küçəsindədir. Evlüyəm. müəllimdir. Məktəbdə işləyir. İki və bir oğlum var. Qızlarımın və doqquz yaşları var. Oğlumun isə yaşı var. Onlar şagirdirlər. Mən fəhləyəm. Fabrikdə

4. Answer the following questions using the words given below.

1. (Bəli)
2. (universitet)
3. (həkim)
4. (18)
5. (2)
5. (Yox)
7. (Los Angeles)
3. (Xeyr)
2. (Bəli)

5. Replace the noun *ev* in the following sentence with the words provided to form new questions. Eviniz varmı?

1. (sister)
2. (child)
3. (son)
4. (daughter)
5. (car)
5. (pen)
7. (money)
8. (notebook)
9. (question)
10. (new clothes)

6. Answer the following questions using the words provided below.

1. (universitet)
2. (kino)
3. (park)
4. (Bakı)
5. (yol)
5. (xəstəxana)

UNIT 5

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Occupations • TV, radio, music • Entertainment • Sports • Dates and times • Birthdays 	<ul style="list-style-type: none"> • Asking for personal information • Giving personal information • Asking about likes, dislikes • Describing likes, dislikes • Asking about needs, necessities, obligations • Stating needs, necessities, obligations 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>xoşla-, xoşlan-, sev-, bəyən-, xoşu gəl-, xoşuna gəl-</i> • Verb <i>to be</i>, present tense, question, negative question • The ablative case • The objective case • The genitive-possessive compound • Compound nouns • Buffer consonant 'n' • <i>lazım, gərək, vacib</i> • Consonant alternations-II -t • Pronunciation of unstressed 'o' in loan-words • Lexical hints, <i>European loan-words</i>

Young musicians

1. CONVERSATION: Siz nəçisiniz?

- A: Siz nəçisiniz? 'What is your occupation?'
 B: Mən həkiməm. Bəs siz nəçisiniz? 'I'm a doctor. What is *your* occupation?'
 A: Mən müəlliməm. Bu xanım kimdir? 'I'm a teacher. Who is this lady?'
 B: Bu xanım mənim yoldaşımdır. 'This lady is my wife.'
 A: Yoldaşınız nəçidir? 'What is your wife's occupation.'
 B: Dilçidir. 'She is a linguist.'
 A: O harada işləyir? 'Where does she work?'
 B: Universitetdə işləyir. 'She works at the university.'
 A: O amerikalıdır mı? 'Is she an American?'
 B: Yox, almandır. 'No, she is German.'

2. CONVERSATION: Siz nə işləyirsiniz?

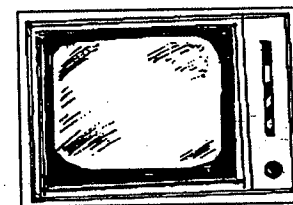
- A: Siz nə işləyirsiniz? 'What is your occupation?'
 B: Mən müəllim işləyirəm. 'I'm a teacher.'
 A: Yoldaşınız nəçidir? 'What is your wife's occupation?'
 B: Yoldaşım tarixçidir. 'My wife is a historian.'
 A: O, universitetdəmi işləyir? 'Does she work at the university?'
 B: Xeyr, o, məktəbdə işləyir. 'No, she works at the school.'

Supplementary vocabulary

arxeoloq	'archaeologist'	memar	'architect'
aşpaz	'cook'	musiqiçi	'musician'
dərzi	'tailor'	mühasib	'accountant'

Class activity: Conversation drills

1.
A: Sən harada işləyirsən?
B: Mən işləyirəm.
2.
A: Dostunuz harada işləyir?
B: O
3.
A: Sən tarixçisənmi?
B: Yox, mən fəhləyəm.
4.
A: Bacın mühəndisdir?
B: Bəli,
Yox,
5.
Vahid məktəbdə işləyir, o müəllimdir.
Oğlumuz məktəbdə oxuyur, o

3. CONVERSATION: Mən televiziya verilişlərini xoşlayıram.

- A: Sən nəyi xoşlayırsan? 'What do you like?'
 B: Televiziya verilişlərini. 'TV programs.'
 A: Ən çox sevdiyin televiziya verilişləri hansılardır? 'What TV programs do you like best?'
 B: Musiqi verilişləri və əyləncəli televiziya proqramları. 'Music and entertainment programs on TV.'
 A: Musiqinin hansı növlərini xoşlayırsan? 'What kind of music do you like?'
 B: Klassik və xalq musiqisini. 'Classical and folk music.'
 A: Caz musiqisini necə? 'How about Jazz?'
 B: Onu da xoşlayıram. 'I like that too.'

-
 A: Siz idmanla məşğul olursunuz? 'Do you take part in sports?'
 B: Bəli, mən idmanla müntəzəm məşğul oluram. 'Yes, I do it regularly.'
 A: Hansı idman növlərini sevirsiniz? 'Which sports do you like?'
 B: Demək olar hamısını. 'I like all of them.'
 A: Ən çox maraqlandığımız hansılardır? 'Which ones are you interested in most?'
 B: Futbol, basketbol, xokkey, qaçış, üzgüçülük. 'Soccer, basketball, hockey, running, swimming.'
 A: Məncə, futbol ən maraqlısıdır. 'For me, soccer is the most interesting.'

Supplementary vocabulary

aşiq	'a type of Azerbaijani folk music'
azarkeş	'fan'
çimərlik	'beach'
gimnastika	'exercises'
hovuz	'(swimming) pool'
idman zalı	'gym'
kamera	'chamber (music)'

muğam	'a type of classical Azerbaijani music'
orkestr	'orchestral (music)'
rok	'rock'
simfoniya	'symphony'
şahmat	'chess'
tamaşa	'show, performance'

4. READING: Həftəlik Proqram

Həftəlik Proqram AZ TV

Bazar Ertəsi		Çərşənbə Axşamı	
10.00	Xəbərlər.	10.00	Xəbərlər.
10.10	Yurd.	10.20	İşıq.
10.55	Həftənin mənzərəsi (ingilis dilində)	10.40	Bakı təqdim edir.
11.20	Azərbaycan bəstəkarlarının simfonik əsərləri.	11.50	İdman proqramı.
12.10	Yeddi gün.	12.30	"Uşaq dünyası".
14.00	Bədii film: "Başsız atlı".	13.45	Çalır Ramiz Quliyev (tar).
16.20	Fransız dili.	14.30	Sizə kimdən deyim...
17.00	Bir-birinizdən ayrılmayın. Fortepiano dueti. İfa edir Teymur Şəmsiyev.	15.50	Çıxış edir Ü. Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının tələbə qızlardan ibarət "Melodiya" skripkaçılar ansamblı.
17.10	Çizgi filmləri.	17.10	Xəbərlər.
17.50	Reklam.	17.50	Reklam.
18.00	Milli qəhrəmanlarımız. Asif Məhərrəmov.	18.00	Kino sənətkarlarımız. Rasim Balayev.
19.00	Bazar ertəsi	19.15	Dialog
20.00	Xəbərlər.	20.00	Xəbərlər.
20.30	Torpaq.	20.30	Lirik mahnı axşamı.
21.00	Respublikanın xalq artisti Hacıbaba Bağırovun yaradıcılıq gecəsi.	21.15	Sabir poeziyası günləri. Ədəbi-musiqili proqram.
23.00	Xəbərlər.	23.00	Xəbərlər.
23.10	Gecə kanalı. Bədii-əyləncəli proqram.	23.10	Gecə kanalı. Bədii-əyləncəli proqram.

5. WORD POWER: xoşla-, xoşlan-, sev-, bəyən-, xoşu gəl-, xoşuna gəl-

There are various verbs that express 'liking, enjoyment, and love' in Azerbaijani. Some of these verbs are listed below, with the required case endings in between slashes.

xoşla- /ø, -(n)I/ 'to like'

Siz isti çay xoşlayırsınız? 'Do you like hot tea?'

Biz hamımız Amerikan kinolarını xoşlayırıq. 'We all like American movies.'

xoşlan- /-dAn/ 'to like, enjoy, take pleasure in'

Ramiz konsertdən çox xoşlanmadı. 'Ramiz did not like the concert that much.'

sev- /-(n)I/ 'to like, love'

Roman oxumağı sevmirsiniz? 'Don't you like reading novels?'

Basketbol oynamağı sevirənmi? 'Do you like to play basketball?'

bəyən- /-(n)I/ 'to like'

Mən də müəllimin sözlərini bəyəndim. 'I also liked the teacher's comments.'

xoşu gəl- /-dAn/ 'to like, enjoy', *xoşuna gəl-* /ø, -(n)I/ 'to like, enjoy': Possessive suffixes are used with these two verbs as part of the compound structure. Only they indicate the subject of the verb and not the final verb *gəl-*, which takes tense/mood endings but is always in the

third person singular : *xoşum gəlir* or *xoşuma gəlir* 'I like it,' *xoşun gəlir* or (*sənin*) *xoşuna gəlir* 'you like it,' *xoşu gəlir* or (*onun*) *xoşuna gəlir* 's/he likes it,' *xoşumuz gəlir* or *bizim xoşumuz gəlir* 'we like it,' etc.

Mənim qızılıgüldən xoşum gəlir. 'I like roses.'

İdmanın hansı növləri xoşunuza gəlir? 'What sports do you like?'

Mənim bu kitabdan çox xoşum gəlmir. 'I don't like this book very much.'

Compare the following sentences.

Hansı musiqidən xoşun gəlir? 'What (type of) music do you like?'

Hansı musiqi xoşuna gəlir? 'What (type of) music do you like?'

Class activity: Substitution drills

1.

A: Sən nəyi sevirsen?

B: *Televiziya verilişlərini.*

Musiqi verilişlərini.

İdman proqramlarını.

Detektiv kinolarını.

Kinoya baxmağı.

Şer oxumağı.

Velosiped sürməyi.

2.

A: Musiqinin hansı növlərini sevirsen?

B: *Xalq musiqisini.*

Caz musiqisini.

Simfonik musiqini.

Klassik musiqini.

Pop musiqisini.

3.

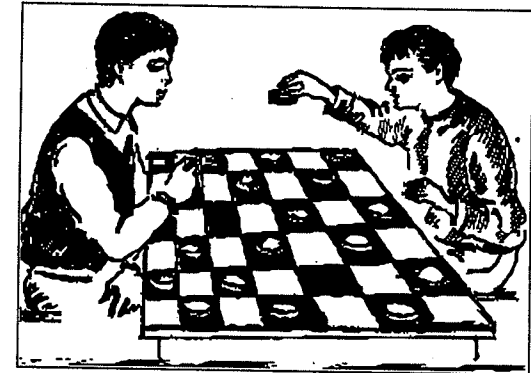
A: Siz idmanla məşğul olursunuz?

B: Bəli, mən *basketbolla* məşğul oluram.

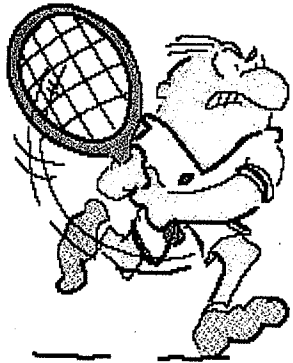
xokkeylə

futbolla

şahmatla

Dama oyunu

Əli bəy tennis oynamağı sevmir.

4. A: Hansı idman növlərini sevirsiniz?

B: *Futbol.*
Basketbol.
Tennis.

Vahid qaçmağı sevir.

6. GRAMMAR FOCUS: Verb to be, present tense, question, negative question

The question particle **-mi** (-mı, -mı, -mu, -mü) is used to form questions in nominal and verbal sentences. This particle usually comes at the end of a sentence. Azerbaijani also uses intonation as a device to form a question. When this is used, the sentence is exactly the same as an affirmative sentence, but in writing it has a question at the end. In spoken Azerbaijani a rising intonation replaces the question particle **-mi**.

Siz fəhləsiniz? Siz fəhləsinizmi?
Bu xanım sizin bacınızdır? Bu xanım sizin bacınızdırımı?
Hava soyuqdur? Hava soyuqdurmu?

Of course when question words are used neither of these is needed.

Bu kişi kimdir? 'Who is this man?'

Question

Singular

(mən) yazıçıyammi? 'am I a writer?'
(mən) aşpazammi? 'am I a cook?'
(sən) yazıçısanmı? 'are you a writer?'
(sən) aşpazsanmı? 'are you a cook?'
(o) yazıçıdırımı? 'is s/he a writer?'
(o) aşpazdırımı? 'is s/he a cook?'

Plural

(biz) yazıçıyıqmi? 'are we writers?'
(biz) aşpazıqmi? 'are we cooks?'
(siz) yazıçısınızmi? 'are you writers?'
(siz) aşpazsınızmi? 'are you cooks?'
(onlar) yazıçıdırlarmı? 'are they writers?'
(onlar) aşpazdırlarmı? 'are they cooks?'

musiqiçiyəmmi? 'am I a musician?'
sürücüyəmmi? 'am I a driver?'
musiqiçisənmi? 'are you a musician?'
sürücüsənmi? 'are you a driver?'
musiqiçidirimi? 'is s/he a musician?'
sürücüdürümü? 'is s/he a driver?'

musiqiçiyikmi? 'are we musicians?'
sürücüyükümü? 'are we drivers?'
musiqiçisinizmi? 'are you musicians?'
sürücüsünüzmü? 'are you drivers?'
musiqiçidirlərmi? 'are they musicians?'
sürücüdürlərmi? 'are they drivers?'

Negative question

Singular

First person

(mən) yazıçı deyiləmmi? 'aren't I a writer?'
(mən) musiqiçi deyiləmmi? 'aren't I a musician?'
(mən) aşpaz deyiləmmi? 'aren't I a cook?'
(mən) sürücü deyiləmmi? 'aren't I a driver?'

Second person

(sən) yazıçı deyilsənmi? 'aren't you a writer?'
(sən) musiqiçi deyilsənmi? 'aren't you a musician?'
(sən) aşpaz deyilsənmi? 'aren't you a cook?'
(sən) sürücü deyilsənmi? 'aren't you a driver?'

Third person

(o) yazıçı deyildirimi? 'isn't s/he a writer?'
(o) musiqiçi deyildirimi? 'isn't s/he a musician?'
(o) aşpaz deyildirimi? 'isn't s/he a cook?'
(o) sürücü deyildirimi? 'isn't s/he a driver?'

Plural

First person

(biz) yazıçı deyilikmi? 'aren't we writers?'
(biz) musiqiçi deyilikmi? 'aren't we musicians?'
(biz) aşpaz deyilikmi? 'aren't we cooks?'
(biz) sürücü deyilikmi? 'aren't we drivers?'

Second person

(siz) yazıçı deyilsinizmi? 'aren't you writers?'
(siz) musiqiçi deyilsinizmi? 'aren't you musicians?'
(siz) aşpaz deyilsinizmi? 'aren't you cooks?'
(siz) sürücü deyilsinizmi? 'aren't you drivers?'

Third person

(onlar) yazıçı deyildirlərmi? 'aren't they writers?'
(onlar) musiqiçi deyildirlərmi? 'aren't they musicians?'
(onlar) aşpaz deyildirlərmi? 'aren't they cooks?'
(onlar) sürücü deyildirlərmi? 'aren't they drivers?'

Atalar sözü

Əqrəbin xasiyyəti sancmaqdır.
Hər şeyin təzəsi, dostun köhnəsi.
Oğru elə bilir hamı oğrudur.
Sırrını demə dostuna, dostunun da dostu var.
Təkrar biliyin anasıdır.

7. SHORT CONVERSATIONS

A: Opera teatrında nə gedir?

B: *Koroğlu* operası gedir.

A: Opera biletləri neçə manatdır?

B: Çox baha deyil.

A: Bu gün bilet tapmaq mümkündür?

B: Bəli, indi gedək, alaq.

A: Bakı kinoteatrında hansı film gedir?

B: Təzə amerikan filmi gedir.

A: O, maraqlı filmdir?

B: Bəli, lap maraqlıdır.

A: Mənim bədii filmlər xoşuma gəlir.

Macəra filmlərini xoşlamıram.

Class activity: Substitution drill

1. A: Siz bu gün hara getmək istəyirsiniz?

B: Mən bu gün *teatra* getmək istəyirəm.

(exhibition)

(concert)

(circus)

(park)

(discotheque)

'What is playing at Opera House?'

'The opera *Koroğlu* is playing.'

'How much are the opera tickets?'

'They are not very expensive.'

'Is it possible to get tickets today?'

'Yes. Let's go now and buy them.'

'What film is showing now at Baki Theater?'

'The new American movie is showing.'

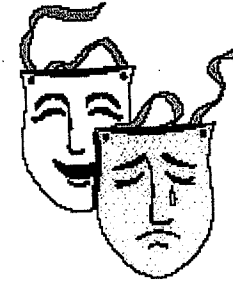
'Is that an interesting film?'

'Yes, it is very interesting.'

'I like art movies. I don't like adventure movies.'

'Where do you want to go today?'

'I want to go to the theater today.'

2.

Tamaşa nə vaxt başlanır?

(opera)

(movie)

(play)

3.

Dram teatrına necə getmək olar?

(stadium)

(opera theater)

(tennis court)

(Baku Restaurant)

4.

A: Bu gün nə etmək istəyirsiniz?

B: *Muzeyə* getmək istəyirəm.

(to read a book)

(to go to the movies)

(to watch the show)

(to play basketball)

Supplementary vocabulary

aktyor 'actor'

antrakt 'intermission'

baş rol 'leading character'

bilet 'ticket'

detektiv 'detective'

heykəl 'sculpture, stature'

incəsənət 'fine arts'

'When does the *show* start?'

'How can I get to *Drama Theater*'?

'What would you like to do today?'

'I would like to go to the *museum*.'

komediya

'comedy'

müəllif

'author'

pyes

'play (theatrical)'

rəqs

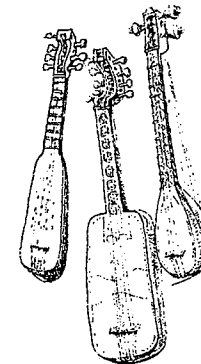
'dance'

səhnə

'stage'

sənədli film

'documentary'

8. GRAMMAR FOCUS: The ablative case

Ablative case endings are: **-dAn** (-dan, -dən).

The ablative case may be translated into English with the prepositions 'from, of, because of, than...'

Gəncədən 'from Ganja'	mağazadan 'from the store'
yüzdən 'from a hundred'	institutdan 'from the institute'
mənzildən 'from the apartment'	anasından 'from his/her mother'
gözdən 'from the eye'	toydan 'from the wedding'
evdən 'from home'	

Ablative case endings for personal and demonstrative pronouns

məndən 'from me'	səndən 'from you'	ondan 'from him/her/it'
bizdən 'from us'	sizdən 'from you'	onlardan 'from them'
bundan 'from this'	bunlardan 'from these'	

The ablative case indicates:

a. Motion out of a place, a noun of origin, or the time of something.

Qardaşım məktəbdən gəldi. 'My brother came from school.'

Bakıdan qayıdır. 'S/he is returning from Baku.'

Kitabı saat 5-dən sonra qayıtdı. 'S/he returned the book after 5 o'clock.'

Nadir oğlundan məktub aldı. 'Nadir received a letter from his son.'

b. Part of a whole.

İkisindən birini seç. 'Select one of the two.'

Bu köynəklərdən birini alıram. 'I am buying one of these shirts.'

c. Comparison.

Bacım məndən (daha) yaşlıdır. 'My sister is older than me.'

d. Material out of which something is made.

Bu stul taxtadandır. 'This chair is made of wood.'

e. A reason or a cause.

İnfarktdan öldü. 'He died of a heart attack.'

Gecələr ağrıdan yata bilmirəm. 'I cannot sleep at night because of pain.'

Salonda papiros tüstüsündən nəfəs almaq olmurdu. 'It was not possible to breath in the hall because of cigarette smoke.' (Q. Musayev)

f. Some verbs, such as *soruş-* 'to ask' and *qorx-* 'to be afraid of,' require nouns in the ablative case.

Bu sualın cavabını məndən soruşma. 'Don't ask me the answer to this question.'

- A: Sən haradan gəlirsən? 'Where are you coming from?'
 B: Mən Gəncədən gəlirəm. 'I am coming from Ganja.'
 A: Kitabı kimdən aldın? 'From whom did you get the book?'
 B: Əlidən aldım. 'I got (it) from Ali.'
 A: Bu məktub dostundandırımı? 'Is this letter from your friend?'
 B: Yox, qardaşımdandır. 'No, it's from my brother.'

Class activity: Exercise

Add the ablative case ending to the following nouns/pronouns.

1. mən, 2. məktəb, 3. kitabxana, 4. park, 5. muzey, 6. otaq, 7. siz, 8. universitet, 9. vaxt, 10. idman, 11. Bakı, 12. London.

Class activity: Translation exercise

Translate the following prepositional phrases into Azerbaijani.

1. from home, 2. from your apartment, 3. younger than you, 4. from his aunt, 5. from you, 6. from the university, 7. from 9 to 5, 8. from the USA.

9. GRAMMAR FOCUS: The objective case

The objective suffix marks the definite direct object of a transitive verb in a sentence.

Objective case endings are: **-(n)İ**

after nouns ending in a vowel: *-ni, -ni, -nu, -nü*

after nouns ending in a consonant: *-i, -i, -u, -ü*

qardaşı 'the brother'	bacını 'the sister'	Azadı 'Azad'
məktəbi 'the school'	ütünü 'the iron'	məni 'me'
dostu 'the friend'	toyuğu 'the hen'	ördəyi 'the duck'

Objective case endings for personal and demonstrative pronouns

məni 'me'	səni 'you'	onu 'him/her/it'
bizi 'us'	sizi 'you'	onları 'them'
bunu 'this'	bunları 'these'	

Əli kitabı mənə verdi. 'Ali gave me the book.'
 Mən Əlini gördüm. 'I saw Ali.'
 Əhməd kitabı mənə verir. 'Ahmad is giving the book to me.'

• If the direct object is indefinite, it does *not* take the objective case ending.

Leyla hekayə oxuyur. 'Leyla is reading a story/stories.'

Mən indi məktub yazıram. 'I am now writing a letter/letters'

Compare the following sentences:

1. Müəllim tələbə gördü. 'The teacher saw a student.'

2. Müəllim tələbəni gördü. 'The teacher saw the student.'

1. Siz nə oxuyursunuz? 'What are you reading?'

Mən qəzet oxuyuram. 'I am reading a newspaper.'

2. Siz nəyi oxuyursunuz? 'What (particular thing) are you reading?'

Mən qəzeti oxuyuram. 'I am reading the newspaper.'

A: Azərbaycanın görkəmli bəstəkarlarından kimləri tanıyırsınız? 'Which of the distinguished Azerbaijani composers do you know?'

B: Üzeyir Hacıbəyov, Müslüm Maqomayev, Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Arif Məlikov, Cahangir Cahangirovu.

• With very few words that end in a vowel, such as *nə* 'what' and *su* 'water,' the objective case ending is *-yl*, instead of *-ni*, thus *suyl*, *nəyi*.

Note: There are 5 cases in Azerbaijani. All of them have been covered in this and previous units. As noted, they may be used for certain functions or they may be required by other elements in a sentence, such as verbs, postpositions, etc. Case endings that are used in questions are usually retained in the answer. Therefore it is a good idea to listen to a question carefully, to pay attention to case endings, and to use them in the answer. Study the following examples.

Q: Sən hara(ya) gedirsən? 'Where are you going?'

A: Məktəbə gedirəm. 'I am going to school.'

Q: Qardaşın kitabı kimə verdi? 'To whom did your brother give the book?'

A: Qardaşım kitabı mənə verdi. 'My brother gave the book to me.'

Q: Qız qalası hardadır? 'Where [lit. at which location] is the Maiden Tower?'

A: Bakıdadır. 'It is in Baku.'

Q: Müəllim hardan gəlir? 'Where is the teacher coming from?'

A: O məktəbdən gəlir. 'He is coming from the school.'

Q: Leyla, bu maşın səniindir? 'Leyla, is this car yours?'

A: Yox, mənim deyil, Nazimindir. 'No, it is not mine. It is Nazim's.'

Class activity: Exercise

Add the objective case ending to the following nouns/pronouns.

1. Təbriz, 2. Nazim, 3. park, 4. kino, 5. onlar, 6. bu, 7. radio, 8. Gəncə, 9. muzey, 10. ev, 11. o, 12. universitet, 13. tələbə, 14. direktor, 15. bibim, 16. uşaqlar, 17. sən, 18. kitab, 19. stul, 20. stol.

Class activity: Translation exercise

Translate the conversation below into English.

A: Siz harada yaşayırsınız?

B: Mən Bakıda yaşayıram.

A: Siz indi haradan gəlirsiniz?

B: Məktəbdən gəlirəm.

A: Bəs haraya gedirsiniz?

B: Evə gedirəm.

A: Siz dünən hansı kitabı oxudunuz?

B: Mən bu romanı oxudum.

10. GRAMMAR FOCUS: The genitive-possessive compound

When possessive suffixes were discussed in Unit 3, a short general description was given of the genitive-possessive compound. Let us now look at this important structure in depth. The genitive-possessive compound denotes a possession relationship (possessor and possessed) between two or more nouns. The first noun may be a pronoun. The genitive-possessive compound is the equivalent of possessive structures in English such as 'my encil,' 'John's sister,' 'the book's author,' or 'the author of the book.' As seen in Unit 3, if the possessor is a pronoun, it can be omitted, especially in the first and second persons. If the possessor is emphasized, however, it should be retained.

Simple genitive-possessive compounds containing two nouns:

Possessor		Possessed
First Noun / - genitive pronoun suffix	+	Second noun - possessive suffix

sən - in + qardaş - ın
 mənim dostum 'my friend'
 bizim maşınımız 'our car'
 Anarın kitabı 'Anar's book'
 Leylanın qardaşı 'Leyla's brother'
 Aynurun paltarı 'Aynur's dress'
 Məmmədin anası 'Mammad's mother'
 işinin adı 'the man's name'
 vin qapısı 'the door of the house'
 paltarın rəngi 'the color of the dress'

qadın - ın + ad - ı
 sənin evin 'your house'
 sizin məktəbiniz 'your school'
 onun kitabı 'his book'
 onun qardaşı 'her brother'
 onun paltarı 'her dress'
 onun anası 'his mother'
 qadının evi 'the woman's house'
 qadının atası 'the woman's father'
 kitabın müəllifi 'the author of the book'

çiçəyin rəngi 'the color of the flower'
 müəllimin sözü 'the teacher's comment'

dünyanın gözəlliyi 'the beauty of the world'
 oğlanın üzü 'the face of the boy'

If either the possessor or the possessed is plural, the plural suffix comes before the genitive or possessive suffixes:

Anarın kitabları 'Anar's books'	onun kitabları 'his books'
Leylanın qardaşları 'Leyla's brothers'	onun qardaşları 'her brothers'
uşaqların atası 'the children's father'	tələbələrin maşını 'the students' car'
paltarların rəngi 'the color of the dresses'	paltarların rəngləri 'the colors of the dresses'
bacılarımın lüğəti 'my sisters' dictionary'	onların lüğəti 'their dictionary'
Bakının küçələri 'Baku's streets'	qonşuların uşaqları 'the children of the neighbors'

Müəllimin qardaşı mənimlə danışdı. 'The teacher's brother talked to me.'

Elçinin maşını təzədir. 'Elchin's car is new.'

Bu corabların hamısı mənimdir. 'All of these socks are mine.'

• Note that this is the simplest form of the genitive-possessive compound. It is very often the case that there are other suffixes, such as possessive suffixes inserted, between the first noun and the genitive suffix, e.g.: *qızımın evi* 'my daughter's house,' *kitabımın rəngi* 'your book's color.'

Structures containing more than two nouns:

Possessor			Possessed
1st noun / pronoun	- genitive suffix	+ 2nd n. - possessive suffix	- gen. suf. + 3rd n.-poss.suf.

In structures that involve more than two nouns/pronouns, the first two nouns that make up a simple genitive-possessive compound are treated like a regular noun, the possessor, taking the genitive suffix, with the third noun taking the possessive suffix:

ev-in qapı-sı → evin qapısı-nın rəng-i 'the color of the door of the house'
 tələbə-nin kitab-ı → tələbənin kitabı-nın ad-ı 'the name of the student's book'

If the first item is a pronoun, it may be omitted. Thus:

mənim qardaşımın arvadı or qardaşımın arvadı 'my brother's wife'
 sənin dostunun uşağı or dostunun uşağı 'your friend's child'
 (mənim) qardaşımın arvadının adı 'my brother's wife's name'
 bacımın müəlliminin oğlu 'the son of my sister's teacher'
 əmioğlunun qonşusu 'cousin's neighbor [lit. the neighbor of uncle's son]'
 Mənim bacımın adı Nigardır. 'My sister's name is Nigar.'
 Dostunuzun köynəyinin rəngi çox gözəldir. 'The color of your friend's shirt is very pretty.'

• It is very important to know that this structure does not always remain in this form. There may be one or more words/clauses modifying either the first or the second noun of the compound: *Bakıdakı qardaşımın evi* 'the house of my brother who is in Baku,' *keçən il Londona gedən qardaşımın evi* 'the house of my brother who went to London last year,' *qonşunun böyük oğlu* 'the older son of the neighbour,' *qonşunun ən gözəl şəkli* 'the most beautiful picture of the neighbour,' *qonşunun İstanbula gedəndə çəkdiyi şəkli* 'the picture that the neighbour had taken when s/he went to Istanbul,' etc. Therefore, it is important when spotting a possessive suffix to look for a genitive suffix in the previous part of the sentence, in order to identify the parts of the genitive-possessive compound correctly. The genitive-possessive compound is a nominal element and may serve as a subject or an object of a sentence. When it is the subject of a sentence, it usually does not

ake any additional suffixes: *Qızımın kitabı maraqlıdır.* 'My daughter's book is interesting.' *Mənim qardaşım bu gün Gəncədən gəlir.* 'My brother comes from Ganja today.' When it is the object in a sentence, however, it usually takes the suffixes, mostly case endings, that are required by the verb: *Nigar evin pəncərəsini açdı.* 'Nigar opened the window of the house.' *Radionun səsinə qulaq asın.* 'Listen to the sound of the radio.' *Dişimin ağrısını tamamilə unutmuşdum.* 'I had completely forgotten about my toothache.'

Class activity: Exercise

Complete the following genitive-possessive compounds by adding appropriate suffixes.

Example: uşaq... karadaş... → *uşağın karadaşı*

1. mən... ev...
2. adam... ad...
3. Ramiz... maşın...
4. Azərbaycan... neft...
5. qadın... paltar...
6. maşın... qapı...
7. Nadir... ata...
8. sən... televizor...
9. biz... müəllim...

Class activity: Substitution drills

1. *İyulun beşində Bakıdan qayıdıram.*
Avqustun üçü
Yanvar ayının on dördü
2. *Pasportunun nömrəsini bilmirəm.*
Yoldaşınızın adı
Bu sözün mənası
3. *Köynəyin rəngi gözəldir.*
(car)
(flower)
4. *Ziyanın qardaşı mühəndisdir.*
(tall)
(old)
5. *Bu kitabın müəllifi çox məşhurdur.*
(is my friend)
(lives in London)

11. GRAMMAR FOCUS: Compound nouns

When the relationship between the two nouns in a genitive-possessive compound is not a definite possession, then the same compound is used without the genitive case ending after the first noun to create compound nouns:

- futbol komandası 'soccer team'
yay fəslü 'summer season'
kino sənətkarı 'movie artist'
fransız dili 'French language'
Abşeron mehmanxanası 'Absheron Hotel'
dövlət universiteti 'state university'
alma ağacı 'apple tree'
Azərbaycan Respublikası 'The Republic of Azerbaijan'
Yanvar ayı 'the month of January'
əmi oğlu 'cousin [lit. son of an uncle]'
Xarici dillər institutu 'the Institute of Foreign Languages'

It is the possessive suffix that is added to the second noun which creates the compound noun. If the possessive suffix is dropped, the relationship between the two nouns does not exist any more; they become two unrelated words. In order to better understand the difference between the genitive-possessive compound and compound nouns, study the following examples.

qadın paltarı 'women's clothing'	qadının paltarı 'the woman's dress'
konsert bileti 'concert ticket'	konsertin bileti 'the ticket of the concert'
şəhər adı 'city name'	şəhərin adı 'the city's name'
cəmiyyət üzvləri 'society members'	cəmiyyətin üzvləri 'the society's members'
məktəb müəllimi 'school teacher'	məktəbin müəllimi 'the school's teacher'

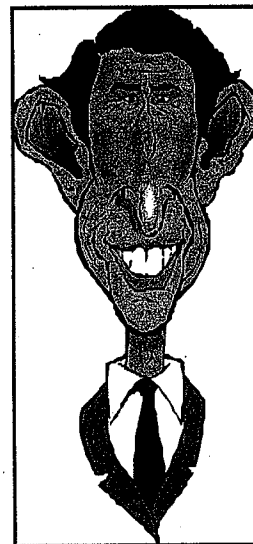
• Depending upon their function and position in a sentence, compound nouns may occur without a suffix, or with a plural suffix, case ending and/or possessive suffix: *futbol komandaları* 'soccer teams,' *kino sənətkarına* 'to the movie artist,' *Abşeron mehmanxanasında* 'at the Absheron Hotel.'

Mən Bakıya gedəndə Abşeron mehmanxanasında qalacağam. 'When I go to Baku, I will stay at the Absheron Hotel.'

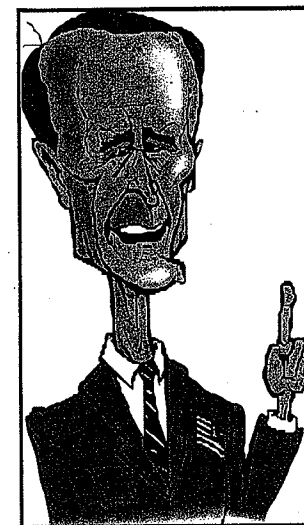
Leyla fransız dilini o qədər də yaxşı bilmir. 'Leyla doesn't know French that well.'

• If a possessive suffix other than the third person singular is added to a compound noun, it replaces the existing third person singular possessive suffix at the end of the compound noun. Thus, 'my soccer team' is *futbol komandam*, and not **futbol komandasım*,¹⁷ 'your blackboard' is *yazı taxtan* and not **yazı taxtasım*.

• If a suffix is added to a compound noun, the buffer letter is an 'n', as it is with genitive-possessive compounds, and not a 'y': *Abşeron mehmanxanasına* 'to the Absheron Hotel,' *Xarici dillər institutundan* 'from the Institute of Foreign Languages,' etc. For more on this, see the following section.

İngiltərə şahzadəsi

Amerika prezidenti

¹⁷ An asterisk before a word, phrase, clause or sentence indicates a grammatically impossible form.

Important note: Compound nouns behave like a unit and the two nouns that make up the compound, unlike genitive-possessive compounds, cannot be separated from each other. In other words, no other word or clause can come in between the two nouns: *yaxşı futbol komandası* 'a good soccer team' is possible, but **futbol yaxşı komandası* is not. Similarly, *gözəl qadın paltarı* 'a beautiful women's dress,' is possible, but **qadın gözəl paltarı* is not.

12. GRAMMAR FOCUS: Buffer consonant 'n'

Except in some loan-words, such as *müəllif* 'author,' *müəllim* 'teacher,' and *poeziya* 'poetry,' Azerbaijani does not have two consecutive vowels. Thus when a suffix that starts with a vowel (such as the dative case ending *-A*) is added to a word that ends in a vowel (such as *bacı*) a buffer consonant, usually 'y,' is placed between the two vowels to separate them. The buffer consonant 'y' is usually indicated in parenthesis when these suffixes are discussed in the book. The buffer consonant 'n' is used in place of a 'y' after *pronouns* and *third person possessive suffixes*:

bacı-ya 'to the sister' *o-n-a* 'to him/her/it' *ana-ya* 'to the mother' *bu-n-a* 'to this'
qələm-i 'his/her pen' *qələm-i-n-dən* 'from his/her pen'
ata-sı 'his/her father' *ata-sı-n-da* 'at his/her father'

• Because of their position and function in a sentence, both genitive-possessive compounds and compound nouns may have case endings added to them. When they do, the buffer consonant 'n' must be placed between the possessive suffix and the case ending:

qardaşımın qələmi 'my brother's pen' *qardaşımın qələmindən* 'from my brother's pen'
müəllimə 'to the teacher' *məktəbin müəlliminə* 'to the school's teacher'
mənzilə 'to the apartment' *dostumun mənzilinə* 'to my friend's apartment'
Bakıya 'to Baku' *Bakı restoranına* 'to the Baku Restaurant'
binaya 'to the building' *poçt binasına* 'to the post office building'

13. READING: Ad günü

Qızımın ad günüdür. Çoxlu qonaq gələcək. Qaynanam dadlı yeməklər bişirib. Ərim bazardan gəlir. O, çoxlu meyvə alıb. Yuyub, süfrəyə qoyuram. Baldızım mənə kömək edir. Sonra qaynım mağazadan qayıdır. O, süfrə suyu alıb. Bir az sonra dayım, bibim, xalam, ərimin əmisi və başqa qohumlar gəlirlər. Məclis başlanır. Sağlıqlar deyilir, qızım çoxlu hədiyyə verilir. Qızım çox sevinir. Mən ondan da çox sevinirəm.

by Zeidulla Agayev

Vocabulary

dadlı 'delicious'	qonaq 'guest'	süfrə suyu 'dinner drinks'
kömək et- 'to help'	sağlıq de- 'to toast'	yemək 'food'
meyvə 'fruit'	sevin- 'to be happy, be glad'	yu- 'to wash'
məclis 'party, assembly'	süfrə 'dinner table, table-cloth'	

14. WORD POWER: lazım, gərək, vacib

The words *lazım* 'needed, necessary,' *gərək* 'needed, necessary,' and *vacib* 'important, urgent, necessary, requisite' are used together with verb *to be* to mean 'to need' in Azerbaijani. *Lazım* and *gərək* require dative case endings after indirect objects. *Lazım* is most commonly used, whereas *vacib* indicates a stronger need.

Sizə nə lazımdır? 'What do you need?'

Qardaşıma təzə bir maşın lazım deyil. 'My brother does not need a new car.'

Mənə də azərbaycanca lüğət lazımdır. 'I also need an Azerbaijani dictionary.'

Bu şlyapa Nazimə gərəkdir. 'Nazim needs this hat.'

Mənim indi getməyim vacibdir. 'I need to/must go now.'

Class activity: Substitution drills

1.	2.
Qardaşıma konsert bileti lazım deyil.
(bicycle)
(book)
(new apartment)	Bunları oxumaq lazımdır. 'These need reading.'
(to see)
(to eat)
(to drink)
3.	4.
A: Sizə nə lazımdır?
B: Mənə gözəl bir maşın lazımdır.
(pen)
(dictionary)	Mənə pul lazımdır.
(today's newspaper)
(pencil)
(a nice shirt)

15. TIME - I: Clock, date, etc.

Saat¹⁸ neçədir?

(Saat) birdir.

(Saat) ikidir.

(Saat) üçdür.

(Saat) üçün yarıdır.

(Saat) altının yarıdır.

'What time is it?'

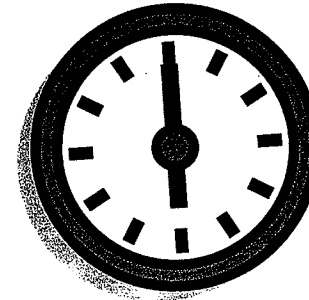
'(It's) one o'clock.'

'(It's) two o'clock.'

'(It's) three o'clock.'

'(It's) half past two.'

'(It's) half past five.'

Saat altıdır.

Dördə on beş dəqiqə işləyib.
Səkkizə iyirmi dəqiqə işləyib.
Səkkizə on beş dəqiqə qalıb.
Dördə iyirmi dəqiqə qalıb.

'(It's) a quarter past three.'

'(It's) 20 minutes past seven.'

'(It's) a quarter to eight.'

'(It's) 20 minutes to four.'

¹⁸ Saat means 'time, hour, clock, watch.'

İkiyə beş dəqiqə qalıb.

• vaxt? Saat neçədə?
 10:00 saat səkkizdə (morning)
 12:00 saat birdə (midday)
 15:00 saat dördə (afternoon)
 19:00 saat yeddinin yarısında (evening)
 23:00 saat on birdə (night)

'At what time?'
 'at 8:00 a.m.'
 'at 1:00 p.m.'
 'at 4:00 p.m.'
 'at 6:30 p.m.'
 'at 11:00 p.m.'

• zaman, nə vaxt?
 Sizin vaxtınız varmı?
 Vaxtım var.
 Vaxtım yoxdur.
 İş saatları
 Bütün gün
 Sizin üçün on biri
 Sizin qışın səkkizində
 Sizin doqquz yüz doxsan üçüncü il
 Sizin yda
 Sizin doqquz yüz yetmişinci ilin mayında.
 Sizin gün ayın neçəsidir?
 Sizin gün yanvarın səkkizidir.
 Sizin gün hansı gündür?
 Sizin gün cümədir.

'When?'
 'Do you have time?'
 'I have time.'
 'I don't have time.'
 'office hours'
 'all day'
 'the 11th of June'
 'on the 8th of August'
 '1993'
 'in the summer'
 'In May 1970.'
 'What's the date today?'
 'Today is the 8th of January.'
 'What day is it today?'
 'Today is Friday.'

r 'every'
 r saat 'every hour'
 r gün 'every day'
 r həftə 'every week'
 r ay 'every month'
 r il 'every year'

Class activity: Conversation drills

1. A: Saat neçədir?
 B: Saat

2. A: Saat neçədə?
 B: Saat

3. A: Nə vaxt?
 B: Səhər saat

Class activity: Pair work

Start dialogues about time

Bir il neçə gündür?
 Bir il üç yüz altmış beş gündür.

Bir ildə neçə ay var?
 Bir ildə on iki ay var.

A: Bir ildə neçə fəsil var?
 B: Dörd.

A: Bir həftədə neçə gün var?
 B: Yeddi.

A: Bir sutka neçə saatdır?
 B: İyirmi dörd saat.

A: Bir saat neçə dəqiqədir?
 B: Altmış dəqiqədir.

A: Bir dəqiqə neçə saniyədir?
 B: Altmış saniyə.

A: İndi hansı aydır?
 B: İyul ayı.

A: İndi hansı fəsilidir.
 B: İndi yay fəsilidir.

Class activity: Conversation drills

A: Sən harada işləyirsən?
 B: Kitabxanada işləyirəm.
 A: Gündə neçə saat işləyirsən?
 B:
 A: Həftədə neçə gün işləyirsən?
 B:

16. CONSONANT ALTERNATIONS - II: -t

When a suffix that starts with a vowel is added to words ending in *-t*, *-t* becomes *-d-* between two vowels:

get 'go' → gedirəm 'I am going'
 qayıt 'return' → qayıdacaq 's/he will return'
 düzəlt 'straighten' → düzəldirlər 'they are straightening'
 öyrət 'teach' → öyrədərək 'we will probably teach'

This rule, however, has many exceptions:

çat 'reach' → çatacaqsınız 'you will reach'
 bit 'come to an end' → bitir 'it comes to an end'

17. PRONUNCIATION: Pronunciation of unstressed o in loan-words

Unstressed *o* in Russian/European loan-words is pronounced /a/

<i>'o' is written</i>	<i>/a/ is pronounced</i>
avtomat	[aftamat] 'automatic machine'
komanda	[kamanda] 'team'
kollektiv	[kallektiv] 'collective'
kombayn	[kambayn] 'combine harvester'
konfet	[kanfet] 'candy'
paraxod	[paraxod] 'steamship'

18. TEXTS FOR READING

1

Mən UCLAdə oxuyuram. Bizim universitetimiz çox gözəldir. O, Los Angelesin ən gözəl hissəsində yerləşir. Universitetimizdə otuz mindən artıq tələbə və iki mindən artıq professor və müəllim var. Universitetdə çoxlu bina, kafe və idman zalları var. Universitetin basketbol və voleybol komandaları çox məşhurdur. Mən ispan dili fakültəsində oxuyuram. Dərslərim saat səkkizdə başlayır və saat ikidə qurtarır. Mən üçüncü kursda oxuyuram. Mən ispan dili, ispan ədəbiyyatı, Avropa tarixi, dilçilik dərslərini keçirəm. Həftədə yeddi saat ispan dili dərsi keçirik. Mənim yaxşı bir dostum var, adı Xosedir. Xose dördüncü kursdadır. O, ispan dilində kitablar oxuyur və televiziya verilişlərinə baxır.

2

Keçmiş SSRİ-də iki yüz yetmiş altı milyon adam yaşayırdı. Onun yeddi milyondan çoxu azərbaycanlıdır. Xarici ölkələrdə də çoxlu azərbaycanlı vardır. Məsələn: İranda iyirmi milyon, Türkiyədə bir milyon beş yüz min, Rusiyada səkkiz yüz min, Gürcüstanda beş yüz min, Almaniyada yüz səksən min, Amerika Birləşmiş Ştatlarında yüz əlli min, Fransada yetmiş min, İngiltərədə altmış min azərbaycanlı yaşayır. Orta Asiya respublikalarında da yüz minlərlə azərbaycanlı vardır. Beləliklə, bütün dünyada otuz milyon azərbaycanlı vardır.

3

Mən Xəzər idman cəmiyyətinin üzvüyəm. Bakıda başqa idman cəmiyyətləri də var. Mən neçə illərdir ki, idmanla məşğulam. Bizim qəsəbəmizdə təzə üzgüçülük hovuzu açılır. Uşaqlarımız üzməyi öyrənəcəklər. Bizim məktəbimizdə də uşaqlar idman dərnəklərinə gedirlər. İdman növləri arasında ən çox futbol və voleybolu sevirəm. Mən futbol azarkeşiyəm. 'Neftçi' Bakının məşhur futbol komandasıdır. Mən heç vaxt 'Neftçi' komandasının oyunlarını buraxmıram.

4

Mən Xarici Dillər institutunda oxuyuram. İnstitutumuz Azərbaycanın ən böyük institutlarından biridir. Mən İngilis Dili fakültəsində üçüncü kursdayam. Fakültəmizdə yeddi yüz altmış beş tələbə var. Tələbələrin çoxu Bakıdandır, amma başqa rayonlardan gələn tələbələr də var. Biz ingilis dili, ingilis ədəbiyyatı, amerikan ədəbiyyatı dərslərini keçirik. Müəllimlərimiz çox yaxşıdırlar. Kafedra müdirimiz professor Ramiz Rəhimovdur. Mən ən çox fonetika dərslərini sevirəm. Biz ingilis dilində şerlər, hekayələr, romanlar oxuyuruq. İnstitutu bitirdikdən sonra ingilis dili müəllimi olacağam. Allah qoysa İngiltərə və ya Amerika Birləşmiş Ştatlarına getmək istəyirəm.

5

Telefonda söhbət

Leyla: Alo, salam, Nazim.

Nazim: Salam, Leyla.

L: İşlərin necədir? Necəsən?

N: Sağ ol, Leyla, yaxşıdır. Sənin işlərin necədir?

L: İndi yaxşıdır. Sabah məktəbə getməyə hazırlaşırım. Səninlə saat neçədə görüşək?

N: Həmişəki kimi saat səkkizdə səni gözləyirəm.

L: Lap yaxşı. Sabaha qədər.

N: Hələlik, sağ ol.

6

Şer

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimdən,
Anam, doğma vətənimdən!
Aynlarımı könlü candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!
Səməd Vurğun

7

Mən fəhləyəm, fabrikdə işləyirəm.
Mən müəlliməm, məktəbdə işləyirəm.
Mən həkiməm, xəstəxanada işləyirəm.
Mən jazyçyjam, nəşriyyatda işləyirəm.
Mən mühəndisəm, tikintidə işləyirəm.
Mən tarixçiyəm, institutda işləyirəm.
Sən бакылысан, Bakıda jашаjырсан.
Sən инжилиссэн, Инжилтөрөдө jашаjырсан.
Sən америкалысан, Америкада jашаjырсан.

19. EUROPEAN LOAN-WORDS IN AZERBAIJANI

agentlik	agency	familiya	family name
akademiya	academy	fantastik	fantastic
aktyor	actor	federasiya	federation
alkoqol	alcohol	fenomen	phenomenon
analitik	analytical	feodal	feudal
anarxizm	anarchism	festival	festival
anatomiya	anatomy	filologiya	philology
anormal	abnormal	filtr	filter
ansambl	ensemble	final	final
antik	antique	fiqur	figure
antropologiya	anthropology	fizika	physics
aparat	apparatus	futbol	football, soccer
apteka	drug-store	geologiya	geology
arxaik	archaic	ideal	ideal
arxeologiya	archaeology	ideya	idea
aspekt	aspect	imperator	emperor
astronavt	astronaut	imperiya	empire
ateizm	atheism	informasiya	information
atmosfer	atmosphere	institut	institute
avqust	August	jaket	jacket
avtobus	bus	jest	gesture
avtoritar	authoritarian	jurnal	journal
balkon	balcony	jüri	jury
banan	banana	kafe	cafe
bank	bank	kakao	cocoa
basketbol	basketball	kaktus	cactus
benzin	gas	kanal	canal
biologiya	biology	kapital	capital
biskvit	biscuit	kapitan	captain
blokada	blockade	kassa	cash-box
botanika	botany	kino	movie
boykot	boycott	klarnet	clarinet
bufet	buffet	klassik	classic(al)
buket	bouquet	klub	club
büro	bureau, office	kofe	coffee
bürokratiya	bureaucracy	kommunizm	communism
demokrat	democrat	kompliment	compliment
demokratiya	democracy	konsert	concert
diplom	diploma	kosmos	cosmos
direktor	director	kub	cube, cubic
doktor	doctor	kurs	course
ekran	screen	qaraj	garage
ekspedisiya	expedition	qəzət	newspaper
elektrik	electricity	qrammatika	grammar
element	element	qrup	group
embarqo	embargo	lampa	light bulb
enerji	energy	limon	lemon
fabrik	factory	limonad	lemonade
fakt	fact	litr	liter
faktor	factor	mart	March
fakülte	faculty	masaj	massage

material	material	simfoniya	symphony
metro	subway	simmetriya	symmetry
model	model	simpozium	symposium
muzey	museum	simvol	symbol
obyekt	object	sosial	social
okean	ocean	sosialist	socialist
opera	opera	sosiska	sausage
orijinal	original	stadion	stadium
orkestr	orchestra	stul	chair
paket	packet	şans	chance
palto	coat	şokolad	chocolate
park	park	taksi	taxi
parlament	parliament	tank	tank
partiya	party (political)	texnika	technology
pedaqoq	pedagogue	telefon	telephone
pasport	passport	televizor	TV. set
pensiya	pension	teleqram	telegram
piano	piano	telefon	telephone
pilot	pilot	tennis	tennis
pioner	pioneer	termin	term
plan	plan	termometr	thermometer
poçt	post, mail	terror	terror
professor	professor	traktor	tractor
radio	radio	tramvay	tram
raket	rocket	tunel	tunnel
realizm	realism	universitet	university
rejim	regime	variant	variant
rekord	record	vaza	vase
respublika	republic	versiya	version
rol	role	veto	veto
salfet	napkin	virus	virus
senzura	censorship	vulkan	volcano
sessiya	session	zavod	plant, factory
şiqaret	cigarette		

20. EXERCISES**1. Translate into English.**

Mən həkiməm. Xəstəxanada işləyirəm. Yoldaşımın adı Nərgizdir. Nərgiz jurnalistdir. O, nəşriyyatda işləyir. Nərgizin iyirmi yeddi yaşı var. Bizim bir qızımız və bir oğlumuz var. Qızımızın səkkiz, oğlumuzun beş yaşı var. Onlar məktəbə gedirlər. Bizim mənzilimiz böyükdür. Biz işə metro ilə gedirik. Nərgiz xanımın qardaşı mühəndisdir. Onun adı Camaldır. Camal bəy televiziya verilişlərini çox sevir. O hər gün üç saat televizora baxır. O, idmanla müntəzəm məşğul olur. Camal bəy ən çox futbolu və xokkeyi sevir.

2. Translate into Azerbaijani.

I am a journalist. I live in New York. I work at the New York Times newspaper. My brother is an engineer, and he lives in Los Angeles. He is married, but my sister is single. She also lives in Los Angeles. He is coming from Los Angeles today. My brother has two children. He is thirty-one years old. I like classical music very much. I want to go to the circus today. How can I go to the circus?

3. Answer the following questions.

1. Siz haradan gəlirsiniz?
2. Evin qapısı yaşıldır?
3. Sizin adınız nədir?
4. Bacınızın adı nədir?
5. Bacınız harada yaşayır?
6. London gözəl şəhərdir?
7. Sizin mənziliniz genişdir?
8. Qardaşınız hansı kitabı oxuyur?
9. Onlar harada işləyirlər?
10. Sən futbolu sevirsen?
11. Siz kimi gözləyirsiniz?

4. Supply the correct case endings where necessary.

1. Mən məktəb... gedirəm.
2. Sən xəstəxana... gəlirsən.
3. Nadir kitab... oxuyur.
4. Biz ən çox park... getmək istəyirik.
5. Sən hara... gəlirsən?
6. Tanya universitet... oxuyur.
7. Məmməd fabrik... işləyir.
8. Əli... qardaşı burada yaşayır.

5. Write a conversation between two people who talk about their occupations and ages.**6. You have just met an interesting person and would like to know about his hobbies. Write down the questions you would ask him.****7. Supply the correct form of the present progressive tense.**

1. Mən kitab oxu....
2. Biz bu binada qal...
3. Siz nə istə...
4. Qardaşın haradan gəl... ?
5. Mən səni tanı...
6. Siz nə yaz... ?
7. Nadir hansı teatra get... ?
8. Mən bunu yaxşı bil...

8. Form genitive-possessive structures using the following pairs.

1. paltar - rəng
2. idman - növ
3. kitab - ad
4. qardaşım - mənzil
5. ev - qapı
6. müəllim - stul
7. xəstəxana - qapı
8. qadın - paltar
9. çörək - yarı
10. kişi - uşaq
11. Aydan - qardaş

9. Provide the formal equivalents of the phrases/sentences below.

1. Bağışla.
2. Sağ ol.
3. Gecən xeyrə qalsın.
4. Tanış ol.
5. Axşamın xeyir.
6. İşlərin necədir?
7. Necəsən?
8. Qardaşının adı nədir?
9. İcazə ver.

10. Write a short paragraph in which you talk about the things you like.

11. Circle the correct word.

1. Leylanın (bacım/bacısı)
2. mənim (kitabım/kitabı)
3. dostumun (evi/evsi)
4. Nazimin (maşını/maşının)
5. tələbələrin (dəftəri/dəftəri)
6. oğlumun (lüğəti/lüğətim)
7. kitabının (rəngi/rəngisi)
8. sənin (kitabım/kitabın)
9. sizin (karandaşımız/karandaşınız)
10. uşaqların (atası/atanız)

12. Choose the correct response.

1. Siz harada işləyirsiniz?
a) Mən fəhləyəm.
b) Mən aptekdə işləyirəm.
2. Siz nə işləyirsiniz?
a) Mən müəllim işləyirəm.
b) Mən kitab oxuyuram.
3. Yoldaşınız idmanla məşğul olur?
a) Bəli, o müəllimdir.
b) Yox, məşğul olmur.
4. Siz bu gün hara getmək istəyirsiniz?
a) Kinoya gedirəm.
b) Parka getmək istəyirəm.
5. Dram teatrına necə getmək olar?
a) Avtobusla.
b) Koroğlu operası gedir.

21. VOCABULARY

<i>ağrı</i>	pain, ache	<i>doğma</i>	native
<i>aktyor</i>	actor	<i>dövlət</i>	state
<i>Allah qoysa</i>	If God wills	<i>drama</i>	drama
<i>antrakt</i>	intermission	<i>duet</i>	duet
<i>arxeoloq</i>	archaeologist	<i>dünən</i>	yesterday
<i>artist</i>	actor	<i>dünya</i>	world
<i>aşıq</i>	a type of Azerbaijani folk music	<i>düzəlt-</i>	to straighten
<i>aşpaz</i>	cook	<i>el</i>	people, nation
<i>atlı</i>	horseman	<i>ədəbi</i>	literary
<i>avtomat</i>	automatic machine	<i>ədəbiyyat</i>	literature
<i>azarkeş</i>	fan, supporter	<i>əqrəb</i>	scorpion
<i>baha</i>	expensive	<i>ən</i>	the most
<i>baş rol</i>	leading character	<i>əsər</i>	work of art
<i>başsız</i>	without a head	<i>əvvəl</i>	before
<i>bazar ertəsi</i>	Monday	<i>əyləncəli</i>	entertaining, fun
<i>başla-</i>	to start, begin	<i>fəsil</i>	season
<i>beləliklə</i>	so, thus	<i>film</i>	film, movie
<i>bədən tərbiyəsi</i>	physical education	<i>fonetika</i>	phonetics
<i>bədii</i>	art, artistic	<i>gələn</i>	next
<i>bəyən-</i>	to like	<i>gərək</i>	necessary, needed
<i>bir az</i>	a little, a few	<i>gimnastika</i>	exercises
<i>bir-biri</i>	each other	<i>görməli</i>	remarkable
<i>birləşmiş</i>	united	<i>gündüz</i>	daytime, day
<i>bit-</i>	to end, finish	<i>günorta</i>	noon
<i>bu gün</i>	today	<i>hamı(sı)</i>	all
<i>burax-</i>	to miss	<i>hava</i>	weather, air
<i>bütün</i>	all, whole	<i>hazırlaş-</i>	to prepare
<i>can</i>	soul	<i>heykəl</i>	sculpture, stature
<i>caz</i>	jazz	<i>həftəlik</i>	weekly
<i>cəmiyyət</i>	society, organization	<i>hissə</i>	part, portion
<i>corab</i>	socks	<i>hovuz</i>	(swimming) pool
<i>cümə</i>	Friday	<i>xalça</i>	carpet
<i>çal-</i>	to play (an instrument)	<i>xalq</i>	people, folk
<i>çat-</i>	to reach	<i>xarici</i>	foreign
<i>çixış et-</i>	to perform	<i>xasiyyət</i>	character
<i>çimərlik</i>	beach	<i>xəbər</i>	news
<i>çizgi filmi</i>	animation	<i>xokkey</i>	hockey
<i>dama</i>	checkers	<i>xoşla(n)-</i>	to like
<i>detektiv</i>	detective	<i>xoşu(na) gəl-</i>	to like
<i>dəqiqə</i>	minute	<i>ibarət</i>	consisting (of)
<i>dərnək</i>	circle, group	<i>idman</i>	sports
<i>dərs keç-</i>	to study	<i>idman zalı</i>	gym
<i>dərzi</i>	tailor	<i>ifa et-</i>	to perform
<i>dialog</i>	dialogue		
<i>dilçi</i>	linguist		
<i>diskoteka</i>	discotheque		

<i>incəsənət</i>	fine arts
<i>infarkt</i>	infarction
<i>kabinet</i>	study, room
<i>kamera</i>	chamber (music)
<i>kanal</i>	channel
<i>keçən</i>	last
<i>keçmiş</i>	past, former
<i>kollektiv</i>	collective
<i>komanda</i>	team
<i>kombayn</i>	combine harvester
<i>komediya</i>	comedy
<i>konservatoriya</i>	conservatory
<i>kort</i>	court, play-ground
<i>qaçış</i>	run, running, race
<i>qayıt-</i>	to return (intrans.)
<i>qayıtar-</i>	to return (trans.)
<i>qəsəbə</i>	town
<i>qış</i>	winter
<i>qızılgül</i>	rose
<i>qonaq</i>	guest
<i>qorx-</i>	to be afraid of
<i>qoy-</i>	to place, put; to permit
<i>qulaq as-</i>	to listen to
<i>lik</i>	lyrical
<i>macərə</i>	adventure
<i>mahnı</i>	song
<i>maraqlan-</i>	to be interested in
<i>mehmanxana</i>	hotel
<i>memar</i>	architect
<i>meydança</i>	small courtyard
<i>meyvə</i>	fruit
<i>məclis</i>	party, assembly
<i>məna</i>	meaning
<i>mənzərə</i>	view
<i>mərtəbə</i>	floor, story
<i>məsələn</i>	for example
<i>məskən</i>	home, dwelling
<i>məşğul ol-</i>	to be busy with
<i>məşhur</i>	famous
<i>milli</i>	national
<i>milyard</i>	billion
<i>muğam</i>	a type of classical Azerbaijani music
<i>musiqi</i>	music
<i>musiqiçi</i>	musician
<i>müdir</i>	director
<i>müəllif</i>	author
<i>mühasib</i>	accountant

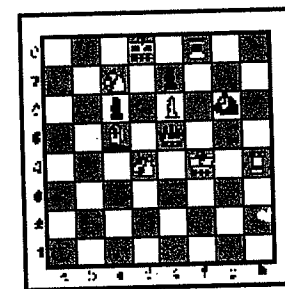
<i>mümkün</i>	possible
<i>müntəzəm</i>	regularly
<i>neft</i>	oil, petrol
<i>nəfəs al-</i>	to breathe
<i>nəşriyyat</i>	publishing house
<i>növ</i>	type, kind, sort
<i>oğru</i>	thief
<i>Orta Asiya</i>	Central Asia
<i>oyun</i>	game, play
<i>öl-</i>	to die
<i>öyrət-</i>	to teach
<i>papiros</i>	cigarette
<i>paroxod</i>	steamship
<i>payız</i>	autumn
<i>poeziya</i>	poetry
<i>proqram</i>	program
<i>pyes</i>	play
<i>rayon</i>	district
<i>reklam</i>	commercial
<i>rəqs</i>	dance
<i>rəng</i>	color
<i>riyaziyyat</i>	mathematics
<i>rok</i>	rock
<i>roman</i>	novel
<i>sağlıq de-</i>	to toast
<i>salon</i>	hall
<i>sanc-</i>	to sting, bite
<i>saniyə</i>	second
<i>saray</i>	palace
<i>seç-</i>	to select
<i>sev-</i>	to love
<i>sevin-</i>	to rejoice, be happy
<i>səhnə</i>	stage
<i>sənədli film</i>	documentary
<i>sənətkar</i>	artist
<i>simfonik</i>	symphonic, symphony
<i>sirk</i>	circus
<i>skripkaçı</i>	violinist
<i>sorət-</i>	to ask
<i>söz</i>	comment
<i>sutka</i>	24 hour period, day
<i>süfrə</i>	dinner table, table- cloth
<i>süfrə suyu</i>	dinner drinks
<i>sür-</i>	to drive, ride
<i>şahmat</i>	chess

<i>şer</i>	poetry, poem
<i>şey</i>	thing
<i>şlyapa</i>	hat
<i>ştat</i>	state
<i>taxta</i>	wood
<i>tamam</i>	completely
<i>tamaşa</i>	show, performance
<i>tap-</i>	to find
<i>tar</i>	tar, a musical instrument
<i>televidiya</i>	television
<i>tikinti</i>	construction
<i>toy</i>	wedding, ceremony
<i>tüstü</i>	smoke
<i>unut-</i>	to forget
<i>ütü</i>	iron (for ironing)
<i>üz-</i>	to swim
<i>üzgüçülük</i>	swimming

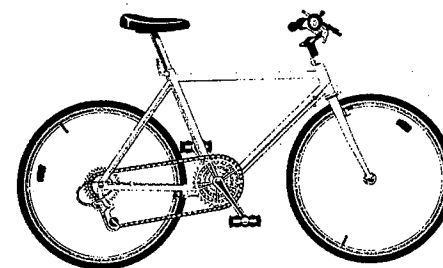
<i>vacib</i>	necessary, urgent
<i>velosiped</i>	bicycle
<i>veriliş</i>	broadcasting, program
<i>vətən</i>	homeland
<i>voleybol</i>	volleyball
<i>ya</i>	or
<i>yanvar</i>	January
<i>yaradıcılıq</i>	creative work
<i>yarı</i>	half
<i>yay</i>	summer
<i>yaz</i>	spring
<i>yemək</i>	food
<i>yerləş-</i>	to be situated
<i>yurd</i>	homeland
<i>yuva</i>	home, nest
<i>zal</i>	hall
<i>zaman</i>	time

meyvələr

şahmat

velosiped

22. AUDIO DRILLS

1. Write out the following numerals in Azerbaijani (in Latin script).

- a. b. c. d. e.
f. g. h. i. j.

2. Provide the Azerbaijani equivalents of the following prepositional constructions.

1. at home	6. from the university
2. at your (pl.) home	7. from Shamakhy
3. in the room	8. from whom?
4. on the street	9. older than her
5. from where?	10. from my sister's home

3. Please answer the questions you hear using the words provided.

1. (factory)
2. (university)
3. (Tabriz)
4. (my friend)
5. (Qız qalası)
6. (London)
7. (school)
8. (no)
9. (yes)
10. (Nargiz)

4. Construct 'genitive-possessive' compounds with the word pairs provided,

Example: məktəb - qapı → *məktəbin qapısı*

1. kitab - rəng →	6. o - mənzil →
2. qəzet - ad →	7. Akif - bacı →
3. Bakı - küçələr →	8. dostum - ana →
4. mən - ev →	9. biz - maşın →
5. sən - məktəb →	10. siz - ad →

5. Give the Azerbaijani equivalents of the following English structures.

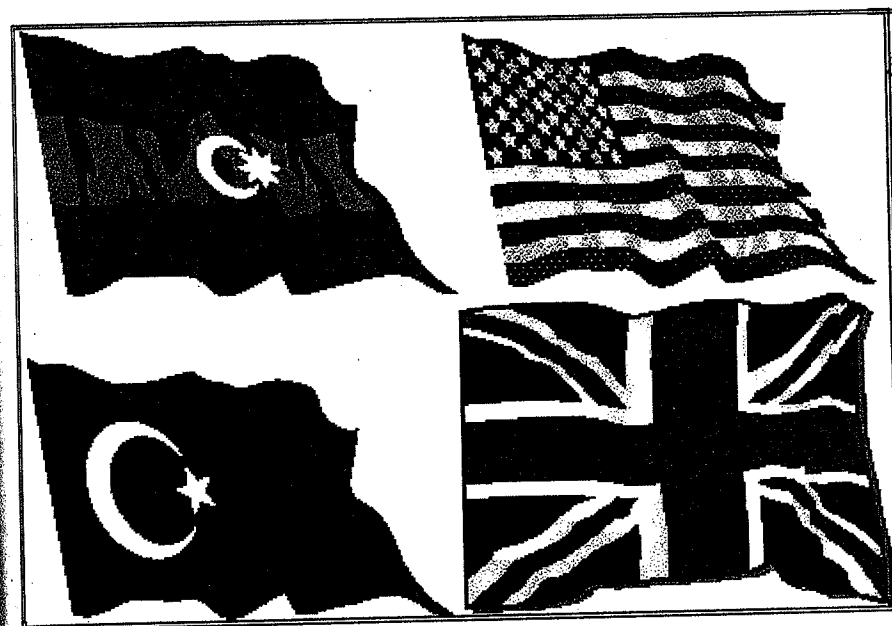
1. my pencil
2. your (pl.) address
3. our last name
4. their car
5. the woman's address
6. Nadir's watch
7. the name of the journal
8. my spouse's maternal aunt
9. the window of your house
10. my child's eye

6. Answer the following questions in Azerbaijani using the times provided.

1. (8 o'clock)
2. (2:30)
3. (1 PM)
4. (9 AM)
5. (11 PM)

UNIT 6

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Languages • Money, prices and shopping • Colors • Time • Numbers 	<ul style="list-style-type: none"> • Speaking about language skills • Asking about prices • Selling and buying things • Talking about past events 	<ul style="list-style-type: none"> • Derivative suffix -cA • The simple past tense, affirmative and negative • Units of time, <i>days, months, seasons</i> • Ordinal numbers • Case endings, review • Vowel loss

Bayraqlar

I. CONVERSATION: Siz azərbaycanca bilirsiniz?

- A: Bağışlayın, siz azərbaycanca bilirsiniz? 'Excuse me, do you know Azerbaijani?'
 B: Bəli, Azərbaycan dilini yaxşı bilirəm. 'Yes, I know the Azerbaijani language very well.'
- A: Rusca bilirsiniz? 'Do you know Russian?'
 B: Bir qədər zəif bilirəm. 'I know it a little.'
- A: Siz ingiliscə danışa bilərsiniz? 'Can you speak English?'
 B: Xeyr, danışa bilmirəm. Mənim qardaşım ingiliscə bilir. Bəs siz hansı dillərdə danışa bilərsiniz? 'No, I can't speak it. My brother knows English. What languages can you speak?'
 A: Mən bir az türkcə danışırım. 'I speak a little Turkish.'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
 A: Siz hansı xarici dilləri öyrənmək istəyirsiniz? 'Which foreign languages do you want to learn?'
 B: Mən *ingiliscə* öyrənmək istəyirəm. 'I want to learn *English*.'
 (Turkish)
 (French)
 (German)
2.
 A: Sən *rusca* başa düşürsən? 'Do you understand *Russian*?'
 (English)
 (Persian)
 B: Bəli, mən *rusca* başa düşürəm. 'Yes, I understand *Russian*.'
 (Turkish)
 (French)
3.
 A: Siz *ingiliscəni* necə bilirsiniz? 'How well do you know *English*?'
 (Russian)
 B: Mən *ingiliscəni* *yaxşı* bilirəm. 'I know *English well*.'
 (a little)
4.
 A: Sənin *fransızca* tələffüzün *necədir*? 'How is your French pronunciation?'
 B: Mənim tələffüzüm *pis deyil*. 'My pronunciation *is not bad*.'
 (good)
5.
 A: Siz *farsca* *danışa* bilirsiniz? 'Can you *speak Persian*?'
 (read)
 B: Yox, mən *farsca* danışa bilmirəm. 'No, I cannot speak *Persian*.'
6.
 Mən azərbaycanca *danışmağı* öyrənmək istəyirəm. 'I want to learn to *speak Azerbaijani*.'
 (to write)
 (to read)
7.
 A: Siz *neçə* (xarici) dil bilirsiniz?
 B:
 A: Siz hansı dilləri bilirsiniz?
 B: Mən ancaq *ingilis dilini* bilirəm. 'I only know *English*.'

Useful phrases and questions

- Buna ingiliscə nə deyirlər? 'What's this called in English?'
 Bu sözün mənası nədir? 'What does this word mean?'
 Mənə tərcüməçi lazımdır. 'I need a translator.'
 Burada kim ingiliscə/almanca/fransızca bilir? 'Who knows English/German/French here?'
 Siz çox sürətlə danışırırsınız. 'You speak very fast.'
 Siz əcnəbisiniz? 'Are you a foreigner?'
 Zəhmət olmasa, bir də təkrar edin. 'Repeat it please.'
 Yavaş-yavaş təkrar edin, zəhmət olmasa. 'Repeat it slowly please.'
 Mən lüğətin köməyi ilə oxuyuram. 'I read with the help of a dictionary.'

Supplementary vocabulary

almanca	'German'	italyanca	'Italian'	ana dili	'mother tongue'
çincə	'Chinese'	macarca	'Hungarian'	aramla	'slowly'
ərəbcə	'Arabic'	polyakca	'Polish'	xarici	'foreign'
farsca	'Persian'	portuqalca	'Portuguese'	pis	'badly, poorly'
fransızca	'French'	rusca	'Russian'	sərbəst	'fluently'
gürcücə	'Georgian'	türkcə	'Turkish'	tələffüz	'pronunciation'
ingiliscə	'English'	yaponca	'Japanese'	tərcüməçi	'translator'
ispanca	'Spanish'	yəhudicə	'Hebrew'	təmiş	'fluently'

Mən Ramizəm, mən azərbaycanca bilirəm.
 Orxan türkdür, türkcə bilir.
 Mario italyandır, italyanca bilir.
 Con amerikalıdır, ingiliscə bilir.

2. WORD POWER: Derivative suffix -cA

The nominal suffix **-cA** (-ca, -cə) is added to adjectives that denote nationality to make new words that indicate the name of the language that is spoken by individuals of that nationality. The word *dili* 'language' is also commonly used after nouns of nationality to indicate that language:

türk	'Turk'	türkcə	'Turkish language'	türk dili	'Turkish language'
ingilis	'English'	ingiliscə	'English language'	ingilis dili	'English language'
alman	'German'	almanca	'German language'	alman dili	'German language'
italyan	'Italian'	italyanca	'Italian language'	italyan dili	'Italian language'
rus	'Russian'	rusca	'Russian language'	rus dili	'Russian language'
fars	'Persian'	farsca	'Persian language'	fars dili	'Persian language'

Note that since the function of the suffix **-cA** is to indicate language it is *not* used together with the word *dili*. Thus 'Persian language' is *fars dili*, and not **farsca dili*. Note also the difference between *rusca müəllimi* 'Russian teacher,' i.e. teacher of Russian, and *rus müəllim* 'Russian teacher,' i.e. a teacher whose nationality is Russian.

Atalar sözü

Yaxşı günün yoldaşı, yaman günə düşdüm, gəl.
 Molla aşı gördü, Quran yaddan çıxdı.
 Bağda ərik var idi, salam əleyk var idi, bağda ərik qurtardı, salam əleyk qurtardı.
 Bağa çıxdı qınından bəyənmədi qınıni.
 Sözü saxladın - qulundur, söylədin - quluşan.

3. CONVERSATION: Burada ingiliscə danışan var?

- A: Burada ingiliscə danışan var? 'Is there anybody who speaks English here?'
 B: Bəli, bu cənab ingiliscəni yaxşı bilir. 'Yes, this gentleman knows English very well.'
 A: Zəhmət olmasa, bu cümləni ingiliscəyə tərcümə edin. 'Please translate this sentence into English.'
 C: Buyurun. 'Here it is.'
 A: Sağ olun. 'Thank you.'
 C: Siz də sağ olun. 'You are welcome.'

4. CONVERSATION: Sən hansı xarici dili öyrənirsən?

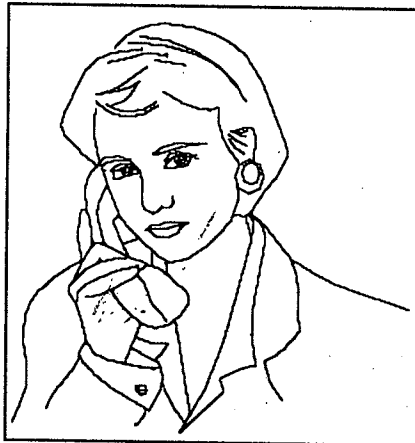
- A: Sevil, sən hansı xarici dili öyrənirsən? 'Sevil, which foreign language are you learning?'
 B: Mən farsca(nı) öyrənirəm. 'I am learning Persian.'
 A: Doğrudanmı? Mən də farsca öyrənirəm. 'Really? I am also learning Persian. But I Amma mənim farsca-azərbaycanca lüğətim yoxdur. Sənin lüğətin varmı?' 'don't have a Persian-Azerbaijani dictionary. Do you have one?'
 B: Mənim yalnız azərbaycanca-farsca lüğətim var. 'I have only the Azerbaijani-Persian dictionary.'
 A: Sən onu haradan almısan? 'Where did you buy it from?'
 B: Evimizin yanındakı kitab mağazasından. 'From the book shop next to our house.'
 A: Çoxdanmı almısan? 'Did you buy it long ago?'
 B: Yox, keçən həftə. 'No, last week.'

Class activity: Conversation drills

- A: Siz *farsca* danışa bilərsiniz? 'A: Siz rusca oxuya bilərsiniz?'
 rusca
 B:

5. READING: Alo! Alo!

- A: Alo!
 B: Bəli.
 A: Salam, siz azərbaycanca danışırımsınız?
 B: Bəli, danışırım.
 A: Nazim Babazadə ordadır?
 B: Yox, indi burada yoxdur. Siz kimsiniz?
 A: Mən Nazimin dostuyam. Adım Condur. Ondan bir şey soruşmaq istəyirdim.
 B: Aydındır. Gələndə dəyərəm sizə zəng vursun.
 A: Çox sağ olun.

6. CONVERSATION: Mən paltar almaq istəyirəm

- A: Dükən nə vaxt açılır? 'When does the shop open?'
 B: Saat 10-da açılır. 'It opens at 10 o'clock.'
 A: Mən paltar almaq istəyirəm, sarı köynək neçəyədir? 'I want to buy some clothes. How much is the yellow shirt?'
 C: 50000 (əlli min) manat. '50,000 manats.'
 A: Bu çox bahadır. Bəs bu bluz neçəyədir? 'That's very expensive. How much is this blouse.'
 C: 28000 (iyirmi səkkiz min) manat. '28,000 manats.'
 A: Bu ucuzdur. Bunun böyüyü vardır? 'That's not very expensive. Is there a bigger one?'

- C: Bəli, var, buyurun. 'Yes, there is. Here you are.'

-
 C: Hansı palto xoşunuza gəldi? 'Which coat did you like?'
 A: Qırmızı palto xoşuma gəldi. 'I liked the red coat.'
 Mən bunu alıram. 'I'll take it.'

Supplementary vocabulary

alıcı	'customer'	kitab dükanı	'book store'
ayaqqabı dükanı	'shoe store'	mağaza	'store'
bazarlıq et-bölmə	'to go shopping'	ölçmə kabinəsi	'fitting room'
paltar dükanı	'department'	pambıq	'cotton'
kassir	'clothing store'	satıcı	'salesperson'
kişi geyimləri dükanı	'cashier'	tərəzi	'scale'
qadın geyimləri dükanı	'clothing store for men'	univermaq	'department store'
	'clothing store for women'	yun	'wool'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
 A: Dükən nə vaxt açılır? 'When does the shop open?'
 (close?)
 B: Mən paltar almaq istəyirəm. 'I want to buy a dress.'
 (tooth paste)
 (tooth brush)
 (handkerchief)
 (shoes)
 2.
 A: Bu neçəyədir? 'How much is this?'
 A: Bu *bluza* neçəyədir? 'How much is this blouse?'
 (scarf)
 (cap)
 3.
 A: Bu *şalvar* neçə manatdır? 'How much are these pants?'
 (socks)
 B: Bu çox bahalıdır. 'That's very expensive.'
 (cheap)
 4.
 C: Bunun *ucuzu* vardır? 'Is there a less expensive one?'
 (bigger)
 (smaller)
 (lighter)

5.
C: Mənə bunun *ucuzu* lazımdır?
(smaller)
(better)
(lighter)
(darker) 'I need a *less expensive* one?'
6.
D: Xahiş edirəm, *bir paçka çay* verin.
(six eggs)
(half a kilogram of apples)
(a pair of socks) 'Please give (me) a *box of tea*.'
7.
A: Hansı köynəyi istəyirsiniz?
'Which *shirt* do you want?'
- B: Mənə o *ipək köynəyi* göstərin.
(tie)
(hat) 'Please show me that *silk shirt*.'
8.
A: Hansı palto xoşunuza gəlir?
'Which *coat* do you like?'
- B: Bu *xoşuma gəldi*.
(didn't like) 'I *liked* this one.'

7. COLORS

<i>ağ</i>	'white'	<i>qəhvəyi</i>	'brown'
<i>bənövşəyi</i>	'violet'	<i>qırmızı</i>	'red'
<i>böz</i>	'grey'	<i>qızılı</i>	'gold'
<i>çəhrayı</i>	'pink'	<i>sarı</i>	'yellow'
<i>göy</i>	'blue'	<i>yaşıl</i>	'green'
<i>gümüşü</i>	'silver'	<i>açıq</i>	'light'
<i>narıncı</i>	'orange'	<i>tünd</i>	'dark'
<i>qara</i>	'black'		

Class activity: Conversation drills

1.
A: Bu kitab nə rəngdədir?
B: Bu kitab yaşıldır.
2.
A: Bəs bu karandaş nə rəngdədir?
B: Bu
3.
A: Saçınız nə rəngdədir?
B: Saçım
- A: Gözünüz nə rəngdədir?
B:

Class activity: Substitution drills

- Mən *qara* plışı istəyirəm.
(white)
(brown)
(red)
(blue)
(green)
(yellow)

'I want the *black* raincoat.'

8. CONVERSATION: Mən pul dəyişmək istəyirəm

- A: Mən *pul* dəyişmək istəyirəm.
dollar 'I want to change some *money*.'
dollars.
- B: Nə qədər pul dəyişmək istəyirsiniz?
'How much do you want to exchange?'
- A: İyirmi dollar dəyişmək istəyirəm.
Dolların məzənnəsi nə qədərdir?
'I'd like to exchange 20 dollars.'
'What is the exchange rate for the dollar?'
- A: Valyuta dəyişdirən büro haradadır?
ABŞ-a pul göndərmək istəyirəm.
'Where is the foreign currency exchange?'
'I want to send some money to the US.'
- B: Mənə pasportunuzu göstərin.
Buranı imzalayın, zəhmət olmasa.
'Please show me your passport.'
'Could you please sign here?'

Supplementary vocabulary

bank hesabı	'bank account'	çek	'check'
faiz	'interest'	xırda pul	'small change'
kassa	'cashier's window'	kassir	'cashier'
məzənnə	'exchange rate'	məbləğ	'amount'
nəqd pul	'cash'	sikkə	'coins'
valyuta	'foreign currency'	yol çeki	'traveler's check'

9. READING: Əlinin bir günü

Əli bu gün saat 6-da oyandı. Səhər yeməyini yedi. Tez-tez hazırlaşdı və evdən çıxdı. Doqquz nömrəli avtobusla məktəbə getdi. Məktəbdə dostlarını gördü və onlarla söhbət etdi. İngilis dili müəllimi dərsə gəlmədi. Əli məktəbdən çıxdı. Qəzet aldı. Evə qayıtdı və nahar etdi, qəhvə içdi. Bacısına məktub yazdı, qəzeti oxudu. Saat 2-də dostu Nadirin evinə getdi, amma Nadir evdə yox idi. Nadirin anası ona dedi: "Nadir evdə yoxdur, buyur içəri keç." Əli: "sağ ol, Leyla bibi, sizi narahat etmək istəmirəm, mən sabah yenə gələrəm. Məndən Nadirə salam deyın", deyə cavab verdi. Avtobus dayanacağına getdi. Avtobusla şəhərin mərkəzinə gəldi. Təzə açılan portret sərğisini gözdü. Sərğini çox bəyəndi. Sonra piyada evə qayıtdı. Şam etdi. Radioya qulaq asdı. Saat 11-də yatdı.

10. GRAMMAR FOCUS: The simple past tense, affirmative and negative

The simple past tense in Azerbaijani indicates a past action positively known to or experienced by the speaker. The action starts and ends in the past. It roughly corresponds to the English simple past tense.

The following set of personal suffixes are used with simple past tense endings.

Note: This set is *not* the same as the one used with the present progressive tense.

	Singular	Plural
First person	-m	-Q (-q, -k)
Second person	-n	-niz (-niz, -niz, -nuz, -nüz)
Third person	Ø	-lar (-lar, -lər)

Affirmative

'I went,' 'you worked,' 'she came,' etc.

For simple past tense the following suffixes are used:

-di (-dı, -di, -du, -dü).

	Singular	Plural
mən	yaz + <i>di</i> + m	'I wrote'
sən	yaz + <i>di</i> + n	'you wrote'
o	yaz + <i>di</i>	's/he wrote'
biz	yaz + <i>di</i> + q	'we wrote'
siz	yaz + <i>di</i> + nız	'you wrote'
onlar	yaz + <i>di</i> + lar	'they wrote'

	<i>bax-</i> 'to look at'	<i>ver-</i> 'to give'	<i>oxu-</i> 'to read'	<i>gör-</i> 'to see'
mən	<i>baxdım</i>	<i>verdim</i>	<i>oxudum</i>	<i>gördüm</i>
sən	<i>baxdın</i>	<i>verdin</i>	<i>oxudun</i>	<i>gördün</i>
o	<i>baxdı</i>	<i>verdi</i>	<i>oxudu</i>	<i>gördü</i>
biz	<i>baxdıq</i>	<i>verdik</i>	<i>oxuduq</i>	<i>gördük</i>
siz	<i>baxdınız</i>	<i>verdiniz</i>	<i>oxudunuz</i>	<i>gördünüz</i>
onlar	<i>baxdılar</i>	<i>verdilər</i>	<i>oxudular</i>	<i>gördülər</i>

Vahid evə getdi. 'Vahid went home.'

Bazardan meyvə aldım. 'I bought fruit from the market.'

Tələbələr dünən sərgiyə baxdılar. 'The students saw the exhibition yesterday.'

Mən Bakıya bazar günü gəldim. 'I came to Baku on Sunday.'

Keçən həftə konsertə iki bilet aldım. 'I bought two tickets for the concert last week.'

Müəllim tələbəyə tapşırıq verdi. 'The teacher gave the student homework.'

Avtobus axşam üstü yola düşdü. 'The bus set off in the evening.'

Hophopnaməni oxumadım. 'I did not read the Hophopnameh.'

Bacım keçən il ingilis dilini öyrənməyə başladı. 'My sister started to learn English last year.'

Müəllim cavabımı çox bəyəndi və mənə yaxşı qiymət yazdı. 'The teacher liked my answer very much and gave me a good grade.'

Atam tam iki saat danışdı. 'My father spoke for two whole hours.'

Class activity: Exercises

1. Conjugate the verbs below in the simple past tense affirmative.

1. başla-, 2. bəyən-, 3. bit-, 4. çal-, 5. çat-, 6. çıxış et-, 7. xoşlan-, 8. soruş-, 9. qayıt-, 10. çıxar-.

2. Put the following verbs into the simple past tense for the persons indicated.

1. tələs- (I)	6. qalx- (you/pl.)
2. ödə- (he)	7. narahat et- (they)
3. oyan- (she)	8. açıl- (it)
4. imzala- (we)	9. gəz- (we)
5. keç- (you/sg.)	10. bağlan- (it)

Class activity: Translation exercise

Read the following short text and translate it into English.

Mən keçən il Bakıya getdim və orada iki ay qaldım. Bakının görməli yerlərinin hamısını gözdüm. Qız qalasına və İçəri Şəhərə getdim. Xalça muzeyini, Nizami ədəbiyyat muzeyini və Şəkil qalereyasını gördüm. Azərbaycan xörəklərini yedim. Bakını çox bəyəndim.

Negative

'I didn't go,' 'you didn't work,' 'she didn't come,' etc.

The negative is obtained by adding the negative suffix **-mA** (-ma, -mə) between the verbal stem and the past tense ending.¹⁹

mən	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i> + m	'I did not write'
sən	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i> + n	'you did not write'
o	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i>	's/he did not write'
biz	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i> + q	'we did not write'
siz	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i> + nız	'you did not write'
onlar	yaz + <i>ma</i> + <i>dı</i> + lar	'they did not write'

mən	baxmadım	vermədim	oxumadım	görmədim
sən	baxmadın	vermədin	oxumadın	görmədin
o	baxmadı	vermədi	oxumadı	görmədi
biz	baxmadıq	vermədik	oxumadıq	görmədik
siz	baxmadınız	vermədiniz	oxumadınız	görmədiniz
onlar	baxmadılar	vermədilər	oxumadılar	görmədilər

Mən Bakıda qalmadım. 'I didn't stay in Baku.'

Futbola baxmadım. 'I did not watch the soccer game.'

Qardaşımı dünən görmədim. 'I did not see your brother yesterday.'

Bazar günü yarışa getmədim. 'I did not go to the game on Sunday.'

Qonaqlıqda çox oturmam. 'I did not stay too long at a party.'

Class activity: Exercises

1. Conjugate the following verbs in the simple past tense negative.

1. qoy-, 2. oxu-, 3. kömək et-, 4. öyrət-, 5. öl-, 6. sev-, 7. tap-, 8. yu-.

2. Answer the following questions using the words provided.

Example: Dünən nə etdiniz? (museum) *Muzeyə getdim.*

1. (exhibition)

2. (park)

3. (movies)

4. (theater)

5. (home)

Example: Birinci gün nə etdiniz? (read a book) *Kitab oxudum.*

1. (wrote a letter)

¹⁹ If the verb has other inflectional suffixes, such as causative, passive, etc., the negative suffix comes between them and the tense ending, i.e. *yazılmadı* 'it was not written.'

2. (sang songs)
3. (went to a concert)
4. (watched TV)
5. (played chess)

3. Read the text. Then choose the correct answer for each question.

Leyla xanım bu gün saat səkkizdə yuxudan ayıldı. Saat doqquzda nəşriyyata getdi. Orada altı saat işlədi. Nəhar etmədi. Sonra dostu Nərminəylə kinoya getdi. Ondan sonra bazara getdi və meyvə aldı. Sonra evə qayıtdı. Roman oxudu. Hekayə oxumadı.

1. Leyla xanım nə vaxt yuxudan ayıldı?

- a. at 5 o'clock
- b. at 9 o'clock
- c. at 8 o'clock

2. Leyla xanım saat 9-da haraya getdi?

- a. to the market
- b. to the publishing house
- c. home

3. Leyla xanım Nərminə xanım ilə nə etdi?

- a. She went to the movies.
- b. She went to the museum.
- c. She went home.

4. Leyla xanım evdə nə etdi?

- a. She read a novel.
- b. She read a book of short stories.
- c. She wrote two letters.

11. TIME - II: Units of time, days, months, seasons

In Azerbaijani there are two sets of nouns used for days. Set 2 is more common in colloquial Azerbaijani.

Days

Set 1

bazar ertəsi
çərşənbə axşamı
çərşənbə
cümə axşamı
cümə
şənbə
bazar

Set 2

birinci gün
ikinci gün
üçüncü gün
dördüncü gün
beşinci gün
altıncı gün
yeddiinci gün

'Monday'
'Tuesday'
'Wednesday'
'Thursday'
'Friday'
'Saturday'
'Sunday'

bu gün 'today'
dünən 'yesterday'
sırağagün 'the day before yesterday'
sabah 'tomorrow'
birisigün 'the day after tomorrow'
bir-iki günə 'in a few days'
bütün günü 'all day'
cümə günü 'on Friday'
cümə günləri on Fridays

Months

yanvar	'January'	iyul	'July'
fevral	'February'	avqust	'August'
mart	'March'	sentyabr	'September'
aprel	'April'	oktyabr	'October'
may	'May'	noyabr	'November'
iyun	'June'	dekabr	'December'

Seasons

yaz 'spring'	payız 'fall'
yay 'summer'	qış 'winter'

Yaz

A: İndi ilin hansı fəslidir?

B: Yazdır.

Class activity: Pair work: Short conversations

1. A: Həftənin günləri hansılardır?
B: Bazar, bazar ertəsi, ...

2. A: İlin ayları hansılardır?
B: Yanvar, ...

3. A: Çərşənbə günü nə edirsiniz?
B:

4. A: Çərşənbə günləri nə edirsiniz?
B:

12. ORDINAL NUMBERS

To obtain an ordinal number in Azerbaijani, the derivative suffix *-(l)nci* is added to a number:

bir + inci = *birinci* 'first'

iki + nci = *ikinci* 'second'

üç + üncü = *üçüncü* 'third'

dörd + üncü = *dördüncü* 'fourth'

beş + inci = *beşinci* 'fifth'

iyirmi doqquz + uncu = *iyirmi doqquzuncu* '29th'

yüz otuz altı + ncı = *yüz otuz altıncı* '136th,' etc.

[any number + (l)nci] = ordinal number

• *axırıncı* 'the last' *Axırıncı* dərs qurtardı. 'The last lesson has ended.'

13. GRAMMAR FOCUS: Case endings, review*Case endings for nouns and some question words*

Words	Genitive	Dative	Objective	Locative	Ablative
qapı	qapının	qapıya	qapını	qapıda	qapıdan
çərşənbə	çərşənbənin	çərşənbəyə	çərşənbəni	çərşənbədə	çərşənbədən
ata	atanın	ataya	atani	atada	atadan
qardaş	qardaşın	qardaşa	qardaşı	qardaşda	qardaşdan
ev	evin	evə	evi	evdə	evdən
uşaq	uşağın	uşağa	uşağı	uşaqda	uşaqdan
ipək	ipəyin	ipəyə	ipəyi	ipəkdə	ipəkdən
kim	kimin	kimə	kimi	kimdə	kimdən
nə	nəyin	nəyə	nəyi	nədə	nədən
hara	haranın	hara(ya)	haranı	har(a)da	har(a)dan
bura	buranın	bura(ya)	buranı	bur(a)da	bur(a)dan
ora	oranın	ora(ya)	oranı	or(a)da	or(a)dan

Case endings for personal and demonstrative pronouns

Pronouns	Genitive	Dative	Objective	Locative	Ablative
mən	mənim	mənə	məni	məndə	məndən
sən	sənin	sənə	səni	səndə	səndən
o	onun	ona	onu	onda	ondan
biz	bizim	bizə	bizi	bizdə	bizdən
siz	sizin	sizə	sizi	sizdə	sizdən
onlar	onların	onlara	onları	onlarda	onlardan
bu	bunun	buna	bunu	bunda	bundan
bunlar	bunların	bunlara	bunları	bunlarda	bunlardan

Case endings after possessive suffixes

	1st per.	2nd per.	3rd per.	1st per.	2nd per.	3rd per.
Genitive	evimin bacımın gözümün işigimın	evinin bacının gözünün işiginın	evinin bacısının gözünün işiginın	evimizin bacımızın gözümüzün işigimizın	evinizin bacınızın gözünüzün işiginızın	evlərinin bacılarının gözlərinin işiglərinin
Dative	evimə bacıma gözümə işigimə	evinə bacına gözünə işiginə	evinə bacısına gözünə işiginə	evimizə bacımıza gözümüzə işigimizə	evinizə bacınıza gözünüzə işiginizə	evlərinə bacılarına gözlərinə işiglərinə
Objective	evimi bacımı gözümü işigimi	evini bacını gözünü işigini	evini bacısını gözünü işigini	evimizi bacımızı gözümüzü işigimizi	evinizi bacınızı gözünüzü işiginizi	evlərini bacılarını gözlərini işiglərini
Locative	evimdə bacımda gözümdə işigimdə	evində bacında gözündə işiginə	evində bacısında gözündə işiginə	evimizdə bacımızda gözümüzdə işigimizdə	evinizdə bacınızda gözünüzdə işiginizdə	evlərinə bacılarında gözlərində işiglərində
Ablative	evimdən bacımdan gözümdən işigimdən	evindən bacından gözündən işiginə	evindən bacısından gözündən işiginə	evimizdən bacımızdan gözümüzdən işigimizdən	evinizdən bacınızdan gözünüzdən işiginizdən	evlərinə bacılarından gözlərindən işiglərindən

Class activity: Substitution drills

1. Sample sentence: Leyla xanım *məni* gördü.
Example: (it) - *Leyla xanım onu gördü.*

1. (you/sg.)

2. (her)

3. (him)

4. (you/pl.)

5. (us)

6. (them)

2. Sample sentence: Mənə *bxım*.

Example: (see) - *Məni görün.*

1. (give)

2. (say)

3. (soruş)

4. (answer)

5. (wait for)

6. (show)

3. Sample sentence: *Kitabı aln.*

Example: (go - movies) - *Kinoya gedin.*

1. (open - the door)

2. (see - my sister)

3. (look at - this)

4. (write - the letter)

5. (return - home)

6. (go - the stadium)

7. (read - the book)

8. (come - here)

9. (send - the money)

14. VOWEL LOSS

There exists a phonological rule in Azerbaijani, like most other Turkic languages, according to which a limited number of two-syllabic words ending in a consonant lose the vowel of the last syllable when a suffix that starts with a vowel is added to them. These words are mostly those denoting body parts.

ağız 'mouth'	ağız + ım	→	ağzım 'my mouth'
burun 'nose'	burun + un	→	burnun 'your nose'
qarın 'stomach'	qarın + ı	→	qarını 'his/her stomach'
oğul 'son'	oğul + um	→	oğlum 'my son'

Some loan-words from Arabic also follow this pattern:

fəsil 'season'	fəsil + i	→	fəsli 'the season'
isim 'noun'	isim + in	→	ismin 'of the noun'
sinif 'classroom'	sinif + ə	→	sinifə 'to the classroom'

The word, however, retains its nominative form when suffixes that start with a consonant are added: ağızda, burunlu, qarından, oğulsuz, fəsildən, isimlər, sinifdə, etc. The following words also fall under this category:

ağıl 'mind,' *alın* 'forehead,' *beyin* 'intellect,' *boyun* 'neck,' *eyib* 'disgrace,' *ətir* 'fragrance,' *fikir* 'idea,' *xeyir* 'benefit,' *könül* 'heart,' *qədir* 'value,' *qisim* 'sort,' *nəsil* 'generation,' *ömür* 'life,' *səbir* 'patience,' *sətir* 'line,' *şəkil* 'picture,' *zəhin* 'intellect.'

• When locative or ablative case endings are added to the location words *bura*, *ora*, and *hara*, the medial vowel of these words has a tendency to drop, especially in colloquial language: *burada* or *burda* 'here,' *buradan* or *burdan* 'from here,' *orada* or *orda* 'there,' *oradan* or *ordan* 'from there,' *harada* or *harda* 'where,' *haradan* or *hardan* 'from where.' Both versions are used in *both* written and spoken Azerbaijani. The longer versions, however, are more common in the written language.

15. TEXTS FOR READING

1

Bakı böyük və gözəl şəhərdir. Bu gözəl şəhər Xəzər dənizinin sahilində yerləşir. Bakının iki milyondan artıq əhalisi var. Bakı beynəlmiləl şəhərdir. Bakı neftçilər şəhəri sayılır. Onun nefti dünyada məşhurdur. Bakı Azərbaycan Respublikasının paytaxtı, elm və mədəniyyət mərkəzidir. Burada akademiya, universitet, çoxlu institutlar, texnikumlar vardır. Bakı qədim şəhərdir. Bu şəhərdə maraqlı tarixi abidələr, muzeylər və parklar çoxdur.

2

Mən bu gün saat 7-də yatağımdan qalxdım. Əl-üzümü yudum. Saçıma daradım. Saat 8-də səhər yeməyimi yedim. Saat 9-da evdən çıxdım, məktəbə getdim. Saat 10-da dərs başladı. Məktəbdə dörd saat qaldım. Sonra restorana getdim və nahar etdim. Ondan sonra Nizami parkına getdim. Nizami parkı çox gözəldir. Parkda yüzlərlə ağac əkilmişdir. Park çox yaşılıdır, onun havası lap təmizdir. Orada dostlarımı gördüm. Söhbət etdik. Sonra dostlarımdan ayrıldım. Kinoya getdim. Saat 12-də evə qayıtdım və bir az televizora baxdım.

3

Şer: Bakı

Adın gözür dodaqlarda,
Yaxınlarda, uzaqlarda.
Şöhretin var hər diyarda,
Gözəl Bakı, gözəl Bakı!

Buruqların gəlməz saya
Ucalırsan günə, aya.
Səs salırsan bu dünyaya,
Gözəl Bakı, gözəl Bakı.
Zeynal Cabbarzadə

4

Şer: Qadın Dözümlü
Uşaq oldum,
Cavanlığa tələsdim.
Cavan oldum,
Rüzgar kimi hey əsdim -
Mən sevməyə, sevilməyə tələsdim.
Ana oldum, şələlə tək çağladım,
Ümidimi bir körpəyə bağladım,
Güldü - güldüm,
Ağlayanda - ağladım.
Arzu etdim:
Ana olsun qoy o da,
Məndən sonra tək qalmasın dünyada.

.....
Mirvarid Dilbazi

5

A: Alo, alo, kimdir danışan?
Pərviz: Pərvizəm, -deyə 5 yaşlı uşaq cavab verdi.
A: Evinizdə kim var?
P: Təkəm.
A: Bir söz desəm atana çatdırarsan?
P: Bəs necə?
A: Deyim, yaz!
P: Dayan, kağız-qələm götürüm.
Telefondakı kişi 5 dəqiqə gözlədikdən sonra balaca Pərvizin səsi eşidildi:
P: Kağız tapmışam, bir az dayan, qələm də tapım.
A: Tez ol, bala, mən tələsirəm.
5 dəqiqə keçəndən sonra telefonda səs eşidildi:
P: Qələm də tapmışam.
A: Yavaş-yavaş deyim yaz.
P: Mən axı yazmaq bacarmıram.
Taken from Azerbaidjanskii Yazyk, N.A. Abdullayev, et. al.

6

A: Биз универмага кетмек истәјирик.
B: Универмаг нә вахт ачылыр?
C: Сәһәр саат 10-да.
B: Универмаг һансы күнләр ишләјир?
C: Базар ертәсиндән башга бүтүн күнләр ишләјир.
B: Бағышлајын, һазыр палтар шә'бәсинә нәмә кечмәк олар?
C: һазыр палтар шә'бәси икинчи мәртәбәдә јерләшир.
B: Чох сағ олуң.

16. EXERCISES

1. Write down the following numbers in Azerbaijani.

- 1
- 11
- 32
- 64
- 83
- 96
- 107
- 328
- 741
- 1567
- twelfth
- fifty-fifth
- two hundred and twenty-second
- thousand and third

2. Translate into Azerbaijani.

Do you speak Russian? Yes, I speak Russian very well. I speak seven languages. My brother speaks two languages. He knows Azerbaijani and English. His English pronunciation is very good. My pronunciation is not good. I am learning a new language this year. My sister does not know English. Please repeat. What's this called in Azerbaijani? I went to the market yesterday and bought fruit. My mother went to the bookstore and bought two beautiful books. I want to buy newspapers. This book is very expensive, but that one is very cheap. How much is this newspaper? Do you have a bigger shirt? Do you have a yellow shirt? My friend Nadir went to Baku last summer and stayed there for three weeks. Your sister sent me this flower. I like it very much. I also sent her a book.

3. Supply the correct personal endings where necessary.

- 1. Mən dünən bazara getdi...
- 2. Qardaşınız mənimlə almanca danışdı...
- 3. Biz keçən il Bakıya getdi...
- 4. O bizimlə gəldi...
- 5. Sən Bakıya nə vaxt getdi...?
- 6. Mən bu cümlələri dəftərimə yazdı...
- 7. Bacım və qardaşım iki dənə kitab aldı...
- 8. Siz nə zaman bizim evə gəldi... ?

4. Translate into English.

Mən cümə günü kinoteatra getdim. Orada kinoya baxdım. Mən ruscanı yaxşı bilərəm. Siz neçə dil bilərsiniz? Siz almanca yaxşı bilərsiniz? Buna Almanca nə deyirlər? Çox sağ olun. Bəs bu sözün mənası nədir? O kitabı mənə verin, zəhmət olmasa. Mən dünən bazara getdim, iki kilo meyvə aldım. Məncə, bu meyvələr çox yaxşıdır. Bu dükən saat 11-də açılır. Mən bu gün bahalı bir köynək aldım. Bu palto çox ucuzdur. Bu paltonun rəngi çox xoşuma gəlir. Siz niyə bu köynəyi bəyənmədiniz? Mən otuz dollar dəyişdirmək istəyirəm.

5. Replace the tense suffixes in the following sentences with simple past tense suffixes.

- 1. Mən yaxşı oxuyuram.
- 2. Mənim dostum Əli almanca gözəl danışır.
- 3. Qızlar dükanə gedirlər.
- 4. Sənin bacım mühəndis işləyir.
- 5. Siz harada işləyirsiniz?
- 6. Sən burada yaşayırsan?
- 7. Sizə çox təşəkkür edirəm.
- 8. Bu cümlələri mən yazıram.

6. You want to exchange \$50 and then go shopping. Write down the questions you might ask.

7. Write a dialogue between two people who discuss the various languages they know.

8. Circle the word that does not belong in each list.

1. kassir	fəhlə	oğlan	müəllim	alim
2. ev	bina	mənzil	bibi	məktəb
3. bibi	yaxşı	xala	baba	ana
4. argentinalı	ingiliscə	ispanca	gürcücə	ərəbcə
5. tabaşir	kitab	yazı taxtası	karandaş	avtobus

9. Choose the correct response in B for each answer in A.

A

- Bu axşam kinoya getmək istəyirsən?
- Siz almanca başa düşürsünüz?
- Mənə tərcüməçi lazımdır.
- Mən macərə filmlərini xoşlamıram.
- Sizin lüğətiniz varmı?

B

- Mən də.
- Bu kişi mənim yaxın dostumdur.
- Bəli, istəyirəm.
- Atamın qardaşı əmimdir.
- Heyif ki, burada xarici dil bilən yoxdur.
- Bir az başa düşürəm.
- Mən Ramizəm.
- Xeyr.
- Müəllimimiz lap yaxşıdır.

10. Complete the answers to these questions.

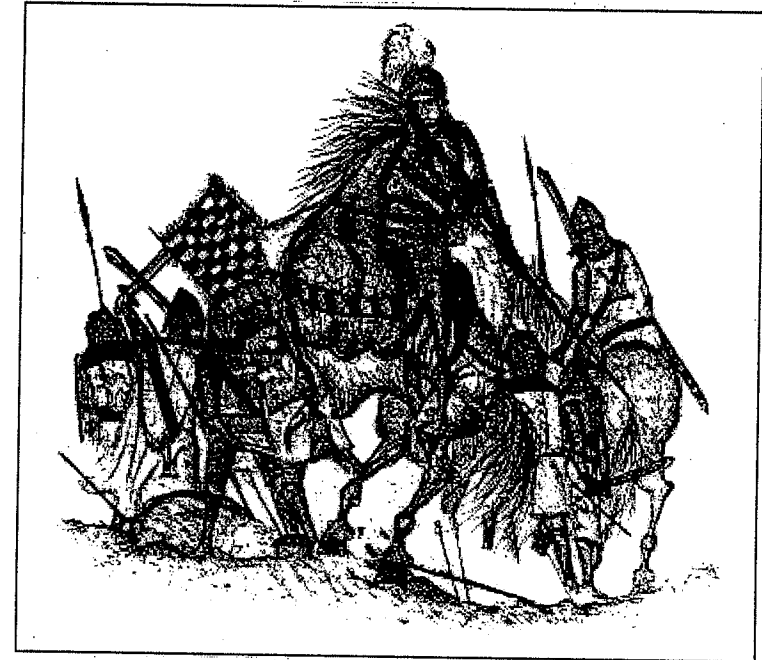
- Burada almanca danışan var?
Yox,
- Azərbaycan dilini yaxşı bilirsiniz?
B əli,
- İngiliscə öyrənmək istəyirsinizmi?
B əli,
- Bacınız farsca başa düşürmü?
Yox,
- Siz doğrudan da üç xarici dil bilirsiniz?
B əli,
- Siz rusca oxuya bilirsiniz?
Xeyr,
- Bu kitab türk dilindədir?
B əli,
- Atanız ingiliscə danışa bilir?
B əli,
- Bu köynək çox bahadır?
B əli,
- Qırmızı palto xoşunuza gəldimi?
B əli,

17. VOCABULARY

<i>abidə</i>	monument	<i>çağla-çatdır-çək</i>	to gush, babble to convey check
<i>açıl-açıq</i>	to be opened light (for colors)	<i>çəhrayı</i>	pink
<i>ağla-ağla</i>	to cry, weep	<i>çərşənbə</i>	Wednesday
<i>axı-axır</i>	after all	<i>çərşənbə axşamı</i>	Tuesday
<i>axırncı</i>	the last	<i>çix-çincə</i>	to go out Chinese language
<i>alıcı</i>	buyer, customer	<i>çoxdan</i>	for long, long time
<i>alın</i>	forehead	<i>dara-dayan-dayanacaq</i>	to comb to stop stop
<i>altıncı gün</i>	Saturday	<i>de-dekabr</i>	to call, tell December
<i>almanca</i>	German language	<i>dəniz</i>	sea
<i>ana dili</i>	mother tongue	<i>dəyiş-dil</i>	to change, exchange language, tongue
<i>ancaq</i>	only, but	<i>diş fırçası</i>	tooth brush
<i>aprel</i>	April	<i>diş pastası</i>	tooth paste
<i>aramla</i>	slowly	<i>diyar</i>	land, country
<i>artıq</i>	in excess of	<i>dodaq</i>	lip
<i>arzu et-aş</i>	to desire, wish	<i>dördüncü gün</i>	Thursday
<i>arzu et-aş</i>	rice, pilau	<i>dözüm</i>	endurance
<i>avtobus dayanacağı</i>	bus-stop	<i>duman</i>	mist, fog, smoke
<i>aydın</i>	clear	<i>dükan</i>	shop
<i>az</i>	little, few	<i>elm</i>	science
<i>azərbaycanca</i>	Azerbaijani language	<i>əcnəbi</i>	foreigner
<i>bacar-bağ</i>	to be able to garden, orchard	<i>əhali</i>	population
<i>bağa</i>	tortoise	<i>əkil-əkil</i>	to be planted
<i>bağlan-baha(lı)</i>	to be closed expensive	<i>əl</i>	hand
<i>bank hesabı</i>	bank account	<i>əl yaylığı</i>	handkerchief
<i>bazarlıq elə-beşinci gün</i>	to shop Friday	<i>ərəbcə</i>	Arabic language
<i>beyin</i>	brain	<i>ərik</i>	apricot
<i>beynəlmiləl</i>	international	<i>əs-ətir</i>	to blow (for wind) fragrance
<i>bəlkə</i>	maybe	<i>faiz</i>	interest
<i>bənövşəyi</i>	violet color	<i>farsca</i>	Persian language
<i>bir azdan</i>	soon	<i>fevral</i>	February
<i>birinci gün</i>	Monday	<i>fikir</i>	idea
<i>birisigün</i>	day after tomorrow	<i>fransızca</i>	French language
<i>bir qədər</i>	a little, a few	<i>geyim</i>	clothing
<i>bluza</i>	blouse	<i>gəz-görməli</i>	to travel, stroll
<i>boyun</i>	neck	<i>göy</i>	worth seeing
<i>boz</i>	grey	<i>gümüşü</i>	blue; sky
<i>bölmə</i>	department	<i>gürcücə</i>	silver color Georgian language
<i>burun</i>	nose		
<i>buruq</i>	oil well		
<i>cavanlıq</i>	youth		
<i>cənab</i>	gentleman, Mr.		
<i>cümə axşamı</i>	Thursday		
<i>cür</i>	type, sort, kind		
<i>cüt</i>	pair		

<i>hazır paltar</i>	ready-made clothing	<i>nə zaman</i>	when?
<i>xeyli</i>	a lot of, many	<i>nəqd pul</i>	cash
<i>Xəzər</i>	Caspian	<i>niyə</i>	why?
<i>xırda pul</i>	small change	<i>noyabr</i>	November
<i>içəri</i>	inside, inner	<i>oktyabr</i>	October
<i>ikinci gün</i>	Tuesday	<i>or(a)da</i>	there
<i>imzala-</i>	to sign	<i>oyan-</i>	to wake up
<i>ingiliscə</i>	English language	<i>ödə-</i>	to pay
<i>isim</i>	name	<i>ölçmə kabinet</i>	fitting room
<i>ispanca</i>	Spanish language	<i>ömür</i>	life
<i>italyanca</i>	Italian language	<i>paçka</i>	box, pack
<i>iyun</i>	June	<i>palto</i>	coat
<i>kassir</i>	cashier	<i>pambıq</i>	cotton
<i>keç-</i>	to pass	<i>piyada</i>	on foot
<i>kilo</i>	kilogram	<i>polyakca</i>	Polish language
<i>kömək</i>	help	<i>portret</i>	portrait
<i>körpə</i>	baby	<i>portuqalca</i>	Portuguese language
<i>qalereya</i>	gallery	<i>restoran</i>	restaurant
<i>qalx-</i>	to get up	<i>rusca</i>	Russian language
<i>qalstuk</i>	neck-tie	<i>rüzgar</i>	wind
<i>qarın</i>	stomach	<i>saç</i>	hair
<i>qədim</i>	ancient	<i>sal-</i>	to let go
<i>qədir</i>	value	<i>satıcı</i>	seller
<i>qəhvə</i>	coffee	<i>satın al</i>	to buy
<i>qəhvəyi</i>	brown	<i>say</i>	number, numeral
<i>qın</i>	shell (of a tortoise)	<i>sayıl-</i>	to be counted
<i>qırmızı</i>	red	<i>sentyabr</i>	September
<i>qızılı</i>	gold color	<i>səbir</i>	patience
<i>qisim</i>	sort	<i>səhər yeməyi</i>	breakfast
<i>qiymət</i>	price, grade	<i>sərbəst</i>	fluently
<i>qonaqlıq</i>	party	<i>sərgi</i>	exhibition
<i>qul</i>	slave	<i>səs</i>	sound, voice
<i>Quran</i>	Koran	<i>sətir</i>	line
<i>may</i>	May	<i>sikkə</i>	coins
<i>məbləğ</i>	amount	<i>srağagün</i>	day before yesterday
<i>mədəniyyət</i>	culture	<i>sürətlə</i>	fast, quickly
<i>məncə</i>	I think, in my opinion	<i>şam et-</i>	to have supper
<i>mərkəz</i>	center	<i>şöhrət</i>	fame
<i>məzənnə</i>	exchange rate	<i>şəkil</i>	painting
<i>molla</i>	mullah	<i>şəlalə-</i>	waterfall
<i>nahar et-</i>	to have dinner	<i>şənbə</i>	Saturday
<i>narahat et-</i>	to disturb, bother	<i>şərf</i>	scarf
<i>narıncı</i>	orange color	<i>tam</i>	whole
<i>neftçi</i>	oiler, oilman	<i>tarixi</i>	historical
<i>nə qədər</i>	how much	<i>texnikum</i>	technical school
<i>nə üçün</i>	why?	<i>tez ol-</i>	to hurry up

<i>tez-tez</i>	quickly	<i>yaxın</i>	close by, near
<i>tək</i>	alone	<i>yalnız</i>	only
<i>tələffüz</i>	pronunciation	<i>yaman</i>	bad, evil
<i>tələs-</i>	to hurry up	<i>yan</i>	side
<i>tərcümə et-</i>	to translate	<i>yaponca</i>	Japanese language
<i>tərcüməçi</i>	translator	<i>yarış</i>	game, competition
<i>tərəzi</i>	scale	<i>yataq</i>	bed
<i>tünd</i>	dark (of color)	<i>yavaş-yavaş</i>	slowly
<i>türkcə</i>	Turkish language	<i>yeddinci gün</i>	Sunday
<i>ucal-</i>	to rise	<i>yenə</i>	again
<i>univermaq</i>	department store	<i>yəhudicə</i>	Hebrew language
<i>üçüncü gün</i>	Wednesday	<i>yol çeki</i>	traveler's check
<i>ümid</i>	hope	<i>yoldaş</i>	friend, comrade
<i>valyuta</i>	foreign currency	<i>yuxudan ayıl-</i>	to wake up
<i>yaddan çıx-</i>	to be forgotten	<i>yun</i>	wool, woolen
		<i>yüngül</i>	lightweight
		<i>zehin</i>	intellect
		<i>zəif</i>	thin, poor, poorly

şəkil

A painting by Ali Jafar. It was painted when he was seven years old.

18. AUDIO DRILLS

1. Give the Azerbaijani equivalents of the following times.

1. (2 o'clock)	5. (4:15)
2. (4 o'clock)	6. (9:15)
3. (8:30)	7. (2:45)
4. (2:30)	8. (3:55)

2. Negate the following sentences.

1. Bu kitab mənimdir.
2. Qardaşımın iki maşını var.
3. Bakı çox gözəl şəhərdir.
4. Biz müəllimik.
5. Los Angelesdə metro var.
6. Mən üç dil bilirəm.
7. Siz ruscanı yaxşı başa düşürsünüz.
8. Bu məktubu mən yazdım.
9. Kinoya qardaşım da baxdı.
10. Burada çox böyük bir kitabxana var.

3. Listen to the following conversation carefully and then fill in the blanks.

A: Siz dilləri yaxşı bilir.....?

B: Mən alman, rus və dillərini bilirəm.

A: Gürcüce düşürsünüz?

B:, gürcüce başa düşürəm.

A: öyrənmək istəyirsiniz?

B: Bəli,, amma bu il öyrənməyə vaxtım yoxdur.

4. Answer the following questions using the words provided.

1. (school)
2. (no)
3. (Los Angeles)
4. (on Monday)
5. (at 2 o'clock)
6. (May)
7. (May tenth)
8. (German, Russian)
9. (bookstore)
10. (yes)

5. Answer the questions you hear using the personal information provided.

1. (John Smith)
2. (American)
3. (Chicago)
4. (teacher)
5. (at the institute)
6. (two)
7. (English & Azerbaijani)
8. (3; 2 boys & a girl)
9. (on the 11th of January)
10. (no)

REVIEW OF UNITS 4-6

1. Read the text below and answer the questions which follow it.

Bakı böyük və gözəl şəhərdir. Bu gözəl şəhər Xəzər dənizinin sahilində yerləşir. Bakının iki milyondan artıq əhalisi var. Bakı beynəlmillət şəhəridir. Bakı neftçilər şəhəri sayılır. Onun nefti dünyada məşhurdur. Bakı Azərbaycan Respublikasının paytaxtı, elm və mədəniyyət mərkəzidir. Burada akademiya, universitet, çoxlu institutlar, texnikumlar vardır. Bakı qədim şəhərdir. Bu şəhərdə maraqlı tarixi abidələr, muzeylər və parklar çoxdur.

1. Bakı necə şəhərdir?
2. Bakı harada yerləşir?
3. Bakıda hansı məktəblər var?
4. Bakıda maraqlı binalar varmı?
5. O, haranın paytaxtıdır?

2. Choose the correct number for each sentence.

1. Nazimin (iyirmi beş / iyirmi beşinci) yaşı var.
2. Mənzilimiz (üç / üçüncü) mərtəbədə yerləşir.
3. Səməd Vurğun (1906 / 1906-cı) ildə anadan olmuşdur.
4. Azərbaycan dili dersi saat (on / onuncu)-da başlayır.
5. Bacım (altı / altıncı) sinif şagirdidir.
6. Babamın (iki / ikinci) oğlu və (bir / birinci) qızı var.

3. Fill in the correct case endings.

1. Axşamlar radio... qulaq asıram.
2. Bu şəhər... muzey yoxdurmu?
3. Uşaqlar yeməxana... yemək yeyirlər.
4. Uşaqların hamısı müəllim... cavab verdi.
5. Televizor... baxırsan?
6. Yox, mən dərslərim... hazırlayıram.
7. Bunu atam... soruş.
8. Nazim dördüncü sinif... oxuyur.
9. Müəllim kitabı mən... verdi.
10. Bu kitabı kitabxana... evə aparıram.

4. Form compound nouns with the words provided and use them in sentences.

Example: (Bakı - kafe) *Bakı kafesi* Mən nahara Bakı kafesinə gedirəm.

1. (Hilton - hotel)
2. (Nizami - street)
3. (carpet - museum)
4. (American - movies)
5. (folk - song)
6. (Azadlıq - square)
7. (Baku - university)
8. (railway - station)
9. (taxi - stop)
10. (Tabriz - restaurant)

5. Fill in the blanks in the following sentences with appropriate endings.

1. Səməd Vurğun məşhur Azərbaycan şairi....
2. Bizimlə kinoya getmək istə....sən?
3. Tarix şöbəsi neçə... mərtəbədədir?
4. Xalam şəhərdə yaşa....
5. Dünən kinoya bax...m.
6. Sizə hansı qəzet lazım...?
7. Keçən həftə Nizami parkına get...k.
8. Hansı köynək qardaşınızın xoşuna gəl....
9. Mənə sarı papağı göstər..., zəhmət olmasa.
10. Azərbaycanın neft... dünyada məşhurdur.

6. Read the following text and answer the questions which follow it.

Tofiq saat 10-da evdən çıxdı. Məktəbə tərəf getdi. Yoldan maşınlar keçdi. 10 dəqiqə sonra məktəbinə çatdı. Zəng çalındı. Tofiq başqa uşaqlarla bərabər sinfə getdi. Müəllim gəldi. Uşaqlar ayağa qalxdılar. Müəllim uşaqlara salam verdi. Uşaqlar da "salam" dedilər. Hamısı əyləşdi. Dərs başlandı.

1. At what time did Tofiq leave the house?
2. Did he go to the school by bus?
3. Who was in the classroom?
4. What did the students do when the teacher came to the classroom?
5. How did the students greet their teacher?

7. Look at the sample sentence and write contrasting sentences using the word *isə*.

Example: Biz bu binada yaşayırıq. (siz) → *Siz isə bu binada yaşamırsınız.*

1. Mən rus dilini yaxşı bilirəm. (o)
2. Nadir bu kitabı oxudu. (sən)
3. Mən atanı tanıyıram. (Nazim)
4. Dostum sahilə getmək istəyir. (bacım)
5. Bu bina muzeydir. (o bina)
6. Anamın otuz dörd yaşı var. (atamın)
7. Nazimə yeni mənzil verdilər. (Leyla)
8. Mən qardaşımla sirkə getdim. (bacım)

8. Write a paragraph about what you did yesterday. You might use the following activities: to get up, to read, to listen to music, to go to school, to have lunch and dinner, to take a bus, to return home.

9. Fill in the blanks with appropriate verbs.

Example: Leyla məktəbdə → *Leyla məktəbdə oxuyur.*

1. Saat 10-da universitetə
2. Siz harada
3. Atam radioya
4. Müəllim və dostu ingiliscə
5. Çantanı mənə, zəhmət olmasa.
6. Muzey saat neçədə
7. Dünən evə saat 11-də
8. Evin qapısını
9. Elçin təzə qalstuk
10. Məndən evdəkilərə

10. Look at the answers. What are the questions?

1.nədir?	Mənim adım Leyladır.
2.haralıdır?	Yoldaşım azərbaycanlıdır.
3.nəçidir?	Bacım həkimdir.
4.neçəyədir?	Bu paltar doxsan min manatadır.
5. Hansı	Sarı köynək xoşuma gəldi.
6. Neçə	On səkkiz yaşım var.
7.neçədir?	Saat dördə on dəqiqə qalıb.

11. Answer the following questions about your daily activities using the information provided.

1. Sən nə vaxt oyanırsan? (at 8 AM)
2. Məktəbə nə vaxt gedirsən? (at 9:30 AM)
3. Dərslər nə vaxt qurtarır? (at 2 PM)
4. Nə vaxt nahar edirsən? (at 2:30 PM)
5. Nə vaxt evə qayıdırsan? (at 4 PM)
6. Nə vaxt şam edirsən? (at 7 PM)
7. Nə vaxt yatırırsan? (at 11 PM)

12. Provide the present progressive and the simple past tense forms of the following verbs for the persons indicated.

	verb	person	present progressive	simple past tense
	aç-	(I)	açıram	açdım
1.	ayrıl-	(he)		
2.	bil-	(we)		
3.	bitir-	(you/sg.)		
4.	de-	(you/pl.)		
5.	dur-	(it)		
6.	gözlə-	(I)		
7.	qayıt-	(he)		
8.	tap-	(I)		
9.	üz-	(she)		
10.	ver-	(you/sg.)		

13. Find the words in column B which can be paired with the words in column A.

	A	B
a.	ana	əmi
b.	bacı	qaynata
c.	dayı	arvad
d.	qaynana	qardaş
e.	baba	ata
f.	oğul	nənə
g.	ər	qız

14. Make meaningful sentences with the words provided.

1. maşın - mən - var
2. kitab - ata - ver - bu
3. hamısı - qayıt - muzey - tələbə
4. gəl - Vahid - hara
5. hara - yaşa - siz
6. kitabxana - gör - mən - bina
7. qurtar - mən - bu - iki - gün - kitab - qədr
8. bax - dəftər - Aynur
9. Leyla - bacı - yaşa - London - və
10. məşğul - qardaş - basketbol - ol

15. What do they do?

1.

2.

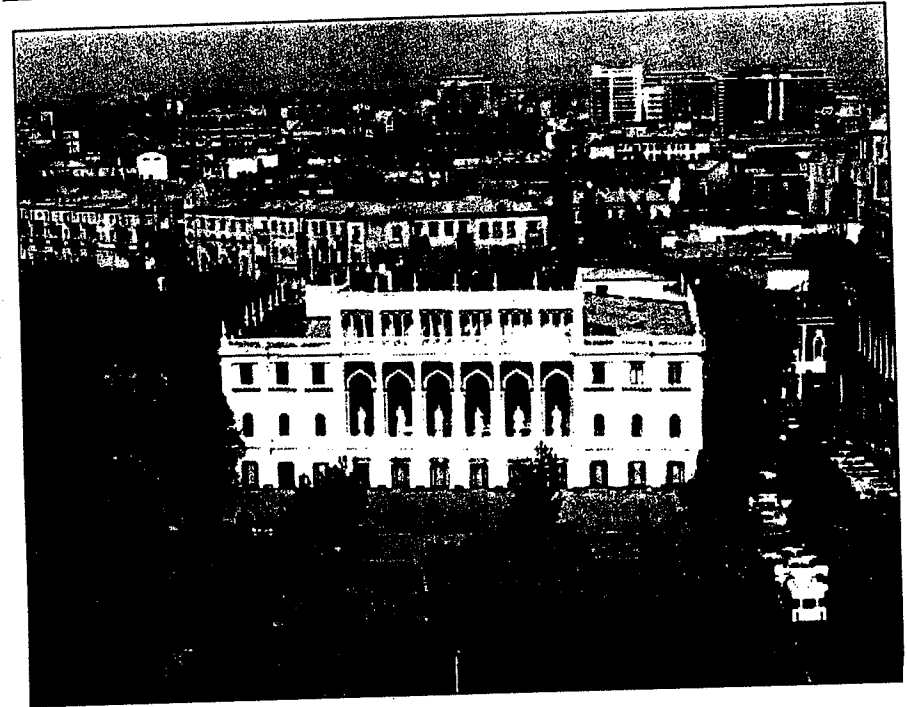
3.

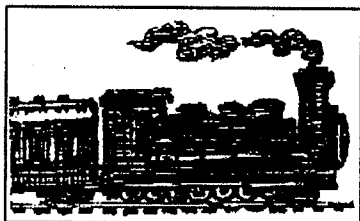
4.

UNIT 7

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Cities • Places • Directions • Transportation • Weather 	<ul style="list-style-type: none"> • Asking about activities • Asking about location of places • Describing location of places • Asking for directions • Giving directions • Getting someone's attention • Comparing things • Contrasting things • Expressing preferences • Asking to be excused • Apologizing • Thanking, expressing gratitude 	<ul style="list-style-type: none"> • Postpositions, secondary • The present progressive tense, question, negative question • The simple past tense, question, negative question • Adjectives, the comparative and the superlative • Postpositions, primary - I • <i>or</i> sentences • Question words, summary and review • Verb <i>to be</i>, past tense • Pronunciation of two consecutive vowels

Nizami Museum of Literature in Baku

Qatar

1. CONVERSATION: Siz hara gedirsiniz?

- A: Siz hara gedirsiniz?
B: Bakıya.
A: Bakıya nə ilə gedirsiniz?
B: Mən Bakıya qatarla gedirəm.
Dəmiryol vağzalı haradadır?
A: Şəhərin mərkəzində.
B: Azərbaycan mehmanxanası haradadır?
A: Səməd Vurğun küçəsindədir.
B: O küçə buradan uzaqdır?
A: Yox, o qədər uzaq deyil.
B: Ora avtobus ilə getmək olar?
A: Bəli.
B: Avtobus dayanacağı haradadır?
A: Sağ tərəfdədir.
B: Buradan yaxındır?
A: Çox yaxındır.
- 'Where are you going?'
'To Baku.'
'How are you going to Baku?'
'I am going to Baku by train. Where is the railway station?'
'In downtown.'
'Where is the Hotel Azerbaijan?'
'On Samad Vurghun Street.'
'Is that street far from here?'
'No, it's not that far.'
'Can I go there by bus?'
'Yes.'
'Where is the bus stop?'
'To the right.'
'Is it near here?'
'It's very near.'

Supplementary vocabulary

avtomobil	'car'	sonuncu	'last'
bilet	'ticket'	taksi	'taxi'
metro	'subway'	təyyarə	'airplane'
növbəti	'next'	tramvay	'street car'
piyada	'on foot'	trolleybus	'trolley bus'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
A: Siz hara gedirsiniz?
B: Bakıya.
(To Istanbul.)
(To Sumgait.)
(To Ganja.)
2.
A: Dəmiryol vağzalı haradadır?
(Hotel)
(Bus stop)
B: Şəhərin mərkəzində.
(On Samad Vurghun Street.)
(Behind the tall building.)

2. GRAMMAR FOCUS: Postpositions, secondary

Azerbaijani uses three different types of grammatical structure in place of English prepositional phrases:

- Case endings such as the dative and the locative are added to nouns: *evdə* 'at home,' *mənə* 'to me.'
- Postpositions, the main equivalents of English prepositions, are identical to English prepositions in every respect except, as the name implies, a postposition follows its object noun phrase. The main postpositions which may also be called primary postpositions do not usually occur outside of a postpositional phrase and do not usually take suffixes. Primary postpositions may require a certain case suffix on the noun that they follow; *mənimlə* 'with me,' *qardaşım kimi* 'like my brother.' They will be covered in this unit and in Unit 9.
- Certain nouns when they occur usually as the second noun in a genitive-possessive structure. As such they take possessive suffixes which may be followed by case endings that are usually required by the verb. They are also sometimes called secondary or pseudo postpositions: *alt* 'bottom or lower part' → *stolun altında* 'under the table,' *qabaq* 'front' → *binanın qabağında* 'in front of the building,' *iç* 'inside' → *şkaflın içində* 'inside the cupboard.' The number of such nouns is about fifteen. Some of the most commonly used ones are given below:

Noun

<i>axır</i>	'end'
<i>alt</i>	'bottom, lower part'
<i>ara</i>	'space in between'
<i>arxa</i>	'back, rear'
<i>bayır</i>	'outside'
<i>iç</i>	'inside, interior'
<i>qabaq</i>	'front'
<i>qarşı</i>	'the front, opposite'
<i>orta</i>	'middle, central'
<i>ön</i>	'front'
<i>üst</i>	'upper part'
<i>yan</i>	'side, flank'

Secondary postposition

<i>axırında</i>	'at the end'
<i>altında</i>	'under, beneath'
<i>arasında</i>	'between, among'
<i>arxasında</i>	'behind'
<i>bayırında</i>	'outside'
<i>içində, içərisində</i>	'inside'
<i>qabağında</i>	'in front of'
<i>qarşısında</i>	'in front of, opposite'
<i>ortasında</i>	'in the middle (of)'
<i>önündə</i>	'in front of, before'
<i>üstiündə</i>	'on, on top of'
<i>yanında</i>	'next to, near, by'

Ağacların arasında gözəl bir ev vardı. 'There was a beautiful house among the trees.'
Yayın axırında Bakıya qayıdacaqlar. 'They will return to Baku at the end of the summer.'
Maşının içində iki nəfər var. 'There are two people in the car.'
Avtobus Xalça muzeyinin yanında dayandı. 'The bus stopped next to the Carpet Museum.'

Adam stolun üstündə yatır.

Class activity: Exercises

- Translate the following prepositional phrases into Azerbaijani.
- in front of the museum
- next to the movie theater

3. under the carpet
4. inside the apartment
5. next to my father
6. between the trees
7. behind the car
8. on the table

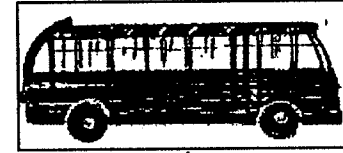
2. Answer the following questions using the information provided in parentheses.
Example: Ağac haradadır? (in front of the house) *Evin qabağındadır.*

1. Kitabın haradadır? (on the table)
2. Maşın harada dayandı? (in front of the building)
3. Polis idarəsi haradadır? (next to our house)
4. Qələm haradadır? (inside the box)
5. Nazim harada əyləşdi? (next to Leyla)
6. Pişik harada yadı? (under the chair)
7. Xəritə haradadır? (inside the cupboard)

Leyla xanım Nadir bəyin yanındadır.

3. Answer the following questions using postpositional phrases.
1. Evin qabağında nə var?
2. Ağac nəyin yanındadır?
3. Stolun altında nə görürsən?
4. Kitabımı haraya qoydu?
5. Avtobus haradan keçdi?
6. Maşının içində neçə nəfər var?
7. Xalça muzeyinin yanında hansı bina yerləşir?
8. Bu kitabın içindəki şəkillərə baxdınmı?
9. Evinizin qabağında neçə ağac var?
10. Parkın içindəki heykəl gözəldir?

avtobus

3. CONVERSATION: Bu avtobus hara gedir?

- A: Bağışlayın, bu avtobus hara gedir? 'Excuse me, where does this bus go?'
B: Bu avtobus vağzala gedir. 'It goes to the railway station.'
A: Bəs o biri avtobus hara gedir? 'Where does the other one go?'
B: O biri avtobus Nizami metrosuna gedir. 'The other bus goes to the Nizami subway station. Where do you want to go?'
Siz hara getmək istəyirsiniz? 'I want to go to the Absheron Hotel.'
A: Mən Abşeron mehmanxanasına getmək istəyirəm. 'Take the number 2 bus.'
B: Siz 2 nömrəli avtobusa minin. 'You said number two bus, didn't you?'
A: İki nömrəli dediniz, elə deyilmi? 'Yes.'
B: Bəli. 'Thank you very much.'
A: Çox sağ olun. 'You are welcome.'
B: Dəyməz.

4. GIVING DIRECTIONS

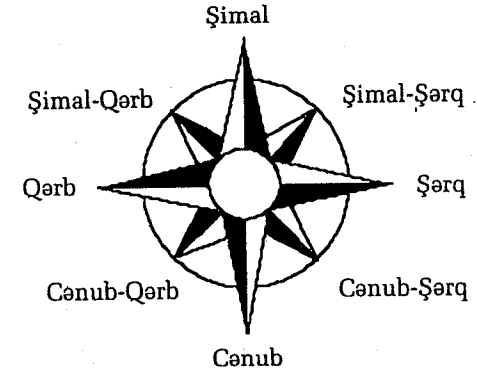
- (Bu küçənin sonunda) *sol* döün. 'Turn *left* at the end of this street.'
sağa right
- O tərəfə* getməlisiniz. 'You have to go *in that direction*.'
Sol tərəfə left
Əks tərəfə the opposite direction
- Düz gedin. 'Go straight ahead.'
- Üç küçəni* keçin. 'Pass *three streets*.'
Kinoteatrı the movie theater.
Muzeyi the museum.
- o küçənin *sol* tərəfində 'on the *left* side of that street'
sağ right
- muzeyn *qabağında* 'in *front of* the museum'
arkasında behind
içində inside
bayırında outside
- muzeydə 'at the museum'
o binanın yanında 'next to that building'
ikinci mərtəbədə 'on the second floor'
Mətbuat prospektində 'on Matbuat Boulevard'

Muzeydə

Class activity: Substitution drills

1.
Teatr harada yerləşir?
(Museum)
(Institute of Foreign Languages)
(Hotel Baku)
2.
Mən Nizami küçəsini axtarıram.
(Azadlıq Square)
(American Embassy)
(Journalists Union)
3.
Növbəti avtobus nə vaxt yola düşür?
(The last)
4.
Bazar günləri muzey açıqdır?
(closed)
5.
Univermaq nə vaxt açılır?
(closed)

5. ASKING FOR DIRECTIONS*Directions*

Location words
dative case 'to'
locative case 'at, in, on'
ablative case 'from'
objective
genitive 'of'

hara 'where'
hara(ya)
har(a)da
har(a)dan
haranı
haranın

bura 'here'
buraya
bur(a)da
bur(a)dan
buranı
buranın

ora 'there'
oraya
or(a)da
or(a)dan
oranı
oranın

Note: Azerbaijani is much more precise than English in expressing the location of an object. This precision is expressed using case endings, not only with *hara* but also with other question words: *kim* 'who,' *kimə* 'to whom,' *kimdən* 'from whom,' *nəyi* 'what particular thing,' etc. Case endings used in the questions, as mentioned in Unit 5, Section 9, are usually repeated in the answer.

Class activity: Substitution drills

1. Buraya yaxın *muze*y varmı?

(doctor)
(hospital)
(hotel)
(pharmacy)
(restaurant)

'Is there a *museum* near here?'

2. Polis idarəsi haradadır?

(cinema)
(bank)
(American Embassy)
(post office)
(railway station)

'Where is the *police station*?'

3. Ən yaxın *bank* haradadır?

(bus-stop)
(exhibition)
(hotel)
(subway station)

'Where is the nearest *bank*?'

4. *Şəhərin mərkəzinə necə getmək olar?* 'How does one get downtown?'
(to the airport)
(to the Hotel Azerbaijan)
5. *Bazar buradan uzaqdırımı?* 'Is the market far from here?'
(university)
(taxi stop)
(church)
(mosque)

Nizami ədəbiyyat muzeyində

Useful phrases and questions

- Avtobus haradan yola düşür? 'Where does the bus leave from?'
Bu dayanacaqda düşək. 'Let us get off at this stop.'
Bu yer boşdurmu? 'Is this seat vacant?'
Bu yol hara aparır? 'Where does this road lead?'
Harada düşməliyəm? 'Where should I get off?'
İcazə verin, keçim. 'Please let me pass.'
İrəli keçin. 'Move forward.'
Keçin burada əyləşin. 'Please sit here.'
Maşınım işləmir/xarab olub. 'My car is broken down.'
Mən əl çantamı/portfelimi/baqajımı itirmişəm. 'I've lost my handbag/briefcase/baggage.'
Mən yaman tələsirəm. 'I'm in a big hurry.'
Məni soyublar. 'I've been robbed.'
Mənim beynəlxalq sürücü vəsiqəm var. 'I have an international driving license.'
Onu mənə xəritədə göstərin. 'Show it to me on the map.'

Getting someone's attention

There are several expressions in Azerbaijani for getting someone's attention to ask a question. Some of them have been introduced in previous units.

bağışlayın	'excuse me'
üzr istəyirəm	'pardon me'
bir dəqiqə	'excuse me [lit. just a minute]'
bura bax(ın)	'excuse me [lit. look here]'
sizdən bir şey soruşmaq olarmı?	'May I ask you something?'

It is also possible to use the exclamation *ay* 'oh, hey' to address someone to get his/her attention. The expression is typically used with the words *xanım* 'lady,' *cənab* 'sir, Mr.,' *qız* 'girl,' *oğlan* 'boy' or nouns that denote relationship, such as *dayı* 'uncle,' *baba* 'grandfather,' *nənə* 'grandmother': *Ay baba!* 'oh grandpa!,' *ay xanım* 'oh lady!'. These words may also take the ending *can*, which indicates endearment: *ay babacan!* 'Oh grandpa!,' *ay əmican!* 'oh uncle!'

Class activity: Exercise

univermaq	NEFTÇİLƏR KÜÇƏSİ	kafe	dükən	AZƏRBAYCAN KÜÇƏSİ	xəstəxana		
kitabxana		restoran	muzey				
AZADLIQ		PROSPEKTI					
		park	restoran		mehmanxana	məktəb	nəşriyyat
məscid			aptek				
QARABAĞ		PROSPEKTI					

Using the sketch above, give directions to and/or talk about the place of the following buildings: mehxanxana, restoran, məscid, kitabxana, park, aptek, muzey

Sample questions:

Restoran haradadır? Park harada yerləşir? Xəstəxanaya necə getmək olar? Hansı küçə muzeyə gedir?

Suggested vocabulary

arxa	mərtəbə	cənub	ara
yan	yerləş-	şimal	sol
qabaq	bina	qərb	sağ
qarşı	tərəf	şərq	orta
iç	küçə	mərkəz	üst
bayır	prospekt	hissə	ön

6. GRAMMAR FOCUS: The present progressive tense, question, negative question

So far we have seen the affirmative and negative forms of the present progressive tense. In this section question and negative question forms of the same tense will be discussed.

Question

In order to form a question in the present progressive tense, the affirmative form is used with a rising intonation in speech or a question mark in writing (e.g. *gəlirsən?* 'are you coming?') or with the question particle *-mi* added to it (e.g. *gəlirsənmi?* 'are you coming?').

Question: 'Am I coming?' 'Am I staying?' etc.

mən	gəlirəmmi?	qalırammı?	oxuyurammı?	gözləyirəmmi?
sən	gəlirsənmi?	qalırsanmı?	oxuyursanmı?	gözləyirsənmi?
o	gəlirmi?	qalırmı?	oxuyurmu?	gözləyirmi?
biz	gəlirikmi?	qalırıqmı?	oxuyuruqmı?	gözləyirikmi?
siz	gəlinirsinizmi?	qalırınsınızmi?	oxuyursunuzmu?	gözləyirsinizmi?
onlar	gəlirlərimi?	qalırlarmı?	oxuyurlarmı?	gözləyirlərimi?

Present progressive affirmative forms can also be used with interrogative pronouns to form questions, e.g. *Haradan gəlirsən?* 'Where are you coming from?'

Negative question

The same principles that are used to form affirmative questions can be used to form negative questions with one difference. In the case of the negative question, the negative form of the tense is used as the base to which the question particle is added, e.g. *gəlmirsən?* 'aren't you coming?', *gəlmirsənmi?* 'aren't you coming?'

Negative questions: 'Aren't I coming?' 'Aren't I staying?' etc.

mən	gəlmirəmmi?	qalmırammı?	oxumurammı?	gözləmirəmmi?
sən	gəlmirsənmi?	qalmırsanmı?	oxumursanmı?	gözləmirsənmi?
o	gəlmirmi?	qalmırmı?	oxumurmu?	gözləmirirmi?
biz	gəlmirikmi?	qalmırıqmı?	oxumuruqmı?	gözləmiririkmi?
siz	gəlmirsinizmi?	qalmırınsınızmi?	oxumursunuzmu?	gözləmirsinizmi?
onlar	gəlmirlərimi?	qalmırlarmı?	oxumurlarmı?	gözləmirirlərimi?

As with the affirmative question form, the negative form may be used with interrogative pronouns to produce negative questions as well, e.g. *Niyə gəlmirsən?* 'Why aren't you coming?'

Üzr istəyirəm, bilmirsiniz kitabxana niyə bağlıdır? 'Excuse me, do [lit. don't] you know why the library is closed?'

Class activity: Exercise

Write 10 questions and negative questions in the present progressive tense.

Examples: *Məktəbə gedirsən?* *Bu kitabı oxumursanmı?*

7. GRAMMAR FOCUS: The simple past tense, question, negative question

The formation of question and negative question forms in the simple past tense is identical to the formation of these forms in the present progressive tense; thus, to form a question in the simple past tense, the affirmative form is used with a rising intonation in speech or a question mark in writing, or with the question particle *-mi* added to the end of the sentence.

Question

baxdımımı? 'did I look?',
verdinmi? 'did you give?',
oxudumu? 'did s/he read?',
getdi? 'did s/he go?'

gördükümü? 'did we see?',
yazdınızımı? 'did you write?',
bildilərmi? 'did they know?',
oxudunuz? 'did you read?' etc.

Negative question

Negative questions are obtained either by the addition of both negative and question suffixes to affirmative forms, or by using a rising intonation with negative forms, i.e.

baxmadımımı? 'Didn't I look?'
vermədinmi? 'didn't you give?'
oxumadımı? 'didn't s/he read?'
görmədin? 'didn't you see?'
görmədikmi? 'didn't we see?'
yazmadınızımı? 'didn't you write?'
bilmədilərmi? 'didn't they know?'
almadı? 'didn't s/he take?'

Class activity: Exercise

Write 10 questions and negative questions with simple past tense.

Example: *Dünən kinoya baxdınmı?* *Sən futbol yarışına getmədinmi?*

8. CONVERSATION: Bu gün hava necədir?

- A: Bu gün hava necədir? 'How is the weather today?'
B: Bu gün hava yaxşıdır. 'The weather is nice today.'
A: Bu gün havanın hərərəti neçədir? 'What is the temperature today?'
B: On səkkiz dərəcə istidir. 'It is plus eighteen degrees.'
A: Sabah hava necə olacaq? 'How will the weather be tomorrow?'
B: Günəşli olacaq. 'It will be sunny tomorrow.'
A: Dünən hava necə idi? 'How was the weather yesterday?'
B: Soyuq idi. 'It was cold.'

Supplementary vocabulary

bulud	'cloud'	buludlu	'cloudy'
fırtına	'storm'	fırtınalı	'stormy'
günəş	'sun'	günəşli	'sunny'
külək	'wind'	küləkli	'windy'
qar	'snow'	qarlı	'snowy'
yağış	'rain'	yağmurlu	'rainy'
sel	'flood'	rütubətli	'damp, wet'
sərin	'cool'	hava məlumatı	'weather report'
yağ-	'to fall (for rain, snow etc.)'		

Class activity: Conversation and substitution drills

- A: *Bu gün* hava necədir? 'What's the weather like *today*?'
(Now) 'The weather is *nice* today.'
- A: *Bu gün* havanın hərərəti neçədir? 'What's the temperature *today*?'
(Now) 'It is $+10^{\circ}$ C now.'
B: İndi *on dərəcə* istidir. '3° C'
üç dərəcə şaxtadır. 'What will the weather be like *tomorrow*?'
- A: *Sabah* hava necə olacaq? 'It will *rain* tomorrow.'
(Today) 'It will be *rainy* tomorrow.'
(Next week) 'It will be *rainy* tomorrow.'
- Sabah hava *yağmurlu* olacaq. 'It will be *rainy* tomorrow.'
(mild) 'It will be *rainy* tomorrow.'
(windy) 'It will be *rainy* tomorrow.'
(cold) 'It will be *rainy* tomorrow.'
(warm) 'It will be *rainy* tomorrow.'

9. READING: Bakı radiosundan hava məlumatı

Sinoptiklərin verdiyi məlumatla görə bu gün respublikamızın rayonlarında yağış yağacağı və şimşək çaxacağı gözlənilir. Saniyədə 5-10 metr sürətlə qərb küləyi əsəcək, dağlarda 20-25, aralıq yerlərində 28-33, bəzi yerlərdə 35 dərəcəyədək isti olacaq. Bakıda və Abşeron yarımadasında saniyədə 9-14 metr sürətlə şimal, günortadan sonra saniyədə 15-20, axşamüstü aralıq 23-28 metrədək sürətlə qərb və şimal-qərb küləkləri əsəcək. Yarımada 27-32, Bakıda 28-30 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

10. GRAMMAR FOCUS: Adjectives

Adjectives may be modified by such words as *lap, çox, daha, ən*, etc.

Bu kitab gözəldir. 'This book is good.'

Bu kitab lap/çox gözəldir. 'This book is very good.'

Alma dadlı meyvədir. 'Apple is a tasty fruit.'

Alma çox/lap dadlı meyvədir. 'Apple is a very tasty fruit.'

The comparative

In order to express the comparative in Azerbaijani, usually the word *daha* 'more, -er' is used: *gözəl* 'beautiful' *daha gözəl* 'more beautiful'

kiçik 'small' *daha kiçik* 'smaller'

When the object of comparison is not mentioned in a sentence, '*daha*' is used alone to mark the comparative.

Əli daha güclüdür. 'Ali is stronger.'

Sabirin şeirləri daha gözəldir. 'Sabir's poems are more beautiful.'

When the object of comparison is specified, *daha* is used and the object of comparison takes the ablative case. In this structure, *daha* may be omitted.

Əli Məmməddən daha güclüdür. 'Ali is stronger than Mammad.' *Ər.*

Əli Məmməddən güclüdür. 'Ali is stronger than Mammad.'

Sabirin şeirləri Möcüzükindən (daha) gözəldir. 'Sabir's poems are more beautiful than those of Məguz's.'

Bakı Gəncədən böyükdür. 'Baku is bigger than Ganja.'

Bundan (daha) ucuzu da var. 'There is a cheaper one than this (one)'

Restoran aptekdən (daha) yaxındır. 'The restaurant is closer than the pharmacy.'

Daşkənd Bakıdan (daha) istidir. 'Tashkent is warmer than Baku.'

Bu iki köynəkdən hansı (daha) bahadır? 'Which one of these two shirts is more expensive?'

Sarısı (daha) bahadır. 'The yellow one is more expensive.'

The superlative

The superlative is expressed by *ən* 'most, -est':

bahalı 'expensive' *ən bahalı* 'the most expensive'

böyük 'big' *ən böyük* 'the biggest'

Əli *ən* güclüdür. 'Ali is the strongest.'

Uşaqların içində *ən* güclüsü Əlidir. 'Ali is the strongest among the children.'

Qızılgül *ən* yaxşı hədiyyədir. 'A rose is the best present.'

Ən yaxşı müğənni Şövkət xanımdır. 'Mrs. Shovkat is the best singer.'

Mənim *ən* çox sevdiyim rəng yaşıldır. 'The color that I like most is green.'

Bu şəhərin *ən* gözəl meydanı hansıdır? 'Which is the most beautiful public square in this city?'

"Kitabi-Dədə Qorqud" Azərbaycan ədəbiyyatının və dilinin *ən* qədim yazılı abidəsidir.

"Kitabi-Dede Qorqud" is the oldest written masterpiece in the Azerbaijani language and literature.'

A: Ən isti ay hansıdır? B: İyul.

A: Ən soyuq ay hansıdır? B: Fevral

Class activity: Exercise

Make sentences in the comparative and superlative conditions using the following adjectives.

az	'little'	yaxşı	'good'
çox	'many, much'	pis	'bad'
gözəl	'beautiful'	böyük	'big'
kifir	'ugly'	kiçik	'small'
tənbəl	'lazy'	uzaq	'far'
çalışqan	'diligent'	yaxın	'close by, near'
ucuz	'cheap'	varlı	'rich'
baha	'expensive'	kasıb	'poor'
təzə	'new'	təmiz	'clean'
köhnə	'old (for things)'	çirkli	'dirty'
zəif	'weak, thin'	uca	'tall, high'
güclü	'strong'	qısa	'short'
çətin	'difficult'	açıq	'open'
asan	'easy'	bağlı	'closed'
yavaş	'slow'	boş	'empty'
tez	'fast, quick'	dolu	'full'
balaca	'small'	dar	'narrow'
yekə	'big'	geniş	'wide'
ağır	'heavy'	cavan	'young'
yüngül	'light'	qoca	'old (for people)'
kök	'fat'	yumşaq	'soft'
arıq	'thin'	bərk	'hard'

Class activity: Substitution drills

1. Qardaşım məndən (daha) böyükdür.

1. (young)

2. (clever)

3. (tall)

4. (strong)

5. (poor)

6. (fat)

7. (ugly)

8. (thin)

9. (big)

10. (weak)

2. Nizami restoranı (daha) gözəldir.

1. (expensive)

2. (clean)

3. (cheap)

4. (big)

5. (close by)

6. (small)

7. (bad)

8. (new)

9. (far away)

10. (better)

11. GRAMMAR FOCUS: Postpositions, primary - I

As noted in Section 2, Azerbaijani, generally uses postpositions in place of English prepositions. Postpositions follow the object noun phrases they govern. The main postpositions, also called primary postpositions, do not usually occur outside of a postpositional phrase and do not usually take suffixes. They typically have no meaning on their own, but when used with nouns or pronouns they indicate purpose, reason, time, place, comparison, direction, etc. Primary postpositions require a case suffix on the nouns/pronouns they follow. The case each postposition governs is indicated in parenthesis. Five of the most commonly used primary postpositions, (*görə, ilə, kimi, qədər, üçün*) are given below. The remaining important postpositions will be covered in Unit 9, Section 3. **Important note:** Postpositions are similar in meaning to English prepositions, but as their name implies, their position in a phrase is the reverse of that of English prepositions. They come *after the position* so to speak. English: *for* my brother - Azerbaijani: *mənim qardaşım üçün*. English: *until* 5 o'clock - Azerbaijani: *saat 5-ə qədər*. English: *like* him - Azerbaijani: *onun kimi*.

- a. *görə* 'for, because, according to' (after the dative case) indicates a reason or reference. Gecikdiyimə görə üzr istəyirəm. 'I'm sorry for being late.'
Yağışa görə küçəyə çıxmadım. 'I did not get out because of rain.'
Mənə görə bu yaxşı deyil. 'In my opinion, this is not good.'
Yaxşı oxuduğuna görə tərifnamə aldı. 'S/he received an honor certificate for studying well.'
Siz yaşınıza görə çox cavan görünürsünüz. 'You look very young for your age.'
Eşitdiyimə görə, Leylanın atası rəhmətə gedib. 'According to what I've heard Leyla's father has passed away.'
Uşaqlar yağışın altında dayandıqlarına görə iki uşağın da üstündən su tökülürdü. 'Because the children were standing in the rain, water was dripping from both of them.'
Mənə görə bir qulluq? 'May I be of any service to you?'

- b. *ilə/-lə, -lə* 'with, by' (after the nominative case; after the genitive case with pronouns) indicates unity, qualification, means.
Qardaşım ilə məktəbdən qayıtdım. 'I returned from school with my brother.'
Direktor Bakıdan qatarla gəldi. 'The director came from Baku by train.'
Atam bıçaqla çörəyi tez-tez kəsdirdi. 'My father quickly cut the bread with a knife.'
Qardaşımın gözləri sevinclə parıldayırdı. 'My brother's eyes were twinkling with joy.'
• When *ilə* is added to plural numbers it acquires the meaning '...s of': *yüzlərlə* 'hundreds of', *minlərlə* 'thousands of.'
Bu parkda minlərlə ağac var. 'There are thousands of trees in this park.'
Mənim Azərbaycan dilinə dair yüzlərlə kitabım var. 'I have hundreds of books on the Azerbaijani language.'

- c. *kimi* 'like, as, up to, till, until' (after the nominative, the dative or the genitive case) indicates a resemblance, comparison, limit of time or place.
Atam kimi yaxşı insan yoxdur. 'There isn't a person who is as good as my father.'
Gəncə Bakı kimi böyük deyil. 'Ganja is not as big as Baku.'
Bir müəllim kimi bunu deyə bilərəm. 'I could say this as a teacher.'
Abdulla Şaiq bir dramaturq kimi də məşhurdur. 'Abdulla Şaiq is also famous as a playwright.'
Həmişəki kimi sizi saat 10-da gözləyirəm. 'I will be waiting for you at 10 o'clock as usual.'
Bu şəkli sənin əziz bir xatirən kimi saxlayacağam. 'I will keep this picture as a precious memento of you.'

Hamınıza məlum olduğu kimi bu ilki tələbələr çox yaxşıdır. 'As you all know, this year's students are very good.'
Azərbaycan dili bəzi xalqlar arasında ikinci ana dili kimi də işlənir. 'Azerbaijani also serves as a second language among some peoples.'
Sabaha kimi dişinizin ağrısı keçəcək. 'Your toothache will be gone by tomorrow.'
Muzey saat neçədən neçəyə kimi işləyir? 'What are the museum's hours?'
İcazə verin sizi vağzala kimi ötürürəm. 'Let me see you out to the railway station.'
Onlar kəndin kənarına kimi söhbət edə-edə gəldilər və orada ayrıldılar. 'They came chatting up to the edge of the village and separated there.' (İ. Hüseynov)
• When *kimi* comes after a verb that ends with the participle *-(y)An* it means 'when, as soon as':
Bakıya çatan kimi bizə zəng vurun. 'Give us a call as soon as you arrive in Baku.'
Məni gören kimi təəccübləndi. 'S/he was surprised when s/he saw me.'
Nazimi gören kimi tanıdım. 'I recognized Nazim as soon as I saw him.'
Avtobusdan düşən kimi qaçmağa başladı. 'He started running as soon as he got out of the bus.'

d. *qədər* 'until, as far as, as much as' (after the nominative or the dative case) indicates a boundary of time or place, comparison.
Saat 5-ə qədər səni gözləyəcəyəm. 'I will wait for you until 5 o'clock.'
Təbrizə qədər təyyarəylə getdilər. 'They went as far as Tabriz by plane.'
Onların heç biri Xəzər qədər xoşuma gəlmədi. 'I didn't like any of them as much as the Caspian.' (M. Süleymanov)
Biz onunla vağzala qədər birlikdə getdik. 'We went with him up to the train station.'

- e. *üçün* 'for, to, in order to, since' (after the nominative or the genitive case) indicates a reason, purpose, a state of belonging.
Konsert üçün üç bilet sifariş vermişəm. 'I have ordered three tickets for the concert.'
Eynəyin üçün şüşə alacağam. 'I will buy lenses for your eyeglasses.'
Narahat etdiyim üçün üzr istəyirəm. 'Excuse me for bothering you.'
Qapı açıq olduğu üçün yel otağın içinə əsdi. 'Since the door was open, a breeze blew through the room.'
Xoş xəbər üçün sağ olun. 'Thanks for the good news.'
Bilmək üçün oxumaq lazımdır. 'One needs to read/study in order to be knowledgeable.'
Mən öz fikirlərimi söyləmək üçün buradayam. 'I am here to tell you what I think.'
Yanvar ayı üçün çox nadir olan xoş və ilıq bir hava var idi. 'It was warm and pleasant weather, which was uncommon for the month of January.' (İ. Qasimov-H. Seyidbəyli)
• *üçün* may sometimes be used with certain personal pronouns in the form of *-çün*:
mənimçün 'for me,' *kiminçün* 'for whom,' etc.
Mənimçün taksini sifariş edin. 'Call me a taxi cab.'
Bu kitabları kiminçün gətirdin? 'For whom did you bring these books?'

Class activity: Exercises

- Provide the English equivalents of the following postpositional clauses.
 - yaxşı bir dost kimi,
 - sənin bacın kimi,
 - tanış olmaq üçün,
 - iki günə qədər,
 - Los Angeles üçün,
 - Nadir müəllimlə,
 - təyyarəylə,
 - saat 1-ə qədər,
 - gecikdiyimə görə,
 - direktor gələn kimi.
- Provide the Azerbaijani equivalents of the following prepositional clauses.
 - like a good neighbor,
 - for your father,
 - for me,
 - by car,
 - in order to see,
 - thousands of dogs,
 - with goodness,
 - as a doctor,
 - as far as the third street,
 - like a clean car.

Some postpositions, such as *üçün*, *görə*, etc., are used in formulaic expressions.

Expressions used for asking to be excused or apologizing

bağışlayın	'excuse me'
mümkünsə məni bağışlayın	'forgive me'
sözünüzü kəsdiyim üçün bağışlayın	'forgive me for interrupting'
üzr istəyirəm	'I'm sorry'
gecikdiyimə görə üzr istəyirəm	'I'm sorry for being late'
günah məndədir	'it is my fault'
mən günahkaram	'it is my fault'

Expressions used for thanking or expressing gratitude

Some of these expressions, such as *sağ ol(un)*, have been introduced in preceding units. The following is a list of such expressions.

çox sağ ol(un)	'thank you very much'
təşəkkür	'thanks'
təşəkkür edirəm	'I thank you'
ürəkdən təşəkkür edirəm	'my heartfelt thanks'
... görə çox sağ ol(un)	'thank you for ...'
Köməyinizə görə təşəkkür edirəm.	'Thank you for your help.'
Sizə öz minnətdarlığımı bildirirəm.	'I am grateful to you.'

12. GRAMMAR FOCUS: or sentences

In order to form an 'or' sentence, the words *ya* 'or' *yoxsa* 'or, if not' are used:

<i>ya</i> 'or'	Sizə çay gətirirəm, ya qəhvə? 'Should I bring you tea or coffee?'
	Siz kabab yeyirsiniz, ya toyuq qızartması? 'Are you having kabab or fried chicken?'
	Bakıya təyyarə ilə gedəcəksiniz, ya qatarla? 'Will you go to Baku by plane or by train?'
	Sizin Bakı xoşunuza gəldi, ya Təbriz? 'Did you like Baku or Tabriz?'
	Sizə saat 5-də gəlim, ya 6-da? 'Should I come to your place at 5 o'clock or 6 o'clock?'
	Bu qələmdir, ya qələndir? 'Is this a pen or a pencil?'
	Bu sənin papağındır, ya qardaşının? 'Is this your cap or your brother's?'

yoxsa 'or, if not'

	Bu maşın köhnə modeldir, yoxsa təzə? 'Is this car an old one or a new one?'
	Bu gün hava yaxşıdır, yoxsa yağış yağır? 'Is the weather nice today or is it raining?'
	Yoldaşınız yazıçıdır, yoxsa həkim? 'Is your spouse a writer or a doctor?'
	Qardaşınız işləyir, yoxsa oxuyur? 'Does your brother work or study?'
	Mən sizə gəlim, ya siz bizə? 'Should I come to your place or will you come to mine?'
	Qızınız, yoxsa oğlunuz böyükdür? 'Who is older, your daughter or your son?'

The phrase *yoxsa yox* 'or not' is used after an affirmative statement to form a type of question tag structure:

	Mənimlə danışıcaqsan, yoxsa yox? 'Will you speak to me, or not?'
	Kinoya gedirsən, yoxsa yox? 'Are you going to the movies, or not?'
	Bu çantamı alırsınız, yoxsa yox? 'Are you buying this bag, or not?'

Class activity: Exercise

Complete the following *or* clauses.

1. Bu evdir,
2. Kinoya gedək,
3. İngiliscə bilirsiniz,
4. O, köhnə kitabdır,
5. Bu qadın sənin bacındır,
6. Sarı köynəyi alırsan,
7. Bu şəhər xoşunuza gəldi,
8. Siz Təbrizə gedirsiniz,
9. Bu gün gələcəksiniz,
10. Siz nə içirsiniz, çay

13. GRAMMAR FOCUS: Question words, summary and review

The following is a list of the most commonly used question words in Azerbaijani:

<i>hansı</i>	'which'	<i>nə cür</i>	'what kind'
<i>harada</i>	'where'	<i>nə qədər</i>	'how long, how much'
<i>haralı</i>	'from where'	<i>nə vaxt</i>	'when'
<i>kim</i>	'who'	<i>nə zaman</i>	'when'
<i>necə</i>	'how'	<i>haçan</i>	'when'
<i>neçə</i>	'how many'	<i>nəçi</i>	'what profession'
<i>neçənci</i>	'which one (position)'	<i>niyə</i>	'why'
<i>neçəyə</i>	'how much (money)'	<i>nə üçün</i>	'why'
<i>nə</i>	'what'		

hansı 'which'

Siz hansı ölkədən gəlmisiniz? 'Which country are you from?'

Siz hansı kinoya gedəcəksiniz? 'Which movie are you going to go to?'

Qışda hansı oyunlarla məşğul olursunuz? 'Which sports do you participate during the winter?'

harada 'where'

Harada yaşayırsınız? 'Where do you live?'

Harada qalacaqsınız? 'Where will you stay?'

Atanızın evi haradadır? 'Where is your father's house?'

haralı 'from where'

Siz haralısınız? 'Where are you from?'

Yeni müəllimin haralıdır? 'Where is your new teacher from?'

Bu tələbə haralıdır? 'Where is this student from?'

kim 'who'

Kimdir məni soruşan? 'Who is asking about me?'

Kim bizə gəldi? 'Who came to our home?'

Bu institutun direktoru kimdir? 'Who is the director of this institute?'

necə 'how'

Atanız necədir? 'How is your father?'

İşləriniz necədir? 'How is everything?'

Ünvanı necə yazmaq lazımdır? 'How does one write the address?'

neçə 'how many'

Neçə yaşınız var? 'How old are you?'

Bu fabrikdə neçə adam işləyir? 'How many people are working in this factory?'

Məktəbinizin binası neçə mərtəbəlidir? 'How many stories is your school building?'

neçənci 'which one (position)'

Neçənci sinifdə oxuyursan? 'Which grade are you in?'

Sizin mənziliniz neçənci mərtəbəlidir? 'On which floor is your apartment?'

Neçənci nömrə? 'What number is it?'

neçəyə 'how much (money)'

Paltarın qiyməti neçəyədir? 'How much is this dress?'

Bunu neçəyə aldın? 'For how much did you buy this?'

Ağ köynək neçəyədir? 'How much is the white shirt?'

nə 'what'

Nə istəyirsiniz? 'What do you want?'

Nə gördünüz? 'What did you see?'

Bu nədir? 'What is this?'

nə cür 'what kind'

Nə cür kitab almısan? 'What kind of book have you purchased?'

Nə cür papaq istəyirsiniz? 'What type of cap do you want?'

Bu nə cür parçadan düzəldilib? 'What kind of material has this been made of?'

nə qədər 'how long, how much'

Londonda nə qədər qalacaqsınız? 'How long will you stay in London?'

Onun nə qədər pulu var idi? 'How much money did s/he have?'

nə vaxt 'when,' *nə zaman* 'when,' *haçan* 'when'

Bakıya nə vaxt gələcəklər? 'When will they come to Baku?'

Təyyarə nə vaxt uçur? 'When does the plane take off?'

Qardaşın nə zaman gəldi? 'When did your brother come?'

Məktəblər nə zaman bağlanır? 'When do the schools close?'

Bu kinoya haçan baxdınız? 'When did you see this movie?'

Sizin ad gününüz haçandır? 'When is your birthday?'

nəçi 'what profession'

Siz nəçisiniz? 'What is your profession?'

Qardaşınız nəçidir? 'What is the profession of your brother?'

Amerikalı qonaq nəçidir? 'What is the profession of the American guest?'

niyə 'why,' *nə üçün* 'why'

Dünən niyə gəlmədin? 'Why didn't you come yesterday?'

Telefonda niyə cavab vermədin? 'Why didn't you answer on the phone?'

Nə üçün mənə zəng vurmədin? 'Why didn't you call me?'

Nə üçün bu corabı almaq istəmirsən? 'Why don't you want to buy these socks?'

14. GRAMMAR FOCUS: Verb *to be*, past tense

The word *idi* is used to form the past tense of the verb *to be*. It is a combination of the Azerbaijani verb *ı-* ('to be') and the simple past tense ending *-di*. Personal endings are the same as those used with the simple past tense.

Mən xəstə idim. 'I was sick.'

Dünən harada idiniz? 'Where were you yesterday?'

Əli burada idi. 'Ali was here.'

Dostun çox yorğun idi. 'Your friend was very tired.'

Keçən həftə hava necə idi? 'How was the weather last week?'

Sevil keçən cümə harada idi? 'Where was Sevil last Friday?'

Mən keçən il Belçikada idim. 'Last year I was in Belgium.'

Sizin dayıoğlunuz mənim yaxşı dostum idi. 'Your cousin was a good friend of mine.'

Gözəl bir may axşamı idi. 'It was a nice May evening.'

• *idi* may also be added directly to nouns in the form of *-(y)di*:

Mən xəstəydim. 'I was sick.'

Qardaşın evdəydi. 'Your brother was at home.'

Nazimin iki dəftəri vardı. 'Nazim had two notebooks.'

Qarajda 7 maşın vardı. 2 maşın qaraja qayıtdı və 1 maşın qarajdan çıxdı. Qarajda neçə maşın qaldı? 'There were 7 cars in the garage. Two cars returned to the garage and 1 car left it. How many cars remained in the garage?'

Compare the following two sentences:

1. Mən müəlliməm.

2. Mən müəllim idim.

The **negative** form is obtained in the same manner as in the present tense, namely by using the particle *deyil*. In the negative past, *-di* and appropriate personal endings are added to *deyil*:

Mən xəstə deyildim. 'I was not sick.'

Qardaşın evdə deyildi. 'Your brother was not at home.'

Dostun yorğun deyildi. 'Your friend was not tired.'

Üçüncü gün konsert yox idi. 'There was no concert on Wednesday.'

Compare the following two sentences:

1. Mən fəhlə deyiləm.

2. Mən fəhlə deyildim.

15. PRONUNCIATION: Pronunciation of two consecutive vowels

There are no native Azerbaijani words that have two consecutive vowels except compound words such as *istiot* 'pepper.' In other words, all existing words with two consecutive vowels are loan-words. Since it is difficult for an Azerbaijani native speaker to pronounce two consecutive vowels in one word, the following phonological changes usually take place in the *pronunciation only* of the word:

a. One of the vowels is lengthened and the other is dropped:

inşaat [inşa:t] 'construction,' maaş [ma:ş] 'salary,' müalicə [ma:licə] 'cure,' müasir [ma:sir] 'contemporary,' müəllim [mə:llim] 'teacher,' səadət [sa:dət] 'happiness,' təəssüf [ta:ssif] 'regret.'

b. A 'y' is added between the two vowels and this sometimes also causes a change in sound:

ailə [ayilə] 'family,' akvarium [akvariyyum] 'aquarium,' ateist [ateyist] 'atheist,' daima [dayıma] 'always,' məişət [məyişət] 'life,' müdafiə [müda:fiyə] 'defense,' təbiət [təbiyət] 'nature,' zəif [zəyif] 'weak.'

Compare: feodal [fiyadal] 'feudal,' material [materyal] 'material,' okean [okiyan] 'ocean,' pioner [piyaner] 'pioneer,' sosialist [sosyalist] 'socialist,' teatr [tiyat] 'theater.'

Atalar sözü

Beşikdən qəbrəcən elm öyrən.

Dəvəni toya çağırıldı, ya su daşımağa, ya odun.

Gülmə qonşuna, gələr başına.

Tək əldən səs çıxmaz.

Bir güllə bahar olmaz.

Class activity: Game (Charades)

The class is divided into two groups. Each group prepares a list of five nouns. A student from one group goes to the blackboard. The other group gives him/her the nouns in their list and s/he tries to draw each noun on the board. Other students from the same group try to guess the Azerbaijani word for each noun.

16. TEXTS FOR READING

1

Dostumun təzə mənzili var. Mən dostumun mənzilini görməyə gedirəm. O mənə təzə mənzilini göstərir.

Solmaz: Nazim, yeni mənzilim çox yaxşıdır, otaqlarım genişdir. Bu, vanna otağıdır. O mətbəxdir. Orada isti və soyuq su var. Bu, mənim otağımdır. Burada stol və şkaf var. Bura isə mənim iş otağımdır. Ora qonaq otağıdır.

Nazim: Qonaq otağın çox qəşəngdir, pəncərələri böyükdür.

Solmaz: Yataq otağımız işıqlıdır. Mən mənzilimin rahatlığından çox razıyam.

Nazim: Mebeliniz təzədirmi?

Solmaz: Bəli, lap təzədir.

Nazim: Uşaq otağın varmı?

Solmaz: Bəli, Nazim, uşaq otağım var. Orada uşaqlarım oynayır.

Nazim: Solmaz, səni təbrik edirəm. Yeni mənzilin həqiqətən çox yaxşıdır.

2

Nizami Gəncəvi

Azərbaycanın böyük şairi, alimi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvi görkəmli bir sənətkardır. Onun adı İlyas, atasının adı Yusifdir. Nizami 1141-ci ildə Azərbaycanın qədim elm və mədəniyyət mərkəzi olan Gəncədə şəhərində anadan olmuşdur. Bütün həyatını Gəncədə keçirmişdir. Hazırda elə bir mədəni xalq yoxdur ki, Nizamini tanımasın. Nizaminin çoxlu lirik şeirləri, qəzəlləri və beş böyük poeması var: 'Sirlər xəzinəsi,' 'Xosrov və Şirin,' 'Leyli və Məcnun,' 'Yeddi Gözəl,' 'İskəndərnamə.' Bu poemalar birlikdə 'Xəmsə' (beşlik) adlanır. Onun əsərləri dünyanın bir sıra dillərinə tərcümə olunmuşdur. Nizami humanist bir şairdir. O, əsərlərində yaxşılıq, dostluq, ədalət, biliyi, elmi təbliğ edir. Böyük şairimiz 1209-cu ildə Gəncədə vəfat etmişdir.

3

A: Haralısınız?

B: Bakıdanam.

A: İndi harada yaşayırsınız?

B: Hal-hazırda Bakıda oluram.

A: Yanınızdakı kimdir?

B: O mənim dostumdur.

A: Bəs o haralıdır?

B: Londondandır.

A: Milliyyəti nədir?

B: İngilisdür. Siz ingiliscə bilirsiniz?

A: Yox, bilmirəm. Mənim ana dilim alman dilidir. Sizin ana diliniz nədir?

B: Mənim ana dilim Azərbaycan dilidir.

4

* Əн бəјүк картоф 1943-чү илдə Украјнада јетишмишдир. Бир картофун чəкиси 6 килограм 500 грам олмушдур.

* Əн һүндүр адам түрк кəндлиси олмушдур. Оуну боју 2 метр 95 сантиметр имиш.

* Əн чох сими олан мусиги алəти ројалдыр. Ројалын 224 сими вардыр.

* Əн јүнкүл ағач тозағачыдыр.

* Əн гəдим Азəрбајчан чап китабы "гануни-чəдид" адланыр. О, 1780-чи илдə Петербургда нəшр едилмишдир.

* Əн узун чүмлə Колумбија Университетинин (АВШ) иллик фəалијјəти һаггындакы һесабатда ишлənмишдир. Бу чүмлəдə 1743 сөз, 125 веркүл вə нөгтəли веркүл вардыр. Чүмлə чап олунмуш алты сəһифədə јерлəшмишдир.

17. EXERCISES

1. You would like to go to the main train station in Baku. Get directions from your friend.

2. Discuss today's and yesterday's weather with your friend.

3. Answer the following questions.

1. Muzey haradadır?

2. Muzeyə necə getmək olar?

3. Ən yaxın avtobus dayanacağı haradadır?

4. Tarix muzeyi harada yerləşir?

5. Bu avtobus haraya gedir?

6. Çıxaqo buradan uzaqdırımı?

7. Buradan San Fransiskoya neçə kilometrdir?

8. Bu gün hava yaxşıdır?

9. Bu gün hava necə olacaq?

10. Dünən hava günəşli idi?

4. Negate the following sentences.

1. Bu gün hava yaxşıdır.

2. Mənim atam Los Angelesdə yaşayır.

3. Siz bu kitabı çox bəyəndiniz.

4. Mənə bax!

5. Bu köynək mənim çox xoşuma gəldi.

6. Dünən çox xəstə idim.

7. Bu xanım çox yaxşı mahnı oxuyur.

8. Mənim iki itim, iki də pişiyim var.

9. Mən həkiməm, xəstəxanada işləyirəm.

10. Bakı yayda çox gözəldir.

5. Translate into Azerbaijani.

I want to go to a museum today. The History Museum is close to the railway station. I am going there by subway. My brother lives near the railway station. His apartment is downtown. He is also going to the museum with me. His apartment is not far from the museum. The museum is on Fuzuli Street. It is on the right hand side of the street. The street is very long. There are many shops, houses and big buildings on that street. Today the weather is very nice. It is twenty degrees now. What will the weather be like tomorrow? I do not know.

6. Translate into English.

Kinoteatr haradadır? Kinoteatr Nizami küçesindədir. Nizami küçəsi haradadır? Nizami küçəsi şəhərin mərkəzindədir. Oraya necə getmək olar? Oraya 8 nömrəli avtobus ilə getmək olar. Mən bu gün muzeyə gedirəm. Muzeydə təzə sərgi var. O sərgini görmək istəyirəm. Siz də mənimlə muzeyə gəlersiniz? Yox, mən bu gün çox məşğulam. Bu gün hava necədir? Bu gün hava lap yaxşıdır. Mən parka gedirəm. Ən yaxın park haradadır? Muzeyin arxasında balaca bir park var. Mən o parkı sevmirəm. Burada ondan başqa park varmı? Bəli, Nizami parkı buraya yaxındır. Oraya necə getmək olar? Oraya trolleybus ilə getmək olar.

7. Form sentences using the following adjectives in the comparative and the superlative conditions.

gözəl
maraqlı
ağıllı
pis
çalışqan
təzə
çətin
uzaq

8. Write ten questions using different question words.

9. Answer the questions below about your city or neighborhood in the following manner:

Bəli, var.

Xeyr, yoxdur.

Bəli, küçəsində var.

1. Bu küçədə restoran varmı?

.....

2. Buralarda metro stansiyası var?

.....

3. Avtobus dayanacağı muzeyin qabağındadır?

.....

4. Bu şəhərdə muzey varmı?

.....

5. Buralarda yaxşı bir kitab mağazası var?

.....

6. Buraya yaxın xəstəxana var?

.....

7. Bu şəhərdə xalça muzeyi varmı?

.....

8. Şəhərin mərkəzində bank var?

.....

9. Bu şəhərdə Amerika səfirliyi varmı?

.....

10. Buraya yaxın kilsə varmı?

.....

18. VOCABULARY

<i>adlan-</i>	to be called
<i>aeroport</i>	airport
<i>ağır</i>	heavy
<i>axır</i>	end
<i>axırında</i>	at the end
<i>axtar-</i>	to look for
<i>akvarium</i>	aquarium
<i>alət</i>	instrument
<i>alt</i>	lower part
<i>altında</i>	under, beneath
<i>apar-</i>	to take to, lead
<i>ara</i>	space in between
<i>arasında</i>	between, among
<i>arabir</i>	occasionally
<i>aran</i>	lowland
<i>arxa</i>	back, rear
<i>arxasında</i>	behind
<i>asan</i>	easy
<i>ateist</i>	atheist
<i>avtomobil</i>	car

<i>bahar</i>	spring
<i>baqaj</i>	baggage
<i>bayır</i>	outside
<i>bayırında</i>	outside
<i>bağlı</i>	closed
<i>beşik</i>	cradle
<i>beynəlxalq</i>	international
<i>bərk</i>	hard
<i>bəzi</i>	some
<i>bıçaq</i>	knife
<i>birlik</i>	union
<i>boş</i>	empty, vacant
<i>boy</i>	height
<i>bulud</i>	cloud
<i>buludlu</i>	cloudy

<i>can</i>	dear
<i>cədid</i>	new
<i>cənub</i>	south
<i>cümlə</i>	sentence

<i>çalışqan</i>	hard-working
<i>çanta</i>	bag
<i>çap</i>	printing
<i>çap olun-</i>	to be printed
<i>çəki</i>	weight
<i>çirkin</i>	ugly

<i>daha</i>	more
<i>daima</i>	always
<i>dar</i>	narrow

<i>daşı-</i>	to carry
<i>-dək</i>	until, as far as
<i>dəmiryol vağzalı</i>	railway station
<i>dərəcə</i>	degree
<i>dəvə</i>	camel
<i>dəyməz</i>	you are welcome
<i>diş</i>	tooth
<i>dramaturq</i>	playwright
<i>düş-</i>	to get off
<i>düz</i>	straight

<i>eynək</i>	glasses
<i>ədalət</i>	justice
<i>əks</i>	opposite
<i>əl çantası</i>	handbag
<i>əyləş-</i>	to sit
<i>əziz</i>	dear, precious

<i>fəaliyyət</i>	activity
<i>fırtına</i>	storm
<i>fırtınalı</i>	stormy

<i>gecik-</i>	to be late
<i>gətir-</i>	to bring
<i>görə</i>	for, because
<i>görün-</i>	to appear
<i>güclü</i>	strong
<i>günah</i>	fault, sin
<i>günahkar</i>	faulty, culprit
<i>günəş</i>	sun
<i>günəşli</i>	sunny

<i>haqqında</i>	about
<i>hal-hazırda</i>	at present
<i>hazır</i>	ready
<i>hesabat</i>	account
<i>həqiqətən</i>	really
<i>hərərət</i>	temperature
<i>həyat</i>	life
<i>humanist</i>	humanist

<i>xarabə/ol-</i>	to break down
<i>xatirə</i>	memento
<i>xəritə</i>	map
<i>xəstə</i>	sick
<i>xəzinə</i>	treasure

<i>iç</i>	inside, interior
<i>içində</i>	inside

<i>içerisində</i>	inside
<i>ılıq</i>	warm
<i>illik</i>	yearly
<i>inşaat</i>	construction
<i>işlən-</i>	to be used
<i>irəli</i>	forward

<i>kabab</i>	kabab
<i>kartof</i>	potato
<i>kasıb</i>	poor
<i>keç-</i>	to move
<i>keçir-</i>	to pass
<i>kənar</i>	edge
<i>kəndli</i>	villager
<i>kifir</i>	ugly
<i>kilometr</i>	kilometer
<i>kilsə</i>	church
<i>kök</i>	fat
<i>küləkli</i>	windy

<i>qabaq</i>	front
<i>qabağında</i>	in front of
<i>qanun</i>	law
<i>qar</i>	snow
<i>qarlı</i>	snowy
<i>qarşı</i>	opposite, the front
<i>qarşısında</i>	in front of, opposite
<i>qəbr</i>	grave
<i>qədər</i>	as far as
<i>qəzəl</i>	a type of poetry
<i>qısa</i>	short
<i>qızartma</i>	roast, roasted
<i>qoca</i>	old (for people)
<i>qulluq</i>	service

<i>matç</i>	match, game
<i>metr</i>	meter
<i>meydan</i>	square
<i>mədəni</i>	cultured
<i>məişət</i>	life
<i>məlum ol-</i>	to be known
<i>məlumat</i>	information
<i>məscid</i>	mosque
<i>min-</i>	to get on
<i>minnətdarlıq</i>	gratitude
<i>müalicə</i>	cure
<i>müasir</i>	contemporary
<i>müdafiə</i>	defense
<i>müğənni</i>	singer
<i>mütəfəkkir</i>	thinker

<i>nadir</i>	uncommon
--------------	----------

<i>neçənçi</i>	which one (position)
<i>nə cür</i>	what kind (of)
<i>nəşr edil-</i>	to be published
<i>nöqtəli vergül</i>	semi colon
<i>növbəti</i>	next

<i>orta</i>	middle, central
<i>ortasında</i>	in the middle of
<i>otaq</i>	room

<i>ön</i>	front
<i>önündə</i>	in front of, before
<i>ötür-</i>	to pass

<i>parça</i>	material, fabric
<i>parılda-</i>	to twinkle
<i>pioner</i>	pioneer
<i>polis idarəsi</i>	police station
<i>portfel</i>	briefcase
<i>prospekt</i>	avenue

<i>razı</i>	pleased, satisfied
<i>rəfiqə</i>	(lady)-friend
<i>rəhmətə get-</i>	to pass away
<i>royal</i>	piano
<i>rütubətli</i>	damp, wet

<i>sağ</i>	right (X left)
<i>santimetr</i>	centimeter
<i>sevinc</i>	joy
<i>sel</i>	flood
<i>səadət</i>	happiness
<i>səfirlik</i>	embassy
<i>səhifə</i>	page
<i>sifariş ver-</i>	to order
<i>sim</i>	string
<i>sinoptik</i>	synoptic
<i>sol</i>	left
<i>son</i>	end
<i>sonuncu</i>	last
<i>soy-</i>	to rob
<i>sözünü kəs-</i>	to interrupt
<i>sürücü vəsiqəsi</i>	driving license

<i>şaxta</i>	frost, bitter cold
<i>şair</i>	poet
<i>şərq</i>	east
<i>şimal</i>	north
<i>şimşək çax-</i>	to strike (lightning)
<i>şüşə</i>	glass, lens

<i>tez</i>	fast
------------	------

<i>təbiət</i>	nature
<i>təbliğ et-</i>	to advocate
<i>təbrik et-</i>	to congratulate
<i>təəccüblən-</i>	to be surprised
<i>tənbəl</i>	lazy
<i>tərcümə olun-</i>	to be translated
<i>tərifnamə</i>	honor certificate
<i>tərəf</i>	direction
<i>tozağacı</i>	birch
<i>tökül-</i>	to drip
<i>trolleybus</i>	trolley bus
<i>uca</i>	high, tall
<i>uzun</i>	long, tall
<i>ürəkdən</i>	heartfelt
<i>üstündə</i>	on, on top of
<i>üzr istə-</i>	to be sorry
<i>vağzal</i>	(railway) station
<i>vanna otağı</i>	bathroom
<i>varlı</i>	rich
<i>vergül</i>	comma

yağmurlu

<i>vəfat et-</i>	to pass away
<i>yağ</i>	fat, oil
<i>yağ-</i>	to fall (rain, snow)
<i>yağış</i>	rain
<i>yağmur</i>	rain
<i>yağmurlu</i>	rainy
<i>yaman</i>	very much
<i>yanında</i>	next to, near, by
<i>yarımada</i>	peninsula
<i>yazılı</i>	written
<i>yavaş</i>	slow
<i>yekə</i>	big
<i>yel</i>	wind
<i>yer</i>	place, seat
<i>yetiş-</i>	to grow
<i>yola düş-</i>	to set out
<i>yorğun</i>	tired
<i>yoxsa</i>	or, if not
<i>yumşaq</i>	soft, mild
<i>zoopark</i>	zoo

qarlı

19. AUDIO DRILLS

1. Please replace the words italicized with the ones provided in parentheses.

Teatr harada yerləşir?

- (movie theater)
- (Institute of Foreign Languages)
- (Absheron Hotel)
- (Azadlıq Square)
- (American Embassy)

Muzey haradadır?

- (hotel)
- (Nizami Street)
- (Carpet Museum)
- (police station)
- (post office)

Buraya yaxın *xəstəxana* varmı?

- (pharmacy)
- (restaurant)
- (book store)
- (bank)
- (subway station)

Kilsəyə necə getmək olar?

- (University)
- (Zoo)
- (Railway station)
- (Taxi stop)
- (İstiqlaliyyat Street)

2. Use the information provided and give directions for each of the following questions.

Avtobus dayanacağı haradadır?

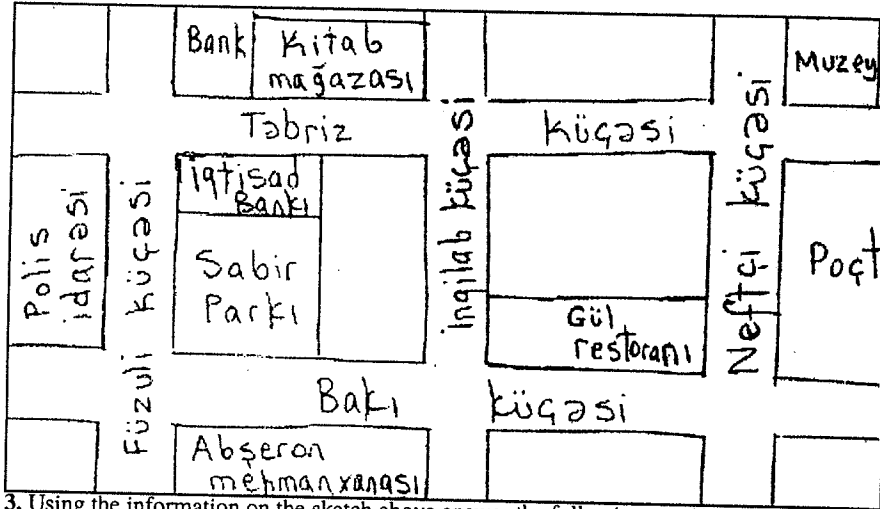
- (Behind the museum.)
- (On Nizami Street.)
- (In front of Baku Restaurant.)
- (On Azadlıq Square.)
- (Next to the bank.)

Kitab mağazası harada yerləşir?

- (On the third floor.)
- (In that building.)
- (On Babayev Street.)
- (Next to the pharmacy.)
- (On the left side of the street.)

Azadlıq meydanına necə getmək olar?

- (Go straight ahead.)
- (Turn right.)
- (Turn left.)
- (Go in the opposite direction.)

3. Using the information on the sketch above answer the following questions.

1. Polis idarəsi haradadır?
2. Sabir parkı haradadır?
3. İqtisad bankı haradadır?
4. Gül restoranı harada yerləşir?
5. Poçt haradadır?
6. Muzey haradadır?
7. Abşeron mehmanxanası hansı küçədədir?
8. Kitap mağazası hansı küçədədir?
9. İnqilab küçəsində restoran var?
10. Füzuli küçəsində neçə bank var?

4. a. Disagree with the following statements using the word *amma*.
Example: Mən dünən kinoteatra getdim. *Amma mən getmədim.*

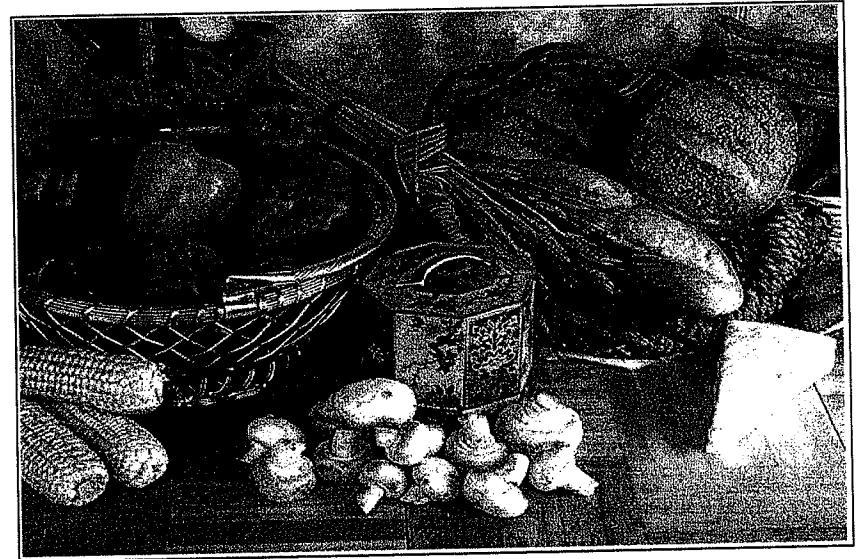
1. Mən alma xoşlayıram.
2. Mənim iki maşınım var.
3. Mənim köynəyim yaşıldır.
4. Mən Bakıda yaşayıram.
5. Mənim mənzilim Füzuli küçəsindədir.

b. Agree with the following statements using the particle *da* (*da*, *də*).

6. Tanış olmağımıza çox şadam.
7. Mən çay içirəm.
8. Mən şəhərin mərkəzində yaşayıram.
9. Mən bu gün Lənkərana gedirəm.
10. Mən universitetə metro ilə gəldim.

UNIT 8

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Food • Restaurants • Azerbaijani cuisine 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordering a meal • Expressing thanks • Making requests • Stating purpose 	<ul style="list-style-type: none"> • Counting words • The definite future tense • Imperative, review and recap • <i>-maq üçün</i> • The relative suffix <i>ki</i> • Simple verbs, derivative verbs, compound verbs • Pronunciation of voiced final stops

Food

1. CONVERSATION: Nə içmək istəyirsiniz?

- A: Salam!
B: Salam, buyurun, keçin içəri.
A: Çox sağ olun. Pəncərənin yanındakı stol boşdurmu?
B: Bəli, keçin əyləşin. Menyü stolun üstündədir.
A: Çox sağ olun.
-
- A: Zəhmət olmasa, mənə balıq şorbası və salat gətirin.
B: Nə içmək istəyirsiniz?
A: Alkoqolsuz içkilərdən nəyiniz var?
B: Alma şirəsi, çay, qəhvə və mineral su var.
A: Mənə bir stəkan çay gətirin.
-
- A: Zəhmət olmasa, hesabı gətirin.
B: Buyurun.
A: Çox sağ olun.

Supplementary vocabulary

kafe	'coffee-shop'	restoran	'restaurant'
menyu	'menu'	ofisiant	'waiter'
xörək	'food'	yemək	'dish'
içki	'drink'	şirniyyat	'dessert'
çay	'tea'	qəhvə	'coffee'
duz	'salt'	istiot	'pepper'
plov	'rice (cooked)'	fincan	'cup'
bıçaq	'knife'	boşqab	'plate'
qaşığı	'spoon'	çəngəl	'fork'
salfet	'napkin'	sifariş et-/ver-	'to order'
səhər yeməyi	'breakfast'	qəlyanaltı	'lunch'
nahar	'dinner'	şam	'supper'

Class activity: Conversation and substitution drills

- A: Nə istəyirsiniz?
B: Zəhmət olmasa, mənə *balıq şorbası* gətirin.
(salat)
(kabab)
- A: Nə içmək istəyirsiniz?
B: Mənə bir stəkan *çay* gətirin.
(coffee)
(water)

2. CONVERSATION: Mən möhkəm acmışam

- A: Mən möhkəm/bərk acmışam.
B: Mən də.
A: Bizə iki nəfərlik stol lazımdır.
Waiter: Buyurun, əyləşin. Nə arzulayırsınız?
A: Bizə nə məsləhət görürsünüz?
Waiter: Bu gün gözəl balıq və kababımız var.
A: Şorba varmı?
Waiter: Bağışlayın, şorbamız yoxdur.
A: Mən balıq ilə salat yeyəcəyəm.
B: Mənə kabab gətirin.
Waiter: Nə içmək istəyirsiniz?
B: Mənə bir şüşə pivə gətirin.
A: Mənə ağ şərab.
Waiter: Qəhvə istəyirsiniz?
A: Mən istəmirəm.
B: Mən də istəmirəm.
-
- A: Ofisiant, hesabı gətirin.
- 'I am very hungry.'
'Me too.'
'We need a table for two.'
'Welcome, please be seated. What would you like to have?'
'What would you recommend?'
'Our fish and kabab are good today.'
'Do you have any soup?'
'Sorry. We don't have any soup.'
'I'll have fish and salad.'
'Bring me some kabab.'
'What would you like to drink?'
'I'll have a bottle of beer.'
'White wine for me.'
'Would you like coffee?'
'I don't want (any).'
'I don't want (any) either.'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
A: Buralarda *restoran* varmı?
(canteen)
(cafeteria)
B: Bəli, *restoran* var.
2.
A: Nə *yemək* istəyirsiniz?
(drink)
B: Mən *qəhvə* istəyirəm.
(two bottles of beer)
(tea with lemon)
(a cup of tea)
- 'Is there a *restaurant* around here?'
'What would you like *to eat*?'
'I'd like *coffee*.'

3.
A: *Balıq* istəyirsinizmi?
(chicken) 'Would you like some fish?'
B: *Bəli, istəyirəm.*
(No, thank you). 'Yes(, please).'
4.
A: *Balıq* istəyirsiniz, yoxsa toyuq?
B: *Mən balıq* istəyirəm.
(chicken) 'Would you like fish or chicken?'
'I'd like some fish.'
5.
Bir az *qənd* istəyirsinizmi?
(milk)
(salt)
(pepper)
(bread) 'Would you like some sugar?'
6.
Bu yemək çox *ləzzətlidir.*
(hot =warm)
(salty)
(cold) 'This food is very delicious.'

Useful phrases and questions

- Şirələrdən nə içəcəksiniz? 'What kind of juice would you like to drink?'
Xörəklərdən nə sifariş verəcəksiniz? 'What would you like to order?'
Kifayətdir/Bəsdir, sağ olun. 'That's enough, thank you.'
Mən pəhriz saxlayıram. 'I'm on a diet.'
Milli xörəkləriniz hansılardır? 'What are your national dishes?'
Sizin sağlığınıza! 'To your health/cheers!'
tünd qəhvə 'strong coffee'

3. COUNTING WORDS

There are various counting words in Azerbaijani. *Dənə* 'item, piece' is a common one used with countable nouns. Similarly, *kilo* and *litr* have general use. All others have a more specific usage. A list of the most frequently used counting words is given below.

iki *kilo* alma/qənd/kartof/qoyun ətə 'two kilograms of apples/sugar/potatoes/mutton'
bir *litr* süd/ayran 'a liter of milk/yogurt drink'
üç *dənə* yumurta/karandaş 'three eggs/pencils'
bir *butulkal/şüşə* araq/pivə/şərab/süd/qaymaq 'a bottle of vodka/beer/wine/milk/cream'
bir *stəkan* çay/su 'a cup of tea/water'
iki *fincan* qəhvə 'two cups of coffee'
bir *paçka* siqaret/çay 'a pack of cigarettes/ a box of tea'
üç *quu* kraker/konfet 'three boxes of crackers/candies'
bir *banka* mürəbbə/qatıq/pivə 'a jar of preserves/yogurt/beer'
bir *cüt* corab/ayaqqabı/çəkmə 'a pair of socks/shoes/boots'
bir *dəstə* gül 'a bunch of flowers'

4. THE AZERBAIJANI CUISINE

The Azerbaijani cuisine has several elements in common with the cuisines of neighboring peoples such as Turks, Georgians, Russians, and Iranians. Azerbaijani food is diverse, delicious and healthy, as it reflects Azerbaijan's long history and rich culture. Fresh fruit and vegetables are available year-round and are consumed extensively in Azerbaijan. Azerbaijani cuisine is quite balanced and meat is present in nearly every meal except breakfast. Fish from the Caspian Sea is an integral part of the Azerbaijani diet.

Tea, lavash bread, cheese, butter and eggs are the main constituents of an Azerbaijani breakfast. A well-rounded selection of food is prepared both for lunch and dinner, often starting with a rich soup. Soup is followed by a meat/poultry/fish dish, usually with *plov* 'rice,' which is considered the most important national food. *Plov* may be prepared with meat (mostly mutton) as well as with dried fruits and nuts (dried apricots, sour cherries, raisins, prunes, chestnuts, pine nuts) or vegetables (carrots, leeks, cilantro, dill weeds, green beans). A dessert, usually accompanied by tea, ends the meal. World famous Azerbaijani *kiürü* 'sturgeon caviar' comes from the Caspian Sea and is very delicious. Yogurt is consumed widely and is usually associated with a long and healthy life.

The most popular beverage is tea, which may be consumed at any time of the day. Tea is also the sign of Azerbaijani hospitality as it is offered to one's guests. Alcoholic beverages are served at parties, vodka being the most popular. Since independence, many new restaurants and *dönərkabab* 'gyro' stands have opened in Baku, where local as well as international food is available. In addition to *plov*, the following are the most popular dishes of Azerbaijan: *düşbərə* 'Azerbaijani meat dumplings in a heavy soup,' *lüləkabab* 'spiced ground meat barbecued on skewers,' *piti* 'a pea-soup with meat,' and *yarpaqdolması* 'stuffed grape leaves.'

Supplementary vocabulary

Vegetables

tərəvəz	'vegetable'	kartof	'potato'
sarımsaq	'garlic'	kök	'carrot'
lobya	'beans'	xiyar	'cucumber'
badımcan	'eggplant'	ispanaq	'spinach'
soğan	'onion'	kahı	'lettuce'
kələm	'cabbage'	pomidor	'tomato'

Fruit

alma	'apple'	portağal	'orange'
ərik	'apricot'	şaftalı	'peach'
banan	'banana'	armud	'pear'
albalı	'cherry'	ananas	'pineapple'
əncir	'fig'	gavalı	'plum'
meyvə	'fruit'	nar	'pomegranate'
üzüm	'grape'	heyva	'quince'
limon	'lemon'	çiyələk	'strawberry'
qovun	'melon'	qarpız	'watermelon'

Beverages

alma şirəsi	'apple juice'	süd	'milk'
pivə	'beer'	mineral su	'mineral water'
şampan	'champagne'	çaxır, şərab	'wine'
konyak	'cognac'	çay	'tea'
üzüm şirəsi	'grape juice'	tomat şirəsi	'tomato juice'

buzlu su	'iced water'
şirə	'juice'
limonad	'lemonade'

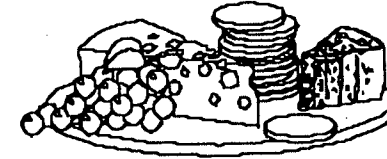
araq	'vodka'
su	'water'
alkoqolsuz içkilər	'non-alcoholic drinks'

Desserts

kakao	'cocoa'
pirojna	'cake'
çərəz	'dessert'
meyvə salati	'fruit salad'

bal	'honey'
dondurma	'ice cream'
jelə	'jelly'
peçenye	'cookie'

Meat

mal əti	'beef'
bifşteks	'beef-steak'
toyuq	'chicken'
kotlet	'cutlet'

quzu əti	'lamb'
ət	'meat'
qoyun əti	'mutton'
sosiska, kolbasa	'sausage'

Class activity: Exercise

Prepare a list of fruit and vegetables you want to buy from the supermarket in Azerbaijani.

Class activity: Substitution drills

Mənə bir kilo *pomidor* çəkin.
(peach)

Armudun kilosunu neçəyədir?
(Grape)

5. READING

Mənə bir sevgili qonaq gələcək.
Gələcək, bilmirəm haçan gələcək.
Gələcəkdir babam mənim yanıma,
Baxacaq allı-güllü bostanıma.

Gəzəcəkdir qədəm-qədəm bağımı,
Görəcəkdir üzümlü çardağıma.
Dərəcə, dadlı meyvələr yeyəcə,ğ,
Mənə min dəfə sağ ol deyəcə.
Abbas Səhhət

6. GRAMMAR FOCUS: The definite future tense

The definite future tense indicates a future action that will definitely take place.
The following set of personal suffixes are used with the definite future tense endings:

	Singular	Plural
First person	-am, -əm	-ıq, -ik
Second person	-san, -sən	-sınız, -siniz
Third person	(-dır), (-dir)	-lər, -lər

Important note: -q and -k at the end of the definite future tense suffix change to -ğ-, and -y- respectively when they fall between two vowels in the first person singular and plural forms: *alacağam, gələcəyəm, yazacağam, görəcəyəm* etc.

Affirmative

'I will go,' 'you will work,' 'she will stay,' etc.

The suffixes for the definite future tense are: **-(y)AcAq:**

after verbs that end in consonants: *-acaq, -əcə*

after verbs that end in vowels: *-yacaq, -yəcə*

	Singular	Plural		
	mən	yaz + <i>acaq</i> + <i>am</i>	'I will write'	
	sən	yaz + <i>acaq</i> + <i>san</i>	'you will write'	
	o	yaz + <i>acaq</i> + (<i>dir</i>)	's/he will write'	
Plural	biz	yaz + <i>acaq</i> + <i>ıq</i>	'we will write'	
	siz	yaz + <i>acaq</i> + <i>sınız</i>	'you will write'	
	onlar	yaz + <i>acaq</i> + <i>lar</i>	'they will write'	
	<i>bax-</i> 'to look at'	<i>ver-</i> 'to give'	<i>oxu-</i> 'to read'	<i>gör-</i> 'to see'
mən	baxacağam	verəcəyəm	oxuyacağam	görəcəyəm
sən	baxacaqsan	verəcəksən	oxuyacaqsan	görəcəksən
o	baxacaq(dır)	verəcək(dir)	oxuyacaq(dır)	görəcək(dir)
biz	baxacağıq	verəcəyik	oxuyacağıq	görəcəyik
siz	baxacaqsınız	verəcəksiniz	oxuyacaqsınız	görəcəksiniz
onlar	baxacaqlar	verəcəklər	oxuyacaqlar	görəcəklər

Mən bir şüşə portaqal şirəsi alacağam. 'I will buy a bottle of orange juice.'

Mən Çikaqoda bir həftə qalacağam. 'I will stay in Chicago for a week.'

Siz gözəl və maraqlı yerlər görəcəksiniz. 'You will see beautiful and interesting places.'

Sabah hava günəşli olacaq. 'The weather will be sunny tomorrow.'

Aynur bacısına kömək edəcə. 'Aynur will help her sister.'

Nadir də bu il bizim məktəbimizdə oxuyacaq. 'Nadir will also attend our school this year.'

Müəllim nə vaxt Bakıya qayıdacaq? 'When will the teacher return to Baku?'

Sən məni dəli eləyəcəksən. 'You will drive me crazy.'

Böyük bacım günortadan sonra bizə bir kitab oxuyacaq. 'My older sister will read us a book in the afternoon.'

Mən universiteti qurtarandan sonra tarix müəllimi olacağam. 'I will be a history teacher after graduating from the university.'

Class activity: Exercises

1. Conjugate the verbs below in the definite future tense affirmative.

1. anlat-, 2. bəyən-, 3. çağır-, 4. çal-, 5. dər-, 6. gətir-, 7. gözlə-, 8. xoşla-, 9. qayıt-, 10. pəhriz saxla-

2. Put the following verbs in the definite future tense affirmative for the persons indicated.

1. dur- (I) 6. dayan- (you/pl.)
2. ödə- (he) 7. narahat et- (they)
3. salam ver- (she) 8. təkrar et- (it)
4. şəkil çək- (we) 9. gəz- (we)
5. keç- (you/sg.) 10. bağlan- (it)

Class activity: Transformation exercise

Transform the simple past tense endings in the following text into the definite future tense and make other necessary changes.

Mən keçən il Bakıya getdim və orada iki ay qaldım. Bakının görməli yerlərinin hamısını gözdüm. Qız qalasına və İçəri şəhərə getdim. Xalça muzeyini, Nizami ədəbiyyat muzeyini və Şəkil qalereyasını gördüm. Azərbaycan xörəklərini yedim. Bakını çox bəyəndim.

Negative

To obtain the negative form the suffixes, *-ma, -mə* are inserted between the verb stem and the definite future suffix:

Yazmayacağam 'I will definitely not write.'

Baxmayacaq 'S/he will definitely not look.'

Mən sizin üçün siqaret almayacağam. 'I will not buy cigarettes for you.'

Müğənni başqa mahnı oxumayacaq. 'The singer will not sing another song.'

Bu axşam konsertə heyf ki, mən gedə bilməyəcəyəm. 'It is a pity that I will not be able to go to the concert tonight.'

Class activity: Exercise

Give the Azerbaijani equivalents of the verbs below in the definite future tense negative for the persons indicated.

1. to write (I) 6. to drink (you/pl.)
2. to see (he) 7. to go (they)
3. to read (she) 8. to begin (it)
4. to sleep (we) 9. to meet (we)
5. to eat (you/sg.) 10. to open (it)

Question

To produce the question form in the definite future tense without using a question word, either the question particle *-mi* is attached at the end of a definite future tense statement or a rising intonation is used without the question suffix.

Baxacaqsanmı? 'Will you look?'

Yazacaqsınız? 'Will you write?'

Atan icazə verəcəkmı? 'Will your father permit?'

Sabah saat neçədə yuxudan duracaqsınız? 'At what time will you wake up tomorrow?'

Biz teatra nə vaxt gedəcəyik? 'When shall we go to the theater?'

Sizcə, biz qatara vaxtında çatacağıqmı? 'Do you think we will catch the train?'

Bir də nə vaxt görüşəcəyik? 'When shall we meet again?'

Negative question

The question particle *-mI* is added to the end of negative forms to produce a negative question in the definite future tense. A rising question intonation may replace the question particle for the same purpose:

Baxmayacaqlarmı? 'Won't they look?'

Danışmayacaq? 'Won't s/he speak?'

Bu yay Londona getməyəcəksinizmi? 'Will you not go to London this summer?'

7. GRAMMAR FOCUS: Imperative, review and recap

In Unit 3, the second person singular and plural forms of the imperative, indicating a command or polite request, were introduced. In this unit the first and third person singular and plural forms of the imperative will be discussed. These usually indicate a desire on the part of the speaker and are often rendered into English as 'let me...', 'let him/her ...', and 'may ...'. Unlike regular tenses which use separate sets of endings (one marking the tense and the other marking the person), imperative suffixes indicate both mood and person. Thus the following imperative endings come *directly after* the verb:

Singular	First person	-(y)ım, -(y)im, -(y)um, -(y)üm
	Second person	Ø
	Third person	-sın, -sin, -sun, -sün
Plural	First person	-(y)aq, -(y)ək
	Second person	-(y)ın, -(y)in, -(y)un, -(y)ün
	Third person	-sınlar, -sinlər, -sunlar, -sünlər

verim 'let me give,' *oxuyun* 'read (it),' *yesin* 'let him/her eat,' *yazaq* 'let us write,' *gəlsinlər* 'let them come,' etc.

İcazə verin sizə özümü təqdim edim. 'Let me introduce myself to you.'

Qoyun bir az fikirləşim. 'Let me think a little.'

İndi sən qulaq as, mən danışım. 'Now you listen, and let me talk.'

İcazə verin bircə söz deyim. 'Let me say one thing.'

Bizə qonaq gəlin. 'Come visit us.'

Qardaşım bu gün sizə kömək etsin. 'Let my brother help you today.'

Bu suala Nazim cavab versin. 'Let Nazim answer this question.'

Allah anana və atana cəsaətlığı versin. 'May God give your parents healthy life.'

Bu həftə təzə paltarlar alağ. 'Let us buy new clothes this week.'

Gəlin, oturun. Bir az da söhbət edək. 'Come and sit. Let us chat a little.'

Gəldik sizinlə tanış olağ. 'We came to meet you.'

Tələbələrin ikisi də məktəbə qayıtsın. 'Let both of the students return to school.'

İki kilo da alma alsınlar. 'Have them also buy two kilograms of apples.'

Negative

The suffix *-mA* is inserted between the verb and the personal suffixes:

oxumayım 'let me not read,' *yazmasın* 'do not let him/her write,' *getməyəək* 'let us not go,' *görməsinlər* 'do not let them see,' etc.

Note. In colloquial speech the one-way suffix *-ginən* is commonly used to indicate the imperative in the second person singular *only*. It comes after verbs with both front and back vowels: *görginən* '(you) see,' *yazginən* '(you) write,' *alginən* '(you) take,' etc.

• The imperative, especially in the third person singular, expresses a strong desire, and thus it is used in slogan-like idioms: *yaşasın* 'long live,' *rədd olsun* 'down with,' etc.

• Similarly, many of the formulaic expressions used by native speakers in certain situations take imperative forms, especially the third person singular. These formulas convey important message, and carry significant cultural values: *Allah rəhmət eləsin!* 'May God show mercy on him/her!,' *Allah eləməsin!* 'God forbid!,' *Allah bağışlasın!* 'May God forgive him/her!' For more on this, see the cultural note in Unit 9.

Class activity: Exercise

Add imperative suffixes to the verbs below for the persons indicated.

1. fikirləş- (he), 2. gör- (I), 3. danış- (she), 4. ver- (we), 5. çək- (you/pl.), 6. yaz- (we), 7. anlat- (they), 8. başa düş- (he), 9. açıl- (it), 10. al- (you/sg.).

Class activity: Translation exercise

Translate the following sentences into English.

1. İcazə verin sizi konsertə dəvət edim.
2. Mənə qulaq asın.
3. İndi hansı mağazaya gedək?
4. Sabah saat 2-də məktəbin qabağında görüşək.
5. Bu mətni ingiliscədən azərbaycancaya tərcümə edək.
6. Şəri yavaş-yavaş oxuyun.
7. Balaca Nazim otağında oynasın.
8. Bu cümlələri də tərcümə edin.
9. Uşaqların hamısı evə qayıtsınlar.
10. Mənə kömək edin, zəhmət olmasa.

8. GRAMMAR FOCUS: -maq üçün

When the infinitive suffix and the postposition *üçün* are added to a verb, the resulting construction indicates the reason for an action that is taking place. It is usually translated into English as 'to do,' or 'in order to do':

Yemək üçün evə gəldim. 'I came home to eat.'

Bunu yaxşı bilmək üçün sizdən soruşuram. 'I ask you this in order to know well.'

Kinoya getmək üçün saat 5-də evdən çıxdıq. 'We left home at 5 o'clock in order to go to the movies.'

Yaxşı öyrənmək üçün dərsməyə yazıldım. 'I registered in the association to learn (to play) it well.'

Bakıya getmək üçün qatara bilet aldım. 'I bought a ticket for the train to go to Baku.'

Qonağı görmək üçün bir saat tez gəldim. 'I came an hour early in order to see the guest.'

Kinoya baxmaq üçün onlara gedəcəyəm. 'I will go to their home to see the movie.'

Çörək almaq üçün dükanə getdim. 'I went to the shop to buy bread.'

Şagirdlər yaxşı qiymət almaq üçün çox çalışdılar. 'Students studied very hard to get good grades.'

Atası Aydana dondurma almaq üçün 1600 manat pul verdi. 'Aydan's father gave her 1,600 manats to buy ice cream.'

Gözəl görmək üçün stola gül də qoydum. 'I also placed flowers on the table for it to look good.'

Class activity: Exercise

Provide the Azerbaijani equivalents of the clauses below.

1. in order to sleep well
2. in order to speak Azerbaijani
3. in order to read this interesting book
4. in order to write a letter
5. in order to chat with you
6. in order to stay at a hotel
7. in order to finish my job
8. in order to start my English class
9. in order to thank you
10. in order to buy a new shirt

9. GRAMMAR FOCUS: The relative suffix *-ki*

The *relative* suffix *-ki* is different from other suffixes in that it can either come after a group of words or after nouns that are in the genitive or locative case.

a. The suffix *-ki* may be attached to a noun or a pronoun in the locative case. In this case the noun/pronoun becomes an adjective and modifies another noun. If the *-ki* suffix is translated into English as a relative pronoun (who, which, that), it may be more clearly understood: *Fransadaki binalar* 'the buildings in France (=the buildings that are in France)', *pəncərənin yanındaki stol* 'the table (that is) next to the window', *Amerikadakı Türk işbazlar* 'Turkish businessmen (who are) in America', *dükandakı güllər* 'the flowers (that are) in the shop', *sinifdəki tələbələr* 'the students (who are) in the classroom', *otağımızdakı stul* 'the chair (which is) in your room', *Azərbaycandakı ən yaxşı meyvələr* 'the best fruit (that there is) in Azerbaijan', *məndəki kitab* 'the book that I have', *daldakı uşaqlardan biri* 'one of the students at the back', etc.

Teatrın qabağındakı avtobusa minin. 'Get on the bus that is in front of the theater.'
Bakıdakı universitetlərin hansı daha qədimdir? 'Which is the oldest university in Baku?'
Aşağıdakı cümlələri ingiliscəyə tərcümə edin. 'Translate the sentences below into English.'

Sometimes the modified noun can be omitted if both the speaker and the listener know what is meant: *universitetdəki kitab* 'the book at the university', or *universitetdəki* 'the book' that is at the university.'

Stoldakı kitablar sənindir, şkafdakılar isə mənimdir. 'The books that are on the table are yours, but those that are in the cupboard are mine.'

b. It may be attached to some nouns and adverbs that denote time and form adjectives: *axşam* 'evening' bu axşamkı hava 'this evening's weather'
bu gün 'today' bu günkü qəzet 'today's newspaper'
dünən 'yesterday' dünənki veriliş 'yesterday's broadcast'
bu il 'this year' bu ilki məhsul 'this year's crop'

• Note that when the word that has the suffix *-ki* is an adjective, as in the examples in sections a and b above *no suffix may come after -ki*.

c. It may be attached to nouns and pronouns in the genitive case and is usually used in a contrastive sense. In the process, nouns become pronouns. *Nazımın* 'Nazim's, that which belongs to Nazim', *uşağın* 'that which is the child's', etc.

Sənin papağın yaşıl, mənimki isə sarıdır. 'Your cap is green, but mine is yellow.'

Sizin eviniz Bakıda, mənimki isə Londondadır. 'Your house is in Baku, but mine is in London.'

Note the following examples using personal pronouns:

adjective	pronoun
mənim 'my'	mənimki 'mine' (that which is mine)
sənin 'your'	səninkini 'yours'
onun 'his, her, its'	onunkunu 'his, hers, its'
bizim 'our'	bizimki 'ours'
sizin 'your'	sizinkini 'yours'
onların 'their'	onlarınkini 'theirs'

• In this case the word that has the *-ki* suffix may take case endings and/or plural suffixes.

In such a case the buffer letter is an 'n': *bizimki-n-dən* 'from ours', *onunkun-da* 'at his/hers', *mənimki-n-ə* 'to mine', etc.

Class activity: Translation exercise

Translate the following phrases into Azerbaijani.

1. the girl in the classroom,
2. mine,
3. the book in your hand,
4. fruits in the market,
5. the man in the car,
6. the ball under the chair,
7. the museum in downtown,
8. forks on the table,
9. yours,
10. your sister.

10. GRAMMAR FOCUS: Simple verbs, derivative verbs, compound verbs

There are three types of verbs in Azerbaijani; simple, derivative and compound.

a. Simple verbs usually have one or two syllables and are all native words:

yaz- 'to write,' *bil-* 'to know,' *get-* 'to go,' *buyur-* 'to order,' *öyrət-* 'to teach,' etc.

b. Derivative verbs are obtained by adding derivational suffixes either to native or borrowed words, thus having two or more syllables:

yaşa- 'to live,' *çıxar-* 'to take out,' *başla-* 'to start,' *cavanlaş-* 'to get younger,' *xoşla-* 'to like,' *gecik-* 'to be late,' *partla-* 'to explode,' etc. Verbal derivational suffixes are added to nouns, adjectives, adverbs, onomatopoeic words, and numerals to form derivative verbs.

Most Azerbaijani verbs belong to these two groups.

c. Compound verbs are made up of two or more words. The most common type of compound verb involves a noun of either Azerbaijani or foreign origin and an Azerbaijani auxiliary verb. In these compounds, the most commonly used verbs are: *et-*, *elə-*, and *ver-*. When these verbs are added to certain nouns they usually change the nouns into verbs without affecting their original meaning:

<i>təşəkkür</i> 'thank'	+ <i>et-</i> 'to do'	= <i>təşəkkür et-</i> 'to thank'
<i>təbrik</i> 'congratulation'	+ <i>et-</i> 'to do'	= <i>təbrik et-</i> 'to congratulate'
<i>səbr</i> 'patience'	+ <i>et-</i> 'to do'	= <i>səbr et-</i> 'to be patient'
<i>salam</i> 'greeting'	+ <i>ver-</i> 'to give'	= <i>salam ver-</i> 'to greet'

There are many compound verbs which have meanings identical or very similar to regular simple or derivative verbs:

<i>dəvət et-</i>	= <i>çağır-</i>	'to invite'
<i>başla sal-</i>	= <i>anlat-</i>	'to explain'
<i>başla düş-</i>	= <i>anla-</i>	'to understand'
<i>qulaq as-</i>	= <i>eşit-</i>	'to hear'
<i>yola düş-</i>	= <i>get-</i>	'to set out'
<i>əl çək-</i>	= <i>burax-</i>	'to leave'
<i>təkrar et-</i>	= <i>təkrarla-</i>	'to repeat'
<i>baş ver-</i>	= <i>ol-</i>	'to happen'
<i>müqayisə et-</i>	= <i>tutuşdur-</i>	'to compare'

11. PRONUNCIATION: Pronunciation of voiced final stops

Voiced final stops are, with a few exceptions, pronounced voiceless:

ağac [ağaç] 'tree,' *bulud* [bulut] 'cloud,' *çəkiç* [çəkiç] 'hammer,' *dörd* [dört] 'four,' *kənd* [kənt] 'village,' *kərpic* [kərpic] 'mud brick, adobe,' *kitab* [kitap] 'book,' *qanad* [qanat] 'wing,' *qılınc* [qılınç] 'sword,' *övlad* [övlət] 'descendant,' *süd* [süt] 'milk.'

Only when there is a meaning difference/interference are voiced final stops pronounced as they are written:

<i>ad</i> 'name'	x	<i>at</i> 'horse'
<i>yad</i> 'foreign'	x	<i>yat</i> 'sleep'
<i>od</i> 'fire'	x	<i>ot</i> 'grass'

Atalar sözü

Bu günkü işi sabaha qoyma.

Tənbələ iş buyur, o sənə ağıl öyrətsin.

Qızıldan taxtın olunca, bir balaca baxtın olsun.

Geydiyini el bəyənsin, yediyini özün.

Hər enişin bir yoxuşu var.

12. TEXTS FOR READING

1

Qış gəldi. Meşələr, dağlar, yollar qarla örtüldü. Hava necə də təmizdir! Bu gün yenə qar yağır. Uşaqlar həyətdə qartopu oynayır. Nadir isə evdə kiçik bacısı ilə oynayır. Anası evdə deyil. Nadir pəncərənin yanına gəlir və həyətdə baxır. Anası bazardan qayıdır. Onun əlində dolu sumka var. Sumkanı anasından alır və mətbəxə aparır. Nadir yenə pəncərədən uşaqlara baxır. Onlar hələ də oynayır. Nadir anasından icazə alır və həyətdə düşür. O, uşaqların yanına gəlir. Uşaqlar çoxlu qar yığırlar. Bilirsiniz, onlar nə düzəltmək istəyirlər? Qaradamı. İndi qaradamı hazırdır. Onun gözləri kartofdan, burnu ağacdandır. Uşaqlar onun başına bir köhnə papaq geyindirmişlər.

2

Bazarda

Səhər yoldaşım mənə "bu gün bizə çoxlu qonaq gələcək, bazara gedib çoxlu meyvə al", dedi. Mən də saat 10-da bazara getdim. Bazarda meyvə və tərəvəz çox təzədir. Orada hər cür meyvə və tərəvəz tapa bilərsiniz. Qızım alma və albalı, oğlum isə üzüm xoşlayır. Albalı çox baha idi. İki kilo alma aldım. Xiyarlar çox təzə idi, iki kilo da xiyar aldım. Mən şaftalı da almaq istəyirdim, amma tapa bilmədim. Bazardan sonra ərzaq malları mağazasına getdim. Balıq konservi, kərə yağı, qaymaq və pendir aldım. Sonra evə qayıtdım.

3

Bir qoca kişi ömrünün axır günlərində oğlanlarını yanına çağırırdı. Bir dəstə çubuğu bir yerdə bağlayıb onlara verdi və dedi:

-Görüm sizdən kim bu bağlı çubuqları qıra biləcək?

Oğlanları güclərini sınaqladı. Heç biri çubuq dəstəsini qıra bilmədi. Qoca kişi çubuqları açıb dedi:

-İndi gücünüzü sınayın.

Oğlanlar nazik çubuqları çox asanlıqla bir-bir qırdılar. "Bu çox asan işdir" -dedilər.

Qoca gülə-gülə oğlanlarına baxdı. Onlara nəsihət etdi:

-Əziz balalarım, siz də bu çubuqları kimi bir yerdə olsanız, yəni aranızda birlik olsa, heç bir qüvvə sizə güc gələ bilməz. Yox, əgər bir-birinizdən ayrılırsınız, aranızda birlik olmasa, tez məhv olursunuz.

4

Рекламлар

* "KONICA" илк дөфə Бакыда!

Чəкдијиниз шəкиллəрин јуксəк кəјфијетлə вə əн учуз гијмэтə ашкарланмасыны истəјирсинизсə, бизə мурачиəт єдин!
унванымыз: 28 Мај кучəsi, 62 (аерокассаларын јанында)

* "Günay" İMS сифариш гəбул єдир.

-Муасир тишли чохмэртэбэли биналарынын, офислэрин, мүлклэрин вэ бағ євлэринин иншасы,

-Италија дэзжаһларында һазырланан бейнэлхалг стандартлара ујғун дүзэлдилмиш гапы, пəнчэрэ вэ аракəсмэлэр,

Бизим пəнчэрэмиздэн һəјат даһа кəзэл кэрунур...

Бизим гапылар анчаг хəјирлијə ачылыр...

Сифариш етсəниз, буна сиз дə əмин оларсыныз. Тел. 98-32-07, əлавə 406.

13. EXERCISES

1. You would like to have lunch with your friend at a restaurant in Baku. Write a list of possible questions to ask the waiter about the food.

2. Write a dialogue between a customer and a waiter at a restaurant.

3. Answer the following questions.

1. Bu yemək çox ləzzətlidir?
2. Şorba vardırmi?
3. Nə içmək istəyirsiniz?
4. Qəhvə istəyirsiniz?
5. Buralarda kafe varmı?
6. Nə yemək istəyirsiniz?
7. Toyuq istəyirsinizmi?
8. Balıq istəyirsiniz, yoxsa toyuq?
9. Bir az duz istəyirsinizmi?
10. Bu yemək çox soyuqdur?

4. Change the tenses in the following sentences to the definite future tense.

1. Mənim atam Los Angelesdə yaşayır.
2. Siz bu kitabı çox bəyəndiniz.
3. Bu köynək mənim çox xoşuma gəldi.
4. Bu xanım çox yaxşı mahnı oxuyur.
5. Mən xəstəxanada işləyirəm.
6. Əli kitabı mənə verdi.
7. Kitab mağazasından ingiliscə-azərbaycanca lüğət aldım.
8. Müəllim qəzet oxuyur.
9. Səni də kinoya apardım.
10. Yağış yağdı, amma külək əsmədi.

5. Translate into Azerbaijani.

I went to a restaurant downtown today. The waiter was a very tall man. The food was very good. I ordered kabab and soup. I liked the soup very much. The kabab was not very good. I did not like it that much. Then I had a cup of tea. I don't like alcoholic beverages. My friend drank some wine. She really liked the wine. She said: "This wine is inexpensive, but it is very good." We will go to the same restaurant next week.

6. Translate into English.

Bu gün hava necədir? Bu gün hava lap yaxşıdır. Dünən necə idi? Dünən də günəşli idi. Amma gələn həftə yağış yağacaq. Mənə elə gəlir ki, bu yay hava çox isti olacaq. İsti hava mənim çox xoşuma gəlir. Biz bu yay bacımla Gəncəyə gedəcəyik. Mənim çox yaxşı bir dostum var, adı Kamildir. O da Gəncədə olacaq. Mən Gəncədən hər həftə anama məktub yazacağam. Məktəbim sentyabr ayında açılacaq. Mən də avqustun otuzunda Bakıya qayıdacağam.

7. Please write 10 sentences using the definite future tense.

8. Write sentences with the following verbs in the simple past, present progressive, and future tenses:

Verbs	<u>simple past</u> dünən	<u>present progressive</u> indi	<u>future</u> sabah
al-			
ver-			
gör-			
yaz-			
ye-			
qurtar-			
oxu-			
get-			
gəl-			

9. In the second column provide the polite forms of the sentences given in the first column.
Familiar / Informal Polite / Formal

- İcazə ver birçə söz deyim.
- Sən buraya gəl.
- Qapını aç.
- İndi ingiliscə danış.
- Müəllimə salam de.
- Bu kitabı atana apar.
- Bu cümləni Azərbaycan dilinə tərcümə et.
- Papağımı mənə göstər.

10. Translate the following commands into Azerbaijani.

- Stop here.
- Come here, please.
- Do not sit there.
- Please speak slowly.
- Write these sentences.
- Please give me a cup of tea.
- Give me your pencil.
- Don't listen to me.
- Take this book and return it to the library.
- Please open the door for me.

11. Add the *-dakı* suffix to the following location nouns to form relative phrases.
Example: park (trees) → *parkdakı ağaclar*

- universitet (students)
- muzey (paintings)
- ev (table)
- məktəb (teacher)
- Los Angeles (Disneyland)
- Bakı (The Maiden Tower)
- kənd (our house)
- kitab (sentences)
- restoran (dishes)
- mehmanxana (guests)

14. VOCABULARY

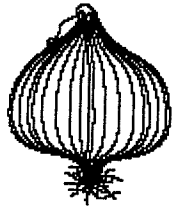
<i>ac-</i>	to feel hungry
<i>axır</i>	last, final
<i>albalı</i>	cherry
<i>alkoqolsuz</i>	non-alcoholic
<i>allı-güllü</i>	variegated
<i>ananas</i>	pineapple
<i>anlat-</i>	to understand
<i>anlat-</i>	to explain
<i>arakəsmə</i>	partition
<i>araq</i>	vodka
<i>armud</i>	pear
<i>arzula-</i>	to wish, want
<i>aşkarlan-</i>	to be processed
<i>badımcan</i>	eggplant
<i>bağla-</i>	to tie
<i>bağlı</i>	tied
<i>bal</i>	honey
<i>bala</i>	child
<i>banka</i>	jar
<i>baş ver-</i>	to happen
<i>başə sal-</i>	to explain
<i>bərk</i>	very
<i>bəs</i>	enough
<i>bifşteks</i>	beef-steak
<i>birçə</i>	only, one
<i>bizim</i>	our
<i>bizimki</i>	ours
<i>bostan</i>	garden, orchard
<i>boşqab</i>	plate
<i>burax-</i>	to leave
<i>butulka</i>	bottle
<i>buyur-</i>	to order
<i>buyurun</i>	please, here it is, here you are
<i>buzlu</i>	ice, iced
<i>cansağlığı</i>	health
<i>cavanlaş-</i>	to get younger
<i>çağır-</i>	to invite
<i>çaxır</i>	wine
<i>çalış-</i>	to study
<i>çardağ</i>	garden-shed
<i>çəkil</i>	hammer
<i>çəkmə</i>	boot
<i>çəngəl</i>	fork
<i>çixar-</i>	to take out
<i>çiyələk</i>	strawberry
<i>çubuq</i>	stick

<i>dağ</i>	mountain
<i>dal</i>	back
<i>dal-</i>	to be in thought
<i>dəm</i>	moment
<i>dər-</i>	to gather, collect
<i>dərnək</i>	association
<i>dəstə</i>	bunch
<i>dəzğah</i>	work-bench
<i>dəvət et-</i>	to invite
<i>dolu</i>	full
<i>düzəlt-</i>	to prepare, do
<i>əgər</i>	if
<i>əl çək-</i>	to leave
<i>əlavə</i>	extension (phone)
<i>əmin ol-</i>	to be sure
<i>əncir</i>	fig
<i>ərzaq malları</i>	food-stuff
<i>ət</i>	meat
<i>fincan</i>	cup
<i>gavalı</i>	plum
<i>geyindir-</i>	to put on
<i>gətir-</i>	to bring
<i>görməli yer</i>	sightseeing place
<i>görün-</i>	to be seen
<i>güc</i>	strength, power
<i>günortadan sonra</i>	afternoon
<i>hamar</i>	level, smooth
<i>heç bir şey</i>	nothing, anything
<i>heç biri</i>	none of them
<i>hesab</i>	bill
<i>heyva</i>	quince
<i>hələ</i>	still
<i>həyəət</i>	(court)yard
<i>xiyar</i>	cucumber
<i>içki</i>	drink, beverage
<i>insan</i>	human being
<i>inşa</i>	constructing
<i>ispanaq</i>	spinach
<i>işbaz</i>	businessman
<i>jele</i>	jelly
<i>kahı</i>	lettuce

<i>kələm</i>	cabbage
<i>kərə yağı</i>	butter
<i>kərpic</i>	mud brick, adobe
<i>keyfiyyət</i>	quality
<i>kifayət</i>	enough
<i>kolbasa</i>	sausage
<i>konserv</i>	canned (food)
<i>konyak</i>	cognac
<i>kotlet</i>	cutlet
<i>kök</i>	carrot
<i>qanad</i>	wing
<i>qar yağ-</i>	to snow
<i>qaradamı</i>	snowman
<i>qarpız</i>	watermelon
<i>qartopu</i>	snowball
<i>qatıq</i>	yogurt
<i>qaymaq</i>	cream
<i>qəbul et-</i>	to accept
<i>qədəm</i>	step, pace
<i>qəm</i>	sorrow
<i>qənd</i>	sugar
<i>qır-</i>	to break
<i>qisas al-</i>	to take revenge
<i>qovun</i>	melon
<i>qoyun əti</i>	mutton
<i>qutu</i>	box
<i>quzu əti</i>	lamb
<i>qüvvə</i>	strength
<i>ləzzətli</i>	delicious
<i>lobya</i>	beans
<i>lövhə</i>	blackboard
<i>mal əti</i>	beef
<i>menyu</i>	menu
<i>məşə</i>	forest
<i>məhv ol-</i>	to perish
<i>mənim</i>	my
<i>mənimki</i>	mine
<i>məsləhət gör-</i>	to recommend
<i>mətn</i>	text
<i>mineral su</i>	mineral water
<i>möhkəm</i>	very much
<i>müqayisə et-</i>	to compare
<i>mülk</i>	real property
<i>müraciət et-</i>	to apply
<i>mürəbbə</i>	preserves, jam
<i>nahar</i>	dinner
<i>nar</i>	pomegranate

<i>nazik</i>	thin, fine
<i>nəfər</i>	person
<i>nəsihət et-</i>	to give advice
<i>od</i>	fire
<i>ofis</i>	office
<i>ofisiant</i>	waiter
<i>ol-</i>	to happen
<i>onların</i>	their
<i>onlarınkı</i>	theirs
<i>onun</i>	his, her, its
<i>onunku</i>	his, hers, its
<i>ot</i>	grass
<i>örtül-</i>	to be covered
<i>ötən</i>	past
<i>övlad</i>	descendant
<i>partla-</i>	to explode
<i>peçenyə</i>	cookie
<i>pendir</i>	cheese
<i>pəhriz saxla-</i>	to be on a diet
<i>pirojna</i>	cake
<i>pivə</i>	beer
<i>plov</i>	rice (cooked)
<i>portağal</i>	orange
<i>rədd ol-</i>	to disappear
<i>rəhmət elə-</i>	to be merciful
<i>salam ver-</i>	to greet
<i>salat</i>	salad
<i>sarımsaq</i>	garlic
<i>sevgili</i>	beloved
<i>səbr et-</i>	to be patient
<i>sənin</i>	your
<i>səninki</i>	yours
<i>sına-</i>	to test
<i>sizin</i>	your
<i>sizinki</i>	yours
<i>soğan</i>	onion
<i>sön-</i>	to be extinguished
<i>standart</i>	standard
<i>sumka</i>	bag
<i>şaftalı</i>	peach
<i>şam</i>	supper
<i>şampan</i>	champagne
<i>şəkil çək-</i>	to take a picture
<i>şərab</i>	wine
<i>şirniyyat</i>	desserts, sweets
<i>şorba</i>	soup

<i>şüşə</i>	bottle
<i>təkrar et-</i>	to repeat
<i>təkrarla-</i>	to repeat
<i>tərəvəz</i>	vegetables
<i>tipli</i>	type
<i>tomat</i>	tomato
<i>tutuşdur-</i>	to compare
<i>tüünd</i>	strong (for drinks)
<i>ulduz</i>	star
<i>uyğun</i>	suitable
<i>uzan-</i>	to get longer

soğan

çəngəl

şərab

boşqab

<i>üzə gül-</i>	to be beneficial
<i>yad</i>	foreign, strange
<i>yan-</i>	to burn
<i>yeməxana</i>	canteen
<i>yəni</i>	that is to say
<i>yığ-</i>	to gather, collect
<i>yuxudan dur-</i>	to wake up
<i>yumurta</i>	egg
<i>yüksək</i>	high, tall

15. AUDIO DRILLS

1. Listen to the following poem by Bəxtiyar Vahabzadə and fill in the blanks.

ÖMÜR UZUN, ÖMÜR QISA

Uzun ömür qısa gəlir,
Hər insan yaşa dolanda.
Qısa uzun gəlir
Ötən günlərə dalanda.
Ömür, həm də qısa
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həm uzundur, həm qısadır,
Yüz il yaşasan da, ömür.
Milyon illər yanan
Sənəndə bir anda sönür.
Ömür uzun, həm də,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həyat gülür üzümüzə,
Həm də bizdən qısa
Daşlı yolda yol uzanır,
Hamar yolda yol qısadır.
....., həm də qısa,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

2. Answer the questions you will hear using the words provided.

- (yes)
- (kabab)
- (tea)
- (no)
- (chicken)
- (no)
- (next week)
- (sunny)
- (in the afternoon)
- (to see a friend of mine)

3. Answer the questions you will hear using the adverbs given.

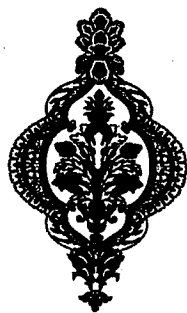
- (tomorrow)
- (today)
- (yesterday)
- (now)
- (on Friday)

4. Provide the Azerbaijani equivalents of the following constructions.

- (in order to eat)
- (in order to learn)
- (to buy a shirt)
- (to watch the movie)
- (to understand well)
- (the museum in Los Angeles)
- (the blackboard in the classroom)
- (mine)
- (today's news)
- (the pencil that is on the table)

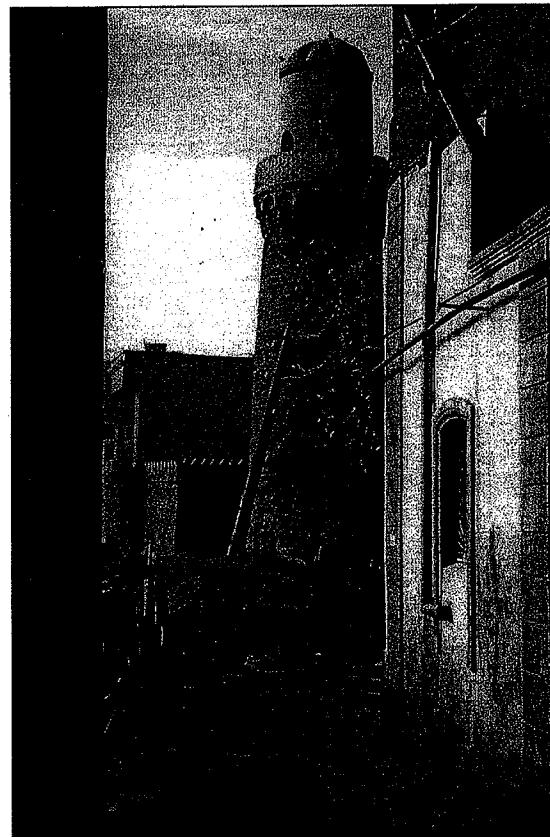
5. Give the Azerbaijani equivalents of the following words.

1. (to help)
2. (to be seen)
3. (chicken)
4. (food)
5. (person)
6. (restaurant)
7. (canteen)
8. (on)
9. (full)
10. (knife)
11. (fruit)
12. (vegetable)
13. (potato)
14. (tomato)
15. (apple)
16. (grape)
17. (peach)
18. (watermelon)
19. (beer)
20. (wine)

UNIT 9

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Shopping • Appearance • Clothing • Books • Time • Personal letters 	<ul style="list-style-type: none"> • Requesting help • Asking for information • Bargaining • Offering consolation • Offering sympathy • Making comments • Describing people, things • Talking about future plans • Writing a personal letter 	<ul style="list-style-type: none"> • The indefinite future tense • Postpositions, primary - II • The participle <i>-dIQ-</i> • Intensive adjectives • Derivative suffix <i>-lA-</i> • Pronunciation of consonant clusters

İçəri şəhər ['the Old Town'] in Baku

1. CONVERSATION: İstəyirəm bu gün bazarlıq eləyim

- A: İstəyirəm bu gün bazarlıq eləyim. 'I want to go shopping today.'
 B: Haraya gedəcəksiniz? 'Where will you go?'
 A: Mən paltar mağazasına gedəcəyəm. 'I will go to a clothing store.'
 B: Oradan nə alacaqsınız? 'What will you buy there?'
 A: İstəyirəm təzə bir köynək alım. 'I would like to buy a new shirt.'

 A: Mənə kömək eləmərsiniz? 'Can you help me?'
 C: Buyurun.²⁰ 'What can I do for you?'
 A: Sizde köynək varmı? 'Do you have shirts?'
 C: Var. Nə cür köynək istəyirsiniz? 'Yes we do. What kind of shirt do you want?'
 A: İpək köynək istəyirəm. Zəhmət olmasa, onu göstərin. 'I would like a silk shirt. Please show me that one.'

 A: Bu neçəyədir? 'How much is this one?'
 C: Səksən min manatadır. 'It's 80,000 manats.'
 A: Bir az ucuz verərsinizmi? 'Could you come down a bit?'
 C: Yetmiş min manata olar. 'O.K. I can (give it to you) for 70,000 manats.'
 A: Mən bunu alıram. Lütfən gözəl bir bağlama düzəldərsinizmi? 'I'll take this one. Would you please prepare a nice package?'
 C: Buyurun. 'Here it is.'
 A: Çox təşəkkür edirəm. 'Thank you very much.'

Supplementary vocabulary

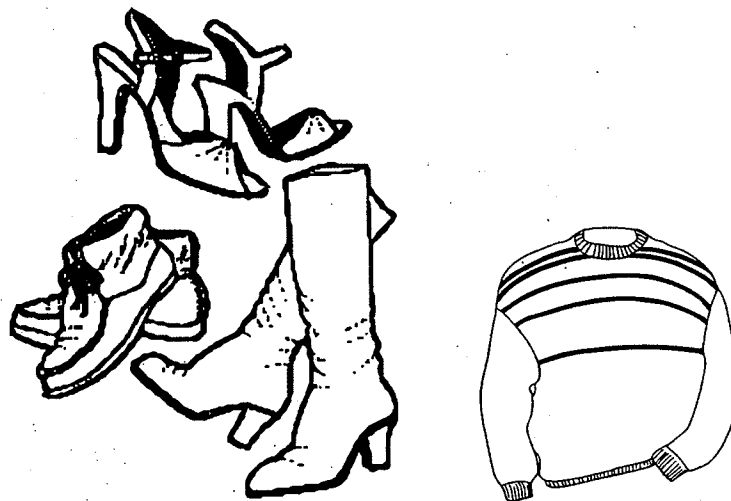
atlas	'atlas, satin'	müştəri	'customer'
cib	'pocket'	parça	'fabric, material'
çəkmə	'boots'	pijama	'pajamas'
əlçək	'glove, mitten'	şal	'cashmere'
kətan	'linen'	şalvar	'a pair of pants'
kostyum	'suit'	şort	'shorts'
qayış	'belt'	yaylıq	'handkerchief'
qiymət	'price'	yubka	'skirt'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
 A: *Univermaqdan nə alacaqsınız?* 'What will you buy from the department store?'
 (There)
 (Shoe store)
 (Clothing store)
2.
 A: *Papaq alacağam.* 'I will buy a cap.'
 (Shoe)
 (Dress)

²⁰ Though the word *buyurun* is the imperative form of the verb *buyur-* 'to order, command,' it is used as a polite expression in different contexts. Its basic meaning is 'please, go ahead, here it is, etc.' For example, if someone knocks on the door, you may say *buyurun* 'come in.' When s/he comes in, you may say *buyurun əyləşin* 'please, sit down.' Then you may offer her/him something to eat or drink and say *buyurun, götürün* 'please take some.' In this conversation and the first conversation of the next unit, the word *buyurun* occurs with such meanings. The medial 'u' may be dropped.

3.
 A: Sizde köynək varmı? 'Do you have shirts?'
 (scarf)
 (cap)
 (tooth paste)
- B: Bəli, var. 'Yes, we have some.'
 (No, we don't have any.)
4.
 A: Nə cür köynək istəyirsiniz? 'What kind of shirt do you want?'
 (socks)
 (handkerchief)
 (tie)
 (coat)
 (rain coat)
5.
 A: *İpək köynək istəyirəm.* 'I want a silk shirt.'
 (dress)
 (cotton shirt)
 (costume)
6.
 A: *Bir metri neçəyədir?* 'How much is it per meter?'
 (The price)
- B: 12 min manat.
7.
 A: Bir az ucuz verərsinizmi? 'Could you come down a bit on the price?'
 B: Bəli. 'Yes, (we can).'
 (No, we can't.)

Useful phrases and questions

Mənə böyüyü lazımdır. 'I need a bigger one.'

Bu yundurmu? 'Is this wool?'

Bunun ölçüsü neçədir? 'What size is this one?'

Mən bunu alacağam. 'I'll buy this one.'

Bu parçanın eni nə qədərdir? 'What is the width of this fabric?'

Hazır paltar şobəsi neçənci mərtəbədədir? 'On which floor is the ready-made clothing section?'

İpək köynək haradan almaq olar? 'Where can I buy a silk shirt?'

Ölçmə kabinəsi haradadır? 'Where is the fitting room?'

Class activity: Translation exercise

Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. I would like to buy a dress.
2. Do you have pants?
3. Where is the shoe section?
4. I need a bigger shirt.
5. These are too small for me.
6. Do you have a red one?
7. Could you lower the price?
8. How much is that green raincoat?
9. Is the department store open everyday?
10. Does the shirt have a pocket?

2. GRAMMAR FOCUS: The indefinite future tense

This tense is also known as the aorist or the simple present tense. It has two main functions:

- a. it expresses an action that will probably take place in the future,
- b. it indicates a habitual action or an everyday activity.

The first function, especially when it is used in question form, may indicate a polite expression. The second function is commonly used in proverbs and other types of folk literature.

The following set of personal suffixes are used with the indefinite future tense endings. These are the same as the ones used with definite future tense (except in the third person singular).

	Singular	Plural
First person	-am, -əm	-ıq, -ik
Second person	-san, -sən	-sınız, -sınız
Third person	Ø	-lar, -lər

Affirmative

'I go/will probably go,' 'you work/will probably work,' 'he stays/will probably stay,' etc.

The suffixes for the indefinite future tense affirmative are: **-(y)Ar**

after verbs that end in a consonant: **-ar, -ər**

after verbs that end in a vowel: **-yar, -yər**

Singular	mən	yaz + ar + am	'I write / will probably write'
	sən	yaz + ar + san	'you write / will probably write'
	o	yaz + ar	's/he writes / will probably write'
Plural	biz	yaz + ar + ıq	'we write / will probably write'
	siz	yaz + ar + ınız	'you write / will probably write'
	onlar	yaz + ar + lar	'they write / will probably write'

	bax-	ver-	oxu-	gözlə-
mən	baxaram	verərəm	oxuyaram	gözləyərim
sən	baxarsan	verərsən	oxuyarsan	gözləyərsən
o	baxar	verər	oxuyar	gözləyər
biz	baxarıq	verərik	oxuyarıq	gözləyərik
siz	baxarsınız	verərsiniz	oxuyarsınız	gözləyərsiniz
onlar	baxarlar	verərlər	oxuyarlar	gözləyərlər

Mən kitab oxuyaram. 'I will probably read book(s).'

Los Angelesdəki muzeylərin hamısını gəzərik. 'We will probably visit all the museums in Los Angeles.'

Günortadan sonra gələm, birgə musiqiyə qulaq asarıq. 'I will probably come in the afternoon, and we will listen to music together.'

İnşallah gələn il Bakıda görüşərik. 'I hope we will meet in Baku next year.'

Nə əkərsən, onu biçərsən. 'As you sow, so shall you reap.' (Azerbaijani proverb)

Qızıl palçıqda da parıldar. 'Even in mud, gold glitters.' (Azerbaijani proverb)

Qanadı yoxdur - uçar, ayağı yoxdur - qaçar. 'Though it has no wings, yet it flies, though it has no feet, yet it runs.' (Azerbaijani riddle, the answer to which is *bulud* 'a cloud').

Atamgil bəlkə də saat 10-dan sonra gələrlər. 'Maybe my father and his friends will come after 10 o'clock.'

• When the verb *ol-* 'to be, become' is used in the indefinite future tense, it usually has the meaning 'is it possible?', 'may I?', 'can I?'

2 metr parçadan bir uşaq kostyumu tikmək olar. 'It is possible to make a child's dress with a 2 m. of material.' Or: 'A child's dress may be sewn with 2 m. of material.'

Burada siqaret çəkmək olar? 'Is it possible to smoke here?' or 'May I smoke here?'

Ora avtobusla getmək olar? 'Can I go there by bus?'

Class activity: Exercises

1. Conjugate the following verbs in the indefinite future tense affirmative.

1. ver-, 2. ye-, 3. düzəlt-, 4. görüş-, 5. dur-, 6. ödə-, 7. dayan-, 8. gəz-, 9. oxu-, 10. göndər-.

2. Put the following verbs in the indefinite future tense affirmative for the persons indicated.

1. gəl- (I), 2. ye- (you/sg.), 3. qal- (he), 4. uç- (it), 5. çalış- (we), 6. bax- (she), 7. kömək elə- (you/pl.), 8. qulaq as- (I), 9. gör- (you/sg.), 10. çat- (we).

Negative

For the negative, the following suffixes are used between the verb and the indefinite future tense:

	First person:	-mAr
	Second and third persons:	-mAz
Singular	mən	yaz + mar + am
	sən	yaz + maz + san
	o	yaz + maz
Plural	biz	yaz + mar + ıq
	siz	yaz + maz + ınız
	onlar	yaz + maz + lar

'I don't / probably won't write'
'you don't / probably won't write'
's/he doesn't / probably won't write'
'we don't / probably won't write'
'you don't / probably won't write'
'they don't / probably won't write'

	bax-	ver-	oxu-	gözlə-
mən	baxmaram	vermərim	oxumaram	gözləmərim
sən	baxmazsan	verməzsən	oxumazsan	gözləməzsən
o	baxmaz	verməz	oxumaz	gözləməz
biz	baxmarıq	vermərik	oxumarıq	gözləmərik
siz	baxmazsınız	verməzsünüz	oxumazsınız	gözləməzsünüz
onlar	baxmazlar	verməzlər	oxumazlar	gözləməzlər

Müəllimdən soruşmaram. 'I probably won't ask the teacher.'

Baxmazsan. 'You probably won't look.'

Bağışlayın, deməzsiniz Abşeron mehmanxanası haradadır? 'Could [lit. won't] you tell me where the Absheron Hotel is?'

Leyladan soruşmasan, o sənə bu barədə heç nə danışmaz. 'If you don't ask Leyla, she probably won't tell you anything about it.'

Çalışmayan şagird yüksək qiymət almaz. 'The student who doesn't study will not get a good grade.'

Əkilməz - biçilər, biçilər - yeyilməz. 'What is not sown yet is reaped, reaped yet not eaten.' (Azerbaijani riddle, the answer to which is *saç* 'hair').

Class activity: Exercise

Put the following verbs in the indefinite future tense negative for the persons indicated.

1. gəl- (I), 2. ye- (you/sg.), 3. qal- (he), 4. uç- (it), 5. çalış- (we), 6. bax- (she), 7. kömək elə- (you/pl.), 8. qulaq as- (I), 9. gör- (you/sg.), 10. çat- (we).

Class activity: Transformation drill

Negate the following verbal constructions.

1. gələrəm, 2. yazarlar, 3. təşəkkür edərsiniz, 4. oxuyarsan, 5. bilər, 6. dayanarıq, 7. içərim, 8. kömək eləyərsiniz, 9. düzəldərlər, 10. bilər.

Question

To form a question in the indefinite future tense without using a question word, either the question particle *-mi* is attached to the end of an indefinite future tense statement or the rising question intonation is used without the question suffix.

Mənə cavab verərsinizmi? 'Will you answer me?'

Yazarsınız? 'Will/do you write?'

Bir az ucuz verərsinizmi? 'Will you sell it at a cheaper price?'

Lütfən gözəl bir bağlama düzəldərsinizmi? 'Will you please put it in a nice package?'

Bir şüşə pivə verərsinizmi? 'Will you give (me) a bottle of beer?'

Bir söz desəm atana çatdırarsan? 'If I tell you something, will you relate it to your father?'

Negative question

The question particle *-mi* (at the end of a sentence) is added to negative forms to indicate a negative question in the indefinite future tense. A rising question intonation may also be used in place of the question particle.

Mənə kömək eləməzsiniz? 'Won't you help me?'

Deməzsiniz saat neçədir? 'Could you tell me what time it is?'

Sabah müdürle institutda görüşməzsənmi? 'Won't you meet with the director at the institute tomorrow?'

3. GRAMMAR FOCUS: Postpositions, primary - II

In Unit 7, several secondary as well as five of the most frequently used primary postpositions were discussed. The remaining important primary postpositions will be covered here. In this section, the following postpositions will be treated: *-cən*, *-dək*, *barədə*, *başqa*, *bəri*, *doğru*, *əvvəl*, *haqqında*, *qabaq*, *sarı*, *sonra*, *tərəf*, and *üzrə*. Specific case(s) that each preposition governs are indicated in between parenthesis.

a. *-cən/-cən* 'until, as far as, to, up to' (after the dative case) indicates a boundary of time or place.

Vağzalacan beş kilometr olar. 'It is 5 kilometers to the train station.'

Evinizəcən sizə yoldaş ola bilərəm. 'I can accompany you as far as your home.'

Ayaqları dizəcən qara batmışdı. 'His legs were in the snow up to his knees.'

Otaq ağzımacan dolu idi. 'The room was full to capacity [lit. to its mouth].'

b. *-dək* 'until, as far as' (after the dative case) indicates a boundary of time or place.

Evinizədək maşınla aparım. 'Let me take you to your home by car.'

Dükan saat 10-dan 19-dək açıq olur. 'The shop is open from 10 AM until 7 PM.'

Univermağadək qardaşımla birgə getdim. 'I went with my brother as far as the department store.'

c. *barədə* 'about, on, of, for' (after the nominative or the genitive case) indicates reference. This postposition is most commonly used either as *barədə* or *barəsində*, *-si* being the possessive suffix for the third person singular. It may also be replaced with endings that indicate other persons.

Bu kino barədə hələ öz fikrini dedi. 'Everybody gave his/her own opinion about this movie.'

Bu barədə nə fikirləşirsən? 'What do you think about it?'

Müəllim mənim barəmdə yəqin ki, sizə danışmışdır. 'I think, the teacher has spoken to you about me.'

Mənim söhbətim Nizaminin 'Yeddi gözəl' əsəri barəsindədir. 'My talk is about Nizami's "Seven Beauties."'

d. *başqa* 'other than, except, but' (after the ablative case) indicates an exception or a distinguishing feature.

Səndən başqa heç kimi tanımıram. 'I don't know anybody but you.'

Bundan başqa şəkil yoxdurmu? 'Aren't there pictures other than these?'

Səndən yaxşıqdan başqa heç nə görməmişəm. 'I haven't seen anything but goodness from you.'

e. *bəri* 'since, for' (after the ablative case) indicates a specific time in the past.

Üç ildən bəri Akifin qardaşını görməmişəm. 'I haven't seen Akif's brother for three years.'

Leyla məktəb qurtarandan bəri musiqiyə qulaq asmağa başlamışdı. 'Leyla has been listening to music since school ended.'

Keçən həftədən bəri üç dəfə kinoteatra getmişəm. 'I have been to the movies three times since last week.'

f. *doğru* 'toward, towards' (after the dative case) indicates direction.

Bağa doğru gəlin. 'Come towards the garden.'

Bu ilin sonuna doğru İstanbul'a qayıdacaq. 'S/he will return to Istanbul toward the end of this year.'

g. *əvvəl* 'before, ago' (after the ablative case) indicates preceding in time.

Oturmadan əvvəl əllərini yu. 'Wash your hands before you sit down.'

Bir il bundan əvvəl bu romanı tərcümə etməyə başladım. 'I started translating this novel a year ago.'

Mən bundan iki il əvvəl tələbə idim. 'I was a student two years ago.'

h. *haqqında* 'about, on, of, for' (after the nominative or the genitive case) indicates reference. This postposition is most commonly used as *haqqında*, but it is also possible to add possessive suffixes, marking different persons, between *haqq* and the locative case ending: *haqqımda*, *haqqında*, *haqqımızda*, etc. It may also be used as *haqda*.

Türk dilləri haqqında bir kitab yazıram. 'I am writing a book on Turkic languages.'

Onun haqqında çox gözəl sözlər eşitmişəm. 'I have heard good things about him/her.'

Müğənni haqqında qəzetdə geniş yazılmışdır. 'A long article was written in the newspaper about the singer.'

i. *qabaq* 'before, ago' (after the ablative case) indicates preceding in time.

Üç il qabaq mən Bakıda olmuşam. 'I was in Baku three years ago.'

Nazim iclasa qardaşından qabaq gəldi. 'Nazim came to the meeting before his brother.'

Tamaqadan qabaq restorana gedək. 'Let's go to a restaurant before the show.'

Bakını tərk etməzdən qabaq sənə yazmaq istədim. 'I wanted to write to you before leaving Baku.'

Qardaşım buraya gəlməzdən qabaq çox danışırdım. 'I'd (often) get bored before my brother came.'

j. *sarı* 'toward, towards' (after the dative case) indicates direction.

Bizə sarı gəl. 'Come towards us.'

Yavaş-yavaş sahilə sarı getdik. 'We went towards the sea side slowly.'

k. *sonra* 'after' (after the nominative or the ablative case) indicates posterity in time.

Bakıdan sonra Gəncəyə gedəcəklər. 'They will go to Ganja after Baku.'

Dərs qurtarandan sonra kafeyə gəldilər. 'They came to the cafeteria after class.'

Dərstdən sonra nahar yeməyə getdik. 'We went to have dinner after the class.'

Səhər yeməyindən sonra məktəbə gedirəm. 'I go to school after breakfast.'

Bir saat sonra qonaqların çoxu getdi. 'Most of the guests left one hour later.'

Bir müddət keçəndən sonra adam danışmağa başladı. 'After some time had passed, the man started to speak.'

Müharibənin başladığı vaxtdan bir neçə gün sonra kəndimizə çatdıq. 'We arrived in our village a few days after the war started.'

l. *tərəf* 'to, toward, towards, in the direction of' (after the dative case) indicates direction.

Kəndə tərəf iki saat yeridilər. 'They walked in the direction of the village for two hours.'

Tələbələr meydana tərəf qaçdılar. 'The students ran towards the square.'

Tez-tez üç mərtəbəli binaya tərəf yeriyirdi. 'He was walking fast towards the three-story building.'

Həmişə yola tərəf baxırdı. 'He was always looking towards the road.'

Kinoya tərəf yola düşdük. 'We set out towards the movie theater.'

m. *üzrə* 'according to, on, as' (after the nominative or the objective case) indicates reference, belonging.

Bu avtobus hansı marşrut üzrə işləyir? 'What is the route of this bus?'

Bu cür cümlələr aşağıdakı qayda üzrə tərtib olunur. 'This type of sentence is formed according to the following rule.'

Class activity: Exercises

1. Provide the English equivalents of the following postpositional phrases.

1. mənim bərəmdə, 2. bilindiylə kimi, 3. Azadlıq meydanına tərəf, 4. bundan min dörd yüz il əvvəl, 5. kinodan qabaq, 6. məktəbə sarı, 7. bu maraqlı amerikalı kinosu haqqında, 8. tamaşa qurtarandan sonra, 9. evə qayıtmazdan əvvəl, 10. sizin evə tərəf.

2. Provide the Azerbaijani equivalents of the following prepositional phrases.

1. toward the church, 2. two weeks ago, 3. after leaving Baku, 4. as far as the museum, 5. since Monday, 6. about my younger brother, 7. other than your father, 8. about the novel, 9. until 3 o'clock, 10. after 5 o'clock.

4. READING: Bakıdan məktub var.

Salam, Ceyn,
Necəsiniz?

Ceyn, sənin göndərdiyin məktubu aldım, oxudum və çox şad oldum. Hər şey üçün çox sağ ol. Bağışlayın, mən sizə tez-tez məktub yazma bilmirəm. Amma bizim ürəyimiz həmişə sizinlədir. Biz hər vaxt sizin haqqınızda danışırıq. Mən bilirəm ki, siz də heç vaxt bizləri yaddan çıxarmırsınız. Biz iyulun on ikisində qardaşımız Gəncəyə getdik. Onlar Gəncədə birinci dəfə oldular. Gəncə onların çox xoşlarına gəldi. Arzu edirəm ki, siz tezliklə Azərbaycana qayıdarsınız və birgə yenə Gəncəyə gedərik.

Ceyn, biz sizdən ötrü çox danışıq. Mən xüsusilə Kimberlidən ötrü danışıqda sizin mənə verdiyiniz şəkillərə baxıram. Siz hamınız çox qəşəng görünürsünüz. Ceyn, mən eşitdim ki, siz iki ildən sonra gələcəksiniz. Əlbəttə, bu çox uzun vaxtdır. Eybi yoxdur. Biz həmişə sizi gözləyirik. Bir az oğlum Vahid haqqında yazmaq istəyirəm. İmtahanlarını verdi. Vahid 9-cu sinf keçdi. Vahid üçün göndərdiyiniz hədiyyə çox yaxşıdır. Çox sağ olun. O da sizə salam deyir.

Allahdan arzu edirəm ki, hər şey yaxşı olsun və biz təzədən görüşək. Hamıya salam de. Səni öpürəm. Kimberlini mənim əvəzimdən öp.
Sağ olun.

Sevil
5 avqust 1997
Bakı

Cultural note:

Like the cultures of neighboring peoples of the Middle East, Azerbaijani culture is expressed verbally through many formulaic phrases. A number of these phrases are commonly used to fulfill everyday functions such as greetings and farewells. Many include a reference to *Allah*. Some, however, are used only in very specific situations and thus require a greater knowledge of the Azerbaijani language and culture. Their improper use may put the speaker in an awkward or embarrassing position.

Allah qoysa [lit. if God permits] or *inşallah* [lit. God willing] are two of the most frequently used phrases. In everyday use they both mean 'I hope.' Other similar phrases include *Allah bilir* 'God knows (best),' *Allaha şükür* 'thank God,' *Allah xatirinə* 'for God's sake.' *Mübarək* or *mübarək olsun* are general phrases that can be used to congratulate someone for almost anything, such as new clothing, an anniversary, or a holiday. When someone is getting married, the appropriate phrases to use are as follows: *mübarək olsun* 'congratulations! [lit. may it be blessed],' *xoşbəxt olsunlar* 'may they be happy,' and *oğullu qızlı olsunlar* 'may they have sons and daughters.'

Mübarək olsun or *sağlqla geyin*, both meaning 'wear it in good health,' are expressions used when someone is wearing a new outfit.

Xeyir olsun 'may it be good,' or *sağlam ol* 'be healthy' are used when someone sneezes.

Həmişə təmizlikdə 'may you always be clean' is used after someone takes a bath.

Nuş olsun 'bon appetit' is used when sitting down to eat a meal. Similarly, it may be said by the person who has prepared/cooked the meal to those who praise it saying: *Çox dadlı xörəkdir*. 'It is a delicious meal.'

Sizin sağlığınıza! 'cheers! [lit. to your health!]' is used when toasting.

When praise is given, the following phrases usually accompany it to avoid the evil eye: *maşallah, göz dəyməsin* 'marvelous, may the evil eye not touch it,' *Allah pis gözədən saxlasın* 'may God protect it/her/him from the evil eye.'

Allah bağışlasın! 'May God forgive him/her!' is used when hearing that someone has made a serious mistake.

Allah eləməsin 'God forbid' is used when the possibility of a calamity or an unwanted event occurring is mentioned.

Allah şəfa versin 'may God provide the cure' is said to a sick person.

Allah rəhmət eləsin! 'may God show mercy on him/her!' is used when hearing the news of someone's death. When offering condolences to the relatives and friends of the deceased, the phrases *Allah qalantarı saxlasın* 'may God protect those who remain behind,' *başınız sağ olsun* 'may you be healthy,' and *axır qəminiz olsun* 'may it be your last sorrow' are used.

Expressions for offering consolation

sakit ol(un)	'be calm'
həyəcanlanma(yın)	'don't worry, don't get excited'
qüssələnmə(yin)	'don't be sad'
qəm çəkmə(yin) / yeməy(in)	'don't worry, don't be sad'
dözümlü ol(un)	'be steadfast'
bunu başın(ız)dan çıxar(ın)	'get rid of the idea'
hər şey yaxşı olacaq	'everything will be all right'
hər şey qaydasına düşəcək	'everything will be fine'

Expressions for offering sympathy

heyif	'pity, alas'
heyif ki,	'it is a pity that'
pis oldu	'it is bad'
nə pis oldu	'how awful'
təəssüf ki,	'it is regretful that'
təəssüf edirəm	'I regret'

5. GRAMMAR FOCUS: The participle *-dIQ-*

Azerbaijani has several participles, non-finite verb forms, that are used as adjectives. English has only two, namely the present and the past participles. The participle *-dIQ-* (*-dığ-, -duğ-, -diy-, -düy-*) is one of the most frequently used participles in Azerbaijani. Also referred to as a *non-future participle* or (though not totally accurate) as an *object participle*, it may be used to form adjectives but most commonly constitutes the equivalent of an English relative clause structure. When *-dIQ-* is added to a verb, it usually refers to a past or present action. It is placed after verbal forms, including negative suffixes, and before possessive suffixes. Possessive suffixes mark the subject of the clause in which the participle occurs.

yaz	+	dığ	+	ım	'that which I wrote/am writing'
oxu	+	duğ	+	un	'that which you read/are reading'
bil	+	diy	+	i	'that which s/he knew/knows'
bax	+	dığ	+	ımız	'that which we saw/see'
göndər	+	diy	+	iniz	'that which you sent/are sending'
işlə	+	diy	+	i	'that which they worked/are working'

As such, this formation is the second part of a genitive-possessive structure. It will be remembered that when the first noun of a genitive-possessive structure is a personal pronoun, it is usually omitted unless the speaker intends to stress it. This may be done because person is also indicated by the possessive suffix. The above forms given in full would be:

mənim yazdığım	bizim baxdığımız
sənin oxuduğun	sizin göndərdiyiniz
onun tanıdığı	onların işlədiyi

This participle form is most often used as an adjective that modifies a noun:

- (mənim) yazdığım kitab 'the book that I wrote/am writing'
- (sənin) oxuduğun məktub 'the letter that you read/are reading'
- (onun) tanıdığı adam 'the person whom s/he knew/knows'
- (bizim) baxdığımız kino 'the movie that we saw/see'
- (sizin) göndərdiyiniz güllər 'the flowers that you sent/are sending'
- (onların) işlədiyi zavod 'the factory in which they worked/are working'

Study the following examples.

Dünən aldığım kitab lap maraqlı idi. 'The book which I bought yesterday was very interesting.'

Oxuduğum şeirlər Sabirindir. 'The poems that I read were Sabir's.'

Ən son oxuduğumuz kitab Hophopnamədir. 'The latest book that we read was Hophopnaməh.'

Görüşdüyün adam muzeyin direktorudur. 'The person whom you met is the director of the museum.'

Bakıda gördüyümüz binanın şəklinə baxırıq. 'We are looking at the picture of the building that we saw in Baku.'

Dünən baxa bilmədiyim kinoya bu gün baxdım. 'Today I watched the movie that I couldn't watch yesterday.'

Əlində tutduğu stəkanı atasına verdi. 'He handed his father the cup that he was holding.'

Göndərdiyiniz məktubu dünən aldım. 'Yesterday I received the letter you sent.'

Mən eşitdiklərimi gördüklərimə nisbətən daha yaxşı yadda saxlayıram. 'I remember the things that I hear better than those that I see.'

The relative clause which employs the *-dIQ-* participle is formed from a sentence which expresses a present progressive or simple past action using the following steps:

1. The head noun is moved to the end of the clause.
2. Tense endings at the end of the predicate are replaced with *-dIQ-*.
3. A genitive case ending is added to the subject and the corresponding possessive suffixes are added to the participle.

For example: Nazim kitab oxuyur. →

1. Nazim oxuyur kitab
2. Nazim oxuduğ kitab
3. Nazimin oxuduğu kitab

Sən dünən kinoya baxdın. →

1. Sən dünən baxdın kino
 2. Sən dünən baxdığın kino
 3. Sənin dünən baxdığın kino
- One must remember that the final product after this transformation is a subordinate clause that is used with a main clause:
Nazimin oxuduğu kitab maraqlı idi. 'The book that Nazim read was interesting.'
Sənin dünən baxdığın kinoya mən də baxmışam. 'I have also watched the movie that you watched yesterday.'

Thus this participle may be used conveniently and easily to produce one sentence that contains a relative clause from two separate sentences:

Example:

1. Mən maşına mindim. 'I got into the car.'
 2. O maşın mənim dostumdur. 'That car is my friend's.'
- The resulting sentence has both a main clause and a subordinate clause containing the *-dIQ-* participle:
3. Mindiyimiz maşın dostumdur. 'The car that we got into was my friend's.'

Similarly examine the following two sentences:

1. Kitabların hamısını oxudunuz. 'You read all of the books.'
2. Onları kitabxanaya qaytarın. 'Return them to the library.'
They may be connected in this way:
3. Oxuduğunuz kitabların hamısını kitabxanaya qaytarın. 'Return all the books that you read to the library.'

Other examples:

1. Siz qatarla gəldiniz. 'You came by train.'
2. O qatar saat 10-da vağzala çatdı. 'That train arrived at the station at 10 o'clock.'
3. Gəldiyiniz qatar saat 10-da vağzala çatdı. 'The train that you came with arrived at the station at 10 o'clock.'
1. Mən müəllim işlədim. 'I worked as a teacher.'
2. O illərdə çox xoşbəxt idim. 'I was very happy during those years.'
3. Müəllim işlədiyim illərdə çox xoşbəxt idim. 'I was very happy during the years when I worked as a teacher.'

Class activity: Translation exercises

1. Translate the following participle structures into English.

1. mənim gördüyüm
2. atamın yazdığı
3. müəllimin kömək etdiyi
4. sizin dediyiniz
5. onların yaşadıkları kənd
6. həkimin verdiyi dərman
7. qardaşınızın içdiyi su
8. Leylanın göndərdiyi məktub
9. sənin oxuduğun roman

2. Translate the following relative clause structures into Azerbaijani.

1. the car that I bought
2. the picture that I saw
3. the book that I read
4. the apple that I ate
5. the money that I gave you
6. the apartment where I live
7. the village where my father lives
8. the door that you opened
9. the song that she sang
10. the person whom you talked to

Using the participle as a noun

Sometimes the word that has this participial form is used like a noun rather than an adjective. It is usually used when the noun that the participle modifies is known both by the speaker and the listener(s) and is thus dropped: *oxuduğum kitab* 'the book that I read' instead of *oxuduğum kitab* 'that which I read'.

Aldığımı gördüm. 'I saw (the thing) that you bought.'
Danışdıqlarını başa düşmürəm. 'I don't understand the things that you said.'
Oxuduqları yadına gəlmədi. 'S/he did not remember the things that s/he read.'
Bildiyimi deyə bilmədim. 'I couldn't say that which I knew.'

A: Aldığım lüğət çox yaxşıdır. 'The dictionary that I bought is very good.'

B: Mənim aldığım daha yaxşıdır. 'The one that I bought is better.'

Note: If the modified noun is used as a part of the participial clause, the plural suffix always comes after the noun, and *not* after the participle: *yazdığım məktublar* 'the letters that I wrote,' and not **yazdıqlarım məktub*. But when the noun is not used, the plural suffix is used after the participle: *yazdıqlarım* 'the things that I wrote.'

Other structures using -dIQ-

This participle is used with other suffixes and words, mostly postpositions, to denote different meanings. Some of the most common structures are given below:

a. *-dIQ + possessive suffix + zaman/vaxt*: 'when...'

This usage is very similar, or identical, in meaning to the gerund *-(y)AndA* which will be presented in Unit 10.

Səhər oyandığım zaman özümün pis hiss etdim. 'I felt sick when I woke up in the morning.'

b. *-dIQ + dA* 'when, upon....-ing'

Similar in meaning to *-dIQI zaman/vaxt*.

Təhlükənin ötdüyünü gördükdə hamı dərinədən nəfəsini dərib sevindi. 'Everybody took a deep breath and rejoiced when they saw that the danger had passed.' (M. Süleymanov)

c. *-dIQ + possessive suffix + üçün* 'since, because'

This structure indicates a reason.

O, inadla izləndiyini bildiyi üçün hər addımını böyük bir ehtiyatla atırdı. 'Since he knew that he was being followed constantly, he was taking his every step with great caution.'

d. *-dIQ + possessive suffix + dAn* 'because, since, due to'

This structure denotes a reason, intention.

Sevindiymədən uçmaq istəyirəm. 'I want to fly from joy [lit. I want to fly because of my joy].'

e. *-dIQdAn sonra* 'after ...ing'

This usage expresses posterity in time.

Evə qayıtdıqdan sonra nahar etdi. 'S/he had lunch after returning/s/he returned home.'

f. *-dIQI kimi* 'like, as'

This participial clause sets up a comparison.

Bakıda olduğu kimi burada da məktəblər iyun ayında bağlanır. 'The schools here, as in Baku, are closed in June.'

Mən bu şəri olduğu kimi tərcümə etmişəm. 'I have translated this poem as it is (i.e. literally).'

Əslində, bu köynəyin qiyməti, atanın dediği kimi, 63 min manat deyil, 68 min manatdır.

In fact, the price of this shirt is 68,000 manat, not 63,000 manat as your father said.'

g. *-dIQ + possessive suffix + dAn* 'for, because'

This structure indicates a reason.

Elçin otaqdan tez çıxıb getmək istədiyindən kitablarını götürməyi unudu. 'Since Elchin wanted to leave the room quickly, he forgot to take his books.'

h. *-dIQcA* 'as... the more...'

Nazim böyüdükcə xasiyyəti də yaxşılaşır. 'As Nazim grows older his character improves.'

Günlər ötdükcə kənd həyatına alışdım. 'As the days passed, I became accustomed to village life.'

• This suffix has acquired a derivational function giving rise to new lexical items such as *olduqca* 'rather, pretty' and *getdikcə* 'gradually, more and more.'

Olduqca yaxşı bir kitab aldım. 'I bought a pretty good book.'

Başım ağrıyır. Getdikcə hərarətim də artır. 'I have a headache. My temperature is also gradually rising.'

Şəhərimiz getdikcə gözəlləşir. 'Our city is becoming more and more beautiful.'

Məktəbdən getdikcə daha çox şagird çıxırdı. 'More and more students came out of the school.'

6. WORD POWER: Intensive adjectives

Azerbaijani has a method for intensifying *certain* simple adjectives, particularly color names. In this method, the first syllable of a simple adjective is repeated and the last consonant of the syllable is replaced by one of the following consonants: 'm,' 'p,' 'r,' or 's.' Since only a certain number of adjectives follow this rule, one must be cautious. The following list contains the most frequently used adjectives of this kind.

Colors

<i>ağ</i>	'white'	<i>apağ/ağappaq</i>	'pure white'
<i>boz</i>	'gray'	<i>bomboz</i>	'dark gray'
<i>göy</i>	'blue'	<i>gömgöy</i>	'dark blue'
<i>qara</i>	'black'	<i>qapqara</i>	'pitch-black'
<i>qırmızı</i>	'red'	<i>qıpqırmızı</i>	'dark red'
<i>sarı</i>	'yellow'	<i>sapsarı</i>	'dark yellow'
<i>yaşıl</i>	'green'	<i>yamyaşıl</i>	'dark green'

Other adjectives

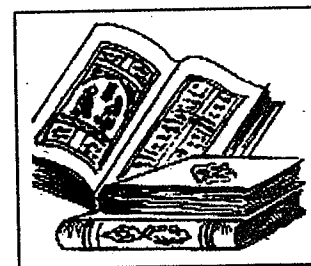
<i>aydın</i>	'clear'	<i>apaydın</i>	'absolutely clear'
<i>başqa</i>	'different'	<i>bambaşqa</i>	'quite different'
<i>boş</i>	'empty'	<i>bomboş</i>	'completely empty'
<i>bütün</i>	'whole'	<i>büsbütün</i>	'completely'
<i>doğru</i>	'true'	<i>dopdoğru</i>	'completely true'
<i>dolu</i>	'full'	<i>dopdolu</i>	'completely full'
<i>duru</i>	'limpid'	<i>dumduru</i>	'very limpid'
<i>düz</i>	'flat'	<i>dümdüz</i>	'completely flat'
<i>qaranlıq</i>	'dark'	<i>qapqaranlıq</i>	'pitch-dark'
<i>quru</i>	'dry'	<i>qıpquru</i>	'very dry'
<i>təmiz</i>	'clean'	<i>tərtəmiz</i>	'very clean'
<i>təzə</i>	'new'	<i>təptəzə/tərtəzə</i>	'quite new'
<i>turş</i>	'sour'	<i>tumturş</i>	'very sour'
<i>uzun</i>	'long'	<i>upuzun</i>	'very long'
<i>yeni</i>	'new'	<i>yepyeni</i>	'brand new'

7. CONVERSATION: Mənə Azərbaycanca kitablar lazımdır

- A: Mənə Azərbaycan dilində kitablar lazımdır. I need books in Azerbaijani.
 B: Sizi nə cür kitablar maraqlandırır? 'What kind of books interest you?'
 A: Məni Azərbaycan klassikləri maraqlandırır. I am interested in the Azerbaijani classics. Do you have Akhundov's books?
 Sizde Axundovun kitabları varmı?
 B: Bəli, var. 'Yes, we do.'
 A: Zəhmət olmasa, o kitabı mənə göstərin. 'Could you show me that book?'
 B: Buyurun. 'Here it is.'
 A: İngiliscə-Azərbaycanca lüğət varmı? 'Is there an English-Azerbaijani dictionary?'
 B: Bəli, yeni nəşri var. 'Yes, there is a new edition.'
 A: Lüğət neçəyədir? 'How much is the dictionary?'
 B: On min manata. 'Ten thousand manats.'

Supplementary vocabulary

<i>cib lüğəti</i>	'pocket dictionary'	<i>külliyyat</i>	'complete works'
<i>cild</i>	'volume, binding'	<i>müəllif</i>	'author'
<i>əsər</i>	'work (of art)'	<i>oxu zalı</i>	'reading room'
<i>kataloq</i>	'catalogue'	<i>seçilmiş əsərlər</i>	'selected works'
<i>kitabça</i>	'booklet'	<i>sifariş et-</i>	'to order'

Class activity: Translation and substitution drills

1.
 A: Sizi nə cür *kitablar* maraqlandırır?
 (journals)
 (novels)
 (movies)
 B: Məni *Azərbaycan klassikləri* maraqlandırır.
 (Sabir's poetry)
 (language books)
 (children's stories)
2.
 A: Sizde *Axundovun kitabları* varmı?
 (poetry books)
 (short stories)
 (history books)
 (textbooks)
 B: *Bəli, var.*
 (No, we don't.)
3.
 A: Bu *lüğət* neçəyədir?
 (bag)
 (red dress)
 (comb)
 (shoes)
 B: *On min manat.*
 (3,500)
 (15,000)
 (1,200)
 (900)

Atalar sözü

Gözəl gözəl deyil, könül sevən gözəl.
 Dost yaman gündə tanınar.
 Heç kəs öz ayrına turş deməz.
 Dəyirməndə doğulan siçan göy gurultusundan qorxmaz.
 Dama-dama göl olar, axa-axa sel.

8. WORD POWER: Derivative suffix -IA-

The derivative suffix **-IA-**, which forms verbs out of nouns and adjectives, is one of the most frequently used denominal verbal suffixes in Azerbaijani. It usually makes a noun / adjective a verb without changing its basic meaning. There are hundreds of verbs formed with **-IA-**. The following is just a brief list of such verbs:

<i>arzu</i>	'wish, desire'	<i>arzula-</i>	'to wish, desire'
<i>baş</i>	'head'	<i>başla-</i>	'to start, begin'
<i>bomba</i>	'bomb'	<i>bombala-</i>	'to bomb'
<i>daş</i>	'stone'	<i>daşla-</i>	'to throw stone(s)'
<i>duz</i>	'salt'	<i>duzla-</i>	'to salt'
<i>iş</i>	'job, work'	<i>işlə-</i>	'to work'
<i>quru</i>	'dry'	<i>qurula-</i>	'to dry'
<i>möhür</i>	'seal, stamp'	<i>möhürlə-</i>	'to seal up'
<i>su</i>	'water'	<i>sula-</i>	'to water'
<i>soyuq</i>	'cold'	<i>soyuqla-</i>	'to catch cold'
<i>təmiz</i>	'clean'	<i>təmizlə-</i>	'to clean'
<i>yol</i>	'road, way'	<i>yolla-</i>	'to send'

The verb derived using **-IA-** also quite commonly takes a reflexive (= **-IA-n-**), a reciprocal (= **-IAş-**), or a causative (= **-IA-t-** or **-IA-tlr-**) suffix: *təmizlət-* 'to have someone clean something,' *təmizlən-* 'to be cleaned,' *soyuqlat-* 'to cause somebody to catch cold,' *soyuqlaş-* 'to become cold.' Some verbs only occur in the reciprocal, passive or causative forms: *uzaqlaş-* 'to move away, keep away,' *uzaqlaşdır-* 'to remove,' but not **uzaqla-*; *yaxşılaş-* 'to become better,' *yaxşılat-*, *yaxşılandır-*, or *yaxşılaşdır-* 'to improve,' but not **yaxşıla-*.

9. TIME - III

Here are a few common time expressions:

nə qədər vaxt	'how long'
on beş dəqiqə	'a quarter of an hour'
yarım saat	'half an hour'
on dəqiqə əvvəl	'10 minutes ago'
bir saat əvvəl	'1 hour ago'
üç saatdan sonra	'in three hours'
bir saatdan sonra	'an hour later'
saat dördə qədər	'until four o'clock'
bir müddət	'a period (of)'
iyirmi saniyə müddətində/20 saniyəyə	'for 20 seconds'
on dəqiqə müddətində/10 dəqiqəyə	'for 10 minutes'
iki saat müddətində/2 saata	'for two hours'
uzun müddət	'(for) a long time'
üç saatlığa	'for three hours'
on dəqiqəyə	'for ten minutes'
bir-iki gün	'(for) a few days'
bütün günü	'all day (long)'
axşama/günortaya yaxın	'close to evening/noon'
birdən-birə	'suddenly'
bir azdan	'in a while'
bir dəfə	'once'
iki dəfə	'twice'
üç dəfə	'three times'

hər dəfə(sində)	'every time, each time, always'
birinci dəfə	'the first time'
beşinci dəfə	'the fifth time'
çox dəfə	'many times'
həftədə bir dəfə	'once a week'
ayda üç dəfə	'three times a month'
gələcək dəfə	'next time'
axırıncı dəfə	'the last time'
neçə dəfə?	'how many times?'
dəfələrlə	'repeatedly, many times'
bu dəfə	'this time'

İclas on dəqiqə əvvəl başlandı. 'The meeting started ten minutes ago.'

Mən iki saatlığa gəlmişəm. 'I have come for two hours.'

Kitabxanaya iyirmi dəqiqəyə çatdım. 'I reached the library in twenty minutes.'

Axşama yaxın Elçin atamgilə gəldi. 'Elchin came to my father's house close to evening.'

Anamın bütün günü baş ağrıyırdı. 'My mother had a headache all day long.'

Bir-iki gün bundan əvvəl hava çox yaxşı idi. 'The weather was very nice a few days ago.'

Bir azdan hündürboy qız da gəldi. 'A while later the tall girl also came.'

Nazim iki gün, iki gecə idi ki, xəstə yatırdı. 'Nazim was sick in bed for two days and two nights.'

Mən Bakıda bir dəfə olmuşam. 'I have been to Baku once.'

Mənə yaxşı qulaq asın, ikinci dəfə təkrar eləyəcəyəm. 'Listen to me well. I will repeat it a second time.'

Hər dəfə səni görəndə birgə keçirdiyimiz gözəl günlər yadıma düşür. 'Every time I see you I remember the happy days that we spent together.'

A: Bir gündə neçə dəfə xörək yeyirsən? 'How many times a day do you eat?'

B: Üç dəfə. 'Three times.'

A: Bir həftədə neçə dəfə kitabxanaya gedirsən? 'How many times a week do you go to the library?'

B: İki dəfə. 'Twice.'

10. PRONUNCIATION: Pronunciation of consonant clusters

a. Pronunciation of medial double consonants

1. If a word contains medial double consonants both are pronounced distinctly²¹ and have the same sound value unless they are stops (b, d, g, k, p, q, t): amma 'but,' cənnət 'paradise,' əlli 'fifty,' hədiyyə 'present,' izzət 'respect,' kassa 'box-office,' ləzzət 'taste,' millət 'nation,' müəllim 'teacher,' qüvvət 'force.'

2. If the double consonants are stops, then the first consonant is pronounced as a voiceless consonant, while the second is pronounced as its voiced counterpart: çaqqal [çakqal] 'jackal,' doqquz [dokquz] 'nine,' əlbəttə [əlbəttə] 'of course,' mürəkkəb [mürəkqəp] 'ink,' saqqal [sakqal] 'beard,' səkkiz [səkgiz] 'eight,' yeddi [yetdi] 'seven.'

3. If the double consonants are 'y,' then they are usually pronounced as a single 'y': vəziyyət [vəziyət] 'situation,' xasiyyət [xasiyət] 'character,' əhəmiyyət [əhəmiyət] 'importance,' mədəniyyət [mədəniyət] 'culture,' fəaliyyət [fa:liyət] 'activity.'

²¹ This is an important point to remember since English speakers have a tendency to read double consonants as single sounds. This may cause serious interference between two different words: gülər 's/he laughs' x güllər 'flowers'; yolar 's/he plucks' x yollar 'roads'

b. Assimilation in medial consonant clusters

In some consonant clusters, due to assimilation, one of the consonants of a cluster is affected by either the place or the manner of articulation with the other consonant, and thus it is pronounced differently: bağça [baxça] 'garden,' bitki [bitgi] 'plant,' seçki [seçgi] 'election,' şənbə [şəmbə] 'Saturday,' vicdan [vijdan] 'conscience,' zanbaq [zambax] 'lily.'

c. Pronunciation of final consonant clusters

1. If double consonants are in a word-final position, they are pronounced as a single consonant and only one consonant is written when the word has suffixes:

hiss	[his]	'sense'	→	hislər
həzz	[həz]	'pleasure'	→	həzdən
sirr	[sir]	'secret'	→	sirlər

2. a. When loan-words with final consonant clusters containing two different consonants take suffixes that start with a consonant, a vowel is inserted between the consonants in pronunciation only. Native words are excepted. (See Unit 4, Section 11.)

üzr 'apology'	üzr+lü	→	üzrlü [üzürlü]
üzv 'member'	üzv+süz	→	üzvsüz [üzüvsüz]
rəhm 'mercy'	rəhm+li	→	rəhmli [rəhimli]
sədr 'chairman'	sədr+lik	→	sədrlik [sədirlik]

b. When a similar word produces a compound word then a vowel is inserted in between the two words in pronunciation:

hökm + dar	=	hökmdar [hökmüdar]	'ruler, king'
hüsn + xət	=	hüsnxət [hüsnüxət]	'calligraphy'

3. When a suffix that starts with a consonant is added to a word that ends in voiceless consonant clusters such as -st, -ft, or -çt, then the second consonant of the cluster is *not* pronounced:

dost	+	luq	→	dostluq [doslux]	'friendship'
neft	+	çi	→	neftçi [nefçi]	'oilman, oil-industry worker'
poçt	+	dan	→	poçtdan [poşdan]	'mailman'
rast	+	laş-	→	rastlaş- [raslaşmax]	'to encounter'

11. TEXTS FOR READING**1***Tapmacalar*

Aşam gedər

Səhər gələr.

(Günəş)

Yupyumru fincan,

İçi dolu mərcan.

(Nar)

Altı dəri, üstü dəri,

İçində bir ovuc danı.

(Əncir)

Bir bardağda iki rəng su.

(Yumurta)

Həyətdə dağdır, pambıqdan ağdır.

Evə gələr, suya dönər.

(Qar)

2

Təbriz Cənubi Azərbaycanın ən böyük şəhəri, iqtisadi və mədəni mərkəzidir. Təbriz xalqaları dünyada şöhrət qazanmışdır. Təbriz Azərbaycanın qədim şəhərlərindəndir. Şəhər qədim memarlıq abidələri ilə zəngindir. O, özünün orta əsr simasını qoruyub saxlamışdır. Təbriz bazarı şərqin ən qədim bazarlarından biridir. Neçə-neçə məscidlər, mədrəsələr, hamamlar, karvansaralar və yeməxanalar Təbrizin bazar kompleksinə daxildir. Bunların çoxunun tarixi XI-XII əsrlərdəndir. Təbriz həm də müasir şəhərdir. Şərq üslubunda tikilmiş yaraşlıq binalar şəhərə xüsusi gözəllik verir. Təbrizdə universitet, digər təhsil ocaqları, filarmoniya, dram teatri geniş fəaliyyət göstərir.

3*Azərbaycan xalq mahnısı*

Arağçının məndədir, ceyran

Sərmişəm çəməndədir, ceyran

Aləm gözələ dönsə, ceyran

Mənim könlüm səndədir, ceyran

Aşiqin çoxdur sənin, çoxdur

Kırpiyin oxdur sənin, oxdur

Dərdindən mən dəliyəm, ceyran

Heç xəbərin yoxdur sənin, ceyran

Sənə mən gül demərəm, ceyran

Gülün ömrü az olar, ceyran

Sənə bülbül deyərəm, ceyran

Bülbül xoşavaz olar, ceyran

4

Салам, севимли достум!

Нечәсиниз? Сизин көндәрдијиниз мәктубу алдым. Гардашынысла

көндәрдијиниз китаблары да алдым. Чох сағ олун. Бакыда олдуғунуз

күнләри хош бир хәтирә кими јад едирик. Гардашым Назим һәмишә

сизин барәниздә даньшыр.

Бурада елә бир јенилик јохдур. Биз һаһымыз јахшы доланырығ. Балача

Күлнарын мәктәби ачылыб.

Мәнә мәктуб јазмағы унутмајын. Әлағә сахламағымыз достлуғумуза бир

ширинлик кәтирәр. Кезәл ушағларыныза, јолдашыныза вә сизә сәадәт вә

чан сағлығы диләјирик. Бүтүн гоһумлардан чоһлу вә сәһими саламлар.

Севкиләрлә,

Камран.

12. EXERCISES**1. Translate into Azerbaijani.**

1. I will probably come in the afternoon.
2. Meet me in front of the museum at 2 o'clock.
3. Did you read the book that I gave you yesterday.
4. I waited for you all day.
5. Do you have the new Azerbaijani dictionary?
6. I want to see that dark green dress.
7. The song that I heard on the radio yesterday was very beautiful.
8. I received the letter that you sent me from Los Angeles.
9. I started my new job 2 weeks ago.
10. My mother will probably buy this linen shirt for my sister.
11. I will probably like that pitch-black raincoat.

2. Translate into English.

1. Əlimdə tutduğum kitabları stolun üstünə qoydum.
2. Dayanacaqda üç nəfər düşəndən sonra avtobusda beş adam qaldı.
3. İstəyirəm təzə bir şalvar alım.
4. Mən 1960-cı ildə Bakıda anadan olmuşam.
5. Dünən oxuduğum kitabı çox bəyəndim.
6. Univermaqdan nə almaq istəyirsiniz?
7. Muzey bazar günündən başqa bütün günlər açıqdır.
8. Bakı Dövlət Universitetini qurtardıqdan sonra bir müddət müəllim işləmişəm.
9. Dış pastası haradan almaq olar?

3. Fill in the blank spaces with appropriate postpositions.

1. Axşama bu kitabı qurtararam.
2. Birinci gündən iki kitab oxudum.
3. Binaya gedin.
4. Mən sizin çox eşitmişəm.
5. Mən səndən evə gəldim.
6. Azərbaycan çoxlu kitablar yazılıb.
7. Bakıdan heç yerə getməmişəm.
8. Məktəbə getdi.
9. Səndən mən bu stulda oturmuşam.
10. Dənizə baxdıq.

4. You are at a restaurant in Baku with a friend of yours. Order what you would like to eat**5. Provide the Azerbaijani equivalents of the following relative clauses.**

1. the letter that I wrote
2. the bag that you purchased
3. the girl whom he liked
4. the book that she read
5. the ice-cream that your sister ate
6. the present that Leyla sent
7. the newspaper that Nadir's brother reads
8. the place where they went
9. the cap that you saw
10. the person whom he talked to

6. Combine the two sentences in each section and form a sentence with a -dlQ participle.

1. Mən təzə köynək aldım.	O köynək çox gözəl idi.
2. Sən məktub yazdın.	Mən o məktubu almadım.
3. Əli şəkil çəkdi.	Şəkli mənə göstərdi.
4. Nadir gül gətirdi.	Nadir gülü bacıma verdi.
5. O, sözlər eşitdi.	O, bu sözlərə inanmır.
6. Anam xəstə oldu.	Onu bizə demədi.
7. Leyla bizə paltar göstərdi.	Biz onu bəyənmədik.
8. Nazim Moskvadan hədiyyə aldı.	Hədiyyələri bizə verdi.
9. Bu kitab yaxşı tərcümə edilmədi.	Bu hamımıza aydın oldu.
10. Atam cibindən pul çıxartdı.	Pulu qardaşıma verdi.

7. Complete the following sentences.

1. Oxuduğunuz kitab
2. Mənim gördüyüm ən yaxşı tamaşa
3. Aldığımız köynəyin rəngini
4. Bildiyiniz dildə
5. Nadirin oxuduğu məktəbdə
6. Sizin də dediyiniz kimi
7. Bildiklərimizin hamısını sizə
8. Dünən getdiyiniz konsert
9. Mənasını bilmədiyiniz sözləri
10. Qardaşınızın gəldiyini

8. Match each word with a definition.

a. univermaq		Bir cür ayaq geyimi.
b. ucuz		Bədənin bədən aşağı hissəsini örtən kişi geyimi.
c. çəkmə		Belə bağlamaq üçün işlədilən dar, uzun dəri, kəmərlər.
d. şalvar		Ən müxtəlif sənaye malları satılan böyük mağaza.
e. müştəri		Bazardan ev üçün lazımı şeylər almaq.
f. bağlama		Bir şeyin dəyəri.
g. bazarlıq et-		Baş, boyuna sarımaq üçün toxunmuş və ya tikilmiş məmulat.
h. qayıq		Bir yerə göndərilmək üçün qablanıb bağlanmış şey.
i. qiymət		Yun, iplik və ya süni sapdan toxunan boğazlı ayaq geyimi.
j. corab		Az pula satılan, qiyməti aşağı olan, bahalı olmayan.
k. şərf		Mal alan, şey alan, alıcı.

9. Write a short letter to a friend who lives in another country. In the letter you might mention a recent trip during which you spent some good times together.

10. Write about things you do. How many times do you do them in a day/week/month/year? Example: *Mən həftədə bir dəfə kinoya gedirəm.*

1. (go shopping/ a week)
2. (see your mother/ a month)
3. (go to school/ a week)
4. (write a letter/ a month)
5. (run/ a week)
6. (buy new shoes/ a year)
7. (go to a concert / a year)
8. (drink tea/ a day)
9. (wash your face/ a day)
10. (watch the news on TV/ a day)

11. Check the correct responses to complete the conversation.

A: Dərs nə vaxt qurtarır?

B: ...Bu da mənim dostumdur.
...Saat 12-də.
...Muzeyə gedirik.

A: Dərs qurtarandan sonra hara gedəcəksiniz?

B: ...Univermağa gedəcəyik.
...Sən də gəlirsən?
...Bunlar lap ucuzdur.

A: Univermaqdan nə alacaqsan?

B: ...Ucuzu daha gözəldir.
...Mən papaq almaq istəyirəm.
...Yaşıl papaq yaxşıdır.

A: Nə rəng papaq alacaqsan?

B: ...İki kiçik alma alacağam.
...Bu papaq lap yaxşıdır.
...Qara papaq alacağam.

A: Pulun var?

B: ...Bəli, bu papaq bahadır.
...Bəli, atamdan almışam.
...Yox, sarısı daha yaxşıdır.

13. VOCABULARY

<i>addım at-</i>	to take a step	<i>dincəl-</i>	to rest
<i>ağappaq</i>	pure white	<i>diz</i>	knee
<i>ağrı-</i>	to ache	<i>doğru</i>	toward
<i>alış-</i>	to be accustomed	<i>dolan-</i>	to lead a life
<i>aləm</i>	world	<i>dopdoğru</i>	completely true
<i>apağ</i>	pure white	<i>dopdolu</i>	completely full
<i>apaydın</i>	absolutely clear	<i>dön-</i>	to turn
<i>araqçın</i>	skull-cap	<i>dözümlü</i>	steadfast
<i>arzu</i>	wish, desire	<i>dumduru</i>	very limpid
<i>aşağı</i>	down, low	<i>duru</i>	limpid
<i>aşağı sal-</i>	to lower	<i>duzla-</i>	to salt
<i>aşiq</i>	lover	<i>dümdüz</i>	completely flat
<i>atlas</i>	atlas, satin	<i>en</i>	width
<i>bağışla-</i>	to forgive	<i>ehtiyat</i>	caution
<i>bağlama</i>	package	<i>ək-</i>	to sow
<i>bambaşqa</i>	quite different	<i>əlcək</i>	glove, mitten
<i>bardaq</i>	cup, jar	<i>əslində</i>	in fact
<i>barədə</i>	about	<i>əsr</i>	century, era
<i>başqa</i>	except	<i>əvəzimdən</i>	on my behalf
<i>başlan-</i>	to start	<i>filarmoniya</i>	philharmonic
<i>bat-</i>	to sink	<i>getdikcə</i>	gradually
<i>bəri</i>	since	<i>gömgöy</i>	dark blue
<i>bir azdan</i>	in a while	<i>göstər-</i>	to show
<i>birdən-birə</i>	suddenly	<i>hamam</i>	public bath
<i>birgə</i>	together	<i>heç nə</i>	nothing, anything
<i>bomba</i>	bomb	<i>hərə</i>	everybody
<i>bombala-</i>	to bomb	<i>heyif</i>	pity
<i>bomboş</i>	completely empty	<i>həyəcanlan-</i>	to get excited
<i>bomboz</i>	dark gray	<i>xatir</i>	sake
<i>bülbül</i>	nightingale	<i>xoşavaz</i>	pleasant-voiced
<i>büsbütün</i>	completely	<i>xoşbəxt</i>	happy
<i>ceyran</i>	gazelle	<i>xüsusi</i>	special
<i>cib</i>	pocket	<i>xüsusi ilə</i>	especially
<i>cild</i>	volume, binding	<i>iqtisadi</i>	economic
<i>çaqqal</i>	jackal	<i>imtahan</i>	exam
<i>çək-</i>	to smoke	<i>inad</i>	stubbornness
<i>çəmən</i>	meadow, grass	<i>inan-</i>	to believe
<i>daxil</i>	in, included	<i>indicə</i>	just now, just
<i>darı</i>	millet	<i>inşallah</i>	God willing
<i>darıx-</i>	to get bored	<i>izlən-</i>	to be followed
<i>daş</i>	stone	<i>karvansara</i>	inn
<i>daşla-</i>	to throw stone(s)	<i>kataloq</i>	catalogue
<i>dəfələrlə</i>	repeatedly	<i>kətan</i>	linen
<i>dərd</i>	worry, problem		
<i>dəri</i>	skin, leather		
<i>dərin</i>	deep		
<i>dərman</i>	medicine		
<i>digər</i>	other, another		

<i>kirpik</i>	eyelash	<i>rəhmət</i>	mercy
<i>kitabça</i>	booklet	<i>sağlam</i>	healthy
<i>kostyum</i>	suit	<i>sahil</i>	seaside
<i>külliyat</i>	complete works	<i>sapsarı</i>	dark yellow
<i>qabaq</i>	before, ago	<i>saqqal</i>	beard
<i>qapqara</i>	pitch-black	<i>sevgi</i>	love, like
<i>qaranlıq</i>	dark	<i>səhhət</i>	health
<i>qapqaranlıq</i>	pitch-dark	<i>sər-</i>	to spread out
<i>qayıq</i>	belt	<i>sifariş et-</i>	to order
<i>qazan-</i>	to earn	<i>sima</i>	look, appearance
<i>qəm çək-/ye-</i>	to worry	<i>sula-</i>	to water
<i>qiymətləş-</i>	to bargain	<i>süni</i>	artificial
<i>qıpqırmızı</i>	dark red	<i>soyuqla-</i>	to catch cold
<i>qoru-</i>	to preserve, protect	<i>şal</i>	cashmere
<i>qurquru</i>	very dry	<i>şəfa</i>	cure
<i>quru</i>	dry	<i>şirinlik</i>	sweetness
<i>qurula-</i>	to dry	<i>şort</i>	shorts
<i>qüssələn-</i>	to be sad	<i>şükür</i>	thank
<i>lazımı</i>	necessary	<i>təəssüf</i>	regret
<i>marşrut</i>	route	<i>təhsil</i>	education
<i>maşallah</i>	marvelous	<i>təmizlə-</i>	to clean
<i>memarlıq</i>	architecture	<i>təmizlik</i>	cleanness
<i>mədrəsə</i>	religious school	<i>təptəzə</i>	quite new
<i>mərcan</i>	coral	<i>tərtəmiz</i>	very clean
<i>məzəli</i>	fun	<i>tərtəzə</i>	quite new
<i>misal</i>	example	<i>tərtib olun-</i>	to be formed
<i>möhür</i>	seal, stamp	<i>tik-</i>	to sew
<i>möhürlə-</i>	to seal up	<i>tımturş</i>	very sour
<i>mübarək</i>	congratulation	<i>tut-</i>	to hold
<i>müddət</i>	period of time	<i>upuzun</i>	very long
<i>müharibə</i>	war	<i>üslub</i>	style
<i>müştəri</i>	customer	<i>üzrə</i>	according to, as
<i>nisbətən</i>	relatively	<i>yad et-</i>	to reminisce
<i>nuş olsun</i>	bon appetit	<i>yadda saxla-</i>	to remember
<i>ocaq</i>	hearth, source	<i>yadıma gəl-/düş-</i>	to remember
<i>ox</i>	arrow	<i>yaxşılaş-</i>	to improve
<i>oxu zalı</i>	reading room	<i>yamyaşıl</i>	dark green
<i>oxucu</i>	reader	<i>yaraşığıl /</i>	beautiful
<i>olduqca</i>	rather	<i>yaylıq</i>	handkerchief
<i>otur-</i>	to sit	<i>yenilik</i>	news
<i>ovuc</i>	handful	<i>şeməlxana</i>	dining-hall
<i>ölçü</i>	size	<i>yepyeni</i>	brand new
<i>öp-</i>	to kiss	<i>yeri-</i>	to walk
<i>öt-</i>	to pass	<i>yəqin</i>	evidently
<i>ötrü</i>	because of	<i>yolla-</i>	to send
<i>palçıq</i>	mud	<i>yubka</i>	skirt
<i>pijama</i>	pajamas	<i>yuyumru</i>	completely round
		<i>yuxarı</i>	up, above, over

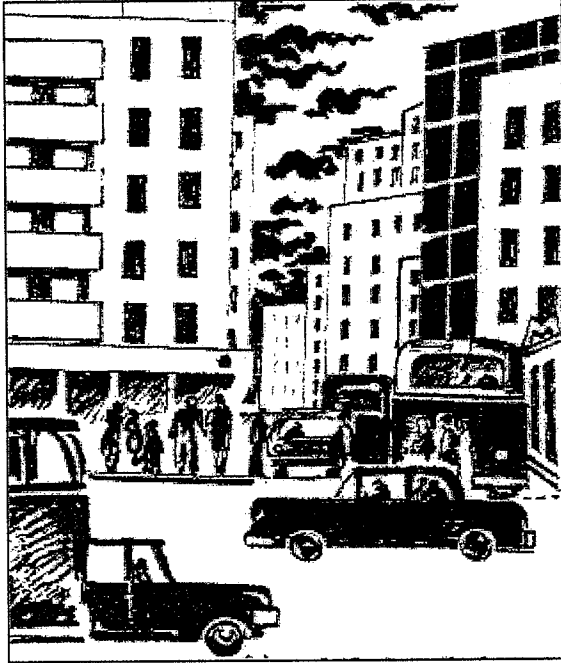
14. AUDIO DRILLS

- Provide the Azerbaijani equivalents of the following prepositional phrases.
 - (two years ago)
 - (about the new book)
 - (before 10 o'clock)
 - (after school)
 - (since June)
 - (toward the museum)
 - (other than my friend)
 - (two months ago)
 - (as far as the post office)
 - (except for my brother)
- Supply the missing personal adjectives in the participial constructions below.
 - göndərdiyiniz bağlama
 - aldığı alma
 - getdiyiniz yarış
 - bildiyimiz adam
 - oxuduqları mahnı
 - kömək etdiyiniz qadın
 - öyləşdiyi stul
 - apardığı karandaş
 - gəldiyi kənd
 - içdiyiniz süd
- Listen to the following conversation and answer the questions.
 - Müştəri nə almaq istədi?
 - O, yun köynəkmə almaq istədi?
 - Nə rəng köynək axtardı?
 - Dükanda sarı ipək köynək varmı?
 - Müştəri ağ köynəyi aldı mı?
 - Köynək ucuz idimi?
 - Müştəri qiymətləşdimi?
 - Satıcı köynəyin qiymətini aşağı saldımı?
- Change the indefinite future tense to the definite future tense in the following sentences.

Example: Londonda muzeyləri gəzərik.
Londonda muzeyləri gəzəcəyik.

 - Səndən sonra anam da gələr.
 - Universiteti bitirdikdən sonra bir müddət müəllim işləyərəm.
 - Müəllimdən soruşmaram.
 - Mən sənə bir hədiyyə alaram.
 - Bacım bu il bir xarici dil öyrənər.
 - İşləməyən dişləməz.
 - Musiqiyə birgə qulaq asarıq.
 - İndi bu işə başlayaram.

5. Look at the picture below and mark the related statements as D (=Düz 'true') or S (=Səhv 'false').

1.
2.
3.
4.
5.
6.

6. Give the regular forms of the following intensive adjectives.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

REVIEW OF UNITS 7-9

1. Select one item from each column to form an appropriate pair and make sentences.

<u>adjectives</u>	<u>nouns</u>
böyük	kitab
yaxşı	tələbə
geniş	iş
çalışqan	uşaq
güclü	otaq
maraqlı	çanta
ucuz	mahnı
balaca	adam

2. Write about John's week. Use the correct form of each verb.

<i>bazar ertəsi</i>	Saat 10-da universitetə get.
<i>çərşənbə axşamı</i>	Qardaşın Mayka məktub yaz. Dərsini hazırla.
<i>çərşənbə</i>	Axşam basketbol oyna.
<i>cümə axşamı</i>	Radiodakı klassik musiqi konsertinə qulaq as.
<i>cümə</i>	Televizordakı futbol oyununa bax.
<i>şənbə</i>	Dostlarını evə dəvət elə.
<i>bazar</i>	Evdə qal və dincəl.

Example: *Con bazar ertəsi saat 10-da universitetə gedir.....*

3. Answer these questions about your city or neighborhood.

- a. Teatr harada yerləşir?
- b. Buraya yaxın avtobus dayanacağı varmı?
- c. Ən yaxın xəstəxana haradadır?
- d. Universitet buradan uzaqdırmı?
- e. Polis idarəsi haradadır?
- f. Dəmiryol vağzalına necə getmək olar?
- g. Kitab mağazası neçənci mərtəbədədir?
- h. Hansı avtobus şəhərin mərkəzinə gedir?

4. Choose from each column to make appropriate phrases.

<i>A</i>	<i>B</i>
<i>bir kilo</i>	<i>mürəbbə</i>
<i>üç fincan</i>	<i>süd</i>
<i>bir dəstə</i>	<i>corab</i>
<i>iki qutu</i>	<i>siqaret</i>
<i>bir paçka</i>	<i>gül</i>
<i>bir litr</i>	<i>konfet</i>
<i>bir stəkan</i>	<i>çay</i>
<i>bir ciit</i>	<i>qoyun əti</i>
<i>iki dənə</i>	<i>şərab</i>
<i>bir banka</i>	<i>karandaş</i>
<i>bir şüşə</i>	<i>qəhvə</i>

5. Answer the following questions using the words provided in the parentheses.

- Muzey harada yerləşir? (behind that building)
- Abşeron mehmanxanası haradadır? (next to the park)
- Kinoteatr haradadır? (on Nizami Street)
- Ayaqqabı mağazası haradadır? (on the second floor)
- Bakı restoranı haradadır? (in that building)
- Avtobus dayanacağı haradadır? (in front of the museum)

6. Find the opposites.

a. yaxşı	tez
b. bahalı	çalışqan
c. açıq	köhnə
d. balaca	asan
e. təzə	bərk
f. az	subay
g. tənbel	kök
h. ailəli	qoca
i. arıq	bağlı
j. çətin	yaman
k. yavaş	böyük
l. cavan	çox
m. yumşaq	ucuz

7. Look at the following words; then separate and list them according to the categories given:

Badımcın, alma, pivə, albalı, üzüm, süd, kartof, su, pomidor, şaftalı, qarpız, soğan, lobya, çay, şirə, araq, portağal şirəsi.

vegetables

fruit

beverages

8. Write 10 questions using the question words below.

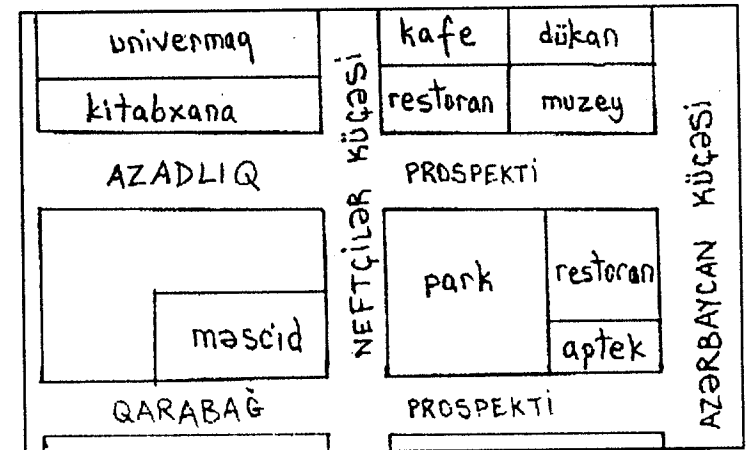
- (what?)
- (what type?)
- (when?)
- (how many?)
- (how?)
- (from where? = native of)
- (where?)
- (who?)
- (how much?)
- (which?)

9. Translate into English.

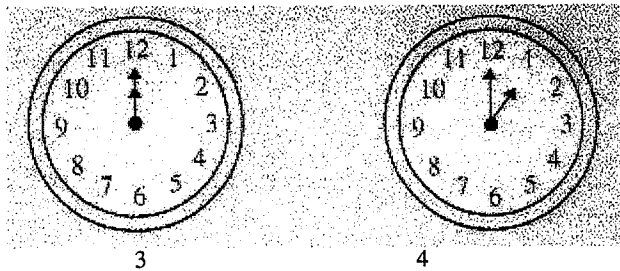
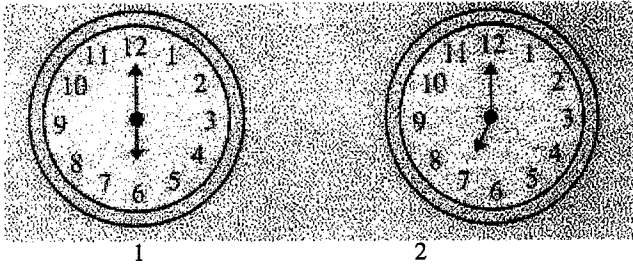
- Leyla sənin kimi ağıllıdır.
- Gecikdiyim üçün üzr istəyirəm.
- Sənin üçün hədiyyələr almışam.
- Səhərdən axşama kimi oxuyuram.
- Nazim karandaş ilə şəkil çəkdi.
- Köməyinizə görə çox sağ olun.
- Mən səninlə hər yere gedərəm.
- Müslüm Məgomayev kimi müğənni görməmişəm.
- Siz evə saat neçədə qayıdarsınız?
- Nə üçün bizə gəlmirsiniz?

10. Look at the map below and describe the location of each of the following places:

- restaurant
- mosque
- library
- cafe
- museum
- pharmacy
- park

11. What is the time?

1.
2.
3.
4.

12. Fill in the blanks with the Azerbaijani equivalents of the words provided.

1. Qardaşım indi çoxdır. (hungry)
2. İndi balaca Nadir dostlarıyla hazırdır. (to play)
3. Bacım səhər yeməyini mətbəxə gedir. (in order to eat)
4. Leyla indicə bir kitab aldı. (from the bookstore)
5. Yay vaxtı çox gözəldir. (to go to the beach)
6. Siz necə havanı? (do you like)
7. hava soyuyur. (in the fall)
8. Mən yaxşı aşpaz olmaq istərdim. (like my mother)
9. Atam bu gün məni zooparka (will take to)
10. xoşladığım yeməklər var. (on the table)

UNIT 10

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Parts of the body • Health • Illnesses • Hospitals and medications • Remedies • Hygiene 	<ul style="list-style-type: none"> • Describing minor illnesses • Asking opinions • Stating opinions • Giving medical advice • Agreeing • Disagreeing 	<ul style="list-style-type: none"> • The present perfect tense • The participle -(y)An • The gerund -(y)AndA • The reflexive pronoun öz • The passive and the reflexive, -(y)Il- / -(y)In- • Conjunctions • Həm..həm də, nə...nə də • Subject-verb agreement

Folkdancers

1. CONVERSATION: Özümü pis hiss edirəm.

- Xəstə: Özümü pis hiss edirəm. Həkimə getməliyəm.
 Həkim: Şikayətiniz nədir?
 X: Boğazım ağrıyır, həm də bərk öskürürəm.
 H: Başınız ağrıyır mı?
 X: Xeyr, başım ağrıyır. Amma özümü zəif hiss edirəm.
 H: Yəqin sizə soyuq dəyib. Dilinizi çıxarın. Siz qrip olmusunuz. Üç gün yataqda qalmalısınız. Bu dərmanları gündə üç dəfə qəbul etməlisiniz.
 X: Çox sağ olun, doktor.
 H: Ümid edirəm ki, 2-3 gündən sonra özünüzü yaxşı hiss edəcəksiniz.
 X: Çox minnətdaram. Sağ olun.
- 'I don't feel well. I have to go to a doctor.'
 'Don't go. Let me call you a doctor.'
 'What is your complaint?'
 'I have a sore throat and a severe cough.'
 'Do you have a headache?'
 'No, I don't have a headache. But I feel weak.'
 'You must have a cold. Stick out your tongue. You have the flu. You must stay in bed for 3 days. Take these medications 3 times a day.'
 'Thank you very much, doctor.'
 'I hope that you will feel better in 2-3 days.'
 'I appreciate it. Good-bye.'

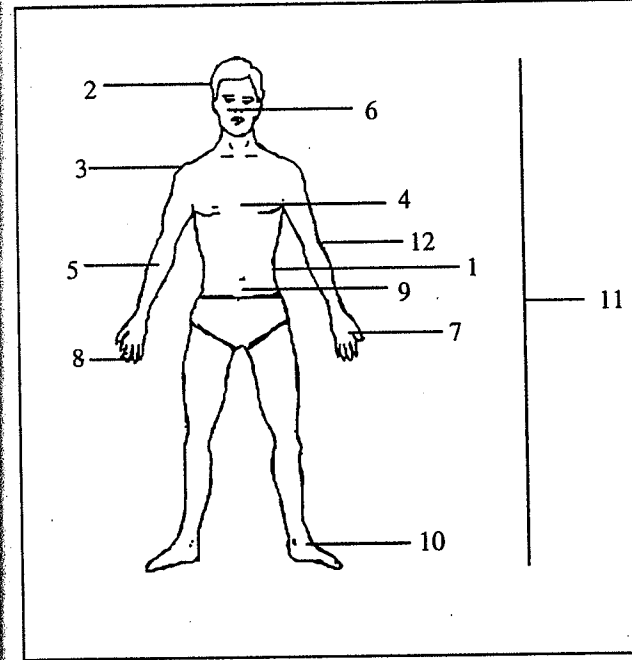
Supplementary vocabulary

bədən 'body'	qarın 'stomach'
bel 'waist'	qulaq 'ear'
dəri 'skin'	nəfəs 'breath'
həb 'tablet'	öskürək 'cough'
qan 'blood'	skelet 'skeleton'
qana- 'to bleed'	sümüük 'bone'

Class activity: Substitution drills

1.
 Həkim: Şikayətiniz nədir?
 Xəstə: Boğazım ağrıyır.
 (stomach)
 (tooth)
 (head)
2.
 Həkim: Başınız ağrıyır mı?
 (ear)
 (throat)
 (body)
- Xəstə: Yox, başım ağrıyır, boğazım ağrıyır.
 (tooth)
 (stomach)
 (head)

2. PARTS OF THE BODY

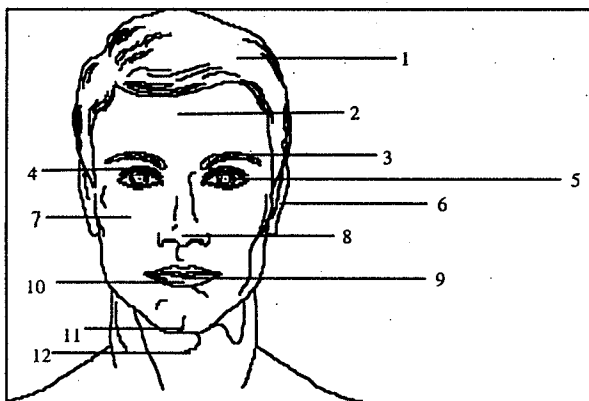

Parts of the body

1. bədən 'body'	7. əl 'hand'
2. baş 'head'	8. barmaq 'finger'
3. çiyin 'shoulder'	9. bel 'waist'
4. sinə, döş 'chest'	10. ayaq 'leg, foot'
5. qol 'arm'	11. boy 'height'
6. üz 'face'	12. dirsək 'elbow'

Other parts of the body

dış 'tooth'	dəri 'skin'
dil 'tongue'	ürək 'heart'
diz 'knee'	böyrək 'kidney'
kürək 'back'	ağ ciyər 'lung'
boğaz 'throat'	mədə 'stomach'
sümüük 'bone'	saqqal 'beard'
beyin 'brain'	biğ 'mustache'

Parts of the face

1. saç	'hair'	7. yanaq	'cheek'
2. alın	'forehead'	8. burun	'nose'
3. qaş	'brow'	9. ağız	'mouth'
4. kirpik	'eyelash'	10. dodaq	'lip'
5. göz	'eye'	11. çənə	'chin'
6. qulaq	'ear'	12. boyun	'neck'

3. READING

1. Siz hansı ölkədən gəlmisiniz?
 2. Mən Amerikadan gəlmişəm.
 3. Bakıya nə vaxt gəlmisiniz?
 4. Mən bundan bir ay qabaq gəlmişəm.
 5. Bəs səfərinizin məqsədi nədir?
 6. Mən Azərbaycana bir turist kimi gəlmişəm.
 7. Kiminlə gəlmisiniz?
 8. Yoldaşım və qızım ilə gəlmişəm.
 9. Universiteti nə vaxt bitirmisiniz?
 10. 1993-cü ildə bitirmişəm.
 11. Siz nə vaxt evlənmisiniz?
 12. 1995-ci ildə evlənməmişəm.

4. GRAMMAR FOCUS: The present perfect tense

This tense expresses an action that is completed at the time of speaking but may have present implications. The following set of personal suffixes is used for the present perfect tense. This set is the same as the one used for the present continuous tense except in the third person singular.

	Singular	Plural
First person	-am, -əm	-ıq, -ik, -uq, -ük
Second person	-san, -sən	-sınız, -siniz, -sunuz, -sünüz
Third person	-dir, -dir, -dur, -dür	-(dir)lar, -(dir)lər, -(dur)lar, -(dür)lər

Affirmative

'I have gone,' 'you have worked,' 'she has come,' etc.

For the present perfect tense the following suffixes are used:

	-miş (-miş, -miş, -muş, -müş)		
Singular	mən	yaz + <i>miş</i> + <i>am</i>	'I have written'
	sən	yaz + <i>miş</i> + <i>san</i>	'you have written'
	o	yaz + <i>miş</i> + <i>dir</i>	's/he has written'
Plural	biz	yaz + <i>miş</i> + <i>ıq</i>	'we have written'
	siz	yaz + <i>miş</i> + <i>sınız</i>	'you have written'
	onlar	yaz + <i>miş</i> + <i>(dir)lar</i>	'they have written'

	bax-	ver-	oxu-	gör-
mən	baxmışam	vermişəm	oxumuşam	görmüşəm
sən	baxmışsan	vermişsən	oxumuşsan	görmüşsən
o	baxmışdır	vermişdir	oxumuşdur	görmüşdür
biz	baxmışıq	vermişik	oxumuşuq	görmüşük
siz	baxmışsınız	vermişsiniz	oxumuşsunuz	görmüşsünüz
onlar	baxmış(dir)lar	vermiş(dir)lər	oxumuş(dur)lar	görmüş(dür)lər

Important note: Very often -ş- in the second person singular and plural is dropped both in the colloquial and written language: almışsan → *almısan*, gəlmışsiniz → *gəlmisiniz*.

Ümidimi üzümüşəm. 'I haven't lost hope.'

Mən universiteti yox, texnikumu bitirmişəm. 'I have finished the technical school, not the university.'

Siz bu maşını nə vaxt almısınız? 'When did you purchase this car?'

Siz yayda harada istirahət etmişiniz? 'Where did you spent your vacation [lit. rest] in the summer?'

Azərbaycan dili bir sıra dillərlə əlaqədə olmuş, başqa dillərdən söz almış, başqa dillərə də söz vermişdir. 'The Azerbaijani language has had contact with many languages, borrowing words from some languages and loaning words to others.'

Bu kitab bir neçə il əvvəl Təbrizdə nəşr olunmuşdur. 'This book was published in Tabriz many years ago.'

• When using the present perfect tense in Azerbaijani, unlike English, it is possible to give a definite time in the past. In these cases, the present perfect tense is translated into English in the simple past tense.

Mən keçən il sizin ölkənizdə olmuşam. 'I was in your country last year.'

Şair Füzuli XVI əsrdə yaşamışdır. 'The poet Fuzuli lived in the sixteenth century.'

Cəfər Cabbarlı 1899-cü ildə anadan olmuşdur. 'C. Cabbarlı was born in 1899.'

A second type of present perfect tense, used mostly in conversational Azerbaijani and in informal written language, is formed by replacing **-miş** with the suffixes **-(y)ib**, **-(y)ib**, **(y)ub**, and **-(y)üb** [-**(y)if**, **-(y)if**, **-(y)uf**, **-(y)üf**] in the second and third persons. Thus the regular conjugation of the present perfect tense becomes:

mən	baxmışam
sən	baxıbsan
o	baxıb
biz	baxmışıq
siz	baxıbsınız
onlar	baxıblar

3acım 1977-ci ildə anadan olub. 'My sister was born in 1977.'

o çox böyük adam olub. 'He was a great man.'

Nazim və Elçin Bakıya qatarla gediblər. 'Nazim and Elchin have gone to Baku by train.'

Optionally, a *-dlr* may come after *-(y)ib* in the third person singular and plural:

yazıbdır, yazıbdırlar.

Class activity: Exercises

Add to the following verbs the present perfect tense suffixes in the affirmative for the persons indicated.

1. gül- (we), 2. ol- (I), 3. salam ver- (they), 4. buyur- (he), 5. gətir- (she), 6. apar- (I),

7. qoy- (you/sg.), 8. görün- (you/pl.), 9. burax- (we), 10. düzəlt- (they).

Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. I have seen him.

2. She has talked to my mother.

3. Little Leyla has drunk her milk.

4. My brother and I have been to Azerbaijan.

5. You have sent me a really nice present.

6. I have read this poetry book.

7. The students have watched the movie with great interest.

8. I have bought all of these books.

9. She was born in 1978.

10. You (sg.) have come here by bus.

Negative

The negative is formed by inserting the negative suffix *-mA* between the verbal stem and the past tense ending: *baxmamışam* 'I have not looked,' *verməmişsən*, *oxumamışdır*, *görməmişik*, *yazmamışsınız*, *bilməmişlər*.

Elçin institutu keçən il bitirməmişdir. 'Elchin did not finish the institute last year.'

Çəssüf ki, mən Bostonda olmamışam. 'Unfortunately, I haven't been to Boston.'

Question

The question form is obtained by adding a question suffix to the end of a sentence or by using a rising intonation in the affirmative: *baxmışam mı?* 'have I watched?' *vermişsən mi?*

oxumuşdurmuydu? görmüşük mü? yazmışsınız? bilmişlər?

Şiz diplomunuzu almışınız mı? 'Have you received your diploma?'

Negative question

The negative question form is obtained by the adding both negation and question suffixes: *baxmamışam mı?* 'haven't I watched?' *verməmişsən mi?* *oxumamışdırmı?* *görməmişik?* *yazmamışsınız? bilməmişlər?*

Dediklərimə qulaq asmamışam mı? 'Haven't you listened to what I said?'

Class activity: Translation exercise

Translate the following verbal forms into English.

1. oxumamışsan, 2. yazmamışsınız, 3. görmüşsünüz, 4. danışmamışlar, 5. görməmişən?

6. yazmamışam mı? 7. qayıdıb, 8. baxıblarmı? 9. gəlməyib, 10. oturmayıbdır.

5. READING

Ay havada uçan durna,
Bizi qoyub qaçan durna.
Get, xoş gəldin, səfa gəldin,
Gələcəksən haçan, durna?

Göy çəməndə gözən durna,
Su üzündə süzən durna.
Gəl bir gözüm görsün səni,
Al-yaşıla bəzən durna!...

Getmə-getmə gözüm durna!
Sənə var bir sözüüm, durna!
Sən gələndə necə sənin
Həsretinə dözüüm, durna!

R. Əfəndiyev

6. GRAMMAR FOCUS: The participle *-(y)An*

This participle, which is generally (but misleadingly) referred to as 'the present subject participle,' is, along with *-dIQ-*, one of the most frequently used participles in Azerbaijani. The name is misleading since it may be used, less frequently, for past actions as well. It may also be used, as we will see, as an object participle. To form the present subject participle, the *-(y)An* suffix is simply added to the verbal stem. As usual, *-y* is inserted after verbs that end in a vowel:

qal-	'to stay'	+	-an	→	qalan	'(who is) staying'
gəl-	'to come'	+	-ən	→	gələn	'(who is) coming'
oxu-	'to read'	+	-yan	→	oxuyan	'(who is) reading'
gözlə-	'to wait'	+	-yən	→	gözləyən	'(who is) waiting'

The *-(y)An* participle can be used to form adjectives, but it is most commonly the equivalent of an English relative clause structure:

Amerikadan gələn qonaq... 'The guest who came/is coming from America...'

Satılan mallar... 'The goods that were/are being sold...'

Sahilə qayıdan balıqçılar... 'The fishermen who returned to the coast...'

Kitabı oxuyan uşaq mənim oğlumdur. 'The child who is reading the book is my son.'

Avtobusdan düşən qadın bazara tərəf yeridi. 'The woman who got off the bus walked towards the market.'

Los Angelesdə yaşayan əmim yayda Bakıya gələcək. 'My uncle who lives in Los Angeles will come to Baku in the summer.'

In this capacity, the present subject participle is generally used to combine two sentences that share certain information. The sentence *Amerikadan gələn qonağı qarşıladıq*. 'We welcomed the guest who came from America.' in actuality combines the following two sentences:

1. Amerikadan qonaq gəlir. 'A guest is coming from America.'

2. Biz o qonağı qarşıladıq. 'We welcomed that guest.'

In the same way, the sentence *Satılan mallar baha idi* ('The goods being sold were expensive.') combines the two following sentences:

1. Mallar satılır. 'The goods were being sold.'

2. O mallar baha idi. 'Those goods were expensive.'

The resulting participle construction is very much like a relative clause (who..., that..., etc.) in English. It must be realized, however, that the participle form is a clause, and not a complete sentence. This participial formation may be used in a sentence with various functions such as a subject, object, etc. and may also take various suffixes required by different elements in a sentence:

Amerikadan gələn qonaq mənə hədiyyə gətirib. 'The guest who came from America has brought me a gift.'

Mən Amerikadan gələn qonağı yaxşı tanımıram. 'I do not know the guest who came from America well.'

Bu məsələni Amerikadan gələn qonaqdan soruşmuşam. 'I have asked the guest who came from America about this problem.'

Amerikadan gələn qonağa öz kitabımı vermişəm. 'I have given my own book to the guest who came from America.'

In Azerbaijani, in contrast to English, the head noun in a participial construction is placed at the end, and all modifying elements precede it. Thus *gələn qonaq* means 'the guest who is coming...', whereas *qonaq gələn* means 'he who is coming as a guest..' since *qonaq gəl-* is 'to come as a guest.' Study the following examples.

Təzə açılan sərgi hamının xoşuna gəldi. 'Everyone liked the exhibition that had recently opened.'

Yeni tikilən bina çox əzəmətlidir. 'The building that was recently built is very grand.'

Bakıda ali məktəblərdə oxuyan tələbələr... 'The students who study at higher learning institutions in Baku...'

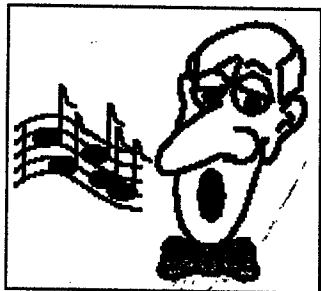
San Fransiskoya gedən avtobusa bilet harada satılır? 'Where are the tickets for the San Francisco bus sold?'

Ot bitməyən, ağac göyməyən bu yerdə bir həftə olacağıq. 'We will remain in this desolate place [lit. a place where no plant grows and no tree blossoms] for a week.'

Dənizin ortasında çox da böyük olmayan bir ada vardı. 'In the middle of the sea, there was an island that was not so big.'

Əkilən güllər çiçək açmışdır. 'The flowers that were planted have blossomed.'

Yuyulan paltarları sərdim. 'I hung the clothes that were washed.'

mahnı oxuyan müğənni

A: Kim idi məni soruşan? 'Who was asking about me?'

B: Dəqiq bilmirəm. Yəqin ki, sizin dayıoğlunuzdu. 'I don't know exactly, but I think he was your cousin [lit. uncle's son].'

xörək bişirən aşpaz

A: Azərbaycanın bütün dünyada tanınan şairləri kimlərdir? 'Who are the poets of Azerbaijan who are known throughout the world?'

B: Nizami, Füzuli, Nəsimi, Sabir, Səməd Vurğun və Şəhriyar.

Class activity: Exercises

1. Add the -(y)An participle ending to the following verbs.

1. yaz-, 2. oxu-, 3. gətir-, 4. bil-, 5. danış-, 6. çat-, 7. təşəkkür et-, 8. icazə ver-, 9. açıl-, 10. qaç-.

2. Translate the following participial clauses from Azerbaijani to English.

1. bizə gələn qonaq
2. Bakıya gedən qatar
3. dördüncü sinifdə oxuyan şagird
4. şəri yaxşı oxuyan qız
5. yarışa başlayan idmançı
6. evin yanında dayanan avtobus
7. uşaqlarla danışan kişi
8. televizora baxan oğlan
9. mənə nağıl danışan qoca
10. zavodda işləyən fəhlə

3. Provide the participial equivalents in Azerbaijani of the following relative clauses.

1. the man who is speaking,
2. the child who is sleeping,
3. the wind that is blowing,
4. the women who are singing,
5. the bird that is flying,
6. the person who is sitting in the chair,
7. the little girl who is eating an apple,
8. the waiter who is speaking to your friend,
9. the father who is sitting next to his son,
10. the man who is going to the bookstore.

• The -(y)An participle may also be added to verbs that are passive, reciprocal, causative, or negative: *yazılan məktub* 'the letter that was written,' *gəlməyən qonaq* 'the guest who did not come,' etc.

The -(y)An participle as a noun

1. In some cases the head noun the -(y)An participle is modifying is omitted, and the participle becomes a noun itself. In such cases, it may take a plural suffix and case endings like a regular noun:

Mənə məktub yazanı tanımıram. 'I don't know the person who wrote me the letter.'

Mahnı oxuyanlara qulaq asmısan? 'Have you listened to those/the people who sang?'

İclasla gələnlərlə bir saata qədər danışdıq. 'We talked to the people who came to the meeting about an hour.'

İşləməyən dişləməz. 'He who does not work, does not eat.' (Azerbaijani proverb)

Çox istəməyən aza da nail olmaz. 'He who does not desire much, does not end up with little either.' (Azerbaijani proverb)

2. In many words, especially in compound nouns, the *-(y)An* participle acts almost like a regular deverbal nominal suffix and forms regular nouns and adjectives:

İç- 'to drink'	+	ən	=	İçən 'a person who consumes alcoholic beverages'
oxu- 'to read; to sing'	+	yan	=	oxuyan 'diligent; singing'
keç- 'to pass'	+	ən	=	keçən 'last'
gəl- 'to come'	+	ən	=	gələn 'next'
bat- 'to sink; to set'	+	an	=	günbatan 'the West'
bax- 'to look at'	+	an	=	günəbaxan 'sunflower'
çat- 'to reach'	+	an	=	əlçatan 'accessible, available'
dəy- 'to touch'	+	ən	=	gözədəyən 'noticeable'
saxla- 'to keep'	+	an	=	paltarsaxlayan 'cloak-room attendant'
yu- 'to wash'	+	an	=	paltaryuyan 'washing machine'
yat- 'to like'	+	an	=	döşəyatan 'pleasant, attractive'

The *-(y)An* participle with a *-diQ* function

The *-(y)An* participle, which is a subject participle, may be used like an object participle, not unlike *-diQ*. This feature is particular to Azerbaijani, Turkish, for example, which otherwise employs these participles very much like Azerbaijani, does not allow *-(y)An* to be used as an object participle. Therefore, those who are with previous knowledge of Turkish must pay close attention to this feature of the *-(y)An* participle.

Mən deyən sözə qulaq as. 'Listen to what I say.'

Mən gedən vaxtda... 'At the time I left...'

O anadan olan ölkə... 'The country in which s/he was born...'

Mən deyən kimi... 'As I said...'

Siz yaşayan ev necə adlanır? 'What is the house where you live called?'

O qədər səs-küy vardı ki, ağız deyəni qulaq eşitmir. 'There was so much noise that the ear could not hear what the mouth was saying.'

Gözəl gözəl deyil, könül sevən gözəl. *Beauty is in the eye of the beholder* [lit. beautiful is the one you hold dear in your heart not the one you find attractive]. (Azerbaijani proverb)

Sən gedən bir il oldu,
Bağlar yandı, kül oldu,
Vədə verdin, gəlmədin,
Bu nə yaman dil oldu.

Azerbaijani bayatı²²

Other structures using *-(y)An*

a. *(y)AndA* 'when (...ing)' is a gerund which indicates a time reference. For this gerund, see the next section.

b. *-(y)AndAn* 'since' indicates a starting point in the past for the action expressed by the verb.

Mən iyirmi il, yəni anadan olandan Bakıda yaşayıram. 'I have been living in Baku for 20 years, that is to say, since birth.' (C. Cabbarlı)

• *-(y)An* can be used with postpositions either with or without case endings.

c. *-(y)An kimi* 'as soon as, when, upon ...ing' indicates two almost simultaneous actions. Bakıya çatan kimi mənə zəng vurun. 'Call me as soon as you arrive in Baku.'

Məni gören kimi danışmağa başladı. 'He started talking as soon as he saw me.'

²² A type of anonymous folk poem.

For more on this, see postposition *kimi* in Unit 7.

d. *-(y)AndAn sonra* 'after ...ing' indicates posterity: oxuyandan sonra 'after reading,' gedəndən sonra 'after going,' etc.

Müdür iclas başlanandan sonra gəldi. 'The director came after the meeting had started.'

e. *-(y)AnA qədər* 'until ...ing': danışana qədər 'until speaking,' əyləşənə qədər 'until sitting,' etc.

Uşaqlar hazır olana qədər onları gözlədik. 'We waited for the kids until they got ready.'

7. READING

Şər: Ömür keçdi, gün keçdi

Acanda ağlayardım.

Susayanda.

Bir yerim ağrıyanda ağlayardım.

Bir şey istəsəm, ağlayardım.

Anamın qucağı üçün,

qonşu qızın oyuncağı üçün

ağlayardım.

Külək bərk əsəndə,

qarğı əlimi kəsəndə,

ağlayardım.

Bacım məndən kəsəndə

ağlayardım.

Əl uzatdığım kəpənək uçanda.

Qonşumuz itini zəncirdən açanda

yuxum qaçanda

ağlayardım.

Xoşbəxt idim.

Resul Rza

8. GRAMMAR FOCUS: The gerund *-(y)AndA*

The *-(y)AndA* suffix, noted in the above poem in italics, is one of the most frequently used gerunds in Azerbaijani. Its main function is to combine two sentences (1 and 2) into one (3) that contains the equivalent of the English relative adverb 'when.'

1. Sən Nyu-Yorka gedirsən. 'You are going to New York.'

2. Bacıma zəng vura bilərsən. 'You may call my sister.'

3. Nyu-Yorka gədəndə bacıma zəng vura bilərsən. 'You may call my sister when you go to New York.'

To form this gerund, the *-(y)AndA* suffix is added to the verbal stem:

after verbs ending in a consonant: *-anda, -əndə*

after verbs ending in a vowel: *-yanda, -yəndə*

Examples: baxanda 'when looking,' gələndə 'when coming,' dayananda 'when stopping,' biləndə 'when knowing,' oxuyanda 'when reading,' yeyəndə 'when eating,' darayanda 'when combing,' işləyəndə 'when working,' etc.

When the *-(y)AndA* suffix is added to a verb, it acquires the meaning 'when, at the time (when)...' (danışanda 'when talking,' verəndə 'when giving') and the sentence it is added to becomes a subordinate clause of the main sentence.

1. Müharibə qurtardı. 'The war ended.'

2. Neçə yaşın vardı? 'How old were you?'

3. Müharibə qurtaranda neçə yaşın vardı? 'How old were you when the war ended?'

As can be seen from the examples provided here, there are usually no restrictions on the tense used with the main verb when **-(y)AndA** is used:

Bakıya gələndə mütləq mənimlə görüş. 'When you come to Baku, make sure to see me.'
Qardaşım Gəncəyə gedəndə bacımı gördü. 'When my brother went to Ganja, he saw my sister.'

Yağış yağanda islandıq. 'We got wet when it rained.'

Çimərliyə gedəndə məni də apar. 'When you go to the beach, take me with you.'

Tamaşa maraqlı olanda baxanı da çox olur. 'When the show is interesting, there are many spectators.'

Mən gələndə maşını gətirərəm. 'I will bring the car when I come.'

Tez-tez danışanda sizi o qədər yaxşı başa düşürəm. 'I don't understand you that well when you speak fast.'

Təyyarə qalxanda və ya enəndə kəmərləri bağlamalıyıq. 'We must fasten (our seat)belts when an airplane is taking off or landing.'

Kino qurtaranda bizə gedərik. 'When the movie ends, we will go to our house [lit. us].'

Güllər solanda təzəsini alacağam. 'When the flowers wither, I will buy new ones.'

Səni görəndə ürəkdən sevinirəm. 'I truly rejoice when I see you.'

Sən gedəndə saat iki idi. 'It was 2 o'clock when you left.'

Səfərə çıxanda özümüzlə nə götürək? 'What shall we take with us when we go on the trip?'

Kinoya gedəndə saat altının yarısı idi. 'It was 5:30 when we left for the movies.'

Yaşıl işıq yananda yolu keçə bilərsiniz, qırmızı işıq yananda gözləməlisən. 'You may cross the street when the light is green, (but) you must wait when the light is red.'

Biz bu kəndə gələndə də, bu kənddən gedəndə də qar yağdı. 'It was snowing when we came to this village and also when we left.'

• **-(y)AndA** provides a meaning that is, in most cases, identical to that of **-diQ-** + **zaman/vaxt** or **-(y)An zaman/vaxt**.

For example: *mən yazanda = mən yazdığım zaman = mən yazan vaxt* 'when I wrote/was writing...'

Biz Bakıya qayıdanda yağış yağdı. = Biz Bakıya qayıtdığımız zaman yağış yağdı.
'When we returned to Baku, it was raining.'

Class activity: Translation exercises

1. Translate the following into Azerbaijani:

1. when taking, 2. when reading, 3. when writing, 4. when working, 5. when saying, 6. when chatting, 7. when sleeping, 8. when asking, 9. when thanking, 10. when seeing.

2. Translate the following into English:

1. göndərəndə, 2. yuyanda, 3. qayıdanda, 4. soruşanda, 5. bazarlıq eləyəndə, 6. açılarda, 7. fikirləşəndə, 8. qurtaranda, 9. gözləyəndə, 10. tanıyanda

9. GRAMMAR FOCUS: The reflexive pronoun *öz*

• The Azerbaijani word *öz* can be used as an adjective or a pronoun. When it is used as an adjective, it means 'own.' It does not take any suffixes, but the noun that it modifies takes possessive suffixes: *öz qardaşım* 'my own brother', *öz paltarın* 'your own clothes.'
Hər kəs öz maşına minsin. 'Let everyone ride his/her own car.'

• With possessive suffixes it means 'self' and forms the emphatic or reflexive pronouns 'myself', etc.: *özüm* 'myself', *özün* 'yourself', *özü* 'himself/herself/itself', *özümüz* 'ourselves', *özünüz* 'yourselves', *özləri* 'themselves.'

• As an emphatic pronoun it is used with personal pronouns and possessive suffixes and does not usually take case endings: *mən özüm* 'I, myself/on my own', *sən özün* 'you yourself/on your own.'

Mən özüm sizə gələcəyəm.²³ 'I will come to you myself.'

Sən özün bu işi görməlisən. 'You must do this job yourself.'

Onlar özləri sizi görmək istəyirlər. 'They want to see you themselves.'

Hələ mən özüm də bilmirəm. 'I don't know myself yet.'

Mən özüm bundan yaxşı deyə bilməzdim. 'I couldn't have said it better myself.'

• As a reflexive pronoun, it takes possessive suffixes and refers to the subject of the sentence. Possessive suffixes indicate the person and number of the subject. Possessive suffixes may also be added to case endings.

Sən özünü yaxşı tanıırsan. 'You don't know yourself well.'

Özünə əriştə kəsə bilmir, özgəyə umac ovur. 'She cannot do the slightest thing for herself but can make *umac*²⁴ for others]' (Azerbaijani proverb)

O, Londona özü gedir. 'He goes to London himself.'

Biz təkə özümüzə güvənməliyik. 'We must only trust ourselves.'

The stem *öz* may also be repeated, the first *öz* usually occurring with no endings while the second occurs with appropriate personal and case suffixes: *öz-özünə* 'to yourself', *öz-özümü* 'myself', etc.

Sən öz-özünə danışırsan? 'Are you talking to yourself?'

Kimi də deyir ki, özü-özünü öldürüb. 'Some say that he killed himself.' (H. Mehdi)

Class activity: Translation exercise

Translate the following sentences into English.

1. Onun öz mənzilinə gedirik?
2. O, özü də konsertə bilet axtarır.
3. Biz yeməyi özümüz hazırlamışıq.
4. Mən bu işdə özümə güvənirəm.
5. Siz özünüz onunla danışırsınız.

10. CONVERSATION: Dışım bərk ağrıyır

A: Bağışlayın, diş həkiminin kabineti haradadır? 'Excuse me, where is the dentist's office?'

B: İkinci mərtəbədə. 'On the second floor.'

A: Hansı saatlarda qəbul edir? 'What are the visiting hours?'

B: Saat doqquzdan dördə kimi. 'From 9 to 4.'

A: Dışım bərk ağrıyır. Heç bir şey yeyə bilmirəm. 'I have a terrible toothache. I can't eat anything.'

C: Hansı dişiniz incidir, göstərin. 'Show me, which tooth hurts.'

A: Soldakı azı dişi. 'The molar tooth on the left.'

C: Dışınızda böyük bir oyuc var. Gərək onu dolduram. Qoy bu gün oyucu doldurum. Sizə sağ tərəfdə aşağıda körpü lazımdır. 'It has a big cavity. I have to fill it. Let me fill it today. You need a crown on the lower right side.'

C: İndi özünüzü necə hiss edirsiniz? 'How are you feeling now?'

A: Sağ olun, daha yaxşıyam. 'Thank you, I feel much better.'

²³ In this meaning, the position of the reflexive pronoun is not stable, e.g.:

Mən özüm sizə gələcəyəm. Or: Mən sizə *özüm* gələcəyəm.

²⁴ A type of dish made with flour which requires quite a bit of expertise.

Supplementary vocabulary

ağrı	'pain'	irin	'abscess'
ampula	'ampule'	işlətmə dərmanı	'laxative'
aptek	'pharmacy'	pəhriz saxla-	'to diet'
cərrah	'surgeon'	resept	'prescription'
dərman	'medicine'	şəfəqət bacısı	'nurse'
diaqnoz qoy-	'to diagnose'	şiş	'swelling'
göz həkimi	'optometrist'	yanıq	'burn'
infeksiya	'infection'	zəhər	'poison'

Class activity: Substitution drills

- Məni *həkimə* aparın.
(to the hospital)
(to a polyclinic) "Take me to a doctor."
- Zəhmət olmasa, *həkim* çağırın.
(dentist)
(optometrist) "Please call a doctor."
- Penisilinə* qarşı allergiyam var.
(to that medicine)
(to eggs)
(to milk) "I am allergic to penicillin."
- Bir dəfə* qusdum.
(twice) "I vomited once."
- Bu dərmanı *yeməkdən sonra* atın.
(before meals)
(3 times a day) "Take this medicine after meals."
- Gündə bir həb *bir dəfə*.
(twice)
(three times) "One pill, once a day."

Illnesses

appendisit	'appendicitis'	parotit	'mumps'
difteriya	'diphtheria'	revmatizm	'rheumatism'
xərçəng	'cancer'	səpki	'rash'
qızdırma	'malaria'	sətəlcəm	'pneumonia'
qızılca	'measles'		

Useful phrases

At the doctor's office: Some common health problems

Mən xəstəyəm.	'I am sick.'
İştaham yoxdur.	'I don't have an appetite.'
Mən soyuqlamışam.	'I have a cold.'
Mən qrip olmuşam.	'I have the flu.'
İstiliyim var.	'I have a fever.'
Qəbiz olmuşam.	'I am constipated.'
Başım gicəllənir.	'I am dizzy.'
Mən zəhərlənmişəm.	'I think I have food-poisoning.'
Mən hamiləyəm.	'I am pregnant.'
İshal olmuşam.	'I have diarrhea.'
Mən diabetəm.	'I have diabetes.'
Qan təzyiqim yuxarıdır.	'I have high blood pressure.'

At the doctor's office: Doctor's directions

Nədən şikayət edirsiniz?	'What is your complaint?'
Ağzınızı açın.	'Open your mouth.'
Dilinizi çıxarın/göstərin.	'Stick out/show your tongue.'
Öskürün.	'Cough.'
Dərindən nəfəs alın.	'Take a deep breath.'
Nəfəs almayın.	'Don't breathe.'
Nəfəsinizi saxlayın.	'Hold your breath.'
Qurşağa qədər soyunun.	'Strip to the waist.'
Bir həftə/üç gün bayıra çıxmayın.	'Stay indoors for a week/three days.'

11. READING

Şəfəli bitkilər - Limon

Çox qiymətli həmişəyaşıl kol və ya ağac bitkisidir. Bu bitki Asiyannın cənub-şərq ölkələrində, Avropanın cənub rayonlarında, Zaqafqasyada, Qara Dəniz sahillərində, Azərbaycanın subtropik rayonlarında becərilir. Meyvələrinin qabıq hissəsində 0,6%-ə qədər xoşagəlməli ətirli efir yağı vardır. Qurudulmuş meyvəsinin qabıqları iştaha artırıcı və həzm prosesini yaxşılaşdırıcı xassəyə malikdir. Limon meyvəsinin şirəsindən mədə turşusunun azlığında, revmatizm xəstəliyində istifadə etmək məsləhət görülür. Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, limon çox faydalı bitkidir.

Bir qəzetdən

Atalar sözü

Gündüz şam yandıran gecə qaranlıqda qalar.
Anı qəhrin çəkməyən, bəlin qədrini bilməz.
Biləndən sorma, çəkəndən sor.
Xəsisdən alınan yumurtanın sarısı olmaz.
Əkəndə yox, biçəndə yox, yeyəndə orta qardaş.

12. GRAMMAR FOCUS: The passive and the reflexive, -(y)II- /-(y)In-

Su düşdükcə güllərin
Yarpaqları yuyulur
Evimizdə baharın
Xoş nəfəsi duyulur
S. Əhmədov

The passive voice

The passive voice of verbs in Azerbaijani, like other verb forms, is formed by adding a suffix to the verb. It comes immediately after the verb stem and before other tense and personal endings.

The passive suffix after all consonants except *l* is **-II** (-ıl, -il, -ul, -ül):

aç-	'to open'	açıl-	'to be opened'
biç-	'to cut'	biçil-	'to be cut'
çək-	'to pull'	çəkil-	'to be pulled'
əldə et-	'to acquire'	əldə edil-	'to be acquired'
göstər-	'to show'	göstəril-	'to be shown'
öyrən-	'to learn'	öyrənil-	'to be learned'
ver-	'to give'	veril-	'to be given'

after *l* or vowels, it is **-(I)n** (-n, -ın, -in, -un, -ün):

al-	'to take'	alın-	'to be taken'
bil-	'to know'	bilin-	'to be known'
çal-	'to play'	çalın-	'to be played'
sil-	'to wipe'	silin-	'to be wiped'
dişlə-	'to bite'	dişlən-	'to be bitten'
işlə-	'to use'	işlən-	'to be used'
oxu-	'to read'	oxun-	'to be read'
oyna-	'to play'	oynan-	'to be played'

after a few monosyllabic words that end in a vowel the suffix is **-yII**:

de-	'to say'	deyil-	'to be said'
ye-	'to eat'	yeyil-	'to be eaten'
yu-	'to wash'	yuyul-	'to be washed'

There are also certain irregular forms that do not follow the above rule, i.e.:

gözlə-	'to wait'	gözlənil-	'to be waited'
söylə-	'to tell'	söylənil-	'to be told'
istə-	'to want'	istənil-	'to be wanted'
bağla-	'to close'	bağlanıl-	'to be closed'

• The verbs that are in the last category are derivative verbs with the suffix **-IA**. They can be made passive in two ways: either by adding the suffix **-n** or by adding the suffix **-nII**, i.e. *bağla-* → *bağlan-* or *bağlanıl-*.

Şüşəni qırdım. 'I broke the glass.' Şüşə qırıldı. 'The glass broke.'
Döşəməni sildi. 'S/he cleaned the floor.' Döşəmə silindi. 'The floor was cleaned.'
Qapımı açdım. 'We opened the door.' Qapı açıldı. 'The door was opened.'
Qapı açıldı və müdir otağa daxil oldu. 'The door was opened, and the director entered the room.'

Saat 10-da uşaqlara film göstərildi. 'A film was shown to the children at 10 o'clock.'
Sizin ölkənizdə təyyarə düzəldilirmi? 'Are airplanes manufactured in your country?'
Komitənin sədri nə vaxt seçilib? 'When was the head of the committee elected?'

Bu məktub nə üçün mənə göndərildi? 'Why was this letter sent to me?'

Qız qalası nə vaxt tikilib? 'When was the Maiden Tower built?'

• When a verb is intransitive, it is possible to make it transitive and then form the passive from the new verb:

güclən- 'to become stronger' + -dir- → gücləndiril- 'to be strengthened'
kəç- 'to move' + -ür- → kəçürül- 'to be removed'

• When the agent of the passive verb is present, it is expressed by the word *tərəfindən* 'by':
Nazirlər baş nazir tərəfindən seçilir. 'The ministers are selected by the prime minister.'
Baş nazir prezident tərəfindən təyin edilir. 'The prime minister is appointed by the president.'

The reflexive

The reflexive indicates that the result of the action expressed by the verb directly affects the subject. The reflexive suffix in Azerbaijani is **-(y)In**:

de-	'to say'	deyin-	'to grumble to oneself'
gey-	'to put on (a dress)'	geyin-	'to dress oneself'
söylə-	'to tell'	söylən-	'to mutter to oneself'
yu-	'to wash'	yuyun-	'to wash oneself, to bathe'

With some verbs, this form may indicate both the passive and the reflexive:

gör- 'to see' görün- 'to be seen; to show oneself'

• Because of the restricting nature of this structure, not every verb can be put into the reflexive. In fact, the number of verbs that can be used in the reflexive is rather limited.

Bu köynək çox yaxşı görünür, amma çox bahadır. 'This shirt looks very good, but it is expensive.'

A: Sizin neçə yaşınız var? 'How old are you?'

B: Mənim əlli üç yaşım var. 'I am 53 years old.'

A: Amma siz yaşınızdan cavan görünürsünüz. 'But you look younger than your age.'

Class activity: Exercise

a. Provide the passive forms of the following verbs:

- qır-
- kəs-
- başla-
- sula-
- iç-
- qoy-
- sat-
- sev-
- et-
- yaz-

b. Put the following sentences into the passive.

For example: Bacım paltarı yudu. → *Paltar yuyuldu.*

- Mən iş gördüm.
- Gülləni atdım.
- Rəssamlar şəkli çəkдилər.
- Uşaqlar gülləri suladılar.
- Atam mənə məktub yazdı.
- Bu işi yaxşı bacarıbsan.
- İngiliscə danışdılar.
- Direktor məni iclasa dəvət etdi.
- Mehmanxanada qaldım.
- Stəkanı stolun üstünə qoydum.

13. GRAMMAR FOCUS: Conjunctions

Conjunctions are used to join single words, clauses or sentences. Below you will find some of the most commonly used conjunctions in Azerbaijani. Some of them have been covered in previous units: *və* 'and,' *ilə* 'and,' *ya* 'or,' *yaxud* 'or,' *yoxsa* 'or,' *da ... da* 'and ... also,' *çünki* 'because,' *ancaq* 'only, but,' *amma* 'but,' *lakin* 'but.'

a. *və* 'and'

Mən və qardaşım Bakıda yaşayırıq. 'My brother and I live in Baku.'
Yaxşı qiymət almaq və məktəbi qurtarmaq üçün çox çalışmışam. 'You must study hard in order to get good grades and finish school.'

b. *ilə* 'and'

Nazimlə qardaşım kinoya gediblər. 'Nazim and my brother went to the movies.'
Leyla ilə Elçin eyni məktəbdə oxuyurlar. 'Leyla and Elchin attend the same school.'

c. *ya (da) 'or,' yaxud (da) 'or'*

Ya kinoya gedək ya (da) söhbət edək. 'Let's either go to a movie or chat.'
Ya sən gəl, yaxud (da) qardaşımı göndər. 'Either you come or send your brother.'

d. *yoxsa* 'or, if not, otherwise'

Sən bizə gəlməliyənsə, yoxsa inciyərəm. 'You must come to our house, if not I'll be offended.'
Bir az tələs, yoxsa yubanacaşıq. 'Hurry up; otherwise, we will be late.'
Xanpəri bilmirdi xəstədir, yoxsa sağlamdır. 'Xanpari didn't know whether she was sick or not.' (Ə. Vəliyev)

e. *da ... da* 'both ... and'

Mən də, oğlum da sizi görmək istəyirik. 'Both my son and I want to see you.'
Evimin qapısı dosta da, düşməne də açıqdır. 'The door of my house is open to both friends and enemies.'

f. *çünki* 'because'

Mən oxumalıyam, çünki işləməyə qüvvəm yoxdur. 'I must read, because I don't have the strength to work.'
Dünən mən sizə gələ bilmədim, çünki xəstə idim. 'I was not able to come to your house yesterday, because I was sick.'

g. *ancaq* 'only, but'

Mən ancaq səninlə qalacağam. 'I will stay only with you.'
Gül almaq istəyirəm, ancaq pulum çatmır. 'I want to buy flowers, but I don't have enough money.'

h. *amma* 'but'

Gəlmək istəyirdim, amma özümü pis hiss edirəm. 'I wanted to come, but I don't feel well.'
Səni də kinoya aparardım, amma sənin vaxtın yoxdur. 'I would have taken you to the movies, but you don't have time.'

i. *lakin* 'but'

Yağış yağırdı, lakin külək əsmirdi. 'It was raining, but there was no wind.'

Bakıya getdim, lakin Koroğlu operasına baxa bilmədim. 'I went to Baku, but I was not able to watch the opera Koroglu.'

Mən orada qala bilərdim, lakin yoldaşım qalmaq istəmədi. 'I would have stayed there, but my spouse did not want to.'

Biz çox işlədik, lakin pulumuzu vermədilər. 'We worked a lot, but they did not pay us.'

Class activity: Exercise

Fill in the blanks with appropriate conjunctions

1. Dünən məktəbdə idim, səni görə bilmədim.
2. Sənə söz vermişəm, bu axşam kinoya gedə bilməyəcəyəm.
3. paltarını yu, süfrəni hazırla.
4. Atam anam indi Bakıda yaşayırlar.
5. Mən də bu kinoya baxmaq istəyirdim, vaxtım yoxdur.
6. Çox axtardıq, itən saati tapa bilmədik.
7. İclasa mən gəlim, sən gəl.
8. Zöhrə Nadir məktəbə gediblər.
9. Mən bu məktubu sənə yazdım, atana
10. Atam məktubu oxuya bilmədi, gözləri yaxşı görmürdü.

14. AGREEING, DISAGREEING

A few of the conjunctions discussed above can also be used to express disagreement. A list of frequently used expressions for agreeing and disagreeing is given below.

	Agreeing
bəli	'yes'
şübhəsiz	'no doubt'
olar	'OK'
oldu	'all right'
əlbəttə	'of course'
sözsüz	'unreservedly'
əla, çox yaxşı	'OK, very good'
mən (tamamilə) razıyam	'I (completely) agree'
siz (əlbəttə) haqlısınız	'(of course) you're right'
doğrudur	'that's right'
düzdür	'that's correct'
aydındır	'it's clear'
mən də o/bu fikirdəyəm	'I have the same opinion'
mütləq	'by all means'
mümkündür	'it is possible'
ola bilər	'it is possible'
etirazım yoxdur	'I have no objection'
mən etiraz etmirəm	'I don't object'

	Disagreeing
yox	'no'
xeyr	'no'
əsla	'never'
qətiyyənlə	'never'
heç cür	'never'
heç vaxt	'at no time'
olmur	'it's not good'
(elə/belə) olmaz	'it's not good'

ola bilməz	'it can't be, no way'
mən istəmirəm	'I don't want to'
mən etiraz edirəm	'I object'
xoşuma gəlmir	'I don't like it'
lakin	'but'
amma	'but'
nahaq	'unjust'
inanmıram	'I don't believe it'
mümkün deyil	'it is not possible'
mən sizinlə razılaşmıram	'I don't agree with you'
mən (sizinlə) razı deyiləm	'I don't agree (with you)'
mən onun əleyhinəyəm	'I am against it'
mən etiraz edirəm	'I object to it'
siz səhv edirsiniz	'you're mistaken'
qorxuram ki,	'I am afraid that'

15. READING

Molla Nəsrəddin lətifəsi

Molla Nəsrəddin bir boyaqxana dükanı açıb boyaqçılıq eləməyə başlayır. Bir gün birisi paltarlıq parça gətirib deyir:

- Molla, bunu boya.
- Nə rəngə boyayım?
- Elə rəngə boya ki, ondan dünyada olmasın.
- Necə yeni "dünyada olmasın?"
- Yəni nə qırmızı olsun, nə qara, nə göy, nə yaşıl, nə sarı, nə də ki, ağ olsun. Aydındır?
- Kefin istədiyi kimi boyayaram.
- Yaxşı, nə vaxt gəlim aparım?
- Elə gün gəl ki, nə şənbə olsun, nə bazar, nə bazar ertəsi, nə çərşənbə axşamı, nə çərşənbə, nə cümə axşamı, nə də cümə günü.

16. WORD POWER: Həm...həm də, nə...nə də

həm... həm də

This construction is the rough equivalent of the English correlative conjunction 'both A and B, A as well as B.' In most cases *də* is optional:

- Həm sən gəl, həm (də) qardaşın. 'Both you and your brother should come.'
- Həm kinoya baxarıq, həm (də) nahar edərik. 'We will watch a movie and have dinner.'
- Qızım həm görünüşdə, həm də xasiyyətə anasına oxşayır. 'My daughter resembles her mother in both appearance and character.'

Bazardan həm meyvə, həm də tərəvəz al. 'Buy fruit as well as vegetables from the market.'

Hüseyn Cavid həm inqilabdan əvvəl, həm də sonra dolğun, mənalı kitablar yazmışdır. 'Huseyin Cavid wrote meaningful and valuable books both before and after the revolution.'

It is also possible to replace 'həm... həm də' with the 'A dA, ... B dA' structure, keeping the same meaning:

Siz də, onlar da bu gün bizə gəlməlisiniz. 'You must come to our house today, and so should they.'

nə... nə də

This is almost the opposite of the *həm... həm də* construction in meaning and is roughly the equivalent of the English correlative conjunction 'neither... nor.' Similarly, in most cases *də* may be omitted.

Nə sən, nə də yoldaşın 'neither you nor your spouse'

Mənim dostum nə ingilisdür, nə də amerikalı. 'My friend is neither English nor American.'

Nə qalstukum var, nə də təzə köynəyim. 'I have neither a tie nor a clean shirt.'

Leyla nə dərşini oxuyur, nə də anasına kömək edirdi. 'Leyla was neither studying nor helping her mother.'

Note: This *nə... nə* should *not* be confused with the question word *nə* 'what.'

Class activity: Exercise

Complete the following sentences.

1. Həm yağış yağır,
2. Bu gün həm muzeyə gedəcəyik,
3. Həm Nazim,
4. Həm sizin istədiyiniz olsun,
5. Biz həm sizdən çox razı qaldıq,
6. Nə evdə oturmaq istəyirəm,
7. Aynur nə yaxşı işləyir,
8. Nə özü gəldi,
9. Nə bunu oxumağa vaxtım var,
10. Nazim nə salam verdi,

17. GRAMMAR FOCUS: Subject-verb agreement

Since Azerbaijani verb/predicate usually indicates the person who is performing the action, the subject and the verb in a sentence generally agree. This agreement is typically observed when the subject is in either the first or second person:

Mən həmişə kitab oxuyuram. 'I always read a book.'

Sən Bakıda bundan iki il qabaq olmuşdun. 'You were in Baku two years ago.'

Biz məktəbə saat 10-da gedəcəyik. 'We will go to school at 10 o'clock.'

Siz yaxşı müəllimsiniz. 'You are a good teacher.'

If the subject is in the third person; however, the following rules apply.

a. For human beings:

If the subject is singular, the predicate is also singular: *Uşaq* məktəbə gedir. 'The child is going to school.'

If the subject is plural, the predicate is also plural: *Uşaqlar* məktəbə gedirlər. 'The children are going to school.'

b. For animals:

If the subject is singular, the predicate is also singular: *Ördək* üzür. 'The duck is swimming.'

If the subject is plural, the predicate can be either singular or plural: *Quşlar* uçdu. Or: *Quşlar* uçdular. 'The birds flew away.'

c. With inanimate things:

The predicate is always singular: *Almalar* sarılır. 'The apples turn yellow.'

Bakıda minlərlə yeni bina tikildi. 'Thousands of new buildings were constructed in Baku.'

18. TEXTS FOR READING

1

Bir qəzətdən

Florida ştatındakı xəstəxanalardan birində Villi King adlı bir amerikalının səhvən sağlam ayağını kəsiblər və bunu ilk üzə çıxaran da narkozdan ayılan xəstənin özü olub. (.....) Və Allah eləməsin, haranızsa kəsilməlidir, ən yaxşısı, elə "milli cərrah"larımıza kəsdirin. Daha o boyda dollar xərcləyib Amerikaya getməyə dəyməz.

2

A: Mən dərman sifariş vermək istəyirəm. Sizdə başağrısı üçün hansı dərmanlar var?

B: Aspirin və analgin var. Hansını istəyirsiniz?

A: Hansı daha güclü dərmandır?

B: Aspirin.

A: Neçə manatdır?

B: 9500 manat.

A: Yaxşı. Mənə əsəb sakitləşdirən dərman da lazımdır.

B: Həkimin resepti varmıdır?

A: Yox, siz hansı məsləhət görürdünüz?

B: Bu yaxşı dərmandır. Gündə üç dəfə qəbul etməlisiniz. Pulu kassaya verin.

A: Sağ olun.

3

Mən bu gün lap yaxşıyam. Amma keçən həftə bərk xəstə idim. Mənə soyuq dəymişdi. Hərərətım yüksək idi, başım gicəllənirdi. Özüm də çox zəif idim. Həkimə getdim, mənə 'sizə soyuq deyib, bir-iki gün yataqda qalın, xəstəliyiniz keçər' dedi. Mənə dərman verdi. Verdiyi dərmanı gündə iki dəfə qəbul etdim. Üç gün sonra xəstəliyim keçdi, özümü daha yaxşı hiss etdim.

4

Molla Nəsrəddin lətifəsi

Qarğa

Molla Nəsrəddin bir gün evə bir qarğa gətirir. Arvadı soruşur:

- Ay kişi, bu qarğamı neyləyirsən?

Molla:

- Alimlər deyirlər ki, qarğa üç yüz il yaşayır. Yoxlayacağam, gördüm doğru deyirlər, ya yalan.

- Ay kişi, yaxşı, sən öztün üç yüz il yaşayacaqsan ki, onu da yoxlayan?

Molla bir fikrə gedib deyir:

- Bəs o alim ki, bunu deyib ha, o özü üç yüz il yaşayıb ki, deyib?

5

МОЛЛА НƏСРƏДДИН (1208-1284)

Молла Нəсрəддин һағғында бир-биринə уғғун кəлмəјəн чохлу јазылар вардыр. Молла Нəсрəддинин мухтəлиф дəврлəрдə јашадығы јазылмышдыр. Парисдəки милли китабханадакы бир сənəдə кərə Молла Нəсрəддин 13-чү əсрдə јашамыш вə Конја Султанлығынын Малијјə Назирлијиндə ишлəмишдир. Моғоллардың ишғалындан гачмыш инсанлара кəмək етмиш, өз севкисини билдирмишдир. Молла Нəсрəддин һəмишə халғын һәр тəбəгəsi илə сəһбət едєрди. О, халғы динлəјєр, анлајар вə дадлы сөзлəрлə чаваб вєрєрди. Һəјаты мин шəкилдə бизə чатан севимли Молла Нəсрəддинин лəтифəлєри чохлу əлкəлəрдə кениш јазылмышдыр.

19. EXERCISES

1. Translate the following sentences into English.

1. Müəllim sinfə gələndə şagirdlər ayağa qalxdılar.
2. Atam həkimdir. Mən də böyüyəndə həkim olacağam.
3. Nazim rusca danışanda mən onu başa düşmürəm.
4. Səhər duranda idman edirəm və geyinirəm.
5. Külək şiddətlənməyə başlayanda tələsik evə qayıtdıq.
6. Növbə mənə çatanda, müəllim məndən soruşdu.
7. Qapıdan içəri girəndə iki nəfər gördük.
8. Stul sınında təmir etdir.
9. Atam mənə pul verəndə kinoya gedəcəyəm.
10. Hava yaxşı olanda çimərliyə gedəcəyik.

2. Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. I don't feel well. Please take me to a polyclinic.
2. Is there a doctor who can speak English?
3. I have a toothache.
4. I have a sore throat.
5. Where is the dentist office?
6. When does he receive patients?
7. He works from 9 AM until 2 PM.
8. The boy who is speaking is my son.
9. I know the girl who is sitting down.
10. Leyla is speaking to the student who came from France.

3. Read the following definitions, then fill in the blanks with appropriate words from the list.

<i>dərman</i>	Həkimin resepti üzrə hazırlanan və xəstəliyin müalicəsi üçün verilən şey.
<i>diaqnoz</i>	Xəstəni hərtərəfli müayinə nəticəsində onun xəstəliyinin müəyyən edilməsi.
<i>həb</i>	Toz dərmandan hazırlanmış kürəcik, tablet.
<i>həkim</i>	Ali tibb təhsili olan adam, təbib, doktor.
<i>qəbul et-</i>	Verilən dərmanı içmək, atmaq.
<i>qızdırma</i>	Bədəndə hərərət, istilik.
<i>öskürək</i>	Nəfəs yollarının xəstələnməsi ilə əlaqədar olaraq çıxarılan xırıltılı səs.

Mən bu gün getdim. Həkim mənə qoydu. Həkim mənə dərmanı məsləhət gördü. gündə iki dəfə yeməkdən sonra içəcəyəm. düşən kimi həkimin yanına gedəcəyəm. Mənim başım da ağrıyır. Ona görə də həb Bu həblərdən hər gün iki dəfə qəbul edirəm.

4. Suppose you have a cold; call your doctor; describe your symptoms; and ask what medications you should take.

5. Fill in each blank with an appropriate participle *(-y)An / -dlQ-* or with the gerund *-(y)AndA*.

1. Bakıya gəl..... mənə zəng vurun.
2. Dostunuzun Bakıya gəl..... mənə demədiniz.
3. Sizinlə Bakıya gəl..... dostunuzu mən tanımıram.
4. Avtobus dayan..... kimi düşdük.
5. Bu meyvələri sat..... adam dayıoğlumdur.
6. Bazardan al..... meyvələr çox dadlı idi.
7. Bazara get..... mənim üçün də iki kilo kartof al.
8. Bu gün bazardan al..... pomidorlar hardadır?
9. *Koroğlu* operasında baş rolu oyna..... aktyor kimdir?
10. Bu şəri oxu..... həmişə yadıma siz düşürsünüz.

6. Match each word with a definition.

1. xəstəxana		a. Ali tibb təhsili olan adam; təbib, doktor.
2. dərman		b. Damarlarda qanın təzyiqi.
3. həkim		c. Yediyini geri qaytarmaq.
4. qan təzyiqi		d. Həkimin resepti üzrə hazırlanan və xəstəliyin müalicəsi üçün verilən şey.
5. istilik		e. Nəfəs yollarının xəstələnməsi ilə əlaqədar olaraq çıxarılan xırıltılı səs.
6. öskürək		f. Müalicə üçün xəstələrin yatdığı bina.
7. aptek		g. Mədə pozğunluğu, qarnı işləmə, ayaqyoluna düşmə.
8. ishal		h. Həkimlərin resepti üzrə dərman hazırlayıb satan dükən.
9. qus-		i. Qızdırma, hərarət, temperatur.

7. Use the words provided in each line to write meaningful sentences. Add suffixes when necessary.

1. diş - harada - kabinet - həkim
2. saat - hansı - qəbul - o - et-
3. mən - zəhmət - həkim - ol- çağır-
4. boğaz - ağrı - siz ?
5. uşaqlar - apar- öz - Təbriz - o
6. mən - istə- sən - öz - yaxşı - üçün - köynək - al-
7. sən - mən - danış - ya
8. Amerika - gəl- qonaq - biz
9. hansı - anadan ol- il - harada - və
10. hiss et- yaxşı - öz - mən - bu gün

8. Provide the Azerbaijani equivalents of the following relative clauses.

1. the lady who is talking to my mother
2. the student who is sitting at the back of the class
3. the car that is in front of your apartment
4. the book that was written by Sabir
5. my brother who lives in Boston.
6. the teacher of yours who is talking to the tall gentleman
7. two students who came to the class
8. the bus that is going to Ganja
9. the man who is reading the poem
10. the man who is writing

9. Complete these conversations using the present perfect tense. The verbs are given in parentheses.

A: Bu yaxında operaya (go).....iniz?
B: Yox,əm. Lakin dram teatrınaəm.

A: Neçə dəfə(go)siniz?
B: Bir dəfəəm.

A: Hansı tamaşanı(see)ünüz?
B: Adı dəqiq yadımda deyil.

A: Siz hansı ildə anadan(be)sunuz?
B: Mən 1972-ci ildə anadanam.

A: Bu məktubu kimə(write)san.
B: Anamaam.

10. Use conjunctions to join the following sentences.

Example: Los Angeles gözəl şəhərdir. İqlimi yumşaqdır.
Los Angeles gözəl şəhərdir və iqlimi yumşaqdır.

1. Bu gün hava lap istidir. Çimmək istəmirəm.

2. Uşaqlar avtobusa mindilər. Yola düşdülər.

3. Sizdən bir şey soruşmaq istəyirəm. Utanıram.

4. Kitab mağazasından lüğət almaq istəyirəm. Pulum çatmır.

5. Sən yaxşı şagirdsən. Dərslərə vaxtında hazırlşırsan.

6. Atam məni konsertə apardı. Bacımı da apardı.

7. Müəllimin gözü yaxşı görmürdü. Tələbələrin hamısı bunu bilmirdi.

8. Bir az ucadan danış. Səni yaxşı eşitmirəm.

9. Anam mənə şaftalı verdi. Mən onları yemədim.

10. Dünən qardaşınla tanış oldum. Birgə futbol yarışına getdik.

20. VOCABULARY

<i>ada</i>	island
<i>ağ ciyər</i>	lung
<i>ali məktəb</i>	institutions of higher learning
<i>allergiya</i>	allergy
<i>ampula</i>	ampule
<i>appendisit</i>	appendicitis
<i>arı</i>	bee
<i>artır-</i>	to increase
<i>at-ayaqyolu</i>	to take (a medicine)
<i>ayıl-ayıl</i>	restroom
<i>azı</i>	to wake up
	molar
<i>barmaq</i>	finger
<i>baş nazir</i>	prime minister
<i>baş ağrısı</i>	headache
<i>becəril-bel</i>	to be cultivated
	waist
<i>bədən</i>	body
<i>bəzən-biğ</i>	to adorn oneself
	mustache
<i>bir sıra</i>	a number of
<i>bit-bitki</i>	to grow
	plant
<i>boğaz</i>	throat
<i>boyaqxana</i>	dye-house
<i>boyaqçılıq</i>	profession of a dyer
<i>böl-böl</i>	to divide
<i>böyrək</i>	kidney
<i>böyü-</i>	to grow up
<i>cərrah</i>	surgeon
<i>coşğun</i>	unrestrained
<i>çat-çay</i>	to have enough
	river
<i>çənə</i>	chin
<i>çiyn</i>	shoulder
<i>çünki</i>	because
<i>daxil ol-damar</i>	to enter
	vein
<i>dəqiq</i>	exactly
<i>dərə</i>	stream
<i>dəy-dəy</i>	to be worth
	diabetes
<i>diabet</i>	diabetes
<i>diaqnoz</i>	diagnosis
<i>diaqnoz qoy-difteriya</i>	to diagnose
	diphtheria
<i>dinlə-</i>	to listen to

<i>dirsek</i>	elbow
<i>diş həkimi</i>	dentist
<i>doldur-dolğun</i>	to fill
	solid
<i>döş</i>	chest
<i>döşmə</i>	floor
<i>döşəyatan</i>	pleasant
<i>dövr</i>	period, era
<i>döz-durma</i>	to endure
	crane
<i>duy-duy-</i>	to feel
	to drop, fall
<i>efir</i>	ether
<i>en-etiraz</i>	to land
	objection
<i>əla</i>	very good
<i>əlaqə</i>	contact, connection
<i>əlaqədar</i>	connected, related
<i>əlçatan</i>	accessible
<i>əldə et-ələyhinə</i>	to acquire
	against
<i>əriştə</i>	noodles
<i>əsəb</i>	nerv
<i>əsla</i>	never
<i>ətirli</i>	aromatic
<i>əvvəl</i>	ago
<i>əzəmətli</i>	grand
<i>əyənətli</i>	useful
<i>əyənət</i>	but
<i>fikrə get-</i>	to think
<i>geri</i>	back, backward
<i>geniş</i>	widely
<i>gicəllən-görünüş</i>	to turn
	appearance
<i>göyər-göz</i>	to turn green
	optometrist
<i>göz yaşı</i>	tear
<i>gözə dəyən</i>	noticeable
<i>güclən-günbatan</i>	to become stronger
	west
<i>günəbaxan</i>	sun-flower
<i>hamilə</i>	pregnant
<i>heç çür</i>	never
<i>heç vaxt</i>	never
<i>həb</i>	tablet

<i>həmişəyaşıl</i>	evergreen
<i>həm (də)</i>	(and) also
<i>hərtərəfli</i>	comprehensive
<i>həsrət</i>	longing
<i>həzm</i>	digestion
<i>hiss et-</i>	to feel
<i>xassə</i>	property
<i>xərclə-</i>	to spend
<i>xərçəng</i>	cancer
<i>xəsis</i>	stingy
<i>xırıltılı</i>	wheezing
<i>ikilikdə</i>	two of us
<i>ilə</i>	and
<i>inci-infeksiya</i>	to be offended
	infection
<i>inqilab</i>	revolution
<i>irin</i>	abscess
<i>ishal</i>	diarrhea
<i>ishal ol-</i>	to have diarrhea
<i>islən-istilik</i>	to get wet
	fever
<i>istirahət et-</i>	to rest
<i>işğal</i>	occupation
<i>işlətmə dərmanı</i>	laxative
<i>istaha</i>	appetite
<i>iz</i>	trace
<i>kef</i>	wish
<i>kəmə</i>	belt
<i>kəpənək</i>	butterfly
<i>kəs-kol</i>	to cut
	bush
<i>komite</i>	committee
<i>köç-kül</i>	to move
	ash
<i>kürəcik</i>	small round shape
<i>kürək</i>	back
<i>küs-</i>	to fall out
<i>qaç-qaqxan</i>	to flee
	to take off
<i>qan</i>	blood
<i>qan təzyiqi</i>	blood pressure
<i>qana-qarğa</i>	to bleed
	crow
<i>qarğı</i>	reed
<i>qarnu işləmə</i>	diarrhea
<i>qaş</i>	brow
<i>qəbiz ol-</i>	to have constipation
<i>qəbul et-</i>	to take (medicine)
<i>qədər</i>	amount
<i>qəhir</i>	trouble
<i>qətiyyə</i>	never
<i>qeyd olun-qızdırma</i>	to be mentioned
	malaria; temperature
<i>qızılca</i>	measles
<i>qiymətli</i>	valuable
<i>qoşa</i>	pair
<i>qrip</i>	flu
<i>qucaq</i>	bosom, lap
<i>qulaq</i>	ear
<i>qurşaq</i>	waist
<i>qurudulmuş</i>	dried
<i>qus-</i>	to vomit
<i>lakin</i>	but
<i>lətifə</i>	anecdote
<i>malik</i>	owner, holder
<i>maliyyə</i>	finance
<i>mədə</i>	stomach
<i>mənali</i>	meaningful
<i>məsələ</i>	problem
<i>minnətdar</i>	grateful, appreciative
<i>Moğol</i>	Mongolian
<i>müayinə</i>	examination
<i>müəyyən et-</i>	to determine
<i>müxtəlif</i>	various
<i>nahaq</i>	unjust
<i>nail ol-narkoz</i>	to end up with, obtain
	anesthesia
<i>nazir</i>	minister
<i>nazirlik</i>	ministry
<i>nə (də)</i>	neither, nor
<i>nəfəs</i>	breath
<i>nəşr olun-</i>	to be published
<i>nəticə</i>	result
<i>növbə</i>	turn
<i>o boyda</i>	that much
<i>oxuyan</i>	diligent; singing
<i>olar</i>	OK
<i>ortaq</i>	partner
<i>oyuq</i>	hole, cavity
<i>oyuncaq</i>	toy
<i>öskür-</i>	to cough
<i>öskürək</i>	cough
<i>paltarsaxlayan</i>	cloak-room
	attendant
<i>paltaryuyan</i>	washing machine
<i>parotit</i>	mumps

<i>prezident</i>	president
<i>proses</i>	process
<i>resept</i>	prescription
<i>revmatizm</i>	rheumatism
<i>sakitləşdir-saral-sevimli</i>	to relax, calm to turn yellow dear, loveable
<i>sədr</i>	head, chairman
<i>səfa</i>	joy, pleasure
<i>səfər</i>	trip, journey
<i>səhv et-səhvən</i>	to be mistaken by mistake
<i>sənəd</i>	document
<i>səpki</i>	rash
<i>sər-səs-kiiy</i>	to hung noise
<i>sətəlcəm</i>	pneumonia
<i>sın-sil-sinə</i>	to be broken to wipe chest
<i>skelet</i>	skeleton
<i>soyuq dəy-sözsüz</i>	to catch a cold unreservedly
<i>sultanlıq</i>	sultanate
<i>susa-sümük</i>	to get thirsty bone
<i>süz-</i>	to move gracefully
<i>şam</i>	candle
<i>şəkil</i>	form
<i>şəfqət bacısı</i>	nurse
<i>şərik</i>	partner
<i>şiddətlən-şiş</i>	to intensify swelling
<i>şübhəsiz</i>	no doubt

<i>təbəqə</i>	layer, class
<i>təbib</i>	doctor
<i>təkcə</i>	only
<i>tələsik</i>	hastily, in a haste
<i>tərəfindən</i>	by
<i>təyin et-tibb</i>	to appoint medicine
<i>tikil-töz</i>	to be built powder
<i>turist</i>	tourist
<i>turşu</i>	acidity
<i>uyğun gəl-</i>	to agree
<i>ümid et-ümid üz-üzə çıx-</i>	to hope to lose hope to find, discover
<i>vadə ver-</i>	to promise
<i>yanaq</i>	cheek
<i>yanıq</i>	burn
<i>yaxud (da)</i>	or
<i>yanaşı</i>	side by side
<i>yayıl-yazı</i>	to spread writing, article
<i>yeni</i>	new
<i>yer üzü</i>	the Earth
<i>yoxla-yuban-yuxu qaç-</i>	to check, examine to be late to lose one's sleep
<i>zəhər</i>	poison
<i>zəhərlən-zəif</i>	to have food-poisoning weak
<i>zəncir</i>	chain

21. AUDIO DRILLS

1. Provide the Azerbaijani equivalents of the following relative clauses.

- (the boy who is laughing)
 - (the little girl who is singing a song)
 - (the student who was speaking German with you)
 - (my sister who lives in Chicago)
 - (the man who is sitting down)
 - (the lady who is drinking water)
 - (the guest who came from the USA)
 - (the woman who has a headache)
 - (the train that is going to Baku)
 - (the doctor who diagnosed my illness)
2. Listen to each question and choose the correct response.
- Özümlü pis hiss edirəm.
..... Mənə ipək köynək lazımdır.
 - Yox, başım ağrıyır, boğazım ağrıyır.
..... Papağım başımdadır.
 - Mən ingilisləri yaxşı tanıyıram.
..... Mən İngiltərədən gəlmişəm.
 - Bundan altı ay qabaq evlənmişəm.
..... Mənim qardaşım da evlidir.
 - İki dəfə olmuşam.
..... Bakı hardadır?
 - Bacınızı görəndə ona deyərəm.
..... Dəqiq bilmirəm, yaqin ki, bacınızdır.
 - Yox, mən məşğul idim.
..... Bəli, mən yaxşı mahni oxuyuram.
 - Diş həkiminə gedirəm.
..... Yarpaqdolması yeyirəm.
 - İndi daha yaxşıyam.
..... Bu gün hava lap yaxşıdır.
 - Təyyarə ilə getmək olar.
..... Yox, bizdə maşın düzəldilir.

3. Fill in each blank with the correct form of the gerund -*AndA*.

- Səhər sizə gəl..... atan evdə olacaq?
- Konsertə get..... saat 2 idi.
- Avtobus Bakıya çat..... sizə zəng vuraram.
- Başım ağrı..... aspirin ataram.
- Xəstə ol..... istirahət eləməlisən.
- Zəng vur..... dərs qurtardı.
- Aynur universiteti qurtar..... iyirmi üç yaşı vardı.
- Mən sizdən ötrü darıx..... şəkillərinizə baxıram.

9. Atam danış..... mən ona diqqətlə qulaq asıram.
10. Zəng vur..... qapını açdım.

4. Change the verbs below into the present perfect tense.

1. Siz hansı ölkədən gəldiniz?
2. Siz heç Bakıda oldunuz?
3. Bacınız müdirlə danışmadı?
4. Siz səhv düşdünüz. Aynur xanım burda yaşamır.
5. Mən necə yaxşı adamlar gördüm.
6. Bu sual məni də düşündürdü.
7. Fəhlələr burada dincəliirlər.
8. Mən maraqlı kitab oxuyuram.
9. Bu gözəl ayaqqabını hardan aldın?
10. Böyük Azərbaycan şairi Nəsimi XIV əsrdə yaşadı.

5. Listen to the following poem by Nəbi Xəzri entitled *İkilikdə* and fill in the missing words.

Gəl, bölək dünyanı ikilikdə biz,
Dərə düşsün,
Dağı sən götür.
..... yer üzündə qoşa izimiz,
Qara mənə düşsün,
Ağı sən

İlin övladıyıq yazla qış kimi,
Fəsillər yanaşı məndə.
Biz ki, bir yerdəyik gözlə qaş kimi,
..... səndə qalsın.
Göz yaşı məndə.

Gündüzlü, gecəni əziz,
Güneş sənə düşsün,
Ay mənə qalsın.
Coşğun sellər kimi birgə çağlayaq,
..... səninin olsun.
Çay mənə qalsın.

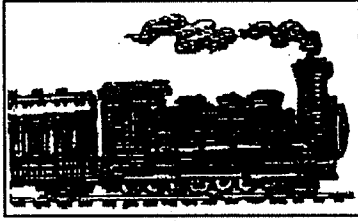
..... bu dünyaya sənininlə şerik,
Bizsiz nə gülər,
Nə də ki bahar,
Həyatda hər şeyi bölə bilərik,
Amma
Bir sevgimiz var.

UNIT 11

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Travel • Transportation • Accommodation 	<ul style="list-style-type: none"> • Polite requests • Asking for information • Asking about ability • Stating ability • Asking about need, obligation • Stating need, obligation • Expressing anger, displeasure 	<ul style="list-style-type: none"> • The abilitative • The necessitative with <i>-mAll</i> • The causative • The past progressive • The particle <i>heç</i> • Question tags

Xalça

qatar

1. CONVERSATION: Tehran qatarı hansı platformadan yola düşür?

- A: Bakı-Tehran qatarı hansı platformadan yola düşür?
B: İkinci platformadan.
A: Saat neçədə yola düşür?
B: Saat altı otuzda gəlir və saat altı qırx beşdə stansiyadan yola düşür.
A: Qatar Bakıya haradan gəlir?
B: Tbilisidən.
A: Sağ olun.
B: Siz də sağ olun.
- 'From which track does the Baku-Tehran train depart?'
'From the second track.'
'At what time does it depart?'
'It arrives at six thirty and departs the station at six forty-five.'
'Where is the train coming from?'
'From Tbilisi.'
'Thank you.'
'You're welcome.'

Supplementary vocabulary

ağır	'heavy'	kupe	'compartment'
bilet	'ticket'	perron	'track, platform'
bilet kassası	'ticket office'	vaqon	'(train) car'
çat-	'to reach, arrive'	vaqon-restoran	'dining car'
dərəcə	'class'	yataqlı	'sleeping'
gediş-gəliş	'round trip'	yer	'seat'
konduktor	'conductor'	yük	'luggage'

Class activity: Conversation and substitution drills

1.
A: *Bakı-Tehran* qatarı hansı platformadan yola düşür?
(Baku-Tbilisi)
(Baku-Astara)
B: *Birinci* platformadan.
(second)
(third)
2.
A: Tehran qatarı *saat neçədə* yola düşür?
(when)
B: *Saat yeddidə* yola düşür.
(at 10:30 AM)
(at 5:20 AM)
3.
A: Qatar nə vaxt *yola düşür*?
(to arrive)
B: Saat *beşdə* yola düşür.
(at 9:00 AM)
(at 1:30 PM)

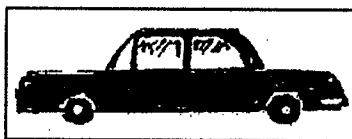
4.
A: *Sumqayıta* gedən qatar budurmu?
(to Baku)
B: *Bəli*, bu qatar Sumqayıta gedir.
(No)
5.
A: *Bakıya* nə vaxt *çatırıq*?
(to Sumgait)
B: Saat *üçdə*.
6.
A: Pəncərəni *açmaq* olarmı?
(to close)
B: Bəli, aç bilərsiniz.
7.
A: *Bakıdan Moskva*ya bilet neçəyədir? 'How much is the ticket from *Baku to Moscow*?'
(from Astara to Baku)
(from Baku to Tbilisi)
B: *9200* manatdır.
(7,400)
8.
A: Lənkərana *bir bilet*.
(two tickets.)
(three tickets.)
B: Buyurun.
9.
Tbilisiyə *birinci dərəcəli* bir bilet.
(second class ticket)
(return ticket)

Useful phrases and questions

- Sumqayıta növbəti qatar nə vaxt yola düşür? 'When is the next train to Sumgait?'
Mənim yerim hansıdır? 'Which one is my seat?'
Bu yer boşdurmu? 'Is this seat vacant?'
Bu yer tutulub? 'Is this seat taken?'
Bizim kupemiz hansıdır? 'Which is our compartment?'
Bağışlayın, bilet kassası haradadır? 'Excuse me, where is the ticket office?'
Yataqlı vaqon varmı? 'Is there a sleeping car?'
.....(y)A bilet neçəyədir? 'What is the fare to?'
Burada siqaret çəkmək olar? 'Is smoking permitted here?'
Siqaret çəkmək olmaz. 'There is no smoking.'
Səfəriniz yaxşımı keçdi? 'Did you have a nice trip?'

Atalar sözü

İnsanın gözünü bir ovuc torpaq doydurur.
Şirin dil ilanı yuvasından çıxardır.
Milçək kiçikdir, amma ürək bulandırır.
Ata mindi, dostluğu da yadından çıxartdı.
Kölgəyə sığınanın öz kölgəsi olmaz.

minik maşını

2. CONVERSATION: Mənə taksi lazımdır

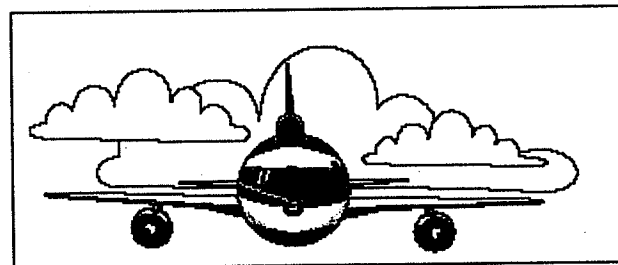
- A: Mənə taksi lazımdır. Bu taksi boşdurmu? 'I need a taxi. Is this taxi free?'
 B: Bəli, boşdur. Hara getmək istəyirsiniz? 'Yes, it is. Where would you like to go?'
 A: Məni aeroporta apara bilərsinizmi? 'Can you take me to the airport?'
 B: Bəli, buyurun, əyləşin. 'Yes, please get in.'
 A: Zəhmət olmasa bir az bərk sürün. 'Please go faster.'
 A: Burada bir dəqiqə dayanın, zəhmət olmasa. Məni burada gözləyin. 'Please stop just a minute and wait here for me.'
 A: Nə qədər verməliyəm? 'How much do I owe you?'
 B: Doqquz min manat. '9,000 manats.'

Supplementary vocabulary

avtovağzal	'bus terminal'	səki	'pavement'
düş-	'to get off'	sərnişin	'passenger'
keçid	'crossing'	sürücü	'driver'
min-	'to get on'	sürücü vəsiqəsi	'driver's license'
sayğac	'taxi-meter'	svetofor	'traffic-light'

Class activity: Substitution drills

- Məni *aeroporta* apara bilərsinizmi?
(to the railway station)
(to the American consulate)
- Nizami küçəsinə* getmək istəyirəm.
(to Hotel Baku)
(to the railway station)
- Zəhmət olmasa bir az *bərk* sürün.
(slowly)
- Burada* bir dəqiqə dayanın, zəhmət olmasa.
(in front of that building)
(at the bus-stop)
- Məni burada *bir dəqiqə* gözləyin.
(five minutes)

təyyarə

3. CONVERSATION: Londona təyyarə varmı?

- A: Azərbaycan hava yolları agentliyi harada yerləşir? 'Where is the Azerbaijan Airlines Agency?'
 A: Londona sabah təyyarə varmı? 'Is there a plane to London tomorrow?'
 B: Bəli, var. 'Yes, there is.'
 A: Uçuş nə vaxtdır? 'When is the flight?'
 B: Səhər saat doqquzda. 'At 9 AM.'
 A: Mənə iki bilet lazımdır. Bilet neçəyədir? 'I need two tickets. How much is a ticket?'
 B: 2,250,000 manatdır. '2,250,000 manats.'
 A: Mən aprelin dördü üçün iki bilet sifariş etmək istəyirəm. 'I'd like to make a reservation for two people for April four.'
 A: Çox sağ olun. 'Thank you very much.'
 B: Siz də sağ olun. 'You are welcome.'

Supplementary vocabulary

artıq yük	'excess baggage'	giriş	'entrance'
baqaj	'baggage'	gözləmə zalı	'waiting area'
çamadan	'suitcase'	reys nömrəsi	'flight number'
çıxış	'exit'	uçuş/reys	'flight'
əl çantası	'handbag'	uçuş cədvəli	'flight schedule'

Class activity: Substitution drills

- Azərbaycan hava yolları* agentliyi harada yerləşir?
(Turkish Airlines)
(Aeroflot)
- Londona *sabah* təyyarə varmı?
(on Thursday)
(on Friday)
- Mənə *iki* bilet lazımdır.
(three)
(one)
- Mən *aprelin dördü* üçün iki bilet sifariş etmək istəyirəm.
(January 15)
(May 23)
(September 2)

5.

Təyyarə biletləri harada satılır?
(train)
(bus)

6.

Moskvaya uçuş nə vaxtdır?
(to Istanbul)
(to Təhran)

7.

Moskvaya bilet neçəyədir?
(to London)
(to Tashkent)

4. READING: Mahnı

Ayrılıq

Fikrimdən gecələr yata bilmirəm,
Bu fikri başımdan ata bilmirəm,
Neyləyim ki, sənə çata bilmirəm,
Ayrılıq, ayrılıq, aman ayrılıq,
Hər bir dərddən olar yaman ayrılıq.
Uzundur hicrindən qara gecələr,
Bilmirəm mən gedim hara gecələr,
Vurubdur qəlbimə yara gecələr,
Ayrılıq, ayrılıq, aman ayrılıq,
Hər bir dərddən olar yaman ayrılıq.
Fərhadı

5. GRAMMAR FOCUS: The abilitative

When the Azerbaijani verb *bil-* is used as an auxiliary verb and added to verb stems carrying the gerund *-(y)A*, it indicates ability very much like the English *'to be able to'*: *yaza bil-* 'to be able to write,' *oxuya bil-* 'to be able to read,' *görə bil-* 'to be able to see,' *danişa bil-* 'to be able to speak.' It generally means that the subject is able to perform the indicated action. It may also indicate capability, permission, and possibility. As such, it is the equivalent of the English modals *can, may*, or the clause *'it is possible that ...'*:

Oxuya bilərəm. 'I am able to read.' Or:
'I can read.'
'I may read.'
'It is possible that I will read.'

Any desired tense or mood may be used with the abilitative to indicate ability in that particular structure. However, attention should be given to the following points:

- Tense/mood, negation and personal endings are added to the auxiliary verb *bil-*, not to the main verb.
 - The type of personal ending to be used is determined by the tense/mood ending that precedes it.
 - *bil-* is always separate from the main verb.
- Gələ bilmədiniz. 'You were not able to come / you couldn't come.'
Oxuya biləcək. 'S/he will be able to read.'
Dözə bilsək ... 'If we are able to bear ...'
Tapa bilərsiniz? 'Will you be able to find?'

Some examples with the abilitative in various tense/mood structures.

Ability in the simple past tense:

mən	yaza bil + di + m	'I was able to write'
sən	yaza bil + di + n	'you were able to write'
o	yaza bil + di	's/he was able to write'
biz	yaza bil + di + k	'we were able to write'
siz	yaza bil + di + niz	'you were able to write'
onlar	yaza bil + di + lər	'they were able to write'

Ability in the definite future tense:

mən	oxuya bil + əcəy + əm	'I will be able to read'
sən	oxuya bil + əcək + sən	'you will be able to read'
o	oxuya bil + əcək	's/he will be able to read'
biz	oxuya bil + əcəy + ik	'we will be able to read'
siz	oxuya bil + əcək + siziniz	'you will be able to read'
onlar	oxuya bil + əcək + lər	'they will be able to read'

Ability in the conditional:

mən	görə bil + sə + m	'If I am able to see'
sən	görə bil + sə + n	'If you are able to see'
o	görə bil + sə	'If s/he is able to see'
biz	görə bil + sə + k	'If we are able to see'
siz	görə bil + sə + niz	'If you are able to see'
onlar	görə bil + sə + lər	'If they are able to see'

Mən bu gün sizə gələ bilməyəcəyəm. 'I will not be able to come to your house today.'

Bu hekayəni oxuya bildim. 'I was able to read this story.'

Yayda Gəncəyə gedə bilərəm. 'I may go to Ganja during the summer.'

İstədiyiniz vaxt qonaq gələ bilərsiniz. 'You may come as a guest any time you wish.'

Əməlli-başlı çay da içə bilmirdi. 'S/he couldn't even drink tea properly.'

Mən sizin üçün bilet ala bilərəm. 'I can buy ticket(s) for you.'

Mən Leylani yalnız sizin söhbətinizdən sonra xatırlaya bildim. 'I was only able to remember Leyla after our chat.'

Şamaxıya bu həftə maşınla gedə bilərsiniz. 'You can go to Shamakhy by car this week.'

Təəssüf ki, mən bacımınla iki ildir görüşə bilmirəm. 'Unfortunately, I have not been able to see my sister for two years.'

• There are no special *negative* or *question* forms for the abilitative. The regular negative and question conventions are simply applied to the tense/mood that is used after the abilitative.

Negative

Bu məsələdə mən sizinlə heç razılaşa bilmərəm. 'I cannot agree with you at all on this matter.'

Mən bu suala cavab verə bilmirəm. 'I cannot answer this question.'

Nazim bu gün məktəbə gələ bilməyəcək. 'Nazim will not be able to come to school today.'

Bir qərara gələ bilmirsiniz. 'You cannot decide.'

Mən bacınızı tanıya bilmədim. 'I could not recognize your sister.'

Deyə bilmərəm ki, mən də onunla tanış olmağı arzulayıram. 'I can't say that I wish to meet him either.'

Müəllimin birinci sualına düz cavab verə bilmədilər. 'They couldn't answer the teacher's first question correctly.'

Question

- Sizə kömək edə bilərəmmi? 'May I help you?'
 Mən avtobus dayanacağına necə gedə bilərəm? 'How can I get to the bus-stop?'
 Bu köynəyi geyib baxa bilərəmmi? 'May I try this shirt on?'
 Bu yerdə sözlünüzü kəsə bilərəmmi? 'May I interrupt you at this point?'
 Mən harada pul dəyişə bilərəm? 'Where can I exchange money?'
 Siz nə üçün iclasda iştirak edə bilmirsiniz? 'Why aren't you able to participate in the meeting?'
 Biz səhər harada görüşə bilərik? 'Where can we meet in the morning?'
 Burada otura bilərikmi? 'May we sit here?'

Negative question

- Mehmanxanaya piyada gedə bilmirsənmi? 'Can't you walk to the hotel?'
 • In a negative question, the abilitative is very often used like a positive question:
 Bunun səbəbini izah eləyə bilməzsinizmi? 'Can you tell me the reason for this?'

Class activity: Exercises

1. Provide the Azerbaijani equivalents of the following forms.

1. to be able to send, 2. to be able to write, 3. to be able to sing, 4. to be able to know,
 5. to be able to get up, 6. to be able to stop, 7. to be able to understand, 8. to be able to take,
 9. to be able to close, 10. to be able to leave.

2. Provide the English equivalents of the following sentences.

1. Mən kinoya baxa bilmədim.
 2. Şagirdlər dünən muzeyə gedə bildilər.
 3. Küçənin yerini tapa bilmədilər.
 4. Biletləri haradan ala bilərəm?
 5. Təəssüf ki, sizə kömək edə bilməyəcəyəm.
 6. Çərşənbə axşamı Fəridəgilə gedə bilərik.
 7. Keçən il siz bizi görə bilmədiniz?
 8. Siz də kinoya baxa bilərsiniz.
 9. Kitabı Aydana verə bildinmi?
 10. Mən maşın sürə bilmirəm.

3. Look at the short conversations below and write similar conversations.

A: Sizinlə bir az danışa bilərəmmi?

B: Mənim indi heç vaxtım yoxdur.

A: Cek Londonun kitabını hardan tapa bilərəm?

B: Nizami küçəsindəki kitabxanadan (tapa bilərsiniz).

A: Mənə bir az pul verə bilərsənmi?

B: Bəli, məmnuniyyətlə.

A: Saat neçədə teatra gedə bilərik?

B: Saat 4:30-da gedə bilərik.

A: Dincəlmək üçün hara gedə bilərik?

B: Parka, ya bizim evə gedə bilərik.

6. GRAMMAR FOCUS: The necessitative with -mAll

In Azerbaijani there are several ways to form a necessitative verb form:

- a. verb + *-mAll*: verməlisən 'you must give'
 b. verb + *-(y)AsI*: yazasıyam 'I should write'
 c. *gərək* with some verbal forms: *gərək oxuyaq* 'we need to read'

The first form, which is probably the most frequently used form for the necessitative in Azerbaijani, will be discussed below. It indicates a strong necessity and may be translated into English as 'have to, ought to, should, or must.' The following set of personal suffixes is used for the necessitative. It is similar to the one used for the present progressive tense.

	Singular	Plural
First person	<i>-yam, -yəm</i>	<i>-ıq, -ik</i>
Second person	<i>-san, -sən</i>	<i>-sınız, -siniz</i>
Third person	<i>-dir, -dir</i>	<i>-dirlər, -dirlər</i>

Affirmative

This form has already been used in several places, beginning with the second conversation of the first unit: *Bağışlayın, mən getməliyəm*. 'I am sorry, I must be going.'

'I must go,' 'you must work,' 'she must come,' etc.
 For the necessitative the following suffixes are used:

-mAll (-malı, -məli)

Singular	mən	yaz + malı + yam	'I must write'
	sən	yaz + malı + san	'you must write'
	o	yaz + malı + dir	's/he must write'
Plural	biz	yaz + malı + yıq	'we must write'
	siz	yaz + malı + sınız	'you must write'
	onlar	yaz + malı + dirlər	'they must write'

	<i>bil-</i>	<i>qal-</i>	<i>gözlə-</i>	<i>oxu-</i>
mən	<i>bilməliyəm</i>	<i>qalmalıyam</i>	<i>gözləməliyəm</i>	<i>oxumalıyam</i>
sən	<i>bilməlisən</i>	<i>qalmalısan</i>	<i>gözləməlisən</i>	<i>oxumalısan</i>
o	<i>bilməlidir</i>	<i>qalmalıdır</i>	<i>gözləməlidir</i>	<i>oxumalıdır</i>
biz	<i>bilməliyik</i>	<i>qalmalıyıq</i>	<i>gözləməliyik</i>	<i>oxumalıyıq</i>
siz	<i>bilməlisiniz</i>	<i>qalmalısınız</i>	<i>gözləməlisiniz</i>	<i>oxumalısınız</i>
onlar	<i>bilmədirlər</i>	<i>qalmalıdırlar</i>	<i>gözləməlidirlər</i>	<i>oxumalıdırlar</i>

Bu kitabı bu gün oxumalıyam. 'I must read this book today.'

Sizinlə mütləq görüşməliyəm. 'I must absolutely meet with you.'

Əminəm ki, sən bu işi bu gün qurtarmalısan. 'I am sure that you must finish this job today.'

Əsil ədəbiyyat oxucunun ümidini artırmalıdır, həyatın acılarını əks etdirməlidir. 'Real literature should make the reader hopeful; it should reflect the pains of life.' (H. Mehdi)

Axşam sizə qonaq gəlməliyik. 'We must visit you this evening.'

Saat 1-də radioda çıxış etməliyəm. 'I must speak on the radio at 1 o'clock.'

deməliyəm ki, ... 'I must say that...'

siz bilməlisiniz ki, ... 'you must know that...'

• The formation of the negative, question and negative question in the necessitative is exactly like their formation in other tense and mood forms.

Bu qədər çox siqaret çəkməməlisən. 'You should not smoke that much.'

Kitabxanada ucadan danışılmamalıdır. 'One must not speak loudly at the library.'
Mən yatağında qalmalıyamı? 'Must I stay in bed?'

Zəhmət olmasa deyin, mən avtobusdan harada düşməliyəm? 'Could you please tell me
where I should get off the bus?'

• It must be remembered that this form indicates an action in the present. For past actions a past tense suffix such as *-dl* or *-mlş* must be added directly after *-mAll* or after the verb *-i* 'to be':

Almalydım. *Or*: Almalı idim. 'I had to buy. / I should have bought.'

Oxumalıymışam. *Or*: Oxumalı imişəm. 'I had to read. / I should have read.'

Class activity: Translation exercises

1. Add the *-mAll* suffix to the following verbs for the persons indicated.

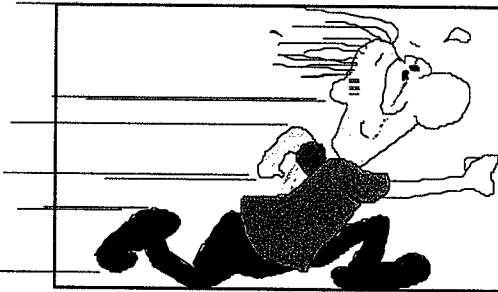
1. to read (I), 2. to sleep (you/sg.), 3. to chat (we), 4. to understand (you/pl.),
5. to decide (I), 6. to thank (you/sg.), 7. to shop (I), 8. to wait (he), 9. to sing (she),
10. to speak (he).

2. Provide the Azerbaijani equivalents of the following sentences:

1. I must write a letter to my mother.
2. You must read this book.
3. We must study hard.
4. She must sing a song.
5. He mustn't watch TV today.
6. I must stay at the Absheron Hotel in Baku.
7. I must buy a present for my daughter's birthday.
8. He must get a cheaper shirt.
9. We must go to Leyla's house on Wednesday.
10. They must understand this.

3. Provide the English equivalents of the following sentences:

1. Bir yerdə şəkil çəkdirməliyik.
2. Sizə məktub yazmalıyam.
3. Mütləq bizə gəlməlisən.
4. Qatara vaxtında çatmaq üçün tələsməlisən.
5. Kitabı oxuyandan sonra qaytarmalısan.
6. Üç gün yataqda qalmısınız.
7. Təyyarə qalxanda və ya enəndə kəmərləri bağlamalıyıq.
8. Yaxşı qiymət almaq və məktəbi qurtarmaq üçün çox çalışmalısan.
9. Konsertə yaxşı hazırlaşmalıyıq.
10. Siz həmişə xatırlamalısınız ki, mən sizin dostunuzam.

Bağışlayın, mən tələsməliyəm.

7. GRAMMAR FOCUS: The causative

In Azerbaijani, the causative form is obtained by the addition of a causative suffix to an intransitive verb. With the addition of this suffix, the verb usually becomes transitive. There are several causative suffixes: *-dlr-*, *-t-*, *-(d)lz-*. However, since the rules that govern the usage of these suffixes are not exact, and there are many exceptions, causative verbs are best learned separately. The causative indicates that either the subject is causing the indicated verb to take place or that the subject is permitting /allowing /letting an agent to carry it out. It is roughly the equivalent of the English constructions 'to have something done, to make someone do something, or to let/allow someone do something.' The causative suffix usually precedes other verb suffixes, especially the passive suffix.

1. *-dlr-* is by far the most common causative suffix in Azerbaijani. It cannot be used after polysyllabic verbs that end in a vowel such as *gözlə-*, *başla-*, etc.

dəyiş- 'to change'	→	dəyişdir- 'to cause to change'
en- 'to come down'	→	endir- 'to lower, bring down'
əsbiləş- 'to be nervous'	→	əsbiləşdir- 'to make someone nervous'
öl- 'to die'	→	öldür- 'to kill, cause to die'
sön- 'to be extinguished'	→	söndür- 'to put out, extinguish'
şəkil çək- 'to take a picture'	→	şəkil çəkdir- 'to have a picture taken'
tik- 'to sew'	→	tikdir- 'to cause to sew'
yan- 'to burn, catch fire'	→	yandır- 'to cause to burn'
yaz- 'to write'	→	yazdır- 'to make someone write, to cause to write'

2. *-t-* is primarily used with stems containing two or more syllables and ending with a vowel.

böyü- 'to grow, grow up'	→	böyüt- 'to bring up'
oxu- 'to read'	→	oxut- 'to make someone read'
söylə- 'to tell, speak'	→	söylət- 'to cause/force someone to tell'
təmir elə- 'to repair, mend'	→	təmir elət- 'to have something repaired'
təmizlə- 'to clean'	→	təmizlət- 'to cause to clean'
yeri- 'to walk'	→	yerit- 'to cause/help someone to walk'

3. *-lr-* is used principally with monosyllabic verb stems.

doğ- 'to rise, give rise'	→	doğur- 'to give rise'
iç- 'to drink'	→	içir- 'to give to drink'
keç- 'to pass'	→	keçir- 'to lead across'
yat- 'to sleep'	→	yatır- 'to suppress'

4. *-(d)lz-* is the least common of all the causative suffixes.

qorx 'to be afraid of, to fear' → qorxuz- 'to frighten, scare'

It may also be used with *-dlr* in the form of a double causative, but this structure usually has the same meaning as a single causative.

əm- 'to suck'	→	əmizdir- 'to suckle'
ye- 'to eat'	→	yedizdir- 'to feed'

Multiple causatives

Many verb stems may take multiple causative suffixes, mostly double suffixes involving *-dlr-* and *-t-*. A multiple causative structure may indicate the inclusion of another subject or agent in a sentence: *qısal-* 'to become short' → *qısalt-* 'to shorten' → *qısaltdır-* 'to cause someone to shorten.'

Bayraq endi. 'The flag came down.' Leyla bayrağı endirdi. 'Leyla lowered the flag.' Müdir Leylaya bayrağı endirdi. 'The director asked Leyla to lower the flag.'

However, the meaning of a multiple causative structure is very often identical to the meaning of the basic causative structure: *düzəltir*- 'to cause someone to correct,' *içirt*- 'to give to drink,' *keçirt*- 'to lead across,' *oxutdur*- 'to make someone study,' *söndürt*- 'to cause someone to extinguish,' *söylətdir*- 'to cause someone to tell,' *yeritdir*- 'to cause someone to walk,' *doğuzdur*- 'to help give birth.'

Triple causatives are very rare: *yatırtır*- 'to cause someone to put to bed.' A few examples of multiple causative structures:

O çəkməsini sildirdi. 'S/he had her/his boots wiped.'

Paltosunu təmizlətdi. 'S/he had her/his overcoat cleaned.'

Dostuma bilet aldirdim. 'I had my friend buy me a ticket.'

Qardaşını Gəncəyə apardı. 'He had his brother brought to Ganja.'

Zalı süpürtdürdük. 'We had the hall cleaned.'

Atam şəklini sabah çəkirdəcək. 'My father will have his picture taken tomorrow.'

Zəhmət olmasa, çamadanımı aşağı gətirdin. 'Please have my suitcase brought down.'

Aynur yerkökülərinin hamısını dovşana yedizdirdi. 'Aynur fed all the carrots to the rabbit.'

Class activity: Exercise

Guess the causative forms of the following verbs used in previous units:

1. istə-, 2. ver-, 3. al-, 4. gəl-, 5. bil-, 6. iç-, 7. ye-, 8. tanı-, 9. sat-, 10. çat-.

B. CONVERSATION: Mənə birnəfərlik otaq lazımdır

A: Yaxınlarda yaxşı bir mehmanxana varmı?

'Is there a good hotel around here?'

B: Bəli, Neftçilər prospektində var.

'Yes, there's one on Neftchilar Boulevard.'

A: Mənə birnəfərlik otaq lazımdır.

'I need a room for one person.'

C: Otağınız üçüncü mərtəbədədir. Nömrəsi otuzdur.

'Your room is on the third floor. It's number 30.'

A: Otaqda isti su, televizor, telefon varmı?

'Is there hot water, a TV, and a telephone in the room?'

C: İsti su və telefon var.

'There is hot water and a telephone.'

A: Otağın bir gecəsi neçəyədir?

'How much is it per night?'

C: 50000 manata. Zəhmət olmasa bu formanı doldurun.

'50,000 manats. Please fill out this form.'

A: Buyurun.

'Here you are.'

C: Çox sağ olun. Yükdünüzü otağa aparacaqlar.

'Thank you very much. They will take your luggage to your room.'

A: Təşəkkür edirəm.

'Thanks.'

A: Zəhmət olmasa, mənə bir dənə də baliş gətirin.

'Please bring me a pillow as well.'

C: Bu saat gətirərəm.

'Right away.'

A: Çox sağ olun. Məni səhər saat altıda oyada bilərsinizmi?

'Thank you very much. Can you wake me up at 6:00 AM?'

C: Oyardaram.

'I can, sir.'

A: Çox sağ olun.

'Thank you very much.'

Supplementary vocabulary

administrator 'manager'
hovuz 'pool'
çarpayı 'bed'
dəsmal 'towel'

hava soyuducusu 'air conditioner'
xadimə 'chambermaid'
kassir 'cashier'
lift 'elevator'

duş 'shower'
baliş 'pillow'
balişüzü 'pillow cover'
dolab 'cupboard'
döşək 'mattress'
döşəkağı 'sheets'
güzgü 'mirror'

narahat et- 'to disturb'
sabun 'soap'
soyuducu 'refrigerator'
soyuq su 'cold water'
tualet 'toilet'
ütülə- 'to iron'
yorgan 'blanket'

Class activity: Conversation drills

1. A: Mənə *birnəfərlik* otaq lazımdır.

B:

(for two people)

(for three people)

2. A: Otaqda *vanna* varmı?

B:

(hot water)

(a telephone)

(a shower)

(a refrigerator)

(an air conditioner)

3. A: Neçə gün qalacaqsınız?

B: *Bir gün* qalacağam.

(two days)

(a week)

(until Sunday)

4. A: Bundan *ucuz* otağınız varmı?

B:

(spacious)

(quiet)

5. A: *Lift* haradadır?

B: Birinci

(Restaurant)

(Cafeteria)

(Barber)

6. A: Otağın neçənci mərtəbədədir?

B:

7. A: Otağında *dəsmal* yoxdur.

B:

(hot water)

(soap)

8. A: 52 nömrəli otağa *bir fincan çay* gətirin.

B:

(a soft drink)

(a pillow)

(breakfast)

9. A: Mən *səhər* gedirəm.

B:

(at two o'clock)

(in the afternoon)

(on Wednesday)

Useful phrases and questions

Mən yaxşı bir mehmanxana axtarıram. 'I'm looking for a good hotel.'

Mən bu otağı götürürəm. 'I'll take the room.'

Mən haqq-hesab çəkmək istəyirəm. 'I want to settle the account.'

Mənə taksi çağırın. 'Please call me a taxi.'

Boş nömrəniz varmı? 'Do you have a vacancy?'

Otağın qiyməti neçədir? 'How much is the room?'

Haradan zəng edə bilərsiniz? 'Where may I make a phone call?'

9. GRAMMAR FOCUS: The past progressive

The past progressive usually indicates a continuous action in the past equivalent to the English *was/were + verb+ing*. It may also be translated into English in the simple past tense.

The same set of personal suffixes used after the simple past tense is used after the past progressive.

Affirmative

'I was writing,' 'you were listening,' 's/he was coming,' etc.

For the past progressive tense the following suffixes are used:

-(y)irdi: -(y)irdı, -(y)irdi, -(y)urdu, -(y)ürdü

The past progressive is a combination of the present progressive tense and the verb *i-* 'to be' as an auxiliary to the simple past tense. In Modern Azerbaijani, however, the verb *i-* is dropped and simple past tense suffixes come directly after present progressive tense endings. This change happens in both written and spoken Azerbaijani.

Singular	mən	yaz + irdı + m	'I was writing'
	sən	yaz + irdı + n	'you were writing'
	o	yaz + irdı	's/he was writing'
Plural	biz	yaz + irdı + q	'we were writing'
	siz	yaz + irdı + nız	'you were writing'
	onlar	yaz + irdı + lar	'they were writing'

mən	bilirdim	'I knew'	oxuyurdum	'I was reading'
sən	bilirdin	'you knew'	oxuyurdun	'you were reading'
o	bilirdi	's/he knew'	oxuyurdu	's/he was reading'
biz	bilirdik	'we knew'	oxuyurduq	'we were reading'
siz	bilirdiniz	'you knew'	oxuyurdunuz	'you were reading'
onlar	bilirdilər	'they knew'	oxuyurdular	'they were reading'

Çox uzaqdan inilti səsləri gəlirdi. 'Sounds of moaning were coming from afar.'

(Ə. Vəliyev)

Dostum maraqlı bir kitab oxuyurdu. 'My friend was reading an interesting book.'

Çoxdan səni görmək istəyirdim. 'I had wanted to see you for some time.'

Sənin üçün çox darıxırdım. 'I missed you a lot.'

Mən çoxdandır ki, sizinlə şəxsən tanış olmağı arzulayırdım. 'I had wanted to meet you in person for some time.'

Yəqin ki, sözlərimi daha aydın eşitmək istəyirdiniz. 'I suppose you wanted to hear my words more clearly.'

Firidun müəllim gözəl günləri xatırlayırdı. 'Mr. Firidun was remembering the good (old) days.'

Atam iki gün-iki gecə idi ki, xəstə yatırdı. 'My father was lying in bed sick for two days and nights.'

Südcülük fermasında 55 nəfər adam işləyirdi. 'Fifty-five people were employed [lit. working] on the dairy farm.'

Bir cavan oğlan öz kasıblığından şikayətlənirdi. 'A young man was complaining about his own poverty.'

Binanın içindən get-gedə daha çox adam çıxırdı. 'More and more people were coming out of the building.'

Tətildə havalər bəzi günlər yaxşı olurdu, bəzən isə yağışlı və soyuq. 'The weather was nice several days during the vacation, but it was sometimes also cold and rainy.'

Tələbələr ingiliscə öyrənməkdə çox çətinlik çəkirdilər. 'The students were having a lot of difficulty learning English.'

Negative

The *negative* of the past progressive is formed by simply putting the first part of the compound, namely the present progressive, into the negative: *getmirdim* 'I was not going,' *danışmırdı* 's/he was not speaking,' etc.

Mən də Azərbaycan tarixini yaxşı bilmirdim. 'I did not know Azerbaijani history well either.'

Çoxtandır ki, ötən günləri xatırlamağa bir imkan düşmürdü. 'There hadn't been an opportunity to think about the past for a long time.'

Leylanın bacıları sizi görmək istəmirdilər. 'Leyla's sisters did not want to see you.'

Class activity: Exercises

1. Put the following verbs into the past progressive.

1. to come, 2. to read, 3. to find, 4. to sleep, 5. to laugh, 6. to remember, 7. to sing, 8. to learn, 9. to eat, 10. to speak.

2. Translate the following short conversation into English.

A: Qardaşımız sizdən nə istəyirdi?

B: O məndən pul istəyirdi.

A: Nə qədər pul istəyirdi?

B: 25 min manat istəyirdi.

A: O, pulu nə üçün istəyirdi?

B: Bazarlıq etmək üçün.

10. WORD POWER: The particle *heç*

The word *heç* 'no, not, nothing, never,' a loan-word from Persian, is a commonly used particle to express negation. It may be used alone or with other nouns. When it is used alone in negative sentences it strengthens the negation, and it means 'never.'

Heç başa düşmədim ki, nə deyir. 'I have never understood what he was saying.'

Bu hadisədən heç xəbərim yoxdur. 'I never knew about this affair.'

Mərdan heç bu gün işə gəlməmişdi. 'Mərdan never came to work today.' (Mir Cəlal)

In questions, *heç* strengthens the interrogative aspect of the sentence and means 'ever, at all.'

Siz heç Bakıda olmusunuz? 'Have you ever been to Baku?'

Heç özbək xörəyi yemisin? 'Have you ever had an Uzbek dish?'

Heç belə soyuq olar? 'Is this type of cold (weather) at all possible?'

When it is used with other nouns, it generally forms indefinite pronouns such as *heç nə*, *heç (bir) şey*, *heç zad* 'anything, nothing,' and *heç kim*, *heç kimsə*, *heç kəs* 'anybody, anyone, nobody, no one,' *heç yer* 'nowhere, any where.' It should be noted, however, that unlike English, these phrases are used with the *negative* form of the predicate.

heç nə, *heç (bir) şey*, *heç zad* 'anything, nothing'

Bacın heç nə bilmir. 'Your sister doesn't know anything.'

Otağın içində bir stol və iki stuldan başqa heç nə yox idi. 'There was nothing inside the room except a table and two chairs.'

Müəllim mənə heç nə demədi. 'The teacher did not say anything to me.'

O barədə heç bir şey düşünməmişdim. 'I didn't think anything about it.'

Heç bir şeydən qorxmuram. 'I am not afraid of anything.'

Heç zad yeyə bilmirdi. 'S/he was not able to eat anything.'

heç kim, *heç kimsə*, *heç kəs* 'anybody, anyone, nobody, no one'

Mən Gəncədə heç kimi tanıyıram. 'I don't know anybody in Ganja.'

Bulvarda heç kim yox idi. 'There was nobody on the boulevard.'

Mən bu barədə heç kimə, heç nə deməmişəm. 'I haven't said anything to anyone about it.'

Mənim burada heç kimsəm yoxdur. 'I don't have anybody here with me.'

Onun heç kəsi yoxdur. 'S/he has no one.'

Gözlərimlə görməsəydim, bəlkə də bunu heç kəsə deməzdim. 'If I had not seen it with my own eyes, maybe I would not have mentioned it to anybody.'

heç yer 'anywhere, nowhere'

Aydan bacısını heç yerdə tapa bilmədi. 'Aydan couldn't find her sister anywhere.'

Hara zəng edirsən, heç yerdən cavab vermirlər. 'No matter where I call, they won't give me an answer.' (M. Süleymanov)

Class activity: Translation exercises

1. Translate the following sentences into English.

1. Bu suala heç kim cavab verə bilmədi.

4. Heç belə də ovçuluq olar?

2. Bu çamdana daha heç nə qoymaq olmur.

5. Otaqda heç kəs yox idi.

3. Direktor otağa girəndə heç kəs yerindən durmadı.

6. Bu gün heç nə yemədim.

2. Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. I haven't seen anybody.

4. There is nothing in the bottle.

2. She hasn't eaten anything today.

5. I haven't talked to anybody.

3. We were not able to say anything.

6. Your father hasn't written anything.

11. EXPRESSING ANGER, DISPLEASURE

Bu dəhşətdir.

'This is terrible.'

Bu biabırçılıqdır.

'This is disgraceful.'

Bu alçaqlıqdır.

'This is mean.'

Bu vicdansızlıqdır.

'This is impudent.'

Bu ədalətsizlikdir.

'This is unjust.'

Bu ağılsızlıqdır/axmaqlıqdır.

'This is stupid.'

Bu nə ədəbsizlikdir!

'How indecent!'

Ayıb deyilmi?

'Isn't it a shame?'

Utanmırsan?

'Aren't you ashamed of yourself?'

12. GRAMMAR FOCUS: Question tags

Forming questions with question tags is quite straightforward in Azerbaijani. The tag forms *elə (dir)mi* 'is that so?', 'is that right?' and *elə deyilmi* 'isn't that so?', 'isn't that right?' can be added to any sentence without regard to its tense, aspect, gender, or person. In English, if the main sentence is affirmative, the question tag must be negative, and vice versa. This rule does not apply in Azerbaijani. It can also be noticed that, in Azerbaijani, tag questions may be added to both nominal and verbal sentences.

Bunlar kitabdır, eləmi? 'These are books, aren't they?'

O dəftərdir, elə deyilmi? 'That is a notebook, isn't it?'

Bu kişilər tələbədir, elə deyilmi? 'These men are students, aren't they?'

Bu sənin kitabın deyil, eləmi? 'This is not your book, is it?'

Siz kanadalı deyilsiniz, elə deyilmi? 'You are not Canadian, are you?'

Onlar kitab oxuyurlar, elə deyilmi? 'They are reading books, aren't they?'

Qardaşın zavodda işləmir, elə deyilmi? 'Your brother doesn't work at the factory, does he?'

Sizin iki qardaşınız və üç bacınız var, elə deyilmi? 'You have two brothers and three sisters, don't you?'

Sən sabah Gəncəyə gedirsən, elə deyilmi? 'You are going to Ganja tomorrow, aren't you?'

Sən bu paltarı ala bilərsən, elə deyilmi? 'You can buy this dress, can't you?'

Leyla keçən il Parisdə idi, elə deyilmi? 'Leyla was in Paris last year, wasn't she?'

Azərbaycana iki gün sonra gedəcəksiniz, elə deyilmi? 'You will go to Azerbaijan in two days, won't you?'

Siz rusca danışa bilərsiniz, elə deyilmi? 'You cannot speak Russian, can you?'

Siz onunla danışmamısınız, elədirmi? 'You have not spoken to him/her, have you?'

13. TEXTS FOR READING

1

Qış düşmüşdü. Soyuqdan hamı evlərə çəkilməmişdi. Hacı Səmədin ailəsi süfrə başında oturmuşdu. Balaca Məmməd şəhər məktəbində oxuyurdu. Fatma isə qız məktəbinə gedirdi. Fatma qorxulu nağılları çox sevirdi. Nənəsi ona hər axşam bir nağıl danışdı. Bu axşam da Fatma nənəsindən nağıl söyləməyi xahiş etdi. Lakin bu gün nağılı atası danışdı.

Hacı Səmədin danışdığı nağılda Əhmədlə Məleykənin başına gələn qorxulu əhvalat təsvir olunurdu: "...Əhməd və Məleykə atalarını erkən itirirlər. Anaları Xədicə ev əşyalarını satmağa başlayır. Çox keçir ki, hər şey qurtarır. Xədicə ac Məleykəni yatırımaq üçün deyir:

—Qızım, yat, onda mələk bacamızdan sənə çörək salar. Məleykə yatır. Bu zaman yoldan keçən səyyah Cəmaləddin Xədicənin qızına dediklərini eşidib bacadan bir qədar yemək şeyləri və pul salır. Bu, Xədicənin ailəsini ölümdən xilas edir.

S. S. Axundov

2

Tərcümeyi-hal

Mən, Musayev Akif Firidun oğlu, 1961-ci il iyul ayının 13-də Bakı şəhərində anadan olmuşam. Atam Musayev Firidun Nazim oğlu Şəfa xəstəxanasında həkim işləyir. Anam Abdullayeva Leyla Tofiq qızı isə ali məktəbdə tarix müəlliməsidir.

Mən 1968-ci ildə 2 nömrəli məktəbin birinci sinfinə daxil olmuşam. 1978-ci ildə orta məktəbi bitirmişəm. Azərbaycan dövlət universitetinin Tarix fakültəsini isə 1983-cü ildə qurtarmışam. O vaxtdan indiyə qədər Bakıdakı 8 nömrəli orta məktəbdə tarix müəllimi işləyirəm. İki qızım və bir oğlum var. Hamısı şagirdir.

İmza

A. Musayev

3

Söhbət

A: Boş nömrəniz varmı? Mənə birməfərlik otaq lazımdır.

B: Neçə gün qalacaqsınız?

A: İki gün. Mənə vannalı bir otaq lazımdır.

B: Duşu olan bir otağımız var. Baxmaq istəyirsinizmi?

A: Bəli, zəhmət olmasa. Bu otaq çox yaxşıdır, bunu götürürəm.

B: Pasportunuzu verin.

A: Buyurun

B: Buyurun, bu da sizin açarınız. Otağımızın nömrəsi 12-dir. İkinci mərtəbədədir.

A: Sağ olun. Burada restoran varmı?

B: Bəli, var. Birinci mərtəbədədir.

A: Lift haradadır?

B: Baxın, oradadır.

4

Бир фəрсиз овчу варды. О һәр кун ова кедəр, һəмишə евə əлибош гəјыдларды. Бир кун арвады ону чох данлады вə деди:

—А киши, һеч белə дə овчулуг олар? Нијə сən һәр кун евə əлибош гəјыдырсан? Бир довшан да вурə билмирсən?

Сəһəri кун киши зоомағазадан бир довшан алыб чөлə јолланды. Чибиндən бир ип чыхарыб онун бир учуну довшанын ајағына, о бири учуну исə ағача бағлады. Сонра бир гəдər узаглашыб довшаны нишан алды. Куллə довшана јох, ипə дəјди. Ип гьрылды, довшан гачды. Фəрсиз овчу јенə евə əлибош гəјытды.

14. EXERCISES

1. Translate the following text into English.

A: Xahiş edirəm deyin, növbətçi haradadır?

B: Növbətçi mənəm, sizə nə lazımdır?

A: Boş nömrəniz varmı?

B: Bəli, var.

A: Biz iki çarpayılı otaq istəyirik.

B: Üçüncü mərtəbədə iki çarpayılı otağımız var. İstəyirsiniz?

A: Bir gecəsi neçə manatdır?

B: Doxsan min manatdır.

A: Yaxşı.

B: Buyurun, açarınızı götürün.

2. Translate the following text into Azerbaijani.

Where is the ticket office? I would like two tickets to Baku. Is it possible to smoke here? Which one is my seat? Is this seat taken? No, it is free. Do you have a vacancy? I need a room for one person. I will stay two days. I need a room with a bath. This room is too expensive. Do you have a cheaper room? Where is the elevator? The toilet is very dirty. Please bring a towel to my room. I also need a pillow. I will be leaving on Wednesday. Could you give me the room key? Is there a barber shop here?

3. Convert the following sentences to the abilitative.

Example: Mən məktəbə gedirəm.

Mən məktəbə gedə bilirəm.

1. Mən anama məktub yazıram.

2. Qardaşım məktəbdən gəldi.

3. Kitabı saat 5-dən sonra qayıtdı.

4. Mən balıq ilə salat yeyəcəyəm.

5. Mən baqajımı itirmişəm.

6. Müəllim muzeydən gəlir.

7. Anam cümə günü Bakıdan qayıdır.

8. Bakıda və Abşeron yarımadasında günortadan sonra şimal-qərb küləyi əsəcək.

9. Mən pəhriz saxlayıram.

10. Mən Azərbaycana bir turist kimi gəlmişəm.

4. Write questions using 'heç ...' based on the statements below.

Example: *Siz heç Bakıda olmusunuz?* Mən bir dəfə Bakıda olmuşam.

1.

Mən keçən il Xalça muzeyinə getmişəm.

2.

Mən üç roman yazmışam.

3.

Mən *Koroğlu* operasına baxmışam.

4.

Mən gürcü xərəklərini çox xoşlayıram.

5.

Mən Sabirin iki şerini oxumuşam.

5. Change the verbs in the following sentences into the past progressive.

1. Uşaqların hamısı zala toplaşdı.

2. Emin tarda, Aygün kamañada çaldı.

3. Dünən axşam futbola baxdım.

4. Aynur anasından təcüblə soruşdu.

5. Heç kim bu barədə danışmadı.

6. Bu gün uşaqlarım çox yaxşı işlədilər.

7. Biz bu məktəbin üçüncü sinfində oxuyuruq.

8. Gülləri tez-tez yığmağa başladılar.

9. Biz yarışa Məmmədlə birlikdə getdik.

10. Avtobus muzeyin önündən keçdi.

11. Pişik stolun altında yatdı.

12. Müəllim məndən soruşdu.

13. Bu gün həm atama, həm də anama kömək etdim.

14. Yeni aldığım kitabı maraqla oxudum.

15. Mən yayda Zaqatalada istirahət etdim.

6. Add question tags to the following sentences.

1. Bu avtobus Gəncəyə gedir.

2. Nazimin əmisi tarixçidir.

3. Bizim kənddə təzə evlər çoxdur.

4. Biz muzeyə tramvayla gedirik.

5. Yaxşı bir iş axtarmalısan.

6. Bu şlyapa çox bahadır.

7. Hər gün bu qəzeti oxuyursan.

8. Siqaret çəkmirsiniz.

9. Bacınızın adı Leyladır.

10. Bu avtobus Los Ancelesə gedir.

11. Los Ancelesdə muzey çoxdur.

12. 8 Mart qadınların bayramıdır.

13. Sizin eviniz lap uzaqdadır.

14. Sən ingiliscə öyrənməyə başlamısan.

15. Nadir indi evdədir.

7. On vacation

Make suggestions with *-(mA)mAll* using the sentences below.

- Xalça muzeyinə gedin.
Xalça muzeyinə getməlisiniz.
- Təyyarədə siqaret çəkməyin.
.....
- Mütləq İçəri şəhərə gedin.
.....
- Dəniz qırağında gəzin.
.....
- Qız qalasını görün.
.....
- Gecələr yalnız piyada getməyin.
.....
- Opera teatrına gedib milli operalara baxın.
.....
- Pulunuzu bankda dəyişin.
.....

8. Complete the following sentences with the abilitative form of the verb. Use the verbs and the persons indicated.

- Biz harada? (to meet)
- Mən sizə saat 10-da (to call)
- Dostunuzu da bizə (you/to bring)
- Azərbaycanda olanda Rusca da (I/to learn)
- Bu gün yağış (to rain)
- Biz hər gün səkkiz saat (to work)
- Buradan Parisə avtobusla dörd saatda (you/to go)
- Bu papağı univərmaqda daha ucuz (I/to buy)
- Sizin üçlün nə? (I/to do)
- Bu həkim mənim xəstəliyimi? (he/to cure)

9. Write 10 sentences about your abilities. Write about the things you can and can't do.

15. VOCABULARY

<i>ac</i>	hungry	<i>düşün-</i>	to think of
<i>acı</i>	pain	<i>elçi</i>	messenger
<i>administrator</i>	manager	<i>en-</i>	to come down
<i>ağılsızlıq</i>	stupidity	<i>endir-</i>	to lower
<i>axmaqlıq</i>	stupidity	<i>erkən</i>	early
<i>alçaqlıq</i>	meanness	<i>ədalətsizlik</i>	injustice
<i>aman</i>	oh!, ah!	<i>ədəbsizlik</i>	indecency
<i>artıq yük</i>	excess baggage	<i>əks etdir-</i>	to reflect
<i>at-</i>	to get rid of	<i>əliboş</i>	empty-handed
<i>avtovağzal</i>	bus terminal	<i>əm-</i>	to suck
<i>ayıb</i>	shame	<i>əmizdir-</i>	to suckle
<i>ayrılıq</i>	separation	<i>əməlli-başlı</i>	properly
<i>baca</i>	chimney	<i>əsəbiləş-</i>	to be nervous
<i>balış</i>	pillow	<i>əsil</i>	real
<i>balışüzü</i>	pillow cover	<i>əyya</i>	goods, property
<i>bərk</i>	fast	<i>əyil-</i>	to bend down
<i>bəzən</i>	sometimes	<i>ferma</i>	farm
<i>biabırçılıq</i>	disgrace	<i>fərsiz</i>	unskillful
<i>bilet kassası</i>	ticket office	<i>forma</i>	form
<i>boğul-</i>	to drown	<i>gediş-gəliş</i>	round trip
<i>böyüt-</i>	to bring up	<i>get-gedə</i>	more and more
<i>bu saat</i>	right away	<i>giriş</i>	entrance
<i>bulvar</i>	boulevard	<i>güllə</i>	bullet
<i>cəm ol-</i>	to gather	<i>gözləmə zalı</i>	waiting hall/area
<i>çağır-</i>	to call	<i>hadisə</i>	event
<i>çamadan</i>	suitcase	<i>haqq-hesab çək-</i>	to settle the account
<i>çarpayı</i>	bed	<i>hava yolları</i>	airlines
<i>çəkil-</i>	to be drawn	<i>heç</i>	no, not, nothing,
<i>çətinlik çək-</i>	to have difficulty	<i>heç kəs</i>	never
<i>çix-</i>	to come out	<i>heç kim</i>	anybody, nobody
<i>çixış</i>	exit	<i>heç kimsə</i>	anybody, nobody
<i>çöl</i>	field	<i>heç yer</i>	any where, nowhere
<i>danla-</i>	to reproach	<i>heç zad</i>	anything, nothing
<i>darıx-</i>	to miss	<i>heyvan</i>	animal
<i>dəhşət</i>	terrible	<i>hicr</i>	separation
<i>dəniz qırağı</i>	seaside	<i>hirsələn-</i>	to get angry
<i>dərəcə</i>	class	<i>xadimə</i>	chambermaid
<i>dəsmal</i>	towel	<i>xatırla-</i>	to remember
<i>dəy-</i>	to touch	<i>xeyli</i>	a while
<i>doğ-</i>	to rise	<i>xilas et-</i>	to save
<i>dolab</i>	cupboard	<i>ilan</i>	snake
<i>dolan-</i>	to wander, walk	<i>imkan</i>	opportunity
<i>dostluq</i>	friendship	<i>inilti</i>	moan
<i>dovşan</i>	rabbit	<i>ip</i>	string
<i>döşək</i>	mattress		
<i>döşəkağı</i>	sheets		
<i>duş</i>	shower		

<i>iştirak et- itir- izah elə-</i>	to participate to lose to explain
<i>kamança kasıblıq keçid konduktor kölge kupe</i>	a bow instrument poverty crossing conductor shadow, shade compartment
<i>qəlb qərara gəl- qəzəblən- qırıl- qısal- qısaltı- qorxu qorxuz- quyu</i>	heart to decide to get mad to break to become short to shorten fear to frighten, scare well
<i>lift</i>	elevator
<i>mağara məmnuniyyətlə məsələ milçək</i>	cave with pleasure matter, point fly
<i>nağul nağul danış- nişan al- nömrə</i>	tale, story to tell a story to aim room
<i>onda oyat-</i>	then to wake up
<i>öldür-</i>	to kill
<i>parça parçala- parılda- perron platforma püşk at-</i>	piece to tear apart to shine track track, platform to cast lots
<i>razılaş- reys reys nömrəsi</i>	to agree flight flight number
<i>sabun sal- sayğac</i>	soap to drop taxi-meter

<i>səbəb səki sərnişin səyyah siğın- siqaret çək- söndür- söylə- südcülük süpür- svetofor</i>	reason, cause pavement passenger traveler to take shelter/refuge to smoke to put out to speak, tell dairy to clean traffic-light
<i>şəxsən şərt şikayətlən- şirin</i>	in person, personally condition to complain sweet
<i>tapşır- təəccüb tələs- təmir elə- təsvir olun- tətil tualet tutul-</i>	to commission surprise to hurry, haste to repair, mend to be described vacation, holiday toilet, restroom to be taken
<i>uc ucadan danış- uçuş uçuş cədvəli utan- uzaqlaş-</i>	end, tip to speak loudly flight flight schedule to be ashamed of to move away
<i>ürək bulandır- ütülə-</i>	to turn smb.'s stomach to iron
<i>vaqon vaqon-restoran vicdansızlıq</i>	(train) car dining car impudence
<i>yalqız yara vur- yataqlı yadır- yedirir- yerkökü yollan- yük</i>	alone to open wound sleeping car to suppress to feed carrot to set out luggage
<i>zara gəl-</i>	to be annoyed

16. AUDIO DRILLS

1. Add the abilitative to the verbs in the following sentences.

1. Nənəsi ona hər axşam bir nağıl danışdı.
2. Uşaqlar çox gəzirlər.
3. Onlar kitab oxuyurlar.
4. Qardaşın zavodda işləmir.
5. Sən sabah Gəncəyə gedirsən.
6. Firdun müəllim gözəl günləri xatırlayırdı.
7. Leyla bayrağı endirdi.
8. Atam şəklini sabah çəkirdəcək.
9. Mən bu gün sizə gəlməyəcəyəm.
10. Mən avtobus dayanacağına necə gedərəm?

2. Answer the following questions using the information provided in parentheses.

1. (from the first track)
2. (at 2:30)
3. (at 7PM)
4. (12,000 manat)
5. (Yes, it is.)
6. (No smoking here)
7. (to Nizami Street)
8. (I cannot answer your question.)
9. (from the bookstore at the university)
10. (yes, of course)

3. Change the verbs in the following sentences to the past progressive.

1. Mən atamdan 10 min manat istədim.
2. Çamadana daha heç nə qoymaq olmur.
3. Çox maraqlı bir kitab oxuyuram.
4. Atam fabrikdə işləyir.
5. Siz rusca danışa bilmirsiniz.
6. Soyuqdan hər kəs evinə çəkilib.
7. Günortadan sonra şimal-qərb küləyi əsdi.
8. Avtobus muzeyin qabağından keçir.
9. Müəllim məndən soruşdu.
10. İki həkim birgə mənim xəstəliyimə diaqnoz qoymağa çalışdı.

4. Fill in the blanks with the appropriate participles or gerunds.

1. Amerikadan gəl..... qonaq ...
2. Sənin göndər..... məktubu aldım.
3. Sən get..... saat iki idi.
4. Təzə açıl..... sərgi hamının xoşuna gəldi.
5. Gör..... binanın şəklinə baxırıq.
6. Yeni tikil..... bina çox əzəmətlidir.
7. Tez-tez danış....., sizi o qədər yaxşı başa düşürəm.
8. Mən eşit..... lərimə gör..... lərimə nisbətən daha yaxşı yadda saxlayıram.
9. Bakıda ali məktəblərdə oxu..... tələbələr...
10. San Fransiskoya get..... avtobusa bilet harada satılır?

5. Go over the new vocabulary provided below. Listen carefully to the following Azərbaycan xalq nağılı 'Azerbaijani folk story' entitled *Aslan və Dovşan* 'The Lion and the Rabbit.' Then answer the questions.

New vocabulary:

biri var idi, biri yox idi 'once upon a time'

meşə 'forest'

heyvan 'animal'

zara gəl- 'to be annoyed'

cəm ol 'to gather'

elçi 'messenger'

tapşır- 'to commission someone to do something'

qorxu 'fear'

şərt 'condition'

mağara 'cave'

püşk at- 'to cast lots'

xeyli 'a while'

parçala- 'to tear apart'

qəzəblən- 'to get mad'

parça 'piece'

su quyusu 'water-well'

əyil- 'to bend down'

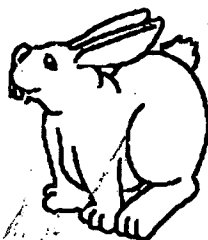
dişlərini qıca- 'to clench one's teeth'

hirsələn- 'to get angry'

boğul- 'to drown'

Questions:

1. Aslan heyvanlara nə eləyirdi?
2. Heyvanlar nə qərara gəldilər?
3. Aslan onların şərtlərini qəbul elədimi?
4. Aslan nə vaxt qəzəbləndi?
5. Dovşan aslana nə xəbər verdi?
6. Dovşan aslanı hara(ya) gətirdi?
7. Aslan quyuda kimi gördü?
8. Sonra aslana nə oldu?
9. Dovşan da öldümü?

UNIT 12

Topics	Functions	Grammar
<ul style="list-style-type: none"> • Messages • Post office • Holidays • Numbers • Signs 	<ul style="list-style-type: none"> • Making phone calls • Regulating other people's speech • Asking about conditions • Stating conditions • Mailing letters and parcels • Making comments, stating opinions and qualifying • Stating certainty, uncertainty, doubt, reservation • Requesting help/assistance • Asking for permission • Expressing good wishes • Congratulating 	<ul style="list-style-type: none"> • The conditional • The relative conjunction <i>ki</i> • <i>-bilərsinizmi?</i> The abilitative for politeness • Derivative suffix <i>-LAŞ-</i> • <i>yox</i> for <i>deyil</i> • Adverbs of time • Compound words • Word order and logical stress

Azerbaijani postage stamp commemorating World Cup USA 1994

I. CONVERSATION: Mənzilinizdə telefon varmı?

- A: Mənzilinizdə telefon varmı?
 B: Bəli, mənim telefon nömrəm 62-70-50-dir. Sizin telefon nömrəniz neçədir?
 A: Mənim nömrəm 92-50-92-dir.
 B: Sizə zəng vurmaq olar?
 A: Əlbəttə.

 A: Alo. Bu telefon 62-70-53-dürmü?
 B: Bəli.
 A: Danışan kimdir?
 B: Siz kimlə danışmaq istəyirsiniz?
 A: Mən Hüseyn Quliyevlə danışmaq istəyirəm.
 B: Sizi eşitmirəm. Ucadan danışın.
 A: Mən Hüseyn Quliyevlə danışmaq istəyirəm.
 B: Siz səhv düşmüşünüz. Hüseyn Quliyev burada yaşamır.
 A: Bağışlayın. Xudahafiz.
- 'Do you have a phone at your apartment?'
 'Yes, my phone number is 62-70-50. What is your telephone number?'
 'My number is 92-50-92.'
 'May I call you?'
 'Of course.'

 'Hello. Is this 62-70-53.'
 'Yes.'
 'Who is speaking?'
 'Who do you want to speak with?'
 'I want to speak with Huseyn Quliyev.'

 'I can't hear you. Please speak louder.'
 'I want to speak with Huseyn Quliyev.'

 'You've got the wrong number. Huseyn Quliyev doesn't live here.'
 'Oh, sorry. Good-bye.'

Supplementary vocabulary

alo	'hello'
danışmaq	'call'
dəstək	'receiver'
kommutator	'operator'
məşğul	'busy'
nömrə yığ-	'to dial (a number)'
telefon-avtomat	'public phone'

telefon budkası	'phone booth'
telefon xətti	'line'
telefon kitabçası	'telephone directory'
telefon nömrəsi	'phone number'
telefonda danış-	'to speak on the phone'
uzaq məsafə	'long distance'
zəng vur-/çal-/et-	'to phone, call'

Class activity: Conversation and substitution drills

- A: Sizin telefon nömrəniz neçədir?
 B: Mənim 53-25-18
 (92-55-78)
 (310-495-7716)
- A: Mənzilinizdə telefon varmı?
 B: Bəli, ...
 (No.)
- A: Sizə zəng vurmaq olar?
 B: (Yes.)
 (Of course.)
 (No, I'm busy.)
- A: Bu telefon 62-70-53-dürmü?
 B: (Yes.)
 (No.)
 (I don't know, let me ask.)

- A: Danışan kimdir?
 B: Mr. Smith.
 (Nazim Abdullayev.)
- A: Siz kiminlə danışmaq istəyirsiniz?
 B: Mən (to the teacher)
 (to Mr. Abbasov)
 (to Leyla Xanızadə)

Useful phrases and questions

- Eşidirəm/ qulaq asıram. 'I hear you/ I'm listening.'
 Eşidilmir. 'I can't hear you [lit. (your voice) is not heard].'
 Mən sizi pis eşidirəm. 'I don't hear you well.'
 Mən sizi yaxşı eşidirəm. 'I hear you well.'
 Sizə kim lazımdır? 'Whom do you need (to talk to)?'
 Siz hara zəng edirsiniz? 'Where are you calling?'
 Bir dəqiqə (gözləyin). 'Wait just a minute.'
 Yenidən zəng edin. 'Call back/again.'
 Bir azdan/beş dəqiqədən/bir saatdan sonra zəng edin. 'Call back a little/five minutes/an hour later.'
 Sabah/cümə günü saat 10-da mənə zəng vurun. 'Call me tomorrow/on Friday at 10 o'clock.'
 Dəstəyi qoymayın/asmayın. 'Don't hang up.'
 ...bəyi/xanımı telefona çağırın. 'May I speak to Mr./Mrs. ...?'
 Bu nömrəni yığın. 'Dial this number.'
 O telefon-avtomat işləmir. 'That public phone is out of order.'
 Sizin telefonunuzdan istifadə edə bilərəm? 'May I use your phone?'
 Londona/Nyu-Yorka necə zəng vurmaq olar? 'How can I call London/New York?'
 Telefon xətti məşğuldur. 'The line is busy.'
 Əlaqə kəsildi. 'I've been cut off.'

Class activity: Substitution drills

1. *Londona* telefonla zəng vurmaq istəyirəm. 'I want to make a telephone call *to London*.'
(to New York)
(to Los Angeles)
2. *İstanbul* telefon danışığı sifariş vermək istəyirəm. 'I want to book a call *to Istanbul*.'
(to Washington)
(to Paris)
3. Bu telefon *işləmir*.
(working) 'This telephone is *out of order*.'
4. Zəng vurduğunuz nömrə *cavab vermir*.
(busy) 'The party that you are calling is *not answering*.'
5. *Bərkdən* danışın.
(slowly) 'Please speak *louder*.'
6. Aynur xanımla danışa bilərəmmi?
(to Mr. Gibbons)
(to Con)
(to Mr. Firidun) 'May I speak *to Mrs. Aynur*?'

2. GRAMMAR FOCUS: The conditional

A conditional sentence is a complex sentence which usually contains two clauses: a subordinate conditional clause in which a condition is stated and a main clause which expresses a proposition whose fulfillment depends upon whether the condition expressed in the first clause is met or not. The conditional clause generally precedes the main clause and conditional mood is obtained by adding a suffix.

The following set of personal suffixes are used with the conditional. This set is similar to the one used for the simple past tense.

	Singular	Plural
First person	-m	-q, -k
Second person	-n	-nız, -niz
Third person	Ø	-lar, -lər

Affirmative

'If I go,' 'If you work,' 'If she comes,' etc.

For the conditional the following suffixes are used: -sA (-sa, -sə)

	mən	yaz + sa + m	'If I write'
Singular	sən	yaz + sa + n	'If you write'
	o	yaz + sa	'If s/he writes'
	biz	yaz + sa + q	'If we write'
Plural	siz	yaz + sa + nız	'If you write'
	onlar	yaz + sa + lar	'If they write'

	<i>bax-</i>	<i>ver-</i>	<i>oxu-</i>	<i>gör-</i>
mən	<i>baxsam</i>	<i>versəm</i>	<i>oxusam</i>	<i>görsəm</i>
sən	<i>baxsan</i>	<i>versən</i>	<i>oxusan</i>	<i>görsən</i>
o	<i>baxsa</i>	<i>versə</i>	<i>oxusa</i>	<i>görsə</i>
biz	<i>baxsaq</i>	<i>versək</i>	<i>oxusaq</i>	<i>görsək</i>
siz	<i>baxsanız</i>	<i>versəniz</i>	<i>oxusanız</i>	<i>görsəniz</i>
onlar	<i>baxsalar</i>	<i>versələr</i>	<i>oxusalar</i>	<i>görsələr</i>

Azərbaycan dilində danışsam, məni başa düşərsiniz? 'Will you understand me if I speak in Azerbaijani?'

Dəniz kənarına çıxaq, yaxşı olar. 'It would be nice if we went to the seaside.'

Siz bacarsanız, biz də bacarıq. 'If you can do it, we can too.'

Çox pulum olsa, yaxşı bir maşın alaram. 'If I acquire a lot of money, I will buy a nice car.'

A: Əgər bu il universiteti qurtarsan, nə edəcəksən? 'If you graduate from the university this year, what will you do?'

B: İyulda Romaya gedəcəyəm. 'I will go to Rome in July.'

• The word *əgər* 'if' may be placed at the beginning of the conditional clause for emphasis: Qatara çatsam, vaxtında gələ bilərəm. *Or*: Əgər qatara çatsam, vaxtında gələ bilərəm. 'If I catch the train, I will be able to come in time.'

Əgər siz qalstukun qiymətini aşağı salsanız, mən onu alaram. 'If you lower the price on the tie, I will buy it.'

Əgər dərslərə yaxşı hazırlaşsan, müəllim səndən razı qalar. 'If you prepare your lessons well, the teacher will be pleased with you.'

Əgər tez gəlsə, məni burada gözləsin. 'If she comes early, have her wait for me here.'

Negative

In order to negate the conditional, the verbal negation suffix **-mA** is placed between the conditional and the personal endings: *yazmasam* 'if I don't write,' *bilməsə* 'if s/he doesn't know,' etc.

Pulum olmasa, kinoya gedə bilmərəm. 'If I don't have money, I can't go to the movies.'
Buranın dənizi olmasa, yayda istidən adamın bağı çatlar. 'If this place were not at the seaside, it would be unbearable in the summer.' (Mehdi Hüseyn)

• The conditional suffix can also be added to the verb *i-* 'to be' and operates like an auxiliary. In such a case, the auxiliary *isə* comes after the verb with regular tense/mood endings or nouns: *gəlir isəm* 'if I come,' *alacaq isə* 'if s/he buys,' *yorğun isə* 'if s/he is tired.'

It is also possible to drop the verb *i-* 'to be' as in the case of the past progressive, and attach the conditional suffix directly to other tense and mood endings.²⁵ *bilərsə* 'if s/he knows,' *kömək etdiksə* 'if we helped,' *gəliərsənsə* 'if you come,' *mümkündürsə* 'if it is possible,' etc.

Etiraz etmirsinizsə, bu suala bacım cavab versin. 'If you have no objection, let my sister answer this question.'

Axşam qatarına minmək istəyirsinizsə, tələsməlisiniz. 'If you want to get on the evening train, you must hurry up.'

İngiliscədə əgər isim saitle başlanırsa, "a" əvəzinə "an" işlədilir. 'In English, if a noun starts with a vowel, *an* is used in place of *a*.'

Mən tətildə çox işləmərsə, çox pul alaram. 'If I work a lot during the vacation, I will earn a lot of money.'

Əgər söz şəkilçi qəbul edirsə, vurğu şəkilçinin üzərinə keçir. 'If a word takes a suffix, the stress (in the word) moves to the suffix.'

Vaxtınız varsa, mənə Xalça muzeyinə apara bilərsinizmi? 'If you have time, could you take me to the Carpet Museum?'

Mümkündürsə, icazə verin sizə kömək edim. 'If it is possible, let me help you.'

Haqlı deyiləmsə, mənim səhvimi düzəldin. 'If I'm not right, correct my mistake.'

Ahəng qanununa görə sözün ilk hecasındakı sait qalındırsa, sonrakı hecalardakı saitlər də qalın, incədirsə - incə olmalıdır. 'According to vowel harmony rules, if the vowel of the first syllable is a back vowel, the vowels of the following syllables must also be back vowels, and if the vowel of the first syllable is a front vowel, the vowels of the following syllables must also be front vowels.'

• Conditional sentences are often divided into two types: 'open' or 'real' conditionals in which the fulfillment of the condition is seen as a real possibility, and 'remote,' 'counterfactual' or 'hypothetical' conditionals, in which the fulfillment of the condition is seen as impossible, highly unlikely or contrary to the fact. In Azerbaijani, when the conditional clause contains a past indicator, it usually expresses a 'remote,' 'counterfactual,' 'impossible,' or 'hypothetical' condition. In these types of conditional, usually both the auxiliary clause and the main clause carry past forms.

Sizin yerinizdə olsaydım, oraya maşınla gedərdim. 'If I were you, I would go there by car.'

Əgər siz mənə kömək etsəydiniz, sizə çox minnətdar olardım. 'If you had helped me, I would have been very grateful to you.'

Çox pulum olsaydı, yaxşı bir maşın alardım. 'If I had a lot of money, I would buy a nice car.'

Su verilməsəydi, güllər quruyacaqdı. 'The flowers would have dried up, if they had not been given water.'

²⁵ This usage is more common.

Sizi düzgün başa düşdümə, siz sabah iclasa gəlməyəcəksiniz. 'If I have understood you correctly, you will not come to the meeting tomorrow.'

Gözlərimlə görməsəydim, bəlkə də bunu heç kəsə deməzdim. 'If I had not seen it with my own eyes, perhaps I would not have mentioned it to anybody.'

Bir zərrə olsaydım həyatda əgər, Deyərdim qarışım ana torpağa. Bir damla olsaydım, qovuşub çaya, Axardım tarlaya, bostana, bağa.	If I were a particle in life, I would say, "Let me be mixed with the Mother Earth." If I were a drop, I would reach the river, And flow to the fields, orchards, and gardens.'
Balaş Azəroğlu	

Idiomatic expressions and frozen forms in the conditional

a. *v-IrsA + v-sln* 'no matter'

necə olursa, olsun 'no matter how, at any rate'

Hansı sözdən əvvəl gəliərsə gəlsin, türkcədə o, bu, şu işarə əvəzliliklərindən sonra vergül işarəsi qoyulmur. 'No matter which words they precede, a comma is not placed after demonstrative pronouns *bu*, *şu*, and *o* in Turkish.'

b. *nə + v-sA* 'whatever'

Atan sənə nəyi qadağan edirsə, onu eləmə. 'Whatever your father forbids you to do, don't do it.'

Qardaşın sənə nə verirsə, onu götür. 'Take whatever your brother gives you.'

c. *haradasa* 'wherever, somewhere,' *haradansa* 'somewhere,' *hara + v-sA* 'wherever,'

nə + v-sA 'whatever'

Qardaşımı haradasa görüblər. 'They have seen my brother somewhere.'

Mən onu haradansa yaxşı tanıyıram. 'I know him well from somewhere.'

d. *heç olma(z)sa* 'at least'

İclasə heç olmasə siz gedin. 'You, at least should go to the meeting.'

e. *kim isə* 'whoever, some one'

Binanın qabağından kim isə keçdi. 'Someone passed in front of the building.'

f. *nə isə* 'whatever, something'

Tələbələrin ən cavanı mənə nə isə demək istədi. 'The youngest of the students wanted to tell me something.'

Mənə elə gəlir ki, gözümə nə isə düşüb. 'It seems to me that there is something in my eye.'

Kitab şkafində nə isə axtarmağa başladı. 'She started looking for something on the bookcase.'

Məktəbə zəng vurub nə isə soruşdu. 'He called the school and asked about something.'

g. *olsa-olsa* 'at best'

Olsa-olsa ucuz paltonu ala bilərəm. 'I can buy the inexpensive overcoat, at best.'

h. *v-sA dA* 'even though, although' (also used without *dA*)

Pis adam çox pul versə də satma... Badamı ona vermə, heyfidir. 'Don't sell it to the bad guy, even if he gives (you) lots of money... Don't sell him the almonds.' (Mir Cəlal)

O yaşca qoca olsa da, fikri, düşüncəsi cavandır. 'Although he may be advance in age, his mind is (still) young.' (M. İbrahimov)

Səhər çoxdan açılmışdısa da, göy üzü hələ də aydın görünmürdü. 'Even though it had dawned some time earlier, the sky was still not clear.'

O, salamımı eşitdisə də, heç bir söz demədi. 'Although he had heard my greeting, he didn't respond.'

Çətin olsa da... 'Even if it is difficult...'

Dost min isə azdır, düşmən bir isə çoxdur. 'A thousand friends are not enough, while one enemy is too much.' (Azerbaijani proverb)

i. *yoxsa* 'or, otherwise, or else'

Tələsək, yoxsa kinoya gecikərik. 'Let's hurry up; otherwise, we will be late for the movies.'

j. *zəhmət olmasa* 'please'

Zəhmət olmasa, mənə balıq şorbası gətirin. 'Please bring me fish soup.'

k. *isə* 'as for, and ...'

Tələbələrden biri müdirin otağına getsin, digəri isə buraya gəlsin. 'One of the students should go to the director's office, and the other should come here.'

Class activity: Exercises

1. Provide the English equivalents of the following conditional clauses.

1. getsə, 2. oxusa, 3. gətirsəniz, 4. bilsək, 5. görürsən, 6. yazmasaq, 7. yaxşıdırsa, 8. zəng vurmasaydınız, 9. oxuyarsa, 10. işləyəcəksə.

2. Provide the Azerbaijani equivalents of the following conditional clauses.

1. If you come,
2. If we speak,
3. If Leyla goes to the movies with us,
4. If he stays at home today,
5. If my mother reads this book,
6. If the director will not permit it,
7. If I do not bother you,
8. If it is possible,
9. If they are able to write,
10. If it does not rain,

3. Translate the following sentences into English.

1. Mənə elə gəlir ki, təyyarə ilə getsəm yaxşıdır.
2. Məni soruşsalar, deyin ki, çox məşğulam.
3. Bu yay Bakıya gəlsəniz, çox yaxşı olardı.
4. Sizi futbol oyunu maraqlandırsa, 'Neftçi' komandasının matçına gedək.
5. Əgər istərsəniz, biz bu gün muzeyə gedə bilərik.
6. Leyla bacısını nə qədər axdardısa, heç yerdə tapa bilmədi.
7. Atam tez qayıtsaydı, özü sizə zəng vurardı.
8. Hamı hazırdırsa, iclasa başlamaq olarmı?
9. Səhv etməməyə, bu sizin böyük öglunuzdur.
10. Yarpaqdolmasını yesəydim, xəstələnərdim.

3. GRAMMAR FOCUS: The relative conjunction *ki*

The word *ki* 'that, which' is a relative conjunction, used most commonly to combine two clauses or sentences. It is frequently used in Azerbaijani and is often preferred over native Turkic participle structures. A comma is always placed after *ki*.

1. Başa düşdüm. 'I have come to understand.'

2. Bu işin axırı yaxşı olmayacaq. 'This thing will not end up well.'

3. Başa düşdüm *ki*, bu işin axırı yaxşı olmayacaq. 'I have come to understand that this thing will not end up well.'

Mən səne dedim *ki*, təyyarə beşdə uçur. 'I told you that the flight is at five o'clock.'

Mən istəyirəm *ki*, bir şey sizə əvvəldən aydın olsun. 'I want you to understand something clearly from the beginning.'

Arzu edirəm *ki*, siz tezliklə Bakıya qayıdasınız. 'I wish that you would return to Baku quickly.'

Elə danış *ki*, hamının xoşuna gəlsin. 'Speak in such a way that everybody will be pleased.'

Nə yaxşı oldu *ki*, sizinlə rastlaşdım! 'How good it was that I ran into you!'

Nə yaxşı *ki*, siz də buradasınız! 'How nice it is that you are also here!'

Mən eşitdim *ki*, siz iki aydan sonra gələcəksiniz. 'I've heard that you will be coming in two months.'

Mən elə fikirləşdim *ki*, daha gəlməzsən. 'I thought that you'd never turn up.'

Ola bilsin *ki*, yeməkdən zəhərlənmişəm. 'It is possible that I've had food poisoning.'

Biz həmişə xatırlamalıyıq *ki*, ... 'We should always remember that...'

Elə bilirdik *ki*, hər şeyin başı puldur. 'We thought that money was more important than anything else.'

Siz bilməlisiniz *ki*, ... 'You must know that ...'

İstədim *ki*, imkan dairəsində sizə yaxşılığım dəysin. 'I wanted to help you out as much as possible.'

Azərbaycan ədəbiyyatında elə nasir tapmaq çətin *ki*, əsərlərində atalar sözləri və zərbi-məsəllər işlətməsin. 'It is difficult to find a writer in Azerbaijani literature who has not used proverbs and sayings in his/her works.'

Elə adamlar var *ki*, onların haqqında düşünəndə qəlbimiz işıqla dolur. 'There are such people that when we think about them our hearts are filled with joy [lit. light].'

Təəssüf *ki*, sizə kömək edə bilməyəcəyəm. 'I am sorry that/unfortunately I will not be able to help you.'

Mən bir sönməz ulduzam *ki*, daim işıq saçaram.
Mən bir oynaq bülbüləm *ki*, güldən-gülə uçaram.

I am a bright star that shines constantly.
I am a playful nightingale that flies from one flower to the next.'

Cəfər Cabbarlı

• In some cases the relative conjunction expresses a reason, like 'to, in order to, so that' in English.

Aptekə getdim *ki*, bəzi dərmanları alım. 'I went to the pharmacy to pick up some medicine.'

Class activity: Exercise

Complete the following clauses.

1. Mən bilirəm *ki*,
2. Sən də başa düşürsən *ki*,

3. Müəllim dedi ki,
4. Təəssüf ki,
5. Heyif ki,
6. Mənə elə gəlir ki,
7. Mən qardaşımdan soruşdum ki,
8. Heç bilmirəm ki,
9. İki kilo alma aldığ ki,
10. Eşitdim ki,

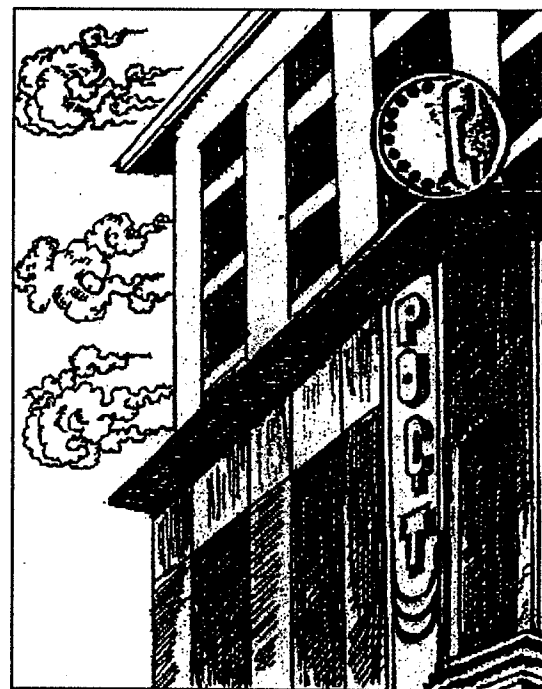
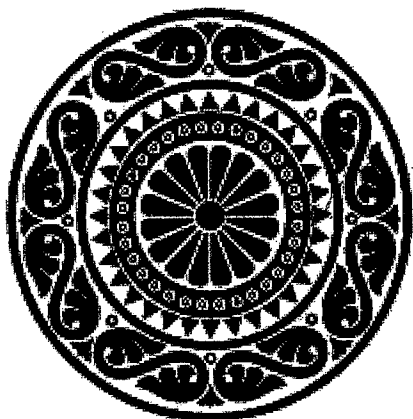
• The relative conjunction *ki* is used in many expressions. In Unit 9, some of these were noted, such as *heyif ki*, *təəssüf ki*, etc. Below, lists of similar expressions are presented. Some of them also contain *ki*.

Expressions used for making comments, stating opinions or qualifying

mənca	'to me'
fikrimcə	'in my opinion'
zənnimcə	'in my opinion'
mənə elə/belə gəlir ki,	'it seems to me that'
mən elə fikirləşirəm ki,	'I think that'
zənn edirəm ki,	'I think that'
deməliyəm ki,	'I must say that'
mən demək istəyirəm ki,	'I want to say that'
mənim bildiyimə görə	'as far as I know'
başə düşdüyümə görə	'as far as I understand'

Expressions used for stating certainty, uncertainty, doubt or reservation

ehtimal ki,	'probably'
bəlkə (də)	'maybe'
yəqin ki,	'I suppose that'
(çox) güman ki,	'it is (highly) probable that'
mən şübhə edirəm	'I doubt that'
gərək ki,	'it should be the case that'
deyəsən	'it seems that'
şübhəm yoxdur ki,	'I don't doubt that'
mən əminəm ki,	'I am sure that'
mən inanıram ki,	'I believe that'
qorxuram ki,	'I am afraid that'

4. CONVERSATION: Buralarda poçt şöbəsi varmı?

- A: Buralarda poçt şöbəsi varmı? 'Is there a post office around here?'
 B: Ən yaxın poçt şöbəsi Xəzər küçəsindədir. 'The nearest post office is on Khazar Street.'
- A: Ora necə gedə bilərəm? 'How can I get there?'
 B: Poçt şöbəsinə gedən avtobusa buradan minin. 'Take the bus that goes to the post office from here.'
- A: Avtobus bileti neçəyədir? 'How much is a bus ticket?'
 B: Yüz manata. '100 manats.'
-
 A: Mən bu məktubları göndərmək istəyirəm. 'I would like to mail these letters.'
- B: Məktublar hara gedəcək? 'Where are the letters going to?'
 A: Amerika Birləşmiş Ştatlarına. Mən ABŞ-a teleqram da göndərmək istəyirəm. Borcum nə qədərdir? 'To the United States of America. I would also like to send a telegram to the USA. How much will that be?'
 B: Doqquz yüz əlli manat. '950 manats.'

Supplementary vocabulary

açıq poçt məktubu	'post card'
adi məktub	'ordinary letter'

məktub sahibi	'addressee'
poçt qutusu	'mailbox'

bağlama	'parcel'	pul baratı	'money order'
bağlama bölməsi	'parcel section'	teleqram	'telegram'
blank	'form'	təcili	'express'
daxili məktub	'domestic letter'	təyyarə ilə	'airmail'
hava poçtu	'airmail'	zərf	'envelope'
qəbz	'receipt'	ünvan	'address'
marka	'postage stamp'	yola sal-	'to send'
məktub	'letter'		

Class activity: Conversation and substitution drills

- A: Məktublar hara gedəcək?
B: (To the USA.)
(To England.)
- A: Mən ABŞ-a teleqram göndərmək istəyirəm.
(letter)
(parcel)

B:
- A: Bu bağlamanı Sumqayıta göndərmək istəyirəm.
(to Paris)
(to Los Angeles)

B:
- A: Bu məktubu Moskvaya göndərmək istəyirəm.
(parcel)
(postcard)

B:
- A: Buyurun, bu da sizin zərfləriniz.
(stamps)

B:
- A: Harada poçt qutusu var?
(post office)
(public phone)

B:
- A: Bu kitabları bağlama ilə göndərə bilərəmmi?
B:
- A: Sizə neçə marka lazımdır?
(envelope)
(postcards)

B: Mənə iki zərf verin.
(stamps)
(postcards)
- A: Bu bağlamanın içində nə var?
A: Kitab var.
(Clothes)
(Carpet)

- A: Borcum nə qədərdir?
B: (550 manats)
- A: Hava poçtu ilə nə qədərdir?
B: (225 manats)

5. GRAMMAR FOCUS: Bilərsinizmi? The abilitative for politeness

There are various ways to produce polite phrases and sentences in Azerbaijani. In addition to the use of words and phrases such as *zəhmət olmasa* 'please,' *mümkündür?* 'is it possible?,' *olar(mı)?* 'may (I)?,' *müsaidənizlə* 'with your permission,' *icazə verin* 'permit (me),' one may use the indefinite future tense of the abilitative to form polite sentences. These are often translated into English using *can, could, will, would* or *may*. Mənə kömək edə bilərsinizmi? 'Could you help me?'

- Telefon üçün pul xırdalaya bilərsinizmi? 'Could you give me change for the phone?'
Telefon nömrənizi mənə deyə bilərsinizmi? 'Could you tell me your telephone number?'
Bu məktubu poçta sala bilərəmmi? 'Could you mail this letter?'
Bu gözəl hekayəni qızıma oxuya bilərəmmi? 'Would you read my daughter this beautiful story?'
Bu şəklə baxa bilərəmmi? 'May I look at this picture?'
Bu çamadanı özümlə avtobusa apara bilərəmmi? 'May I take this suitcase on the bus with me?'
Bu yerdə sözlünüzü kəsə bilərəmmi? 'May I interrupt you at this point?'
Bu cümləni mənim üçün tərcümə edə bilərsiniz? 'Could you translate this sentence for me?'
Mən sizi adınızla çağıra bilərəmmi? 'Can I call you by your (first) name?'
Aynur xanımla danışa bilərəmmi? 'May I speak to Mrs. Aynur?'
Bir də təkrar edə bilərsiniz? 'Could you repeat that again?'
Bu şəklin müəllifi kimdir, deyə bilmərsiniz? 'Can't you tell me who the artist of this painting is?'
• The indefinite future tense may also be used without the abilitative for the same purpose. Mənə kömək eləmərsiniz? 'Could you help me, please?'
Bizə muzeyi göstərərsinizmi? 'Would you show us the museum?'

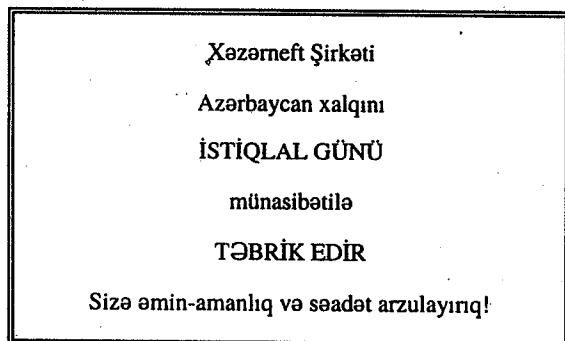
6. EXPRESSING GOOD WISHES

- Ad gününüz/bayramınız/yeni iliniz mübarək (olsun). 'Congratulations on your birthday/holiday/New Year.'
- Ad gününüzü/bayramınızı (ürəkdən) təbrik edirəm. 'Heartfelt congratulations on your birthday/holiday.'
- Sizi ad gününüzün münasibəti ilə ürəkdən təbrik edirəm. 'My heartfelt congratulations to you on the occasion of your birthday.'
- Səmimi təbriklərimi/arzularımı qəbul edin. 'Please accept my sincere congratulations/wishes.'
- Sizə ürəkdən cansağlığı, uzun ömür, işlərinizdə müvəffəqiyyətlər, həyatda səadət arzulayıram. 'I sincerely wish you health, long life, success in your work, and happiness in life.'
- Sizə xoşbəxtlik arzu edirəm. 'I wish you happiness.'
- Ömrünüz uzun olsun. 'May you have a long life.'
- Uğurlar olsun! 'Good luck!'
- Dostlarımdan... 'On behalf of my friends...'
- Öz adımdan... 'On my behalf...'
- Sizlə belə! 'The same to you!'

Azərbaycan xalqının milli bayramları (1999)

1 Yanvar	Yeni İl Bayramı 'New Year's Day,'
20 Yanvar	Şəhidlər Günü 'Martyr's Day'
30 Yanvar	Ramazan/Fitr Bayramı 'The Celebration of Ramadan'*
8 Mart	Qadınlar Günü 'International Women's Day'
20-21 Mart	Novruz Bayramı 'Azerbaijani New Year'
8 Aprel	Qurban Bayramı 'The Festival of Sacrifice'*
28 May	Respublika Günü 'Republic Day'
15 İyun	Milli Qurtuluş Günü 'National Salvation Day'
8 Oktyabr	Ordu Günü 'Army & Navy Day'
18 Oktyabr	Milli İstiqlaliyyət Günü 'National Independence Day'
12 Noyabr	Konstitusiya Günü 'Constitution Day'
17 Noyabr	Milli Dirçəliş Günü 'National Revival Day'
31 Dekabr	Azərbaycanlılarla Həmrəylik Günü 'International Solidarity Day'

*The dates of Muslim holidays are based on the lunar calendar and change from year to year. Source: *Azerbaijan International*, Spring 1999.

7. READING: Novruz

Novruz Azərbaycan xalqının sevimli və əziz bayramıdır. Azərbaycanda qeyd edilən bayramlar arasında Novruz ən böyük bayram hesab edilir. Fars dilində nov 'yeni, təzə' ruz/roz isə 'gün' mənasındadır. Novruz Mart ayının 21-də qeyd edilir. Həmin gün yaz fəslə başlanır. Azərbaycan xalqı hər il Novruz bayramını böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılayır. Novruz bayramı İranın da milli bayramı hesab edilir. Novruz bayramı Özbəkistan, Türkmənistan və Qazaxıstan kimi o biri türk-dilli ölkələrdə də keçirilir.

Atalar sözü

Nə salarsan aşına, o çıxar qaşığına.
Kor allaha necə baxarsa, allah da kora o cür baxar.
Od yanmasa, tüstü çıxmaz.
Özünü bir inəkli istəyirsənsə, qonşunu iki inəkli istə.
Pulun varsa, cümlə çahan qulundur, pulun yoxsa, dar küçələr yolundur.

8. WORD POWER: Derivative suffix -laş-

The derivative suffix **-laş-** is a commonly used suffix which forms verbs mostly from adjectives but also from nouns, numerals and verbs. The verb that is formed with this suffix may indicate:

- a change or transformation (translated into English as 'to get, to become')
- an action performed mutually by two or more people (translated into English usually as '.... each other').

asan 'easy' + laş = asanlaş- 'to get easy'

bir 'one' + laş = birləş- 'to unite, to become one'

The following is a brief list of some of the most frequently used of these verbs:

çətin	'difficult'	çətinləş-	'to become difficult'
dost	'friend'	dostlaş-	'to become friends'
gözəl	'beautiful'	gözəlləş-	'to become beautiful'
hazır	'ready'	hazırlaş-	'to get ready'
kasıb	'poor'	kasıblaş-	'to become poor'
kifir	'ugly'	kifirləş-	'to become ugly'
kömək	'help'	köməkləş-	'to help each other'
pis	'bad'	pisləş-	'to become worse, to deteriorate'
sirkə	'vinegar'	sirkələş-	'to become vinegar'
uzaq	'far'	uzaqlaş-	'to move away'
vida	'farewell'	vidalaş-	'to say farewell to each other'
yaxın	'close'	yaxınlaş-	'to become nearer, to approach'
yaxşı	'good'	yaxşılaş-	'to become better, to improve'
yaşıl	'green'	yaşıllaş-	'to become green'
zarafat	'joke'	zarafatlaş-	'to joke with each other'

9. GRAMMAR FOCUS: Yox for deyil

In 'not A (but) B' type sentences in Azerbaijani, the negative copula may be expressed by *yox* instead of *deyil*. In this usage *yox* does not take the suffix *-dur*. It means 'not, and not, not only, but also,' etc.:

Müəllim sənənsən, Həsən yox. 'You are the teacher, not Hasan.'

Bizə tələbə yox, müəllim lazımdır. 'We need teacher(s), not students.'

Sən düzgün yazmayıbsan, "süt" yox, "süd" yazmaq lazımdır. 'You have not written it correctly. It should be written *süd*, and not *süt*.'

Bacım Bakıdakı xəstəxanada həkim kimi yox, şəfəq bacısı kimi işləyib. 'My sister has worked at the hospital in Baku as a nurse, not a doctor.'

Mən sarı köynəyi yox, ağ köynəyi bəyəndim. 'I liked the white shirt, not the yellow one.'

Söz birləşmələrini əmələ gətirən sözlər tək-cə mənaya görə yox, qrammatik cəhətdən də bağlanır. 'Words that form compounds are not only connected semantically but also grammatically.'

Mən tək özüm üçün yox, sənin üçün deyirəm. 'I say it not only for myself but also for you.' (S. Rəhimov)

Mənim ürəyim yox, sənin ürəyin daşdır. 'Your heart is made of stone, not mine.' (H. Mehdi)

10. GRAMMAR FOCUS: Adverbs of time

In this section only some of the most common adverbs of time will be presented. Their place in a sentence, barring any special emphasis, is usually at the beginning of the sentence, or right after the subject.

a. *tez-tez* 'often, frequently'

Tez-tez siqaret çəkirsiniz? 'Do you smoke frequently?'

Siz kinoya tez-tez gedirsiniz? 'Do you often go to the movies?'

Mən tez-tez tennis oynayırım. 'I frequently play tennis.'

Mən anama tez-tez məktub yazıram. 'I write letters to my mother frequently.'

İndi bu kitabdan daha tez-tez istifadə olunur. 'This book is now used more often.'

Bakıda yazda tez-tezmi yağış yağır? 'Does it rain frequently in Baku in the spring?'

Təəssüf ki, belə şeylər tez-tez olur. 'Unfortunately, this type of thing occurs frequently.'

Mən Akiflə tez-tez görüşürəm. 'I see Akif frequently.'

b. *adətən* 'usually, habitually'

Mən adətən roman və hekayə oxuyuram. 'I usually read novels and short stories.'

Sən adətən tətildə hara gedirsən? 'Where do you usually go on vacation?'

Mən adətən naharda iki xörək yeyirəm. 'I usually have two courses at dinner.'

Oğlunuz evdə adətən nə vaxt olur? 'When is your son usually at home?'

Azərbaycanda adətən neçə ay soyuq olur? 'How many months are usually cold in Azerbaijan?'

c. *həmişə* 'always'

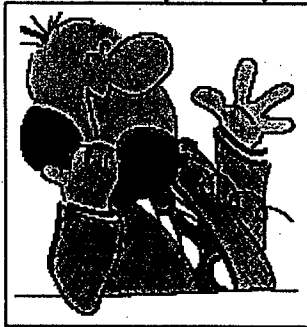
Leyla həmişə kitab oxuyur. 'Leyla always reads books.'

Sən həmişə yaxşı oxumağa çalışmalısan. 'You must always strive to study hard.'

Mən həmişə sizə kömək etməyə hazırım. 'I am always ready to help you.'

Siz həmişə xatırlamalısınız ki, mən sizin dostunuzam. 'You should always remember that I am your friend.'

Mən həmişə paltarı dərziyə tikdirirəm. 'I always have my dresses custom-made by a tailor.'

Atam həmişə telefonda danışır.

Biz həmişə sizin haqqınızda danışırıq. 'We always talk about you.'

Həmişəki kimi sizi saat 10-da gözləyirəm. 'I will wait for you at 10 o'clock as usual.'

d. *az-az* 'seldom'

Mən Nazimi çox az-az görərim. 'I very seldom see Nazim.'

Qardaşım bu barədə az-az danışır. 'My brother seldom speaks about it.'

Niyə bizə az-az gəlirsən? 'Why do you seldom come to our home?'

e. *nadir* (*hallarda*) 'seldom'

Belə bir hadisəyə ancaq nadir hallarda təsadüf edilir. 'Such an event is only seldom witnessed.'

Tərlan adətən nadir hallarda əsəbiləşirdi. 'Rarely would Tarlan get mad.' (H. Mehdi)

11. NUMERAL EXPRESSIONS

cüt	pair	0.1	sifir tam onda bir
üç cüt	three pairs	2.3	iki tam onda üç
1/2	ikidə bir, yarım	4.25	dörd tam yüzdə iyirmi beş
1/3	üçdə bir	6.875	altı tam mində səkkiz yüz yetmiş beş
2/4	dördə iki	10%	on faiz (written 10% in Azerbaijani)
1 1/2	bir yarım	90%	doxsan faiz (90%)
3 1/3	üç tam üçdə bir	95%	doxsan beş faiz (95%)

12. WORD FORMATION: Compound words

There are various ways of forming new words in Azerbaijani. The typical method is the addition of a derivational suffix to a verbal or nominal stem. Examples of this type of word formation were noted in previous units. See for example derivational suffixes such as *-II*, *-siz*, *-çI*, *-IIQ*, etc.

Another way to form a new verb is to use an auxiliary verb such as *et-*, *elə-*, etc. and add it to a noun (native or loan-word). This type of derivational verb was discussed in Unit 8. Forming new compound nouns using two or more existing nouns is another method of word formation.

In Azerbaijani, the formation of compound nouns may be done in various ways:

a. Two nouns (one may be an adjective) put together without the use of a suffix: *günorta* 'noon' (*gün* 'day' + *orta* 'middle'), *istiət* 'pepper' (*isti* 'hot' + *ot* 'herb'), *yarımada* 'peninsula' (*yarım* 'half' + *ada* 'island'), *acgöz* 'glutton' (*ac* 'hungry' + *göz* 'eye'). These compound nouns may have no semantic similarity to the words from which they are formed, as in the above examples, or they may be semantically similar, such as: *oğul-uşaq* 'children' (*oğul* 'son' + *uşaq* 'child'), *ata-ana* 'parents' (*ata* 'father' + *ana* 'mother'), *ağrı-acı* 'weariness, tiredness' (*ağrı* 'ache' + *acı* 'pain'), *gecə-gündüz* 'day and night, all the time' (*gecə* 'night' + *gündüz* 'daytime'), *az-çox* 'more or less, a little' (*az* 'little' + *çox* 'much').

b. Two nouns are connected with the help of a suffix or suffixes: *ad günü* 'birthday' (*ad* 'name' + *gün* 'day'), *ağzıboş* 'chatterbox' (*ağız* 'mouth' + *boş* 'empty, free'), *bağayarpağı* 'plantain' (*bağa* 'tortoise' + *yarpaq* 'leave'), *günəbaxan* 'sunflower' (*gün* 'day, sun' + *bax-* 'to look at'), *ağacdələn* 'woodpecker' (*ağac* 'tree' + *dəl-* 'to bore, drill'). Compound words make up a large portion of the Azerbaijani lexicon.

13. GRAMMAR FOCUS: Word order and logical stress

Azerbaijani, like other Turkic languages, is a subject (S) + object (O) + verb (V) language. Thus in sentences containing many parts of speech, the usual word order is as follows: The subject is at the beginning of the sentence, and the predicate is at the end or in the middle. The object is after the subject and before the verb, and the adverb is usually near the predicate. In some cases, adverbs may come at the beginning of a sentence before the object and/or subject.

It is also possible to change the word order to emphasize one or another part of the sentence. In such cases, the part that is emphasized is usually placed before the predicate and is thus stressed.

1. S. Vurğun 1906-cı ildə Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində anadan olmuşdur.
 2. S. Vurğun Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində 1906-cı ildə anadan olmuşdur.
 3. 1906-cı ildə Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində S. Vurğun anadan olmuşdur.
- 'S. Vurğun was born in the village of Yuxarı Salahlı in Qazax district in the year 1906.' In the first sentence the place of birth of the poet S. Vurğun was emphasized; in the second sentence the date of birth; and in the third sentence the name of the poet.

A similar emphasis can be obtained in interrogative sentences by placing the interrogative particle *-mi* after the word that is emphasized and moving that word to a position immediately before the predicate:

1. Nazim kitabxanaya *bu gün*mi getdi? 'Did Nazim go to the library *today*'?
2. Nazim bu gün *kitabxanaya*mi getdi? 'Did Nazim go to the *library* today?'
3. Bu gün kitabxanaya *Nazim*mi getdi? 'Did *Nazim* go to the library today?'

14. SIGNS

açıqdır
bağlıdır
istirahət günləri bağlıdır
giriş
çixış
çixış yoxdur
ehtiyat çixışı/çixış yolu
çəkin
itələyin
keçid
təhlükəlidir
ehtiyatlı olun
çimmək qadağandır
getmək qadağandır
dur/dayan(ın)
gedin
diqqət
toxunma(yın)
sakit
zibillənmə/zibilləmək qadağandır
lift
eskalator
taksi dayanacağı
yer tutulub
tualet/ayaqyolu
qadınlar
kişilər
məşğuldur
boşdur
gözləmə salonu/zalı
sigaret çəkmək olmaz
papiros çəkmək olmaz/qadağandır
papiros çəkməyənlər üçün
papiros çəkmək üçün yer

'open'
'closed'
'closed on holidays'
'entrance'
'exit'
'no exit'
'emergency exit'
'pull'
'push'
'crossing'
'dangerous'
'caution'
'no swimming'
'no entry/no trespassing'
'stop'
'walk'
'attention'
'don't touch'
'be quiet/silence'
'no littering'
'elevator'
'escalator'
'taxi stop'
'occupied'
'rest room'
'women'
'men'
'busy'
'vacant'
'waiting room'
'no smoking'
'no smoking'
'no smoking section'
'smoking section'

15. TEXTS FOR READING

Qəzətlərdən

1

Xəbərlər

BAKI Milli Bankın idarə heyətinin qərarı ilə avqust ayının 1-dən respublikamızdakı səhmdar-kommersiya və kommersiya banklarının nizamnamə fondu 40 milyon manatdan 90 milyon manatadək qaldırılacaqdır. Bu qərar MB-in Azərbaycanda iri bankların formalaşdırılması strategiyası və ölkədə orta aylıq inflyasiyanın 10 faizə çatması ilə əlaqədardır.

BAKI Müstəqil dövlətimizdə xarici dilləri bilən mütəxəssislərə böyük ehtiyac var. Məhz buna görədir ki, Neft akademiyasının yetişdirdiyi gələcək mütəxəssislər xarici dilləri öyrənməyə böyük maraq göstərirlər. Çünki xarici ölkələrlə əlaqələr gündən-günə genişlənir, birgə müəssisələr açılır, xarici investisiya qoyuluşu artır, getdikcə daha çox xarici şirkət və firma respublikamızda işləmək istəyir.

VAŞİNQTON Bazar ertəsi Bill Klinton ABŞ-ın vertolyotlarının Bosniyaya göndərilməsi haqqında Fransanın xahişini müzakirə etmişdir. Belə ki, Bosniyanın xarici işlər naziri bildirmişdir ki, o öz ölkəsində BMT-nin (Birləşmiş Millətlər Təşkilatı) missiyasını dayandıрмаğı qərara almışdır. Ağ evin nümayəndəsi Mayk Makkuri jurnalistlərə demişdir ki, bu məsələ şənbə günü Londonda ABŞ-ın, Fransanın, Britaniyanın hərbi rəislərinin iştirakı ilə müzakirə olunmuşdur. O bildirmişdir ki, müzakirə zamanı Klinton hökumətini maraqlandıran əsas məsələ missiyanın mahiyyəti və müddətidir.

VAŞİNQTON Tayvana görə Çin-Amerika əlaqələri mürəkkəbləşdikdən sonra Çin və ABŞ ilk dəfə yüksək səviyyədə görüş keçirməyi qərara almışlar. MOSKVA Hələ də ürək tutmasından müalicə olunan Rusiya prezidenti Boris Yeltsin Çeçenistanla sülh danışıqlarını və iqtisadiyyatın vəziyyətini müzakirə etmək məqsədilə baş nazir Viktor Çernomyrdinlə görüşməyi planlaşdırır.

2

Neçəyik, necəyik?

1994-cü ildə əhalinin sayı 7 milyon 525 min nəfər olub. 1995-ci ilin beş ayı ərzində əhali 65 min nəfər çoxalıb. Bunların 53 faizi şəhər, 47 faizi isə kənd əhalisinin payına düşüb. 49 faiz kişilər, 51 faiz qadınlardır. 1995-ci ilin 6 ayı ərzində 76 min 369 nəfər doğulub. 25 min 923 nəfər vəfat edib. Uşaq ölümünün azalması doğuşun azalması ilə əlaqədardır. 1994-cü ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsul 24 faiz olub. Hökumətin həyata keçirdiyi sərt iqtisadi-siyasətin nəticəsində inflyasiyanın orta aylıq artımı 28 faizdən 5 faizə enib. 1994-cü ildə valyutanın rəsmi kursu 35,3 dəfə aşağı düşüb. Bu göstəriciyə görə Azərbaycan MDB (Müstəqil Dövlətlər Birliyi) dövlətləri arasında "rekord"çu olub.

3

İdman

Çərşənbə axşamı Corc Formen bildirmişdir ki, o, hələ idmanla vidalaşmır və fevral ayında Maykl Murerlə yarışmaq niyyətindədir. Mətbuat konfransında Formen bildirmişdir ki, Tayson onunla rinqdə görüşməkdən çəkinir. "Əgər o məni bu gün yarışa dəvət etsə, mən onunla sabah görüşərəm", - deyən Formen eyni zamanda əlavə etmişdir ki, Tayson onunla məhz bu gün döyüşməkdən qorxur. Cədvəl üzrə Tayson avqustun 19-da Las-Vegasda Piter Maknillə görüşməlidir. Formen demişdir ki, o, Taysonun bir o qədər tanınmayan Maknillə nə üçün döyüşmək istədiyini başa düşür.

Formen Beynəlxalq Boks Federasiyasının və Ümumdünya Boks Assosiasiyasının titullarına layiq görülmüşdür. Formen keçən ilin noyabr ayında Mureri məğlub edərək ən yaşlı boks çempionu kimi tanınmışdır.

4

Elanlar

- Kompüterin Norton-Windos sistemlərində işləməyi öyrədirəm. Saat 9.00-dan 18.00-ə qədər müraciət etmək olar. Tel.: 23-55-47
- Peşəkar həkim xroniki prostatit xəstəliyini müalicə edir və sağlması üçün təminat verir. Tel.: 39-62-25

Satırım

- Otaq və yataq mebelləri, xalçalar, qab-qacaq, soyuducu, tikiş maşını, paltaryuyan maşın və digər ev əşyaları. Tel.: 23-53-40
- Moskvıç-412. 1973-cü ilin buraxılışı. Bütün ehtiyat hissələri ilə birlikdə. Tel.: 39-61-12 (saat 20.00-dən sonra) Əli.
- Bakıxanov qəsəbəsində yerləşən 3 otaqlı ev. Qiyməti razılışma yolu ilə. Tel.: 25-98-41

Kirayə

- Bütün şəraiti olan iki otaqlı ev kirayə verirəm. Tel.: 72-44-95
- Qara Qarayev metrosu yaxınlığında 2 otaqlı mənzil. Tel.: 23-46-32

5

Bakı radiosundan

Азәрбајчаньын милли истиглал куну мунасибетиля республика рәһбәрлијинин унваньна тәбрик телеграмларьнын дахил олмасы давам едир. Онлардан бир нечасини нәзәринизә чатдырырьыг.

- Азәрбајчан Республикасынын президенти зати-алилери һ. Әлијев чәнабларына!

Ичазә верин Канада халгы адындан зати-алинизә вә өлкәнизин халгына Азәрбајчан Республикасы елан едилмәсинин 3-чү илдөнүмү мунасибетиля өз сәмими арзуларымы јетирим. Әминәм ки, халгынызын гәдим тарихи вә зәнкин мәдәнијјәти она гаршысында дуран проблемлери һәлл етмәкдә көмәк олачагдыр. Канада Азәрбајчаньын сабит вә фираван јашамасына тәрәфдардыр. Онун суверенлијини вә әрази тохунулмазлыгыны, еләчә дә базар игдисадијјаты вә демократија гурмаг истәкләрини гәти шәкилдә мудафиә едир.

Рамон Чон Матишин, Канаданын баш валиси.

- Испанијанын кралы һуан Карлосдан да Азәрбајчан Республикасынын президенти һ. Әлијев чәнабларына телеграм кәлмишдир. Телеграмда дејилпир.

Һәрмәтли чәнаб президент,

Ичазә верин сизи өлкәнизин милли бајрамы мунасибетиля Испанија халгы адындан вә шәхсән өз адымдан сәмиим гәлбдән тәбрик еләјим. Бир даһа сизә уғурлар, дост Азәрбајчан халгына сүһһ вә тәрәгги арзуламаг истәрдим.

16. EXERCISES

1. Translate the following conversation into English.

A: Alo, alo!

B: Bəli!

A: Bura haradır?

B: Bura məktəbdir.

A: Mən Kamil müəllim ilə danışmaq istəyirəm.

B: O, bu gün işləmir.

A: Sağ olun.

2. Translate the following sentences into English.

1. Hansı nömrəni yığım?

2. Sizə telefon danışığı var.

3. Siz səhv düşmüşünüz.

4. Sizi eşitmirəm.

5. Bir dəqiqəsi neçəyədir?

6. Mənim telefon nömrəm ...

7. Telefon nömrənizi mənə verin zəhmət olmasa.

8. Burada telefon-avtomat varmı?

9. Mənə telefon soraq kitabçası lazımdır.

10. Telefon xətti məşğuldur.

3. Write complete sentences using the following conditional clauses.

1. Pulum olsa,

2. Nə qədər bizdən uzaq olsanız da,

3. Əgər sizə təzə köynək lazımdırsa,

4. Pulum olsaydı,

5. Kəndimizə gəlsəniz,

6. Gözəl səsim olsaydı,

7. Muzeyə bu gün getsək,

8. Maşınım olsa,

9. Bakıya gəlmək istəyirsinizsə,

10. Sabah yağış yağarsa,

4. Translate the following sentences into Azerbaijani.

1. What does it cost by airmail?

2. I want to send this parcel to the US.

3. How many stamps do you need?

4. How much does my telegram cost?

5. Please give me two postcards.

6. Can I send these books by parcel-post?

7. Give me your phone number, please.

8. Is there a phone booth here?

9. Which number should I dial?

10. The party at the number you are calling is not answering.

5. Choose the correct response.

1. Bacım iki aydır ki, xəstə yatır.

- Bu ağlısızlıqdır.
 Allah şəfa versin!
 Ayıb deyilmi?

2. Bu ayaqqabıları dünən aldım.

- Nə pis oldu.
 Bu nə ədəbsizlikdir?
 Mübarək olsun.

3. Çox dadlı xörəkdir.

- Nuş olsun!
 Həmişə təmizlikdə!
 Xoşbəxt olsunlar!

4. Yaxın qohumlarımdan biri vəfat etdi.

- Qəm çəkməyin.
 Allah rəhmət eləsin!
 Utanmırsan?

6. Rewrite the requests below using one of the following polite forms: *zəhmət olmasa, mümkündür?, olar(mı)?, müsaidənizlə, icazə verin, bilərsinizmi?, -(y)A bilərəm?*

1. Mənə kömək edin.

2. Bu blankı doldurun.

3. Bu şəkllə baxmaq istəyirəm.

4. Bu kitabları bağlama ilə göndərəcəyəm.

5. Aynur xanımla danışmaq istəyirəm.

6. Mən iki zərf istəyirəm.

7. Mən özümü təqdim edərim.

8. Mən burada siqaret çəkəcəyəm.

7. You would like to send a parcel, a telegram and an airmail letter to the USA. Prepare necessary questions to ask the clerk at the post office.

8. Read this passage. Then circle D (düz) or S (səhv) for the statements below.

Bizim məktəbin yanından balaca çay axır. Çayın üstündə taxta körpü var. Biz hər gün bu körpüdən keçir və məktəbə gedirik. Bir axşam güclü yağış yağdı. Su körpünün bir hissəsini apardı. Səhər məktəbdə yığıncaq oldu. Yığıncaqda məktəbin direktoru və müəllimlər iştirak etdilər. Uşaqlar söz verdilər ki, körpünü özləri təmir edəcəklər. İstirahət günü səhər tezdən uşaqlar körpünün yanına topladılar. Hamı işə başladı. Uşaqlar çayın yanına çoxlu taxta daşdılar. Onlar məktəbdən mişar, balta, çəkiç, rəndə, mix gətirdilər. Uşaqlar həvəslə işlədilər. Onlar körpünü yaxşı təmir etdilər. İndi uşaqlar körpüdən rahat keçirlər. Bu, balaca uşaqların daha çox xoşuna gəlir. Onlar körpüdən çaya tamaşa edirlər.

Ə. R. Əfəndizadə - Ə. M. Abbasov

- a) D S Məktəbin yanından axan çay kiçikdir.
 b) D S Çayın üstündəki körpü daşdandır.
 c) D S Su körpünün hamısını aparmadı.
 d) D S Yığıncaqda təkə müəllimlər vardı.
 e) D S Uşaqlar körpünü təmir etdirmək istədilər.
 f) D S Uşaqlar özləri körpünü təmir etməyi bacara bilmədilər.
 g) D S Uşaqlara müəllimlər kömək eləmədi.
 h) D S İndi təkə uşaqlar yox, hər kəs körpüdən rahat keçə bilər.

9. Match each word with a definition.

1. telefon a. Telefonda danışmaq, danışmaq üçün telefona çağırmaq.
 2. dəstək b. Bir yerə göndərmək üçün qablanıb bağlanmış şey.
 3. zəng vur- c. Danışığı uzaq məsafəyə verən qurğular sistemi.
 4. poçt d. Telefonun əl tutulan yeri, sapı.
 5. qəbz e. İçərisinə məktub qoyub göndərmək üçün kağız qab.
 6. zərf f. Pul, qiymətli şey və s. alınması haqqında verilən kağız.
 7. bağlama g. Tez edilməli olan, tələsik, tez, dərhal.
 8. teleqram h. Teleqrafla verilən xəbər, məlumat.
 9. təcili i. Ünvanlara pul, məktub və s. göndərməklə məşğul olan rabitə idarəsi.

10. What do you say when ...

- a) you call your friend's home, but a stranger answers the phone.
 b) you call your friend at work, but someone else answers the phone.
 c) you call your own home but reach a wrong number by mistake.
 d) you call the library to ask when the library closes.
 e) you call the movie theater to ask when the movie starts.

17. VOCABULARY

<i>acgöz</i>	glutton
<i>açiq poçt məktubu</i>	post card
<i>adətən</i>	usually
<i>adi məktub</i>	ordinary letter
<i>ağ ev</i>	the White House
<i>ağacdələ</i>	woodpecker
<i>ahəng qanunu</i>	vowel harmony rules
<i>ax-ağziboş</i>	to flow, run
<i>alo</i>	chatterbox
<i>artım</i>	hello (on the phone)
<i>asanlaş- assosiyasiya</i>	increase, growth
<i>ata-ana</i>	to get easy
<i>aylıq</i>	association
<i>az-az</i>	parents
<i>az-çox</i>	monthly
	seldom
	more or less
<i>badam</i>	almond
<i>bağayarpağı</i>	plantain
<i>bağır</i>	liver, heart
<i>balta</i>	axe
<i>bambuq</i>	bamboo
<i>bayram</i>	holiday
<i>bərk</i>	loud
<i>bildir-</i>	to inform
<i>birleş-</i>	to unite
<i>birlikdə</i>	together
<i>blank</i>	form
<i>boks</i>	boxing
<i>borc</i>	debt
<i>bölmə</i>	section
<i>buraxılış</i>	production, issue
<i>buz</i>	ice
<i>cahan</i>	world
<i>cədvəl</i>	schedule
<i>cümlə</i>	all
<i>çatla-</i>	to crack
<i>çempion</i>	champion
<i>çempionat</i>	championship
<i>çək-</i>	to pull
<i>çətinləş-</i>	to become difficult
<i>çim-</i>	to swim
<i>daxili</i>	domestic
<i>daim</i>	always
<i>damla</i>	drop
<i>dənışıq</i>	(telephone) call
<i>davam elə-</i>	to continue
<i>deyəsən</i>	it seems that

<i>dəniz kənarı</i>	seaside
<i>dərhal</i>	immediately
<i>dəstək</i>	(telephone) receiver
<i>diqqət</i>	attention
<i>doğul-</i>	to be born
<i>dol-</i>	to fill
<i>döyüş-</i>	to fight
<i>dur-</i>	to stop
<i>düşüncə</i>	idea, mentality
<i>düzəlt-</i>	to correct
<i>düzgün</i>	correctly
<i>ehtimal ki</i>	probably
<i>ehtiyac</i>	need
<i>ehtiyat çıxışı</i>	emergency exit
<i>ehtiyat hissəsi</i>	spare part
<i>ehtiyatlı ol-</i>	to be cautious
<i>etiraz et-</i>	to object
<i>eskalator</i>	escalator
<i>eskimos</i>	Eskimo
<i>eyni</i>	the same
<i>əlavə et-</i>	to add
<i>əmələ gətir-</i>	to form
<i>əmin</i>	sure, certain
<i>əmin-amanlıq</i>	peace
<i>ərazi</i>	territory
<i>ərzində</i>	during
<i>əsas</i>	main
<i>əvəz</i>	substitute
<i>əvəzlik</i>	pronoun
<i>faiz</i>	percent
<i>firavan</i>	prosperous
<i>firma</i>	firm, company
<i>fond</i>	fund
<i>formalaşdır-</i>	to shape, form
<i>gəcə-gündüz</i>	day and night
<i>genişlən-</i>	to be broadened
<i>gələcək</i>	future
<i>göy üzü</i>	sky
<i>gözəlləş-</i>	to become beautiful
<i>güman</i>	probable
<i>gündən-günə</i>	daily, day by day
<i>haqlı</i>	correct, right
<i>harada isə</i>	somewhere, wherever
<i>hərhadansa</i>	somewhere
<i>hava poçtu</i>	airmail

<i>heç olma(z)sa</i>	at least
<i>hesab edil-</i>	to be regarded
<i>həca</i>	syllable
<i>həll et-</i>	to solve
<i>həmin</i>	the same
<i>həvəs</i>	enthusiasm
<i>həyəət</i>	board, committee
<i>hökumət</i>	government
<i>hörmətli</i>	esteemed
<i>xəstələ-</i>	to get sick, be ill
<i>xırdala- (pul)</i>	to change money
<i>xoşbəxtlik</i>	happiness
<i>xroniki</i>	chronic
<i>idarə</i>	administrative
<i>iqtidadiyyat</i>	economy
<i>ildönümü</i>	anniversary
<i>imkan dairəsində</i>	as much as possible
<i>incə (sait)</i>	front (vowel)
<i>inflasiya</i>	inflation
<i>inşaatçı</i>	constructor
<i>investisiya</i>	investment
<i>iri</i>	big
<i>istifadə et-</i>	to use
<i>istifadə olun-</i>	to be used
<i>istiqlal</i>	independence
<i>istiqlaliyyət</i>	independence
<i>istirahət günü</i>	holiday
<i>işarə</i>	mark, sign
<i>işarə əvəzliyi</i>	demonstrative pronoun
<i>itələ-</i>	to push
<i>kasıblaş-</i>	to become poor
<i>keçiril-</i>	to be marked
<i>kəsil-</i>	to be cut off
<i>kifirləş-</i>	to become ugly
<i>kim isə</i>	some one, whoever
<i>kirayə</i>	rent, lease
<i>kitab şkaflı</i>	bookcase
<i>kommersiya</i>	commercial
<i>kommətor</i>	(telephone) operator
<i>kompüter</i>	computer
<i>kor</i>	blind
<i>köməkləş-</i>	to help each other
<i>kral</i>	king
<i>kurs</i>	exchange rate
<i>qab-qacaq</i>	plates, pots and pans
<i>qabla-</i>	to wrap, pack
<i>qadağan</i>	forbidden
<i>qadağan et-</i>	to forbid
<i>qaldır-</i>	to raise

<i>qalm (sait)</i>	back (vowel)
<i>qarış-</i>	to be mixed
<i>qarşıla-</i>	to greet
<i>qeyd et-</i>	to mark
<i>qəbz</i>	receipt
<i>qərar</i>	decision
<i>qəti şəkildə</i>	resolutely
<i>qovuş-</i>	to reach
<i>qur-</i>	to establish, set up;
	build
<i>qurğu</i>	installation
<i>layiq görü-</i>	to be awarded
<i>mahiyyət</i>	essence, substance
<i>məbel</i>	furniture
<i>məğlub et-</i>	to defeat
<i>məhsul</i>	yield, crop
<i>məhz</i>	exactly, just
<i>məqsəd</i>	intention
<i>mətbuat konfransı</i>	press conference
<i>mıx</i>	nail
<i>missiya</i>	mission
<i>mişar</i>	saw
<i>mövsüm</i>	season
<i>mübtəda</i>	subject (grammar)
<i>müdafiə elə-</i>	to defend
<i>müəssisə</i>	enterprise,
	establishment
<i>münasibət</i>	occasion
<i>mürəkkəbləş-</i>	to get complicated
<i>müsaidə</i>	permission
<i>müstəqil</i>	independent
<i>mütəxəssis</i>	specialist
<i>müvəffəqiyyət</i>	success
<i>müzakirə</i>	discussion
<i>müzakirə et-</i>	to discuss
<i>nadir (hallarda)</i>	seldom
<i>nasir</i>	prose-writer
<i>nə isə</i>	something, whatever
<i>nəzər</i>	opinion, view
<i>nizamnamə</i>	regulations
<i>Novruz</i>	Azerbaijani New Year
<i>nömrə yığ-</i>	to dial a number
<i>oğul-uşaq</i>	children
<i>olsa olsa</i>	at best
<i>orta</i>	average
<i>oynaq</i>	playful
<i>ört-</i>	to cover
<i>palma</i>	palm

<i>panel</i>	panel
<i>papiros çək-pay</i>	to smoke share
<i>peşəkar</i>	professional
<i>pisləş-planlaşdır-poçt şöbəsi</i>	to deteriorate to plan post office
<i>prostatit</i>	prostat
<i>pul baratı</i>	money order
<i>rabitə</i>	link, connection
<i>razılaşma</i>	agreement
<i>rekordçu</i>	record-holder
<i>rəhbərlik</i>	leadership
<i>rəndə</i>	plane
<i>rəsmi</i>	official
<i>ring</i>	ring
<i>ruh</i>	spirit
<i>sabit</i>	permanent
<i>sağal-sahib</i>	to be cured, get well holder, possessor
<i>sait</i>	vowel
<i>saman</i>	straw, chaff
<i>sap</i>	handle
<i>səhmdar</i>	shareholder
<i>səhv düş-səmimi</i>	to get the wrong number sincere
<i>sərt</i>	severe, strict
<i>səviyyə</i>	level
<i>sifariş ver-sistem</i>	to book (a call) system
<i>sirkə</i>	vinegar
<i>siyasət</i>	policy
<i>sönməz</i>	inextinguishable
<i>söz birləşməsi</i>	compound word
<i>söz ver-strategiya</i>	to promise strategy
<i>suverenlik</i>	sovereignty
<i>şəhid</i>	martyr
<i>şəkilçi</i>	affix
<i>şərait</i>	amenities
<i>şirkət</i>	company
<i>şübhə et-</i>	to doubt
<i>tamaşa et-tarla</i>	to watch, look field
<i>telefon-avtomat</i>	public phone
<i>telefon budkası</i>	phone booth
<i>telefon xətti</i>	telephone line
<i>telefon kitabçası</i>	telephone directory

<i>tez</i>	early
<i>tez-tez</i>	often, frequently
<i>tezliklə</i>	quickly
<i>təbrik</i>	congratulations
<i>təcili</i>	express
<i>təhlükəli</i>	dangerous
<i>tək</i>	only
<i>tələsik</i>	quick, hasty
<i>təminat ver-tərəfdar</i>	to guarantee supporter
<i>tərəqqi</i>	progress
<i>təsdiq edil-təyyarə ilə</i>	to be witnessed airmail
<i>tişik maşını</i>	sewing machine
<i>titul</i>	title
<i>toxun-toxunulmazlıq</i>	to touch inviolability
<i>toplaş-</i>	to gather
<i>ümumdünya</i>	world, world-wide
<i>ümumi</i>	general
<i>ürəkdən</i>	sincere
<i>vali</i>	governor
<i>vertolyot</i>	helicopter
<i>vəziyyət</i>	situation
<i>vida</i>	farewell
<i>vidalaş-vurğu</i>	to bid farewell stress
<i>yağış yağ-yaxınlaş-yarpaqdolması</i>	to rain to approach stuffed grape leaves
<i>yarış-</i>	to compete
<i>yaşıllaş-</i>	to become green
<i>yeni il</i>	New Year
<i>yenidən</i>	again, anew
<i>yetir-</i>	to deliver
<i>yiğıncaq</i>	meeting
<i>yola sal-yoxsa</i>	to send otherwise, or else
<i>zarafət</i>	joke
<i>zarafatlaş-</i>	to joke
<i>zati-ali</i>	excellency
<i>zəfər</i>	victory
<i>zəng çal-/et-</i>	to phone
<i>zəngin</i>	rich
<i>zənn et-</i>	to think, suppose
<i>zərqi-məsəl</i>	saying
<i>zərf</i>	envelope
<i>zərrə</i>	particle
<i>zibillə-</i>	to litter

18. AUDIO DRILLS

1. Listen to the following conversation and fill in the blanks.

Fərhad: Alo, salam.

Nazim: Bəli, salam.

F: Kitab

N: Bəli, sizə kim

F: Mənə Leyla xanım lazımdır.

N: kimdir?

F: Mən Fərhad Quliyevəm.

N: Salam, Fərhad müəllim, mən Nazim Abdullayevəm. Necəsən?

F: Sağ ol, Nazim, yaxşıyam. Səndə nə var, nə yox?

N: Sağ ol. Hər şey öz qaydasındadır., Leyla xanım indi burada yoxdur.

15 dəqiqədən sonra zəng et.

F: Oldu, Çox sağ ol.

2. Choose the correct conditional form.

- Güclü olsam, bu çamadanı rahat daşıyaram/daşıyardım.
- Varlı olsaydım, oğluma yaxşı bir maşın alardım/alaram.
- Mən tətildə çox işləməmiş/ışləsəydim, çox pul alaram.
- Vaxtınız varsa/vardısı, mənə Xalça muzeyinə apara bilərsinizmi?
- Sizin yerinizdə olsaydım/olsam, oraya maşınla gedərdim.
- Əgər siz mənə kömək etsəydiniz/etsəniz, sizə çox minnətdar olardım.
- Sizi düzgün başa düşdüm/sə/düşsəydim, siz sabah iclasa getməyəcəksiniz.
- Səsim yaxşı olsa/olsaydı, sizə bir mahnı oxuyardım.
- Firidun müəllim gəlsə/gəlsəydi, ona deyərdim.
- Boğazım ağrısaydı/ağrıyorsa, istirahət edərdim.

3. Provide the Azerbaijani equivalents of the following conditional clauses.

- (If you speak,)
- (If we return,)
- (If Aydan goes to the movies,)
- (If she came yesterday,)
- (If I go by train,)
- (If you are interested in this book,)
- (If he came to Baku last summer,)
- (If it is possible,)
- (If they are able to write,)
- (If it does not rain,)

4. Listen to each question and choose the correct response.

1. Bəli, telefon nömrəm 53-72-54-dür.
..... Bu telefon işləmir.
2. Boğazım ağrıyır.
..... Əlbəttə.
3. Bağışlayın.
..... Mən İngiltərədən gəlmişəm.
4. Mən Rza müəllimlə danışmaq istəyirəm.
..... Mənim qardaşım da evlidir.
5. İki dəfə olmuşam.
..... Yaxşı, gözləyirəm.
6. Aynur xanım burda işləmir.
..... Dəqiq bilmirəm, yəqin ki, Aynur xanım sizin bacınızdır.
7. Yox, mən məşğul idim.
..... Bağışlayın, mən burada yaşamıram.
8. Bəli, avtobusla gedirəm.
..... Dörd min manatdır.
9. İki marka lazımdır.
..... Mənim dörd kitabım var.
10. Yox, ildə bir-iki dəfə.
..... Yox, kinoteatr bizim evin yanında.

REVIEW OF UNITS 10-12

1. Fill in the blanks in the following sentences. Use *-diQ-* / *-(y)An* participles, the *-(y)AndA* gerund or one of the tense endings that have been presented in previous units.

1. Səhər saat 9-da yuxudan oyan....m.
2. Səhər yeməyini yey.... saat 10 idi.
3. Sən mənə zəng vuranda mən kitab oxu.....
4. Müəllimin gəl..... hamımız gördük.
5. Müəllim sinfə daxil ol..... tələbələrə salam verdi.
6. Sabah axşam saat 6-nın yarısında evə qayıt.....
7. Mən yaxşı bir mehmanxana axtar.....
8. Dünən oxu..... kitab lap maraqlı idi.
9. Birinci mərtəbədə yerləş.... mənzildə Nazim bəy yaşayır.
10. Mağazaya gir..... atanı gördüm.

2. Which verbs go with which nouns? Write the nouns under the correct verbs.

oxu- *get-* *oyna-* *et-* *bax-*

basketbol	söhbət	maraqlı film	məktub	xokkey
kino	kömək	nahar	voleybol	çixış
tərcümə	televizor	Bakı	ev	hekayə
xəstəxana	şahmat	muzey	mahnı	televiziya
dördüncü sinif	futbol	kitab	tamaşa	verilişi
				sərgi

3. Arrange these words in the correct order to make sentences.

1. muzeyini zəhmət göstərin xalça mənə olmasa
2. neçə universitetdə var faktültə?
3. şöbəsi mərtəbədədir tarix nəçənci?
4. kitabı üstünə Leyla qoydu stolun
5. gündə etməlisiniz dərmanları bu dəfə üç qəbul
6. ölkənizdə il mən keçən olmuşam sizin
7. yaşayan gələcək Bakıya Los Angelesdə ərim yayda
8. dünyada tanınan Azərbaycanın şairləri bütün kimsədir?
9. kimi mənə başladı görün danışmağa
10. həkiminin bağışlayın haradadır diş kabinetini
11. allergiyam penisilinə var qarşı
12. vermir zəng nömrə cavab vurduğunuz
13. mən danışmaq Hüseyn istəyirəm Quliyevlə
14. bilərəm telefonunuzdan istifadə sizin edə?
15. sizin düzəldilirmi təyyarə ölkənizdə?

4. Complete the following conversation.

- A: Boş nömrəniz varmı?
 B: B əli,
 A: Mənə birməfərlik otaq lazımdır.
 B:
 A: Otaqda vanna varmı?
 B: Xeyr, yoxdur. Neçə gün qalacaqsınız?
 A: Bundan ucuz otağınız varmı?
 B:
 A: Mən bu otağı götürürəm.
 B: Buyurun açarınızı.
 A: Otağım neçənci mərtəbədədir?
 B:

5. Read the following text and answer the related questions.

Müxtəlif xalqlar evi müxtəlif materiallardan tikirlər. Kanada eskimosları şimalda yaşayırlar. Orada havalar çox soyuq olur. Eskimoslar öz evlərini buz kərpiclərdən tikirlər. Evin içində şkafları, stolları da buzdən düzəldirlər.

Afrikada isə havalar çox isti olur. Buna görə Afrikanın kəndlərində evi çubuqlardan tikirlər. Afrikalıları belə evlərin üstünü palma yarpaqları ilə örtürlər.

Yaponiyanın bəzi kəndlərində bambuqdan da ev tikirlər. Belə evlərin üstünü samanla örtürlər.

İnşaatçılar şəhərlərdə evləri hazır panellərdən, bloklardan qururlar. Panellər və bloklar zavodlarda hazırlanır. İnşaatçılar ölkəmizin hər yerində çoxlu və gözəl evlər tikirlər. Bütün şəhərlərdə və kəndlərdə hər il minlərlə ailə yeni mənzillərə köçür. Yeni evlər çoxalır, şəhərlər, kəndlər böyüyür. Adamlar daha rahat, daha gözəl mənzillərdə yaşayırlar.

Ə. R. Əfəndizadə - Ə. M. Abbasov

1. Kanada eskimosları harada yaşayırlar?
.....
2. Kanada eskimosları evi taxtadan tikirlər?
.....
3. Afrikada havalar necə olur?
.....
4. Yaponiyada ev tikəndə bambuq işlədirlər?
.....
5. Şəhərlərdə evləri nədən tikirlər?
.....
6. Azərbaycanda yeni mənzillər tikilmir?
.....
7. Nə qədər adam yeni mənzillərə köçür?
.....
8. Yeni mənzillər daha yaxşıdır, ya daha pisdır?
.....

6. Do you know which adjectives in column A are used with the nouns in column B?

A	B
güclü	xörək
maraqlı	yük
təzə	hava
dadlı	bacı
isti	kitab
böyük	söhbət
şirin	külək
ağır	küçə
ağıllı	il
geniş	paltar
bahalı	uşaq
dümdüz	dəniz
gömgöy	yarpaq
yaşıl	yol

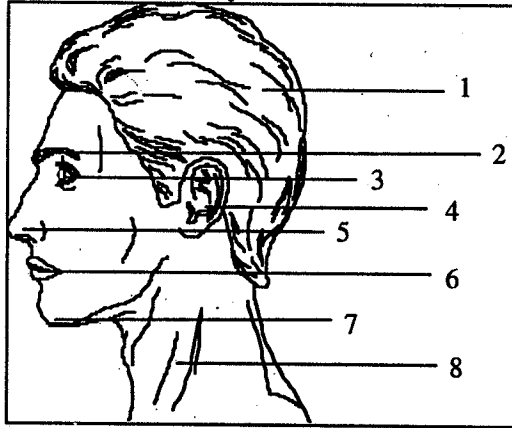
7. Negate the following sentences.

1. Mehmanxanaya bir nömrəli avtobusla gedə bilərəm.
2. Onlar özləri sizi görmək istəyirlər.
3. Duşu olan bir otağımız var.
4. Qapı açıldı və müdir otağa daxil oldu.
5. Mənə əsəb sakitedicisi dərman da lazımdır.
6. Qatar saat altı qırx beşdə stansiyadan yola düşür.
7. Nizami küçəsinə getmək istəyirəm.
8. Stəkanı stolun üstünə qoydum.
9. Mən sizin üçün bilet ala bilərəm.
10. Şagirdlər dünən muzeyə gedə bildilər.
11. Atam şəklini sabah çəkəndirəcək.
12. Bu yaxınlarda yaxşı bir mehmanxana var.
13. Zəhmət olmasa, mənə bir dənə də balıq gətirin.
14. Südçülük fermasında 55 nəfər adam işləyirdi.
15. Pomidor çox faydalı bitkidir.

8. What do you say when

- a) you are making a toast with an Azerbaijani friend.
- b) you would like to wish your classmate a happy birthday.
- c) you need assistance in a supermarket.
- d) you would like to wish a happy *novruz* to your host.
- e) you want someone to repeat what s/he said.
- f) you want to politely interrupt someone who is talking.
- g) you would strongly like to disagree with someone.
- h) you would like to agree with your teacher on a particular point.

9. Write down the names of the following body parts.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

10. Complete the following sentences.

1. nə qədər pul tutur?
2. Bu Moskvaya göndərmək istəyirəm.
3. Mənə iki verin..
4. Bu bağlamamın içində nə ?
5. Nyu-Yorka telefon danışığı sifariş istəyirəm.
6. Harada poçt qutusu ?
7. Bu bağlama ilə göndərə bilərəmmi?
8. Telefon mənə verin, zəhmət olmazsa.
9. Mənə telefon soruq kitabçası
10. Zəng nömrə cavab vermir.
11. Aynur xanımla danışa ?
12. danışın. Sizi eşitmirəm.
13. Mənim dostum ABŞ-da yaşayır. Mən ona göndərirəm.
14. Bəs sən hara teleqram ?
15. Teleqram oraya çatacaq?
16. Siz düşmüşünüz. Bura mehmanxana yox, məktəbdir.
17. Telefon danışığının bir neçəyədir?
18. ABŞ-a neçəyədir?

APPENDICES

Appendix - 1

KEY TO THE AUDIO DRILLS

Unit 1

1.
1. a 2. o 3. u 4. ı 5. e 6. ə 7. ö 8. ü 9. i
10. c 11. ç 12. y 13. ş 14. x 15. h 16. z 17. g 18. q
2.
1. б 2. в 3. ч 4. ж 5. л 6. ч 7. р 8. п 9. в 10. ш
11. ф 12. у 13. г 14. ы 15. и 16. с 17. н 18. е 19. д 20. у
3.
1. salamat 2. yaxşı 3. sabah 4. təşəkkür 5. qardaş
6. bəli 7. lütfən 8. mənzil 9. doğrudur 10. ev
11. necə 12. Bakı 13. göz 14. deyil 15. aydın
4.
1. ушар 2. төдәбә 3. биз 4. деңл 5. мән
6. нечә 7. гардаш 8. гаңы 9. чоҳ 10. муәллим
11. төмиң 12. пис 13. жөзәл 14. ең 15. америкалы
5.
1. düz 2. hə 3. kim 4. onlar 5. telefon
6. uşaq 7. stəkan 8. gecə 9. azərbaycanlı 10. şəhər
6.
1. сән 2. парк 3. јол 4. гадын 5. дүә
6. доғру 7. зәһмәт 8. хош 9. чоҳ 10. сабаһ

Unit 2

1.
a. 3 b. 7 c. 12 d. 24 e. 35 f. 36 g. 48 h. 55 i. 69
j. 71 k. 82 l. 99 m. 101 n. 114 o. 278 p. 872 q. 1010 r. 1353
2.
a. 1815 b. 1918 c. 1936 d. 1950 e. 1978
f. 1988 g. 1991 h. 1995 i. 1996 j. 1999
3.
a. 92-60-54 b. 92-47-13 c. 39-71-82 d. 93-66-40 e. 93-23-00
4.
1. (Salam) Salam!
2. (Tanış olmağımıza çox şadam.) Mən də.
3. (Salam, necəsən?) Yaxşıyam, sən necəsən?
4. (Mənim adım Leyladır, sizin adınız nədir?) Mənim adımdır.
5. (Sizi görməyimə çox şadam.) Mən də.
6. (Sağ olun) Sağ olun.
5.
1. (uşaq) uşaqlar 2. (stəkan) stəkanlar 3. (gecə) gecələr
4. (şəhər) şəhərlər 5. (telefon) telefonlar 6. (tanış) tanışlar
7. (tələbə) tələbələr 8. (yoldaş) yoldaşlar 9. (zəhmət) zəhmətlər
10. (azərbaycanlı) azərbaycanlılar
6.
1. (Bu nədir?) Bu kitabdır. 2. (Bu nədir?) Bu telefondur.
3. (O nədir?) O evdir. 4. (Bu kimdir?) Bu Nigardır.
5. (Bunlar kimdir?) Bunlar tələbədirlər. 6. (Onlar kimdir?) Onlar qadınlardır.
7. (Bu kişi kimdir?) Bu kişi Nadirdir.

8. (Bu qadın kimdir?) Bu qadın Aynurdur.
9. (Bu oğlan Nadirdir?) Hə, bu oğlan Nadirdir.
10. (Bu kişi Məmməddir?) Xeyr, o kişi Məmməd deyil (dir).
7.
1. Çox sağ olun.
2. Sağ ol.
3. Gecəniz xeyrə qalsın
4. Çox sağ ol.
5. Adınız nədir?
6. Necəsiniz?
7. Yaxşı yol.
8. Nigar, tanış ol. Bu mənim qardaşım Nazimdir.

Unit 3

1.
1. (Siz haralısınız?) Mən azərbaycanlıyam.
2. (Siz haralısınız?) Mən fransızam/fransalıyam.
3. (Siz haralısınız?) Mən amerikalıyam.
4. (Siz haralısınız?) Mən bostonluyam.
5. (Siz haralısınız?) Mən bakılıyam.
6. (Bura haradır?) Bura Bakıdır.
7. (Bura haradır?) Bura Londondur.
8. (Bura haradır?) Bura muzeydir.
9. (Bura haradır?) Bura məktəbdir.
10. (Milliyyətiniz nədir?) Mən fransızam.
11. (Milliyyətiniz nədir?) Mən ispanam.
12. (Siz azərbaycanlısınız?) Hə, mən azərbaycanlıyam.
13. (Siz azərbaycanlısınız?) Yox, mən azərbaycanlı deyiləm.
2.
1. Mən müəllim deyiləm.
2. Mən amerikalı deyiləm.
3. Sən direktor deyilsən.
4. Bu, telefon deyil (dir).
5. Bu kitab çox yaxşı deyil (dir).
6. Los Angelesdə Qız qalası yoxdur.
7. Məktəbdə tələbələr yoxdur.
8. Universitetdə kitabxana yoxdur.
9. Şəhərdə çoxlu muzeylər yoxdur.
10. Mənim evim yoxdur.
3.
1. (sabah) sabahım 2. (qardaş) qardaşım
3. (mənzil) mənzilin 4. (ev) evin
5. (göz) gözün 6. (uşaq) uşağı
7. (universitet) universiteti 8. (bacı) bacısı
9. (maşın) maşınımız 10. (ana) anamız
11. (telefon) telefonumuz 12. (müəllim) müəlliminiz
13. (stəkan) stəkanları 14. (sabah) sabahları
15. (söz) sözü
4.
1. (Nəçisiniz?) Mən tələbəyəm.
2. (Nəçisiniz?) Mən mühəndisəm.

3. (Nəçisiniz?) *Mən həkiməm.*
 4. (Siz tələbəsiniz?) *Bəli, mən tələbəyəm.*
 5. (Siz həkimsiniz?) *Yox, mən həkim deyiləm,(y)Am.*
 6. (Peşəniz nədir?) *Mən mühəndisəm.*
 7. (Peşəniz nədir?) *Mən tələbəyəm.*
 8. (Peşəniz nədir?) *Mən müəlliməm.*
 9. (Nə işləyirsiniz?) *Müəllim işləyirəm.*
 10. (Nə işləyirsiniz?) *Həkim işləyirəm.*

5.
 (Adım Nazim, fəmiliam Ağazadədir. Bakılıyam. Universitetdə tələbəyəm. Mənim atam, anam, qardaşım və bacım var. Qardaşımın adı Əlidir. Bacımın adı Leyladır. Onlar da tələbədirlər. Atam müəllimdir. Anam həkimdir. Mənzilimiz Füzuli küçəsindədir.)

1. *His full name is Nazim Ağazadə.*
 2. *The author is a man.*
 3. *He is from Baku.*
 4. *He has one sister.*
 5. *He has one brother.*
 6. *His apartment is on Füzuli street.*

6.
 1. (yaz-) yazın 2. (gəl-) gəlin 3. (oxu-) oxuyun
 4. (et-) edin 5. (qal-) qalın 6. (tanış ol-) tanış olun
 7. (icazə ver-) icazə verin

Unit 4

1.
 1. (Adınız nədir?) *Mənim adım (your name)dır.*
 2. (Milliyyətiniz nədir?) *Mən (your nationality)(y)Am.*
 3. (Peşəniz nədir?) *Mən (your occupation)(y)Am.*
 4. (Sizin neçə yaşınız var?) *Mənim (your age) yaşım var.*
 5. (Evlisinizmi?) *Bəli, evliyəm. or Yox, evli deyiləm.*
 6. (Siz harada yaşayırsınız?) *Mən (your city)də yaşayıram.*
 7. (Sizin ünvanınız nədir?) *Mənim ünvanım: (your address)*
 8. (Sizin telefon nömrəniz neçədir?) *Mənim telefon nömrəm: (your phone number)*

2.
 1. (oxu) oxuma
 2. (yazın) yazmayın
 3. (bax) baxma
 4. (alın) almayın
 5. (gör) görmə
 6. (təkrar edin) təkrar etməyin
 7. (gözləyin) gözləməyin
 8. (get) getmə
 9. (istəyin) istəməyin
 10. (qalın) qalmayın

3.
 Mənim adım Akif Cəfərovdur. Mən Bakıda yaşayıram. Mənzilim Füzuli küçəsindədir. Evliyəm. Yoldaşım müəllimdir. Məktəbdə işləyir. İki qızım və bir oğlum var. Qızlarımın dörd və doqquz yaşları var. Oğlumun isə on iki yaşları var. Onlar şagirdidirlər. Mən fəhləyəm. Fabrikdə işləyirəm.

4.
 1. (Evlisinizmi?)

Bəli, evliyəm.

2. (Siz harada oxuyursunuz?)
 3. (Bacınız neçidir?)
 4. (Neçə yaşınız var?)
 5. (Neçə uşağınız var?)
 6. (Eviniz varmı?)
 7. (Siz hansı şəhərdəsiniz?)
 8. (Qardaşınız varmı?)
 9. (Şəhərdə universitet varmı?)
 5. (Eviniz varmı?)
 1. *Bacınız varmı?*
 2. *Uşağınız varmı?*
 3. *Oğlunuz varmı?*
 4. *Qızınız varmı?*
 5. *Maşınınız varmı?*
 6. *Qələminiz varmı?*
 7. *Pulunuz varmı?*
 8. *Dəftəriniz varmı?*
 9. *Sualınız varmı?*
 10. *Təzə paltarınız varmı?*

6.
 1. (Hara gedirsiniz?) *Universitetə gedirəm.*
 2. (Nəyə baxırsınız?) *Kinoya baxıram.*
 3. (Hara gedirsiniz?) *Parka gedirəm.*
 4. (Hara gedirsiniz?) *Bakıya gedirəm.*
 5. (Nəyə baxırsınız?) *Yola baxıram.*
 6. (Hara gedirsiniz?) *Xəstəxanaya gedirəm.*

Unit 5

1.
 a. (2) *iki*
 b. (15) *on beş*
 c. (21) *iyirmi bir*
 d. (56) *əlli altı*
 e. (87) *səksən yeddi*
 f. (93) *doxsan üç*
 g. (101) *yüz bir*
 h. (214) *iki yüz on dörd*
 i. (1178) *min yüz yetmiş səkkiz*
 j. (1997) *min doqquz yüz doxsan yeddi*

2.
 1. *evdə*
 2. *(sizin) evinizdə*
 3. *otaqda*
 4. *küçədə*
 5. *har(a)dan*
 6. *universitetdən*
 7. *Şamaxıdan*
 8. *kimdən*
 9. *ondan (daha) yaşlı*
 10. *bacımın evindən*

Mən universitetdə oxuyuram.
Bacım həkimdir.
On səkkiz yaşım var.
İki uşağım var.
Yox, evim yoxdur.
Mən Los Angelesdəyəm.
Xeyr, qardaşım yoxdur.
Bəli, var.

3.
1. (Siz harada işləyirsiniz?) -*Mən fabrikədə işləyirəm.*
2. (Siz harada oxuyursunuz?) -*Mən universitetdə oxuyuram.*
3. (Bacınız hansı şəhərdə yaşayır?) -*Bacım / O, Təbrizdə yaşayır.*
4. (Bu qələmi kimdən aldın?) -*Dostumdan aldım.*
5. (Bakıda nə gördün?) -*Qız qalasını gördüm.*
6. (Atanız indi har(a)dadır?) -*Atam indi Londondadır.*
7. (Siz hara gedirsiniz?) -*Mən məktəbə gedirəm.*
8. (Siz kitabxanada işləyirsiniz?) -*Yox, mən kitabxanada işləmirəm,da işləyirəm.*
9. (Siz həkimsiniz?) -*Bəli, mən həkiməm.*
10. (Direktorun adı nədir?) -*Direktorun / Onun adı Nərgizdir.*

4.
1. kitabın rəngi
2. qəzetin adı
3. Bakının küçələri
4. mənim evim
5. sənin məktəbin
6. onun mənzili
7. Akifin bacısı
8. dostumun anası
9. bizim məşinımız
10. sizin adınız
5.
1. mənim karandaşım
2. sizin ünvanınız
3. bizim soyadımız/familyamız
4. onların məşini
5. qadının ünvanı
6. Nadirin saati
7. jurnalın adı
8. yoldaşımın xalası
9. evinizin pəncərəsi
10. uşağının gözü

6.
1. (Saat neçədir?) -*(Saat) səkkizdir.*
2. (Saat neçədir?) -*(Saat) üçün yarıdır.*
3. (Saat neçədə məktəbə gedirsiniz?) -*Günorta saat birdə (gedirəm).*
4. (Gəncədən nə vaxt gəldiniz?) -*Səhər saat doqquzda.*
5. (Qardaşın dünən saat neçədə evə gəldi?) -*Gecə saat on birdə.*

Unit 6

1.
1. Saat ikidir.
2. Saat dördür.
3. Saat doqquzun yarıdır.
4. Saat üçün yarıdır.
5. Beş on beş dəqiqə işləyib.
6. Ona on beş dəqiqə işləyib.
7. Üçə on beş dəqiqə qalıb.
8. Dördə beş dəqiqə qalıb.
2.
1. Bu kitab mənim deyil.
2. Qardaşımın iki məşini yoxdur.
3. Bakı çox gözəl şəhər deyil.
4. Biz müəllim deyilik.
5. Los Ancelesdə metro yoxdur.
6. Mən üç dil bilmirəm.
7. Siz ruscanı yaxşı başa düşürsünüz.
8. Bu məktubu mən yazmadım.
9. Kinoya qardaşım da baxmadı.
10. Burada çox böyük bir kitabxana yoxdur.

3.
A: Siz hansı dilləri yaxşı bilirsiniz?
B: Mən alman, rus və türk dillərini yaxşı bilirəm.
A: Gürcücə başa düşürsünüz?
B: Yox, gürcücə başa düşmürəm.
A: Gürcücə öyrənmək istəyirsiniz?
B: Bəli, istəyirəm, amma bu il öyrənməyə vaxtım yoxdur.
4.

1. (Salam Leyla! Har(a)dən gəlibsən?) -*Məktəbdən gəlirəm.*
2. (Rusca başa düşürsünüz?) -*Yox, başa düşmürəm.*

3. (Disneylənd har(a)dadır?) -*Disneylənd Los Ancelesdədir.*
4. (Nazimi nə vaxt gördün?) -*Nazimi bazar ertəsi / birinci gün gördüm.*
5. (Kino nə vaxt başladı?) -*Saat ikidə (başladı).*
6. (Ad gününüz hansı aydadır?) -*Ad günüm May ayındadır.*
7. (Ad gününüz nə vaxtdır?) -*Ad günüm Mayın (May ayının) onundadır.*
8. (Siz hansı xarici dilləri bilirsiniz?) -*Mən almanca və rusca bilirim.*
9. (Bu sözlüyü har(a)dan almısan?) -*Kitab mağazasından almışam.*
10. (Sizin ingiliscə-azərbaycanca sözlüyünüz var?) -*Bəli, var.*
5.
1. (Adınız nədir?) -*Adım Con Smitdir.*
2. (Siz haralısınız?) -*Mən amerikalıyam.*
3. (Hansı şəhərdəsiniz?) -*(Mən) Çikaqodanam.*
4. (Peşəniz nədir?) -*(Mən) müəlliməm.*
5. (Harda işləyirsiniz?) -*Mən institutda işləyirəm.*
6. (Neçə dil bilirsiniz?) -*İki dil bilirim.*
7. (Hansı dilləri bilirsiniz?) -*İngiliscə və azərbaycanca bilirim.*
8. (Neçə uşağınız var?) -*Üç (uşağım var), iki oğlan, bir qız.*
9. (Bakıya nə vaxt gəldiniz?) -*Yanvarın (Yanvar ayının) on birində.*
10. (Yoldaşınız da Bakıdadır?) -*Yox, yoldaşım Bakıda deyil, (London)dadır.*

Unit 7

1. Teatr harada yerləşir?
1. Kinoteatr harada yerləşir?
2. Xarici dillər institutu harada yerləşir?
3. Abşeron mehmanxanası harada yerləşir?
4. Azadlıq meydanı harada yerləşir?
5. Amerika səfirliyi harada yerləşir?
Muzey haradadır?
6. Mehmanxana haradadır?
7. Nizami küçəsi haradadır?
8. Xalça muzeyi haradadır?
9. Polis idarəsi haradadır?
10. Poçt haradadır/harada yerləşir?
Buraya yaxın xəstəxana varmı?
11. Buraya yaxın aptek varmı?
12. Buraya yaxın restoran varmı?
13. Buraya yaxın kitab mağazası varmı?
14. Buraya yaxın bank varmı?
15. Buraya yaxın metro dayanacağı varmı?
Kilsəyə necə getmək olar?
16. Universitetə necə getmək olar?
17. Zooparka necə getmək olar?
18. Dəmiryol vağzalına necə getmək olar?
19. Taksi dayanacağına necə getmək olar?
20. İstiqlaliyyət küçəsinə necə getmək olar?
2. Avtobus dayanacağı haradadır?
1. Muzeyin arxasında.
2. Nizami küçəsində.
3. Bakı restoranının qabağında/qarşısında.
4. Azadlıq meydanında.
5. Bankın yanında.

Kitab mağazası harada yerləşir?

6. Üçüncü mərtəbədə.
 7. O binada.
 8. Babayev küçəsində.
 9. Aptekin yanında.
 10. Küçənin sol tərəfində.
- Azadlıq meydanına necə getmək olar?*
11. Düz gedin.
 12. Sağa dönün.
 13. Solə dönün.
 14. Əks tərəfə gedin.

- 3.
1. Füzuli küçəsindədir.
2. O da Füzuli küçəsindədir.
3. Sabir parkının yanında.
4. Bakı küçəsində yerləşir.
5. Neftçi küçəsindədir.
6. Neftçi küçəsindədir.
7. Bakı küçəsindədir.
8. Təbriz küçəsindədir.
9. Bəli, Gül restoranı var.
10. İki (dənə)bank var.

Unit 8

1. ÖMÜR UZUN, ÖMÜR QISA

Uzun ömür qısa gəlir,
Hər insan yaşa dolanda.
Qısa ömür uzun gəlir
Ötən günlərə dalanda.
Ömür uzun, həm də qısa
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həm uzundur, həm qısadır,
Yüz il yaşasan da, ömür.
Milyon illər yanan ulduz
Sönəndə bir anda söndür.
Ömür uzun, həm də qısa,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həyat gülür üzümüzə,
Həm də bizdən qısa alır.
Daşlı yolda yol uzanır,
Hamar yolda yol qısadır.
Ömür uzun, həm də qısa,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

1. (Menyunu görmək istəyirsiniz?)
2. (Buyurun, nə yemək istəyirsiniz?)
3. (Nə içmək istəyirsiniz?)
4. (Balıq istəyirsinizmi?)
5. (Balıq istəyirsiniz, yoxsa toyuq?)

4.

1. Amma mən xoşlamıram.
2. Amma mənim iki maşınım yoxdur.
3. Amma mənim köynəyim yaşıl deyil.
4. Amma mən Bakıda yaşamıram.
5. Amma mənim mənzilim Füzuli küçəsində deyil(dir).
6. Mən də (çox şadam).
7. Mən də (çay içirəm).
8. Mən də (şəhərin mərkəzində yaşayıram).
9. Mən də (bu gün Lənkərana gedirəm).
10. Mən də (universitetə metro ilə gəldim).

A long life seems short,
when a person becomes old.
A short life seems long,
when one reminisces passed days.
Life is both long and short,
long in sadness, short in joy.

Life is both long and short,
even if you live to be a hundred.
A star that lives for millions of years
is put out in an instant.
Life is both long and short,
long in sadness, short in joy.

Life smiles at our faces,
and also gets its revenge.
Road seems long when it is bumpy,
but short when it is smooth.
Life is both long and short,
long in sadness, short in joy.

- Bəli, görmək istəyirəm.
-Mən kabab istəyirəm.
-Mən çay istəyirəm.
-Yox, istəmirəm.
-Mən toyuq istəyirəm.

6. (Yemək duzludurmu?) -Yox, duzlu deyil.
7. (Bakıya nə vaxt gedəcəksiniz?) -Gələn həftə (gedəcəyəm).
8. (Sabah hava necə olacaq?) -Günəşli (olacaq).
9. (Mənə nə vaxt/haçan kömək edəcəksiniz?) -Günortadan sonra (kömək edəcəyəm).
10. (Universitetə nə üçün getdiniz?) -Bir dostumu görmək üçün.

- 3.
1. (Kinoteatra nə vaxt gedirsiniz?) -Sabah (gedirəm).
2. (Qardaşınız haçan qayıdacaq?) -Bu gün (qayıdacaq).
3. (Kitabı nə vaxt oxudunuz?) -Dünən (oxudum).
4. (Restorana haçan gedirlər?) -İndi gedirlər.
5. (Nə vaxt sumka alacaqsınız?) -Cümə günü (alacağam).

- 4.
1. yemək üçün
2. öyrənmək üçün
3. bir köynək almaq üçün
4. kinoya baxmaq üçün
5. yaxşı başa düşmək üçün
6. Los Ancelesdəki muzey
7. sinifdəki yazı taxtası/lövvhə
8. mənimki
9. bu günkü xəbərlər
10. masadakı/masanın üstündəki karandaş

- 5.
1. kömək et-
2. görün-
3. toyuq
4. xörək
5. nəfər
6. restoran
7. yeməxana
8. üstündə/üzərində
9. dolu
10. bıçaq

11. meyvə
12. tərəvəz
13. kartof
14. pomidor
15. alma
16. üzüm
17. şaftalı
18. qarpız
19. pivə
20. şərab, çaxır

Unit 9

- 1.
1. iki il bundan qabaq
2. təzə kitab haqqında
3. saat 10-dan əvvəl/qabaq
4. məktəbdən sonra
5. iyundan bəri
6. muzeyə doğru
7. dostumdan başqa
8. iki ay bundan qabaq
9. poçt binasınacan/binasına qədər
10. mənim qardaşımdan başqa

- 2.
1. sizin göndərdiyiniz bağlama
2. onun aldığı alma
3. sənin getdiyən yarış
4. bizim bildiyimiz adam

5. *onların* oxuduqları mahnı
6. *sizin* kömək etdiyiniz qadın
7. *onun* əyləşdiyi stul
8. *onun* apardığı karandaş
9. *onun* gəldiyi kənd
10. *sənin* içdiyin süd

3.
(Müştəri: Salam.

Satıcı: Salam, buyurun.

M: Mən yaxşı bir köynək almaq istəyirəm.

S: Hansı cür köynək istəyirsiniz?

M: İpək köynəyiniz var?

S: Bəli, hansı/nə rəng xoşunuza gəlir?

M: Sarı.

S: Heyif ki, bizdə sarı yoxdur. Ağ rəngi xoşlamırsınız? Görün bu ağ köynək nə yaxşıdır.

M: Doğrudan da, pis deyil. Bu köynək neçəyədir?

S: 12 min manatdır.

M: Çox bahadır. Qiymətini bir az aşağı sala bilməzsiniz?

S: Sizin üçün 10 min manata olar.

M: Yaxşı. Mən onu alıram. Yaxşı bir bağlama düzəldin.)

1. *Köynək almaq istədi.*
2. *Yox, ipək köynək almaq istədi.*
3. *Sarı.*
4. *Xeyr, yox idi.*
5. *Bəli, aldı.*
6. *Yox, bahalı idilucuz deyildi.*
7. *Bəli, qiymətləşdi.*
8. *Bəli, bir az aşağı saldı.*

- 4.
1. Səndən sonra anam da gələcək.
2. Universiteti bitirdikdən sonra bir müddət müəllim işləyəcəyəm.
3. Müəllimdən soruşmayacağam.
4. Mən sənə bir hədiyyə alacağam.
5. Bacım bu il bir xarici dil öyrənəcək.
6. İşləməyən dişləməyəcək.
7. Musiqiyə birgə qulaq asacağıq.
8. İndi bu iş başlayacağam.

- 5.
1. (Bu şəkildə hündür binalar var.)
2. (Bura kənddir.)
3. (Şəkildə qatar yoxdur.)
4. (Bu şəkildə heç məşin yoxdur.)
5. (Şəkildə çoxlu ağac var.)
6. (Adamlar dayanırlar.)

D
S
D
S
S
D

- 6.
1. (sapsarı)
2. (qapqara)
3. (bambaşqa)
4. (dopdoğru)
5. (dümdüz)
6. (tərtəmiz)

sarı
qara
başqa
doğru
düz
təmiz

Unit 10

- 1.
1. *gülən oğlan*
2. *mahnı oxuyan balaca qız*
3. *səninlə almanca danışan tələbə*
4. *Çikaqoda yaşayan bacım*
5. *əyləşən kişi*
6. *su içən xanım*
7. *ABŞ-dən gələn qonaq*
8. *başı ağrıyan qadın*
9. *Bakıya gedən qatar*
10. *xəstəliyimə diaqnoz qoyan həkim*

2.

1. (Şikayətiniz nədir?)
2. (Başınızı ağrıyır?)
3. (Siz hansı ölkədən gəlmisiniz?)
4. (Siz nə vaxt evlənmisiniz?)
5. (Siz Bakıda neçə dəfə olmuşunuz?)
6. (Kimdir məni soruşan?)
7. (Mahnı oxuyanlara qulaq asmısan?)
8. (Dişin bərk ağrıyanda nə eləyirsən?)
9. (İndi özünüzü necə hiss edirsiniz?)
10. (Sizin ölkənizdə təyyarə düzəldilirmi?)

3.

1. Səhər sizə gələndə atan evdə olacaq?
2. Konsertə gələndə saat 2 idi.
3. Avtobus Bakıya çatanda sizə zəng vuraram.
4. Başım ağrıyanda aspirin ataram.
5. Xəstə olanda istirahət eləməlisən.
6. Zəng vuranda dərs qurtardı.
7. Aynur universiteti qurtaranda iyirmi üç yaşı vardı.
8. Mən sizdən ötrü darıxanda şəkillərinizə baxıram.
9. Atam danışanda mən ona diqqətlə qulaq asıram.
10. Zəng vuranda qapını açdım.

4.

1. Siz hansı ölkədən gəlmisiniz?
2. Siz heç Bakıda olmuşunuz?
3. Bacınız müdirlə danışmayıb?
4. Siz səhv düşmüşünüz. Aynur xanım burda yaşamır.
5. Mən necə yaxşı adamlar görmüşəm!
6. Bu sual məni də düşündürmüşdür.
7. Fəhlələr burada dincəliblər.
8. Mən maraqlı kitab oxumuşam.
9. Bu gözəl ayaqqabımı hardan almısan?
10. Böyük Azərbaycan şairi Nəsimi XIV əsrdə yaşamışdır.

5.

Gəl, bölək dünyanı ikilikdə biz,
Dərə mənə düşsün,
Dağı sən götür.
Qalsın yer üzündə qoşa izimiz,

- *Özümü pis hiss edirəm.*
 Yox, başım ağrıyır, boğazım ağrıyır.
 Mən İngiltərədən gəlmişəm.
 Bundan altı ay qabaq evlənmişəm.
 İki dəfə olmuşam.
 Dəqiq bilmirəm, yəqin ki, bacınızdır.
 Yox, mən məşğul idim.
 Diş həkiminə gedirəm.
 İndi daha yaxşıyam.
 Yox, bizdə məşin düzəldilir.

Qara mənə düşsün,
Ağı sən götür.
İlin övladıyıq yazla qış kimi,
Fəsillər yaşasın yanaşı məndə.
Biz ki, bir yerdəyik gözlə qaş kimi,
Gözlər səndə qalsın.
Göz yaşı məndə.
Gündüzü, gecəni əziz saxlayaq,
Günəş sənə düşsün,
Ay mənə qalsın.
Coşğun sellər kimi birgə çağlayaq,
Dəniz sənin olsun.
Çay mənə qalsın.
Bizik bu dünyaya səninlə şərik,
Bizsiz nə qış gülr,
Nə də ki bahar,
Həyatda hər şeyi bölə bilərik,
Amma bölünməyən
Bir sevgimiz var.

Unit 11

- 1.
1. Nənəsi ona hər axşam bir nağıl danışa bilirdi.
2. Uşaqlar çox gəzə bilirlər.
3. Onlar kitab oxuya bilirlər.
4. Qardaşın zavodda işləyə bilmir.
5. Sən sabah Gəncəyə gedə bilirsən.
6. Firidun müəllim gözəl günləri xatırlaya bilirdi.
7. Leyla bayrağı endirə bildi.
8. Atam şəklini sabah çəkirdə biləcək.
9. Mən bu gün sizə gələ bilməyəcəyəm.
10. Mən avtobus dayanacağına necə gedə bilərəm?
- 2.
1. (Tehran qatırı hansı platformadan yola düşür?) *Birinci platformadan yola düşür.*
2. (Saat neçədə yola düşür?) *Saat üçün yarısında yola düşür.*
3. (Tehrana nə vaxt çatır?) *Axşam saat 7-də çatır.*
4. (Bakıdan Tehrana bilet neçəyədir?) *On iki min manatdır.*
5. (Bu yer boşdurmu?) *Bəli, boşdur.*
6. (Bağışlayın, burada siqaret çəkmək olar?) *Bur(a)da siqaret çəkmək qadağandır.*
7. (Siz hara getmək istəyirsiniz?) *Nizami küçəsinə getmək istəyirəm.*
8. (Türk hava yolları agentliyi harada yerləşir?) *Bu sualınıza cavab verə bilmirəm.*
9. (Bu lüğəti hardan almısınız?) *Universitetdəki kitab mağazasından.*
10. (Sizə zəng vurmaq olar?) *Bəli, əlbəttə.*
- 3.
1. Mən atamdan 10 min manat istəyirdim.
2. Çamadana daha heç nə qoymaq olmurdu.
3. Çox maraqlı bir kitab oxuyurdum.
4. Atam fabrikdə işləyirdi.
5. Siz rusca danışa bilmirdiniz.
6. Soyuqdan hər kəs evinə çəkilirdi.

7. Günortadan sonra şimal-qərb küləyi əsirirdi.
8. Avtobus muzeyin qabağından keçirdi.
9. Müəllim məndən soruşurdu.
10. İki həkim birlikdə mənim xəstəliyimə diaqnoz qoymağa çalışırdı.

4.

1. Amerikadan gələn qonaq ...
2. Sənin göndərdiyin məktubu aldım.
3. Sən gedəndə saat iki idi.
4. Təzə açılan sərgi hamının xoşuna gəldi.
5. Gördüyümüz binanın şəklinə baxırıq.
6. Yeni tikilən bina çox əzəmətlidir.
7. Tez-tez danışanda sizi o qədər yaxşı başa düşmürəm.
8. Mən eşitdiklərimi gördüklərimə nisbətən daha yaxşı yadda saxlayıram.
9. Bakıda ali məktəblərdə oxuyan tələbələr...
10. San Fransiskoya gedən avtobusa bilet harada satılır?

5. (Biri var idi, biri yox idi, bir aslan var idi. Bu aslan meşədə heyvan qoymurdu. Əlinə keçəni tutub yeyirdi. Heyvanlar onun əlindən lap zara gəlmişdi. Bir gün bütün heyvanlar bir yerə cəm oldu. Onlar aslanın yanına bir elçi göndərdilər. Elçiyə tapşırıdılar ki, aslana desin:

"Sənə gündə bir heyvan verərik, yeyərsən, daha bizə dəymə. Qoy qorxusuz yaşayaq". Elçi aslanın yanına getdi. Heyvanların tapşırığını ona söylədi. Aslan bu şərtə razı oldu. O, çökilib öz mağarasında oturdu. Ona hər gün bir heyvan verirdilər.

Bir gün yenə aslana yem vermək üçün püşk atdılar. Püşk dovşana düşdü. Dovşan keyli fikirləşdi və sonra aslanın yanına gəlib dedi:

- Sənə bir kök dovşan gətirirdim. Yolda başqa bir aslan onu ölimdən aldı. Parçalayıb yedi.

Aslan bu sözü eşidəndə qəzəblənib dedi:

- O necə aslandır ki, mənə göndərilən heyvanı alıb yeyir? Haradadır, yerini mənə de.

Onu parça-parça edəcəyəm.

Dovşan dedi:

- Yerini bilirəm, gedək göstərim.

Aslan dedi:

-Gedək.

Dovşan onu bir su quyusunun başına gətirib dedi:

- Bu quyunun içindədir.

Aslan əyilib, quyuya baxanda, öz şəklini suda gördü. O elə bildi ki, dovşanın dediyi aslandır. Dişlərini qıcadı. Gördü ki, quyudakı aslan da belə eləyir. Hirsələnib özünü quyuya atdı. O, suyun içində boğulub öldü. Heyvanların da canı qurtardı.)

1. Aslan heyvanları yeyirdi.
2. Aslana gündə bir heyvan vermək qərarına gəldilər.
3. Bəli, qəbul elədi.
4. Dovşanın dediklərini eşidəndə qəzəbləndi.
5. Dovşan dedi ki, aslana gətirdiyi dovşanı başqa aslan yeyib.
6. Dovşan aslanı su quyusunun başına gətirdi.
7. Aslan quyuda öz şəklini gördü.
8. Özünü quyuya atdı.
9. Yox, dovşan ölmədi.

Unit 12

1.

Fərhad: Alo, salam.

Nazim: Bəli, salam.

F: Kitab *mağazasıdır*?N: Bəli, sizə kim *lazımdır*?F: Mənə Leyla xanım *lazımdır*.N: *Danışan* kimdir?

F: Mən Fərhad Quliyevəm.

N: Salam, Fərhad müəllim, mən Nazim Abdullayevəm. Necəsən? *Çoxdandır səni görmürəm*.

F: Sağ ol, Nazim, yaxşıyam. Səndə nə var, nə yox?

N: Sağ ol. Hər şey öz qaydasındadır. *Təəssüf ki*, Leyla xanım indi burada yoxdur. 15 dəqiqədən sonra zəng et.F: Oldu, *lap yaxşı*. Çox sağ ol.

2.

1. Güclü olsam, bu çamadanı rahat *daşıyaram*.2. Varlı olsaydım, oğluma yaxşı bir maşın *alardım*.3. Mən tətildə çox *işləməsə*, çox pul alaram.4. Vaxtınız *varsa*, məni Xalça muzeyinə apara bilərsinizmi?5. Sizin yerinizdə *olsaydım*, oraya maşınla gedərdim.6. Əgər siz mənə kömək *etsəydiniz*, sizə çox minnətdar olardım.7. Sizi düzgün başa *düşdümsə*, siz sabah iclasa getməyəcəksiniz.8. Səsim yaxşı *olsaydı*, sizə bir mahnı oxuyardım.9. Firidun müəllim *gəlsəydi*, ona deyərdim.10. Boğazım *ağrısaydı*, istirahət edərdim.

3.

1. *danışsan*,2. *qayıtsaq*,3. *Aydan kinoya getsə*,4. *dünən gəlsə idi*,5. *qatarla getsəm*,6. *siz bu kitabla maraqlanırsınızsa*,7. *Bakıya keçən yay gəlsəydi*,8. *mümkündürsə*,9. *yaza bilirlərsə*,10. *yağış yağmasa*,

4. Listen to the questions and choose the correct responses.

1. (Mənzilinizdə telefon varmı?) *Bəli, telefon nömrəm 53-72-54-dür.*2. (Sizə zəng vurmaq olar?) *Əlbəttə.*3. (Siz səhv düşmüşünüz.) *Bağışlayın..*4. (Sizə kim lazımdır?) *Mən Rza müəllimlə danışmaq istəyirəm.*5. (Dəstəyi qoymayın.) *Yaxşı, gözləyirəm.*6. (Aynur xanım ilə danışa bilərəmmi?) *Aynur xanım burada işləmir.*7. (Buralarda poçt şöbəsi varmı?) *Bağışlayın, mən burada yaşamıram.*8. (Avtobus bileti neçəyədir?) *Dörd min manatdır.*9. (Sizə neçə marka lazımdır?) *İki marka lazımdır.*10. (Siz kinoya tez-tez gedirsiniz?) *Yox, ildə bir-iki dəfə.*

Appendix - 2

AZERBAIJANI VERBAL DECLENTIONS

Sample verbs: get- 'to go,' yaz- 'to write,' gör- 'to see,' oxu- 'to read'

Simple past tense 'I went, etc.'

	Singular			Plural		
	1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
getdim	getdin	getdi	getdik	getdiniz	getdilər	getdilər
yazdım	yazdın	yazdı	yazdıq	yazdınız	yazdılar	yazdılar
gördüm	gördün	gördü	gördük	gördünüz	gördülər	gördülər
oxudum	oxudun	oxudu	oxuduq	oxudunuz	oxudular	oxudular
getmədim	getmədin	getmədi	getmədik	getmədiniz	getmədilər	getmədilər
yazmadım	yazmadın	yazmadı	yazmadıq	yazmadınız	yazmadılar	yazmadılar
görmədim	görmədin	görmədi	görmədik	görmədiniz	görmədilər	görmədilər
oxumadım	oxumadın	oxumadı	oxumadıq	oxumadınız	oxumadılar	oxumadılar

Present perfect tense 'I have gone, etc.'

	Singular			Plural		
	1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
getmişəm	getmişsən	getmişdir	getmişik	getmişsiniz	getmişlər	getmişlər
yazmışam	yazmışsən	yazmışdır	yazmışıq	yazmışsınız	yazmışlar	yazmışlar
görmüşəm	görmüşsən	görmüşdür	görmüşük	görmüşsünüz	görmüşlər	görmüşlər
oxumuşam	oxumuşsən	oxumuşdur	oxumuşuq	oxumuşsunuz	oxumuşlar	oxumuşlar
getməmişəm	getməmişsən	getməmişdir	getməmişik	getməmişsiniz	getməmişlər	getməmişlər
yazmamışam	yazmamışsən	yazmamışdır	yazmamışıq	yazmamışsınız	yazmamışlar	yazmamışlar
görməmişəm	görməmişsən	görməmişdir	görməmişik	görməmişsiniz	görməmişlər	görməmişlər
oxumamışam	oxumamışsən	oxumamışdır	oxumamışıq	oxumamışsınız	oxumamışlar	oxumamışlar

The following 2nd version of the present perfect is used *only* in 2nd and 3rd persons:

	Singular			Plural		
	1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
---	gedibsən	gedib	---	gedibsiniz	gediblər	gediblər
---	yazıbsan	yazıb	---	yazıbsınız	yazıblar	yazıblar
---	görübsən	görüb	---	görübsünüz	görüblər	görüblər
---	oxuybsan	oxuyub	---	oxuybsunuz	oxuyublər	oxuyublər
---	getməyibsen	getməyib	---	getməyibsiniz	getməyiblər	getməyiblər
---	yazmayıbsan	yazmayıb	---	yazmayıbsınız	yazmayıblar	yazmayıblar
---	görməyibsen	görməyib	---	görməyibsiniz	görməyiblər	görməyiblər
---	oxumayıbsan	oxumayıb	---	oxumayıbsınız	oxumayıblar	oxumayıblar

Present progressive tense 'I am going, etc.'

	Singular			Plural		
	1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedirəm	gedirsən	gedir	gedirik	gedirsiniz	gedirlər	gedirlər
yazıram	yazırsan	yazır	yazırıq	yazırsınız	yazırlar	yazırlar
görüram	görürsən	görür	görüürük	görürsünüz	görürlər	görürlər
oxuyuram	oxuyursan	oxuyur	oxuyuruq	oxuyursunuz	oxuyurlar	oxuyurlar
getmirəm	getmirsən	getmir	getmirik	getmirsiniz	getmirilər	getmirilər
yazmıram	yazmırsan	yazmır	yazmırıq	yazmırsınız	yazmırlar	yazmırlar
görmürəm	görmürsən	görmür	görmürük	görmürsünüz	görmürlər	görmürlər
oxumuram	oxumursan	oxumur	oxumuruq	oxumursunuz	oxumurlar	oxumurlar

Definite future tense 'I will go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedəcəyəm	gedəcəksən	gedəcəkdir	gedəcəyik	gedəcəksiniz	gedəcəklər
yazacağam	yazacaqsan	yazacaqdır	yazacağıq	yazacaqsınız	yazacaqlar
görecəyəm	görecəksən	görecəkdir	görecəyik	görecəksiniz	görecəklər
oxuyacağam	oxuyacaqsan	oxuyacaqdır	oxuyacağıq	oxuyacaqsınız	oxuyacaqlar
getməyəcəyəm	getməyəcəksən	getməyəcəkdir	getməyəcəyik	getməyəcəksiniz	getməyəcəklər
yazmayacağam	yazmayacaqsan	yazmayacaqdır	yazmayacağıq	yazmayacaqsınız	yazmayacaqlar
görməyəcəyəm	görməyəcəksən	görməyəcəkdir	görməyəcəyik	görməyəcəksiniz	görməyəcəklər
oxumayacağam	oxumayacaqsan	oxumayacaqdır	oxumayacağıq	oxumayacaqsınız	oxumayacaqlar

Indefinite future tense 'I will probably go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedərəm	gedərsən	gedərdir	gedərik	gedərsiniz	gedərlər
yazaram	yazarsan	yazardır	yazarıq	yazarsınız	yazarlər
görərəm	görərsən	görərdir	görərik	görərsiniz	görərlər
oxuyaram	oxuyarsan	oxuyardır	oxuyarıq	oxuyarsınız	oxuyarlər
getmərim	getmərsən	getmərdir	getmərik	getmərsiniz	getməzlər
yazmaram	yazmırsən	yazmırdır	yazmاریق	yazmırsınız	yazmazlər
görmərəm	görmərsən	görmərdir	görmərik	görmərsiniz	görməzlər
oxumaram	oxumazsan	oxumazdır	oxumarıq	oxumazsınız	oxumazlər

Past perfect tense 'I had gone, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
getmişdim	getmişdin	getmişdi	getmişdik	getmişdiniz	getmişdilər
yazmışdım	yazmışdın	yazmışdı	yazmışdıq	yazmışdınız	yazmışdılar
görmüşdüm	görmüşdün	görmüşdü	görmüşdük	görmüşdünüz	görmüşdülər
oxumuşdum	oxumuşdun	oxumuşdu	oxumuşduq	oxumuşdunuz	oxumuşdular
getməmişdim	getməmişdin	getməmişdi	getməmişdik	getməmişdiniz	getməmişdilər
yazmamışdım	yazmamışdın	yazmamışdı	yazmamışdıq	yazmamışdınız	yazmamışdılar
görməmişdim	görməmişdin	görməmişdi	görməmişdik	görməmişdiniz	görməmişdilər
oxumamışdım	oxumamışdın	oxumamışdı	oxumamışdıq	oxumamışdınız	oxumamışdılar

Past progressive tense 'I was going, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedirdim	gedirdin	gedirdi	gedirdik	gedirdiniz	gedirdilər
yazırdım	yazırdın	yazırdı	yazırdıq	yazırdınız	yazırdılar
görüürdüm	görüürdün	görüürdü	görüürdik	görüürdünüz	görüürdülər
oxuyurdum	oxuyurdun	oxuyurdu	oxuyurdıq	oxuyurdunuz	oxuyurdular
getmirdim	getmirdin	getmirdi	getmirdik	getmirdiniz	getmirdilər
yazmırdım	yazmırdın	yazmırdı	yazmırdıq	yazmırdınız	yazmırdılar
görmürdüm	görmürdün	görmürdü	görmürdik	görmürdünüz	görmürdülər
oxumurdum	oxumurdun	oxumurdu	oxumurdıq	oxumurdunuz	oxumurdular

Habitual past tense 'I used to go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedərdim	gedərdin	gedərdi	gedərdik	gedərdiniz	gedərdilər
yazardım	yazardın	yazardı	yazardıq	yazardınız	yazardılar
göürədim	göürədin	göürədi	göürədik	göürərdiniz	göürədilər
oxuyardım	oxuyardın	oxuyardı	oxuyardıq	oxuyardınız	oxuyardılar
getməzdım	getməzdın	getməzdi	getməzdik	getməzdiniz	getməzdilər
yazmazdım	yazmazdın	yazmazdı	yazmazdıq	yazmazdınız	yazmazdılar
görməzdım	görməzdın	görməzdi	görməzdik	görməzdiniz	görməzdilər
oxumazdım	oxumazdın	oxumazdı	oxumazdıq	oxumazdınız	oxumazdılar

Future in the past 'I was going to go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedəcəkdım	gedəcəkdın	gedəcəkdı	gedəcəkdik	gedəcəkdiniz	gedəcəkdilər
yazacaqdım	yazacaqdın	yazacaqdı	yazacaqdıq	yazacaqdınız	yazacaqdılar
görecəkdım	görecəkdın	görecəkdı	görecəkdik	görecəkdiniz	görecəkdilər
oxuyacaqdım	oxuyacaqdın	oxuyacaqdı	oxuyacaqdıq	oxuyacaqdınız	oxuyacaqdılar
getməyəcəkdım	getməyəcəkdın	getməyəcəkdı	getməyəcəkdik	getməyəcəkdiniz	getməyəcəkdilər
yazmayacaqdım	yazmayacaqdın	yazmayacaqdı	yazmayacaqdıq	yazmayacaqdınız	yazmayacaqdılar
görməyəcəkdım	görməyəcəkdın	görməyəcəkdı	görməyəcəkdik	görməyəcəkdiniz	görməyəcəkdilər
oxumayacaqdım	oxumayacaqdın	oxumayacaqdı	oxumayacaqdıq	oxumayacaqdınız	oxumayacaqdılar

Imperative 'let me go, (you) go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedim	get	getsin	gedək	gedin	getsinlər
yazım	yaz	yazsın	yazaq	yazın	yazsınlar
görüüm	gör	görsün	görek	görün	görsünlər
oxuyum	oxu	oxusun	oxuyaq	oxuyun	oxusunlar
getməyim	getmə	getməsin	getməyək	getməyin	getməsinlər
yazmayım	yazma	yazmasın	yazmayaq	yazmayın	yazmasınlar
görməyim	görmə	görməsin	görməyək	görməyin	görməsinlər
oxumayım	oxuma	oxumasın	oxumayaq	oxumayın	oxumasınlar

Optative 'wish to'

a. Present & future: 'I wish to go, I wish you go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedəm	gedəsən	gedə	gedək	gedəsiniz	gedələr
yazam	yazasan	yaza	yazaq	yazasınız	yazalar
görəm	görəsən	göre	görek	görəsiniz	görələr
oxuyam	oxuyasan	oxuya	oxuyaq	oxuyasınız	oxuyalar
getməyəm	getməyəsən	getməyə	getməyək	getməyəsiniz	getməyələr
yazmayam	yazmayasan	yazmaya	yazmayaq	yazmayasınız	yazmayalar
görməyəm	görməyəsən	görməyə	görməyək	görməyəsiniz	görməyələr
oxumayam	oxumayasan	oxumaya	oxumayaq	oxumayasınız	oxumayalar

b. Past: 'I wish I went, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə idim	gedə idin	gedə idi	gedə idik	gedə idiniz	gedə idilər
yaza idim	yaza idin	yaza idi	yaza idik	yaza idiniz	yaza idilər
görə idim	görə idin	görə idi	görə idik	görə idiniz	görə idilər
oxuya idim	oxuya idin	oxuya idi	oxuya idik	oxuya idiniz	oxuya idilər
getməyə idim	getməyə idin	getməyə idi	getməyə idik	getməyə idiniz	getməyə idilər
yazmaya idim	yazmaya idin	yazmaya idi	yazmaya idik	yazmaya idiniz	yazmaya idilər
görməyə idim	görməyə idin	görməyə idi	görməyə idik	görməyə idiniz	görməyə idilər
oxumaya idim	oxumaya idin	oxumaya idi	oxumaya idik	oxumaya idiniz	oxumaya idilər

Necessitative 'must, have to'

a. Present: 'I must go, etc.'

1. with '-mAlI' suffix

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getməliyəm	getməlisən	getməlidir	getməliyəm	getməlisiniz	getməlidirlər
yazmalıyam	yazmalısən	yazmalıdır	yazmalıyəm	yazmalısınız	yazmalıdırlar
görməliyəm	görməlisən	görməlidir	görməliyəm	görməlisiniz	görməlidirlər
oxumalıyam	oxumalısən	oxumalıdır	oxumalıyəm	oxumalısınız	oxumalıdırlar
getməməliyəm	getməməlisən	getməməlidir	getməməliyəm	getməməlisiniz	getməməlidirlər
yazmamalıyam	yazmamalısən	yazmamalıdır	yazmamalıyəm	yazmamalısınız	yazmamalıdırlar
görməməliyəm	görməməlisən	görməməlidir	görməməliyəm	görməməlisiniz	görməməlidirlər
oxumamalıyam	oxumamalısən	oxumamalıdır	oxumamalıyəm	oxumamalısınız	oxumamalıdırlar

2. with '-AsI' suffix

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedəsiyəm	gedəsisən	gedəsidir	gedəsiyəm	gedəsisiniz	gedəsidirlər
yazasıyam	yazasısən	yazasıdır	yazasıyəm	yazasısınız	yazasıdırlar
görəsiyəm	görəsisən	görəsidir	görəsiyəm	görəsisiniz	görəsidirlər
oxuyasıyam	oxuyasısən	oxuyasıdır	oxuyasıyəm	oxuyasısınız	oxuyasıdırlar

2. Past: 'I should have gone, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getməli idim	getməli idin	getməli idi	getməli idik	getməli idiniz	getməli idilər
yazmalı idim	yazmalı idin	yazmalı idi	yazmalı idik	yazmalı idiniz	yazmalı idilər
görməli idim	görməli idin	görməli idi	görməli idik	görməli idiniz	görməli idilər
oxumalı idim	oxumalı idin	oxumalı idi	oxumalı idik	oxumalı idiniz	oxumalı idilər
getməməli idim	getməməli idin	getməməli idi	getməməli idik	getməməli idiniz	getməməli idilər
yazmamalı idim	yazmamalı idin	yazmamalı idi	yazmamalı idik	yazmamalı idiniz	yazmamalı idilər
görməməli idim	görməməli idin	görməməli idi	görməməli idik	görməməli idiniz	görməməli idilər
oxumamalı idim	oxumamalı idin	oxumamalı idi	oxumamalı idik	oxumamalı idiniz	oxumamalı idilər

Abilitative 'can, be able to'

a. Simple past: 'I was able to, I could, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə bildim	gedə bildin	gedə bildi	gedə bildik	gedə bildiniz	gedə bildilər
yaza bildim	yaza bildin	yaza bildi	yaza bildik	yaza bildiniz	yaza bildilər
görə bildim	görə bildin	görə bildi	görə bildik	görə bildiniz	görə bildilər
oxuya bildim	oxuya bildin	oxuya bildi	oxuya bildik	oxuya bildiniz	oxuya bildilər

gedə bilmədim	gedə bilmədin	gedə bilmədi	gedə bilmədik	gedə bilmədiniz	gedə bilmədilər
yaza bilmədim	yaza bilmədin	yaza bilmədi	yaza bilmədik	yaza bilmədiniz	yaza bilmədilər
görə bilmədim	görə bilmədin	görə bilmədi	görə bilmədik	görə bilmədiniz	görə bilmədilər
oxuya bilmədim	oxuya bilmədin	oxuya bilmədi	oxuya bilmədik	oxuya bilmədiniz	oxuya bilmədilər

b. Present perfect: 'I have been able to, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə bilmişəm	gedə bilmi(ş)sən	gedə bilmişdir	gedə bilmişik	gedə bilmi(ş)siniz	gedə bilmişlər
yaza bilmişəm	yaza bilmi(ş)sən	yaza bilmişdir	yaza bilmişik	yaza bilmi(ş)siniz	yaza bilmişlər
görə bilmişəm	görə bilmi(ş)sən	görə bilmişdir	görə bilmişik	görə bilmi(ş)siniz	görə bilmişlər
oxuya bilmişəm	oxuya bilmi(ş)sən	oxuya bilmişdir	oxuya bilmişik	oxuya bilmi(ş)siniz	oxuya bilmişlər
gedə bilməmişəm	gedə bilməmi(ş)sən	gedə bilməmişdir	gedə bilməmişik	gedə bilməmi(ş)siniz	gedə bilməmişlər
yaza bilməmişəm	yaza bilməmi(ş)sən	yaza bilməmişdir	yaza bilməmişik	yaza bilməmi(ş)siniz	yaza bilməmişlər
görə bilməmişəm	görə bilməmi(ş)sən	görə bilməmişdir	görə bilməmişik	görə bilməmi(ş)siniz	görə bilməmişlər
oxuya bilməmişəm	oxuya bilməmi(ş)sən	oxuya bilməmişdir	oxuya bilməmişik	oxuya bilməmi(ş)siniz	oxuya bilməmişlər

c. Present progressive: 'I am able to, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə bilirəm	gedə bilirsən	gedə bilir	gedə bilirəm	gedə bilirsəniz	gedə bilirirlər
yaza bilirəm	yaza bilirsən	yaza bilir	yaza bilirəm	yaza bilirsəniz	yaza bilirirlər
görə bilirəm	görə bilirsən	görə bilir	görə bilirəm	görə bilirsəniz	görə bilirirlər
oxuya bilirəm	oxuya bilirsən	oxuya bilir	oxuya bilirəm	oxuya bilirsəniz	oxuya bilirirlər
gedə bilmirəm	gedə bilmirsən	gedə bilmir	gedə bilmirəm	gedə bilmirsəniz	gedə bilmirirlər
yaza bilmirəm	yaza bilmirsən	yaza bilmir	yaza bilmirəm	yaza bilmirsəniz	yaza bilmirirlər
görə bilmirəm	görə bilmirsən	görə bilmir	görə bilmirəm	görə bilmirsəniz	görə bilmirirlər
oxuya bilmirəm	oxuya bilmirsən	oxuya bilmir	oxuya bilmirəm	oxuya bilmirsəniz	oxuya bilmirirlər

d. Definite future: 'I will definitely be able to, etc.'

<i>Singular</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə biləcəyəm	gedə biləcəksən	gedə biləcək
yaza biləcəyəm	yaza biləcəksən	yaza biləcək
görə biləcəyəm	görə biləcəksən	görə biləcək
oxuya biləcəyəm	oxuya biləcəksən	oxuya biləcək
gedə biləcəyəm	gedə biləcəksən	gedə biləcək
yaza biləcəyəm	yaza biləcəksən	yaza biləcək
görə biləcəyəm	görə biləcəksən	görə biləcək
oxuya biləcəyəm	oxuya biləcəksən	oxuya biləcək
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə biləcəyik	gedə biləcəksiniz	gedə biləcəklər
yaza biləcəyik	yaza biləcəksiniz	yaza biləcəklər
görə biləcəyik	görə biləcəksiniz	görə biləcəklər
oxuya biləcəyik	oxuya biləcəksiniz	oxuya biləcəklər
gedə biləcəyik	gedə biləcəksiniz	gedə biləcəklər
yaza biləcəyik	yaza biləcəksiniz	yaza biləcəklər
görə biləcəyik	görə biləcəksiniz	görə biləcəklər
oxuya biləcəyik	oxuya biləcəksiniz	oxuya biləcəklər

e. Indefinite future: 'I will probably be able to, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedə bilərəm	gedə bilərsən	gedə bilər	gedə bilərik	gedə bilərsiniz	gedə bilərlər
yaza bilərəm	yaza bilərsən	yaza bilər	yaza bilərik	yaza bilərsiniz	yaza bilərlər
görə bilərəm	görə bilərsən	görə bilər	görə bilərik	görə bilərsiniz	görə bilərlər
oxuya bilərəm	oxuya bilərsən	oxuya bilər	oxuya bilərik	oxuya bilərsiniz	oxuya bilərlər
gedə bilərəm	gedə bilməzsən	gedə bilməz	gedə bilmərik	gedə bilməzsiniz	gedə bilməzlər
yaza bilərəm	yaza bilməzsən	yaza bilməz	yaza bilmərik	yaza bilməzsiniz	yaza bilməzlər
görə bilərəm	görə bilməzsən	görə bilməz	görə bilmərik	görə bilməzsiniz	görə bilməzlər
oxuya bilərəm	oxuya bilməzsən	oxuya bilməz	oxuya bilmərik	oxuya bilməzsiniz	oxuya bilməzlər

Conditional

1. Present-future: 'If I go, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getsəm	getsən	getsə	getsək	getsəniz	getsələr
yazsam	yazsan	yazsa	yazsaq	yazsanız	yazsalar
görsəm	görsən	görsə	görsək	görsəniz	görsələr
oxusam	oxusan	oxusa	oxusaq	oxusanız	oxusalar
getməsəm	getməsən	getməsə	getməsək	getməsəniz	getməsələr
yazmasam	yazmasan	yazmasa	yazmasaq	yazmasanız	yazmasalar
görməsəm	görməsən	görməsə	görməsək	görməsəniz	görməsələr
oxumasam	oxumasan	oxumasa	oxumasaq	oxumasanız	oxumasalar

2. Past: 'If I went, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getsəydım	getsəydin	getsəydi	getsəydik	getsəydiniz	getsəydilər
yazsaydım	yazsaydın	yazsaydı	yazsaydıq	yazsaydınız	yazsaydılar
görsəydım	görsəydin	görsəydi	görsəydik	görsəydiniz	görsəydilər
oxusaydım	oxusaydın	oxusaydı	oxusaydıq	oxusaydınız	oxusaydılar

getməsəydım	getməsəydin	getməsəydi	getməsəydik	getməsəydiniz	getməsəydilər
yazmasaydım	yazmasaydın	yazmasaydı	yazmasaydıq	yazmasaydınız	yazmasaydılar
görməsəydım	görməsəydin	görməsəydi	görməsəydik	görməsəydiniz	görməsəydilər
oxumasaydım	oxumasaydın	oxumasaydı	oxumasaydıq	oxumasaydınız	oxumasaydılar

Conditional

1. Simple past: 'If I went, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getdim sə	getdin sə	getdiy sə	getdik sə	getdiniz sə	getdilər sə
yazdıms ə	yazdıns ə	yazdıys ə	yazdıqs ə	yazdınız sə	yazdılar sə
gördüm sə	gördüns ə	gördüy sə	gördük sə	gördünüz sə	gördülər sə
oxudım sə	oxudın sə	oxuduy sə	oxudıqs ə	oxudunuz sə	oxudular sə
getmədim sə	getmədin sə	getmədiy sə	getmədik sə	getmədiniz sə	getmədilər sə
yazmadım sə	yazmadın sə	yazmadıys ə	yazmadıqs ə	yazmadınız sə	yazmadılar sə
görmədim sə	görmədin sə	görmədiy sə	görmədik sə	görmədiniz sə	görmədilər sə
oxumadım sə	oxumadın sə	oxumadıys ə	oxumadıqs ə	oxumadınız sə	oxumadılar sə

2. Present perfect: 'If I have gone, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
getmişəm sə	getmişəns ə	getmişdir sə	getmişk sə	getmişsiniz sə	getmişlər sə
yazmışams ə	yazmışəns ə	yazmışdır sə	yazmışıqs ə	yazmışınız sə	yazmışlar sə
görmüşəm sə	görmüşəns ə	görmüşdür sə	görmüşk sə	görmüşünüz sə	görmüşlər sə
oxumuşams ə	oxumuşəns ə	oxumuşdür sə	oxumuşuqs ə	oxumuşünüz sə	oxumuşlar sə
getməmişəm sə	getməmişəns ə	getməmişdir sə	getməmişk sə	getməmişsiniz sə	getməmişlər sə
yazmamışams ə	yazmamışəns ə	yazmamışdır sə	yazmamışıqs ə	yazmamışınız sə	yazmamışlar sə
görməmişəm sə	görməmişəns ə	görməmişdir sə	görməmişk sə	görməmişsiniz sə	görməmişlər sə
oxumamışams ə	oxumamışəns ə	oxumamışdır sə	oxumamışıqs ə	oxumamışınız sə	oxumamışlar sə

The following 2nd version of the present perfect is used *only* in 2nd and 3rd persons:

<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
---	gedib səns ə	gedib sə	---	gedibsiniz sə	gediblər sə
---	yazıbs əns ə	yazıbs ə	---	yazıbsınız sə	yazıblar sə
---	görübs əns ə	görübs ə	---	görübsünüz sə	görüblər sə
---	oxuyubs əns ə	oxuyubs ə	---	oxuyubsunuz sə	oxuyublar sə
---	getməyib səns ə	getməyib sə	---	getməyibsiniz sə	getməyiblər sə
---	yazmayıbs əns ə	yazmayıbs ə	---	yazmayıbsınız sə	yazmayıblar sə
---	görməyib səns ə	görməyib sə	---	görməyibsiniz sə	görməyiblər sə
---	oxumayıbs əns ə	oxumayıbs ə	---	oxumayıbsınız sə	oxumayıblar sə

3. Present progressive: 'If I am going, etc.'

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>	<i>1st person</i>	<i>2nd person</i>	<i>3rd person</i>
gedirəm sə	gedirsəns ə	gedirs ə	gedirik sə	gediriniz sə	gedirlər sə
yazırıms ə	yazırıns ə	yazır sə	yazırıqs ə	yazırınsız sə	yazırlar sə
gürürəm sə	gürürsəns ə	gürür sə	gürürk sə	gürürsünüz sə	gürürlər sə
oxuyurams ə	oxuyurs əns ə	oxuyurs ə	oxuyuruqs ə	oxuyursunuz sə	oxuyurlar sə
getmirəm sə	getmirsəns ə	getmir sə	getmirik sə	getmirsiniz sə	getmirilər sə
yazmırıms ə	yazmırıns ə	yazmır sə	yazmırıqs ə	yazmırınsız sə	yazmırlar sə
görmürəm sə	görmürsəns ə	görmür sə	görmürk sə	görmürsünüz sə	görmürlər sə
oxumurams ə	oxumurs əns ə	oxumurs ə	oxumuruqs ə	oxumursunuz sə	oxumurlar sə

4. Definite future : 'If I go, etc.'

Singular		
1st person	2nd person	3rd person
gedəcəyəmsə	gedəcəksənsə	gedəcəksə
yazacağımsa	yazacağınsa	yazacağısa
görəcəyəmsə	görəcəksənsə	görəcəksə
oxuyacağımsa	oxuyacağınsa	oxuyacağısa
getməyəcəyəmsə	getməyəcəksənsə	getməyəcəksə
yazmayacağımsa	yazmayacağınsa	yazmayacağısa
görməyəcəyəmsə	görməyəcəksənsə	görməyəcəksə
oxumayacağımsa	oxumayacağınsa	oxumayacağısa
Plural		
1st person	2nd person	3rd person
gedəcəyiksə	gedəcəksinizsə	gedəcəklərsə
yazacağıqsə	yazacağınsınızsa	yazacağıqlarsə
görəcəyiksə	görəcəksinizsə	görəcəklərsə
oxuyacağıqsə	oxuyacağınsınızsa	oxuyacağıqlarsə
getməyəcəyiksə	getməyəcəksinizsə	getməyəcəklərsə
yazmayacağıqsə	yazmayacağınsınızsa	yazmayacağıqlarsə
görməyəcəyiksə	görməyəcəksinizsə	görməyəcəklərsə
oxumayacağıqsə	oxumayacağınsınızsa	oxumayacağıqlarsə

5. Indefinite future : 'If I (probably) go, etc.'

Singular			Plural		
1st person	2nd person	3rd person	1st person	2nd person	3rd person
gedərəmsə	gedərsənsə	gedərsə	gedəriksə	gedərlərsə	gedərlərsə
yazaramsa	yazarsansa	yazarsa	yazarıqsə	yazarsınızsa	yazarlırsə
görərəmsə	görsənsə	görsə	göriksə	görsünüzsə	görlərsə
oxuyaramsa	oxuyarsansa	oxuyarsa	oxuyarıqsə	oxuyarsınızsa	oxuyarlarsə
getmərsə	getməzsənsə	getməzsə	getməriksə	getməzsinizsə	getməzlərsə
yazmaramsa	yazmazsansa	yazmazsa	yazmariqsə	yazmazsınızsa	yazmazlırsə
görmərsə	görməzsənsə	görməzsə	görməriksə	görməzsinizsə	görməzlərsə
oxumaramsa	oxumazsansa	oxumazsa	oxumarıqsə	oxumazsınızsa	oxumazlırsə

Appendix - 3

AZERBAIJANI PROVERBS

1. Ağıl ağıldan üstündür. *Two heads are better than one.*
2. Bilməmək eyib deyil, öyrənməmək eyibdir. 'The fault lies not in not knowing but rather in not trying to learn.'
3. Dəli dostdan ağıllı düşmən yaxşıdır. *A wise enemy is better than a foolish [lit. crazy] friend.*
4. Qələm qılıncdan itidir. *The pen is mightier [lit. sharper] than the sword.*
5. Yaxşı dost qardaşdan irəlidir. 'A good friend is better than a brother.'
6. Üz ürəyin güzgüsüdür. 'The face is a window [lit. mirror] to the heart.'
7. Ağ ağça qara gün üçündür. 'The white coin is for a black day.'
8. Qardaşlıq, kismət ayr. 'Although we are related by blood, our finances are separate.'
9. Quşa qızıl qəfəs zindandır. 'For the bird, even a golden cage is a prison.'
10. Gözdən uzaq, könlüdən iraq. *Out of sight, out of mind [lit. heart].*
11. Ayağını isti saxla, başını sərin. 'Take care that your feet stay warm and your head stays cool.'
12. Bir dəfə görmək yüz dəfə eşitməkdən yaxşıdır. *A picture is better than a thousand words.*
13. Doğru sözü danış, acı olsa da. 'However bitter, always speak the truth.'
14. Sözü ağzında bişir, sonra söylə. *Choose your words before you speak.*
15. Yorganına bax, ayağını uzat. *Live within your means [lit. extend your feet only to the end of your quilt].*
16. Ayrılanı yox içməyə, atla gedir biçməyə. 'He lives beyond his means [lit. although he hasn't even *ayran* to drink, he goes to harvest by carriage].'
17. Biri işləyir, on biri dişləyir. 'For every one that labors, eleven eat.'
18. Ev alma, qonşu al. 'Select a neighbor not a house.'
19. Məndən sənə öyüd, dənini özün üyüd. 'My advice is to grind your own grain (i.e. rely on yourself).'
20. Qızım sənə deyirəm, gəlinim sən eşit. 'I am telling you, my daughter, but I mean you, my daughter-in-law!'
21. Əqrəbin xasiyyəti sancmaqdır. 'It is in the nature of a scorpion to sting.'
22. Hər şeyin təzəsi, dostun köhnəsi. *An old friend is better than two new [lit. seek the newest of things, but the oldest of friends].*
23. Oğru elə bilir hamı oğrudur. 'To a thief, everyone else is a thief.'
24. Sırrını demə dostuna, dostunun da dostu var. 'Guard your secret from a friend, for s/he also has a friend.'
25. Təkrar biliyin anasıdır. *Practice makes perfect [lit. repetition engenders understanding].*
26. Yaxşı günün yoldaşı, yaman günə düşdüm, gəl. *A friend in need, is a friend indeed.*
27. Molla aşığı gördü, Quran yaddan çıxdı. 'When the mullah saw the food, he forgot about the Quran.'
28. Bağda ərik var idi, salam əleyk var idi, bağda ərik qurtardı, salam əleyk qurtardı. 'Apricots in the orchard brought greetings aplenty, but when apricots were gone, so were the greetings.'
29. Bağa çıxdı qınından bəyənmedi qınıni. 'The tortoise has come out of his shell and no longer appreciates it.'
30. Sözü saxladın - qulundur, söylədin - qulusan. *Think before you speak.*
31. Beşikdən qəbrəcən elm öyrən. 'Strive to learn from cradle to grave.'

32. Dəvəni toya çağırıldı, ya su daşımağa, ya odun. 'A camel is invited to a wedding only to carry water or wood.'
33. Gülmə qonşuna, gələr başına. 'Laugh not at your neighbor's misfortune; next time it may be your own.'
34. Tək əldən səs çıxmaz. *The voice of one man is the voice of no man* [lit. one hand cannot clap alone].
35. Bir güllə bahar olmaz. *One flower does not a spring make.*
36. Bu günkü işi sabaha qoyma. *Don't put off until tomorrow what you can do today.*
37. Tənbələ iş buyur, o sənə ağıl öyrətsin. 'Ask a favor from a lazy person, s/he will give you advice.'
38. Qızıldan taxtın olunca, bir balaca baxtın olsun. 'Better to have a little luck than a golden throne.'
39. Geydiyini el bəyənsin, yediyini özün. 'Let others bother about what you will wear, while you concern yourself with what you will eat.'
40. Hər enişin bir yoxuşu var. 'Every downturn has an upturn.'
41. Gözəl gözəl deyil, könül sevən gözəl. *Beauty is in the eye of the beholder* [lit. beautiful is the one you hold dear in your heart not the one you find attractive].
42. Dost yaman gündə tanınar. 'In difficult times, you learn who your real friends are.'
43. Heç kəs öz ayrına turş deməz. *Every cook praises his own broth* [lit. no one finds his own *ayran* sour].
44. Dəyirməndə doğulan siçan göy gurultusundan qorxmaz. 'A mouse born in a mill is not afraid of thunder.'
45. Dama-dama göl olar, axa-axa sel. *Many a little makes a mickle.*
46. Nə əkərsən, onu biçərsən. *As you sow, so shall you reap.*
47. Qızıl palçıqda da parıldar. 'Even in mud, gold glitters.'
48. Gündüz şam yandıran gecə qaranlıqda qalar. 'He who burns his candle during the day will be left in darkness at night.'
49. Arı qəhrin çəkməyən, balın qədrini bilməz. 'He who cannot handle the bees will not appreciate the honey.'
50. Biləndən sorma, çəkəndən sor. 'Ask not the one with knowledge but the one with experience.'
51. Xəsisdən alınan yumurtanın sarısı olmaz. 'The egg purchased from a stingy man has no yolk.'
52. Əkəndə yox, biçəndə yox, yeyəndə orta qardaş. 'He is the one who is nowhere to be found during the sowing and reaping but shows up in time for the eating.'
53. İşləməyən dişləməz. 'He who does not work, does not eat.'
54. Çox istəməyən aza da nail olmaz. 'He who does not desire much, does not end up with little either.'
55. Özüne əriştə kəsə bilmir, özgəyə umac ovur. 'She cannot do the slightest thing for herself but can fully provide for others [lit. cannot cut noodles for herself but can make *umac* for others].'
56. İnsanın gözünü bir ovuc torpaq doydurur. 'A patch of land is all that a man needs [lit. a handful of soil will fill a man's eyes].'
57. Şirin dil ilanı yuvasından çıxardar. 'Sweet words will lure a snake from its hole.'
58. Milçək kiçikdir, amma ürək bulandırır. 'A fly, while small, is enough to turn your stomach.'
59. Ata mindi, dostluğu da yadından çıxartdı. 'He has mounted his horse and forgotten his friends.'
60. Kölgəyə sığınanın öz kölgəsi olmaz. 'He who rests in the shade (of another) has no shadow of his own.'
61. Nə salarsan aşına, o çıxar qaşığına. 'Whatever you put in your food will end up in your spoon.'

62. Kor allaha necə baxarsa, allah da kora o cür baxar. 'As a (blind) man sees God, so shall God see him.'
63. Od yanmasa, tüstü çıxmaz. *There is no smoke without fire.*
64. Özlünü bir inəkli istəyirsənsə, qonşunu iki inəkli istə. 'If you want a cow for yourself, desire two for your neighbor.'
65. Pulun varsa, cümlə cahan qulundur, pulun yoxsa, dar küçələr yolundur. 'If you are rich, the whole world is at your service; if you are poor, you are left out on the street.'
66. Dost min işə azdır, düşmən bir işə çoxdur. 'A thousand friends are not enough, while one enemy is too much.'

AZERBAIJANI-ENGLISH GLOSSARY

<i>abidə</i>	monument
<i>ac</i>	hungry
<i>ac-</i>	to feel hungry
<i>aç-</i>	to open
<i>açgöz</i>	glutton
<i>acı</i>	bitter, pain
<i>açıl-</i>	to be opened
<i>açıq</i>	open, light (for colors)
<i>açıq poçt məktubu</i>	post card
<i>ad</i>	name
<i>ad günü</i>	birthday
<i>ada</i>	island
<i>adam</i>	man, person
<i>addım at-</i>	to take a step
<i>adətən</i>	usually
<i>adi məktub</i>	ordinary letter
<i>adlan-</i>	to be called
<i>administrator</i>	manager
<i>aeroport</i>	airport
<i>ağ</i>	white
<i>ağ ciyər</i>	lung
<i>ağ ev</i>	the White House
<i>ağac</i>	tree
<i>ağacdələn</i>	woodpecker
<i>ağappaq</i>	pure white
<i>ağca</i>	money, coin
<i>ağıl</i>	intelligence, mind
<i>ağıllı</i>	clever, intelligent
<i>ağılsızlıq</i>	stupidity
<i>ağır</i>	heavy
<i>ağız</i>	mouth
<i>ağla-</i>	to cry, weep
<i>ağrı</i>	pain, ache
<i>ağrı-</i>	to ache
<i>ağziboş</i>	chattebox
<i>ahəng</i>	harmony
<i>ahəng qanunu</i>	vowel harmony rules
<i>ax-</i>	to flow, run
<i>axı</i>	after all
<i>axır</i>	end; last, final
<i>axırıncı</i>	the last
<i>axırında</i>	at the end
<i>axmaqlıq</i>	stupidity
<i>axşam</i>	evening
<i>axtar-</i>	to look for
<i>ailə</i>	family
<i>ailəli</i>	married
<i>aktyor</i>	actor
<i>akvarium</i>	aquarium
<i>al-</i>	to get, buy, take
<i>albalı</i>	cherry
<i>alçaqlıq</i>	meanness
<i>aləm</i>	world
<i>alət</i>	instrument
<i>alıcı</i>	buyer, customer
<i>alın</i>	forehead
<i>alış-</i>	to be accustomed

<i>ali məktəb</i>	institutions of higher learning
<i>alim</i>	scientist
<i>alkoqolsuz</i>	non-alcoholic
<i>Allah qoysa</i>	If God wills
<i>allergiya</i>	allergy
<i>allı-güllü</i>	variegated
<i>alma</i>	apple
<i>alman</i>	German
<i>almanca</i>	German language
<i>Almaniya</i>	Germany
<i>alo</i>	hello (on the phone)
<i>alt</i>	lower/bottom part
<i>altı</i>	six
<i>altıncı gün</i>	Saturday
<i>altında</i>	under, beneath
<i>altmış</i>	sixty
<i>aman</i>	oh!, ah!
<i>amerikalı</i>	American
<i>amma</i>	but
<i>ampula</i>	ampule
<i>ana</i>	mother
<i>ana dili</i>	mother tongue
<i>anadan ol-</i>	to be born
<i>ananas</i>	pineapple
<i>ancaq</i>	only, but
<i>anla-</i>	to understand
<i>anlat-</i>	to explain
<i>antrakt</i>	intermission
<i>apar-</i>	to take to, lead
<i>apaydın</i>	absolutely clear
<i>apağ</i>	pure white
<i>appendisit</i>	appendicitis
<i>aprel</i>	April
<i>apteq</i>	pharmacy
<i>ara</i>	space in between
<i>arabir</i>	occasionally
<i>arakəsmə</i>	partition
<i>araq</i>	vodka
<i>araqçın</i>	skull-cap
<i>aramla</i>	slowly
<i>aran</i>	lowland
<i>arasında</i>	between, among
<i>Argentina</i>	Argentine
<i>argentinalı</i>	Argentinian
<i>arxa</i>	back, rear
<i>arxasında</i>	behind
<i>arxeologiya</i>	archaeology
<i>arxeoloq</i>	archaeologist
<i>arı</i>	bee
<i>arıq</i>	thin, lean
<i>armud</i>	pear
<i>arı-</i>	to increase
<i>artım</i>	increase, growth
<i>artıq</i>	in excess of
<i>artıq yük</i>	excess baggage
<i>artır-</i>	to increase

<i>artist</i>	actor
<i>arvad</i>	wife
<i>arzu</i>	wish, desire
<i>arzu et-</i>	to desire, wish
<i>arzula-</i>	to wish, want
<i>asan</i>	easy
<i>asanlaş-</i>	to get easy
<i>assosiyasiya</i>	association
<i>aş</i>	rice, pilau
<i>aşağı</i>	down, low
<i>aşağı sal-</i>	to lower
<i>aşiq</i>	a type of Azerbaijani folk music
<i>aşkarlan-</i>	lover
<i>aşpaz</i>	to be processed
<i>at</i>	cook
<i>at-</i>	horse
<i>ata</i>	to get rid of; to take (a medicine)
<i>ata-ana</i>	father
<i>atalar sözü</i>	parents
<i>ateist</i>	proverb
<i>atlas</i>	atheist
<i>atlı</i>	atlas, satin
<i>Avstraliya</i>	horseman
<i>avstraliyalı</i>	Australia
<i>Avstriya</i>	Australian
<i>avstriyalı</i>	Austria
<i>avtobus</i>	Austrian
<i>avtobus dayanacağı</i>	bus
<i>avtomat</i>	bus-stop
<i>avtomobil</i>	automatic machine
<i>avtovağzal</i>	car
<i>ay</i>	bus terminal
<i>ayaq</i>	month; moon
<i>ayaqqabı</i>	foot
<i>ayaqyolu</i>	shoe
<i>aydın</i>	restroom
<i>ayıb</i>	clear
<i>ayıl-</i>	shame
<i>aylıq</i>	to wake up
<i>ayran</i>	monthly
<i>ayrı</i>	yogurt drink
<i>ayrılmaq</i>	separate
<i>az</i>	to leave
<i>az-az</i>	separation
<i>az-çox</i>	little, few
<i>azad</i>	seldom
<i>azadlıq</i>	more or less
<i>azarkeş</i>	free
<i>Azərbaycan dili</i>	freedom
<i>azərbaycanca</i>	fan, supporter
<i>azərbaycanlı</i>	Azerbaijani language
<i>azı</i>	Azerbaijani language
<i>baba</i>	Azerbaijani molar
	grandfather

<i>baca</i>	chimney
<i>bacar-</i>	to be able to
<i>bacı</i>	sister
<i>badam</i>	almond
<i>badımcın</i>	eggplant
<i>bağ</i>	garden, orchard
<i>bağa</i>	tortoise
<i>bağayarpağı</i>	plantain
<i>bağca</i>	garden
<i>bağır</i>	liver, heart
<i>bağışla-</i>	to forgive
<i>bağışlayın</i>	sorry
<i>bağla-</i>	to tie
<i>bağlama</i>	package
<i>bağlan-</i>	to be closed
<i>bağlı</i>	closed, tied
<i>baha</i>	expensive
<i>bahalı</i>	expensive
<i>bahar</i>	spring
<i>bax-</i>	to look (at)
<i>baqaj</i>	baggage
<i>bal</i>	honey
<i>bala</i>	child
<i>balaca</i>	small
<i>baldız</i>	sister-in-law
<i>balıq</i>	fish
<i>balıqçı</i>	fisherman
<i>balış</i>	pillow
<i>balışüzü</i>	pillow cover
<i>balta</i>	axe
<i>bambaşqa</i>	quite different
<i>bambuq</i>	bamboo
<i>bank hesabı</i>	bank account
<i>banka</i>	jar
<i>bardaq</i>	cup, jar
<i>barədə</i>	about
<i>barmaq</i>	finger
<i>baş</i>	head
<i>baş nazir</i>	prime minister
<i>baş rol</i>	leading character
<i>baş ver-</i>	to happen
<i>başə düş-</i>	to understand
<i>başə sal-</i>	to explain
<i>başəğrısı</i>	headache
<i>başla-</i>	to start, begin
<i>başlan-</i>	to start
<i>başqa</i>	except; other, another
<i>başsız</i>	without a head
<i>bat-</i>	to sink
<i>bayır</i>	outside
<i>bayırında</i>	outside
<i>bayram</i>	holiday
<i>bazar</i>	market
<i>bazar ertəsi</i>	Monday
<i>bazar günü</i>	Sunday
<i>bazarlıq elə-</i>	to shop
<i>becəril-</i>	to be cultivated
<i>bel</i>	waist

<i>Belçika</i>	Belgium
<i>belçikalı</i>	Belgian
<i>belə</i>	in this way, like this
<i>beləliklə</i>	so, thus
<i>beş</i>	five
<i>beşik</i>	cradle
<i>beşinci gün</i>	Friday
<i>beyin</i>	brain
<i>beynəlxalq</i>	international
<i>beynəlmiləl</i>	international
<i>bədən</i>	body
<i>bədən tərbiyəsi</i>	physical education
<i>bədii</i>	art, artistic
<i>bəli</i>	yes
<i>bəlkə</i>	maybe
<i>bənövşəyi</i>	violet color
<i>bəri</i>	since
<i>bərk</i>	fast, hard, loud; very
<i>bəs</i>	enough; contrasting word
<i>bəstəkar</i>	composer
<i>bəy</i>	Mr., sir
<i>bəyən-</i>	to like
<i>bəzi</i>	some
<i>bəzən</i>	sometimes
<i>bəzən-</i>	to adorn oneself
<i>bıçaq</i>	knife
<i>biğ</i>	mustache
<i>biabırçılıq</i>	disgrace
<i>bibi</i>	paternal aunt
<i>bibiqız/bibioğlu</i>	cousin
<i>biç-</i>	to cut, mow, reap
<i>bifşteks</i>	beef-steak
<i>bil-</i>	to know
<i>bildir-</i>	to inform
<i>bilet</i>	ticket
<i>bilet kassası</i>	ticket office
<i>bilik</i>	knowledge
<i>bilirəm</i>	I know
<i>bilmirəm</i>	I don't know
<i>bina</i>	building
<i>biologiya</i>	biology
<i>bir</i>	one; a, an
<i>bir az</i>	a little, a few
<i>bir azdan</i>	in a while
<i>bir neçə</i>	a few, several
<i>bir qədər</i>	a little, a few
<i>bir sıra</i>	a number of
<i>bir azdan</i>	soon
<i>bir-biri</i>	each other
<i>birçə</i>	only, one
<i>birdən-birə</i>	suddenly
<i>birgə</i>	together
<i>birinci gün</i>	Monday
<i>birisigün</i>	day after tomorrow
<i>birlik</i>	union
<i>birlikdə</i>	together
<i>birleş-</i>	to unite
<i>birleşmiş</i>	united

<i>bit-</i>	to end, finish; to grow
<i>bitir-</i>	to graduate
<i>bitki</i>	plant
<i>biz</i>	we
<i>bizim</i>	our
<i>bizimki</i>	ours
<i>biznesmen</i>	businessman
<i>bişir-</i>	to cook
<i>blank</i>	form
<i>bluza</i>	blouse
<i>boğaz</i>	throat
<i>boğul-</i>	to drown
<i>boks</i>	boxing
<i>bolqar</i>	Bulgarian
<i>Bolqarıstan</i>	Bulgaria
<i>bomba</i>	bomb
<i>bombala-</i>	to bomb
<i>bomboş</i>	completely empty
<i>bomboz</i>	dark gray
<i>borc</i>	debt
<i>bostan</i>	garden, orchard
<i>boş</i>	empty, vacant
<i>boşqab</i>	plate
<i>boy</i>	height
<i>boyaqçılıq</i>	profession of a dyer
<i>boyaqxana</i>	dye-house
<i>boyun</i>	neck
<i>boz</i>	grey
<i>böl-</i>	to divide
<i>bölmə</i>	department, section
<i>böyrək</i>	kidney
<i>böyü-</i>	to grow up
<i>böyük</i>	big
<i>böyüt-</i>	to bring up
<i>Braziliya</i>	Brazil
<i>braziliyalı</i>	Brazilian
<i>bu</i>	this
<i>bu gün</i>	today
<i>bu saat</i>	right away
<i>bulud</i>	cloud
<i>buludlu</i>	cloudy
<i>bulvar</i>	boulevard
<i>bunlar</i>	these
<i>bura</i>	here
<i>burada</i>	here
<i>burax-</i>	to leave; to miss
<i>buraxılış</i>	production, issue
<i>buruq</i>	oil well
<i>burun</i>	nose
<i>bütulkə</i>	bottle
<i>buyur-</i>	to order
<i>buyurun</i>	please, here it is
<i>buz</i>	ice
<i>buzlu</i>	ice, iced
<i>bülbül</i>	nightingale
<i>bütünü</i>	completely
<i>bütün</i>	all, whole

<i>cahan</i>	world
<i>cən</i>	dear; soul
<i>cənsağlığı</i>	health
<i>cavab ver-</i>	to answer
<i>cavan</i>	young
<i>cavanlaş-</i>	to get younger
<i>cavanlıq</i>	youth
<i>çaz</i>	jazz
<i>çeyran</i>	gazelle
<i>çəddid</i>	new
<i>çədvəl</i>	schedule
<i>çəm ol-</i>	to gather
<i>çəmiyyət</i>	society, organization
<i>çənab</i>	gentleman, Mr.
<i>çənub</i>	south
<i>çənubi</i>	Southern
<i>çərrah</i>	surgeon
<i>çib</i>	pocket
<i>çild</i>	volume, binding
<i>çins</i>	kind, type
<i>çorab</i>	socks
<i>çoşğun</i>	unrestrained
<i>çümə</i>	all; sentence
<i>çümə</i>	Friday
<i>çümə axşamı</i>	Thursday
<i>çür</i>	type, sort, kind
<i>çüt</i>	pair
<i>çağır-</i>	to call, invite
<i>çağla-</i>	to gush, babble
<i>çaxır</i>	wine
<i>çaqqal</i>	jackal
<i>çal-</i>	to play (an instrument)
<i>çalış-</i>	to study
<i>çalışqan</i>	hard-working
<i>çamadan</i>	suitcase
<i>çanta</i>	bag
<i>çap</i>	printing
<i>çap olun-</i>	to be printed
<i>çardaq</i>	garden-shed
<i>çarpayı</i>	bed
<i>çat-</i>	to have enough; to reach
<i>çatdır-</i>	to convey
<i>çatla-</i>	to crack
<i>çay</i>	river, tea
<i>çək</i>	check
<i>çempion</i>	champion
<i>çempionat</i>	championship
<i>çəhrayı</i>	pink
<i>çək-</i>	to pull; to smoke
<i>çəki</i>	weight
<i>çəkiç</i>	hammer
<i>çəkil-</i>	to be drawn
<i>çəkmə</i>	boot
<i>çəmən</i>	meadow, grass
<i>çənə</i>	chin
<i>çəngəl</i>	fork
<i>çərşənbə</i>	Wednesday
<i>çərşənbə axşamı</i>	Tuesday

<i>çətin</i>	difficult
<i>çətinlik</i>	difficulty
<i>çətinlik çək-</i>	to have difficulty
<i>çətinləş-</i>	to become difficult
<i>çiçək</i>	flower
<i>çim-</i>	to swim
<i>çimərlik</i>	beach
<i>Çin</i>	China
<i>çincə</i>	Chinese language
<i>çinli</i>	Chinese
<i>çirkin</i>	ugly
<i>çix-</i>	to come out, go out
<i>çixar-</i>	to take out
<i>çixış</i>	exit
<i>çixış et-</i>	to perform
<i>çiyin</i>	shoulder
<i>çiyələk</i>	strawberry
<i>çizgi filmi</i>	animation
<i>çox</i>	very
<i>çoxdan</i>	for long, long time
<i>çoxlu</i>	many
<i>çöl</i>	field
<i>çörək</i>	bread
<i>çörəkçi</i>	baker
<i>çubuq</i>	stick
<i>çünki</i>	because
<i>da / də</i>	also, too
<i>dadlı</i>	delicious, tasty
<i>dağ</i>	mountain
<i>daha</i>	more
<i>daxil</i>	in, included
<i>daxil ol-</i>	to enter
<i>daxili</i>	domestic
<i>daim</i>	always
<i>daima</i>	always
<i>dal</i>	back
<i>dal-</i>	to be in thought
<i>dama</i>	checkers
<i>damar</i>	vein
<i>damla</i>	drop
<i>Danimarka</i>	Denmark
<i>danimarkalı</i>	Danish
<i>danış-</i>	to speak
<i>danışq</i>	(telephone) call
<i>danla-</i>	to reproach
<i>dar</i>	narrow
<i>dara-</i>	to comb
<i>darı</i>	millet
<i>darıx-</i>	to get bored; to miss
<i>daş</i>	stone
<i>daşı-</i>	to carry
<i>daşla-</i>	to throw stone(s)
<i>daşlı</i>	stony
<i>davam et-</i>	to continue
<i>dayan-</i>	to stop
<i>dayanacaq</i>	stop
<i>dayı</i>	maternal uncle
<i>dayıqız/dayıoğlu</i>	cousin

<i>de-</i>	to call, tell, say
<i>dekabr</i>	December
<i>detektiv</i>	detective
<i>deyil</i>	not
<i>deyəsən</i>	it seems that
<i>defə</i>	time(s)
<i>dəfələrlə</i>	repeatedly
<i>dəftər</i>	notebook
<i>dəhşət</i>	terrible
<i>-dək</i>	until, as far as
<i>dəli</i>	crazy
<i>dəm</i>	moment
<i>dəmiryol vağzalı</i>	railway station
<i>dən</i>	grain
<i>dənə</i>	counting word
<i>dəniz</i>	sea
<i>dəniz kənarı</i>	seaside
<i>dəniz qırağı</i>	seaside
<i>dəqiq</i>	exactly
<i>dəqiqə</i>	minute
<i>dər-</i>	to gather, collect
<i>dərd</i>	worry, problem
<i>dərə</i>	stream
<i>dərəcə</i>	class; degree
<i>dərhal</i>	immediately
<i>dəri</i>	skin, leather
<i>dərin</i>	deep
<i>dərman</i>	medicine
<i>dərmək</i>	association, circle, group
<i>dərs</i>	lesson, class
<i>dərs keç-</i>	to study
<i>dərzi</i>	tailor
<i>dəsmal</i>	towel
<i>dəstə</i>	bunch
<i>dəstək</i>	(telephone) receiver
<i>dəvə</i>	camel
<i>dəvəquşu</i>	ostrich
<i>dəvət et-</i>	to invite
<i>dəy-</i>	to be worth, to touch
<i>dəyiş-</i>	to change, exchange
<i>dəyməz</i>	you are welcome
<i>dəzğah</i>	work-bench
<i>diabet</i>	diabetes
<i>diaqnoz</i>	diagnosis
<i>diaqnoz qoy-</i>	to diagnose
<i>dialog</i>	dialogue
<i>difteriya</i>	diphtheria
<i>digər</i>	other, another
<i>diqqət</i>	attention
<i>dil</i>	language, tongue
<i>dilçi</i>	linguist
<i>dincəl-</i>	to rest
<i>dinlə-</i>	to listen to
<i>direktor</i>	director
<i>dirsək</i>	elbow
<i>diskoteka</i>	discotheque
<i>divar</i>	wall
<i>diyar</i>	land, country

<i>diz</i>	knee
<i>diş</i>	tooth
<i>diş fırçası</i>	tooth brush
<i>diş həkimi</i>	dentist
<i>diş pastası</i>	tooth paste
<i>dişlə-</i>	to bite, eat
<i>dodaq</i>	lip
<i>doğ-</i>	to rise
<i>doğma</i>	native
<i>doğru</i>	correct, right; toward
<i>doğrudan</i>	really
<i>doğul-</i>	to be born
<i>doxsan</i>	ninety
<i>doqquz</i>	nine
<i>dol-</i>	to fill
<i>dolab</i>	cupboard
<i>dolan-</i>	to live, lead a life; to wonder, walk
<i>doldur-</i>	to fill
<i>dolğun</i>	solid
<i>dolu</i>	full
<i>dondur-</i>	to freeze
<i>dondurma</i>	ice-cream
<i>dopdolu</i>	completely full
<i>dopdoğru</i>	completely true
<i>dost</i>	friend
<i>dostluq</i>	friendship
<i>dovşan</i>	rabbit
<i>dön-</i>	to turn
<i>dörd</i>	four
<i>dördüncü gün</i>	Thursday
<i>döş</i>	chest
<i>döşək</i>	mattress
<i>döşəkağı</i>	sheets
<i>döşmə</i>	floor
<i>döşəyatan</i>	pleasant
<i>dövlət</i>	state
<i>dövr</i>	period, era
<i>döyüş-</i>	to fight
<i>döz-</i>	to endure
<i>dözüm</i>	endurance
<i>dözümlü</i>	steadfast
<i>drama</i>	drama
<i>dramaturq</i>	playwright
<i>duet</i>	duet
<i>duman</i>	mist, fog, smoke
<i>dumduru</i>	very limp
<i>dur-</i>	to get up; to stop
<i>durmaq</i>	crane
<i>duru-</i>	limp
<i>duş</i>	shower
<i>duy-</i>	to feel
<i>duz</i>	salt
<i>düzla-</i>	to salt
<i>düzlu</i>	salty
<i>dükən</i>	shop
<i>dümdüz</i>	completely flat
<i>dünən</i>	yesterday

<i>dünya</i>	world
<i>düş-</i>	to drop, fall, get off
<i>düşmən</i>	enemy
<i>düşün-</i>	to think of
<i>düşüncə</i>	idea, mentality
<i>düz</i>	right, correct, straight
<i>düz deyirsiniz</i>	you are right
<i>düzəlt-</i>	to correct, straighten; to prepare, do correctly
<i>düzgün</i>	ether
<i>əfir</i>	probably
<i>ehtimal ki</i>	need
<i>ehtiyac</i>	caution
<i>ehtiyat</i>	emergency exit
<i>ehtiyat çıxışı</i>	spare part
<i>ehtiyat hissəsi</i>	to be cautious
<i>ehtiyatlı ol-</i>	people, nation
<i>el</i>	messenger
<i>elçi</i>	to fill
<i>elə</i>	in that way, like that
<i>elm</i>	science
<i>en</i>	width
<i>en-</i>	to come down, land
<i>endir-</i>	to lower
<i>erkən</i>	early
<i>erməni</i>	Armenian
<i>Ermənistan</i>	Armenia
<i>eskalator</i>	escalator
<i>eskimos</i>	Eskimo
<i>eşit-</i>	to hear
<i>et-</i>	to do, make
<i>etiraz</i>	objection
<i>etiraz et-</i>	to object
<i>ev</i>	house, home
<i>evli</i>	married
<i>evlən-</i>	to marry
<i>eyib</i>	disgrace, deficiency
<i>eynək</i>	glasses
<i>eyni</i>	the same
<i>əcnəbi</i>	foreigner
<i>ədalət</i>	justice
<i>ədələtsizlik</i>	injustice
<i>ədəbi</i>	literary
<i>ədəbiyyat</i>	literature
<i>ədəbsizlik</i>	indecency
<i>əgər</i>	if
<i>əhali</i>	population
<i>ək-</i>	to sow
<i>əkil-</i>	to be planted
<i>əks</i>	opposite
<i>əks etdir-</i>	to reflect
<i>əqrəb</i>	scorpion
<i>əl</i>	hand
<i>əl çantası</i>	handbag
<i>əl çək-</i>	to leave
<i>əl yaylığı</i>	handkerchief
<i>əla</i>	very good
<i>əlaqə</i>	contact, connection

<i>əlaqədar</i>	connected, related
<i>ələvə</i>	extension (phone)
<i>ələvə et-</i>	to add
<i>əlbəna</i>	of course
<i>əlcək</i>	glove, mitten
<i>əlçatan</i>	accessible
<i>əldə et-</i>	to acquire
<i>əleyhinə</i>	against
<i>əliboş</i>	empty-handed
<i>əlli</i>	fifty
<i>əlvida</i>	farewell
<i>əm-</i>	to suck
<i>əməlli-başlı</i>	properly
<i>əmələ gətir-</i>	to form
<i>əmi</i>	paternal uncle
<i>əmiqızı/əmioğlu</i>	cousin
<i>əmin</i>	sure, certain
<i>əmin ol-</i>	to be sure
<i>əmin-amanlıq</i>	peace
<i>əmizdir-</i>	to suckle
<i>ən</i>	the most
<i>əncir</i>	fig
<i>ər</i>	husband
<i>ərazi</i>	territory
<i>ərəb</i>	Arab
<i>ərəbcə</i>	Arabic language
<i>ərik</i>	apricot
<i>əriştə</i>	noodles
<i>ərzaq malları</i>	food-stuff
<i>ərzində</i>	during
<i>as-</i>	to blow (for wind)
<i>asas</i>	main
<i>asəb</i>	nerv
<i>asəbiləş-</i>	to be nervous
<i>əsər</i>	work of art
<i>əsil</i>	real
<i>əsla</i>	never
<i>əslində</i>	in fact
<i>əsr</i>	century, era
<i>əşya</i>	goods, property
<i>ət</i>	meat
<i>ətir</i>	fragrance
<i>ətirli</i>	aromatic
<i>əvəz</i>	substitute
<i>əvəzimdən</i>	on my behalf
<i>əvəzlik</i>	pronoun
<i>əvvəl</i>	ago, before
<i>əyil-</i>	to bend down
<i>əyləncəli</i>	entertaining, fun
<i>əyləş-</i>	to sit
<i>əzəmətli</i>	grand
<i>əziz</i>	dear, precious
<i>fabrik</i>	factory
<i>faiz</i>	interest, percent
<i>familiya</i>	last name
<i>fars</i>	Persian, Iranian
<i>farsca</i>	Persian language

<i> faydalı</i>	useful
<i> ferma</i>	farm
<i> fevral</i>	February
<i> fəaliyyət</i>	activity
<i> fəhlə</i>	worker
<i> fəqət</i>	but
<i> fərsiz</i>	unskillful
<i> fəsil</i>	season
<i> fırtına</i>	storm
<i> fırtınalı</i>	stormy
<i> fikir</i>	idea
<i> fikirləş-</i>	to think
<i> fikrə get-</i>	to think
<i> filarmoniya</i>	philharmonic
<i> film</i>	film, movie
<i> fin</i>	Finnish
<i> fincan</i>	cup
<i> Finlandiya</i>	Finland
<i> firavan</i>	prosperous
<i> firma</i>	firm, company
<i> fizik</i>	physicist
<i> fond</i>	fund
<i> fonetika</i>	phonetics
<i> forma</i>	form
<i> formalaşdır-</i>	to shape, form
<i> Fransa</i>	France
<i> fransız</i>	French
<i> fransızca</i>	French language
<i> gavalı</i>	plum
<i> gecik-</i>	to be late
<i> gecə</i>	night
<i> gecə-gündüz</i>	day and night
<i> gediş-gəliş</i>	round trip
<i> geniş</i>	wide, spacious; widely
<i> genişlən-</i>	to be broaden
<i> geri</i>	back, backward
<i> get-</i>	to go, leave
<i> get-gedə</i>	more and more
<i> getdikcə</i>	gradually
<i> geyim</i>	clothing
<i> geyindir-</i>	to put on
<i> gəl-</i>	to come
<i> gələcək</i>	future
<i> gələn</i>	next
<i> gəlin</i>	bride
<i> gənc</i>	young
<i> görə</i>	necessary, needed
<i> gətir-</i>	to bring
<i> göz-</i>	to travel, stroll
<i> gicəllən-</i>	to turn
<i> gimnastika</i>	exercises
<i> giriş</i>	entrance
<i> gitara</i>	guitar
<i> gömgöy</i>	dark blue
<i> göndər-</i>	to send
<i> gör-</i>	to see
<i> görkəmli</i>	remarkable
<i> görməli</i>	worth seeing

<i> görməli yer</i>	sightseeing place
<i> görün-</i>	to appear, be seen
<i> görünüş</i>	appearance
<i> görüş-</i>	to meet, see each other
<i> görə</i>	for, because
<i> göstər-</i>	to show
<i> götür-</i>	to take
<i> göy</i>	blue; sky
<i> göy üzü</i>	sky
<i> göyçək</i>	beautiful
<i> göyərt-</i>	to turn green
<i> göz</i>	eye
<i> göz həkimi</i>	optometrist
<i> göz yaşı</i>	tear
<i> gözədəyən</i>	noticeable
<i> gözəl</i>	beautiful
<i> gözəllik</i>	beauty
<i> gözəlləş-</i>	to become beautiful
<i> gözəl-</i>	to wait (for)
<i> gözələmə zalı</i>	waiting hall/area
<i> güc</i>	strength, power
<i> güclü</i>	strong
<i> güclən-</i>	to become stronger
<i> gül</i>	flower
<i> gül-</i>	to laugh
<i> güllə</i>	bullet
<i> güman</i>	probable
<i> gülmüşü</i>	silver color
<i> gün</i>	day
<i> gün aydın</i>	good afternoon
<i> günah</i>	fault, sin
<i> günahkar</i>	faulty, culprit
<i> günbatan</i>	west
<i> gündüz</i>	daytime, day
<i> gündən-günə</i>	daily, day by day
<i> günəbaxan</i>	sun-flower
<i> günəş</i>	sun
<i> günəşli</i>	sunny
<i> günorta</i>	noon
<i> günortadan sonra</i>	afternoon
<i> gürcü</i>	Georgian
<i> gürcücə</i>	Georgian language
<i> Gürcüstan</i>	Georgia
<i> güzgü</i>	mirror
<i> haçan</i>	when
<i> hadisə</i>	event
<i> hakim</i>	judge
<i> haqlı</i>	correct, right
<i> haqq-hesab çək-</i>	to settle the account
<i> haqqında</i>	about
<i> hal-hazırda</i>	at present
<i> hamam</i>	public bath
<i> hamar</i>	level, smooth
<i> hamı(sı)</i>	all
<i> hamilə</i>	pregnant
<i> hansı</i>	which
<i> hara</i>	where

<i> harada</i>	where
<i> harada isə</i>	somewhere, wherever
<i> haradansa</i>	somewhere
<i> haralı</i>	from where
<i> hava</i>	weather, air
<i> hava poçtu</i>	airmail
<i> hava soyuducusu</i>	air conditioning
<i> hava yolları</i>	airlines
<i> hazır</i>	ready
<i> hazır paltar</i>	ready-made clothing
<i> hazırla-</i>	to prepare
<i> hazırlaş-</i>	to prepare
<i> heç</i>	no, not, nothing, never
<i> heç bir şey</i>	nothing, anything
<i> heç biri</i>	none of them
<i> heç cür</i>	never
<i> heç kim</i>	anybody, nobody
<i> heç kimsə</i>	anybody, nobody
<i> heç kəs</i>	anybody, nobody
<i> heç nə</i>	anything, nothing
<i> heç olma(z)sa</i>	at least
<i> heç vaxt</i>	never
<i> heç yer</i>	any where, nowhere
<i> heç zad</i>	anything, nothing
<i> hekayə</i>	story
<i> hesab</i>	bill
<i> hesab edil-</i>	to be regarded
<i> hesabət</i>	account
<i> heyif</i>	pity
<i> heykəl</i>	sculpture, stature
<i> heyva</i>	quince
<i> heyvan</i>	animal
<i> hə</i>	yes
<i> həb</i>	tablet
<i> həca</i>	syllable
<i> hədiyyə</i>	gift, present
<i> həftə</i>	week
<i> həftəlik</i>	weekly
<i> həkim</i>	medical doctor
<i> həqiqətən</i>	really
<i> həll et-</i>	to solve
<i> hələ</i>	still
<i> hələlik</i>	see you
<i> ham (də)</i>	(and) also
<i> həmin</i>	the same
<i> həmişə</i>	always
<i> həmişəyaşıl</i>	evergreen
<i> hər</i>	every
<i> hərərət</i>	temperature
<i> hərə</i>	everybody
<i> hərif</i>	letter
<i> hər tərəfli</i>	comprehensive
<i> həsrət</i>	longing
<i> həştad</i>	eighty
<i> həvəs</i>	enthusiasm
<i> həyat</i>	life
<i> həyəcanlan-</i>	to get excited

<i> həyə</i>	(court)yard; board,
<i> həzm</i>	committee
<i> hıcr</i>	digestion
<i> Hindistan</i>	separation
<i> hindli</i>	India
<i> hirsələn-</i>	Indian
<i> hiss</i>	to get angry
<i> hiss et-</i>	feeling
<i> hissə</i>	to feel
<i> hissə</i>	part, portion
<i> hökumət</i>	government
<i> holland</i>	Dutch
<i> Hollandiya</i>	Holland
<i> hovuz</i>	(swimming) pool
<i> hörmətli</i>	esteemed
<i> humanist</i>	humanist
<i> hündür</i>	high, tall
<i> xadimə</i>	chambermaid
<i> xahiş</i>	request
<i> xahiş et-</i>	to request, ask
<i> xala</i>	maternal aunt
<i> xalaqızı/xalaoğlu</i>	cousin
<i> xalça</i>	carpet
<i> xalq</i>	people, folk
<i> xanım</i>	lady
<i> xarab ol-</i>	to break down
<i> xarici</i>	foreign
<i> xasiyyət</i>	character
<i> xassə</i>	property
<i> xatırla-</i>	to remember
<i> xatir</i>	sake
<i> xatirə</i>	memento
<i> xey(i)r</i>	good, prosperity
<i> xeyirli</i>	good, useful
<i> xeyli</i>	a lot of, many, a while
<i> xeyr</i>	no
<i> xəbər</i>	news
<i> xərcə-</i>	to spend
<i> xərcəng</i>	cancer
<i> xəritə</i>	map
<i> xəsis</i>	stingy
<i> xəstə</i>	sick
<i> xəstəxana</i>	hospital
<i> xəstələn-</i>	to get sick, be ill
<i> xətt</i>	line
<i> Xəzər</i>	Caspian
<i> xəzinə</i>	treasure
<i> xırd pul</i>	small change
<i> xırdala- (pul)</i>	to change money
<i> xırıltılı</i>	wheezing
<i> xilas et-</i>	to save
<i> xiyar</i>	cucumber
<i> xokkey</i>	hockey
<i> xoş</i>	good, well
<i> xoş gəldiniz</i>	good to see you
<i> xoş gəlmişsiniz</i>	welcome
<i> xoşgəvaz</i>	pleasant-voiced
<i> xoşbəxt</i>	happy

<i>xoşbəxtlik</i>	happiness
<i>xoşla(n)-xoşu(na) gəl-xörək</i>	to like
<i>xroniki</i>	to like
<i>xudahafiz</i>	food, dish, meal
<i>xüsusi</i>	chronic
<i>xüsusilə</i>	bye, good-bye
<i>ibarət</i>	special
<i>icazə ver-iclas</i>	specially
<i>iç</i>	consisting (of)
<i>iç-</i>	to let, allow, permit
<i>içəri</i>	meeting
<i>içərisində</i>	inside, interior
<i>içində</i>	to drink
<i>içki</i>	inside, inner
<i>idarə</i>	inside
<i>idman</i>	inside
<i>idman zalı</i>	drink, beverage
<i>ifa et-</i>	administrative
<i>iki</i>	sports
<i>ikilikdə</i>	gym
<i>ikinci gün</i>	to perform
<i>il</i>	two
<i>ilan</i>	two of us
<i>ildönümü</i>	Tuesday
<i>ilə</i>	year
<i>iltiq</i>	snake
<i>ilk</i>	anniversary
<i>illik</i>	and; by, with
<i>imkan</i>	warm
<i>imkan dairəsində</i>	first
<i>imtahan</i>	yearly
<i>imzala-</i>	opportunity
<i>inad</i>	as much as possible
<i>inan-</i>	exam
<i>inci-</i>	to sign
<i>incə (sait)</i>	stubbornness
<i>incəsənət</i>	to believe
<i>indi</i>	to be offended
<i>indicə</i>	front (vowel)
<i>inək</i>	fine arts
<i>infarkt</i>	now
<i>infeksiya</i>	just now, just
<i>inflasiya</i>	cow
<i>ingilis</i>	infarction
<i>ingiliscə</i>	infection
<i>ingiltərə</i>	inflation
<i>inilti</i>	English
<i>inqilab</i>	English language
<i>insan</i>	England
<i>institut</i>	moan
<i>inşa</i>	revolution
<i>inşaat</i>	human being
<i>inşaatçı</i>	institute
<i>inşallah</i>	constructing
<i>investisiya</i>	construction
	constructor
	God willing
	investment

<i>iqtisadi</i>	economic
<i>iqtisadiyyat</i>	economy
<i>ip</i>	string
<i>ipək</i>	silk
<i>İrak</i>	Iraq
<i>iraklı</i>	Iraqi
<i>iraq</i>	far, far away
<i>İran</i>	Iran
<i>iranlı</i>	Iranian
<i>irəli</i>	close; forward
<i>iri</i>	big
<i>irin</i>	abscess
<i>İrlandiya</i>	Ireland
<i>irlandiyalı</i>	Irish
<i>isə</i>	and, but, as for
<i>ishal</i>	diarrhea
<i>ishal ol-</i>	to have diarrhea
<i>isim</i>	name
<i>islan-</i>	to get wet
<i>ispan</i>	Spaniard
<i>ispanaq</i>	spinach
<i>ispanca</i>	Spanish
<i>İspaniya</i>	Spain
<i>İsrail</i>	Israel
<i>israilli</i>	Israeli
<i>istə-</i>	to want, wish
<i>istək</i>	wish, desire
<i>isti</i>	heat; hot
<i>istifadə et-</i>	to use
<i>istifadə olun-</i>	to be used
<i>istilik</i>	fever, heat
<i>istiqlal</i>	independence
<i>istiqlaliyyət</i>	independence
<i>istiot</i>	pepper
<i>istirahət et-</i>	to rest
<i>istirahət günü</i>	holiday
<i>İsveç</i>	Sweden
<i>isveçli</i>	Swede
<i>İsveçrə</i>	Switzerland
<i>isveçrəli</i>	Swiss
<i>iş</i>	business, job, work, affair
<i>işarə</i>	mark, sign
<i>işarə əvəzliyi</i>	demonstrative pronoun
<i>işbaz</i>	businessman
<i>işçi</i>	worker
<i>işğal</i>	occupation
<i>işiq</i>	light
<i>işıqlı</i>	bright
<i>işlə-</i>	to work
<i>işləy-</i>	to be used
<i>işləmə dərmanı</i>	laxative
<i>İştaha</i>	appetite
<i>İştirak et-</i>	to participate
<i>İtaliya</i>	Italy
<i>İtalyan</i>	Italian
<i>İtalyanca</i>	Italian language
<i>itələ-</i>	to push

<i>iti</i>	sharp
<i>itir-</i>	to lose
<i>iyirmi</i>	twenty
<i>iyul</i>	July
<i>iyun</i>	June
<i>iz</i>	trace
<i>izah elə-</i>	to explain
<i>izlən-</i>	to be followed
<i>jele</i>	jelly
<i>jurnal</i>	magazine, journal
<i>jurnalist</i>	journalist
<i>kabab</i>	kabab
<i>kabinet</i>	study, room
<i>kafedra</i>	department
<i>kağız</i>	paper
<i>kahı</i>	lettuce
<i>kamança</i>	a bow instrument
<i>kamera</i>	chamber (music)
<i>Kanada</i>	Canada
<i>kanadalı</i>	Canadian
<i>kanal</i>	channel
<i>karandaş</i>	pencil
<i>kartof</i>	potato
<i>karvansara</i>	inn
<i>kasıb</i>	poor
<i>kasıblaş-</i>	to become poor
<i>kasıblıq</i>	poverty
<i>kassir</i>	cashier
<i>kataloq</i>	catalogue
<i>keç-</i>	to move, pass
<i>keçən</i>	last
<i>keçid</i>	crossing
<i>keçir-</i>	to pass
<i>keçiril-</i>	to be marked
<i>keçmiş</i>	past, former
<i>kef</i>	spirits, mood; wish
<i>keyfiyyət</i>	quality
<i>kələm</i>	cabbage
<i>kəmə</i>	belt
<i>kənar</i>	edge
<i>kənd</i>	village
<i>kəndli</i>	villager
<i>kəpənək</i>	butterfly
<i>kərə yağı</i>	butter
<i>kərpic</i>	mud brick, adobe
<i>kəs-</i>	to cut
<i>kəsil-</i>	to be cut off
<i>kətan</i>	linen
<i>kiçik</i>	small
<i>kifayət</i>	enough
<i>kifir</i>	ugly
<i>kifirləş-</i>	to become ugly
<i>kilo</i>	kilogram
<i>kilometr</i>	kilometer
<i>kilsə</i>	church
<i>kim</i>	who
<i>kim isə</i>	some one, whoever
<i>kimi</i>	like, as

<i>kimin</i>	whose
<i>kimyaçı</i>	chemist
<i>kino</i>	movie
<i>kinoteatr</i>	movie theater
<i>kirayə</i>	rent; lease
<i>kirpik</i>	eyelash
<i>kisə</i>	purse
<i>kişi</i>	man
<i>kitab</i>	book
<i>kitab şafı</i>	bookcase
<i>kitabça</i>	booklet
<i>kitabxana</i>	library
<i>klub</i>	club
<i>kol</i>	bush
<i>kolbasa</i>	sausage
<i>kollektiv</i>	collective
<i>komanda</i>	team
<i>kombayn</i>	combine harvester
<i>komediya</i>	comedy
<i>komite</i>	committee
<i>kommersiya</i>	commercial
<i>kommutator</i>	(telephone) operator
<i>kompyuter</i>	computer
<i>konduktor</i>	conductor
<i>konfet</i>	candy
<i>konserv</i>	canned (food)
<i>konservatoriya</i>	conservatory
<i>konyak</i>	cognac
<i>kör</i>	blind
<i>kort</i>	court, play-ground
<i>kostyum</i>	suit
<i>kolet</i>	cutlet
<i>köç-</i>	to move
<i>köhnə</i>	old (X new)
<i>kök</i>	carrot; fat
<i>kölgə</i>	shadow, shade
<i>kömək</i>	help
<i>kömək et-</i>	to help
<i>köməkləş-</i>	to help each other
<i>könül</i>	heart, soul
<i>körpə</i>	baby
<i>körpü</i>	bridge
<i>köynək</i>	shirt
<i>kral</i>	king
<i>kran</i>	tab
<i>kupe</i>	compartment
<i>kurs</i>	exchange rate
<i>küçə</i>	street
<i>kül</i>	ash
<i>külək</i>	wind
<i>küləkli</i>	windy
<i>külliyat</i>	complete works
<i>kürəcik</i>	small round shape
<i>kürək</i>	back
<i>küs-</i>	to fall out
<i>qab-qacaq</i>	plates, pots and pans
<i>qabaq</i>	before, ago; front
<i>qabağında</i>	in front of

<i>qabla-</i>	to wrap, pack
<i>qaç-</i>	to flee, run
<i>qaçış</i>	run, running, race
<i>qadağan</i>	forbidden
<i>qadağan et-</i>	to forbid
<i>qadın</i>	woman
<i>qal-</i>	to stay, remain
<i>qaldır-</i>	to raise
<i>qalereya</i>	gallery
<i>qalx-</i>	to get up; to take off
<i>qalın (sair)</i>	back (vowel)
<i>qalstuk</i>	neck-tie
<i>qan</i>	blood
<i>qan təzyiqi</i>	blood pressure
<i>qana-</i>	to bleed
<i>qanad</i>	wing
<i>qanun</i>	law
<i>qapı</i>	door
<i>qapqara</i>	pitch-black
<i>qapqaranlıq</i>	pitch-dark
<i>qar</i>	snow
<i>qar yağ-</i>	to snow
<i>qara</i>	black
<i>qaradamı</i>	snowman
<i>qaranlıq</i>	dark
<i>qardaş</i>	brother
<i>qarğa</i>	crow
<i>qarğı</i>	reed
<i>qarın</i>	stomach
<i>qarış-</i>	to be mixed
<i>qarlı</i>	snowy
<i>qarmı işləmə</i>	diarrhea
<i>qarpız</i>	watermelon
<i>qarşı</i>	opposite, the front
<i>qarşıla-</i>	to greet
<i>qarşısında</i>	in front of, opposite
<i>qartopu</i>	snowball
<i>qaş</i>	brow
<i>qaşlıq</i>	spoon
<i>qatar</i>	train
<i>qatıq</i>	yogurt
<i>qayda</i>	order, rule
<i>qayıq</i>	boat
<i>qayın</i>	brother-in-law
<i>qayış</i>	belt
<i>qayıt-</i>	to return (intrans. v.)
<i>qaymaq</i>	cream
<i>qaynana</i>	mother-in-law
<i>qaynata</i>	father-in-law
<i>qayıtar-</i>	to return (trans. v.)
<i>qaz-</i>	to dig
<i>qazax</i>	Kazakh
<i>Qazaxıstan</i>	Kazakhstan
<i>qazan-</i>	to earn
<i>qazma</i>	bore, drill
<i>qeyd et-</i>	to mark
<i>qeyd olun-</i>	to be mentioned
<i>qəbiz ol-</i>	to have constipation

<i>qəbr</i>	grave
<i>qəbul et-</i>	to accept; take (medicine)
<i>qəbz</i>	receipt
<i>qədəm</i>	step, pace
<i>qəder</i>	amount; as far as, until
<i>qədim</i>	ancient
<i>qədir</i>	value
<i>qəfəs</i>	cage
<i>qəhir</i>	trouble
<i>qəhrəman</i>	hero
<i>qəhrəmanlıq</i>	heroism
<i>qəhvə</i>	coffee
<i>qəhvəyi</i>	brown
<i>qəlb</i>	heart
<i>qələm</i>	pen
<i>qəm</i>	sorrow
<i>qəm çək-/ye-</i>	to worry
<i>qənd</i>	sugar
<i>qərar</i>	decision
<i>qərara gəl-</i>	to decide
<i>qərb</i>	west
<i>qəsəbə</i>	town
<i>qəşəng</i>	beautiful
<i>qəti şəkildə</i>	resolutely
<i>qətiyyətlə</i>	never
<i>qəzet</i>	newspaper
<i>qəzəblən-</i>	to get mad
<i>qəzəl</i>	a type of poetry
<i>qılınc</i>	sword
<i>qın</i>	shell (of a tortoise)
<i>qıpqırmızı</i>	dark red
<i>qır-</i>	to break
<i>qırğız</i>	Kyrgyz
<i>Qırğızıstan</i>	Kyrgyzstan
<i>qırx</i>	forty
<i>qırx altı</i>	forty-six
<i>qırx beş</i>	forty-five
<i>qırıl-</i>	to break
<i>qırmızı</i>	red
<i>qısa</i>	short
<i>qısal-</i>	to become short
<i>qısalt-</i>	to shorten
<i>qış</i>	winter
<i>qız</i>	girl, daughter
<i>qızartma</i>	roast, roasted
<i>qızdırma</i>	malaria; temperature
<i>qızıl</i>	gold
<i>qızılca</i>	measles
<i>qızılgül</i>	rose
<i>qızılı</i>	gold color
<i>qisas al-</i>	to take revenge
<i>qisim</i>	sort
<i>qiymət</i>	price, grade
<i>qiymətləş-</i>	to bargain
<i>qiymətli</i>	valuable
<i>qoca</i>	old (for people)
<i>qohum</i>	relative

<i>qol</i>	arm
<i>qonaq</i>	guest
<i>qonaqlıq</i>	party
<i>qonşu</i>	neighbor
<i>qorx-</i>	to be afraid of
<i>qorxu</i>	fear
<i>qorxuz-</i>	to frighten, scare
<i>qoru-</i>	to preserve, protect
<i>qoşa</i>	pair
<i>qovun</i>	melon
<i>qovuş-</i>	to reach
<i>qoy-</i>	to place, put; to permit
<i>qoyun əti</i>	mutton
<i>qrip</i>	flu
<i>qucaq</i>	bosom, lap
<i>qul</i>	slave
<i>qulaq</i>	ear
<i>qulaq as-</i>	to listen to
<i>qulluq</i>	service
<i>qupquru</i>	very dry
<i>qur-</i>	to establish, set up; build
<i>Quran</i>	Koran
<i>qurğu</i>	installation
<i>qurtar-</i>	to finish, end
<i>quru</i>	dry
<i>qurudulmuş</i>	dried
<i>qurula-</i>	to dry
<i>qurşaq</i>	waist
<i>qus-</i>	to vomit
<i>quş</i>	bird
<i>qutu</i>	box
<i>quyu</i>	well
<i>quzu</i>	lamb
<i>quzu əti</i>	lamb
<i>qüssətlən-</i>	to be sad
<i>qüvvə</i>	strength
<i>lazım</i>	necessary
<i>lakin</i>	but
<i>lampa</i>	lamp
<i>lap</i>	very
<i>layiq görül-</i>	to be awarded
<i>lazım</i>	necessary
<i>lətifə</i>	anecdote
<i>ləzzətli</i>	delicious
<i>lift</i>	elevator
<i>lirik</i>	lyrical
<i>Livan</i>	Lebanon
<i>livanlı</i>	Lebanese
<i>lobya</i>	beans
<i>lövhə</i>	blackboard
<i>lüğət</i>	dictionary
<i>lütfən</i>	please
<i>maaş</i>	salary
<i>macar</i>	Hungarian
<i>Macarıstan</i>	Hungary
<i>macəra</i>	adventure
<i>mağara</i>	cave
<i>mağaza</i>	store

<i>mahiyyəti</i>	essence, substance
<i>mahnı</i>	song
<i>mal əti</i>	beef
<i>malik</i>	owner, holder
<i>maliyyə</i>	finance
<i>manat</i>	Azerbaijani money
<i>maraqlan-</i>	to be interested in
<i>maraqlı</i>	interesting
<i>marşrut</i>	route
<i>maşallah</i>	marvelous
<i>maşın</i>	car
<i>matç</i>	match, game
<i>may</i>	May
<i>mebel</i>	furniture
<i>mehmanxana</i>	hotel
<i>Meksika</i>	Mexico
<i>meksikalı</i>	Mexican
<i>memar</i>	architect
<i>memarlıq</i>	architecture
<i>menyu</i>	menu
<i>meşə</i>	forest
<i>metr</i>	meter
<i>metro</i>	subway
<i>meydan</i>	square
<i>meydança</i>	small courtyard
<i>meyvə</i>	fruit
<i>məbləğ</i>	amount
<i>məclis</i>	party, assembly
<i>mədə</i>	stomach
<i>mədəni</i>	cultured
<i>mədəniyyəti</i>	culture
<i>mədrəsə</i>	religious school
<i>məğlub et-</i>	to defeat
<i>məhsul</i>	yield, crop
<i>məhv ol-</i>	to perish
<i>məhz</i>	exactly, just
<i>məişət</i>	life
<i>məktəb</i>	school
<i>məktub</i>	letter
<i>məqalə</i>	article
<i>məqsəd</i>	intention
<i>məlum ol-</i>	to be known
<i>məlumat</i>	information
<i>məmnuniyyətlə</i>	with pleasure
<i>mən</i>	I
<i>məna</i>	meaning
<i>mənalı</i>	meaningful
<i>məncə</i>	I think, in my opinion
<i>mənim</i>	my
<i>mənimki</i>	mine
<i>mənzərə</i>	view
<i>mənzil</i>	apartment
<i>mərcan</i>	coral
<i>mərhəmət</i>	mercy
<i>mərkəz</i>	center
<i>mərkəzi</i>	central
<i>mərtəbə</i>	floor, story
<i>məscid</i>	mosque

<i>məsələ</i>	matter, point, problem
<i>məsələn</i>	for example
<i>məskən</i>	home, dwelling
<i>məsələhət gör-</i>	to recommend
<i>məşğul</i>	occupied, busy
<i>məşğul ol-</i>	to be busy with
<i>məşhur</i>	famous
<i>mətbəx</i>	kitchen
<i>mətbuat konfransı</i>	press conference
<i>mətn</i>	text
<i>məzəli</i>	fun
<i>məzənnə</i>	exchange rate
<i>mux</i>	nail
<i>mülçək</i>	fly
<i>milli</i>	national
<i>milliyyət</i>	nationality
<i>milyard</i>	billion
<i>milyon</i>	million
<i>min</i>	thousand
<i>min-</i>	to get on
<i>mineral su</i>	mineral water
<i>minnətdar</i>	grateful, appreciative
<i>minnətdarlıq</i>	gratitude
<i>misal</i>	example
<i>Misir</i>	Egypt
<i>misirli</i>	Egyptian
<i>missiya</i>	mission
<i>mişar</i>	saw
<i>molla</i>	mullah
<i>Moğol</i>	Mongolian
<i>möhkəm</i>	very much
<i>möhür</i>	seal, stamp
<i>möhürlə-</i>	to seal up
<i>mövsüm</i>	season
<i>muğam</i>	a type of classical Azerbaijani music
<i>musiqi</i>	music
<i>musiqiçi</i>	musician
<i>muzey</i>	museum
<i>müalicə</i>	cure
<i>müasir</i>	contemporary
<i>müayinə</i>	examination
<i>mübarək</i>	congratulation
<i>mübtəda</i>	subject (grammar)
<i>müdafiə</i>	defense
<i>müdafiə elə-</i>	to defend
<i>müddət</i>	period of time
<i>müdür</i>	director
<i>müəllif</i>	author
<i>müəllim</i>	teacher
<i>müəssisə</i>	enterprise, establishment
<i>müəyyən et-</i>	to determine
<i>müğənni</i>	singer
<i>müharibə</i>	war
<i>mühasib</i>	accountant
<i>mühazirə</i>	lecture
<i>mühəndis</i>	engineer
<i>müxtəlif</i>	various

<i>müqayisə et-</i>	to compare
<i>mülk</i>	real property
<i>mümkün</i>	possible
<i>münasibət</i>	occasion
<i>müntəzəm</i>	regularly
<i>müraciət et-</i>	to apply
<i>mürəbbə</i>	preserves, jam
<i>mürəkkəbləş-</i>	to get complicated
<i>müsaidə</i>	permission
<i>müstəqil</i>	independent
<i>mütləq</i>	absolutely, of course
<i>mütləqə</i>	thinker
<i>mütləqə</i>	specialist
<i>mütləqə</i>	success
<i>mütləqə</i>	discussion
<i>mütləqə</i>	to discuss
<i>mütləqə</i>	customer
<i>mütləqə</i>	uncommon
<i>mütləqə</i>	seldom
<i>mütləqə</i>	tale, story
<i>mütləqə</i>	to tell a story
<i>mütləqə</i>	unjust
<i>mütləqə</i>	dinner
<i>mütləqə</i>	to have dinner
<i>mütləqə</i>	to end up with, obtain
<i>mütləqə</i>	honor
<i>mütləqə</i>	pomegranate
<i>mütləqə</i>	to disturb, bother
<i>mütləqə</i>	orange color
<i>mütləqə</i>	anesthesia
<i>mütləqə</i>	prose-writer
<i>mütləqə</i>	thin, fine
<i>mütləqə</i>	minister
<i>mütləqə</i>	ministry
<i>mütləqə</i>	how
<i>mütləqə</i>	how many
<i>mütləqə</i>	which one (position)
<i>mütləqə</i>	how much (\$)
<i>mütləqə</i>	oil, petrol
<i>mütləqə</i>	oiler, oilman
<i>mütləqə</i>	what
<i>mütləqə</i>	neither, nor
<i>mütləqə</i>	what kind (of)
<i>mütləqə</i>	something, whatever
<i>mütləqə</i>	how much
<i>mütləqə</i>	why
<i>mütləqə</i>	when
<i>mütləqə</i>	when
<i>mütləqə</i>	what profession
<i>mütləqə</i>	person
<i>mütləqə</i>	breath
<i>mütləqə</i>	to breathe
<i>mütləqə</i>	cash
<i>mütləqə</i>	grandmother
<i>mütləqə</i>	to give advice
<i>mütləqə</i>	generation
<i>mütləqə</i>	to be published
<i>mütləqə</i>	to be published

<i>nəşriyyat</i>	publishing house
<i>nəticə</i>	result
<i>nəvə</i>	grandchild
<i>nəzər</i>	opinion, view
<i>nisbətən</i>	relatively
<i>nişan al-</i>	to aim
<i>niyə</i>	why
<i>nizamname</i>	regulations
<i>Norveç</i>	Norway
<i>norveçli</i>	Norwegian
<i>Novruz</i>	Azerbaijani New Year
<i>noyabr</i>	November
<i>nöqtəli vergül</i>	semi colon
<i>nömrə</i>	number; room
<i>nömrə yığ-</i>	to dial a number
<i>növ</i>	type, kind, sort
<i>növbə</i>	turn
<i>növbəti</i>	next
<i>nuş olsun</i>	bon appetit
<i>nümunə</i>	sample
<i>o</i>	that, he, she, it
<i>o boyda</i>	that much
<i>ocaq</i>	hearth, source
<i>od</i>	fire
<i>odun</i>	firewood
<i>odunçu</i>	wood-cutter
<i>ofis</i>	office
<i>ofisiant</i>	waiter
<i>oğlan</i>	boy
<i>oğru</i>	thief
<i>oğul</i>	son
<i>oğul-uşaq</i>	children
<i>ox</i>	arrow
<i>oxşar-</i>	to resemble, look like
<i>oxu-</i>	to read, study; to sing
<i>oxu zalı</i>	reading room
<i>oxucu</i>	reader
<i>oxuyan</i>	diligent; singing
<i>oktyabr</i>	October
<i>ol-</i>	to be, become, happen
<i>olar</i>	OK
<i>oldu</i>	OK
<i>olduqca</i>	rather
<i>olsa olsa</i>	at best
<i>on</i>	ten
<i>on bir</i>	eleven
<i>on səkkiz</i>	eighteen
<i>onda</i>	then
<i>onlar</i>	those, they
<i>onların</i>	their
<i>onlarınkı</i>	theirs
<i>onun</i>	his, her, its
<i>onunku</i>	his, hers, its
<i>opera</i>	opera
<i>ora</i>	there
<i>or(a)da</i>	there
<i>Orta Asiya</i>	Central Asia
<i>orta</i>	average; middle, central

<i>orta məktəb</i>	middle school
<i>ortaq</i>	partner
<i>ortasında</i>	in the middle of
<i>ot</i>	grass
<i>otaq</i>	room
<i>otur-</i>	to sit
<i>otuz</i>	thirty
<i>otuz iki</i>	thirty-two
<i>ovçu</i>	hunter
<i>ovuc</i>	handful
<i>oyan-</i>	to wake up (intrans. v.)
<i>oyat-</i>	to wake up (trans. v.)
<i>oyna-</i>	to play
<i>oynaq</i>	playful
<i>oyuq</i>	hole, cavity
<i>oyun</i>	game, play
<i>oyuncuq</i>	toy
<i>ödə-</i>	to pay
<i>öl-</i>	to die
<i>ölçmə kabinet</i>	fitting room
<i>ölçü</i>	size
<i>öldür-</i>	to kill
<i>ölkə</i>	country
<i>ömür</i>	life
<i>ön</i>	front
<i>önündə</i>	in front of, before
<i>öp-</i>	to kiss
<i>ördək</i>	duck
<i>ört-</i>	to cover
<i>örtül-</i>	to be covered
<i>öskür-</i>	to cough
<i>öskürək</i>	cough
<i>öt-</i>	to pass
<i>ötən</i>	past
<i>ötürü</i>	because of
<i>ötür-</i>	to pass
<i>övlad</i>	descendant
<i>öyrən-</i>	to learn
<i>öyrət-</i>	to teach
<i>öyüd</i>	advice
<i>öz</i>	self
<i>özbək</i>	Uzbek
<i>Özbəkistan</i>	Uzbekistan
<i>paçka</i>	box, pack
<i>palçıq</i>	mud
<i>palma</i>	palm
<i>paltar</i>	dress
<i>paltarsaxlayan</i>	cloak-room attendant
<i>paltaryuyan</i>	washing machine
<i>palto</i>	coat
<i>pambıq</i>	cotton
<i>panel</i>	panel
<i>papaq</i>	cap
<i>papiros</i>	cigarette
<i>papiros çək-</i>	to smoke
<i>parça</i>	material, fabric; piece
<i>parçala-</i>	to tear apart
<i>parılda-</i>	to shine, twinkle

<i>park</i>	park
<i>paroxod</i>	steamship
<i>parotit</i>	mumps
<i>parta</i>	desk
<i>partla-</i>	to explode
<i>pay</i>	share
<i>payız</i>	autumn
<i>paytaxt</i>	capital (city)
<i>peçenye</i>	cookie
<i>pendir</i>	cheese
<i>perron</i>	track
<i>peşə</i>	occupation, profession
<i>peşəkar</i>	professional
<i>pəhriz saxla-</i>	to be on a diet
<i>pəncərə</i>	window
<i>pijama</i>	pajamas
<i>pioner</i>	pioneer
<i>pirojna</i>	cake
<i>pis</i>	bad
<i>pisləş-</i>	to deteriorate
<i>pişik</i>	cat
<i>pivə</i>	beer
<i>piyada</i>	on foot
<i>planlaşdır-</i>	to plan
<i>plaş</i>	raincoat
<i>platforma</i>	track, platform
<i>plov</i>	rice (cooked)
<i>poçt şöbəsi</i>	post office
<i>poeziya</i>	poetry
<i>polis idarəsi</i>	police station
<i>Polşa</i>	Poland
<i>polyak</i>	Polish
<i>polyakca</i>	Polish language
<i>pomidor</i>	tomato
<i>portağal</i>	orange
<i>portfel</i>	briefcase
<i>portret</i>	portrait
<i>portuqalca</i>	Portuguese language
<i>Portuqaliya</i>	Portugal
<i>portuqaliyalı</i>	Portuguese
<i>prezident</i>	president
<i>professor</i>	professor
<i>proqram</i>	program
<i>proses</i>	process
<i>prospekt</i>	avenue
<i>prostatit</i>	prostat
<i>pul</i>	money
<i>pul baratı</i>	money order
<i>pulsuz</i>	free of charge
<i>püşk at-</i>	to cast lots
<i>pyes</i>	play
<i>rabitə</i>	link, connection
<i>rahat</i>	comfortable
<i>rahatlıq</i>	comfort
<i>rayon</i>	district
<i>razı</i>	pleased, satisfied
<i>razılaş-</i>	to agree
<i>razılaşma</i>	agreement

<i>reklam</i>	commercial
<i>rekordçu</i>	record-holder
<i>resept</i>	prescription
<i>restoran</i>	restaurant
<i>revmatizm</i>	rheumatism
<i>reys</i>	flight
<i>reys nömrəsi</i>	flight number
<i>rədd ol-</i>	to disappear
<i>rəfiqə</i>	(lady)-friend
<i>rəhbərlik</i>	leadership
<i>rəhmət</i>	mercy
<i>rəhmət elə-</i>	to be merciful
<i>rəhmətə get-</i>	to pass away
<i>rəqs</i>	dance
<i>rəndə</i>	plane
<i>rəng</i>	color
<i>rəsmi</i>	official
<i>rəssam</i>	artist
<i>rica et-</i>	to request, ask
<i>ring</i>	ring
<i>riyaziyyat</i>	mathematics
<i>riyaziyyatçı</i>	mathematician
<i>rok</i>	rock
<i>roman</i>	to plan
<i>royal</i>	novel
<i>ruh</i>	piano
<i>rumın</i>	spirit
<i>Rumıniya</i>	Romanian
<i>rus</i>	Romania
<i>rusca</i>	Russian
<i>Rusiya</i>	Russian language
<i>rütubətli</i>	damp, wet
<i>rüzgar</i>	wind
<i>saat</i>	hour, clock, watch
<i>sabah</i>	tomorrow, morning
<i>sabit</i>	permanent
<i>sabun</i>	soap
<i>saç</i>	hair
<i>sağ</i>	right (X left)
<i>sağ ol(un)</i>	thank you; good-bye
<i>sağal-</i>	to be cured, get well
<i>sağlam</i>	healthy
<i>sağlam</i>	health
<i>sağlıq</i>	health
<i>sağlıq de-</i>	to toast
<i>sahib</i>	holder, possessor
<i>sahil</i>	seaside
<i>saxla-</i>	to keep
<i>sait</i>	vowel
<i>sakit</i>	quiet
<i>sakitləşdir-</i>	to relax, calm
<i>sakitlik</i>	quietness
<i>saqqal</i>	beard
<i>sal-</i>	to drop; let go
<i>salam</i>	hi, hello, regards
<i>salam'ver-</i>	to greet
<i>salamat qalın</i>	take care
<i>salamaleyküm</i>	greetings
<i>şalmlaş-</i>	to greet

<i>salat</i>	salad
<i>salon</i>	hall
<i>saman</i>	straw, chaff
<i>sanc-</i>	to sting, bite
<i>saniyə</i>	second
<i>santimetr</i>	centimeter
<i>sap</i>	handle
<i>sapsarı</i>	dark yellow
<i>saral-</i>	to turn yellow
<i>saray</i>	palace
<i>sarı</i>	toward; yellow
<i>sarımsaq</i>	garlic
<i>sat-</i>	to sell
<i>satıcı</i>	seller
<i>satın al</i>	to buy
<i>say</i>	number, numeral
<i>sayğac</i>	taxi-meter
<i>sayıl-</i>	to be counted
<i>seç-</i>	to select
<i>sel</i>	flood
<i>sentiyabr</i>	September
<i>sev-</i>	to love
<i>sevgi</i>	love, like
<i>sevgili</i>	beloved
<i>sevimli</i>	dear, loveable
<i>sevin-</i>	to rejoice, be happy
<i>sevinc</i>	joy
<i>səadət</i>	happiness
<i>səbəb</i>	reason, cause
<i>səbir</i>	patience
<i>səbr et-</i>	to be patient
<i>sədr</i>	head, chairman
<i>səfa</i>	joy, pleasure
<i>səfər</i>	trip, journey
<i>səfirlik</i>	embassy
<i>səhhət</i>	health
<i>səhifə</i>	page
<i>səhmdar</i>	shareholder
<i>səhnə</i>	stage
<i>səhv</i>	mistake
<i>səhv düş-</i>	to get the wrong number
<i>səhv et-</i>	to be mistaken
<i>səhvən</i>	by mistake
<i>səhər</i>	morning
<i>səhər yeməyi</i>	breakfast
<i>səki</i>	pavement
<i>səkkiz</i>	eight
<i>səksən</i>	eighty
<i>səmimi</i>	sincere
<i>sən</i>	you (sg./informal)
<i>sənəd</i>	document
<i>sənədli film</i>	documentary
<i>sənətkar</i>	artist
<i>sənin</i>	your
<i>səninki</i>	yours
<i>səpki</i>	rash
<i>sər-</i>	to hung; spread out
<i>sərbəst</i>	fluently

<i>sərgi</i>	exhibition
<i>sərin</i>	cool
<i>sərnişin</i>	passenger
<i>sərt</i>	severe, strict
<i>səs</i>	sound, voice
<i>səs-küy</i>	noise
<i>səssiz</i>	silent, without sound
<i>sətəlcəm</i>	pneumonia
<i>sətir</i>	line
<i>səviyyə</i>	level
<i>səyahət</i>	travel
<i>səyyah</i>	traveler
<i>sıfır</i>	zero
<i>siğın-</i>	to take shelter/refuge
<i>sın-</i>	to be broken
<i>sına-</i>	to test
<i>sifariş et-</i>	to order
<i>sifariş ver-</i>	to order, book (a call)
<i>sikkə</i>	coins
<i>siqaret çək-</i>	to smoke
<i>sil-</i>	to wipe
<i>sim</i>	string
<i>sima</i>	look, appearance
<i>simfonik</i>	symphonic, symphony
<i>sinə</i>	chest
<i>sinif</i>	classroom
<i>sinoptik</i>	synoptic
<i>sirk</i>	circus
<i>sirkə</i>	vinegar
<i>sirr</i>	secret
<i>sistem</i>	system
<i>siyasət</i>	policy
<i>siz</i>	you (pl/formal)
<i>sizin</i>	your
<i>sizinki</i>	yours
<i>skelet</i>	skeleton
<i>skripkaçı</i>	violinist
<i>soğan</i>	onion
<i>sol</i>	left
<i>son</i>	end
<i>sonra</i>	then, afterward
<i>sonuncu</i>	last
<i>sonuncu</i>	last
<i>soruş-</i>	to ask
<i>soy-</i>	to rob
<i>soyadı</i>	last name
<i>soyuducu</i>	refrigerator
<i>soyuq</i>	cold
<i>soyuq dəy-</i>	to catch a cold
<i>soyuqla-</i>	to catch cold
<i>söhbət et-</i>	to chat
<i>sön-</i>	to be extinguished
<i>söndür-</i>	to put out
<i>sönməz</i>	inextinguishable
<i>söylə-</i>	to say, speak, tell
<i>söz</i>	word; comment
<i>söz birləşməsi</i>	compound word
<i>söz ver-</i>	to promise
<i>sözlük</i>	dictionary

<i>sözsüz</i>	unreservedly
<i>sözünü kəs-</i>	to interrupt
<i>spirt</i>	alcohol
<i>srağagün</i>	day before yesterday
<i>standart</i>	standard
<i>stansiya</i>	station
<i>stəkan</i>	glass, cup
<i>stol</i>	table
<i>strategiya</i>	strategy
<i>stul</i>	chair
<i>su</i>	water
<i>sual</i>	question
<i>subay</i>	single
<i>sula-</i>	to water
<i>sultanlıq</i>	sultanate
<i>sulu</i>	juicy
<i>sumka</i>	bag
<i>Suriya</i>	Syria
<i>suriyalı</i>	Syrian
<i>susa-</i>	to get thirsty
<i>sutka</i>	24 hour period, day
<i>suverenlik</i>	sovereignty
<i>süd</i>	milk
<i>südçülük</i>	dairy
<i>süfrə</i>	dinner table, table-cloth
<i>süfrə suyu</i>	dinner drinks
<i>sülh</i>	peace
<i>sümük</i>	bone
<i>süni</i>	artificial
<i>süpür-</i>	to clean
<i>sür-</i>	to drive, ride
<i>sürətə</i>	fast, quickly
<i>sürücü</i>	driver
<i>sürücü vəsiqəsi</i>	driving license
<i>süz-</i>	to move gracefully
<i>svetofor</i>	traffic-light
<i>şad</i>	pleased, glad, happy
<i>şafalı</i>	peach
<i>şagird</i>	student, pupil
<i>şahin</i>	falcon
<i>şahmat</i>	chess
<i>şaxta</i>	frost, bitter cold
<i>şair</i>	poet
<i>şal</i>	cashmere
<i>şalvar</i>	pants
<i>şam</i>	candle; supper
<i>şam et-</i>	to have supper
<i>şampan</i>	champagne
<i>şer</i>	poetry, poem
<i>şey</i>	thing
<i>şəfa</i>	cure
<i>şəfqət bacısı</i>	nurse
<i>şəhər</i>	city
<i>şəhid</i>	martyr
<i>şəxs</i>	person
<i>şəxsən</i>	in person, personally
<i>şəkil</i>	form; picture, painting
<i>şəkil çək-</i>	to paint; take a picture

<i>şəkilçi</i>	affix
<i>şəlalə</i>	waterfall
<i>şənbə</i>	Saturday
<i>şərab</i>	wine
<i>şərait</i>	amenities
<i>şərf</i>	scarf
<i>şərik</i>	partner
<i>şərq</i>	east
<i>şərt</i>	condition
<i>şiddətlən-</i>	to intensify
<i>şikayət</i>	complaint
<i>şikayətlən-</i>	to complain
<i>şimal</i>	north
<i>şimşək çax-</i>	to strike (lightning)
<i>şirin</i>	sweet
<i>şirintlik</i>	sweetness
<i>şirkət</i>	company
<i>şirniyyat</i>	desserts, sweets
<i>şirə</i>	juice
<i>şiş</i>	swelling
<i>şkaf</i>	cupboard
<i>şlyapa</i>	hat
<i>şorba</i>	soup
<i>şort</i>	shorts
<i>Şotlandiya</i>	Scotland
<i>şotlandiyalı</i>	Scottish
<i>şöbə</i>	department
<i>şöhrət</i>	fame
<i>ştat</i>	state
<i>şübhə et-</i>	to doubt
<i>şübhəsiz</i>	no doubt
<i>şükür</i>	thank
<i>şüşə</i>	bottle, glass; lens
<i>tabaşır</i>	chalk
<i>taxta</i>	wood
<i>tam</i>	whole
<i>tamam</i>	completely
<i>tamaşa</i>	show, performance
<i>tamaşa et-</i>	to watch, look
<i>tanı-</i>	to know (a person)
<i>taniş</i>	acquaintance
<i>taniş et-</i>	to introduce
<i>taniş ol-</i>	to meet, be introduced
<i>tap-</i>	to find
<i>tapşır-</i>	to commission
<i>tar</i>	tar, a musical instrument
<i>tarix</i>	history
<i>tarixçi</i>	historian
<i>tarixi</i>	historical
<i>tarla</i>	field
<i>teatr</i>	theater
<i>texnikum</i>	technical school
<i>telefon</i>	telephone
<i>telefon-avtomat</i>	public phone
<i>telefon budkastı</i>	phone booth
<i>telefon xətti</i>	telephone line
<i>telefon kitabçası</i>	telephone directory
<i>televiziya</i>	television

<i>televizor</i>	television set
<i>tez</i>	early; fast
<i>tez ol-</i>	to hurry up
<i>tez-tez</i>	often, frequently; quickly
<i>tezliklə</i>	quickly
<i>təbəqə</i>	layer, class
<i>təbib</i>	doctor
<i>təbiət</i>	nature
<i>təbliğ et-</i>	to advocate
<i>təbrik</i>	congratulations
<i>təbrik et-</i>	to congratulate
<i>təcili</i>	express
<i>tədbirsiz</i>	careless
<i>təəccüb</i>	surprise
<i>təəccüblən-</i>	to be surprised
<i>təəssüf</i>	regret
<i>təşəkkür</i>	thanks
<i>təhər</i>	manner, way
<i>təhlükə</i>	danger
<i>təhlükəli</i>	dangerous
<i>təhsil</i>	education
<i>tək</i>	alone; only
<i>təkcə</i>	only
<i>təkrar</i>	repetition
<i>təkrar elə-</i>	to repeat
<i>təkrar et-</i>	to repeat
<i>təkrarla-</i>	to repeat
<i>tələbə</i>	student
<i>tələffüz</i>	pronunciation
<i>tələs-</i>	to hurry (up), haste
<i>tələsik</i>	hastily, in a haste; quick, hasty
<i>təminat ver-</i>	to guarantee
<i>təmir elə-</i>	to repair, mend
<i>təmiz</i>	clean; fluently
<i>təmizlik</i>	cleanness
<i>təmizlə-</i>	to clean
<i>tənbəl</i>	lazy
<i>təptəzə</i>	quite new
<i>təqdim et-</i>	to introduce
<i>tərcümə et-</i>	to translate
<i>tərcümə olun-</i>	to be translated
<i>tərcüməçi</i>	translator
<i>tərifnamə</i>	honor certificate
<i>tərtib olun-</i>	to be formed
<i>tərtəmiz</i>	very clean
<i>tərtəzə</i>	quite new
<i>tərəf</i>	direction, side; toward
<i>tərəfdar</i>	supporter
<i>tərəfindən</i>	by
<i>tərəqqi</i>	progress
<i>tərəvəz</i>	vegetables
<i>tərəzi</i>	scale
<i>təsədüf edil-</i>	to be witnessed
<i>təsvir olun-</i>	to be described
<i>təşəkkür et-</i>	to thank
<i>tətil</i>	vacation, holiday

<i>təyin et-</i>	to appoint
<i>təyyarə</i>	airplane
<i>təyyarə ilə</i>	airmail
<i>təzə</i>	new
<i>tibb</i>	medicine
<i>tikil-</i>	to sew
<i>tikinti</i>	to be built
<i>tikinti</i>	construction
<i>tikiş maşını</i>	sewing machine
<i>tipli</i>	type
<i>titul</i>	title
<i>toxu-</i>	to knit
<i>toxun-</i>	to touch
<i>toxunulmazlıq</i>	inviolability
<i>tomat</i>	tomato
<i>top</i>	ball
<i>toplaş-</i>	to gather
<i>torpaq</i>	soil, earth, dirt
<i>toy</i>	wedding, ceremony
<i>toyuq</i>	chicken
<i>toz</i>	powder
<i>tozağacı</i>	birch
<i>tökül-</i>	to drip
<i>trolleybus</i>	trolley bus
<i>tualet</i>	toilet, restroom
<i>tumturş</i>	very sour
<i>turist</i>	tourist
<i>turşu</i>	acidity
<i>tut-</i>	to hold
<i>tutul-</i>	to be taken
<i>tutuşdur-</i>	to compare
<i>tünd</i>	dark (of color); strong (for drinks)
<i>türk</i>	Turkish
<i>türkcə</i>	Turkish language
<i>Türkiyə</i>	Turkey
<i>türkmən</i>	Turkmanian
<i>Türkmənistan</i>	Turkmenistan
<i>tüstü</i>	smoke
<i>uc</i>	end, tip
<i>uca</i>	high, tall
<i>uca boylu</i>	tall (for people)
<i>ucadan danış-</i>	to speak loudly
<i>ucal-</i>	to rise
<i>ucuz</i>	cheap, inexpensive
<i>ucuzluq</i>	cheapness
<i>uç-</i>	to fly
<i>uçuş</i>	flight
<i>uçuş cədvəli</i>	flight schedule
<i>uğur</i>	good luck
<i>ulduz</i>	star
<i>univermaq</i>	department store
<i>universitet</i>	university
<i>unut-</i>	to forget
<i>upuzun</i>	very long
<i>uşaq</i>	child
<i>utan-</i>	to be ashamed of
<i>uyğun</i>	suitable

uyğun gəl-	to agree	vəziyyət	situation
uzaq	far, far away	vıcdansızlıq	impudence
uzaqlaş-	to move away	vida	farewell
uzan-	to get longer	vidalaş-	to bid farewell
uzat-	to stretch (out)	voleybol	volleyball
uzun	long, tall	vurğu	stress
üç	three	ya	or
üçün	for, since, because	yad	foreign, strange
üçüncü gün	Wednesday	yad et-	to reminisce
ümid	hope	yadda saxla-	to remember
ümid et-	to hope	yaddan çıx-	to be forgotten
ümid üz-	to lose hope	yadına gəl-/düş-	to remember
ümumdünya	world, world-wide	yağ	fat, oil
ümumi	general	yağ-	to fall (rain, snow, etc.)
ünvan	address	yağış	rain
ürək	heart	yağış yağ-	to rain
ürək bulandır-	to turn smb.'s stomach	yağmur	rain
ürəkdən	heartfelt, sincere	yağmurlu	rainy
üslub	style	yaxın	close by, near
üst	upper part	yaxınlaş-	to approach
üstün	superior	yaxşı	good, fine, well, OK
üstündə	on, on top of	yaxşılaş-	to improve
ütü	iron (for ironing)	yaxşılıq	goodness
ütülə-	to iron	yaxud (da)	or
üyüt-	to grind	yalqız	alone
üz	face	yalnız	only
üz-	to swim	yalvar-	to beg
üzə çıx-	to find, discover	yaman	bad, evil; very much
üzə gül-	to be beneficial	yamyaşıl	dark green
üzgüçülük	swimming	yan	side
üzr	excuse, apology	yan-	to burn
üzr istə-	to be sorry	yanaq	cheek
üzrə	according to, as	yanaşı	side by side
üzüm	grape	yanıq	burn
üzümçü	vine-grower	yanında	next to, near, by
üzv	member	yanlış	wrong, mistake
vacib	necessary, urgent	yanlışlıq	error
vağzal	(railway) station	yanvar	January
vaxt	time	yapon	Japanese
vaqon	(train) car	yaponca	Japanese language
vaqon-restoran	dining car	Yaponiya	Japan
vali	governor	yara vur-	to open wound
valideyn	parents	yaradıcılıq	creative work
valyuta	foreign currency	yaraşılıq	beautiful
vanna otağı	bathroom	yarı	half
var	there is, there are	yarım	half
varlı	rich	yarımada	peninsula
velosiped	bicycle	yarış	game, competition
ver-	to give	yarış-	to compete
vergül	comma	yarpaq	leaf
veriliş	broadcasting, program	yarpaqdolması	stuffed grape leaves
vertolyot	helicopter	yaş	age; wet
və	and	yaşa-	to live
vədə ver-	to promise	yaşıl	green
vəfat et-	to pass away	yaşıllaş-	to become green
vəkil	lawyer	yaşlı	aged, elderly
vətən	homeland	yat-	to sleep
		yataq	bed

yataqlı	sleeping car	yoldaş	friend, comrade; spouse
yatır-	to suppress	yolla-	to send
yavaş	slow	yollan-	to set out
yavaş-yavaş	slowly	yorğan	quilt
yay	summer	yorğun	tired
yayıl-	to spread	yu-	to wash
yaylıq	handkerchief	yuban-	to be late
yaz	spring	yubka	skirt
yaz-	to write	yumşaq	soft, mild
yazı	writing, article	yumurta	egg
yazı taxtası	blackboard	yun	wool, woolen
yazıcı	author, writer	yunan	Greek
yazılı	written	Yunanistan	Greece
ye-	to eat	yupunmru	completely round
yeddi	seven	yurd	homeland
yeddinci gün	Sunday	yuva	home, nest
yedizdir-	to feed	yuxarı	up, above, over
yekə	big	yuxu qaç-	to lose one's sleep
yel	wind	yuxudan ayıl-/dur-	to wake up
yemək	food	yük	luggage
yeməkhana	canteen, dining-hall	yüksək	high, tall
yenə	again	yingül	lightweight
yeni	new	üz	hundred
yeni il	New Year	zal	hall
yenidən	again, anew	zaman	time
yenilik	news	zara gəl-	to be annoyed
yepyeni	brand new	zarafat	joke
yer	place, seat	zarafatlaş-	to joke
yer üzü	the Earth	zati-ali	excellency
yeri-	to walk	zavod	factory, plant
yerləş-	to be situated	zəhin	intellect
yetir-	to deliver	zəfər	victory
yetiş-	to grow	zəhər	poison
yetmiş	seventy	zəhərlən-	to have food-poisoning
yəhudi	Israeli, Jew	zəhmət	trouble, bother
yəhudicə	Hebrew language	zəhmət olma(z)sa	please
yəqin	evidently	zəif	thin, poor, weak; poorly
yəni	that is to say	zəncir	chain
yiğ-	to gather, collect	zəng çal-/et-	to phone
yığmaq	meeting	zəng vur-	to call on the phone
yox	no	zəngin	rich
yoxdur	there isn't, there aren't	zənn et-	to think, suppose
yoxla-	to check, examine	zərbi-məsəl	saying
yoxsa	or, if not, otherwise, or else	zərf	envelope
		zərrə	particle
yol	road, path, way	zibilla-	to litter
yol çeki	traveler's check	zindan	jail
yola düş-	to set out	zoopark	zoo
yola sal-	to send		

REVERSE ENGLISH-AZERBAIJANI GLOSSARY

a(n) bir
about barədə, haqqında
above yuxarı
abscess irin
absolutely mütləq
absolutely clear apaydın
accept (v.) qəbul et-
accessible əlçatan
according to üzrə
account hesabat
accountant mühasib
ache ağrı
ache (v.) ağrı-
acidity turşu
acquaintance tanış
acquire (v.) əldə et-
activity fəaliyyət
actor artist, aktyor
add (v.) əlavə et-
address ünvan
administrative idarə
adobe kərpic
adorn oneself (v.) bəzən-
adventure macərə
advice öyüd
advocate (v.) təbliğ et-
a few bir az, bir neçə, bir qədər

affair iş
affix şəkilçi
after all axı
afternoon günortadan sonra
afterward sonra
again yenidən, yenə
against əleyhinə
age yaş
aged yaşlı
ago qabaq, əvvəl
agree (v.) razılaş-, uyğun gəl-
agreement razılaşma
ah aman
aim (v.) nişan al-
air hava
air conditioning hava soyuducusu
airlines hava yolları
airmail hava poçtu, təyyarə ilə
airplane təyyarə
airport aeroport
alcohol spirt
a little bir az, bir qədər
all cümlə, bütün, hamısı
allergy allergiya

allow (v.) icazə ver-
almond badam
alone tək, yalnız
a lot of xeyli
also da / də
always daim, daima, həmişə
amenities şərait
American amerikalı
among arasında
amount məbləğ, qədər
ampule ampula
ancient qədim
and ilə, isə, və
(and) also həm (də)
anecdote lətifə
anesthesia narkoz
anew yenidən
animal heyvan
animation çizgi filmi
anniversary ildönümü
another başqa, digər
answer (v.) cavab ver-
a number of bir sıra
any where heç yer
anybody heç kim, heç kimsə; heç kəs
anything heç bir şey, heç nə, heç zəd

apartment mənzil
apology üzr
appear (v.) görün-
appearance görünüş, sima
appendicitis appendisit
appetite iştaha
apple alma
apply (v.) müraciət et-
appoint (v.) təyin et-
appreciative minnətdar
approach (v.) yaxınlaş-
apricot ərik
April aprel
aquarium akvarium
Arab ərəb
Arabic language ərəbcə
archaeologist arxeoloq
archaeology arxeologiya
architect memar
architecture memarlıq
Argentine Argentina
Argentinian argentinalı
arm qol
Armenia Ermənistan
Armenian erməni

aromatic ətirli
arrow ox
art bədii
article məqalə, yazı
artificial süni
artist rəssam, sənətkar
artistic bədii
as kimi, üzrə
as far as -dək, qədər
as for isə
as much as possible imkan dairəsində
ash kül
ask (v.) rica et-, soruş-, xahiş et-
assembly məclis
association assosiyasiya, dərmək
at best olsa olsa
at least heç olma(z)sa
at present hal-hazırda
at the end axırında
atheist ateist
atlas atlas
attention diqqət
a type of poetry qəzəl
Australia Avstraliya
Australian avstraliyalı
Austria Avstriya
Austrian avstriyalı
author müəllif, yazıçı
automatic machine avtomat
autumn payız
avenue prospekt
average orta
a while xeyli
axe balta
Azerbaijani azərbaycanlı
Azerbaijani language Azərbaycan dili, azərbaycanca

Azerbaijani money manat
Azerbaijani New Year Novruz
babble (v.) çağla-
baby körpə
back arxa, dal, geri, kürək
back (vowel) qalın (sait)
backward geri
bad pis, yaman
bag çanta, sumka
baggage baqaj
baker çörəkçi
ball top
bamboo bambuq
bank account bank hesabı
bargain (v.) qiymətləş-
bathroom vannana otağı
be (v.) ol-
be able to (v.) bacar-
be accustomed (v.) alış-
be afraid of (v.) qorx-
be annoyed (v.) zara gəl-

be ashamed of (v.) utan-
be awarded (v.) layiq görül-
be beneficial (v.) üzə gəl-
be born (v.) anadan ol-, doğul-
be broaden (v.) genişlən-
be broken (v.) sını-
be built (v.) tikil-
be busy with (v.) məşğul ol-
be called (v.) adlan-
be cautious (v.) ehtiyatlı ol-
be closed (v.) bağlan-
be counted (v.) sayıl-
be covered (v.) örtül-
be cultivated (v.) becəril-
be cured (v.) sağal-
be cut off (v.) kəsil-
be described (v.) təsvir olun-
be drawn (v.) çəkil-
be extinguished (v.) sön-
be followed (v.) izlən-
be forgotten (v.) yaddan çıx-
be formed (v.) tərtib olun-
be happy (v.) sevin-
be ill (v.) xəstələn-
be in thought (v.) dal-
be interested in (v.) maraqlan-
be introduced (v.) tanış ol-
be known (v.) məlum ol-
be late (v.) gecik-, yuban-
be marked (v.) keçiril-
be mentioned (v.) qeyd olun-
be merciful (v.) rəhmət elə-
be mistaken (v.) səhv et-
be mixed (v.) qarış-
be nervous (v.) əsəbiləş-
be offended (v.) inci-
be on a diet (v.) pəhriz saxla-
be opened (v.) açıl-
be patient (v.) səbr et-
be planted (v.) əkil-
be printed (v.) çap olun-
be processed (v.) aşkarlan-
be published (v.) nəşr edil-, nəşr olun-
be regarded (v.) hesab edil-
be sad (v.) qüssələn-
be seen (v.) görün-
be situated (v.) yerləş-
be sorry (v.) üzr istə-
be sure (v.) əmin ol-
be surprised (v.) təəccüblən-
be taken (v.) tutul-
be translated (v.) tərcümə olun-
be used (v.) istifadə olun-, işlən-
be witnessed (v.) təsadüf edil-
be worth (v.) dəy-
beach çimərlik
beans lobya
beard saqqal

<i>beautiful</i>	göyçək, gözəl, qəşəng,	<i>bon appetit</i>	nuş olsun
<i>beauty</i>	yaraşığılı	<i>bone</i>	sümük
<i>because</i>	gözəllik	<i>book</i>	kitab
<i>because of</i>	çünki, görə, üçün,	<i>book (a call) (v.)</i>	sifariş ver-
<i>become (v.)</i>	ötrü	<i>bookcase</i>	kitab şkaflı
<i>become beautiful (v.)</i>	ol-	<i>booklet</i>	kitabça
<i>become/difficult (v.)</i>	gözəlləş-	<i>boot</i>	çəkmə
<i>become green (v.)</i>	çətinləş-	<i>bore</i>	qazma
<i>become poor (v.)</i>	yaşllaş-	<i>bossom</i>	qucaq
<i>become short (v.)</i>	kasıblaş-	<i>bother</i>	zəhmət
<i>become stronger (v.)</i>	qısal-	<i>bother (v.)</i>	narahət et-
<i>become ugly (v.)</i>	güclən-	<i>bottle</i>	butulka, şüşə
<i>bed</i>	kifirləş-	<i>bottom part</i>	alt
<i>bee</i>	çarpayı, yataq	<i>boulevard</i>	bulvar
<i>beef</i>	arı	<i>box</i>	paçka, qutu
<i>beef-steak</i>	mal əti	<i>boxing</i>	boks
<i>beer</i>	bifşteks	<i>boy</i>	oğlan
<i>before</i>	pivə	<i>brain</i>	beyin
<i>beg (v.)</i>	önündə, qabaq, əvvəl	<i>brand new</i>	yepyeni
<i>begin (v.)</i>	yalvar-	<i>Brazil</i>	Braziliya
<i>behind</i>	başla-	<i>Brazilian</i>	braziliyalı
<i>Belgian</i>	arxasında	<i>bread</i>	çörək
<i>Belgium</i>	belçikalı	<i>break (trans. v.)</i>	qır-
<i>believe (v.)</i>	Belçika	<i>break (intrans. v.)</i>	qırıl-
<i>beloved</i>	inan-	<i>break down (v.)</i>	xarab ol-
<i>belt</i>	sevgili	<i>breakfast</i>	səhər yeməyi
<i>bend down (v.)</i>	kəmə, qayıq	<i>breath</i>	nəfəs
<i>beneath</i>	əyil-	<i>breathe (v.)</i>	nəfəs al-
<i>between</i>	altında	<i>bride</i>	gəlin
<i>beverage</i>	arasında	<i>bridge</i>	körpü
<i>bicycle</i>	içki	<i>briefcase</i>	portfel
<i>bid farewell (v.)</i>	velosiped	<i>bright</i>	işıqlı
<i>big</i>	vidalaş-	<i>bring (v.)</i>	gətir-
<i>bill</i>	böyük, iri, yekə	<i>bring up (v.)</i>	böyüt-
<i>billion</i>	hesab	<i>broadcasting</i>	veriliş
<i>binding</i>	milyard	<i>brother</i>	qardaş
<i>biology</i>	cild	<i>brother-in-law</i>	qayın
<i>birch</i>	biologiya	<i>brow</i>	qaş
<i>bird</i>	tozağacı	<i>brown</i>	qəhvəyi
<i>birthday</i>	quş	<i>build (v.)</i>	qur-
<i>bite (v.)</i>	ad günü	<i>building</i>	bina
<i>bitter</i>	dişlə-, sanc-	<i>Bulgaria</i>	Bolqarıstan
<i>bitter cold</i>	acı	<i>Bulgarian</i>	bolqar
<i>black</i>	şaxta	<i>bullet</i>	güllə
<i>blackboard</i>	qara	<i>bunch</i>	dəstə
<i>bleed (v.)</i>	lövha, yazı taxtası	<i>burn</i>	yanıq
<i>blind</i>	qana-	<i>burn (v.)</i>	yan-
<i>blood</i>	kor	<i>bus</i>	avtobus
<i>blood pressure</i>	qan	<i>bus terminal</i>	avtovağzal
<i>blouse</i>	qan təzyiqli	<i>bus-stop</i>	avtobus dayanacağı
<i>blow (for wind) (v.)</i>	bluza	<i>bush</i>	kol
<i>blue</i>	əs-	<i>business</i>	iş
<i>board</i>	göy	<i>businessman</i>	biznesmen, işbaz
<i>boat</i>	həyət	<i>busy</i>	məşğul
<i>body</i>	qayıq	<i>but</i>	amma, ancaq, fəqət, isə,
<i>bomb</i>	bədən	<i>butter</i>	lakin
<i>bomb (v.)</i>	bomba	<i>butterfly</i>	kərə yağı
	bombala-		kəpənək

<i>buy (v.)</i>	al-, satın al	<i>chat (v.)</i>	söhbət et-
<i>buyer</i>	alıcı	<i>chatterbox</i>	ağzıboş
<i>by</i>	ilə, tərəfindən, yanında	<i>cheap</i>	ucuz
<i>by mistake</i>	səhvən	<i>cheapness</i>	ucuzluq
<i>bye</i>	xudahafiz	<i>check</i>	çək
<i>cabbage</i>	kələm	<i>check (v.)</i>	yoxla-
<i>cage</i>	qəfəs	<i>checkers</i>	dama
<i>cake</i>	pirojna	<i>cheek</i>	yanaq
<i>call (v.)</i>	çağır-, de-	<i>cheese</i>	pendir
<i>call on the phone (v.)</i>	zəng vur-	<i>chemist</i>	kimyaçı
<i>calm (v.)</i>	sakitləşdir-	<i>cherry</i>	albalı
<i>camel</i>	dəvə	<i>chess</i>	şahmat
<i>Canada</i>	Kanada	<i>chest</i>	döş, sinə
<i>Canadian</i>	kanadalı	<i>chicken</i>	toyuq
<i>cancer</i>	xərçəng	<i>child</i>	bala, uşaq
<i>candle</i>	şam	<i>children</i>	oğul-uşaq
<i>candy</i>	konfet	<i>chimney</i>	bac
<i>canned (food)</i>	konserv	<i>chin</i>	çənə
<i>canteen</i>	yeməxana	<i>China</i>	Çin
<i>cap</i>	papaq	<i>Chinese</i>	çinli
<i>capital (city)</i>	paytaxt	<i>Chinese language</i>	çinca
<i>car</i>	avtomobil, maşın	<i>chronic</i>	xroniki
<i>careless</i>	tədbirsiz	<i>church</i>	kilsə
<i>carpet</i>	xalça	<i>cigarette</i>	papiros
<i>carrot</i>	kök, yerkökü	<i>circle</i>	dəmək
<i>carry (v.)</i>	daşı-	<i>circus</i>	sirk
<i>cash</i>	nəqd pul	<i>city</i>	şəhər
<i>cashier</i>	kassir	<i>class</i>	dərs; dərsə, təbəqə
<i>cashmere</i>	şal	<i>classroom</i>	sinif
<i>Caspian</i>	Xəzər	<i>clean</i>	təmiz
<i>cast lots (v.)</i>	püşk at-	<i>clean (v.)</i>	süpür-, təmizlə-
<i>cat</i>	pişik	<i>cleanness</i>	təmizlik
<i>catalogue</i>	kataloq	<i>clear</i>	aydın
<i>catch cold (v.)</i>	soyuqla-, soyuq dəy-	<i>clever</i>	ağıllı
<i>cause</i>	səbəb	<i>cloak-room attendant</i>	paltarsaxlayan
<i>caution</i>	ehtiyat	<i>clock</i>	saat
<i>cave</i>	mağara	<i>close</i>	irəli
<i>cavity</i>	oyuq	<i>close by</i>	yaxın
<i>center</i>	mərkəz	<i>closed</i>	bağlı
<i>centimeter</i>	santimetr	<i>clothing</i>	geyim
<i>Central Asia</i>	Orta Asiya	<i>cloud</i>	bulud
<i>central</i>	mərkəzi, orta	<i>cloudy</i>	buludlu
<i>century</i>	əsr	<i>club</i>	klub
<i>ceremony</i>	toy	<i>coat</i>	palto
<i>certain</i>	əmin	<i>coffee</i>	qəhvə
<i>chaff</i>	saman	<i>cognac</i>	konyak
<i>chain</i>	zəncir	<i>coin</i>	ağca
<i>chair</i>	stul	<i>coins</i>	sikkə
<i>chairman</i>	sədr	<i>cold</i>	soyuq
<i>chalk</i>	tabaşır	<i>collect (v.)</i>	dər-, yığ-
<i>chamber (music)</i>	kamera	<i>collective</i>	kollektiv
<i>chambermaid</i>	xadimə	<i>color</i>	rəng
<i>champagne</i>	şampan	<i>comb (v.)</i>	dara-
<i>champion</i>	çempion	<i>combine harvester</i>	kombayn
<i>championship</i>	çempionat	<i>come (v.)</i>	gəl-
<i>change (v.)</i>	dəyiş-; (money) xırdala-	<i>come down (v.)</i>	en-
<i>channel</i>	kanal	<i>come out (v.)</i>	çıx-
<i>character</i>	xasiyyət	<i>comedy</i>	komediya

<i>comfort</i>	rahatlıq
<i>comfortable</i>	rahat
<i>comma</i>	vergül
<i>comment</i>	söz
<i>commercial</i>	kommersiya, reklam
<i>commission (v.)</i>	tapşır-
<i>committee</i>	həyat, komite
<i>company</i>	firma, şirkət
<i>compare (v.)</i>	müqayisə et-, tutuşdur-
<i>compartment</i>	kupe
<i>compete (v.)</i>	yarış-
<i>competition</i>	yarış
<i>complain (v.)</i>	şikayətlən-
<i>complaint</i>	şikayət
<i>complete works</i>	külliyat
<i>completely</i>	büsbütün, tamam
<i>completely empty</i>	bomboş
<i>completely flat</i>	dümdüz
<i>completely full</i>	dopdolu
<i>completely round</i>	yupyumru
<i>completely true</i>	dopdoğru
<i>composer</i>	bəstəkar
<i>compound word</i>	söz birləşməsi
<i>comprehensive</i>	hərtərəfli
<i>computer</i>	kompyuter
<i>comrade</i>	yoldaş
<i>condition</i>	şərt
<i>conductor</i>	konduktor
<i>congratulate (v.)</i>	təbrik et-
<i>congratulations</i>	təbrik, mübarək
<i>connected</i>	əlaqədar
<i>connection</i>	əlaqə, rabitə
<i>conservatory</i>	konservatoriya
<i>consisting (of)</i>	ibarət
<i>constructing</i>	inşa
<i>construction</i>	inşaat, tikinti
<i>constructor</i>	inşaatçı
<i>contact</i>	əlaqə
<i>contemporary</i>	müasir
<i>continue (v.)</i>	davam elə-
<i>contrasting word</i>	bəs
<i>convey (v.)</i>	çatdır-
<i>cook</i>	aşpaz
<i>cook (v.)</i>	bişir-
<i>cookie</i>	peçenye
<i>cool</i>	sərin
<i>coral</i>	mərcan
<i>correct</i>	doğru, düz, haqlı
<i>correct (v.)</i>	düzəlt-
<i>correctly</i>	düzgün
<i>cotton</i>	pambıq
<i>cough</i>	öskürək
<i>cough (v.)</i>	öskür-
<i>counting word</i>	dənə
<i>country</i>	diyar, ölkə
<i>court</i>	kort
<i>(court)yard</i>	həyə

<i>cousin</i>	bibiqızı/oğlu, əmiqızı/oğlu, dayıqızı/oğlu, xalaqızı/oğlu
<i>cover (v.)</i>	ört-
<i>cow</i>	inək
<i>crack (v.)</i>	çatla-
<i>cradle</i>	beşik
<i>crane</i>	durnia
<i>crazy</i>	dəli
<i>cream</i>	qaymaq
<i>creative work</i>	yaradıcılıq
<i>crop</i>	məhsul
<i>crossing</i>	keçid
<i>crow</i>	qarğa
<i>cry (v.)</i>	ağla-
<i>cucumber</i>	xiyar
<i>culprit</i>	günahkar
<i>culture</i>	mədəniyyət
<i>cultured</i>	mədəni
<i>cup</i>	bardaq, fincan, stəkan
<i>cupboard</i>	dolab, şka
<i>cure</i>	müalicə, şəfa
<i>customer</i>	alıcı, müştəri
<i>cut (v.)</i>	biç-, kəs-
<i>cutlet</i>	kotlet
<i>daily</i>	gündən-günə
<i>dairy</i>	südçülük
<i>damp</i>	rütubətli
<i>dance</i>	rəqs
<i>danger</i>	təhlükə
<i>dangerous</i>	təhlükəli
<i>Danish</i>	danimarkalı
<i>dark</i>	qaranlıq; (of color) tünd
<i>dark blue</i>	göngöy
<i>dark gray</i>	bomboz
<i>dark green</i>	yamyazıl
<i>dark red</i>	qıpqırmızı
<i>dark yellow</i>	sapsarı
<i>daughter</i>	qız
<i>day</i>	gün, gündüz; sutka
<i>day after tomorrow</i>	birisigün
<i>day and night</i>	gecə-gündüz
<i>day before yesterday</i>	sırağagün
<i>day by day</i>	gündən-günə
<i>daytime</i>	gündüz
<i>dear</i>	can, sevimli, əziz
<i>debt</i>	borc
<i>December</i>	dekabr
<i>decide (v.)</i>	qərara gəl-
<i>decision</i>	qərar
<i>deep</i>	dərin
<i>défeat (v.)</i>	məğlub et-
<i>défend (v.)</i>	müdafiə elə-
<i>defense</i>	müdafiə
<i>deficiency</i>	eyib
<i>degree</i>	dərəcə
<i>delicious</i>	dadlı, ləzzətli
<i>deliver (v.)</i>	yetir-
<i>demonstrative pronoun</i>	işarə əvəzliyi

<i>Denmark</i>	Danimarka
<i>dentist</i>	dış həkimi
<i>department</i>	bölmə, kafedra, şöbə
<i>department store</i>	univermaq
<i>descendant</i>	övlad
<i>desire</i>	arzu, istək
<i>desire (v.)</i>	arzu et-
<i>desk</i>	parta
<i>desserts</i>	şirniyyat
<i>detective</i>	detektiv
<i>deteriorate (v.)</i>	pisləş-
<i>determine (v.)</i>	müəyyən et-
<i>diabetes</i>	müayən et-
<i>diagnose (v.)</i>	diaqnoz qoy-
<i>diagnosis</i>	diaqnoz
<i>dial a number (v.)</i>	nömrə yığ-
<i>dialogue</i>	dialog
<i>diarrhea</i>	ishal, qarmı işləmə
<i>dictionary</i>	lüğət, sözlük
<i>die (v.)</i>	öl-
<i>difficult</i>	çətin
<i>difficulty</i>	çətinlik
<i>dig (v.)</i>	biç-, kəs-
<i>digestion</i>	həzm
<i>diligent</i>	oxuyan
<i>dining car</i>	vaqon-restoran
<i>dining-hall</i>	yeməxana
<i>dinner</i>	nahar
<i>dinner drinks</i>	süfrə suyu
<i>dinner table</i>	süfrə
<i>diphtheria</i>	difteriya
<i>direction</i>	tərəf
<i>director</i>	direktor, müdir
<i>dirt</i>	torpaq
<i>disappear (v.)</i>	rədd ol-
<i>discotheque</i>	diskoteka
<i>discover (v.)</i>	üzə çıx-
<i>discuss (v.)</i>	müzakirə et-
<i>discussion</i>	müzakirə
<i>disgrace</i>	biabırçılıq, eyib
<i>dish</i>	xörək
<i>district</i>	rayon
<i>disturb (v.)</i>	narahat et-
<i>divide (v.)</i>	böl-
<i>do (v.)</i>	düzəlt-, et-
<i>doctor</i>	təbib
<i>document</i>	sənəd
<i>documentary</i>	sənədli film
<i>dog</i>	it
<i>domestic</i>	daxili
<i>door</i>	qapı
<i>doubt (v.)</i>	İngiltərə et-
<i>down</i>	aşağı
<i>drama</i>	drama
<i>dress</i>	qurudulmuş
<i>dried</i>	qazma
<i>drill</i>	qazma
<i>drink</i>	içki

<i>drink (v.)</i>	iç-
<i>drip (v.)</i>	tökül-
<i>drive (v.)</i>	sür-
<i>driver</i>	sürücü
<i>driving license</i>	sürücü vəsiqəsi
<i>drop</i>	damla
<i>drop (intrans. v.)</i>	düş-
<i>drop (trans. v.)</i>	sal-
<i>drown (v.)</i>	boğul-
<i>dry</i>	quru
<i>dry (v.)</i>	qurula-
<i>duck</i>	ördək
<i>duet</i>	duet
<i>during</i>	ərzində
<i>Dutch</i>	holland
<i>dwelling</i>	məskən
<i>dye-house</i>	boyaqxana
<i>each other</i>	bir-biri
<i>ear</i>	qulaq
<i>early</i>	erkən; tez
<i>earn (v.)</i>	qazan-
<i>earth</i>	torpaq
<i>east</i>	şərq
<i>easy</i>	asan
<i>eat (v.)</i>	dişlə-, ye-
<i>economic</i>	iqtisadi
<i>economy</i>	iqtisadiyyat
<i>edge</i>	kənar
<i>education</i>	təhsil
<i>egg</i>	yumurta
<i>eggplant</i>	badımcan
<i>Egypt</i>	Misir
<i>Egyptian</i>	misirli
<i>eight</i>	səkkiz
<i>eighteen</i>	on səkkiz
<i>eighty</i>	həştad, səksən
<i>elbow</i>	dirsək
<i>elderly</i>	yaşlı
<i>elevator</i>	lift
<i>eleven</i>	on bir
<i>embassy</i>	səfirlik
<i>emergency exit</i>	ehtiyat çıxışı
<i>empty</i>	boş
<i>empty-handed</i>	əliboş
<i>end</i>	axır, son; uc
<i>end (v.)</i>	bit-, qurtar-
<i>end up with (v.)</i>	nail ol-
<i>endurance</i>	dözüm
<i>endure (v.)</i>	döz-
<i>enemy</i>	düşmə
<i>engineer</i>	mühəndis
<i>England</i>	İngiltərə
<i>English</i>	ingilis
<i>English language</i>	ingiliscə
<i>enough</i>	bəs, kifayət
<i>enter (v.)</i>	daxil ol-
<i>enterprise</i>	müəssisə
<i>entertaining</i>	əyləncəli

enthusiasm	həvəs
entrance	giriş
envelope	zərf
era	dövr, əsr
error	yanlışlıq
escalator	eskalator
Eskimo	eskimos
essence	mahiyyət
establish (v.)	qur-
establishment	müəssisə
esteemed	hörmətli
ether	efir
evening	axşam
event	hadisə
evergreen	həmişəyaşıl
every	hər
everybody	hərə
evidently	yəqin
evil	yaman
exactly	dəqiq, məhz
exam	imtahan
examination	müayinə
examine (v.)	yoxla-
example	misal
excellency	zati-ali
except	başqa
excess baggage	artıq yük
exchange (v.)	dəyiş-
exchange rate	kurs, məzənnə
excuse	üzr
exercises	gimnastika
exhibition	sərgi
exit	çıxış
expensive	baha(lı)
explain (v.)	anlat-, başa sal-, izah etə-
explode (v.)	partla-
express	təcili
extension (phone)	əlavə
eye	göz
eyelash	kirpik
fabric	parça
face	üz
factory	fabrik, zavod
falcon	şahin
fall (rain, etc.) (v.)	yağ-
fall (v.)	düş-
fall out (v.)	küs-
fame	şöhrət
family	ailə
famous	məşhur
fan	azarkeş
far	iraq, uzaq
far away	iraq, uzaq
farewell	vida, əlvida
farm	ferma
fast	bərk; sürətlə, tez
fat	kök; yağ
father	ata

father-in-law	qaynata
fault	günah
faulty	günahkar
fear	qorxu
February	fevral
feed (v.)	yedizdir-
feel (v.)	duy-, hiss et-
feel hungry (v.)	ac-
feeling	hiss
fever	istilik
few	az
field	çöl, tarla
fifty	əlli
fig	əncir
fight (v.)	döyüş-
fill (intrans. v.)	dol-
fill (trans. v.)	doldur-
film	film
final	axır
finance	maliyyə
find (v.)	tap-, üzə çıx-
fine	nazik, yaxşı
fine arts	incəsənət
finger	barmaq
finish (v.)	bit-, qurtar-
Finland	Finlandiya
Finnish	fin
fire	od
firewood	odun
firm	firma
first	ilk
fish	balıq
fisherman	balıqçı
fitting room	ölçmə kabinesi
five	beş
flee (v.)	qaç-
flight	reys, uçuş
flight number	reys nömrəsi
flight schedule	uçuş cədvəli
flood	sel
floor	döşəmə, mərtəbə
flow (v.)	ax-
flower	çiçək, gül
flu	qrip
fluently	sərbəst, təmiz
fly	milçək
fly (v.)	uç-
fog	duman
folk	xalq
food	xörək, yemək
food-stuff	ərzaq malları
foot	ayaq
for	görə, üçün
for example	məsələn
for long	çoxdan
forbid (v.)	qadağan et-
forbidden	qadağan
forehead	alın

foreign	xarici, yad
foreign currency	valyuta
foreigner	əcəbi
forest	məşə
forget (v.)	unut-
forgive (v.)	bağışla-
fork	çəngəl
form	blank; forma, şəkil
form (v.)	formalaşdır-; əmələ gətir-
former	keçmiş
forty	qırx
forty-five	qırx beş
forty-six	qırx altı
forward	irəli
four	dörd
fragrance	ətir
France	Fransa
free	azad
free of charge	pulsuz
freedom	azadlıq
freeze (v.)	dondur-
French	fransız
French language	fransızca
frequently	tez-tez
Friday	beşinci gün, cümə
friend	dost, yoldaş
friendship	dostluq
frighten (v.)	qorxuz-
from where	haralı
front	ön, qabaq, qarşı
front (vowel)	incə (sait)
frost	şaxta
fruit	meyvə
full	dolu
fun	məzəli, əyləncəli
fund	fond
furniture	mebel
future	gələcək
gallery	qalereya
game	matç, oyun, yarış
garden	bağ, bağça; bostan
garden-shed	çardaq
garlic	sarımsaq
gather (intrans. v.)	cəm ol-, toplaş-
gather (trans. v.)	dər-, yığ-
gazelle	ceyran
general	ümumi
generation	nəsil
gentleman	cənab
Georgia	Gürcüstan
Georgian	gürcü
Georgian language	gürcücə
German	alman
German language	almanca
Germany	Almaniya
get (v.)	al-
get angry (v.)	hirsələn-
get bored (v.)	darıx-
get complicated (v.)	mürəkkəbləş-
get easy (v.)	asanlaş-
get excited (v.)	həyəcanlan-
get longer (v.)	uzan-
get mad (v.)	qəzəblən-
get off (v.)	düş-
get on (v.)	min-
get rid of (v.)	at-
get sick (v.)	xəstələn-
get-wrong number (v.)	səhv düş-
get thirsty (v.)	susa-
get up (v.)	dur-, qalx-
get well (v.)	sağal-
get wet (v.)	islan-
get younger (v.)	cavanlaş-
gift	hədiyyə
girl	qız
give (v.)	ver-
give advice (v.)	nəsihət et-
glad	şad
glass	şəkən, şüşə
glasses	eynək
glove	əlcək
glutton	acgöz
go (v.)	get-
go out (v.)	çix-
God willing	inşallah
gold	qızıl
gold color	qızılı
good	xey(i)r, xeyirli; xoş, yaxşı
good afternoon	gün aydın
good luck	uğur
good to see you	xoş gəldiniz
good-bye	sağ ol(un), xudahafiz
goodness	yaxşılıq
goods	əşya
government	hökumət
governor	vali
grade	qiymət
gradually	getdikcə
graduate (v.)	bitir-
grain	dən
grand	əzəmətli
grandchild	nəvə
grandfather	baba
grandmother	nənə
grape	üzüm
grass	çəmən, ot
grateful	minnətdar
gratitude	minnətdarlıq
grave	qəbr
Greece	Yunanistan
Greek	yunan
green	yaşıl
greet (v.)	qarşıla-; salam ver-, salamlaş-
greetings	salamləyküm
grey	boz

<i>grind</i> (v.)	үйüt- dərək
<i>group</i>	bit-, yetiş-
<i>grow</i> (v.)	böyü-
<i>grow up</i> (v.)	artım
<i>growth</i>	təminat ver-
<i>guarantee</i> (v.)	qonaq
<i>guest</i>	gitara
<i>guitar</i>	çağla-
<i>gush</i> (v.)	idman zalı
<i>gym</i>	saç
<i>hair</i>	yarı, yarım
<i>half</i>	salon, zal
<i>hall</i>	çəkic
<i>hammer</i>	əl
<i>hand</i>	əl çantası
<i>handbag</i>	ovuc
<i>handful</i>	yaylıq, əl yayığı
<i>handkerchief</i>	sap
<i>handle</i>	baş ver-, ol-
<i>happen</i> (v.)	səadət, xoşbəxtlik
<i>happiness</i>	xoşbəxt, şad
<i>happy</i>	bərk
<i>hard</i>	çalışqan
<i>hard-working</i>	ahərg
<i>harmony</i>	tələs-
<i>haste</i> (v.)	tələsik
<i>hastily</i>	tələsik
<i>hasty</i>	şlyapa
<i>hat</i>	qəbiz ol-
<i>have constipation</i> (v.)	ishal ol-
<i>have diarrhea</i> (v.)	çətinlik çək-
<i>have difficulty</i> (v.)	nahar et-
<i>have dinner</i> (v.)	çat-
<i>have enough</i> (v.)	zəhərlən-
<i>have food-poisoning</i> (v.)	şam et-
<i>have supper</i> (v.)	o
<i>he</i>	baş; sədr
<i>head</i>	baş ağrısı
<i>headache</i>	cansağlığı, sağlıq, səhhət
<i>health</i>	sağlam
<i>healthy</i>	eşit-
<i>hear</i> (v.)	bağır, könül, qəlb, ürək
<i>heart</i>	ürəkdən
<i>heartfelt</i>	ocaq
<i>hearth</i>	isti; istilik
<i>heat</i>	ağır
<i>heavy</i>	yəhudicə
<i>Hebrew language</i>	boy
<i>height</i>	vertolyot
<i>helicopter</i>	salam; alo
<i>hello</i>	kömək
<i>help</i>	kömək et-
<i>help</i> (v.)	köməkləş-
<i>help each other</i> (v.)	onun
<i>her</i>	bura, burada
<i>here</i>	buyurun
<i>here you are</i>	qəhrəman
<i>hero</i>	

<i>heroism</i>	qəhrəmanlıq
<i>hers</i>	onunku
<i>hi</i>	salam
<i>high</i>	hündür, uca, yüksək
<i>his</i>	onun, onunku
<i>historian</i>	tarixçi
<i>historical</i>	tarixi
<i>history</i>	tarix
<i>hockey</i>	xokkey
<i>hold</i> (v.)	tut-
<i>holder</i>	malik, sahib
<i>hole</i>	oyuq
<i>holiday</i>	bayram, tətil; istirahət günü
<i>Holland</i>	Hollandiya
<i>home</i>	ev; məskən, yuva
<i>homeland</i>	vətən, yurd
<i>honey</i>	bal
<i>honor</i>	namus
<i>honor certificate</i>	tərifnamə
<i>hope</i>	ümid
<i>hope</i> (v.)	ümid et-
<i>horse</i>	at
<i>horseman</i>	atlı
<i>hospital</i>	xəstəxana
<i>hot</i>	isti
<i>hotel</i>	mehmanxana
<i>hour</i>	saat
<i>house</i>	ev
<i>how</i>	neçə
<i>how many</i>	neçə, nə qədər
<i>how much</i> (\$)	neçəyə
<i>human being</i>	insan
<i>humanist</i>	humanist
<i>hundred</i>	yüz
<i>hung</i> (v.)	sər-
<i>Hungarian</i>	macar
<i>Hungary</i>	Macarıstan
<i>hungry</i>	ac
<i>hunter</i>	ovçu
<i>hurry</i> (v.)	tələs-
<i>hurry up</i> (v.)	tez ol-, tələs-
<i>husband</i>	ər
<i>I</i>	mən
<i>I don't know</i>	bilmirəm
<i>I know</i>	bilirəm
<i>I think</i>	məncə
<i>ice</i>	buz; buzlu
<i>ice-cream</i>	dondurma
<i>iced</i>	buzlu
<i>idea</i>	düşüncə, fikir
<i>If God wills</i>	Allah qoysa
<i>if</i>	əgər
<i>if not</i>	yoxsa
<i>immediately</i>	dərhal
<i>improve</i> (v.)	yaşıləş-
<i>impudence</i>	vicdansızlıq
<i>in</i>	daxil
<i>in a haste</i>	tələsik

<i>in a while</i>	bir azdan
<i>in excess of</i>	artıq
<i>in fact</i>	əslində
<i>in front of</i>	önündə, qabağında,
	qarşısında
<i>in my opinion</i>	məncə
<i>in person</i>	şəxsən
<i>in that way</i>	elə
<i>in the middle of</i>	ortasında
<i>in this way</i>	belə
<i>included</i>	daxil
<i>increase</i>	artım
<i>increase</i> (intrans. v.)	artır-
<i>increase</i> (trans. v.)	artır-
<i>indecency</i>	ədəbsizlik
<i>independence</i>	istiqlal, istiqalyyəti
<i>independent</i>	müstəqil
<i>India</i>	Hindistan
<i>Indian</i>	hindli
<i>inexpensive</i>	ucuz
<i>inextinguishable</i>	sönməz
<i>infarction</i>	infarkt
<i>infection</i>	infeksiya
<i>inflation</i>	inflasiya
<i>inform</i> (v.)	bildir-
<i>information</i>	məlumat
<i>injustice</i>	ədələtsizlik
<i>inn</i>	karvansara
<i>inner</i>	içəri
<i>inside</i>	iç, içində, içəri,
	içərisində
<i>installation</i>	qurğu
<i>institute</i>	institut
<i>institutions of higher learning</i>	ali məktəb
<i>instrument</i>	alət
<i>intellect</i>	zəhin
<i>intelligence</i>	ağıl
<i>intelligent</i>	ağıllı
<i>intensify</i> (v.)	şiddətlən-
<i>intention</i>	məqsəd
<i>interest</i>	faiz
<i>interesting</i>	maraqlı
<i>interior</i>	iç
<i>intermission</i>	antrakt
<i>international</i>	beynəlmiləl, beynəlxalq
<i>interrupt</i> (v.)	sözünü kəs-
<i>introduce</i> (v.)	tanış et-, təqdim et-
<i>investment</i>	investisiya
<i>inviolability</i>	toxunulmazlıq
<i>invite</i> (v.)	çağır-, dəvət et-
<i>Iran</i>	İran
<i>Iranian</i>	iranlı, fars
<i>Iraq</i>	İrak
<i>Iraqi</i>	iraklı, ərəb
<i>Ireland</i>	İrlandiya
<i>Irish</i>	irlandiyalı
<i>iron</i> (for ironing)	ütü
<i>iron</i> (v.)	ütülə-
<i>island</i>	ada
<i>Israel</i>	İsrail
<i>Israeli</i>	israilli, yəhudi
<i>issue</i>	buraxılış
<i>it</i>	o
<i>it seems that</i>	deyəsən
<i>Italian</i>	italyan
<i>Italian language</i>	italyanca
<i>Italy</i>	İtaliya
<i>its</i>	onun, onunku
<i>jackal</i>	çaqqal
<i>jail</i>	zindan
<i>jam</i>	mürəbbə
<i>January</i>	yanvar
<i>Japan</i>	Yaponiya
<i>Japanese</i>	yapon
<i>Japanese language</i>	yaponca
<i>jar</i>	banka, bardaq
<i>jazz</i>	caz
<i>jelly</i>	jеле
<i>Jew</i>	yəhudi
<i>job</i>	iş
<i>joke</i>	zarafat
<i>joke</i> (v.)	zarafatlaş-
<i>journal</i>	jurnal
<i>journalist</i>	jurnalist
<i>journey</i>	səfər
<i>joy</i>	sevinc, səfa
<i>judge</i>	hakim
<i>juice</i>	şirə
<i>juicy</i>	sulu
<i>July</i>	iyul
<i>June</i>	iyun
<i>just</i>	indicə, məhz
<i>just now</i>	indicə
<i>justice</i>	ədələt
<i>kabab</i>	kabab
<i>Kazakh</i>	qazax
<i>Kazakhstan</i>	Qazaxıstan
<i>keep</i> (v.)	saxla-
<i>kidney</i>	böyrək
<i>kill</i> (v.)	öldür-
<i>kilogram</i>	kilo
<i>kilometer</i>	kilometr
<i>kind</i>	cins, cür, növ
<i>king</i>	kral
<i>kiss</i> (v.)	öp-
<i>kitchen</i>	mətbəx
<i>knee</i>	diz
<i>knife</i>	biçaq
<i>knit</i> (v.)	toxu-
<i>know</i> (a person) (v.)	tanı-
<i>know</i> (v.)	bil-
<i>knowledge</i>	bilik
<i>Koran</i>	Quran
<i>Kyrgyz</i>	qırğız
<i>Kyrgyzstan</i>	Qırğızıstan
<i>lady</i>	xanım

<i>(lady)-friend</i>	rəfiqə	<i>long</i>	uzun
<i>lamb</i>	quzu; quzu əti	<i>long time</i>	çoxdan
<i>lamp</i>	lampa	<i>longing</i>	həsret
<i>land</i>	diyar	<i>look</i>	sima
<i>land (v.)</i>	en-	<i>look (v.)</i>	tamaşa et-
<i>language</i>	dil	<i>look (at) (v.)</i>	bax-
<i>lap</i>	qucaq	<i>look for (v.)</i>	axtar-
<i>last</i>	axır; sonuncu; keçən	<i>look like (v.)</i>	oxşa-
<i>last name</i>	familiya, soyadı	<i>lose (v.)</i>	itir-
<i>laugh (v.)</i>	gül-	<i>lose hope (v.)</i>	ümid üz-
<i>law</i>	qanun	<i>lose one's sleep (v.)</i>	yuxu qaç-
<i>lawyer</i>	vəkil	<i>loud</i>	bərk
<i>laxative</i>	işlətmə dərmanı	<i>love (v.)</i>	sev-
<i>layer</i>	təbəqə	<i>love</i>	sevgi
<i>lazy</i>	tənbəl	<i>loveable</i>	sevimli
<i>lead (v.)</i>	apar-	<i>lover</i>	aşiq
<i>lead a life (v.)</i>	dolan-	<i>low</i>	aşağı
<i>leadership</i>	rəhbərlik	<i>lower (v.)</i>	aşağı sal-, endir-
<i>leading character</i>	baş rol	<i>lower part</i>	alt
<i>leaf</i>	yarpaq	<i>lowland</i>	aran
<i>lean</i>	arıq	<i>luggage</i>	yük
<i>learn (v.)</i>	öyrən-	<i>lung</i>	ağ ciyər
<i>lease</i>	kirayə	<i>lyrical</i>	lirik
<i>leather</i>	dəri	<i>magazine</i>	jurnal
<i>leave (v.)</i>	ayrıl-, burax-, əlçək-, get-	<i>main</i>	əsas
<i>Lebanese</i>	livanlı	<i>make (v.)</i>	et-
<i>Lebanon</i>	Livan	<i>malara</i>	qızdırma
<i>lecture</i>	mühazirə	<i>man</i>	adam, kişi
<i>left</i>	sol	<i>manager</i>	administrator
<i>lens</i>	şüşə	<i>manner</i>	təhər
<i>lesson</i>	dərs	<i>many</i>	çoxlu, xeyli
<i>let (v.)</i>	icazə ver-	<i>map</i>	xəritə
<i>let go (v.)</i>	sal-	<i>mark</i>	işarə
<i>letter</i>	hərf; məktub	<i>mark (v.)</i>	qeyd et-
<i>lettuce</i>	kahı	<i>market</i>	bazar
<i>level</i>	hamar; səviyyə	<i>married</i>	ailəli, evli
<i>library</i>	kitabxana	<i>marry (v.)</i>	evlən-
<i>life</i>	həyat, ömür; məişət	<i>marryr</i>	şəhid
<i>light</i>	işıq; <i>(for colors)</i> açıq	<i>marvelous</i>	maşallah
<i>lightweight</i>	yüngül	<i>match</i>	matç
<i>like</i>	kimisi; sevgi	<i>material</i>	parça
<i>like (v.)</i>	bəyən-, xoşla(n)-, xoşu(na) gəl-	<i>maternal aunt</i>	xala
<i>like that</i>	elə	<i>maternal uncle</i>	dayı
<i>like this</i>	bela	<i>mathematician</i>	riyaziyyatçı
<i>limpid</i>	duru	<i>mathematics</i>	riyaziyyat
<i>line</i>	sətir; xətt	<i>matter</i>	məsələ
<i>linen</i>	kətan	<i>mattress</i>	döşək
<i>linguist</i>	dilçi	<i>May</i>	may
<i>link</i>	rabitə	<i>maybe</i>	bəlkə
<i>lip</i>	dodaq	<i>meadow</i>	çəmən
<i>listen to (v.)</i>	dinlə-, qulaq as-	<i>meal</i>	xörək
<i>literary</i>	ədəbi	<i>meaning</i>	məna
<i>literature</i>	ədəbiyyat	<i>meaningful</i>	mənalı
<i>litter (v.)</i>	zibillə-	<i>meanness</i>	alçaqlıq
<i>little</i>	az	<i>measles</i>	qızılca
<i>live (v.)</i>	dolan-, yaşa-	<i>meat</i>	ət
<i>liver</i>	bağır	<i>medical doctor</i>	həkim
		<i>medicine</i>	dərman; tibb

<i>meet (v.)</i>	görüş-; tanış ol-	<i>mow (v.)</i>	biç-
<i>meeting</i>	iclas, yığıncaq	<i>Mr.</i>	bəy, cənab
<i>melon</i>	qovun	<i>mud</i>	palçıq
<i>member</i>	üzv	<i>mud brick</i>	kərpic
<i>memento</i>	xatirə	<i>mullah</i>	molla
<i>mend (v.)</i>	təmir elə-	<i>mumps</i>	parotit
<i>mentality</i>	düşüncə	<i>museum</i>	muzey
<i>menu</i>	menyu	<i>music</i>	musiqi
<i>mercy</i>	mərhəmət, rəhmət	<i>musician</i>	musiqiçi
<i>messenger</i>	elçi	<i>mustache</i>	biğ
<i>meter</i>	metr	<i>mutton</i>	qoyun əti
<i>Mexica</i>	Meksika	<i>my</i>	mənim
<i>Mexican</i>	meksikalı	<i>nail</i>	mıx
<i>middle</i>	orta	<i>name</i>	ad, isim
<i>middle school</i>	orta məktəb	<i>narrow</i>	dar
<i>mild</i>	yumşaq	<i>nation</i>	el
<i>milk</i>	süd	<i>national</i>	milli
<i>millet</i>	darı	<i>nationality</i>	milliyyət
<i>million</i>	milyon	<i>native</i>	doğma
<i>mind</i>	ağıl	<i>nature</i>	təbiət
<i>mine</i>	mənimki	<i>near</i>	yanında, yaxın
<i>mineral water</i>	mineral su	<i>necessary</i>	gərək, lazım, vacib, lazımı
<i>minister</i>	nazir	<i>neck</i>	boyun
<i>ministry</i>	nəzirlik	<i>neck-tie</i>	qalstuk
<i>minute</i>	dəqiqə	<i>need</i>	ehtiyac
<i>mirror</i>	güzgü	<i>needed</i>	gərək
<i>miss (v.)</i>	burax-; darıx-	<i>needed</i>	qonşu
<i>mission</i>	missiya	<i>neighbor</i>	nə (də)
<i>mist</i>	duman	<i>neither</i>	əsbəb
<i>mistake</i>	səhv, yanlış	<i>nerv</i>	yuva
<i>mitten</i>	əlcək	<i>nest</i>	heç, heç cür, heç vaxt, qətiyyə, əsla
<i>moan</i>	inilti	<i>never</i>	heç, heç cür, heç vaxt, qətiyyə, əsla
<i>molar</i>	azı	<i>New Year</i>	yeni il
<i>moment</i>	dəm	<i>new</i>	cədid, təzə, yeni
<i>Monday</i>	bazar ertəsi, birinci gün	<i>news</i>	xəbər; yenilik
<i>money</i>	pul, ağça	<i>newspaper</i>	qəzet
<i>money order</i>	pul baratı	<i>next</i>	gələn, növbəti
<i>Mongolian</i>	Moğol	<i>next to</i>	yanında
<i>month</i>	ay	<i>night</i>	gecə
<i>monthly</i>	aylıq	<i>nightingale</i>	bülbül
<i>monument</i>	abidə	<i>nine</i>	doqquz
<i>mood</i>	kef	<i>ninety</i>	doxsan
<i>moon</i>	ay	<i>no</i>	heç; xeyr, yox
<i>more</i>	daha	<i>no doubt</i>	şübhəsiz
<i>more and more</i>	get-gedə	<i>nobody</i>	heç kim, heç kimsə, heç kəs
<i>more or less</i>	az-çox	<i>noise</i>	səs-küy
<i>morning</i>	sabah, səhər	<i>non-alcoholic</i>	alkoqolsuz
<i>mosque</i>	məscid	<i>none of them</i>	heç biri
<i>mother</i>	ana	<i>noodles</i>	əriştə
<i>mother tongue</i>	ana dili	<i>noon</i>	günorta
<i>mother-in-law</i>	qaynana	<i>nor</i>	nə (də)
<i>mountain</i>	dağ	<i>north</i>	şimal
<i>mouth</i>	ağız	<i>Norway</i>	Norveç
<i>move (v.)</i>	keç-; köç-	<i>Norwegian</i>	norveçli
<i>move away (v.)</i>	uzaqlaş-	<i>nose</i>	burun
<i>move gracefully (v.)</i>	süz-	<i>not</i>	deyil; heç
<i>movie</i>	film, kino	<i>notebook</i>	dəftər
<i>movie theater</i>	kinoteatr		

<i>nothing</i>	heç, heç bir şey, heç nə, heç zad	<i>ours</i>	bizimki
<i>noticeable</i>	gözə dəyən	<i>outside</i>	bayır, bayırında
<i>novel</i>	roman	<i>over</i>	yuxarı
<i>November</i>	noyabr	<i>owner</i>	malik
<i>now</i>	indi	<i>pace</i>	qədəm
<i>nowhere</i>	heç yer	<i>pack</i>	paçka
<i>number</i>	nömrə, say	<i>pack (v.)</i>	qabla-
<i>numeral</i>	say	<i>package</i>	bağlama
<i>nurse</i>	şəfqət bacısı	<i>page</i>	səhifə
<i>object (v.)</i>	ətiraz et-	<i>pain</i>	acı, ağrı
<i>objection</i>	ətiraz	<i>paint (v.)</i>	şəkil çək-
<i>obtain (v.)</i>	nail ol-	<i>painting</i>	şəkil
<i>occasion</i>	münasibət	<i>pair</i>	cüt, qoşa
<i>occasionally</i>	arabir	<i>pajamas</i>	pijama
<i>occupation</i>	işğal; peşə	<i>palace</i>	saray
<i>occupied</i>	məşğul	<i>palm</i>	palma
<i>October</i>	oktyabr	<i>panel</i>	panel
<i>of course</i>	mütləq, əlbəttə	<i>pants</i>	şalvar
<i>office</i>	ofis	<i>paper</i>	kağız
<i>official</i>	rəsmi	<i>parents</i>	ata-ana, valideyn
<i>often</i>	tez-tez	<i>park</i>	park
<i>oh</i>	aman	<i>part</i>	hissə
<i>oil</i>	neft; yağ	<i>participate (v.)</i>	iştirak et-
<i>oil well</i>	buruq	<i>particle</i>	zərrə
<i>oiler</i>	neftçi	<i>partition</i>	araksma
<i>oilman</i>	neftçi	<i>partner</i>	ortaq, şərik
<i>OK</i>	olar, oldu, yaxşı	<i>party</i>	qonaqlıq, məclis
<i>old</i>	köhnə; (for people) qoca	<i>pass (intrans. v.)</i>	keç-, öt-
<i>on</i>	üstündə	<i>pass (trans. v.)</i>	keçir-, ötür-
<i>on my behalf</i>	əvəzimdən	<i>pass away (v.)</i>	vəfat et-, rəhmətə get-
<i>on foot</i>	piyada	<i>passenger</i>	sərnişin
<i>on top of</i>	üstündə	<i>past</i>	keçmiş, ötən
<i>one</i>	birçə; bir	<i>paternal aunt</i>	bibi
<i>onion</i>	soğan	<i>paternal uncle</i>	əmi
<i>only</i>	ancaq, birçə, tək, təkçə, yalnız	<i>path</i>	yol
<i>open</i>	açığ	<i>patience</i>	səbir
<i>open (v.)</i>	aç-	<i>pavement</i>	səki
<i>open wound (v.)</i>	yara vur-	<i>pay (v.)</i>	ödə-
<i>opera</i>	opera	<i>peace</i>	sülh; əmin-amanlıq
<i>opinion</i>	nəzər	<i>peach</i>	şaftalı
<i>opportunity</i>	imkan	<i>pear</i>	armud
<i>opposite</i>	qarşı, qarşısında, əks	<i>pen</i>	qələm
<i>optometrist</i>	göz həkimi	<i>pencil</i>	karandaş
<i>or</i>	ya, yaxud (da), yoxsa	<i>pneumonia</i>	yarımada
<i>or else</i>	yoxsa	<i>people</i>	el; xalq
<i>orange</i>	portağal	<i>pepper</i>	istiot
<i>orange color</i>	narıncı	<i>percent</i>	faiz
<i>orchard</i>	bağ, bostan	<i>perform (v.)</i>	çixiş et-, ifa et-
<i>order</i>	qayda	<i>performancé</i>	tamaşa
<i>order (v.)</i>	buyur-, sifariş et-/ver-	<i>period</i>	dövr
<i>ordinary letter</i>	adi məktub	<i>period of time</i>	müddət
<i>organization</i>	cəmiyyət	<i>perish (v.)</i>	məhv ol-
<i>ostrich</i>	dəvəquşu	<i>permanent</i>	sabit
<i>other</i>	başqa, digər	<i>permission</i>	müsaidə
<i>otherwise</i>	yoxsa	<i>permit (v.)</i>	icazə ver-, qoy-
<i>our</i>	bizim	<i>Persian</i>	fars
		<i>Persian language</i>	farsca
		<i>person</i>	adam, nəfər, şəxs

<i>personally</i>	şəxsən	<i>poorly</i>	zəif
<i>petrol</i>	neft	<i>population</i>	əhali
<i>pharmacy</i>	aptek	<i>portion</i>	hissə
<i>philharmonic</i>	filarmoniya	<i>portrait</i>	portret
<i>phone (v.)</i>	zəng çal-/et-	<i>Portugal</i>	Portuqaliya
<i>phone booth</i>	telefon budkəsi	<i>Portuguese</i>	portuqaliyalı
<i>phonetics</i>	fonetika	<i>Portuguese language</i>	portuqalca
<i>physical education</i>	bədən tərbiyəsi	<i>possessor</i>	sahib
<i>physicist</i>	fizik	<i>possible</i>	mümkün
<i>piano</i>	royal	<i>post card</i>	açıq poçt məktubu
<i>picture</i>	şəkil	<i>post office</i>	poçt şöbəsi
<i>piece</i>	parça	<i>potato</i>	kartof
<i>pilau</i>	aş	<i>pots and pans</i>	qab-qacaq
<i>pillow</i>	balış	<i>poverty</i>	kasıblıq
<i>pillow cover</i>	balışüzü	<i>powder</i>	toz
<i>pineapple</i>	ananas	<i>power</i>	güc
<i>pink</i>	çəhrayı	<i>precious</i>	əziz
<i>pioneer</i>	pioner	<i>pregnant</i>	hamilə
<i>pitch-black</i>	qapqara	<i>prepare (trans. v.)</i>	düzlət-, hazırla-
<i>pitch-dark</i>	qapqaranlıq	<i>prepare (intrans. v.)</i>	hazırlaş-
<i>pity</i>	heyif	<i>prescription</i>	resəpt
<i>place</i>	yer	<i>present</i>	hədiyyə
<i>place (v.)</i>	qoy-	<i>preserve (v.)</i>	qoru-
<i>plan (v.)</i>	qaynaqlaşdır-	<i>preserves</i>	mürəbbə
<i>plane</i>	rəndə	<i>president</i>	prezident
<i>plant</i>	bitki; zavod	<i>press conference</i>	mətbuat konfransı
<i>plantain</i>	bağayarpağı	<i>price</i>	qiymət
<i>plate</i>	boşqab	<i>prime minister</i>	baş nazir
<i>plates</i>	qab-qacaq	<i>printing</i>	çap
<i>platform</i>	platforma	<i>probable</i>	güman
<i>play</i>	oyun; pyes	<i>probably</i>	ehtimal ki
<i>play (instrument) (v.)</i>	çal-	<i>problem</i>	dərd, məsələ
<i>play (v.)</i>	oyna-	<i>process</i>	proses
<i>play-ground</i>	kort	<i>production</i>	buraxılış
<i>playful</i>	oynaq	<i>profession</i>	peşə
<i>playwright</i>	dramaturq	<i>profession of a dyer</i>	boyaqçılıq
<i>pleasant</i>	döşəyatan	<i>professional</i>	peşəkar
<i>pleasant-voiced</i>	xoşavaz	<i>professor</i>	professor
<i>please</i>	buyurun; lütfən, zəhmət	<i>program</i>	qram, veriliş
	olma(z)sa	<i>progress</i>	tərəqqi
<i>pleased</i>	razi, şad	<i>promise (v.)</i>	söz ver-, vədə ver-
<i>pleasure</i>	səfa	<i>pronoun</i>	əvəzlik
<i>plum</i>	gavalı	<i>pronunciation</i>	tələffüz
<i>pneumonia</i>	sətəlcəm	<i>properly</i>	əməlli-başlı
<i>pocket</i>	cib	<i>property</i>	xassə; əşya
<i>poem</i>	şer	<i>prose-writer</i>	nasir
<i>poet</i>	şair	<i>prosperity</i>	xey(i)r
<i>poetry</i>	poeziya, şer	<i>prosperous</i>	fırvan
<i>point</i>	məsələ	<i>prostat</i>	prostətit
<i>poison</i>	zəhər	<i>protect (v.)</i>	qoru-
<i>Poland</i>	Polşa	<i>proverb</i>	atalar sözü
<i>police station</i>	polis idarəsi	<i>public bath</i>	hamam
<i>policy</i>	siyasət	<i>public phone</i>	telefon-avtomat
<i>Polish</i>	polyak	<i>publishing house</i>	nəşriyyat
<i>Polish language</i>	polyakca	<i>pull (v.)</i>	çək-
<i>pomegranate</i>	nar	<i>pupil</i>	şagird
<i>pool</i>	hovuz	<i>pure white</i>	apağ, ağappaq
<i>poor</i>	kasıb; zəif	<i>purse</i>	kisə

<i>push</i> (v.)	itələ-
<i>put</i> (v.)	qoy-
<i>put on</i> (v.)	geyindir-
<i>put out</i> (v.)	söndür-
<i>quality</i>	keyfiyyət
<i>question</i>	sual
<i>quick</i>	tələsik
<i>quickly</i>	sürətlə, tez-tez, tezliklə
<i>quiet</i>	sakit
<i>quietness</i>	sakitlik
<i>quilt</i>	yorğan
<i>quince</i>	heyvə
<i>quite different</i>	bambaşqa
<i>quite new</i>	tərtəzə, tərtəzə
<i>rabbit</i>	dovşan
<i>race</i>	qaçış
<i>railway station</i>	dəmiryol vağzalı, vağzal
<i>rain</i>	yağış, yağmur
<i>rain</i> (v.)	yağış yağ-
<i>raincoat</i>	pləş
<i>rainy</i>	yağmurlu
<i>raise</i> (v.)	qaldır-
<i>rash</i>	səpki
<i>rather</i>	olduqca
<i>reach</i> (v.)	çat-, qovuş-
<i>read</i> (v.)	oxu-
<i>reader</i>	oxucu
<i>reading room</i>	oxu zalı
<i>ready</i>	hazır
<i>ready-made clothing</i>	hazır paltar
<i>real</i>	əsil
<i>real property</i>	mülk
<i>really</i>	doğrudan, həqiqətən
<i>reap</i> (v.)	biç-
<i>rear</i>	arxa
<i>reason</i>	səbəb
<i>receipt</i>	qəbz
<i>recommend</i> (v.)	məsləhət gör-
<i>record-holder</i>	rekordçu
<i>red</i>	qırmızı
<i>reed</i>	qarğı
<i>reflect</i> (v.)	əks etdir-
<i>refrigerator</i>	soyuducu
<i>regards</i>	salam
<i>regret</i>	təssüf
<i>regularly</i>	müntəzəm
<i>regulations</i>	nizamnamə
<i>rejoice</i> (v.)	sevin-
<i>related</i>	əlaqədar
<i>relative</i>	qohum
<i>relatively</i>	nisbətən
<i>relax</i> (v.)	sakitləşdir-
<i>religious school</i>	mədrəsə
<i>remain</i> (v.)	qal-
<i>remarkable</i>	görməli
<i>remember</i> (v.)	xatırla-, yadda saxla-, yadına gəl-/düş-
<i>reminisce</i> (v.)	yad et-

<i>rent</i>	kirayə
<i>repair</i> (v.)	təmir etmə-
<i>repeat</i> (v.)	təkrar etmə-/et-, təkrarla-
<i>repeatedly</i>	dəfələrlə
<i>repetition</i>	təkrar
<i>reproach</i> (v.)	danla-
<i>request</i>	xahiş
<i>request</i> (v.)	rica et-, xahiş et-
<i>resemble</i> (v.)	oxşa-
<i>resolutely</i>	qəti şəkildə
<i>rest</i> (v.)	dincəl-, istirahət et-
<i>restaurant</i>	restoran
<i>restroom</i>	ayaqyolu, tualet
<i>result</i>	nəticə
<i>return</i> (intrans. v.)	qayıt-
<i>return</i> (trans. v.)	qaytar-
<i>revolution</i>	inqilab
<i>rheumatism</i>	revmatizm
<i>rice</i>	aş
<i>rice</i> (cooked)	plov
<i>rich</i>	varlı, zəngin
<i>ride</i> (v.)	sür-
<i>right</i>	doğru, düz; haqlı; sağ
<i>right away</i>	bu saat
<i>ring</i>	rinq
<i>rise</i> (v.)	doğ-, ucal-
<i>river</i>	çay
<i>road</i>	yol
<i>roast</i>	qızartma
<i>roasted</i>	qızartma
<i>rob</i> (v.)	soy-
<i>rock</i>	rok
<i>Romania</i>	Rumniya
<i>Romanian</i>	rumin
<i>room</i>	otaq; kabinet, nömrə
<i>rose</i>	qızılgül
<i>round trip</i>	gediş-gəliş
<i>route</i>	marşrut
<i>rule</i>	qayda
<i>run</i>	qaçış
<i>run</i> (v.)	ax-, qaç-
<i>running</i>	qaçış
<i>Russia</i>	Rusiya
<i>Russian</i>	rus
<i>Russian language</i>	rusca
<i>sake</i>	xatir
<i>salad</i>	salat
<i>salary</i>	maş
<i>salt</i>	duz
<i>salt</i> (v.)	duzla-
<i>salty</i>	duzlu
<i>sample</i>	nümunə
<i>satın</i>	atlas
<i>satisfied</i>	razı
<i>Saturday</i>	altıncı gün, şənbə
<i>sausage</i>	kolbasa
<i>saw</i> (v.)	xilas et-
<i>saw</i>	mişar

<i>say</i> (v.)	de-, söylə-
<i>saying</i>	zarbi-məsəl
<i>scale</i>	tərəzi
<i>scare</i> (v.)	qorxuz-
<i>scarf</i>	şərf
<i>schedule</i>	cədvəl
<i>school</i>	məktəb
<i>science</i>	elm
<i>scientist</i>	alim
<i>scorpion</i>	əqrəb
<i>Scotland</i>	Şotlandiya
<i>Scottish</i>	şotlandiyalı
<i>sculpture</i>	heykəl
<i>sea</i>	dəniz
<i>seal</i>	möhür
<i>seal up</i> (v.)	möhürlə-
<i>seaside</i>	dəniz kənarı, dəniz qırağı, sahil
<i>season</i>	fəsil, mövsüm
<i>seat</i>	yer
<i>second</i>	saniyə
<i>secret</i>	sirr
<i>section</i>	bölmə
<i>see</i> (v.)	gör-
<i>see each other</i> (v.)	görüş-
<i>see you</i>	hələlik
<i>seldom</i>	az-az, nadir (hallarda)
<i>select</i> (v.)	seç-
<i>self</i>	öz
<i>sell</i> (v.)	sat-
<i>seller</i>	satıcı
<i>semi colon</i>	nöqətli vergül
<i>send</i> (v.)	göndər-, yola sal-, yolla-
<i>sentence</i>	cümlə
<i>separate</i>	ayrı
<i>separation</i>	ayrılıq, hicr
<i>September</i>	sentyabr
<i>service</i>	qulluq
<i>set out</i> (v.)	yola düş-, yollan-
<i>set up</i> (v.)	qur-
<i>settle the account</i> (v.)	haqq-hesab çək-
<i>seven</i>	yeddi
<i>seventy</i>	yetmiş
<i>several</i>	bir neçə
<i>severe</i>	sərt
<i>sew</i> (v.)	tik-
<i>sewing machine</i>	tikiş maşını
<i>shade</i>	kölgə
<i>shadow</i>	kölgə
<i>shame</i>	ayıb
<i>shape</i> (v.)	formalaşdır-
<i>share</i>	pay
<i>shareholder</i>	səhmdar
<i>sharp</i>	iti
<i>she</i>	o
<i>sheets</i>	döşəkağı
<i>shell</i> (of a tortoise)	qın
<i>shine</i> (v.)	parılda-
<i>shirt</i>	köynək
<i>shoe</i>	ayaqqabı
<i>shop</i>	dükən
<i>shop</i> (v.)	bazarlıq etmə-
<i>short</i>	qısa
<i>shorten</i> (v.)	qısalt-
<i>shorts</i>	şort
<i>shoulder</i>	çiyin
<i>show</i> (v.)	göstər-
<i>show</i>	tamaşa
<i>shower</i>	duş
<i>sick</i>	xəstə
<i>side</i>	tərəf, yan
<i>side by side</i>	yanaşı
<i>sightseeing place</i>	görməli yer
<i>sign</i>	işarə
<i>sign</i> (v.)	imzala-
<i>silent</i>	səssiz
<i>silk</i>	ipək
<i>silver color</i>	gümüşü
<i>sin</i>	günah
<i>since</i>	bəri; üçün
<i>sincere</i>	səmimi, ürəkdan
<i>sing</i> (v.)	oxu-
<i>singer</i>	müğənni
<i>singing</i>	oxuyan
<i>single</i>	subay
<i>sink</i> (v.)	bat-
<i>sir</i>	bəy
<i>sister</i>	bacı
<i>sister-in-law</i>	balıdz
<i>sit</i> (v.)	otur-, əyləş-
<i>situation</i>	vəziyyət
<i>six</i> (6)	altı
<i>sixty</i> (60)	altmış
<i>size</i>	ölçü
<i>skeleton</i>	skelet
<i>skin</i>	dəri
<i>skirt</i>	yubka
<i>skull-cap</i>	araqçın
<i>sky</i>	göy, göy üzü
<i>slave</i>	qul
<i>sleep</i> (v.)	yat-
<i>sleeping car</i>	yataqlı
<i>slow</i>	yavaş
<i>slowly</i>	aramla; yavaş-yavaş
<i>small</i>	balaca, kiçik
<i>small change</i>	xırda pul
<i>small courtyard</i>	meydança
<i>small round shape</i>	kürəcik
<i>smoke</i>	duman, tüstü
<i>smoke</i> (v.)	çək-, papiros/siqaret çək-
<i>smooth</i>	hamar
<i>snake</i>	ilan
<i>snow</i>	qar
<i>snow</i> (v.)	qar yağ-
<i>snowball</i>	qartopu
<i>snowman</i>	qaradamı

snowy	qarlı
so	beləliklə
soap	sabun
society	cəmiyyət
socks	corab
soft	yumşaq
soil	torpaq
solid	dolğun
solve (v.)	həll et-
some	bəzi
some one	kim isə
something	nə isə
sometimes	bəzən
somewhere	harada isə, haradansa
son	oğul
song	mahnı
soon	bir azdan
sorrow	qəm
sorry	bağışlayın
sort	cür, növ; qisim
soul	can, könül
sound	səs
soup	şorba
source	ocaq
south	cənub
Southern	cənubi
sovereignty	suverenlik
sow (v.)	ək-
space in between	ara
spacious	geniş
Spain	İspaniya
Spaniard	ispan
Spanish language	ispanca
spare part	ehtiyat hissəsi
speak (v.)	danış-, söylə-
speak loudly (v.)	ucadan danış-
special	xüsusi
specialist	mütəxəssis
specially	xüsusilə
spend (v.)	xərclə-
spinach	ispanaq
spirit	ruh
spirits	kef
spoon	qaşığı
sports	idman
spouse	yoldaş
spread (v.)	yayıl-
spread out (v.)	sər-
spring	bahar, yaz
square	meydan
stage	səhnə
stamp	möhür
standard	standart
star	ulduz
start (trans. v.)	başla-
start (intrans. v.)	başlan-
state	dövlət, ştat
station	stansiya

stature	heykəl
stay (v.)	qal-
steadfast	dözümlü
steamship	paroxod
step	qədəm
stick	çubuq
still	hələ
sting (v.)	sanc-
stingy	xəsis
stomach	mədə, qarın
stone	daş
stony	daşlı
stop	dayanacaq
stop (v.)	dayan-, dur-
store	mağaza
storm	fırtına
stormy	fırtınalı
story	hekayə, nəgıl; mərtəbə
straight	düz
straighten (v.)	düzəlt-
strange	yad
strategy	strategiya
straw	saman
strawberry	çiyələk
stream	dərə
street	küçə
strength	güc, qüvvə
stress	vurğu
stretch (out) (v.)	uzat-
strict	sərt
strike (lightning) (v.)	şimşək çax-
string	ip, sim
stroll (v.)	gəz-
strong	güclü; (for drinks) tünd
stubbornness	inad
student	tələbə, şagird
study	kabinet
study (v.)	çalış-, dərs keç-; oxu-
stuffed grape leaves	yarpaqdolması
stupidity	axmaqlıq, ağılsızlıq
style	üslub
subject (grammar)	mübtəda
substance	mahiyyət
substitute	əvəz
subway	metro
success	müvəffəqiyyət
suck (v.)	əm-
suckle (v.)	əməzdir-
suddenly	birdən-birə
sugar	qənd
suit	kostyum
suitable	uyğun
suitcase	çamadan
sultanate	sultanlıq
summer	yay
sun	günəş
sun-flower	günəbaxan
Sunday	bazar günü, yeddinci gün

sunny	günəşli
superior	üstün
supper	şam
supporter	zərkəş, tərəfdar
suppose (v.)	zənn et-
suppress (v.)	yatır-
sure	əmin
surgeon	cərrah
surprise	təəccüb
Swede	isveçli
Sweden	İsveç
sweet	şirin
sweetness	şirinlik
sweets	şirniyyat
swelling	şiş
swim (v.)	çim-, üz-
swimming	üzgüçülük
(swimming) pool	hovuz
Swiss	isveçrəli
Switzerland	İsveçrə
sword	qılınc
syllable	həca
symphonic	simfonik
symphony	simfonik
synoptic	sinoptik
Syria	Suriya
Syrian	suriyalı
system	sistem
tab	kran
table	stol
table-cloth	süfrə
tablet	həb
tailor	dərzi
take (v.)	al-, götür-
take (medicine) (v.)	at-, qəbul et-
take a picture (v.)	şəkil çək-
take a step (v.)	addım at-
take care	salamət qalın
take off (v.)	qatx-
take out (v.)	çıxar-
take revenge (v.)	qisas al-
take shelter/refuge (v.)	sığın-
take to (v.)	apar-
tale	nəgıl
tall	hündür, uca, uzun, yüksək; (for people) uca boylu
tasty	dadlı
taxi-meter	sayğac
tea	çay
teach (v.)	öyrət-
teacher	müəllim
team	komanda
tear	göz yaşı
tear apart (v.)	parçala-
technical school	texnikum
telephone	telefon
(telephone) call	danışq
telephone directory	telefon kitabçası
telephone line	telefon xətti
(telephone) operator	kommütator
(telephone) receiver	dəstək
television	televiziya
television set	televizor
tell (v.)	de-, söylə-
tell a story (v.)	nəgıl danış-
temperature	hərərət; qızdırma
ten (10)	on
terrible	dəhşət
territory	ərazi
test-(v.)	sına-
text	mətn
thank	şükür
thank (v.)	təşəkkür et-
thank you	sağ ol(un)
thanks	təşəkkür
that	o
that is to say	yəni
that much	o boyda
the Earth	yer üzü
the last	axıncı
the most	ən
the same	eyni, həmin
the White House	ağ ev
theater	teatr
their	onların
theirs	onlarınkı
then	onda; sonra
there	ora, or(a)da
there is/are	var
there isn't/aren't	yoxdur
these	bunlar
they	onlar
thief	oğru
thin	arıq, nazik, zəif
thing	şey
think (v.)	fikirləş-, fikrə get-; zənn et-
think of (v.)	düşün-
thinker	mütəfəkkir
thirty	otuz
thirty-two	otuz iki
this	bu
those	onlar
thousand	min
three	üç
throat	boğaz
throw stone(s) (v.)	daşla-
Thursday	cümə axşamı, dördüncü gün
thus	beləliklə
ticket	bilet
ticket office	bilet kassası
tie (v.)	bağla-
tied	bağlı
time	vaxt, zaman
time(s)	dəfə
tip	uc

tired	yorgun
title	titul
toast (v.)	səqliq de-
today	bu gün
together	birgə, birlikdə
toilet	tualet
tomato	pomidor, tomat
tomorrow	sabah
tongue	dil
too	da / də
tooth	diş
tooth brush	diş fırçası
tooth paste	diş pastası
tortoise	bağa
touch (v.)	dəy-, toxun-
tourist	turist
tourist	doğru, tərəf, sarı
towel	dəsmal
town	qəsəbə
toy	oyuncaq
trace	iz
track	perron, platforma
traffic-light	svetofor
train	qatar
translate (v.)	tərcümə et-
translator	tərcüməçi
travel	səyahət
travel (v.)	gəz-
traveler	səyyah
traveler's check	yol çeki
treasure	xəzinə
tree	ağac
trip	səfər
trolley bus	trolleybus
trouble	qəhır, zəhmət
Tuesday	çərşənbə axşamı, ikinci gün
Turkey	Türkiyə
Turkish	türk
Turkish language	türkcə
Turkmanian	türkmən
Turkmenistan	Türkmənistan
turn	növbə
turn (v.)	dön-, gicəllən-
turn green (v.)	göyər-
turn smb.'s stomach (v.)	ürək bulandır-
turn yellow (v.)	saral-
twenty	iyirmi
24 hour period	sutka
twinkle (v.)	parılda-
two	iki
two of us	ikilikdə
type	cins, cür, növ; tipli
types of Azerbaijani music	aşıq, muğam
ugly	çirkin, kifir
uncommon	nadir
under	altında
understand (v.)	anla-, başa düş-
union	birlik

unite (v.)	birleş-
united	birleşmiş
university	universitet
unjust	nahaq
unreservedly	sözsüz
unrestrained	coşğun
unskillful	fərsiz
until	-dək; qədər
up	yuxarı
upper part	üst
urgent	vacib
use (v.)	istifadə et-
useful	faydalı, xeyirli
usually	adətən
Uzbek	özbək
Uzbekistan	Özbəkistan
vacant	boş
vacation	tətil
valuable	qiymətli
value	qədir
variegated	allı-güllü
various	müxtəlif
vegetables	tərəvəz
vein	damar
very	çox, lap; bərk
very clean	tərəmiz
very dry	qupquru
very good	əla
very limp	dumduru
very long	upuzun
very much	möhkəm; yaman
very sour	tumturş
victory	zəfər
view	mənzərə; nəzər
village	kənd
villager	kəndli
vine-grower	üzümçü
vinegar	sirkə
violet color	bənövşəyi
violinist	skripkaçı
vodka	araq
voice	səs
volleyball	voleybol
volume	cild
vomit (v.)	qus-
vowel	sait
vowel harmony rules	ahəng qanunu
waist	bel, qurşaq
wait/(for) (v.)	gözlə-
waiter	ofisiant
waiting hall/area	gözləmə zalı
wake up (intrans. v.)	ayıl-, oyan-, yuxudan
wake up (trans. v.)	ayıl-/dur-
walk (v.)	oyat-
wall	dolan-, yeri-
wander (v.)	divar
want (v.)	dolan-
	arzula-, istə-

war	müharibə
warm	ılıq
wash (v.)	yu-
washing machine	paltaryuyan
watch	saat
watch (v.)	tamaşa et-
water	su
water (v.)	sula-
waterfall	şəlalə
watermelon	qarpız
way	təhər; yol
we	biz
weak	zəif
weather	hava
wedding	toy
Wednesday	çərşənbə, üçüncü gün
week	həftə
weekly	həftəlik
weep (v.)	ağla-
weight	çəki
welcome	xoş gəlmisiniz
well	quyu; xoş, yaxşı
west	günbatan, qərb
wet	rütubətli, yaş
what	nə
what kind (of)	nə cür
what profession	nəçi
whatever	nə isə
wheeling	xırıltılı
when	haçan, nə vaxt, nə zaman
where	hara, harada
wherever	harada isə
which	hansı
which one	neçənçi
white	ağ
who	kim
whoever	kim isə
whole	bütün, tam
whose	kimin
why	niyə, nə üçün
wide	geniş
widely	geniş
width	en
wife	arvad
wind	külək, rüzgar, yel
window	pəncərə
windy	küləkli
wine	çaxır, şərab
wing	qanad
winter	qış
wipe (v.)	sil-
wish	arzu, istək, kef
wish (v.)	arzu et-, arzula-, istə-
with	ilə
with pleasure	məmnuniyyətlə
without a head	başsız
without sound	səssiz
woman	qadın
wood	taxta
wood-cutter	odunçu
woodpecker	ağacdələn
wool	yun
woolen	yun
word	söz
work	iş
work (v.)	işlə-
work of art	əsər
work-bench	dəzgah
worker	fəhlə, işçi
world	ələm, cahan, dünya, ümumdünya
world-wide	ümumdünya
worry	dərd
worry (v.)	qəm çək-/ye-
worth seeing	görməli
wrap (v.)	qabla-
write (v.)	yaz-
writer	yazıçı
writing	yazı
written	yazılı
wrong	yanlış
year	il
yearly	illik
yellow	sarı
yes	bəli, hə
yesterday	dünən
yield	məhsul
yogurt	qatıq
yogurt drink	ayran
you (pl./formal)	siz
you (sg./informal)	sən
you are right	düz deyirsiniz
you are welcome	dəyməz
young	cavan, gənc
your	sizin, sənin
yours	sizinki, səninki
youth	cavanlıq
zero	sıfır
zoo	zoopark